ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

Să găsim o soluție!

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Stimate tovarășe Mihai Stoian,

La 7 ani m-am îmbolnăvit de paralizie. Cu toate că nu mai puteam să merg singur, părinții mă duceau în fiecare zi la școală (în brațe). În urma tratamentelor balneare am început să mă deplasez cu ajutorul cîrjelor. Deși greu, mă puteam deplasa încet de la un loc la altul. După ce am terminat școala primară, am fost admis la un liceu de specialitate din cadrul Ministerului Muncii. În anul 1969 am terminat școala și m-am angajat contabil la Întreprinderea Electrocentrală -Deva, unde lucrez și în prezent. Pentru a mă putea deplasa la serviciu (circa 3,5 km) mi s-a dat spre folosință un mototriciclu.

Pînă aici toate bune. Dar cum vine toamna și iarna încep necazurile: fie că plouă, fie că ninge, eu — ca oricare salariat — trebuie să merg la serviciu, și cum nu am altă posibilitate de transport, mă folosesc tot de mototriciclu. Aceste deplasări pe timp nefavorabil au început să-și spună cuvîntul: dureri reumatice aproape în tot corpul. Doctorii mi-au recomandat să renunț la motocicletă, dar cum să renunț la ea? Serviciul constituie pentru mine însăși existența nu numai materială, ci și spirituală. Mi-au recomandat, în cele din urmă, să-mi procur un Trabant cu comenzi speciale. Dar cum situația mea materială nu este prea strălucită, de asemenea nici a părinților, nu am avut, la data la care aceste mașini se puteau cumpăra, suma necesară. Am început să fac economii, ajutat fiind și de părinți, astfel c-am reușit să ajung aproape de suma care constituie costul mașinii. Știam că banii trebuie depuși la C.E.C., cu o vechime de 6 luni. M-am dus să mă interesez, dar aflu că nu se mai primesc astfel de cereri. M-am gîndit atunci că pot afla lămuriri de la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, dar aici, cu toată bunăvoința celor cu care am discutat, nu se știe nimic, sînt sfătuit să mă adresez Ministerului Muncii,

de Mihai STOIAN

lucru pe care l-am și făcut.

După un timp, cu adresa nr. 20538/304 din 20 iunie 1973 Ministerul Muncii îmi dă un răspuns foarte scurt, care nu-mi dă nici o speranță pentru viitor. Vă redau o parte a adresei: „Ministerul Comerțului Interior ne-a informat că cererile privind obținerea de autoturisme „Trabant Hycomat" nu pot fi onorate, întrucît nu are încheiat contract cu furnizorul. În această situație, cererea dv. nu poate fi rezolvată favorabil". Răspuns care, pe mine, mă lasă nedumerit: se mai importă sau nu? Și ce mă fac acum? Să renunț la serviciu, la facultate? (sînt student în anul al IV-lea la Facultatea de studii economice din Cluj, cursuri f.f.), să renunț la cele ce, cu atîta caznă, am realizat? Ar fi o a doua lovitură pe care soarta mi-ar da-o, pe nedrept, și nu vreau să cred că mie, care am nevoie pentru sănătate de o mașină (și nu gratuit, ci contra cost) mi se poate refuza acest drept.

Cu mult respect,

MIRCEA POBIJAN
sat Mintia 127,
jud. Hunedoara".

Stimate Mircea Pobijan, voi încerca să te ajut în două feluri: a) publicînd scrisoarea, poate se va găsi cineva care posedă *o mașină cu comenzi manuale*, fie astfel fabricată, fie cumva... adaptată, și care, după ce va citi rîndurile dumitale, îți va scrie; b) incluzînd cazul dumitale, care desigur nu-i deloc singular, în problema mai largă a procurării de *mijloace de transport* (motocicluri, mașini cu comenzi manuale) de către cei aflați în imposibilitatea de-a se deplasa altminteri. Scrisoarea dumitale mi-a dat ideea să sugerez mai departe, celor în drept să la măsurile cuvenite pentru a rezolva, *pe plan intern, fără cheltuirea de valută*, problema mijloacelor de transport moto și auto pentru infirmi. Avem excelente fabrici de mașini (Pitești și Cimpulung), avem fabrica producătoare a „Mobrei", ascultăm la radio, la t.v., citim și în presă reclame de tipul: cît de bună e „Dacia 1300", cît de economică e „Mobra" (perfect adevărat!). Și-atunci, mi-am îngăduit să mă gîndesc astfel, de ce nu s-ar lua niște măsuri care să ducă *și la producerea, de către fabricile vizate, a unor asemenea mijloace de transport?* M-ar bucura enorm să aflu că, la U.A.P. de pildă, unde există — după cum se vede — o serioasă producție de serie, cîțiva constructori înimoși ar așeza pe planșetele lor, problema". Și de ce uzina care fabrică „Mobra" nu și-ar propune realizarea unui mototriciclu (dacă, în magazine, vedem de asemenea că motoretele sînt în cantitate suficientă?). Mai mult decît atît: unii invalizi, în disperare de cauză, au căutat — și găsit — soluții desigur cvasi-rudimentare, modificînd poziția scaunului, adăugînd o prelată mototriciclului pe care-l stăpînesc, în așa fel încît l-au... transformat într-un fel de *miniauto* pe trei roți. Și mă întreb atunci: nu s-ar putea ca acei *în sarcina cărora cade* existența categoriei de oameni la care mă refer, în colaborare cu Cooperația meșteșugărească, să rezolve problema sistematic, punînd la punct un mod de a transforma actualul mototriciclu — pe care-l avem — într-un vehicol acoperit cu o prelată mobilă (fie și contra cost). Așadar, rezumînd, sînt profund încredințat că există, la noi, mijloace suficiente de a rezolva chestiunea — vitală pentru cei în cauză! — pusă în discuție. Se cere inițiativă, simț de răspundere, se cer idei — și, atunci cînd trebuie, nu ducem lipsă de ele. Desigur vom primi răspunsul datorat, imediat ce propunerea noastră va poposi pe biroul factorilor răspunzători și, de ce nu, pe masa de lucru a inovatorilor. În așteptare.

JOCURI DISTRACTIVE

DOMINO

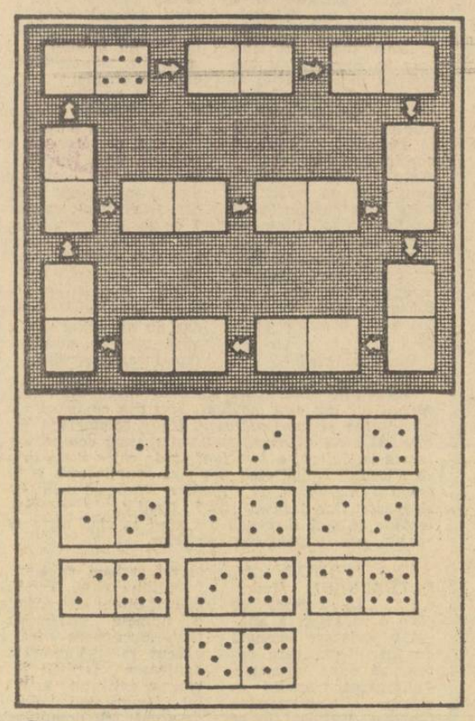

Cele zece piese de domino trebuie aranjate în pătratul de mai sus, în așa fel încît, plecînd de la prima piesă de sus, stinga (0—6) să fie puse cap la cap, în ordinea săgeților, să existe continuitatea cifrelor, să se închele corect ciclul de acolo de unde a pornit.
(Soluția în numărul viitor)

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

SIMBOLURI CHIMICE

ORIZONTAL: 1) Bun pentru notițe; 2) Un lac..., totuși, sărat din țara noastră; 3) Mai multe înscrise la cuvînt — A prins de veste!; 4) Cultivatori de în — H_2O (pl.); 5) Pomi fructiferi — În parale!; 6) Diminutiv — Mijloc de urcare; 7) Teiur — Absentează motivat; 8) Ana cea mică; 9) Inițiază pe micii școlari.

VERTICAL: 1) Subdiviziunile metrului; 2) Podoabe pe degete; 3) Bune la ochire — Vă întoarceți! 4) Mijloace... de sprijin (fig.) — Un șan stricat!; 5) În pălărie! — Bun la apărare; 6) A face muncă de teren — Ascuțită (fig.); 7) Tace la-nceput! — Indicat; 8) Aprovizionau cu apă; 9) Utilizat în aria fotografică.

Paul S. PETRESCU

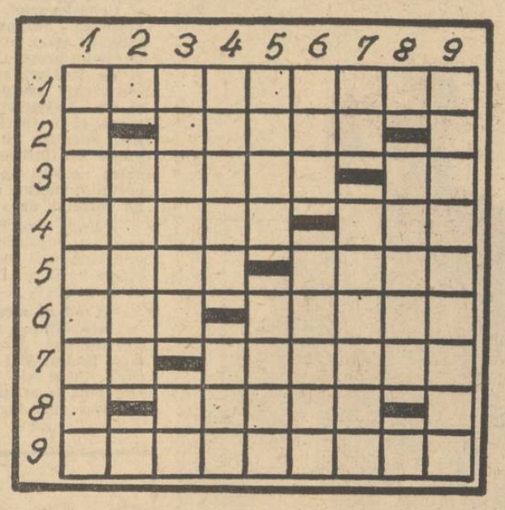

N.R.: Dezlegînd careul, veți trece în căsuțele respective acele simboluri chimice ale căror numere atomice le dăm mai jos: I) 29, 83, 52, 53, 68, 3 (pentru ORIZONTAL) II) 50, 21, 29, 88, 91, 53, 57 (pentru VERTICAL).

Aceste simboluri chimice vor fi scrise astfel încît în partea de sus a careului (de partea stîngă a diagonalei formate din puncte negre) ele vor fi pe orizontală, iar în partea de jos a careului (de partea dreaptă a diagonalei) ele vor fi pe verticală.

În partea de sus, din literele simbolurilor chimice, se vor afla numele a doi mari chimiști: a) unul s-a făcut cunoscut prin inventarea becului cu gaze pentru laborator; b) altul tot prin descoperirea radioactivității.

În partea de jos, din literele simbolurilor chimice, se vor afla numele altor doi chimiști: a) unul s-a făcut cunoscut prin activitatea depusă în cadrul chimiei analitice, descoperind un reactiv specific pentru identificarea cuprului; b) altul tot prin activitatea depusă în cadrul chimiei analitice.

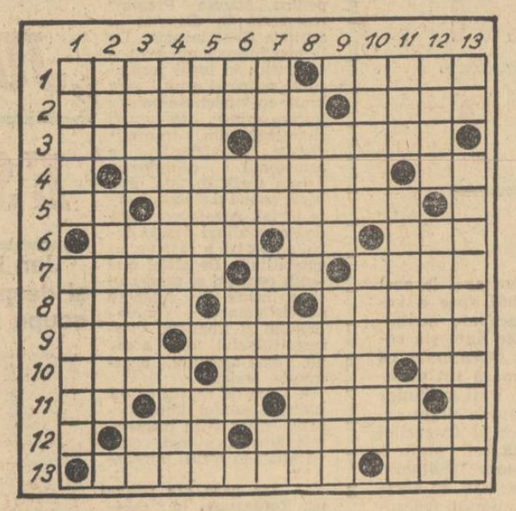

Toamnă rebusistă

ORIZONTAL: 1) Ciupercă de sezon sub ploaia nemiloasă — Mustul ce-i gata în vin să se prefacă; 2) Delicii de sezon consumat peste iarnă — Rețea metaforică cernînd burnița deasă; 3) Solie a iernii și spaimă în livezi — Tipăt înalt pe drumul spre sud (pl. pop.); 4) A cramei apă vie ce dă pastramei gust — Noroc spart!; 5) Primul... la pastramă! — Ginduri de toamnă în vers de Topîrceanu; 6) Ca bulionul pregătit de gospodine — Soare apus... — Plumb de toamnă pe aripi de vînt; 7) Coboară toamna de la munte — Cînd se-ntinerește munte cu munte! — Melancolic rod în grădină; 8) Luați o plasă... pescărească! — Unse! — Lui, toamna, îi smulge veșmîntul; 9) Aceasta-i... la pastramă! — Ne bat în ea degetele ude ale ploii; 10) Peste-o mie mai mare era — Cu animale multe și oameni gospodari — Și... mai departe... 11) ...la capătul pămîntului! — Purtat-a falnic spicul cel bogat — Făt-frumos în capul mesei cu aleasa lîngă el; 12) El la butoi e de pază... — ...ca nu cumva acesta să scază! 13) Umbrele mari sub cerul noros sau... senin! — Un pahar cu băutură... cînd e cheful mai mare.

VERTICAL: 1) Cînd soarele fața își ascunde... — „...apare regina naturii în declin; 2) E zidul cel vechi sau rugul din pădure — Cînd totul în urmă rămîne și-nainte-i doar golul; 3) Ca de la mama natură — A scoate din pepeni — Un răspuns favorabil; 4) Tinere văduve... de frunze! — El să fie, că ciuperci se vor găsi! 5) Aranjare pentru alesul tuturor — Obsesie de toamnă amenințînd din nori; 6) Leu! — Biblioteca tuturor (abr.) — Sus pe-o anumită scară; 7) Pe strune de vioară... — Grădina unde și toamna-i primăvară! (pl.) — Începe să vuiască!; 8) Joc de culori pe-un cer senin și rece — Rămas doar cu sine, de oameni departe; 9) A da ceva ce-i al tău... — ...acolo unde totdeauna-i cald și bine (pl.); 10) În fiecare toamnă își numără „bobocii" — Purtătorii de noroc chemați toamna (nu la bloc!); 11) Iarba rea, din holde piară! — N-a corespuns la probă — Poarta soarelui; 12) Plantă erbacee cu flori albastre — Timp de plecare și sosire (pl.) — O... dublă! 13) Ușier! — Sarje plastice.

Mircea GUJA

Cuvinte rare: RA, ORIE, ET, BPT, RUIN.

UMOR STRĂIN

— Dacă vă reîntoarceți repede brevetăm invenția...

— Nu trebuia să patinezeți cu o temperatură de 40 de grade...

— De cîte ori nu te-am rugat să nu te mai antrenezi în apartament...

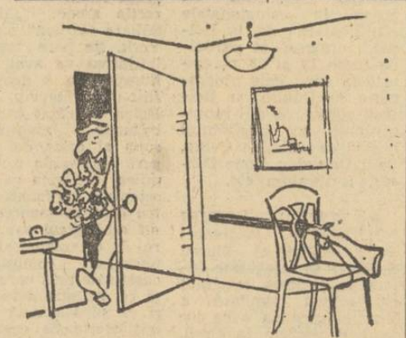

— Am venit, dragă... Mai ești supărată?

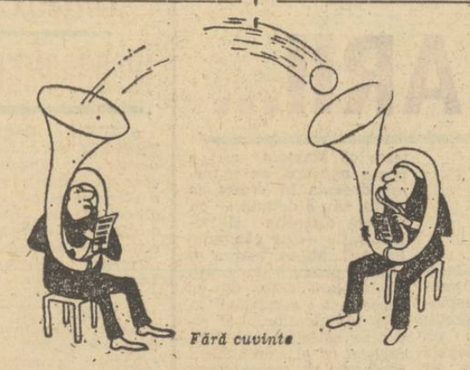

Fără cuvinte

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

JOC DISTRACTIV

ORIZONTAL: Rebus — Imala — Alumintu — Av — Pisica — Tobe — Ocol — Viitor — Relație — Ert — T — A — Rg — Sai — R — Piane — Ts — Părinte — Tom — Aviatori — Ae — Rac — Ira — Arn — Asalt — Sunet.

DE SEZON

ORIZONTAL: Răcoare — Pas — Orar — Suri — A — Manta — Senin — Ati — Ave — Tot — Nuca — Ibsen — Ruginită — F — Balet — Uu — Bi — R — Arar — Pian — Ud — Aliniere — Mil — Inundat — Agricole — Ne.

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

București

Cine nu știe că București este capitala țării? Și totuși, nu este singura localitate cu acest nume de pe teritoriu. Știți unde mai întîlnim aceeași denumire?

Este întrebarea pe care o pune cititorul nostru IOAN IACOB, student din Craiova.

Cum se procedează?

Dacă vi s-ar cere, stimați cititori, să faceți ca două bețe de chibrit să stea în spațiu, perpendiculare unul pe celălalt, fără a le lipi cu ceva, fără a le despica, îndoi sau lega, ori fără a face uz de vreun ac sau sîrmă, ați putea rezolva problema?

În plan, rezolvarea este foarte simplă însă în cazul de față nu este vorba de plan, ci de spațiu.

Două amănunte auxiliare: 1. Unul din cele două bețe de chibrit poate fi fixat într-un mod oarecare în poziție verticală. 2. Nu se admite ca cel de al doilea băț de chibrit să se așeze în echilibru pe vîrful primului băț, obținîndu-se o construcție de forma literei „T".

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

De pretutindeni

1. Prin „M 31", astronomii înțeleg galaxia sau nebuloasa din Andromeda (obiectul ceresc 31, din Catalogul Messier de unde provine notația „M 31"). Această galaxie se află în regiunea din apropierea Polului Nord al bolții cerești, fiind una dintre cele mai mari cunoscute. Are un diametru de aproape 120 000 ani-lumină, găsindu-se la o distanță de circa 2 000 000 ani-lumină de noi.

2. „Carolina Rediviva" reprezintă numele sub care este cunoscută cea mai veche bibliotecă din Suedia, aceea a universității din Uppsala. Universitatea s-a deschis în anul 1447, și, de atunci, biblioteca a început să-și îmbogățească conținutul în permanență. Carolina Rediviva este de altfel una dintre cele mai vechi biblioteci europene. În prezent, biblioteca dispune de peste un milion de volume și aproximativ 30.000 manuscrise.

3. Prima comedie cinematografică a fost scrisă de însuși părintele filmului Louis Lumière. Ea se numea „Grădinarul stropit".

4. Denumirea geografică „Cape Canaveral", unul din locurile de unde sînt lansate navele cosmice din S.U.A., a fost menționată pentru prima oară în anul 1513, deci după 21 ani de la descoperirea Americii de către Columb.

5. În regiunea Hermanec, din R.S. Cehoslovacă, pe o suprafață de circa șapte kilometri pătrați, trăiesc aproape 500 000 exemplare de tisă, copaci destul de rari pe glob. Unii dintre aceștia au vîrsta de peste 2 000 de ani.

Poșta cititorilor

Deși corespondența sosită în ultima vreme a fost suficient de bogată, totuși, nu am primit prea multe răspunsuri corecte la întrebările publicate în rubricile noastre din numerele 829 și 830 ale revistei, apărute la 25.08 și, respectiv, la 01.09. Referindu-ne la rubricile acestea, răspunsurile care ne-au parvenit nu au fost în general complete, ținînd seama că în fiecare din rubrici au existat mai multe întrebări, iar cititorii au răspuns doar la unele din ele. Din dorința de a-i stimula pe cititori să caute să soluționeze cît mai multe întrebări, precum și datorită spațiului disponibil al rubricii, am decis să publicăm la „Poșta cititorilor" numai numele celor care răspund corect la un număr de probleme. Bineînțeles că dacă răspunsurile de acest gen vor fi numeroase, le vom alege pe cele mai bune și, din ele, vom trage la sorți șapte, ca de obicei.

În consecință, pentru numerele 829 și 830 ale revistei, nu a fost necesar să se mai tragă la sorți, pentru că, după cum am menționat... nu prea am avut din ce alege. Pentru numărul 829 menționăm pe următorii cititori: **Ion Constantinescu**, pensionar, București și **Luminița-Roxana Ciumber**, elevă, Școala generală nr. 1 Pitești, jud. Argeș (Felicitări Luminița, atît pentru răspunsuri, cît și pentru realele progrese făcute în privința corectitudinii scrierii la mașină! N-am mai găsit nici o greșeală de dactilografiere!).

Cît privește numărul 830, nu putem menționa decît un singur cititor care a îndeplinit cerințele maxime. Este vorba de tînărul **Vlăduț Marian**, din Sibiu, care ne-a trimis aproape permanent răspunsuri foarte bune.

Valeria Ivănuț, Exploatarea minieră Leșul Ursului, com. Broșteni, jud. Suceava și **T. Popovici**, Boșca. Cleopatra a avut mai mulți copii, însă noi ne-am referit în special la Cleopatra-Selene, singura fiică, al cărei nume a făcut să dăinuie amintirea mamei sale chiar și după moarte.

Ing. Liviu MACOVEANU

CONCURSUL „VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Întrebarea nr. 9

Cine este autorul următoarelor amintiri? „Tata mă punea adesea, cînd eram copil, să-i citesc ziarele. În clasa a IV-a gimnazială, urmăream cu mare atenție, citindu-i „Dimineața" și „Universul", răscoalele țărănești din 1907. Prima scînteie, care a aprins în mine mai tîrziu focul mistuitor al cercetării cauzelor inechității sociale, de aici a scăpărat. Așa am ajuns la o gîndire socială. În lumina răscoalei din 1907, am înțeles realitatea crudă, și am început să caut adevărul. Acest lucru m-a făcut ca în școală să iubesc mai mult istoria, predată în acea vreme la Iași, la Liceul Național, de prof. Ion Ursu. Înclinația spre istorie mi-a adus și porecla (dată de colegi, în liceu) „istoricul".

Întrebarea nr. 10

Se poate transporta apă cu ciurul, fără a astupa ochiurile sitei și fără ca din ciur să curgă vreo picătură de apă?

O precizare: în cadrul întrebării ne referim la apa în stare lichidă, iar nu sub forma de zăpadă sau gheață.

Concursul „Verificați-vă cunoștințele"

BON DE PARTICIPARE Nr. 5

3 noiembrie 1973

Numele și prenumele . . . . . .

Adresa . . . . . .

NAE LAZĂRESCU, ALEX. ARSINEL și CORNEL FUGARU PREZINTĂ PREMIERA „FII SIGUR C-O SĂ-ȚI PLACĂ"

ATLANTIC ✱ BAR

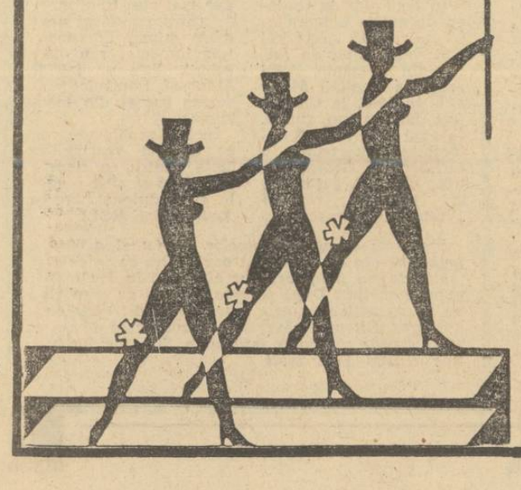

CU: Gabriela Teodorescu, Aquilina Severin, Anna Toma, Marian Munteanu, Iris Cezar.

DANSEAZĂ: Silvia Surdu, Zolly Balint — Petrișor Luca, Simion Blaga, Mihaela Marcău, Sandu Stoian și Doina Patrichi Andronache

ÎN REPREZENTAȚIE: „Zolla". Formația „Sincron" — Atlantic „IO" Girl's

DIRECȚIA MUZICALĂ: Cornel Fugaru

MONTAJUL MUZICAL: Ionel Clinciu

COREGRAFIA: Viorica Cișmigiu

ASISTENT COREGRAFIC: Zolly Balint

Deschis între orele 22—04. Luni relache

Str. Academiei nr. 35—37
Telefon: 16 29 36

(5542)

ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ

satisface dorința celor care vor să se asigure împreună cu membrii familiei și, concomitent, să realizeze economii planificate pe o perioadă de timp.

În această asigurare, pot fi cuprinși toți membrii de familie care, la data contractării asigurării, sînt în vîrstă de la 5 la 60 de ani. Membrii familiei cuprinși în asigurare se stabilesc de persoana care încheie asigurarea.

Polița se încheie pe durate care variază de la 5 la 20 de ani. Durata asigurării trebuie să fie aleasă de asigurat în așa fel, încît nici una din persoanele asigurate să nu depășească 75 de ani la expirarea asigurării.

Suma asigurată se stabilește de asigurat, cu acordul ADAS.

Plata sumei asigurate se face în următoarele cazuri:

- **la expirarea asigurării, dacă asiguratul va fi atunci în viață;**
- **la decesul oricăruia dintre asigurați, dacă acesta se va fi produs în cursul duratei asigurării;**
- **în caz de amortizare la tragerile lunare;**
- **în caz de invaliditate permanentă, totală sau parțială — a oricăruia dintre asigurați — din accidente (se plătește suma asigurată întreagă sau o parte din aceasta, proporțional cu gradul de invaliditate permanentă).**

Primele de asigurare pentru asiguratul principal (persoana care încheie contractul) se stabilesc în funcție de vîrsta asiguratului la încheierea asigurării, durata contractului și a plății primelor precum și de suma asigurată. Pentru membrii de familie cuprinși în asigurare, prima lunară la 1 000 lei sumă asigurată este foarte redusă, variind, în funcție de aceleași elemente, de la 1 leu pînă la 4 lei.

(5451 B)

DE CÎTE ORI E NEVOIE?

de Valeriu MIRONESCU

Fotbalul nu înseamnă numai mingi, echipe și jucători. Cînd ai de-a face cu zeci de mii de oameni care muncesc (se pregătesc) în teorie, zilnic și se întrec la sute de meciuri săptămînal pe tot întinsul țării, trebuie să te gîndești și la organizare, la organizații fotbalistice, la organe conducătoare ale acestei mașinării suficient de complicate. Și care costă pe suporteri nu numai nervi ci și o groază de bani. Toate grupările ce se ocupă cu fotbalul, de la acelea cu echipe în competițiile orășenești pînă la marile cluburi din divizia A, sînt afiliate și reunite într-o federație. Se înțelege că fiecare grupare, mică sau importantă, e afectată într-o anume măsură de orice mișcare a federației, fie că aceasta privește cadrul general al evoluției fotbalului în țară, fie că țintește un sector limitat cum e, de pildă, desemnarea arbitrilor. E normal ca atunci cînd apar neajunsuri în munca federației, acestea să se resimtă nu numai în rezultatele echipei naționale ci oriunde e vorba de fotbal; în privința calității competițiilor la toate nivelele, în domeniul selecției jucătorilor, al arbitrilor, al antrenorilor, sau în acela al organizării și conducerii grupărilor etc., etc. De aici, decurge altă latură tot atît de firească și anume aceea a participării, a intervenției celor interesați — grupările de fotbal din toate categoriile competiționale — la înlăturarea neajunsurilor sau la operațiunea de curmare fermă a unor lipsuri și greșeli. Putem afirma că principiile pentru o asemenea activitate democratică, intensă, pe toate treptele, inclusiv la treapta federală, au fost formulate încă la Conferința pe țară a mișcării sportive din 1967, luna iulie. Cu acel prilej s-a adoptat, printre alte hotărîri importante, și un Statut-ghid al federațiilor. Era vorba despre un document orientativ pe care federațiile, respectiv comitetele acestor federații, trebuiau să-l discute și să-l aprobe în conformitate cu specificul fiecărei.

Am cercetat mai multe statute ale federațiilor, aprobate de mult de către comitetele de conducere. După trecerea anilor, aceste documente ar fi susceptibile de perfecționare, dar nu despre asta vreau să discut, important este că există statute și că în general ele stau la baza activității organelor federale. Cum la federația de fotbal, statutul se află în stadiu de proiect (?) și n-a fost încă supus aprobării comitetului de conducere, să facem apel la acel Statut-ghid din 1967 spre a vedea cum sînt concepute atribuțiile organului ce se numește comitetul federației. (Menționez că organul F.R.F. numără 105 membri). Mai întîi și întîi subliniez că el e definit limpede drept organul de conducere al federației și că se convoacă cel puțin o dată pe an în adunare ordinară, sau de cîte ori e nevoie. În aceste idei, tocmai comitetul federației e acela îndreptățit, pare-se, singurul îndreptățit, nu numai să discute și să stabilească orientarea dezvoltării fotbalului ci să aprobe asemenea acte anuale obligatorii cum sînt calendarul intern, cel extern, precum și bugetul. Desigur, Statutul-ghid stipulează și alte competențe înalte: numirea colegiilor și comisiilor federației; desemnarea membrilor biroului federal sau revocarea acestora din motive diverse: discutarea și aprobarea tuturor actelor importante privind organizarea fotbalului.

Ca să vă spun drept, m-am oprit la formularea despre convocarea organului de conducere al federației „cel puțin o dată pe an în adunare ordinară sau de cîte ori e nevoie". Dacă ar fi să privim din acest unghi de vedere problemele fotbalului și numărul lor, vom vedea că nimic și nimeni — fie suporteri, fie grupări sau, de exemplu, calitatea jocului sau rezultatele internaționale — n-au suscitat însemnătate din ...ianuarie 1972! De atunci, n-a mai fost convocat nici în adunare ordinară, nici „de cîte ori era nevoie", Comitetul federației, organul de conducere al acesteia, de parcă n-am mai fi avut bugete anuale, calendare interne și internaționale, nici treburi de dezbătut pe marginea situației echipelor noastre, a jocului și a rezultatelor lor...

Ne place fotbalul, ne plac meciurile, ne atrag ca mari spectacole populare ce sînt. Tocmai caracterul de masă al acestui sport — prin numărul amatorilor participanți și prin numărul amatorilor susținători și spectatori — pretinde norme democratice atunci cînd vine vorba de organizarea și conducerea lui pe suprafața întregii țări. Un scor sau altul, al echipei noastre naționale, sau al altor reprezentative, nu schimbă de loc datele chestiunii. Iar cititorii, amatorii de fotbal știu că într-adevăr era cazul ca organul de conducere al federației să fi fost convocat ori de cîte ori era nevoie în ultimii aproape doi ani de zile...

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „MAGAZIN"

„JUCĂTORUL DE TENIS ESTE ȘI EL OM..."

Jan KODES despre rezultate, public, turnee precum și despre Cupa Davis și jucătorii care au șanse să ocupe locul nr. 1 în lume în acest an

Cu Jan Kodes ne-am întîlnit în sala sporturilor din Praga cu prilejul recentului turneu pentru „Marele Premiu" (categoria C) disputat în capitala Cehoslovaciei. De la bun început am avut o surpriză: în locul jucătorului serios și grav, care luptă cu tenacitate pentru fiecare minge, așa cum îl cunoșteam din transmisiunile televiziunii pe campionul cehoslovac, ne-am trezit în fața unui tînăr scund și slăbuț, foarte jovial. Acesta era Kodes, care aflînd despre dorința noastră a răspuns cu amabilitate. De altfel mai mulți confrați și numeroși simpatizanți îl așteptau pe cîștigătorul Wimbledonului și finalistul Forest Hills-ului din acest an. Tema discuției, bineînțeles tenisul.

— Cum de reușiți să vă păstrați calmul imperturbabil, chiar și în momentele dificile, atunci cînd vă aflați în focul întrecerii?

— Așa pare din tribună. Totdeauna, în cabină, înainte de meci, sînt foarte nervos. Dar, o dată început jocul, caut să maschez cît se poate mai bine acest lucru. Încet, încet starea de nervozitate dispare. Adversarul nu trebuie să afle nici în ce stare sufletească mă aflu, nici cînd trec prin momente de dificultate. Toată această „tactică" îmi reușește atunci cînd sînt pus la punct cu pregătirea. La fel și jocul. Nervii își fac apariția mai cu seamă cînd nici execuțiile tehnice nu sînt de calitate. Să știți că atunci cînd nu reușești să fii stăpîn pe nervi degeaba mai continui jocul. Rezultatul este în mod sigur nefavorabil.

— În viața dinafara terenului de sport ce fel de om sînteți?

— Aș putea spune că destul de controlat. Soția, și fiul meu Honzic, în vîrstă de doi ani, spun că sînt un soț și un tată destul de bun. Consider că acestea sînt păreri autorizate. Nici cu spectatorii nu am probleme. Îi respect și mă respectă.

— Cum se explică rezultatele contradictorii obținute — chiar de dv. — în acest sezon?

— Este un răspuns ceva mai complicat. Și iată de ce. Jucătorul de tenis este și el un om la fel ca toți oamenii. Puterile lui sînt limitate. Or, într-un an sînt foarte multe turnee. Mai ales în ultimii ani. Și tendința este ca în viitor să fie și mai multe. În aceste condiții este imposibil pentru un jucător, cît ar fi el de dotat fizic, să se prezinte în formă maximă la toate întîlnirile. Eu, bunăoară, îmi aleg turneele mai importante pregătindu-mă în mod special. Caut să ating forma maximă în perioada desfășurării acestora. Așa s-a întîmplat în acest an la Wimbledon și Forest Hills. Apoi, curba pregătirii scade, oboseala își face apariția și rezultatele necorespunzătoare de asemenea. De altfel cam toți jucătorii de tenis procedează la fel.

Foto: Jiri HELLER

— Cine credeți că va cuceri Cupa Davis în acest an și care sînt șansele echipei Cehoslovaciei?

— Cele mai mari șanse le păstrează echipa S.U.A. care are în componența sa jucători de valoare. Cît privește semifinala, ce se va disputa la Melbourne între echipele Australiei și Cehoslovaciei, favorită pornește echipa gazdă care, în afara avantajului terenului propriu dispune și de jucători cu mare experiență competițională și de valoare. Dar în sport, și în special în tenis, calculele au fost de multe ori infirmate. Echipa noastră va face tot posibilul pentru a obține un rezultat de valoare.

— După părerea dv. care sînt jucătorii cu șansele cele mai mari de a ocupa locul nr. 1 în lume în acest an?

— Cred că alegerea se va face dintre următorii trei jucători: Smith, Năstase, Kodes. Mai pot concura Ashe și Connors. Dar pînă la sfîrșitul anului mai sînt turnee de disputat, așa că să nu ne grăbim.

— Ce părere aveți despre jucătorii români de tenis?

— Eu îi cunosc mai mult pe marii dv. jucători Năstase și Țiriac. Cu ei mă întîlnesc frecvent în turnee și nu eu, Kodes, sînt cel mai în măsură să le apreciez activitatea. Rezultatele sînt cel mai bun arbitru în această direcție. Cu ceilalți jucători români nu am avut posibilitatea să mă întîlnesc, deci nu-mi pot exprima o părere.

Convorbirea cu marele campion cehoslovac s-a încheiat în momentul cînd arbitrul anunța apariția în sală, pe suprafața de Metaflex, a mult așteptatului de public — Jan Kodes. Nu înainte de a oferi cititorilor revistei noastre cele cîteva cuvinte din facsimil.

Pe cititorii „Magazinului" îi salută din toată inima Jan Kodes.

Gh. CONSTANTINESCU

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Păreri autorizate despre campionatele naționale • Gabriel Pometcu își pregătește reintrarea • De ce selecționabilii n-au dat satisfacție la naționale? • Un „meci" inedit între Alain Delon și Madison Square Garden pentru organizarea meciului Carlos Monzon — Jose Napoles • Revanșa Clay — Frazier a fost reprogramată.

• LA ÎNTREBAREA „Ce părere aveți despre nivelul finalelor naționale desfășurate la Cluj"? antrenorul federal Ion Popa ne-a dat următorul răspuns: **Finaliștii s-au prezentat excelent la capitolul condiție fizică. Pe plan tehnic ei au arătat multe lacune datorate mizei prea mari. Vom reînnoi echipa națională. Așteptăm să vedem la lucru noul val care va evolua cu ocazia „Criteriului Tineretului" de la Galați (6—11 noiembrie).**

• GABRIEL POMETCU, accidentat în fazele de zone, și-a reluat antrenamentele. Puncherul feroviar, medaliat cu bronz la campionatele continentale de la Belgrad, urmează să participe între 18 și 25 noiembrie la două gale programate la Dublin și Belfast, alături de alți reprezentanți ai pugilatului nostru ca: Simion Cuțov, Paul Dobrescu, Tone Mircea, I. Ibrahim etc.

• TINERII NOȘTRI PUGILIȘTI (antrenori Petre Mihai și Marcu Spakov) se pregătesc intens în vederea meciului cu echipa similară a Franței care va avea loc la 1 decembrie la Creil. Din lot fac parte printre alții Al. Turei, I. Șulă, I. Ibrahim, M. Ploieșteanu, N. Duca, M. Lupu, Șt. Florea, V. Croitoru, I. Dascălu etc.

• ȘT. DUMINICĂ (Galați) — cocoș, care a cedat în meciul cu M. Tone, colegul său de sală, în finalele campionatelor de la Cluj, va evolua cu ocazia turneului internațional de la Leningrad (1—4 decembrie).

• O ÎNTREBARE — UN RĂSPUNS (dr. Gönog, Cimpia Turzii; Liviu Mara, Aiud): **„Aveți dreptate. Selecționabilii care ne-au reprezentat la campionatele europene de la Belgrad n-au dat satisfacție cu ocazia finalelor de la Cluj. Părerea mea? În general, unii sportivi se împăunează după obținerea unor succese și nu se mai pregătesc cu atenție. La acest capitol, i-am inclus pe C. Gruescu, M. Tone și Sandu Țirilă. Nici chiar Simion Cuțov n-a excelat, fiind departe de forma care i-a adus centura „continentală".**

• BĂTĂLIA pentru organizarea marelui meci dintre cei doi campioni ai lumii „en titre" — argentineanul Carlos Monzon (mijlocie) și mexicanul Jose Napoles (semimijlocie) — continuă între „casa Alain Delon" și direcția arenei „Madison Square Garden" din New York. Se pare totuși că întîlnirea va avea loc în Europa la 8 decembrie. Într-un interviu, Alain Delon a arătat că are în buzunar asentimentul scris al celor doi manageri și nimic nu se va putea întîmpla ca mult așteptata confruntare pentru centura mondială să nu aibă girul său. Actorul de cinematograf a publicat un comunicat al casei sale prin care anunță că licitația este în toi și că pînă acuma a primit oferte de organizare din partea orașelor Lyon și Grenoble. Pînă în prezent, în meciul direct Delon—Madison Square Garden scorul este de 1—0 în favoarea reprezentantului fraților Rocco. Ar fi pentru prima oară cînd direcția de la Madison Square Garden ar pierde pe tărîmul organizării o partidă de o asemenea amploare. Cum însă disputa nu s-a încheiat încă nu sînt excluse surprizele.

• **REVANȘA CLAY-FRAZIER a fost reprogramată. Ea va avea loc la 28 ianuarie la New York și nu la 4 februarie cum se stabilise prima oară.**

Situația la zi în „Marele premiu F.I.L.T."

1. NASTASE	533	puncte	6. CONNORS	273	„
2. OKKER	378	„	7. SMITH	199	„
3. NEWCOMBE	372	„	8. PILICI	190	„
4. ORANTES	336	„	9. FILLOL	176	„
5. KODES	295	„	10. AMRITRAJ	166	„

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

ING. D. RADU, str. Rorilor 31, București: „Zilele trecute, mergînd la un cinematograf bucureștean, am avut bucuria să mă întîlnesc cu Ilie Năstase, Desigur, nu era Ilie în carne și oase, ci un Ilie erou de film. Bucuria mea a fost fără margini pentru că sînt un iubitor statornic al acestui sport și al marelui nostru campion. Trebuie să mărturisesc că filmul (intitulat „Racheta de aur" și regizat de Cezar Grigoriu) m-a impresionat prin sinceritate și simplitate, prin căldura cu care ni l-a arătat pe marele sportiv în cele mai diverse ipostaze, prin frumusețea imaginilor. M-am cutremurat de emoție cînd l-am văzut pe Ilie ieșind înconjurat de oameni pe Calea Victoriei, cu atît mai mult cu cît m-am revăzut și pe mine printre înfocații lui simpatizanți. Cred că acest film (păcat că nu a fost mai mare) este un exemplu. Mai întîi un exemplu de respect și prețuire pentru un mare sportiv român. Și întreb: de ce nu se fac și alte filme despre alți mari sportivi români? Acestea ar constitui o mare bucurie pentru iubitorii sportului și ar intra în zestrea de aur a filmului românesc.

Mulțumesc celor care au inițiat și realizat „Racheta de aur".

Am văzut și eu filmul semnat de Cezar Grigoriu. Subscriu la părerile dumneavoastră: e un film frumos și impresionant, un omagiu cald adus unuia dintre cei mai mari sportivi români. Cu atît mai mult m-au surprins vehemențele unor critici de specialitate, care au aruncat asupra peliculei cuvinte nemeritate. Reacția lor e cu atît mai ciudată cu cît marele public primește filmul cu satisfacție. De partea cui să fie, oare, dreptatea?

ING. MITROFAN, Drobeta-Tr. Severin: „Am văzut meciul de la Craiova la care Dinamo a jucat sub valoarea sa, încît rezultatul just ar fi fost 3—0. Ceea ce m-a indispus însă a fost publicul craiovean, prea subiectiv și puțin civilizat în manifestări: a primit echipa Dinamo, care saluta la centrul terenului, cu fluierături și huiduieli.

Cel mai adecvat răspuns al dinamoviștilor ar fi fost să părăsească terenul după o astfel de primire. Federația nu are nimic de spus, dar mai ales de acționat la asemenea comportări nesportive? Cîteva suspendări de teren ar lecui, cred, astfel de atitudini, care nu ne fac de loc cinste.

Sportul trebuie să fie un mijloc de întrecere fizică, civilizată; altfel, microbismul publicului se traduce în huliganism".

Mă miră ceea ce spuneți. Pînă acum aflasem despre publicul din acest oraș numai vești frumoase. Probabil că în sufletul său (cît se poate de nobil, de altfel) vor fi izbucnit amărăciunile trăite cu puțin timp în urmă, cînd titlul le-a fost luat de către dinamoviști de sub nas. După cîte am auzit, însă, la sfîrșitul meciului, craiovenii i-au salutat prietenește pe bucureșteni.

GEMMA DOBRESCU, str. Albăstrelelor nr. 15, Brașov: „Îmi este penibil că eu, o fată, scriu la această rubrică. Dar numai comportarea publicului spectator și a jucătorilor mă determină. Sînt o admiratoare a fotbalului. De cînd sînt în Brașov, nu am pierdut nici un meci al echipei „Steagul Roșu". Cînd echipa lui Rică — Rapidul — a avut meci în Brașov, admiratorii acestuia au fost luați cu asalt, galeria lui Rică a avut mult de suferit, li s-au luat steagurile și au fost rupte, altele au fost arse. Îmi pun întrebarea: cum s-au simțit oare acei oameni care au făcut un drum București—Brașov pentru a-și încuraja echipa?

Bine, nu cred.

Asemănător echipei Rapid a pățit și echipa Steaua.

Îmi pare rău că eu nu am acea putere de a-i pune la punct pe acești domni care se cred cineva dar sub acest cuvînt de domni se ascund multe, nu trebuie să le spun eu, trebuie să se corijeze singuri.

La fel au făcut și jucătorii stegari: cînd un jucător stelist a fost accidentat, pe teren s-a adus o sticlă de apă. Unul din jucătorii steliști, Nae Ionescu, a cerut și el, dar numărul 7 de la stegari a aruncat cu apă în el, cu cel mai urît dispreț.

P.S. Scuzați-mă că v-am scris mai tîrziu, dar nu am chiar așa de mult timp la dispoziție (am început școala).

Atitudinile răuvoitoare ale unor spectatori față de colegii lor din alte localități sînt din ce în ce mai numeroase și îngrijorătoare. Un spectator din Buzău îmi scrie că, mergînd să-și susțină echipa preferată la Tulcea, a fost fugărit de către niște înfocați localnici pînă cînd n-a mai avut încotro și s-a aruncat în Dunăre, de disperare. Noroc că omul știa să înoate. Dar dacă nu știa?! Cred că federația trebuie să mai suspende din cînd în cînd niște terenuri, pentru potolirea spiritelor.

UN IUBITOR AL FOTBALULUI, Medgidia: „La rubrica pe care o redactați a apărut o scrisoare semnată de un oltean, care cerea, pe bună dreptate, schimbarea numelui echipei Universitatea Craiova. Cititorul cerea ca echipei oltenești să i se dea numele de „Știința".

În țara noastră o singură echipă poartă după mine primul său nume. Această echipă este „U" — Cluj. Eu nu cunosc un alt „U". Echipa universitarilor clujeni a fost înființată în anul 1919. De-a lungul anilor echipa și-a schimbat o singură dată numele în „Știința". Nu știu cărui „ilustru conducător" i-a venit această idee.

Cine mă contrazice îi recomand spre documentare cartea „Șepcile roșii" scrisă de Ioan Chirilă. În anul 1919, în luna octombrie, cîțiva studenți entuziaști formează echipa de fotbal „U" ale cărei culori erau și sînt alb-negru. Primul președinte de onoare al acestui club a fost ilustrul doctor Iuliu Hațieganu.

În anul 1919 la Craiova nu exista universitate. „U" Cluj este cel mai vechi club de fotbal din România. Anul acesta a împlinit 54 de ani. În 1969, la Cluj, a fost jubileu nu glumă. În anul 1969, în luna octombrie am trimis o scrisoare lui George Mitroi, oltean get-beget, la redacția revistei „Viața studențească". În care-i ceream ca acum, în ultima clipă, conducătorii olteni să renunțe la numele de împrumut. Scrisoarea mea a apărut în „Viața studențească", iar G. Mitroi a intitulat articolul „Dragii mei olteni de-acasă". Și domnia sa a cerut forurilor oltenești să schimbe acest nume al clubului, deoarece nu-i aparține. Numele „U" este împrumutat. De ce această echipă a fost numită „Universitatea"? Știam că există o asemenea echipă și încă cu tradiții în fotbalul românesc.

Atunci? Cînd s-a înființat în 1919 C.S.U. la Craiova nu exista nici un fel de învățămînt superior.

De ce atunci au dorit conducătorii olteni să ia acest nume? Că e frumos? Da! Dar nu le aparține!

G. Mitroi a primit un răspuns neserios după părerea mea. Dînsul îmi spunea că echipamentul oltenilor are inițiala „U" și că a costat o grămadă de bani.

Păcat, că sînt două cluburi studențești și nu se respectă bătrînețea, dar mai ales tradiția.

Pentru craioveni am o mare stimă. Ei constituie într-adevăr o mare echipă. Este un fel de Ajax al României! Îi doresc succes din toată inima.

Încă o problemă: rog ca domnia voastră să lupte pentru ca fiecare echipă să-și aibă numele ei tradițional. De ce două echipe POLI?"

Problema numelor echipelor de fotbal devine o problemă din ce în ce mai acută. Din ce în ce mai mulți clujeni îi somează pe olteni să le dea înapoi numele echipei. După părerea mea, ei au dreptate; nu se poate lua numele cuiva fără să-i ceri încuviințarea. Oltenii trebuie să se dovedească demni și să le acorde clujenilor satisfacție. Și-așa ei au întins coarda prea mult.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul Pronosport din 4 noiembrie

1. SPORTUL STUDENȚESC — F.C. CONSTANȚA. Nu ni se pare a fi un meci ușor pentru echipa gazdă, deoarece în acest sezon constănțenii s-au comportat bine și în deplasare, motiv pentru care noi le acordăm șansa unei egalități.

2. RAPID — U.T.A. Întîlnirea are loc simbătă, așa că rezultatul nu mai contează la concursul „Pronosport".

3. POLITEHNICA TIMIȘOARA — STEAGUL ROȘU. Pe propriul lor teren timișorenii se comportă bine, fiind aproape singura lor ocazie de a cuceri două puncte

4. A.S.A. TG. MUREȘ — PETROLUL. După ultima victorie obținută în fața Universității Craiova echipa locală se recomandă ca mare favorită a acestui meci.

5. JIUL — S.C. BACĂU. Și Jiul este după opinia noastră favorită clară a întîlnirii, din două motive: 1). este în revenire de formă; 2). echipa din Bacău joacă slab în deplasare

6. F.C. ARGEȘ — POLITEHNICA IAȘI. Victoria gazdelor este mai mult ca sigură dacă ținem seama de bunul joc făcut la București în meciul cu Steaua.

7. BOLOGNA — JUVENTUS. Cu un atac destul de productiv în primele trei etape și cu o apărare care nu a primit decît două goluri, echipa locală poate să-și apropie victoria. Juventus, cu experiența sa, este capabilă să obțină, totuși, o egalitate.

8. FOGGIA — CFSENA. Echipa gazdă a furnizat. duminica trecută, o mare surpriză învingînd pe Fiorentina chiar la Florența. Acest rezultat ne face să o vedem cîștigătoare în meciul cu fosta divizionară B, Cesena.

9. GENOA — ROMA. Venită de curînd în primul eșalon al fotbalului italian, Genoa se dovedește o echipă ambițioasă, mai ales atunci cînd joacă acasă. Ea poate cîștiga acest meci, dar un rezultat de egalitate este mai sigur.

10. LAZIO — FIORENTINA. Oaspeții resimt încă șocul eșecului suferit duminică acasă, așa că le va fi foarte greu să se opună lui Lazio, afectată și ea de înfrîngerea de la Torino.

11. MILAN — CAGLIARI. Nu vedem cum ar putea să piardă acest meci, pe propriul ei teren, în fața unei formații care nu a reușit nici o victorie în trei etape. Este posibil, însă, ținînd seama că echipa oaspete nici nu a fost învinsă, terminînd de trei ori la egalitate, ca și în această partidă să se înregistreze un scor egal.

12. NAPOLI — SAMPDORIA. Aflată la conducerea plutonului echipa din Napoli va face totul pentru a nu ceda această poziție. Toate șansele sînt de partea ei.

13. TORINO — INTER. Credem că în acest meci este posibil orice rezultat. Deci 1,x,2, pentru a nu avea surprize.

VIAȚA STADIONULUI

PRELIMINARII...

de Eftimie IONESCU

Astăzi, la Tirana, meciul de încheiere al grupei a IV-a, meciul care nu ne e deloc indiferent, Albania—R.D. Germană. Selecționerul Georg Buschner a declarat săptămîna trecută, cu cîteva zile înaintea plecării spre capitala albaneză, că marea lui teamă înaintea acestui joc în care numai victoria o interesează pe echipa sa e „miza întîlnirii". „Se cunosc atîtea cazuri în care acest adversar a transformat formații de mare clasă în echipe paralizate de posibilele consecințe ale unui asemenea joc, spune Buschner. Noi ne-am gîndit îndelung la acest pericol și am luat, cred eu cele mai eficace măsuri." Una a reprezentat-o utilizarea unui psiholog la antrenamentele ultime ale fotbaliștilor din R.D.Germană. „Arma secretă" a lui Buschner, referindu-ne la formația anunțată pentru astăzi, se numește Frenzel. Conducătorul de joc al lui Lokomotiv Leipzig a devenit succesorul lui Kreische, indisponibil pînă în ianuarie. Astăzi după amiază pe stadionul din Tirana. Către ora 18 vom ști cine reprezintă grupa a IV-a la „Weltmeisterschaft": R.D.Germană sau România?

SURPRIZA NR. 1 A PRELIMINARIILOR: eliminarea Angliei de către selecționata Poloniei. Vă mai spunem și noi cîte ceva după acel 1—1 de pe Wembley. „Pus la zid" de către comentariile apărute a doua zi după egalul reprezentînd un eșec, Alf Ramsey e considerat ca principalul vinovat. Cei mai grăbiți dintre vechii lui inamici au și anunțat numele antrenorului care are cele mai multe șanse să-l înlocuiască: Don Revie (Leeds). Spre cinstea lui, cunoscutul manager al formației care domină campionatul englez s-a grăbit să precizeze: „Nu voi veni la echipa națională decît dacă Ramsey ar pleca din proprie inițiativă. Niciodată nu aș admite să iau locul unui demis. Mai cu seamă că socotesc că nimeni nu e de vină dacă o echipă joacă excepțional dar găsește în fața sa un portar fantastic și un adversar care luptă eroic". Apropo de portarul polonez Tomszewski, considerat principalul realizator al egalului de pe Wembley. După partida din calificări, care i-a adus o așa de mare satisfacție, selecționata poloneză a disputat un meci amical la Dublin, cu Irlanda. Ei bine, uriașul portar de S. R. Lodz a fost întîmpinat, ca un erou. Iar sindicatul cofetarilor din Dublin i-a oferit un imens tort din care s-a înfruptat, fără să reușească să-l termine, întreaga delegație poloneză.

RENAȘTE CONFLICTUL RIVERA-MAZZOLA? Așa se pare, deși cei doi nu au acționat de fel unul contra altuia. Dar jocul care a adus echipei Italiei un loc la München, cu selecționata Elveției, a repus pe tapet problema: ori Rivera ori Mazzola, diferend care împărțise și în Mexic mica lume a italienilor în două. Acum, mai cu seamă ziarele din Torino, solicită cu vehemență excluderea lui Rivera cerînd, cu multă ironie, să fie „pensionat" din echipa reprezentativă. „La Stampa", de pildă, socotește că Mazzola nu se poate exprima pe extrema dreaptă în vreme ce postul său e deținut — cu destulă discreție și neinspirație — de căpitanul lui A.C. Milan. Marea agitație produsă în presa peninsulară chiar de un succes, ca acest 2—0 în fața elveților, l-a făcut pe selecționerul Valcareggi (și el... un subiect preferat al comentatorilor) să observe: „Ce-ar fi fost la un... 0—2? Cu siguranță că trebuie să fug din Italia!"

ÎN FINE, UN AMĂNUNT BRAZILIAN care vorbește iarăși despre marea meticulozitate cu care aceștia pregătesc campania lor pentru întrecerea de la anul. Se știe, s-a scris mult despre asta, cum au ales hotelurile în care vor locui, cum au fixat itinerariile (cronometrate cu grijă) pe care le vor parcurge întregul lot în orice eventualitate (de clasare pe primul sau al doilea loc în grupă, și mai departe), despre meniurile, de asemenea, de pe acum alese, ca și adversarii din micile partide de verificare. S-a comentat pe larg și stabilirea mijlocului de deplasare — trenul — dar într-o garnitură specială afectată campionilor lumii. Recent a sosit în R.F.G. secretarul federației din Rio. El a venit special spre a inspecta această garnitură, compusă dintr-un vagon restaurant, un vagon-salon și un vagon de bagaje și a face... o călătorie de probă cu ea. Dacă nu va cîștiga, echipa Braziliei nu se va putea plînge de lipsă de condiții de organizare. De doi ani și mai bine, oficialii din Rio pregătesc șederea în Europa a lui Jairzinho, Rivelino et. co. Și, totuși, un șut... poate anula totul.

CULISELE HIPODROMULUI

• DUPĂ DOUĂ ÎNTRECERI *de „tatonare" ucenicii hipodromului, care au cîștigat cel puțin o alergare în actuala staționare, se vor confrunta mîine într-o alergare decisivă — semiclasică — „Premiul aprantiilor". Distanța 2 100m.*

• DUMINICA TRECUTĂ, *pe hipodromul de trap s-a obținut recordul eficienței la pariul austriac pentru cea mai mică sumă jucată (12 lei — o combinație cu șapte cai și 6 combinații cu 6 cai).*

• SCURT INTERVIU *cu antrenorul — jocheu Gr. Crișan. Ce lucruri deosebite ne puteți relata?* „Ar fi ceva în privința metodelor de lucru cu caii. Pentru liniștirea nervilor în fiecare sfîrșit de sezon caii sînt trimiși la herghelii. Unii cai solicitați excesiv în timpul curselor, se trimit la odihnă, pentru perioade mici, chiar și vara".

Doru IONESCU

RUGBI

• **CUPA „FAIR PLAY"** va fi atribuită începînd din acest an echipelor din diviziile A și B precum și echipei de juniori (turneul final) care în decursul unui campionat se vor distinge la capitolele disciplină, corectitudine, atitudine față de publicul spectator și față de arbitru, sportivitate etc. Cîștigătoare ale trofeului vor fi declarate echipele care la sfîrșitul campionatului vor obține cel mai mare număr de puncte.

• **MECIUL** dintre echipele de divizia B Electroputere Craiova și Șoimii Sibiu s-a disputat pe un teren plin de praf, încît, jucătorii abia mai puteau fi zăriți. În afara acestui „fenomen" natural, echipa locală avea și tricouri de diferite culori. Așa cum ne-a informat observatorul federal, nu se poate spune că gazdele au excelat la capitolul organizare. De altfel nici nu s-au străduit...

• **ECHIPA „Dacia"** din Constanța (divizia B), așa după cum ne informează antrenorul Mustață Dobre, este compusă din jucători foarte tineri (media de vîrstă 19 ani) și foarte talentați. Am consemnat aceste rînduri în speranța că ele nu vor fi infirmate de rezultatele viitoare.

• **COMISIA DE DISCIPLINĂ** a avut din nou de lucru. Următorii jucători au fost suspendați pentru lovirea intenționată a adversarului: Băltărețu Gh. (Știința Petroșani) 2 etape; Relea Ion (Rapid) 4 etape; Ciocan Anton (Gloria) și Caraiman Alexandru (Dinamo) cîte 2 etape. Așa debut în Cupa „Fair play"...

M. NICULESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, casuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 840 — Sîmbătă 10 noiembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

Ploiești-Nord, unul din complexele mari de locuințe ale orașului, așezat în zona de penetrații dinspre Brașov, își va extinde blocurile de locuințe spre Bulevardul Republicii, pînă aproape de vechiul centru urban

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

GOSPODĂRIRE EFICIENTĂ, REZULTATE ECONOMICE SUPERIOARE

Nu mai este mult pînă cînd ne vom lua rămas bun de la acest an. Unii au și făcut-o sfidînd datele calendaristice : sînt întreprinderi industriale sau chiar unități mari teritoriale cum ar fi capitala și unele județe, care au îndeplinit sarcinile de plan pe anul 1973 și, odată cu ele, sarcinile primilor trei ani ai cincinalului. Este, evident, un lucru demn de laudă, cu atît mai mult cu cît însăși ideea îndeplinirii planului cunoaște, în prezent, noi exigențe. Ne referim la problema ridicată, în repetate rînduri, de secretarul general al partidului în legătură cu necesitatea realizării planului pe indicatorii săi fizici, cu alte cuvinte pe număr de obiecte produse, pe calitatea lor, indicatorul global nefiind deloc suficient pentru a da unui colectiv cinstirea cuvenită unei astfel de înfăptuiri.

De ce trebuie îndeplinit planul din punct de vedere fizic și sortimental nu mai trebuie demonstrat. Referindu-ne la obiectele de consum personal, nimeni nu va putea fi convins să poarte o haină fără nasturi, bunăoară, numai pentru că fabrica respectivă de confecții și-a depășit planul, neincluzînd și operația de coasere a nasturilor. Din păcate însă, s-au putut întîlni cazuri cînd, în goana după rezultate globale spectaculoase, au fost neglijate produse fără de care eforturi mari de investiții rămîneau, o vreme, lipsite de eficiență. În construcții, mai ales, nu arare ori s-a întîmplat să fie început un front larg de lucrări cumulînd sau depășind valoarea globală a lucrărilor planificate, fără ca practic să fie dată în folosință vreuna din clădiri. Mergînd pe acest sistem s-ar putea ajunge — exagerînd, firește — la situația aberantă ca o unitate de construcții să-și poată îndeplini planul valoric numai prin săparea gropilor pentru temelii. Dar chiar neexagerînd, s-au întîlnit situații cînd îndeplinirea valorică a planului unor întreprinderi servea drept fațadă pentru neîndeplinirea fizică a tuturor produselor solicitate de economia națională, lucru inadmisibil, care trebuie reprimat cu toată hotărîrea.

Economia națională trebuie să beneficieze de tot efortul de muncă și material, de pricepere și inteligență, care se investește pentru ridicarea țării pe noi trepte de civilizație. Din acest punct de vedere, fiecare ban alocat unei acțiuni, trebuie să servească îndeplinirii ei și nu altor scopuri marginale. Ne gîndim, bunăoară, la cei ce rup din fondurile destinate dezvoltării capacității productive, pentru a amenaja cabinete luxoase sau la cei care, fără a studia temeinic amplasarea unor construcții, le fac totuși în locuri unde nimeni, sau aproape nimeni, nu are nevoie de ele. Se știe că rețeaua comercială, în unele orașe și cartiere este deficitară, dar apar, în schimb, magazine, restaurante, hanuri, moteluri, hoteluri, la răspîntii neumblate sau umblate numai de un număr restrîns de turiști temerari. Oricît de frumoase ar fi astfel de localuri, mai devreme sau mai tîrziu, vor sucomba din punct de vedere economic. Cu ceva mai multă luciditate în stabilirea amplasamentului, asemenea construcții ar putea servi și populația din localitățile apropiate, îndeplinindu-și scopul pentru care sînt create și asigurînd eficiența corespunzătoare din punct de vedere economic.

Exemplele enumerate, chiar dacă nu mai este mult pînă cînd ne vom lua rămas bun de la acest an, sînt destule. Ele ne arată că, în pofida unor rezultate bune, în pofida faptului că, în ansamblu, economia noastră se dezvoltă în ritmuri înalte, mai sînt încă destule neajunsuri în gospodărirea fondurilor materiale și bănești, în folosirea lor cu maximă eficiență. Ele ne arată că, în pofida unor rezultate bune, în pofida faptului că, în ansamblu, economia noastră se dezvoltă în ritmuri înalte, mai sînt încă destule neajunsuri în gospodărirea fondurilor materiale și bănești, în folosirea lor cu maximă eficiență.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

- Ploieștiul își schimbă înfățișarea
- Clădiri noi în vechiul centru urban
- Constructorii rămîn totuși niște sentimentali
- Acomodarea... sufletească
- De la pasiune — la „fenomenala" satisfacție

BIOGRAFII PE SCHELE

Ce trist pare bulevardul care leagă gara Ploiești Sud cu centrul orașului cînd copacii aceia bogați își pierd podoaba ! Îți lipsește cea mai familiară imagine a vechii urbe care te întîmpină cînd pătrunzi aici prin această poartă de intrare..

Încet, încet regăsești orașul, recunoști locurile de mult știute, străzile, clădirile și înregistrezi schimbările. O absență de aproape doi ani înseamnă mult, foarte mult pentru ritmul de azi al construcțiilor, bunăoară. În centru, a apărut noul hotel Prahova dat anul acesta în funcțiune, clădire modernă, încăpătoare (234 paturi) de care se simțea de multă vreme nevoie. Magazinul universal, cu subsol și patru etaje (subsolul va adăposti un mare complex alimentar) va fi terminat în 1974. Despre aceste clădiri și despre altele vorbeam acum doi ani, tot într-o dimineață rece, mai tristă parcă, fiindcă era sfîrșit de noiembrie și iarna își anunțase venirea cu mai multă ostentație. Ce fac, unde lucrează unii dintre cei pe care i-am cunoscut atunci ?

Înainte de a merge pe strada Maramureș, la sediul Institutului de proiectare Prahova, îl

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Pe locul viitorului nod hidrotehnic de la Stînca Doamnei
Foto : Radu ALEXA

„MINUNILE" DIN MUNȚII CĂLIMANI

- La peste 1 000 de metri altitudine se naște un nou oraș
- Deocamdată, oaspeții constructorilor sînt doar sălbăticiunile pădurilor.

Am urcat toamna aceasta în Călimani cu sentimentul că las în urmă însăși copilăria Naturii. Și nu exagerez. Muntele Galben de azi, Negoiul Românesc, viitorul Munte al Sulfului, și la fel Pietricelul, al cărui vîrf, la o altitudine de 1990 m. va fi ras cu buldozerele, mi-au dat certitudinea că este chiar așa, și că transformarea naturii după nevoile omului nu mai rămîne doar o lecție de manuale elementare. Miracolul s-a produs. În Călimani se ajunge azi de la Vatra Dornei cu orice fel de mijloace auto pe o șosea de beton lungă de 45 km. încît I.M.S.-ul, care se împotmolise cu ani în urmă la capătul unui drum forestier, din aceeași munți, este o amintire și el. Dar nu despre amintiri este vorba. Prezentul pulsează fierbinte aici, unde la o altitudine de peste o mie de metri se configurează un oraș nou, oraș al unor oa-

Ion MURGEANU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

CUM „SE FABRICĂ" CULOAREA PĂRULUI?

O singură moleculă gigant pentru aproape toate culorile de păr. Mecanismul de „fabricare" a culorii roșii este însă încă o enigmă.

O INGENIOASĂ MAȘINĂ DE CĂLCAT

Un pasionat al utilului casnic, Paul Crăciun, a creat o mini-mașină de călcat electrică ce poate să vă retușeze ținuta cînd sînteți gata îmbrăcat.

(Relatările în pagina a 5-a)

Imaginea controversată a „Omului zăpezilor"

PE URMELE „OMULUI ZĂPEZILOR"

- Misterul uriașilor ce s-ar asemăna cu omul și ar trăi în pădurile neexplorate de la poalele munților Himalaia sau în cele dintre California de nord și Mexic, continuă
- O nouă expediție în căutarea „Omului zăpezilor"
- Trei elvețieni vor cerceta jungla din regiunile învecinate „Acoperișului lumii"
- Oamenii de știință urmăresc să dezvăluie taina prezenței lui Yeti — giganticul om-maimuță.

(Pagina a 3-a)

Mai există enigme?

VIA HADRIANA ÎN... DEFILEUL OLTULUI

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR
Membru al Academiei de științe sociale și politice

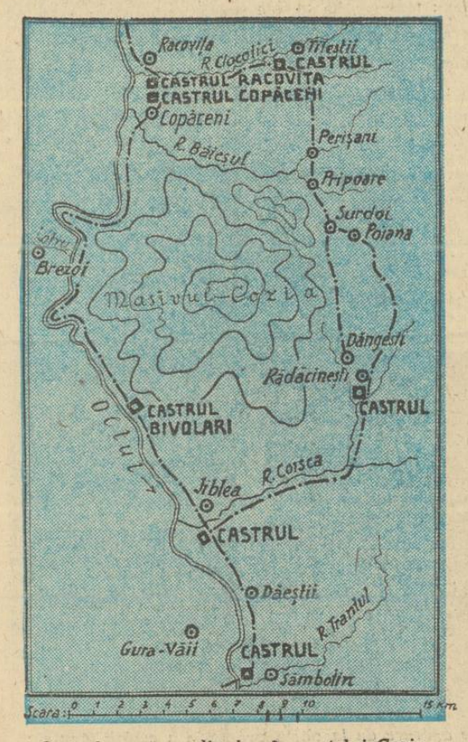

Castrele romane din jurul muntelui Cozia

- Importante dezvăluiri istorice în urma studierii drumului antic de la Călimănești la Turnu Roșu
- Pe vremea lui Traian acest drum nu exista
- El a fost construit în timpul domniei împăratului Hadrianus și lucrările au durat 14 ani
- Legiunile romane care au luptat împotriva lui Decebal au înaintat pe calea naturală de la răsărit de muntele Cozia, adică prin „Țara Loviștei"
- Se crede că planul construirii cetăților de la Arutela, Rădăcinești, Titești și Praetorium a fost schițat chiar de Hadrianus, care era un arhitect priceput

(Relatarea în pagina a 2-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Toamnă ieșeană — Leonid STRATULAT — Iași

PRELUDIU DE IARNĂ

(Amănunte în pagina a 6-a)

Imaginea noului hotel „Prahova" Ploiești

BIOGRAFII PE SCHELE

URMARE DIN PAG. 1

caut pe inginerul ION OPRICA, vicepreședinte al Consiliului popular județean. Îl regăsesc așa cum l-am cunoscut, grijuliu și nemulțumit că șantierele n-au totdeauna materialele de care au nevoie ca să-și realizeze ritmul pe care și l-au propus, cu aceeași durere pentru insuficienta dragoste dovedită de unii tineri față de această „meserie de constructor, grea, de loc domoală, dar frumoasă bat-o vina. De ce nu le-o fi plăcînd unora munca pe șantier ?"

Am aflat, în ziua aceea, diverse răspunsuri la întrebarea care îl frămînta pe vicepreședinte. Răspunsuri primite de la vechi constructori, pe care i-am cunoscut și acum doi ani și de la alții, mai tineri sau mai vîrstnici, cunoștințe proaspăt făcute în dimineața aceea de început de noiembrie.

La Institutul de proiectare Prahova, urmăresc pe machete și fotografii, împlinirea unor planuri de vastă dezvoltare urbană. Ploieștiul apare în actualitate și în perspectivă cu înfățișarea modernizată prin clădiri, drumuri, parcuri noi. Arhitectul ILIE GRIGORESCU, șeful atelierului de arhitectură 2, o cunoștință nouă, mă ajută să completez imaginea de acum doi ani, cu ceea ce a apărut între timp și să arunc o scurtă privire spre un viitor apropiat.

În centru, în perspectivă apropiată, între vechiul hotel Berbec — ce se va extinde — și noua Casă de cultură a sindicatelor, va începe construirea unor blocuri de locuințe cu magazine la parter. Într-o perspectivă mai îndepărtată, va apare un nou teatru și un pasaj pietonal subteran cu magazine. În 1974 este prevăzut să înceapă modernizarea bulevardului Republicii, ce va fi străjuit de blocuri de locuințe construite dinspre cartierul de nord către centru.

— Vorbiți-mi de cartierul Ploiești-Vest, după cîte știu, cel mai mare cartier de construcții noi al orașului...

— E adevărat, este cartierul cu cele mai numeroase clădiri noi. În final, el va avea 20 000 apartamente. Pînă la sfîrșitul anului vor fi terminate 2 100 apartamente. În pregătire sînt alte o mie apartamente ce vor fi construite în anul viitor. Apare un alt complex de locuințe, în partea de nord-vest, Malul Roșu, unde se vor înălța circa 4 700 apartamente.

— Aș vrea să mergem pe șantier. Sper să regăsesc pe cîțiva dintre cei pe care i-am cunoscut.

— Mergem.

Pe șantier, atmosfera cunoscută. Inginerul IONEL AVRAM conducătorul șantierului spune că e o perioadă mai grea zilele acestea...

— Necazuri de aprovizionare sau de organizare ?

— Și astea. Dar mă refer la perioada de acomodare sufletească. Zilele reci, de iarnă au venit brusc, prea repede în acest an. Oricît e de obișnuit constructorul cu orice vreme, îi trebuie și lui un timp ca să se adapteze...

— Andrei Nasîmbei și Constantin Moisescu, zidari de frunte ai șantierului, despre care am scris, sînt tot aici ?

— Tot aici și sînt aceiași constructori de nădejde. Lucrează la blocul 100.

— E greu să se formeze oameni ca ei...

— Nu e greu, dacă cuiva îi place meseria.

— Dar tinerilor le place ? Nu prea îi atrage zidăria, se pare.

— Vin destul de mulți tineri pe șantiere De rămas, rămîn mai puțini. Oameni ca Nasîmbei sau Moisescu sau Ion Popescu, conducătorul brigăzii complexe de panouri mari, se găsesc pe orice șantier, iar pe lîngă ei se formează alții. Contactul cu condițiile nu prea ușoare, cu frigul și căldura, cu noroiul și praful descurajează pe unii. De aceea, aici, pe lîngă condițiile deosebite de muncă, lucrul cel mai greu este cunoașterea omului cu care lucrezi, lupta cu speranțele, pasiunile și deznădejdile lui.

— Și satisfacția compensează lupta ?

— Închiderea unui șantier — paradoxal, nu ? — îți dă o satisfacție fenomenală. Mai bună sau mai rea, munca ta s-a materializat în ceva pe care-l dăruiești oamenilor. Lași ceva în urma ta...

...Lași ceva în urma ta ! Oare cîte construcții de locuințe sau cu altă destinație or fi lăsat în urmă oameni ca maistrul IOAN STANCIU, în 26 de ani de muncă, sau zidarul universal SOFRONIE BREZEANU, șef de echipă, elev al maistrului, pe care-i întîlnesc pe șantierul spitalului de 700 de paturi și al policlinicii ce se construiesc în zona de nord a orașului, acolo unde s-au ridicat deja 9 000 de apartamente ?

— Pare grea meseria noastră pentru cine n-o cunoaște, spune Brezeanu.

— De pe șantier, pleacă numai comozii, mă asigură tînărul inginer VASILE CONDREA, șeful punctului de lucru, care e la a doua lucrare a sa, în cei trei ani de cînd și-a terminat studiile. Dorința lui este să lucreze pe un șantier mai mare. Poate la unul dintre noile hoteluri din Sinaia... Poate...

— Rămîn puțini din toți cei ce vin pe șantiere, adaugă MIRCEA MARIN, tînărul care conduce o echipă de sudori, **dar rămîn cei buni, cei serioși, care nu se sperie de frig, de ploaie sau de zăpadă. Dacă muncești bine și cîștigul este bun.**

— Totuși, maistrul Stanciu spunea că vechimea în meseria de constructor se capătă după multe necazuri. Trebuie să fii om tare, călit, să iubești mult ceea ce faci.

— Fără îndoială. Dar cu vă pot demonstra că tinerilor le place această meserie, intervine Sofronie Brezeanu. **Vorbindu-vă despre activitatea echipei mele de zidari. Nu ne vom despărți noi, așa cu una cu două.**

Acomodarea de care vorbea inginerul Avram și perseverența maistrului Stanciu și comoditatea pe care o condamna inginerul Condrea și siguranța zidarului Sofronie Brezeanu și deosebitele calități de constructori pe care le au Nasîmbei sau Moisescu — toate sînt, ar trebui să fie argumente convingătoare pentru un tînăr care vrea să-și aleagă o meserie. O meserie grea, doar cînd n-o cunoști. Așa spunea Brezeanu...Așa spun și alții. Constructori din cartierul de vest sau în cel de nord, de pe locurile unde se naște un nou complex — la Malul Roșu — din zona unde se concentrează clădirile destinate dezvoltării învățămîntului. Cunoscută acolo, pe șantiere, meseria de constructor dezvăluie fațete nebănuite. Cine își închipuie că un constructor e doar un om dur, aspru, cu o anumită uscăciune sufletească datorată unor condiții mai deosebite în care își desfășoară munca, greșește. Constructorii sînt niște sentimentali. Altfel, cum s-ar explica prietenia atîtor echipe care lucrează ani și ani pe aceleași șantiere, care nu se despart după ce au terminat o construcție ? Altfel, cum se explică pasiunea care nu se pierde nici după mulți ani de meserie și satisfacția aceea „fenomenală" de care vorbea inginerul Ionel Avram ?

Lucia MANOLESCU

SECVENȚE

COMPLEX CINEGETIC

În fiecare an tot mai numeroase și mai deosebite sînt acțiunile de ocrotirea și dezvoltarea faunei cinegetice. Un exemplu din acestea îl constituie colonizările de vînat din pădurea Pătrăuți, județul Suceava, unde într-un interval de 10 ani s-a reușit ca pe o suprafață de 5 000 ha teren silvic să se creeze un complex cinegetic ce include o mare parte din fauna țării. Aici s-au adus cerbi carpatini, cerbi lopătari, fazani, specii care nu au existat în trecut. În plus apele din pădure s-au populat cu păstrăvi și cu alte specii de pești existenți în apele județului. Ca o completare a faunei județului s-au adus și se mențin în captivitate și urși.

Paralel cu acțiunile de colonizare s-au luat măsuri de ocrotirea și creșterea efectivelor de vînat „autohton" : iepuri, mistreți, căprioare. De asemenea de menționat numărul reprezentativ al vulpii, viezurelui, dihorului, jderului de piatră și a nevăstuicii. Decorul natural al pădurii, a fost întregit prin construirea unei cabane din bîrne, într-o poiană cu o bogată floră spontană.

Realizarea și dezvoltarea acestui complex cinegetic din pădurea Pătrăuți constituie rezultatul unei munci colective depuse de silvicultorii din județ, din care un merit deosebit îl au ing. Florică Tache, ing. Neacșu Aurel, ing. Brega Petru, tehn. Grozavu Ion, tehn. V. Petrescu, precum și pădurarii Puiu Vasile, Sfedoniac Dumitru, Iremciuc Mihai și Pasafciuc Dumitru.

Nesterov VADIM

Cabana de vînătoare de la Pătrăuți

O VERTEBRĂ DE BALENĂ PE PLAJA SULINEI!

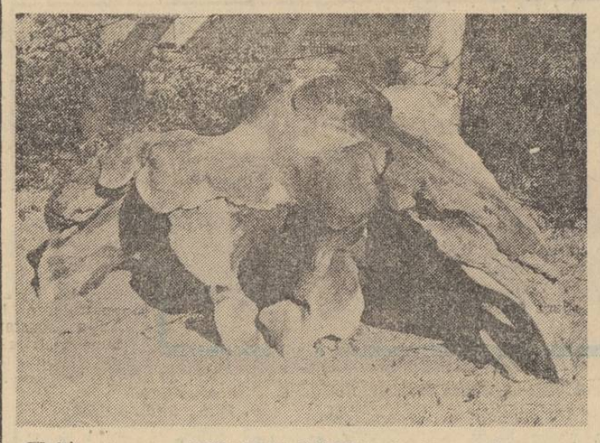

Cititorul nostru OCTAVIAN STOICA, din București, ne semnalează, prin imaginea fotografică pe care o reproducem mai sus, prezența pe plaja de la Sulina a unui os uriaș, de mamifer marin ce nu trăiește în apele Dunării sau Mării Negre. După părerea corespondentului nostru ar fi vorba de o vertebră de balenă care ar fi fost adusă de marinarii de pescadoare. La ora cînd apar aceste rînduri credem că a fost satisfăcută dorința fotografului-amator ca această piesă rară să fie expusă într-un muzeu, deoarece din informațiile noastre urma ca reliceva să fie ridicată și apoi conservată de către muzeul „Delta Dunării" din Tulcea.

„MINUNILE" DIN MUNȚII CĂLIMANI

URMARE DIN PAG. 1

meni noi în aceeași măsură. Întîi au fost aici păstorii preistoriei noastre, dar în timpuri moderne Călimanii din Carpații Orientali au fost călcați tot mai des de geologi. Emil Butnaru a fost poate primul.

Una dintre „minunile" Călimanilor, Peștera Aluanei, poartă de atunci numele fetiței sale, care s-a născut odată cu descoperirea stratului gros de sulf în acești munți. Istoria descoperirilor se face la fel, și cum Americo Vespucci a dat numele unui continent altădată, inginerul sau geologul Butnaru și după el manualele de geografie i-au zis peșterii unde a înnoptat prima oară în Călimani, după numele fiicei lui nou născute : Aluanei. Celelalte minuni din Călimani sînt : cele 12 stînci așezate în cerc sub formă de horă și supranumite „Cei doisprezece apostoli", caprele sălbatice și cerbii, smirdarul, o specie rară de pin, pinuscembra, căruia i se mai zice popular „zîmbrul", apoi bujorul de munte sau rododendronul etc. Sînt minuni vechi și împămîntenite de chiar Natura cărei copilărie mi se părea că a trecut definitiv prin Călimani, căci alte minuni, puse acolo de mîna omului, îți reținau astăzi atenția. Despre noul oraș am amintit. Orașul acesta pe munte, cu blocuri de trei etaje, cu complexe comerciale, cu grădinițe și școli, cu poștă probabil, și telefoane, acest oraș va fi al muncitorilor de la exploatările de sulf și de alte neferoase care încep aici. Șeful șantierului Exploatării Miniere Vatra-Dornei din cadrul Combinatului minier Suceava, cu sediul la Gura-Humorului, inginerul Constantin Breazu, a explorat el însuși, ca și Emil Butnaru acești munți în căutarea mineralelor care fac azi obiectul preocupărilor sale de șef de șantier exploatare.

Sînt circa 300 de oameni în Călimani care dau la o parte roca sterilă să iasă la lumină minereul. Se lucrează pe șapte terase, fiecare lungă de 40 metri, ca o scară imensă, acolo în Negoiul Românesc. Muntele este căptușit cu sulf. În 1974 în noiembrie (data fiind relativă căci efortul celor de-aici o pot aduce oricînd înainte) va începe exploatarea sulfului. Atunci ritmul muntelui se va statornici, detunăturile ce se aud azi din cînd în cînd vor înceta. Frumușeții sălbatice de mai ieri a Munților Călimani i se va adăuga o notă profund umană. Vom urca în Călimani pentru salba de cabane turistice prevăzute pe același versant cu exploatările industriale. Ce s-a întîmplat ? Anul acesta colocviul științific pe teme de ecologie care și-a desfășurat activitatea la Suceava cu cei peste 160 de participanți ai săi, a urcat în Călimani decretînd acești munți drept „Monument al naturii" și stabilind în teritoriul lor o rezervație naturală de 200 ha. pădure virgină.

Rezervația este premergătoare carierei unde au loc împușcăturile cu dinamită.

M-am interesat la muncitori dacă aceste „pușcări" nu strică echilibrul de azi al naturii. Mi s-a povestit cum ies în apropiere capre sălbatice curioase și „trag cu ochiul" și cum un urs a fost găsit adulmecind la magazia de dinamită ! Ceea ce nu înseamnă că această curiozitate a animalelor pădurii îl împiedică pe om să nu fie el însuși cu ochii în patru pentru menținerea echilibrului dintre ceea ce îi va aparține lui aici, mai bine zis ce va cuceri el aici, și între ceea ce este din timpuri imemoriale al însăși Măriei Sale Natura. Monumentul Naturii care îl constituie Munții Călimani se va umaniza, astfel. Ceea ce în sălbăticie a aparținut de milenii cerului doar și sălbăticiunilor pădurii va intra cu inteligență în patrimoniul omului, după legea stabilită de om a împletirii utilului cu frumosul.

Ion MURGEANU

Transportul sterilului pe terasele carierei Negoiul Românesc
Foto : Dumitru VINȚILĂ

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 11 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 8,00 Bună dimineața ! ; 8,30 Cravatele roșii ; 9,25 Daktari ; 9,50 Viața satului ; 11,00 Emisiune în limba maghiară ; 12,30 De strajă patriei ; 13,00 „Ritm de jazz" ; 13,10 Cupleul zilei ; 13,20 Destăinuiri muzicale ; 13,30 Desene animate ; 13,40 „Valsul la el acasă" — program primit de la Televiziunea din Viena ; 13,50 Antologie umoristică ; 14,10 Cîntă Dan Dumitriu ; 14,20 „Teatru din munți" ; 14,30 „Dunăre pe malul tău" — cîntece oltenești ; 14,45 „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea" — comedie cinematografică ; 15,10 Cîntă George Enache ; 15,20 „Septembrie, octombrie..." ; 15,30 Vedete internaționale : Sacha Distel ; 15,45 Muzică populară maramureșeană ; 16,00 Magazin sportiv : Finala de dublu bărbați a turneului internațional de tenis din Sala Coubertin : Ilie Năstase (România), Juan Gisbert (Spania) — Arthur Ashe, Roscoe Tanner (S.U.A.) ; Fotbal : Ujpest Dozsa Budapesta — Benfica Lisabona ; T.S.K.A. Sofia — Ajax Amsterdam și Dynamo Dresda — Bayern München — meciuri retur în Cupa Campionilor Europeni ; 18,10 Serialul „În ultimul minut" ; 18,45 „De la Troțuș spre Siret" ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,10 „Destinul unei idei" ; 20,35 Filmul „Leagănele" ; 21,40 „Mi-am pus busuioc în păr..." — omagiu lui Ion Vasilescu. Cîntă : Dorina Drăghici, Doina Badea, Elena Neagu, Doina Spătaru-Olinescu, Gică Petrescu, Nicu Stoenescu, Dan Spătaru ; 22,20 Telejurnal ; Rugby : Franța — România. **PROGRAMUL II :** 11,00 Concertul simfonic susținut de „New Philarmonia Orchestra" din Londra ; Dirijor : Norman Del Mars ; Solist : Michael Roll ; 20,10 Cîinele Fips : 20,40 Meridiane literare ; 21,05 Seară de balet : „Fata proștpăzită (actele I și II). Scenariul după Jean Dauberval ; Muzica Ferdinand Herold. Interpretează ansamblul de balet australian care ne-a vizitat țara în luna septembrie ; 22,05 Mannix.

LUNI 12 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limba franceză ; 18,00 Telex ; 18,05 Azi, județul Dolj ; 16,20 Căminul ; 18,40 O istorie a operetei în personaje ; 19,00 Ecranul ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii : „Tot cîntînd ca ciocîrlia". Muzică : Aurel Giroveanu, Versuri : Hary Negrin ; 20,05 Mai aveți o întrebare ? Cît de probabil este... timpul probabil (II) ; 20,45 Interpretul preferat : Olga Stănescu ; 20,55 Arta prezentului — o artă despre prezent ; 21,40 Roman-foileton „Tinerele" ; 22,30 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20,00 Avanpremieră ; 20,05 Serialul „În ultimul minut" ; 20,40 Tele-enciclopedia ; 21,20 Telex ; 21,25 Istorie de început ; 21,45 Melodii, melodii ; 22,00 Cărți și idei.

MARȚI 13 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală ; 10,00 Telex ; 10,05 Revista literar-artistică ; 10,45 Melodii melodii... ; 11,00 Serialul „În umbra lupilor" ; 12,00 Telejurnal ; 16,30 Lumea copiilor ; 17,30 Curs de limbă germană ; 18,00 Telex ; 18,05 Avanpremieră ; 18,10 Cum vorbim ; 18,25 Joaquin Rodrigo : „Concertul din Arajuez" pentru chitară și orchestră ; 18,50 Pămîntul fericirii noastre — versuri ; 19,00 Timp și anotimp în agricultură ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni ; 20,15 Teleenciclopedia ; 21,00 Mannix ; 21,50 „Metamorfozele lui Mitică" ; 22,25 Telejurnal ; 22,35 Campionatele mondiale de gimnastică moderna. **PROGRAMUL II :** 16,00 Serialul „În umbra lupilor" ; 17,00 Întrebări și răspunsuri ; 17,30 Telex ; 17,35 Filmul „Moara cu noroc".

MIERCURI 14 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală ; 10,00 Telex ; 10,05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului ; 10,30 Telecinemateca pentru copii : „Preeria" ; 12,10 Telejurnal ; 17,30 Curs de limba rusă ; 18,00 Telex ; 18,15 Steaua polară ; 18,35 Album coral ; 18,45 Anchetă internațională : Inspectul social al industrializării ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 Teleobiectiv ; 20,25 Filmul „Orgoliul familiei Amberson" ; 21,55 Gala maeștrilor : Ion Dacian ; 22,25 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20,00 Pagini muzicale de mare popularitate ; 20,30 Selecțiuni din Gala lunilor ; 21,00 Telex ; 21,05 Destinul unei idei ; 21,25 Portativ '73 ; 21,45 Mai aveți o întrebare ;

SÎMBĂTĂ 17 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Lumea copiilor ; 9,30 Victor Babeș ; 10,00 Telex ; 10,05 De la Troțuș spre Siret ; 10,35 Prim plan : Alexandru Stoica — Erou al Muncii Socialiste ; 11,10 „Ripa albastră" de Leonida Teodorescu ; 12,00 Telejurnal ; 14,00 Fotbal : Universitatea Cluj — Jiul Petroșani ; 15,45 Desene animate ; 16,00 Telex ; 16,05 Caleidoscop cultural-artistic ; 16,25 Avanpremieră ; 16,30 Emisiune în limba germană ; 18,15 Ansambluri folclorice ; 18,40 Imagini newyorkeze ; 19,00 Omul de lîngă tine ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni ; 20,15 Teleenciclopedia ; 21,00 Mannix ; 21,50 Serialul „Im umbra lupilor" ; 17,00 Întrebări și răspunsuri ; 17,30 Telex ; 17,35 Filmul „Moara cu noroc".

VINERI 16 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limba franceză ; 9,30 Curs de limba rusă ; 10,00 Telex ; 10,05 Avanpremieră ; 10,10 Album coral ; 10,20 Teleobiectiv ; 10,40 Vîrstele peliculei ; 12,00 Telejurnal ; 16,00 Teleșcoală ; 17,30 Curs de limba engleză ; 18,00 Telex ; 18,15 La volan ; 18,30 Stadion ; 18,50 Revista economică TV ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 Cheile Turzii ; 20,25 Panoramic științific ; 20,50 Filmul „Sătul care moare" ; 22,15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20,00 Pagini muzicale de mare popularitate ; 20,30 Selecțiuni din Gala lunilor ; 21,00 Telex ; 21,05 Destinul unei idei ; 21,25 Portativ '73 ; 21,45 Mai aveți o întrebare ;

SÎMBĂTĂ 17 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Lumea copiilor ; 9,30 Victor Babeș ; 10,00 Telex ; 10,05 De la Troțuș spre Siret ; 10,35 Prim plan : Alexandru Stoica — Erou al Muncii Socialiste ; 11,10 „Ripa albastră" de Leonida Teodorescu ; 12,00 Telejurnal ; 14,00 Fotbal : Universitatea Cluj — Jiul Petroșani ; 15,45 Desene animate ; 16,00 Telex ; 16,05 Caleidoscop cultural-artistic ; 16,25 Avanpremieră ; 16,30 Emisiune în limba germană ; 18,15 Ansambluri folclorice ; 18,40 Imagini newyorkeze ; 19,00 Omul de lîngă tine ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni ; 20,15 Teleenciclopedia ; 21,00 Mannix ; 21,50 Serialul „Im umbra lupilor" ; 17,00 Întrebări și răspunsuri ; 17,30 Telex ; 17,35 Filmul „Moara cu noroc".

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Gospodărire eficientă, rezultate economice superioare

URMARE DIN PAG. 1

sînt excepții, dovedesc, încă o dată, necesitatea unei gîndiri active, permanent conectate la rezultatele economice ce pot fi obținute, excluzînd megalomania, risipa sau împăunarea cu rezultate de suprafață, în spatele cărora se ascunde o realitate deficientă.

Gîndire creatoare care se cere prezentă în toate domeniile de activitate. Sînt cunoscute preocupările conducerii partidului și statului privind folosirea rațională, economică a energiei și combustibilului. Necesitatea spiritului gospodăresc, în această privință, a fost proclamată, practic, în toată lumea, chiar și în țările foarte dezvoltate din punct de vedere economic. Mai mult chiar, în nu puține țări au fost luate măsuri restrictive dintre cele mai severe în ce privește consumul de energie și de combustibil. Este deci de înțeles de ce, și în țara noastră, unde cerințele dezvoltării cuprind în sine necesitatea întrebuințării cît mai economice a energiei, trebuie avut grija cea mai deplină pentru felul cum sînt folosite toate sursele, în special combustibilii iar, dintre aceștia, în mod deosebit combustibilii lichizi. Vor fi poate unii tentați să facă următorul raționament : orice acțiune productivă implică un consum de energie, de combustibili ; pentru a economisi combustibilul, deci, producem mai puțin... Or, nu despre asta este vorba, nu despre restrîngerea activităților bazate pe combustibili, ci despre gospodărirea acestora cu deplină grijă, evitînd orice risipă, despre găsirea unor metode, a unor tehnologii, care să permită obținerea acelorași rezultate cu combustibili mai puțin.

Ajungem, astfel, și în această direcție, la ideea că fiecare este dator să caute noi rezerve de economisire a energiei și a combustibililor și, în același timp, că trebuie cercetate și găsite noi idei, noi metode tehnologice al căror rezultat să fie gospodărirea eficientă, cu rezultate economice superioare a tuturor surselor de energie.

VIA HADRIANA ÎN... DEFILEUL OLTULUI

Mai există enigme?

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR
Membru al Academiei de științe sociale și politice

Mulți își închipuie că drumul ce străbate astăzi, atît de ușor strîmtoarea carpatină a Oltului, de la Călimănești pînă la Turnu Roșu, ar fi existat încă de pe vremea Daciei libere și că pe aici ar fi trecut Traian cu legiunile sale, ca să se războiască cu Decebal. **Dar cercetările de topografie antică și descoperirile arheologice recente ne arată cu totul altceva.** Știri prețioase despre vechimea drumului și a castrelor zidite de romani în lungul lui, ne-au pus la îndemînă săpăturile arheologice, organizate prima dată de către Gr. G. Tocilescu, la sfîrșitul secolului al XIX-lea și recent, de către Muzeul Militar Central din București. Investigațiile s-au desfășurat în ruinele a patru cetăți romane din jurul muntelui Cozia : la **Arutela** (poiana Bivolari din fața mînăstirii Cozia), la **Rădăcinești** (sud-est de masivul Cozia), la **Titești** (nord-est de munte) și la **Praetorium** (Racoviță-Copăceni, lîngă gara Cornet). Pas cu pas, arheologii au cercetat, de asemenea, cele două maluri ale Oltului, pentru a identifica crîmpeie ale drumului roman, azi în cea mai mare parte distrus de către terasamentul căii ferate.

De la bun început, trebuie precizat faptul că șoseaua actuală, situată pe malul drept al rîului, este un drum modern, construit prima dată de către austrieci, în timpul efemerei lor stăpîniri a Olteniei (1718—1739). De la Călimănești și pînă la Turnu Roșu, drumul antic urma numai malul răsăritean al Oltului. După indicațiile din Tabula Peutingeriana (o hartă a lumii romane), el avea în acest sector o lungime de 38 000 pași romani (= 56,430 km). Pînă la instalarea stăpînirii romane putea exista pe acest mal cel mult o potecă de picior cu numeroase ocolișuri și pieptișuri peste colții de stîncă ce înaintau adînc în albia rîului. Unul dintre acești pinteni stîncoși, se vede și azi, între mînăstirile Cozia și Turnu. El a fost tăiat la sfîrșitul secolului trecut de către calea ferată, cînd i s-a dat și numele de „Masa lui Traian". În peretele lui se poate distinge și acum urma drumului roman săpat în stîncă. Pînă la Ciineni, în locurile unde drumul de fier sau șoselele moderne nu au distrus traseul căii romane, se pot identifica în multe puncte urmele lăsate în pereții stîncoși de către **via romana.**

Sistemul de construcție a drumului roman din valea Oltului apare identic cu cel folosit de romani la Porțile de Fier-Cazane, pe Dunăre. În peretele stîncii se săpa o scobitură, orizontală la bază și oblică deasupra, adîncă de 1,50—2 m. În baza scobiturii se săpau șanțuri adînci în care se fixau în poziție orizontală, capetele unor puternice bîrne de stejar. În afară, podeaua aceasta de lemn era susținută de contraforți înfipți oblic în stîncă. Se realiza astfel un pod de lemn, din a cărui suprafață cam două treimi se extindeau în afara scobiturii din stîncă.

Natural, o atare dificilă lucrare solicita ani de efort și multe brațe. Or, în răstimpul celor doi ani de pace dintre cele două războaie ale sale, Traian nu o putea realiza. Pentru săparea în stîncă a celor șase km de drum de la Cazane, le-au trebuit romanilor un răstimp de o jumătate de secol. **Deci în anul 105, cînd efortul principal împotriva dacilor s-a îndreptat pe valea Oltului, acest drum nu putea exista și legiunile au înaintat pe calea naturală de la răsărit de muntele Cozia, adică prin „Țara Loviștei" de mai tîrziu.**

Ce ne spun cercetările arheologice despre perioada cînd s-a săpat în stîncă drumul din valea Oltului ?

La Praetorium, Arutela, Rădăcinești și Titești, săpăturile arheologice au scos la lumină castre romane de mici dimensiuni. Ca formă, ele sînt aproape identice și prezintă o organizare arhitectonică interioară necunoscută în alte părți ale lumii romane. Pe fața interioară a zidului lor de apărare, posedă o serie de încăperi destinate a fi adăpost pentru cai și vehicule. **Inscripțiile de fundație aflate la porțile cetăților de la Praetorium, Arutela și Rădăcinești, arată că zidirea lor s-a terminat în anul 138 e.n., în urma ordinului dat de către împăratul Hadrianus (117—138).** La primul castru, lucrările s-au executat de către o trupă denumită **numerus burgariorum et veredariorum Daciae inferioris** („batalionul de păzitori ai turnurilor și de curieri cu cai din Dacia inferioară"). La castrele de la Arutela și Rădăcinești au lucrat **Suri sagittari** (adică „Arcașii sirieni"). **Deci, realizatorul construcției drumului și al cetăților din valea Oltului, a fost Hadrianus.** Dar noua cale se folosea numai pentru transportul călătorilor și poștei imperiale, cu vehicule ușoare, deoarece „podul ei de bîrne" nu rezista unor mari greutăți. Pentru circulația mărfurilor și a vehiculelor grele, s-a folosit în continuare drumul cel vechi de la răsărit de muntele Cozia, a cărui pază a fost reîntărită de Hadrianus prin zidirea castrelor de la Titești și Rădăcinești.

Pentru asigurarea transporturilor și a pazei de pe **via Hadriana** din defileul Oltului, împăratul a creat o formație militară specială, **acel numerus burgariorum et veredariorum, fixat cu garnizoana la Praetorium, deci la mijlocul drumului. Este vorba de o unitate alcătuită din circa 500 ostași, destinați a sta în turnurile de supraveghere (burgi) și de a organiza transportul cu cai (veredarii).** Din ce neamuri se recrutau acești soldați, nu putem ști. După unii istorici, ar fi fost daci localnici. Răspîndirea lor prin defileul Oltului se impunea din pricina atacurilor provocate de tîlhari la drumul mare (latrones), facilitate de codrii munților. O parte a efectivului trupei trebuia să fie alcătuită din meșteri lemnari, repartizați spre a repara „podul de lemn" al drumului, cînd acesta se deteriora de vechime. Prin aceste funcții atribuite ostașilor respectivi, se explică și forma curioasă a celor patru castre din jurul muntelui Cozia. Ele erau în același timp și adevărate „hanuri" pentru adăpostul trupei, al călătorilor, vehiculelor și al cailor de poștă.

Împăratul Hadrianus a inspectat valea Oltului în anul 124 e.n. **Se pare că atunci s-au deschis lucrările anevoioase pentru săparea drumului în stîncă și zidirea celor patru cetăți legate de el. Planul acestor construcții a fost, probabil, schițat chiar de către împărat care era un arhitect priceput.** Din partea armatei, lucrările au solicitat o strădanie de 14 ani. În afara trupelor menționate în inscripțiile din valea Oltului, au participat, desigur, și altele, trimise din garnizoanele de pe cursul inferior al Oltului.

Turnul de apărare de la porta praetoria *a cetății Arutela*

Pompieri „aerieni" supraveghează masivele păduroase din zona Uralului de vest. De îndată ce au observat ceva suspect, anunță unitățile de pompieri parașutiști. Din arsenalul lor fac parte elicoptere, avioane, buldozere, stații radio-emisie și recepție. Cele două imagini redau aspecte din activitatea „pompierilor aerieni" din Uniunea Sovietică.

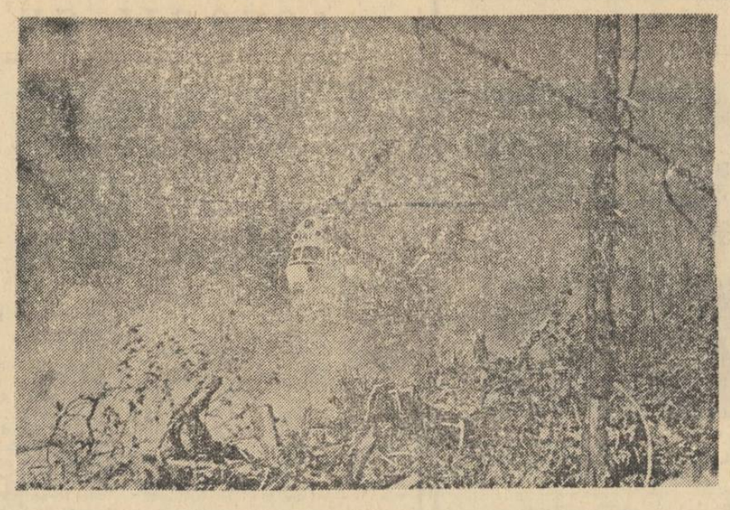

remember • remember • remember

LÜBECK (V)

După experiența dela Buddenbrookhaus, o alta în egală măsură deconcertantă ; pe Breite Strasse, artera principală a Lübeckului, la colțul unei străduțe înguste ce coboară pe sub arcade spre fluviu, o casă tipic lübeckeză, cu fațada în scări și cu sugestii de Renaștere alienată, e Haus der Schiffergesellschaft, *vechiul sediu al corporației corăblerilor, unde încerc să intru cu gîndul de a vedea un interesant muzeu al Hansei și al navigatorilor ei, ceva în genul acelor muzee ale vikingilor aflate în Skandinavia. După primii pași, primele trepte, primele impresii, mă pomenesc total nedumerit, în fața unui* Herr Ober *în ținută profesională, ușor crispat înlăuntrul importanței sale de oficiant, care-mi spune că în respectivul edificiu nu există nici un muzeu ci e un excelent restaurant istoric — noțiune creată de ireverența comercială a turismului care nu cruță nimic. Aici ca și pretutindenea, turismul e gata să reducă orice relicvă, orice amintire, orice emanație a geniului ori a monstruozității la numitorul bancnotelor. Se pare că nu e nimic de făcut. Casa e splendidă și piesele care o decorează provin mai toate din epocă. Pentru a-mi găsi un pretext plauzibil de a o vizita va trebui să încep prin a-i deveni client, ceea ce nu e prea dezagreabil, atunci cînd ți se aduce la masă o mică butelie de* Pommard *1968, cu precizarea usor ostentativă a chelnerului :* Originalabfüllung. *La urma urmelor, într-o cetate a negoțului maritim, e poate și acesta un fel de a cultiva memoria vrednicilor corăbieri de odinioară...*

* * *

În cartea unui germanofob parizian care a avut candoarea de a susține, între alte asemenea idei, că arhitectura medievală și chiar sculptura goticului francez egalează și uneori depășesc splendoarea Greciei antice (nu înțeleg de ce va fi simțit nevoia unor astfel de asemuiri interzise riguros de un celebru dicton al propriei sale limbi materne !) carte unde autorul vituperează nu numai împotriva Doamnei de Staël ci tintuiește la stîlpul infamiei chiar scriitori de talia unor Gérard de Nerval, Hugo, Michelet, ca pe niște admiratori slugarnici ai Germaniei, ce ....oublient trop souvent qu'ils sont Français.", se afirmă că pînă și goticul de cărămidă al orașelor hanseatice reprezintă o imitație a Franței. Dacă la Köln, la Ulm ori la Freiburg se poate vorbi despre ceea ce Elie Faure numește L'expansion de l'idée francaise *— cu precizarea, totuși indispensabilă, că goticul era nu numai un stil, ce-și articulase întîiul alfabet în Franța, ci și o stare de spirit caracteristică întregului ev mediu occidental — aici, pe străzile înguste și geometrice ale vechii capitale hanseatice, ai sentimentul că te afli la polul exact opus al goticului francez pe care nu-l poți invoca decît încercînd să-i aproximezi antipodul. Domul masiv cu cele două turle, Marienkirche, Katharinenkirche, Petrikirche, Heiligen-Geist-Hospital sînt amplasate pe o suprafață relativ restrînsă, încît date fiind și proporțiile lor și înălțimea turnurilor, aceste edificii domină orașul și îi rezumă deopotrivă sobrietatea și măreția. Ele sugerează mai curînd stîncile roșii ale Helgolandului lucrate de un geniu eolian după legile unei tectonici rebarbative, la întîlnirea mărilor aspre ale Nordului cu pădurea și landul acesta orizontal... naturism naiv, poezie a unei morfologii elementare... „la nature et la poesie secondent les dispositions de l'âme que ces monuments font naître". Spune Doamna de Staël... cît de departe mă simt de logica desăvîrșită a goticului francez... aici ești ca într-o pădure, nu* pădurea de simboluri *a lui Baudelaire, ci codrii plini de sunete lungi și stranii subt ale căror bolți se refugiază devoțiunea stinjenită de prea multă lumină, sub imperiul acelui* Durst nach Nächtigem *nietzscheean... aici ești în lumea lucrurilor ce nu se înțeleg ci se simt, în rețeaua comunicărilor fecunde ale spiritului cu propriile-i resurse... ceva greoi, monoton, lent și înălțător te tulbură în preajma acestor cărămizi oxidate și dintr-odată, dincolo de masivitatea și de materia elementară a întregului oraș, ți se dezvăluie confluența lui cu lumea fabuloasă a plăsmuirilor Nordului, cu sinuoasa genealogie a eroilor semibarbari, cruzi și suavi... martirele palide adormite în racle, misionarii roșii ai veacurilor de început, războinicii, cavalerii călugări, încleștările singeroase pe tărmuri pustii, unde peste nisipurile semănate de cadavre coborau înfrățindu-se corbii și goelanzii... nu, strălucitele teoreme ale goticului francez nu-și pot găsi nici o aplicare în acest spațiu unde pînă și astăzi bîntuie încă duhul lui Widukind cel ce exasperase zelul lui Carol cel Mare... germanii își rezolvă pasiunile lor matematice în muzică, apelează la sunetele de orgă... aceste alcătuiri de lut ars, mai presus de stilurile pe care vor fi voit să le observe, reprezintă mai curînd dialogul oamenilor cu natura, cu tainele și miracolele ei de a căror blîndă teroare n-au izbutit să se emancipeze cu totul nici chiar plăcerii negustori ai Lübeckului de altădată...*

a. e. baconsky

UN PEȘTIȘOR VIU ÎN ORGANISMUL UNUI... TÎNĂR

Pare neverosimil și totuși s-a petrecut : într-un organism uman a fost descoperit un peștișor viu. Un tînăr de 17 ani din orașul australian Brisbein a fost operat. Medicii au constatat în vezică prezența unui peștișor viu, lung de 1 cm. Se pare că acest fenomen se datorează faptului că tînărul australian înota adesea într-un lac din apropierea casei, în acest fel peștișorul ajungînd în organism.

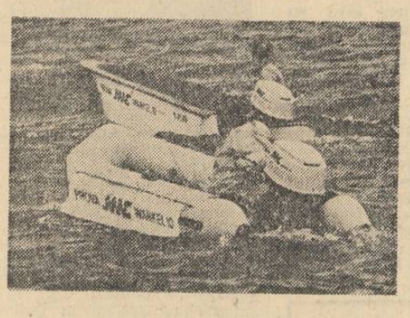

Pe lacul Brucciano, a avut loc o interesantă „probă" de lungă durată, oferită de o nouă și originală barcă cu motor „Mac Wankel 19". Aceasta e dotată cu un motor de 10 cai putere și un piston rotativ cu 4 000—4 800 rotații pe minut. Cîntărește numai 35 kg.

Avantajele : nu poluează marea, construcția e solidă, consumul redus de lubrifianți și în plus, posibilitatea de a face continuu baie la picioare.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

SURSE INFORMATE

de Nicolae LUPU

O ziaristă americană, — au trecut zece ani de atunci — ridică receptorul telefonic și comunică redacției : „După cum se află din surse informate președintele va arăta într-un discurs..."

Peste o sută de ziariști din suita prezidențială se găseau în salonul aceluiași hotel pregătind relatări asemănătoare. Primiseră textul care urma să fie rostit, înainte de a parcurge în coloana oficială traseul pînă la locul reuniunii. La un moment dat coloana s-a oprit, apoi a pornit în ritm accelerat. Cum se întîmplă în asemenea ocazii mașinile grupului de ziariști au luat-o pe o altă cale spre locul reuniunii, pentru a cîștiga timp, a trimite textul mai repede. Mecanismul presei prezidențiale a fost brutal repus pe traseul real de răspunsul dat ziaristei de către redactorul șef aflat la New York. Ea a apărut plîngînd în sala presei strigînd : „Președintele a fost asasinat, nu va mai rosti nici un discurs..." Așa s-a întîmplat că peste o sută de ziariști avînd misiunea să urmărească tot ce face și spune președintele, gonind să transmită cu un minut mai devreme cele spuse, n-au cunoscut cele petrecute. Unul singur, Merriman Smith, de la una din cele mai mari rețele de televiziune, aflat aproape de mașina prezidențială a văzut, a înțeles și a transmis tot, secundă de secundă. Episodul, pierdut în larma îngrozitoare a evenimentelor petrecute atunci a devenit public abia recent. El arată cît de relativă este citeodată mențiunea „din surse informate" folosită cu atîta voluptate de unii ziariști, ca să nu mai vorbim de cei care pur și simplu o inventează pentru a da mai multă greutate, sau a facilita o anumită sublniere a celor ce au scris.

Există, desigur, și o categorie de publiciști care de la bun început lasă să se înțeleagă că „sursele lor informate" sînt imaginare, că totul se bazează pe o convenție tacită între redactor și cititor, impusă de cerințele genului. De pildă, foiletonistul Art Buchwald. Emulii japonezi ai acestuia de la ziarul „Asahi Shimbun" și-au încercat norocul relatînd în cadrul unui foileton, „ din surse secrete" că guvernul a dezbătut crearea unui minister al jocului de golf pentru a-și asigura astfel simpatiile a circa 10 milioane de japonezi pasionați după acest joc și mai departe voturile lor atît de necesare în actuala conjunctură. Dar purtătorul de cuvînt al cabinetului, domnul Nikaido, nu a gustat ingeniozitatea gazetarilor de la „Asahi Shimbun". El a declarat că „relatările privind astfel de dezbateri în cadrul cabinetului sînt total neadevărate și pot crea grave denaturări și îndoieli în rîndurile națiunii cu privire la activitatea cabinetului care dezbate probleme serioase de interes național". Nikaido a cerut ziarului să prezinte publicului clarificările necesare pentru a înlătura neînțelegerea. „Asahi Shimbun" a răspuns : „Ne pare rău dacă se consideră că acest articol a provocat neajunsuri guvernului. Gluma este glumă. Ziariștii americani adeseori inventează conversații guvernamentale și cititorii gustă glumele și caracterul satiric al acestor redactări". Dar gama genului „din surse informate" a devenit atît de largă încît există riscul ca cititorul să nu mai poată distinge unde se termină gluma, unde începe realitatea și evident cît de consistentă este ea. Mai ales că în actuala evoluție complexă caracterizată prin manipularea surselor de informare, marja dintre ficțiune și realitate în unele relatări ale presei internaționale apare foarte difuză.

DE PRETUTINDENI

ÎN VEDEREA transportării bolnavilor și a instrumentelor medicale, un spital suedez a început construcția unui minielectromobil. Pentru o mai bună legătură între dispecerat și electromobile, acestea vor fi utilate și cu posturi de emisie-recepție.

ÎN ANGLIA se experimentează un model de radar destinat automobilelor. El va fi instalat la mașină și va determina distanța față de automobilul din față precum și viteza acestuia. Radarul este conectat la o mașină electrică de calculat portativă care dirijînd carburatorul și frîna, menține intervalul necesar între mașini.

Conducerea unei cunoscute fabrici de whisky din Dumbarton (Scoția) a ajuns (după cîteva experiențe) la concluzia că cei mai buni păzitori ai băuturilor fabricate sînt... giștele. În acest scop au fost aduse un mare număr de giște care, „patrulează" în jurul depozitelor cu băuturi.

S-a constatat că giștele sînt mult mai bune decît orice aparat electronic sau paznici....

CEA MAI GRASĂ femeie din lume, Inocencia Colatino De Lira, care cîntărea 229 kg. a încetat recent din viață în orașul Rio de Janeiro. De Lira era faimoasă și pentru extraordinarul său apetit : consuma, printre altele, 3 kg de carne pe zi și 8 litri de lapte.

MAȘINA Ford tip 1934 care a aparținut celebrilor gangsteri Bonnie Parker și Clyde Barrow, a fost vîndută recent la o licitație pentru suma de... 175 000 dolari. Interesant de semnalat este faptul că mașina n-a fost restaurată, ci se află în starea de acum 39 de ani cînd cei doi gangsteri au fost uciși în mașină.

PENTRU a contribui la salvarea cetaceelor, Ministerul Agriculturii din Anglia a interzis orice import al produselor care provin din balene.

UN GRUP de cercetători sovietici a descoperit un puternic curent de adîncime care scaldă continentul antarctic. S-a calculat că acest curent transportă, la o adîncime de 2—5 km. 170 km cubi de apă într-o singură secundă.

ÎN UNELE REGIUNI din India se fac dulciuri în conținutul cărora se află foițe foarte fine de argint, considerîndu-se indicate în ocrotirea sănătății. E adevărat că în preajma argintului se găsesc mai greu microorganisme, dar rămîne ca oamenii de știință să confirme cît este de indicată o permanentă inhalare de argint.

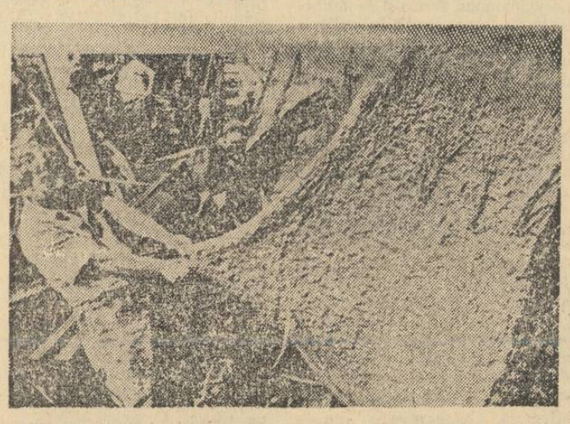

Pescarii italieni au surpriza să găsească în plasele lor — în loc de pește — un ciudat strat de mizgă. Oamenii de știință au dat explicația : este vorba de un soi de alge care s-au înmulțit enorm de mult în urma poluării mărilor. Dar această algă este influențată și de poluarea atmosferică cu metale corozive. Adriatica lansează semnalul de alarmă într-o situație ecologică care cere... rapide soluționări.

O NOUĂ SINUCIDERE de pe podul Golden Gate din San Francisco — a 500-a în 36 de ani ! Ultima victimă — un asistent medical, Stephen Houg, în vîrstă de 26 de ani. El își abandonase meseria și trăia într-o comunitate hippy din localitate. După cea de a 499-a sinucidere le pe acest pod. înregistrată la începutul anului, autoritățile au instalat un sistem de alarmă pe pasarela de protecție, înaltă de aproximativ un metru și au mărit numărul camerelor de televiziune cu circuit închis care țin podul sub o supraveghere continuă.

ÎN CÎTEVA ȚĂRI din Orientul Îndepărtat se întîlnește o supă foarte originală pregătită din cuiburile unui tip deosebit de rîndunici care trăiesc în peșteri întunecate. Cuiburile sînt făcute dintr-o substanță comestibilă provenită din glanda salivară a păsărilor și care se întărește în contact cu aerul întocmai ca o gelatină. Supa pregătită cu astfel de cuiburi este foarte gustoasă și foarte căutată de localnici.

AUTORITĂȚILE sanitare din Roma au descoperit sute de mii de litri de vin otrăvit. Producătorii au tratat vinurile cu o substanță toxică. Aceasta oprește fermentarea, dar în schimb este dăunătoare sănătății. Cercetările sînt în curs.

LA UNELE MARI bănci din R.F. Germania sînt folosiți roboți electronici care pot număra fără nici o greșeală 60 000 de bancnote pe oră. Roboții se opresc automat atunci cînd pachetul de bancnote este incomplet sau numărătoarea dă un rezultat eronat.

CONSTRUCTORII de viori din lume s-au plîns recent de lipsa de materie primă. Nu este vorba de lemn de rezonanță sau de lăcuri speciale ci de păr necesar pentru arcuș. Cel mai potrivit este părul unei specii de cai care trăiește în America de Sud și în Siberia. În pofida acestei situații, producția de viori în lume a crescut simțitor.

PE URMELE „OMULUI ZĂPEZILOR"

• O nouă expediție în pădurile învecinate „Acoperișului lumii" • Trei elvețieni urmăresc filmarea urmelor lui Yeti — „Omul zăpezilor" — precum și fixarea pe peliculă a imaginilor unor animale rarisime

Misterul prezenței unor ființe uriașe, asemănătoare omului, în pădurile de pe coastele Pacificului sau în jurul munților Himalaia, continuă să-i pasioneze pe oameni de știință. După cum se știe, în urmă cu șase ani, a făcut senzație vestea că un fermier american — Roger Patterson — ar fi filmat în codrii din nordul Californiei prezența unui uriaș om-maimuță. Deși imaginile de pe peliculă au provocat atunci aprinse discuții între specialiști, mulți dintre ei nevoind să dea crezare fotografiilor, avînd impresia că la mijloc ar fi vorba de un ingenios trucaj, totuși legendara apariție a unor animale gigantice, necunoscute, dăinuie încă. Astfel, sute de oameni ce locuiesc în ținutul dintre California și Alaska au declarat că au văzut un animal uriaș sau numai urmele pașilor săi... **Interesant este faptul că și un cunoscut om de știință, dr. Robert Krantz, antropolog de la Universitatea din Washington, este de părere că ar putea exista asemenea gigantice ființe.** El a declarat că aceste animale ar putea atinge 300 de kilograme...

Acum doi ani, șase oameni de știință americani au pornit într-o expediție în munții sălbatici din răsăritul Nepalului, scopul explorării fiind elucidarea tainei „Omului zăpezilor", în apropierea versanților Himalaiei. Rezultatele acestei interesante cercetări nu ne-au parvenit, dar acum aflăm că trei elvețieni, din Geneva, au plecat în ținuturile din vecinătatea munților Himalaia, avînd aceeași țintă : descoperirea urmelor lui Yeti, sau, dacă vor avea șansă, să „dea ochii" cu el... Știrea de mai sus ne-a fost furnizată de ziarul „Tribune de Geneve", unde a apărut un interviu cu unul din membrii expediției. Iată, pe scurt, cuprinsul acestei convorbiri.

Trei fotografi-amatori, preocupați de realizarea unor imagini cît mai inedite și atrași de vîlva dezlănțuită pe tot globul de existența unor animale uriașe necunoscute, s-au hotărît să pornească pe urmele celebrului Yeti. Expediția este formată din Gerard Grandjean și fratele său, Albert, în vîrstă de 38 și, respectiv, 36 de ani, însoțiți de Evelyne Mantagazzi.

Frații Grandjean nu sînt debutanți în obținerea unor imagini color asupra faunei și florei din regiuni aproape inaccesibile, deoarece ei au mai realizat o veritabilă „vînătoare" de acest fel în anul 1969, cînd au cutreierat India și Nepalul. Cheltuielile, foarte costisitoare, ale unei asemenea expediții ei și le-au acoperit prin vînzarea de filme și fotografii de animale sau plante rare principalelor ziare și reviste de specialitate. Așa au reușit să-și alcătuiască o veritabilă filmotecă cuprinzînd peste 5 000 de imagini prețioase.

„Avem speranța — a declarat Gerard Grandjean — să descoperim și să fotografiem faimosul „Om al zăpezilor" în Sikkim, Assam sau Buthan". Relativ la problema dacă ei cred că există într-adevăr acest gigant, Gerard a spus : **„Sîntem convinși. Foarte recent au fost semnalate urme ale existenței sale, iar un scriitor și zoolog belgian, B. Heuvelmans, i-a găsit chiar și un nume științific : DINOPITHECUS". Se pare că „Omul zăpezilor" n-a fost bine căutat pînă acum. El s-ar afla, în realitate, nu pe marile altitudini ale Himalaiei, ci în regiunea pădurilor învăluite de ceață de la poalele grandiosului masiv, acolo unde domnește aproape în permanență o pîclă deasă. Acolo, trebuie că trăiește Yeti și, foarte recent, la British Museum din Londra s-au adus dovezi că ar exista mai multe specii de Yeti, prin numeroasele văi încă neexplorate din apropierea munților".**

În continuare, șeful expediției s-a referit la cel de-al doilea scop important al temerarei călătorii, arătînd că, în afară de realizarea unor imagini ce vor surprinde chipul lui Yeti, membrii echipajului vor încerca să efectueze o serie de fotografii de animale rare.

„Mai întîi din Turcia, urșii bruni ce trăiesc pe muntele Ararat, precum și fauna reptilelor din regiune ; în Iran și Pakistan sperăm să filmăm faimosul și rarisimul Markhor — o specie de capră sălbatică uriașă, cu coarne magnifice în spirală, care ating 1 metru lungime. În Pakistan, vom încerca să găsim renumitul muflon al lui Marco Polo, iar în delta Gangelui vom filma pe ultimii «mîncători de oameni». — tigrii instalați într-o insulă din centrul deltei, animale devenite practic acvatice. După aceea, vom pleca spre Assam, stat din nord-estul Indiei, cu relief muntos și climat tropical. Cercetînd valea Brahmaputrei, pînă la Tirap, o regiune practic neexplorată, sperăm să dăm de celebrul „Takin" — un gen de bou cu totul aparte. Rinocerii unicorni din India și Jawa, tragopanul satir, un soi de fazan, elefanții sălbatici, sînt numai cîteva dintre animalele rare pe care le vom imortaliza pe peliculă. Străbătînd aceste ținuturi îndepărtate ne vom interesa, în același timp, de toate particularitățile florei întîlnite, floră care aici este foarte bogată : rododendronii uriași, înalți de 10 m, orhideele cu galenți de Venus, pentru a căror imagine fotografică se oferă sume extrem de mari. Insectele, de asemenea, nu vor scăpa aparatelor noastre, obiectivele lor îndreptîndu-se cu predilecție către toate vietățile rare".

În final, Gerard Grandjean, a arătat că expediția va dura 10 luni. Ea se îndreaptă acum spre coastele Himalaiei și chiar dacă cei trei exploratori nu vor avea șansa să-l întîlnească pe „Omul zăpezilor", faptul că vor filma numeroase animale și plante extrem de rare, pe cale de dispariție, va constitui un binemeritat succes.

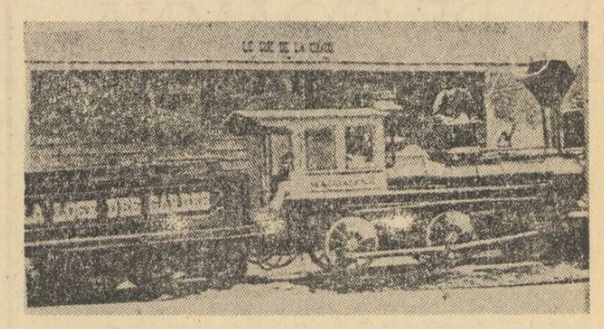

Locomotiva reprodusă reprezintă o copie fidelă a locomotivelor americane care circulau în perioada cuceririi Vestului sălbatic. La scara 1/3, trenul pe care-l remorchează se mișcă agale undeva în Franța pe malul Loirei. Traseul său măsoară 2,5 km, linia fiind construită cu prilejul unei filmări și a rămas de atunci în funcțiune, destinată firește agrementului.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

DRAMA DIN ADÎNCURI

• În urma unui naufragiu șase marinari rămîn „prizonieri" în nava scufundată • Scafandrii au reușit să ia contact cu supraviețuitorii dar după zeci de ore de eforturi a fost salvat numai mecanicul navei.

Noaptea se lăsase. Speranțele se năruiseră. Marinarii „prizonieri" de pe draga scufundată, „Cap de la Hague", se aflau între viață și moarte. Operațiile de salvare n-au fost totuși abandonate. Draga se scufundase într-o joi dimineața, către orele 8,30. Un feribot, care trecea în larg, a putut culege doi marinari, care avuseseră prezența de spirit să se arunce în apă, cu o secundă mai înainte ca draga să se răstoarne.

Alerta dată, salvatorii s-au grăbit să ajungă la locul dramei. După puțin timp, și-au dat seama că șase marinari erau „prizonierii" dragei răsturnate. Supraviețuirea lor se datora unei pungi de aer. Prima fază a fost salvarea „psihică" a marinarilor Scafandrii au coborît, și au încercat să ia contact cu supraviețuitorii. Salvarea era îndoielnică, în larg, în plină hulă. S-a hotărît remorcarea dragei. Joi, după amiază, vasul zăcea în apropierea plajei din Sangatte. A început o adevărată luptă împotriva morții. Trebuia ținut seama de flux și reflux.

Noaptea au sosit noi materiale speciale, și noi scafandri, care încercau să așeze o a doua remorcă sub epava navei. Un cheson de decompresiune fusese adus. Către ora 7,15, a doua zi, fluxul fiind scăzut, salvatorii au putut să reia contactul cu supraviețuitorii, hotărînd să-și îndrepte eforturile spre partea din față a navei, în timp ce scufundătorii care culeg minele, și pompierii din Paris, încercau de partea cealaltă, să ajungă — la rîndul lor — pînă la „prizonieri" Salvatorii mai aveau nevoie de cîteva ore de eforturi, pentru a-i degaja pe sărmanii marinari. Din nefericire, marea începea să se agite.

Epava s-a scufundat și s-a culcat în întregime cuprinsă de valuri, în timp ce, „ocupanții" loveau cu disperare în pereții dragei.

*

Duminică, către orele patru dimineața Se continua lupta împotriva mării cu hulă și a vînturilor. Cu riscul propriei lor vieți scafandrii, care, încercau de joi dimineața să smulgă „prizonierii" au dobîndit prima lor victorie. Un marinar a putut să iasă din „închisoarea" de oțel. Era Lionel Gerard, de 24 de ani, mecanicul navei. Se afla în sala de pompe, singur. Nici un alt marinar nu era cu el. A trăit în întuneric și frig. A suferit de foame și de sete de-a lungul îngrozitoarelor zile. Îi auzise pe salvatori pentru prima dată, două ore după naufragiul dragei. Atunci, și-a dat seama și a luat un instrument pentru a lovi tabla interioară. Cunoscînd foarte bine nava, a reușit să se deplaseze pe scările țevăriei în apa înghețată. Dar, sîmbătă, a treia zi a calvarului său, rezistența lui a fost supusă unei grele încercări. Nemaiputînd răbda a băut cîteva înghițituri de apă de mare.

Breșa deschisă de un exploziv, sîmbătă, spre sfîrșitul zilei, a stabilit, în sfîrșit, primul contact. A putut să primească hrana, care a ajuns pînă la el, a doua zi dimineața. Un scafandru a sosit în sala unde se găsea A fost așezat într-un cheson de decompresie. Medicii care-l examinau, au considerat starea sa satisfăcătoare, ținînd seama că trecuse prin asemenea încercări.

*

Căutările întrerupte din nou, din cauza fluxului înalt, s-au reluat duminică către orele 15,30. Sînt puține speranțe ca cellalți marinari să fie salvați. Trupurile lor se găsesc în suprastructura zdrobită a navei.

(S-a întîmplat recent în Franța)

PASAGERUL „CLANDESTIN"

Un avion „Jumbo Jet" al companiei „Delta Airlines" decolase de pe aeroportul din Washington, avînd la bord 184 de persoane La sosirea la Londra, însă erau 185 !

Nimeni n-ar fi bănuit că în timpul zborului, la bordul avionului ar fi putut apărea un pasager.. clandestin.

În timp ce avionul zbura deasupra Atlanticului pasagerii au auzit un zgomot ciudat, un scîncet de nou născut. Copilașul, un băiețel roșiatic, a văzut lumina zilei către orele 5 și un minut dimineața, deasupra Atlanticului. Mama lui se întorcea de la Washington, cu un grup de prieteni.

Mama și copilul sînt în perfectă stare de sănătate La aeroportul Londra-Heathrow îi așteptau un ginecolog și o ambulanță, care fuseseră chemați prin radio.

UN ALBUM CU 72 GRAVURI DE REMBRANDT LA ACADEMIE

Autoportretul lui Rembrandt impreună cu soția sa, Saskia, la patru ani de la căsătorie (1636).

Printre achizițiile Cabinetului de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România figurează un album cu 72 de gravuri de Rembrandt, care fac parte din ultimul tiraj realizat în Franța, în 1906. Gravurile au fost trase de pe plăcile originale retușate. Dintre cele mai valoroase gravuri care compun albumul, menționăm: patru autoportrete, izgonirea negustătorilor din templu, întoarcerea fiului risipitor, jucătorul de golf, jucătorul de cărți, portretul editorului Clement de Yonghe, schițe cu portretul Saskiei (prima soție a pictorului) etc.

Reamintim că în Muzeul de artă al Republicii Socialiste România se află expus tabloul: Aman implorînd iertare Esterei, realizat de Rembrandt în 1665.

Ilie CIUTESCU

Întoarcerea fiului risipitor

ACTORII SE MĂRTURISESC

MARIN MORARU: „VIAȚA MEA ESTE TEATRUL"

— Cred că la o asemenea rubrică, dialogul nostru poate să înceapă și cu această întrebare: cum se numesc satisfacțiile pe care teatrul vi le-a dat pînă acum?

— Ar însemna să enumăr niște personaje, care au purtat după ele niște succese.

— Sau, poate, să alegeți, dintre personaje, pe acelea care v-au plăcut în mod cu totul excepțional.

— Să știi că nu sînt multe. Cred că sînt vreo trei-patru. Am să încerc să le numesc: Patrocle din „Troylus și Cresida", Diderot din „Nepotul lui Rameau", Zaneto din „Cei trei frați venețieni", Regele din „Leonce și Lena", Bălălău din piesa lui Ciprian „Capul de rățoi" și... cam atît. Asta dacă mă gîndesc la roluri care au purtat după ele niște succese și niște aduceri aminte care-mi fac mare plăcere.

— Care a fost primul rol interpretat și unde?

— Primul rol — un ziarist, ziaristul, chiar așa se numea. Deci, un personaj fără nume. L-am jucat la Teatrul Tineretului și aveam 26 de ani.

— Cine v-a descoperit înclinația pentru teatru?

— Eu cred că talentul nu este ceva cu care să te mîndrești. Nu faci nimic pentru el. Totul e munca. Și acum, referitor la întrebarea pe care mi-ai pus-o îți voi răspunde că nu m-a descoperit nimeni. Pur și simplu îmi plăceau foarte mult spectacolele de teatru. Pe atunci, să nu te miri, vedeam cîte 6—7 spectacole pe săptămînă. Am prins o mare dragoste pentru această meserie. Am vrut să fac această meserie. Și am reușit.

— Primul pas către teatru?

— Hotărîrea am luat-o net. M-am dus la Institut, am dat examen...

— Și...

— ...și, am căzut. Atunci am intrat la o școală de artă populară. Anul următor am mai dat odată examen și iar am căzut. Numai că, de astă dată, am fost primit ca audient. Am făcut un an de zile ca audient, și, la sfîrșit, datorită calităților pe care mi le-au descoperit, am primit dreptul să dau doi ani într-un an. Și, cam asta e.

— Ce faceți pentru teatru, în afară de ce vedem noi pe scenă?

— Totul. Absolut totul. De fapt, viața mea este teatrul. În afară de teatru și de acasă nu cunosc altceva.

— Care spectacol este mai greu? Cel din seara premierei sau...

— Este o întrebare la care cu greu se poate răspunde. Pentru un actor, seara premierei înseamnă (cum să spun?) poate și înălțarea și spulberarea viselor pe care și le-a făcut tot timpul. Este o seară de mari așteptări, de grea încercare, o seară de mari speranțe. De aceea, seara premierei aduce cu ea mari emoții peste care e greu să treci. Cu timpul, spectacolul intrînd obișnuit în repertoriu, emoțiile mai scad, dar nu dispar niciodată. Pentru că, vrînd nevrînd, aduci pentru spectacol, de fiecare dată, ceva nou. Pornești de la o altă treaptă. Așa că în fiecare seară, cel puțin eu, am emoții.

— De unde vine emoția actorilor cînd intră pe scenă?

— De la sutele de ochi din sală, de care nu poți să scapi.

— Ați avut vreodată nevoie de sufleur?

— Niciodată. Și cred că este imposibil să mergi după sufleur, cînd încerci să realizezi o trăire scenică.

— Asta înseamnă că un actor trebuie să refuze sufleurul?

— Nu. Pentru că în momentul cînd nu este el acolo ai mai multe „gropi" în care ai putea să cazi. Pe cîtă vreme prezența lui acolo îți dă liniște. Este o garanție permanentă.

— Cu ce fel de regizori ați lucrat?

— Această întrebare este de prisos. Pentru că eu lucrez de 11 ani cu David Esrig.

— Atunci o altă întrebare, cu speranța că nu va fi și asta de prisos: care au fost partenerii cei mai apropiați?

— Cei mai buni, cei mai apropiați și pentru cel mai lung timp, partenerii mei au fost... unul: Gheorghe Dinică.

— De Gheorghe Dinică vă leagă și o prietenie?

— Absolut.

— Prietenia este un lucru vital?

— Răspund fără nici o ezitare: DA. O prietenie te-nalță și te susține. Avem nevoie de ea ca de aer.

— Vă place să filmați?

— Nu. Nu mă duc să filmez pentru că atunci cînd m-am văzut pe ecran am avut o stare anume care nu mi-a dat pace. Adică, nu mă plac. Și mă gîndesc că nici spectatorilor nu le plac. Așa că rămîn, acolo, pe scîndură, cum îi spunem noi scenei. Mă simt mai bine acolo.

— Ce nu vă place?

— Vorbeai de teatru și de oameni care nu merg la teatru. Ei, bine, pe mine opera nu mă satisface.

— Muzica?

— Da. Simfonică, ușoară și populară.

— Ultima întrebare: regretați ceva din ceea ce n-ați făcut sau din ceea ce ați făcut pînă acum?

— Răspund ca Edith Piaff: „Je ne regrète rien!"

Vasile POPESCU

ECOURI • ECOURI

Sydney Rome, pe care Roman Polanski a lansat-o anul acesta în filmul său „Ce", a devenit repede o vedetă internațională. Actualmente turnează la Viena alături de Helmut Berger în „Ronde".

Danielle Darrieux, care nu vrea să renunțe, pe bună dreptate, la cariera artistică, este vedeta unei noi comedii muzicale al cărei titlu va fi „Aplauze".

■ **DUPA SUCCESUL** repurtat de „Unchiul Vania" (A. Mihalkov-Koncealovski), un alt film sovietic stîrnește interesul publicului: „Djamila" (regia: Irina Poplavskaia) adaptare cinematografică a frumoasei povestiri de dragoste scrise de Cinghiz Aitmatov.

Teatrul de Stat Oradea — secția maghiară — a prezentat în premieră piesa „Prețul" de Arthur Miller în regia lui Farkaș István și cu scenografia Elizei Popescu. În fotografie: O scenă din spectacol.

■ NANA GABAȘVILI este numele unei tinere georgiene în vîrstă de 11 ani care s-a făcut cunoscută ca un copil precoce în domeniul muzicii. Ei îi aparțin pînă acum aproape 400 de compoziții muzicale proprii apreciate de specialiști ca realizări de valoare.

■ *RENUMITUL — pe vremuri — Johnny Weissmüller — Tarzan a devenit cunoscut nu numai ca înotător dar și ca vedetă de film cînd înfrunta cu curaj fiarele sălbatice, pe care le speria cu strigătul său feroce. Recent s-a aflat că strigătul nu era de fapt al lui ci era obținut cu ajutorul unei întregistrări de note înalte la care au participat trei tenori.*

Celebrul actor Helmut Berger în noul său rol din filmul „Ludvig", ultima realizare a lui Luchino Visconti.

Lîngă Nevers, Romy Schneider și Jean Louis Trintignant au turnat ultimul lor film, „Trenul", pe al cărui generic apare și Mireille Mathieu, reprezentată în film doar de vocea sa.

NU NUMAI MUZICĂ...

de George SBÂRCEA

ION VASILESCU. Poate că peste cîteva decenii n-are să rămînă decît teatrul de pe șoseaua Ștefan cel Mare, care îi poartă numele, și, firește, cîntecele lui. Omul însă, va fi dat treptat uitării, pe măsură ce rîndurile celor care l-au cunoscut se vor rări. E păcat, dar uitarea aceasta este firească pînă și în cazul artiștilor cărora le supraviețuiește opera.

Opera? Nu e prea emfatic substantivul pentru un compozitor de muzică ușoară? Așa s-ar părea, la prima vedere dacă n-ar fi vorba de Ion Vasilescu. Să ne gîndim la cîntecele lui care au trecut și continuă să treacă de la generație la generație. Și nu numai cele îmbrăcate foarte românește ca *Mi-am pus bujuioc în păr, Glasul roților de tren, Țărăncuță, Cîntă d-alea d-ale noastre,* ci și melodiile de dans care guvernează ritmic picioarele tinerilor, chiar dacă ei nu găsesc un disc antologic Vasilescu la îndemînă pe rafturile magazinelor de specialitate! Însă radioul se îngrijește, oricum, de întreținerea vie a amintirii muzicii acestui compozitor, de la a cărui naștere se împlinesc acum în noiembrie șaptezeci de ani. În furtuna învălmășirii de chitare și voci fragede ale muzicii ușoare de azi răsar mereu frînturi de azur din cîntecele lui Ion Vasilescu.

Că noi, cei ce l-am cunoscut pe compozitor de aproape, le ascultăm cu alte urechi, este firesc. Ele ni-l evocă pe om, căruia nu i-a lipsit rutina de artist, dar nu i-a lipsit îndeosebi spontaneitatea și entuziasmul. Nici grația și tinerețea în plină maturitate, încît s-a simțit mereu un începător, niciodată plin de sine, ci timid mereu în fața portativului gol și chiar timorat în fața publicului. Talentul său, pe care l-a risipit în mii de nuanțe, cu zvîcniri și arabescuri de fantezie rămîne neîntrecut, deocamdată. Cel puțin trei sferturi din ceea ce a compus a ajuns pe buzele turuor, șlagăr sau hit, după termenul mai nou acreditat și cîntecele scrise de el depășesc bine-înțeles suta!

Cît de adînc și cît de departe au ajuns melodiile lui Ion Vasilescu, lucrul acesta îl va arăta viitorul. Nu mă îndoiesc de fel în privința duratei lor, nici că vor îmboboci iarăși pentru bucuria tinerilor de mîine, parfumîndu-le primele efuziuni sentimentale cu o anumită duioșie, vetustă poate ca formă, dar nu și ca substanță a emoției. Ei nu vor ști însă cu cîtă volubilitate entuziastă vorbea Vasilescu despre muzica ușoară românească. Credința sa în originalitatea și puterea ei de răspîndire mi-a fost confirmată nu demult, cînd un coleg sudamerican într-un juriu internațional de la un concurs în Belgia, mi-a vorbit cu un patos evocator de *Nu mă uita,* tangoul lui Ion Vasilescu, pe care postul de radio Buenos Aires îl difuzează frecvent în antologia melodiilor nemuritoare ale acestui ritm fierbinte și latin. Că Vasilescu s-a priceput să-i împrumute o notă inedită, un ecou și o turburare proprii, românești, iată în ce a constat taina talentului său inimitabil.

Imediat ce a anunțat că renunță la cariera cinematografică și că se retrage în mijlocul naturii aspirînd la gloria și misterul Gretei Garbo, Brigitte Bardot a acceptat să interpreteze rolul principal dintr-un film istoric regizat de Nina Companeez, a cărui acțiune este plasată în plin ev mediu.

Profesorul de muzică Shiniki Suzuki, din Tokio, a pus la punct o metodă nouă care permite copiilor de vîrstă preșcolară să învețe, în cîteva luni, să cînte la violoncel. Pentru a demonstra reușita acestei metode profesorul Suzuki a organizat la Tokio două concerte publice cu participarea de fiecare dată a nu mai puțin de 2 000 de copii în vîrstă de trei ani. Concertele, transmise și la televiziune, s-au bucurat de un uriaș succes. Vă prezentăm o imagine de la acest neobișnuit spectacol.

Marele sculptor Henry Moore a vizitat recent orașul italian Rimini, cu prilejul unei mari expoziții cu tema: Oraș-Spațiu-Sculptură. La expoziție au participat cele mai prestigioase nume ale sculpturii italiene și mondiale. Fotografia îl prezintă pe Henry Moore în vizită la muzeul de artă primitivă din orașul italian.

INEL DE PÎINE

de Constanța BUZEA

Ce prilej ne cere mîine și poveste, și culoare?
Am pe cap inel de pîine, ai pe deget praf de sare.

Ca și cum întreg pămîntul e purtat de cer în palmă,
Greu-ușor se ține gîndul către iarnă, firea, calmă.

Vrăbiilor vorbărețe nu li-i teamă cînd le-alungi.
Păsările de noblețe se-nrobesc la drumuri lungi.

Mărunțiș sticlos de ghiață cumpănește bruma,-ntîia,
Pentru plopii stinși de ceață și cu frunza ca lămîia.

Urme adîncite-n cîmpuri s-au ascuns în arătură.
Ce-am greșit, ce nu, de-mi fuge gîndul nerostit de gură?

Tac înseninînd răbdare; iarna vine ca să treacă,
Înnegrind strălucitoare corbul secular pe cracă.

Vreme de scrisori ce umblă mai mult singure pe drum,
De la un cămin la altul, litere sălcii de fum.

Prin lumina iernii, mare, cine trece, ochiu-l doare.
Mi se pare, ți se pare că, iertînd, n-avem iertare.

Serile sunt atîrnate-n rămurișul din livezi.
Vor fi fost și altă dată. Pot să jur că nu le vezi.

■ *IN URS.S. se desfășoară de mult timp lucrări în vederea realizării cinematografului tridimensional. Una din direcțiile de cercetare a fost cinematograful stereoscopic, care se realizează prin filmarea obiectului din două puncte diferite, cu proiecția ulterioară simultană, a ambelor imagini pe un ecran special. Imaginile realizate, însă, în acest fel nu sînt suficient de clare, iar zona de vizibilitate în sălile de cinematograf este limitată.*

În prezent, este vorba de crearea unor filme tridimensionale, în care cu ajutorul laserului se creează imaginea tridimensională a obiectului ceea ce permite spectatorului să participe parcă la desfășurarea evenimentelor de pe ecran.

Clepsidra

ERA O ZI DE TOAMNĂ

de Constantin VIȘAN

Nu știu exact de ce mă dusesem în duminica aceea acolo, în rariștea împodobită cu toate culorile toamnei. Poate de dorul mestecenilor. Poate ca să-mi fixez mai exact pe retină arama stejarilor. Poate ca să ascult vîntul împletindu-se în armurile jerpelite ale ultimelor tarlale de porumb. Era o zi de toamnă haiducească, pornită pe vis și pe povești. Nici gînd de brumele și gerurile rele venite pe negîndite la începutul lui noiembrie. Și totuși, prietenul meu, omul la care trăgeam de fiecare dată, îmi înzăpezea culorile din jur cu niște amănunte care în clipa aceea mi s-au părut spuse intîmplător, ca să treacă timpul. Dac-aș fi avut un magnetofon, ca să păstrez întocmai ingrijorarea lui. De fapt, el nu dădea semne că ar fi îngrijorat. El îmi relata pur și simplu niște observații constatate. Nici măcar din sînea mea nu vine eventuala neliniște pe care cineva ar putea-o atribui acestei consemnări. Adevărurile asupra cărora îmi atrăgeau atenția spusele prietenului meu le constatasem și singur în nenumărate alte prilejuri și în forme cu mult mai grave. Cele aflate în arămita zi de toamnă mi se păreau chiar de un idilism aproape penibil, banale. Le-aș fi lăsat pentru totdeauna acolo, în tovărășia albilor mesteceni dacă zilele trecute n-aș fi suportat o replică plină de suficiență cu privire la concluziile unei anchete despre consecințele poluării. „E o falsă alarmă, domnule! Se iau niște date disparate și se trag concluzii pesimiste. Natura are o nemaipomenită forță de adaptare. Omul la fel. Poluarea e la urma urmei o problemă cam livrească".

Prietenul meu nu citise ancheta despre poluare și nici de păcate livrești n-ar putea fi învinuit. Cunoaște însă cîmpul și pădurea cu de-amănuntul. Pe știința lui de o viață despre acest univers s-ar putea obține un titlu de doctor docent. Nu se gîndește însă la asemenea cinste, fiindu-i deajuns respectul cu care-i dau bineț consătenii săi. Și, cum spuneam, omul povestea. Iar nu fac decît să consemnez aci vorbele sale... „S-au cam rărit păsările pe-aici pe la noi. Astăvară n-am auzit cucul cîntînd, n-am mai văzut mierlă ori ciutez, ori presură. Uită-te dumneata acu pe-aci prin jur și dacă ai să dai de-o cofoțană — și era lumea plină de ele — eu o să cred că ești norocos ori că greșesc eu. Că, una două, ne repezim și stropim pomii și pădurile toate cu niște prafuri. Barem dacă am fi omorît omizile. Da au pierit tot păsările care erau moartea omizilor. Ieși cu pușca pe deal și-ți țiuie urechile de-atîta liniște. Singure ciorile se dovedesc mai rezistente la toate otrăvurile-astea. Astă iarnă am găsit cîmpul plin de iepuri morți. Te-apuca jalea să-i vezi întepeniți cu smocul de grîu verde în dinți. De unde să știe ei că grîul a fost „tratat". La fel am pățit-o și cu albinele. Știi că la noi gospodăria avea două sute de stupi. În fiecare curte găseai măcar cinci-șase știubee. Că albinele nu cer cheltuială și nici cine știe ce muncă. Dar de la o vreme au început să se îzinească iar acu nu mai găsești în tot satu o linguriță de miere, nici de leac nu mai avem. Tot din prafuri li s-a tras. Eu nu zic că nu sînt bune chimicalele-astea, că distrug și ele buruianul de pe cîmp, omoară ciupercile pomilor. Dar mai multă grijă în folosirea lor nu ar strica".*

TRIUMFUL VOINȚEI

de Gh. BULGĂR

Doctorul Jean Neagoe, care în urmă cu șase decenii a pornit de pe meleagurile Doljului să-și realizeze visul unei cariere umanitare, a publicat de curînd la Nisa, pe Coasta de Azur, unde s-a stabilit de mulți ani, o carte de memorii, străbătută de la un cap la altul de un cald atașament față de țara lui, față de locurile copilăriei, față de oamenii și frumusețile României: *Le triomphe de la volonté.* Este nu numai monografia unei cariere strălucite, care și-a pus știința și întreaga conștiință în slujba sănătății oamenilor, dar este povestea palpitantă a luptei cu destinul, cu adversitățile istoriei, cu opoziția oamenilor, este romanul împlinirilor dramatice prin forța unei voințe, a unei tenacități ieșită din comun. Căci, născut la Cetatea în 1896, din țărani săraci, 9 copii în familie, excelent elev, ajutat de învățători inimoși și de concetățeni, tînărul Neagoe pleacă în lume, cu gîndul de a-și face o carieră, alta decît cea de salahor prin porturile Dunării, simțind flacăra dorinței de a învăța, de a se califica într-o meserie deosebită. A intrat în serviciul unui dentist din București, Schlesinger, care îl recomandă apoi doctorului D. Niculescu, cel mai reputat stomatolog în Capitala anului 1914, apoi e voluntar în 1916 în regimentul 6 infanterie, iar la terminarea primului război mondial, în 1920, pleacă din nou în Franța, după ce în 1912 făcuse un lung voiaj pînă în Statele Unite, fiind însă retrimis spre casă, pentru că nu avea un garant care să-l întrețină acolo. Tînărul nu a renunțat la planurile sale; el visa încă din 1907 să devină chirurg; în iulie 1923 obține Diploma Școlii dentare din Paris, iar în 1925 pe aceea de chirurg-dentist; în iunie 1928 obține și diploma superioară de dentist la Chicago (doctor of Dental Surgery), apoi profesează ca dentist la Paris, fiind naturalizat francez în 1929. De aici înainte romanul vieții curge mai liniștit pînă la ultimul război, cînd scapă miraculos, deși era pe lista celor urmăriți de ocupanți; reia contactele cu familia în 1945 și află că doi frați i-au murit pe front; revine în țară, aducînd medicamente în 1946 spitalelor din Turnu Severin și Cetatea-Dolj, fiind în bune raporturi cu Crucea Roșie de la București. În 1950 pleacă la Paris pe Coasta de Azur și se stabilește la Nisa, unde în ultimii ani are satisfacția de a organiza un mare Congres medical acolo și de a fi distins cu Ordinul național al Meritului (1969), în prezența ambasadorului nostru, cu Diploma de onoare a Academiei de dentistică a S.U.A. (1970). „Aceste înalte distincții binemeritate — îi scria cu acel prilej celui sărbătorit decanul Facultății de stomatologie din București, reputatul profesor dr. Valerian Popescu — încoronează activitatea dv. prodigioasă și rodnică în domeniul profesional, bogată în contribuții la dezvoltarea odonto-stomatologiei și la bunele relații cu specialiștii din lumea întreagă. Toate aceste manifestări vă onorează și onorează țara dv. de origine, patria noastră".

Să adăugăm că de-a lungul acestei vieți tumultuoase, și victorioasă prin suprema încordare a voinței și prin încrederea neclintită în știință, dr. Jean Neagoe a manifestat un spirit luminat, progresist, fiind legat de cercurile înaintate, democratice din țară și din Franța, păstrînd un cald atașament țării din care a plecat ca tînăr să cucerească laurii științei, învățătura cea mai înaltă, o poziție socială strălucită și prețuită. Cartea sa care ne povestește această uimitoare carieră, cu reîntoarcerea printre ai săi, la Congresul național de stomatologie de la București din 1967, evocă în final trecutul îndepărtat al istoriei noastre, regiunea admirabilă stăpînită odată de cei dintîi scriitori-cărturar de aleasă speță care a fost Neagoe Basarab, pentru a se opri în apusul vieții la semnificațiile morale și sociale ale istoriei vieții sale, viață pusă în slujba umanității, a alinării suferinței umane.

Recenzînd cartea sa, revista franceză *L'Information dentaire,* nr. 18 din 3 mai 1973 scria: „Nu parcurgi simplu cartea lui Jean Neagoe, ci o devorezi: ea este în același timp un roman de aventuri și un mesaj. O existență nemaiauzită a unui țăran român care pleacă din familie, din țară, pentru a deveni într-o zi chirurg".

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

UN DOMENIU STRANIU:

SUPRACONDUCTIVITATEA

Premiul Nobel pentru fizică pe 1973 : Esaki, Josephson și Giaever

Se observase un fenomen ciudat și anume cînd temperatura în unii conductori electrici este coborîtă pînă aproape de zero absolut (—273° C), curentul se scurge fără să mai întîmpine vreo rezistență. La ce poate folosi o asemenea cunoaștere ? Ca întotdeauna, descoperirea unor fenomene, explicațiile ce se aduc apoi la comportamentele ciudate observate, par dintr-un domeniu al purei, poeticei curiozități. Și, pentru aceasta, s-a găsit acea „etichetă" de „cercetare fundamentală". Unde duce? Ce vom avea practic din aceasta ? Ei bine, ar fi fost greu de răspuns atunci, în 1957, cînd trei americani, John Bardeen, Leon Cooper și John Schrieffer arătau „de ce" un asemenea fenomen. De la această teorie, un an mai tîrziu, Leo Esaki (care lucrează în laboratoarele de cercetări I.B.M., la Yorktown) descoperea „efectul tunel" (adică dacă se pune o barieră foarte subțire și izolantă între doi supraconductori, curentul trece !) Cum se explică ? Alți doi ani mai tîrziu, Ivan Giaever (de la General Electric, la Schenectady) măsura energia care trebuia furnizată pentru a „elimina" acea barieră. În 1962, Brian Josephson aducea o completare importantă privind întrebarea „cum" se trece peste această barieră. Fizicienii făceau cunoștință astfel cu „efectul Josephson". Și, mai departe ? Mai departe, în perspectivă, există astăzi, știm, aplicații ce interesează întreaga omenire, confruntată cu problemele de energie. Pentru că se caută astăzi noi surse de energie și în această căutare se observă că se pierde multă energie electrică... pe drum. Or, a putea transmite energia electrică fără pierderi, fără a mai fi nevoie de toate acele relee care împinzesc și urîtesc peisajul, iată doar una dintre aplicațiile revoluționare ale acestei cunoașteri. Premiul Nobel pentru fizică de anul trecut — lui Bardeen Cooper și Schrieffer și din acest an lui Josephson, Esaki și Giaever demonstrează tocmai aportul cunoașterii în progresul așteptat de omenire.

Cu ce viteză urcă gazele dintr-un coș de fabrică ? Dar dintr-un crater de vulcan ? Se poate urmări rapid traseul unui curent de aer într-o încăpere ? Răspunsurile le dau cu exactitate... fizicienii.

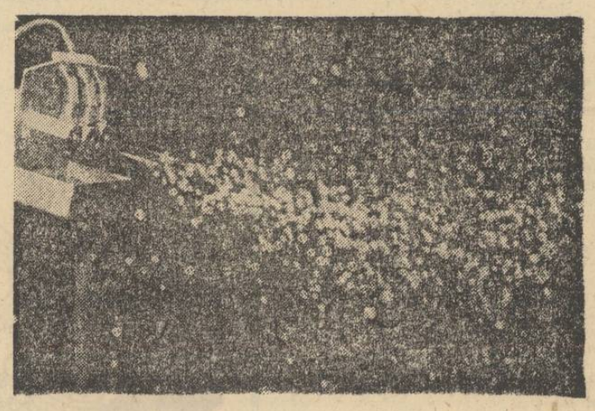

Un nou și ingenios procedeu pentru a realiza o ventilație, optimă într-un staul. E un aparat care produce balonașe colorate, indicînd traseul curenților de aer.

FIZICĂ

MARILE MISTERE ALE LUCRURILOR MICI

Dacă lumea ar mai crede în vrăjitori, ar trebui să-i caute — și i-ar găsi — în laboratoarele de fizică, chimie etc. Aparate și instrumente ciudate pentru noi. Aș spune, încărcate de mister prin ceea ce reușesc să facă, depășind mereu nivelul de cunoștințe pe care ne străduim, noi nespecialiștii, să le căpătăm, și ca atare și cel al înțelegerii. Putem aduce exemple dintr-un atelier sau altul, dintr-o țară sau alta. De astă dată noutățile le vom culege, pe baza unor date furnizate de ziaristul londonez Geoffrey Webb dintr-o recentă expoziție, deschisă la Londonss Earls Court : expoziția de fizică 1973.

Știți, de pildă, cu ce viteză urcă gazele dintr-un coș de fabrică ? Dar gazele fierbinți dintr-un crater de vulcan ? Fizicienii engiezi au pus la punct un nou instrument care măsoară de la distanță viteza jetului de gaze și prin aceasta creează condiții mai bune de securitate decît vechile instrumente.

Dar în domeniul aparatelor de măsură, laserul se situează poate pe primul loc. La expoziția londoneză **un aparat cu laser „informează" despre mișcările foarte mici ale scoarței terestre, cu o precizie de unu la un milion.** Geologii și seismologii sînt direct interesați în studiul cu maximă precizie a derivei continentelor, prin măsurarea distanțelor pe cale electro-optică. Or, gazele vulcaniior și mișcarea scoarței pămîntului, cu atîtea necunoscute încă, fac parte din... marile mistere de dezlegat în această „a doua eră a descoperirilor." Ca și firmamentul. **Un aparat — telescopul electrografic pentru fotometria cîmpului stelar — ne apropie... de stele, reușind să le prindă în imagine, mult mai fidel decît cu „vechile" instrumente ale astronomilor.**

Fizica are o gamă atît de întinsă de aplicații încît ii descoperi prezența de la laboratoarele de cercetări atomice, la industrie, de la instrumentele necesare astronomilor la cele... banale ale horticultorilor. Grădinarilor, de pildă, li se oferă un „metru" ca să măsoare lumina. Mai exact, să afle cînd intensitatea luminii scade. „Metrul de lumină" va semnala momentul cînd praful depus pe acoperișul de sticlă al serelor poate oroduce o întîrziere în creșterea răsadurilor. Or, timpul costă.

În zootehnie, fizica e, de asemenea, extrem de utilă. Specialiștii în creșterea animalelor cunosc cît de sensibile pot fi animalele la lumină, la curățenie, la curentul de aer etc. „Pentru a reduce bolile, pentru a menține animalele sănătoase este necesar, spun specialiștii, să existe o optimă ventilație a staulelor, a grajdurilor etc. Dar pînă acum mai mult căutăm să ghicim pe unde să ventilăm o clădire a fermei de animale". Iată motivul pentru care **s-a creat o mașină ingenioasă și simplă. Ea produce niște mici balonașe colorate ce se pot urmări pentru a vedea traseul curenților de aer.**

Da, „instrumentele de măsură nu sînt direct productive, dar ele formează baza progresului" s-a afirmat la recenta expoziție '73 de la Londra.

GIGANȚII APELOR LA... ÎNĂLȚIME

Apă pentru furnizarea energiei, apă pentru irigarea marilor suprafețe ! Lumea modernă are din ce în ce mai multă nevoie și pentru a domestici năvalnicile și bogatele ape ale fluviilor, a creat gigantice baraje de beton în stare să țină în frîu această forță a naturii, s-o controleze și s-o dirijeze. Și în fiecare baraj construit în lume se „toarnă", nu numai beton ci și... multe idei. De pildă, la digul Dworshak, din Idaho, unul dintre ultimii giganți din rețeaua ce se construiește pe rîul Columbia, au fost aplicate o serie de inovații. Iată cîteva dintre ele. S-au folosit trei cabluri de mare viteză, controlate prin radio, ca să se amplaseze blocurile de beton ; s-a creat o singură încăpere subterană pentru adăpostirea, în prima fază, a betonierelor ; pentru „fețele" barajului s-au preferat cofraje glisante eliminîndu-se în acest fel pericolul, eventual posibil, dat fiind marea înălțime a structurii (digul din Idaho are o înălțime de 218,7 m, și măsoară pe creastă peste un kilometru). Este de notat că de două ori în cursul celor șapte ani de cînd se lucrează, echipele de constructori au stabilit recordul de un milion de ore om de lucru, fără a se înregistra vreun accident.

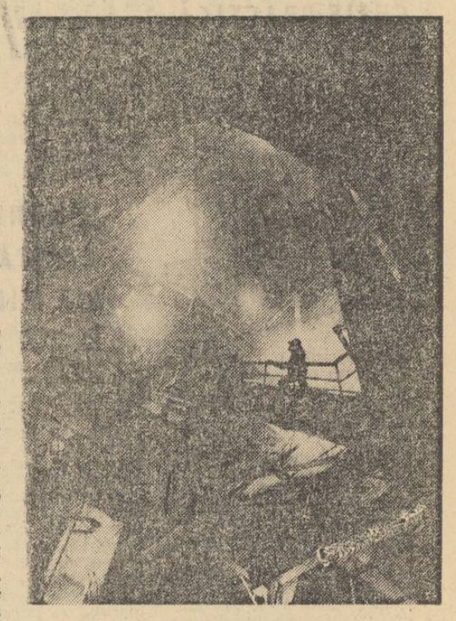

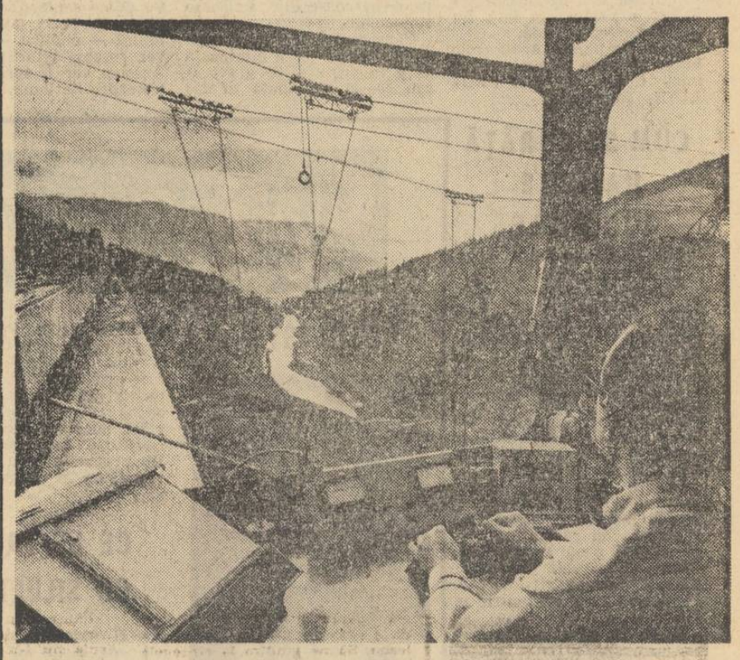

TEHNICĂ

O INGENIOASĂ MAȘINĂ DE CĂLCAT

Constatați în ultima clipă, cînd sînteți gata să ieșiți din casă că dunga pantalonului nu este perfectă ? S-a mototolit bluza în geamantan sau reverul hainei nu arată perfect și vă aflați în deplasare sau în vacanță ? Dar nimic mai ușor decît „rectificarea pe loc" cu ajutorul unei mici mașini de călcat electrică.

„Cîte lucruri în aparență mărunte dar foarte utile nu se pot face din... deșeuri!" ne spunea deunăzi **Paul Crăciun,** un pasionat al utilului casnic. „Se string foarte multe deșeuri de INOX, mai bine zis... se aruncă multe. Or, din ele se pot crea, la un preț redus, bunuri de larg consum", ne explică, pentru a înțelege ce posibilități uriașe zac adesea în „gunoiul" atelierelor. De pildă, se poate face o mașină de călcat electrică, foarte atrăgătoare ca aspect, și care calcă... ca niciuna știută pînă acum. Calcă reverul unei bluze, dunga unui pantalon, cravata... cînd ești îmbrăcat cu bluza, pantalonul respectiv iar cravata e înnodată la git. Deci, calcă ceea ce apare ca mototolit în momentul cînd ești gata îmbrăcat. Extrem de util pentru o lume atît de grăbită ca aceea de astăzi și pentru cei ce pleacă în deplasare sau în excursii. Sau în vacanță! **Mașina de călcat elctrică a lui Paul Crăciun este atît de mică încît poate încăpea în poșeta sau în servieta fiecăruia.** Noutatea tehnică constă în felul în care această mașină... lucrează, pentru a oferi dunga perfectă a pantalonilor, de pildă, sau a reverului de la haină!

Așa cum spuneam, utilitatea și economicitatea sînt două probleme care-l obsedează de multă vreme pe Paul Crăciun, care în orele de servici este ajutor la sectorul de mecanică fină al Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor (INCERC) și în orele libere caută soluții practice în cele mai diferite domenii pe care le poate aborda cu pregătirea sa. Rezultatul: pînă acum nenumărate diplome de inovații și certificate de raționalizator în activitatea sa. Din ceea ce a realizat „pentru el", o mașină de încălzit... fără carburator și cu economie de combustibil. Sau această mașină de călcat electrică, reglabilă în funcție de „ce e de călcat", pentru excursie.

PREA MULTĂ SARE ÎN ALIMENTAȚIA DV!

În țările sărace în sare, nu există hipertensiune, observă medicii. Nu este vorba de o alimentație fără sare ci de faptul că excesul de sodiu devine periculos. În Japonia s-a văzut că se consumă sare de două pînă la trei ori mai mult decît în Statele Unite și prin aceasta riscurile de accidente coronariene sau vasculare sînt mai mari. Specialiștii atrag atenția că în ultima vreme obiceiul de a mînca mai sărat este „adoptat"... din leagăn.

ATENȚIE, PLANTELE NE ASCULTĂ!

Specialiștii au ajuns la concluzia că ele sînt foarte sensibile și simt nevoia să fie tratate cu duioșie și atenție.

La începutul secolului nostru, fiziologul indian Djagadis Chanda Bose afirma că plantele se deosebesc în esență foarte puțin de oameni. Mulți din colegii săi l-au considerat poet. Bose a murit în anul 1937. Totuși, afirmația sa „poetică" n-a fost uitată.

Unii cercetători care au studiat viața plantelor afirmă că ele au într-adevăr reacții asemănătoare cu cele ale oamenilor și animalelor, fiind capabile chiar să se bucure sau să sufere de prezența cuiva. Suferința este uneori atît de intensă încît poate fi comparată cu depresiunea nervoasă. Aceiași cercetători spun că plantele sînt foarte sensibile și simt nevoia să fie tratate cu duioșie și atenție. La această concluzie a ajuns grupul de cercetători americani care a studiat comportarea plantelor în condiții speciale, în ajunul primei debarcări pe Lună. Ei au creat o „grădină lunară". Pentru că n-au putut neutraliza gravitația Pămîntului, au ajuns la ideea de a inversa poziția plantelor. Rezultatul a fost că plantele n-au vrut să crească.

Interesantă este întîmplarea unei gospodine care deși creștea cu multă grijă flori, era să le omoare pentru că asculta toată ziua muzică rock. Florile au început să se ofilească. Deși respectiva gospodină nu avea cunoștințe de teorii botanice, s-a gîndit să schimbe muzica. În sunetele unei muzici duioase, florile și-au revenit. Multe cazuri demonstrează că plantele sînt „melomani" foarte pretențioși.

S-au făcut experiențe și asupra reacției plantelor la durere fizică. R. Habard a luat un detector care sesizează anumite tulburări la om. I-a aplicat la o roșie și a înfipt un cui în roșie. Indicatorul detectorului s-a comportat la fel ca atunci cînd omul e cuprins de frică. Poate cea mai ciudată e experiența lui K. Buxter. El a afirmat că plantele pot intui gîndurile noastre și a invocat o experiență făcută cu o frunză de stejar legată de un detector și așezată într-o ceașcă cu cafea fierbinte. Contrar așteptărilor, detectorul n-a reacționat. Atunci cercetătorul s-a gîndit că trebuie să aplice un excitant mai puternic, de exemplu să pună frunza sub flacăra unui chibrit. În clipa în care i-a venit acest gînd, detectorul a început să reacționeze agitat. Această reacție l-a surprins pe Buxter. A repetat experiența și cu alte plante. Rezultatul a fost mereu același. Cum i-a venit un gînd „rău", plantele intrau în panică. Această experiență a fost relatată în mai multe reviste de specialitate.

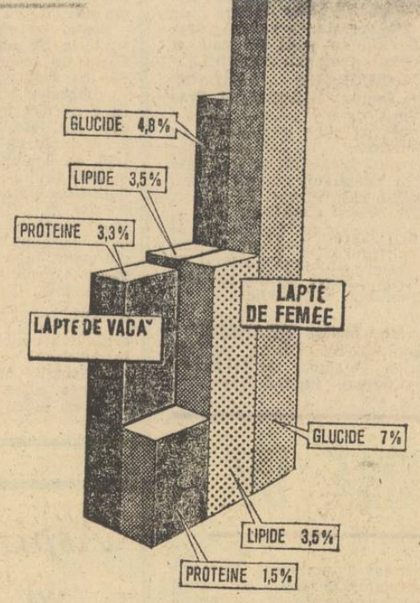

Pentru noii născuți, un lapte „ca de mamă" ?

Iată una dintre problemele cele mai dificile pe care chimiștii industriei laptelui o au de rezolvat. Pentru nespecialiști pare de neînțeles : ce e enigmatic în acest aliment simplu, banal ? Dar poate e bine de știut de la început că laptele are o compoziție extrem de complexă și pînă astăzi nu s-a reușit să se facă analiza lui completă !

Importanța laptelui matern în dezvoltarea bună a noului născut este unanim recunoscută și de aici eforturile de a obține o „imitație" cît mai fidelă. Departe de a fi o astfel de „copie", laptele praf pentru sugaci rezolvă, cel puțin în parte, neplăcerile ce se iveau altădată prin alimentația cu lapte de vacă, fie el și subțiat cu apă, cum se obișnuia pe vremuri.

Preocupările de a căuta o apropiere cît mai mare a laptelui artificial de calitățile celui matern sînt justificate. Flora intestinală se formează parțial încă din primul timp al vieții și se observă cît de mult diferă compoziția florei intestinale la nou născutul hrănit cu lapte matern și la cel hrănit cu lapte de vacă. Dacă mai adăugăm, între altele, acea imunitate relativă față de diferitele boli pe care o conferă suptul la sînul mamei, și care se pierde altfel, întrebările pe care și le pun chimiștii și comparațiile ce se fac nu sînt inutile. De aici s-a ivit și o probabilă soluție mai bună. Se știe că laptele mamei, în primele zile după naștere, diferă mult față de cel stabilit apoi „definitiv" pentru lunile de alăptare. Or, se caută a se „copia" pe cît se poate acest lapte al primelor zile, pentru ca, în caz de nevoie, să se respecte regimul alimentar... normal.

DERMATOLOGIE

CUM SE „FABRICĂ" CULOAREA PĂRULUI?

Ce se știe și ce nu se știe încă despre culoarea naturală a părului negru, castaniu, blond, roșu ? De ce la bătrînețe „albim" ? De ce unora li se albește părul foarte devreme ? Este posibil de găsit un mijloc de a reda părului culoarea lui naturală, cînd a pierdut-o ?

Culoarea părului, ne vor spune specialiștii, provine din prezența unor substanțe colorate în keratină (keratina e o fibră de tip proteină). Cît de simplă ne apare o asemenea imagine care ascunde însă o adevărată uzină chimică ! Iată, de pildă, să urmărim unul dintre principalii pigmenți : melanina. Sigur, melanina nu se găsește doar în firul de păr, ci și în alte părți ale corpului. De pildă, în piele, fiind în mare parte responsabilă de culoarea pielii. Pentru a fi produsă în celulele pielii capului care poartă părul brun, blond... se întîmplă o suită de reacții biochimice foarte bine cunoscute... în prima parte, cel puțin. Punctul de plecare este un acid aminat : tirosina, care este apoi oxidată enzimatic dînd 3,4 dihidroxifenilalanină, oxidată la rîndul ei în dopachinonă, transformată în 5,6 dihidroxindolă carboxilică ș.a.m.d. într-o suită de reacții, după care are loc o polimerizare, adică o condensare a acestor molecule relativ simple într-o moleculă uriașă, care este melanina propriu-zisă. Modul însă precis în care se produce această polimerizare este controversat și, după cum afirmă Jean-Louis-Lavallard în articolul publicat în pagina științifică a ziarului „Le Monde", sînt vreo cinci teorii. Dar ceea ce putem reține noi este că **pigmenții melanici sînt responsabili de colorarea părului în negru, castaniu și chiar blond. Diferența de culoare provine din calitatea pigmenților prezenți în păr, ca și, într-o oarecare măsură, de repartizarea lor.**

Cum se explică părul alb ? Nu mai este suficientă... culoare. Compoziția în pigmenți melanici este scăzută. Dacă cu vîrsta ne apare explicabil că „depozitul" de coloranți începe să se epuizeze, ce se întîmplă însă la unele persoane care albesc foarte timpuriu sau chiar din copilărie au păr alb ? E probabil că pe parcursul nenumăratelor faze care conduc la formarea pigmenților melanici, este o defecțiune. Și o asemenea defecțiune poate interveni în timp, și dintre multiplii factori ce concură, cel mai important este de natură hormonală, fie că este moștenit. Pentru că în final, cum explică și Lavallard, coloranția părului apare ca un fenomen de origine genetică, „transformările chimice conducînd la producerea diferiților pigmenți fiind, într-adevăr, conduse de enzime, adică de proteine, a căror informație este codată de cromozomi".

Dar **iată un mister încă nedezlegat : părul roșu.** Prezența pigmenților melanici este suficientă pentru a ne explica colorarea părului în negru, castaniu și chiar blond, cum s-a spus. Dar roșu ? Experții nu sînt încă perfect de acord asupra originei culorii roșii a părului. Unii cred că schimbarea provine chiar de la punctul de plecare, de la acidul aminat, care aici e altul decît la ceilalți. Nu este tirosină ci triptofan, și de aci, toate consecințele. Alții bănuiesc că undeva, pe parcurs, intervin alte „legături" ca, de pildă, unii atomi de fier s-ar putea să se adauge, participînd la colorare.

După cum se observă din această sumară și incompletă imagine a „uzinei de coloranți" pentru părul nostru, nu este suficient să știm că un om posedă toate enzimele necesare fabricării pigmenților, ci trebuie cunoscute toate fenomenele care intervin în producerea acestor enzime, cum intervin, și tot ce se întîmplă pe acest parcurs pentru a avea explicația colorării naturale a părului, care este în același timp de origine genetică și fiziologică. Dar încă toate acestea nu se cunosc îndeajuns. Practicienii așteaptă de la știință lămuriri mai ample, pentru că ar putea găsi eventual acel mijloc... natural de a reda părului culoarea naturală pierdută.

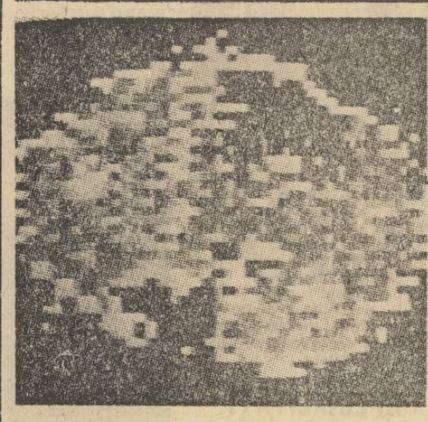

ACESTA ESTE SOARELE...

...„văzut" de un calculator electronic, care nu și-a „propus" să realizeze o pictură modernă ci o imagine expresivă — din păcate noi nu am putut să reproducem aici culorile foarte vii ale unui spectru într-un „inedit aranjament" — pentru oamenii de știință. Este de fapt o hartă a coroanei solare, tratată de calculator și obținută de către Orbiting Solar Observatory (OSO) Deduceți de aici că „aranjamentul" culorilor — care în această reproducere apare în mai multe nuanțe de la alb, cenușiu, la negru — nu este întîmplător, ci redă temperatura coroanei. Observația arată existența calotelor polare (acele pete negre din partea de sus și de jos a fotografiei) care ar putea să fie mai reci cu 43 000°C decît restul coroanei solare care, ea, atinge 220 000 C.

AVEȚI MÎINILE RECI ?

De ce mîinile și picioarele sînt atît de sensibile la răcire ? De ce ele ne îngheață cînd afară e ger ? Pentru că, spre deosebire de corpul propriu-zis, de trunchi deci, suprafețele de schimb sînt foarte importante în comparație cu volumul lor. Există, deci, la acest nivel un sistem de economie a caloriilor : arterele circulă lîngă vene și, prin vecinătate, le cedează din căldură. Singele venos, care vine de la extremități, se încălzește astfel. Acest sistem de încălzire în contra-curent il regăsim și la alte ființe nu numai la om. Și e un avantaj. De pildă, tonul beneficiază astfel de o căldură internă superioară mediului lichid în care înoată, ceea ce, spun specialiștii, explică performanțele sale în comparație cu ceilalți pești de cursă lungă și mare viteză.

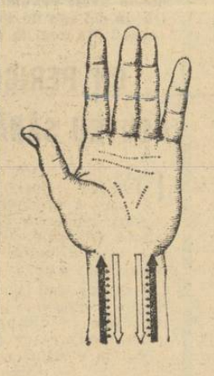

În prima imagine : La 120 m. adîncime... s-a creat această „grotă" în care roci de peste un metru în diametru au fost rostogolite aici și sfărîmate pînă a deveni nu mai mari de 150 mm.

În a doua imagine : Trei cabluri mobile, dirijate prin radio, poartă cu ușurință blocuri de beton de cîte 25 de tone fiecare.

500 Kg. CARNE PE... ORĂ

În regiunea Leningrad a intrat în exploatare o nouă întreprindere pentru îngrășarea vițelor — complexul zootehnic „Pașaki". Din fermele sovhoznice din apropiere sînt trimiși aici viței la o săptămînă de la naștere. Zilnic ei se îngrașă vizibil. Productivitatea întreprinderii este de 500 kg. carne de vită pe oră.

În combinat pot fi îngrășați simultan 10 000 de viței, care sînt ținuți în grajduri din beton, sticlă și aluminiu. Alimentarea se realizează cu ajutorul unor amestecuri nutritive, iarbă mărunțită și concentrate din lapte. În cadrul secției de preparare a nutreturilor, pe baza unor rețete riguros științifice, și cu o precizie demnă de o farmacie, se pregătesc dozele de alimente pentru fiecare grupă. Întregul proces de preparare a nutreturilor este automatizat.

SIROP DE... ASPIRINĂ

Pentru a preveni efectele nedorite provocate de aspirină, chimiștii de la Universitatea din Georgia (S.U.A.) au pus la punct o aspirină lichidă. După părerea lor, ea ar fi mai puțin nocivă pentru stomac decît comprimatele. Au dizolvat-o astfel într-un preparat de glycol siropos, ceea ce evită disocierea produsului în acid acetic și acid salicilic. Și tocmai această disociere, după cum se relatează în „Newsweek", încercaseră mulți cercetători s-o obțină fără succes pînă acum.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

CUTIE PRACTICĂ

O sugestie utilă pentru a avea mereu la îndemînă toate cele necesare toaletei : pe suportul unei cutii de carton mai mari (ambalajul unei perechi de pantofi, al unui obiect de uz casnic) întărită la muchii și colțuri puteți lipi în relief diverse jumătăți de cutiuțe mai mici (de pudră, de chibrituri, de bomboane etc.) după ce în prealabil le-ați îmbrăcat în hîrtii colorate sau cupoane de pînză înflorată. Pe latura de sus, aplicați un burete subțire unde vor sta acele. Lateral, de niște cîrlige, veți agăța colierele iar în partea din față, nu uitați o mică oglindă.

Prins de perete, acest mic bazar va orna plăcut camera unei tinere. (IOANA PĂULIAN, București).

CUM SE CURĂȚĂ HAINELE DIN PIELE

Îmbrăcămintea din piele se poate curăța, în cazul în care este murdară, frecînd-o cu ajutorul unei cîrpe curate — provenită dintr-o țesătură fină și moale — îmbibată în albuș de ou (spumă bine bătută). Se lustruiește apoi cu o bucată de pluș.

Pentru îmbrăcămintea din piele pătată, se utilizează o rețetă chimică constînd din substanțe care se amestecă în felul următor : mai întîi, se dizolvă, într-un borcan de iaurt 3,5 g clorură de potasiu în 35—40 ml apă peste care se adaugă 10 ml acid clorhidric. Separat, într-un alt borcan, se dizolvă 3,5 g acid citric în 15—20 ml apă peste care se adaugă 75 ml alcool etilic 70%. Conținutul celor două borcane se unește și se depozitează într-un loc ferit de accesul copiilor, păstrîndu-se într-o sticlă închisă ermetic pe care se va lipi o etichetă cu mențiunea „Soluție pentru curățirea produselor din piele. Atenție ! Toxic !" Se curăță locul pătat, frecînd ușor cu ajutorul unui tampon îmbibat cu această soluție, după care se spală, se ceruiește și se lustruiește.

Ceara pentru hainele din piele are următoarea compoziție : 75 g ceară de albine 25 g ulei de in, 75 ml terebentină, 7,5 g colofoniu. Ea se obține topind ceara de albine și colofoniu pisat, într-un vas, pe baia de apă, după care se adaugă uleiul de in și terebentină. Atenție ! Cînd se adaugă terebentină se va lucra departe de foc deoarece aceasta este foarte inflamabilă. Amestecul respectiv se va răci și se va păstra în aceleași condiții ca și soluția pentru curățirea produselor din piele. Excepție de la curățire și cerire cu cele două preparate chimice o fac mănușile din piele.

Sursele de procurare ale substanțelor sînt : magazinele specializate pentru produse chimice (clorură de potasiu, acid clorhidric), magazinele pentru vopsele și chimicale (terebentină, colofoniu), magazinele cu produse alimentare (alcool etilic 70%) magazinele cu produse apicole (ceară de albine), farmacii (acid citric) (chimist CORNEL M. DUMITRESCU — București).

MINUNATELE CALITĂȚII ALE MIEREI

• În maladia ulceroasă, mierea poate fi consumată ca atare sau asociată și cu alte alimente : pîine, lapte, unt, ouă, brînză proaspătă de vaci, făinoase cu lapte. Aceste asocieri au avantajul că factorilor de nutriție conținuți în miere li se mai adaugă și cei aduși de alimentele asociate.

• Un alt tratament recomandă să luăm zilnic, două linguri (pentru supă) cu miere pe nemîncate. Mierea de albine, cu bogăția elementelor farmaco-dinamice ajută funcționarea normală a stomacului și intestinelor, are o acțiune antidureroasă, diminuează excitația terminațiilor nervoase din mucoasa stomacului.

Consumul moderat al mierii de nectar (30 g dimineața 40 g la prînz și 30 g seara) sau 50—60 g diluată în 250 ml apă călduță (ca să fie absorbită repede, să fie neiritantă și să micșoreze aciditatea) cu două ore înaintea mesei calmează arsurile din stomac, constituind un excelent „pansament" care protejează ulcerația de excitanții mecanici și chimici. Tratamentul durează una-două luni, iar în cazul bolnavilor cu hipoaciditate gastrică, mierea trebuie luată cu cîteva minute înaintea mesei.

Luat 40—50 mg. pe zi dimineața pe stomacul gol, lăptișorul de matcă, la oamenii sănătoși crește pofta de muncă, posibilitățile de muncă fizică și intelectuală, dă o mai mare rezistență la oboseală și la nesomn. Are deci o acțiune stimulatoare generală, crește pofta de mîncare chiar la cei care suferă de lipsa poftei de mîncare. (MARIA ZĂGREAN, Cîmpulung).

SUPORTUL PENTRU STICLE

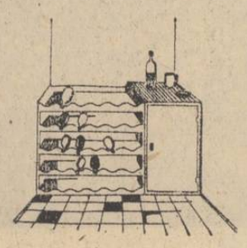

În cămară, în pivniță sau chiar în camera de zi, veți putea amenaja cu ușurință acest rastel decorativ și în același timp practic. Se poate confecționa din baghete de lemn tăiate pe o latură — ondulat — unde se vor rezema gîturile sticlelor. Acestea vor fi sprijinite pe un cadru de lemn, alături de un mic dulăpior cu pahare, dopuri, tirbușoane. Fiecare baghetă poate fi colorată diferit sau nominalizată în funcție de conținutul sticlelor respective. (VIOREL TRIFAN, București).

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

GH. MUȘAT — Ploiești. *Vă recomandăm Ergonal, cîte un drageu, seara.*

A. BULIGA — Botoșani. *Din cele relatate de dv. apreciem corect diagnosticul pus de clinica de neuropsihiatrie din Iași. Probabil, copilul a suferit o encefalită la vîrsta de un an, cînd a fost tratat pentru infecția acută a căilor respiratorii. Astfel se explică de ce copilul s-a dezvoltat normal pînă la vîrsta de un an și, ulterior, a regresat. Am dori din tot sufletul să vă ajutăm, dar uneori sînt sechele atît de grave încît nu pot fi recuperate total. Evident, copilul va rămîne mai departe dispensarizat de medicul neuropsihiatru din localitatea dv. Vor trebui depuse toate eforturile medicale și, în special, pedagogice pentru a recupera cît mai mult posibil.*

PAVEL TRIFAN — Arad. *Alunițele sau negii pigmentari nu se extirpă chirurgical. Este mai bine să vă obișnuiți cu prezența lor decît să încercați să-i îndepărtați. Pot apare urmări nedorite. Serul neurotonic poate ameliora o hipotensiune dar e nevoie să precizați, în prealabil, cauzele ei.*

LAURA TAMAȘ-Cîmpeni. *Simptomele descrise de dv. se încadrează în diagnosticul de sindrom vestibular. Vă sfătuim să vă internați în clinica de neurologie din Cluj.*

CONSTANTIN ROMULUS — Timișoara. — *Este corect tratamentul care vi s-a prescris pentru pancreatita cronică. Pentru investigațiile suplimentare vă sfătuim să vă adresați specialiștilor laboratorului de fiziologie de la spitalul Filantropia din București.*

O reprezentare grafică a cîtorva din zecile de modele prezentate încearcă să înfățișeze stilul, eleganța și bunul gust al acestei colecții vizionată ca preludiu al iernii...

Desene de Tanți PFENNINGS

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PENTRU HORTICULTORII AMATORI

TIBEIU DUȘ — comuna Covăsînț, jud. Arad. Iată indicațiile solicitate în legătură cu înmulțirea bradului argintiu (Abies concolor) : Semănatul se face toamna (noiembrie) sau primăvara (aprilie—mai) în șănțulețe adînci de 2 cm și distanțate la 20—25 cm. Semințele se acoperă cu humus de pădure (de stejar) amestecat cu nisip. Dacă semănatul se face primăvara, semințele se păstrează în săculeț pînă în luna februarie cînd se pun la stratificat în nisip. Semănătura se udă pînă la răsărirea puieților și se umbrește în așa fel încît să primească numai 50 la sută din lumina solară. Formele decorative de brad argintiu se înmulțesc prin altoire pe puieți de brad alb (Abies alba), plantați la ghivece în luna august sau iarna. Se folosește sistemul de altoire în placaj.

V. MOCEAN — Turda și N. CONSTANTINESCU — Slatina. Iată cîteva indicații în legătură cu pregătirea vaselor de lemn în vederea fermentării mustului și păstrării vinului. Vasele noi trebuie pregătite în așa fel încît să se îndepărteze taninul din doage. Se umple vasul cu apă rece, ținîndu-se astfel, 2—3 zile. După scurgerea apei reci, vasul se tratează cu apă fierbinte, apoi se spală cu o soluție fierbinte de sodă calcinată (2—3 kg sodă la 100 litri apă). Se clătește cu apă fierbinte, după care se spală cu apă rece, se pune la zvîntat și se afumă cu pucioasă. Vasele noi nu se folosesc pentru păstrarea vinului, ci pentru fermentarea mustului. Vasele vechi, sănătoase, se pregătesc astfel : se spală cu apă rece, apoi cu o soluție fierbinte de sodă (2—3 kg sodă la 100 l. apă) după care se clătesc cu apă rece. Dacă pe doage s-a depus „tirighie" (piatră de vin) aceasta se va îndepărta frecînd cu perii de paie și razuri, înaintea pregătirii.

GHEORGHE JIMBLARU — comuna Băltești, jud. Prahova. Într-adevăr, pesticidele pe care le folosiți în combaterea bolilor și dăunătorilor la plante se pot păstra numai un anumit timp, după care efectul lor scade. Dithane și Caratanul pot fi păstrate 1 an, Ortocidul și Ortofaltanul 2—3 ani, sulful muiabil 3—4 ani. Sulfatul de cupru (piatra vinătă) are durabilitate nelimitată.

Ing. Ștefan BALANESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, județul Neamț

PRELUDIU DE IARNĂ

Revenim la Casa de modă, dornice de noutățile toamnei, ale iernii, ale tradiționalelor sărbători de sfîrșit de an. N-o facem, doar din obligație și curiozitate profesionale. Ne întoarcem aici, o dată cu știutele treceri ale anotimpurilor și fiindcă de fiecare dată — sau poate în primul rînd din acest motiv — sîntem martorele unor metamorfoze vestimentare de mare finețe. Privim fascinate de culori și lumină această paradă a modei de toamnă — iarnă, prezentată de creatoarea GEORGETA BUCUR și colaboratoarele sale și recunoaștem, la fel ca și altădată, sclipirile de talent și pasiune pe care le-au investit cu generozitate, în fiecare piesă vestimentară. Nimic nu pare extravagant și totuși nota excentrică nu lipsește. Nimic nu pare ostentativ și totuși îndrăzneala este prezentă din plin. Colecția are o armonie de concepție și de execuție care lasă aceeași impresie cu a unei expoziții pline de picturi bune, impresionante, închegată după o selecție de bun gust, a celor mai reușite tablouri.

Poate, se va spune — și nu fără un simbure de adevăr — că toate colecțiile Casei de modă sînt frumoase, elegante, dar că aceleași modele nu pot fi găsite în magazine și, uneori nici confecționate, că e o colecție de lux, mai greu accesibilă etc., etc. ! Cel mai simplu răspuns ar fi acela că o colecție de modele trebuie să demonstreze ceea ce se poate crea la noi, ținînd seama de tendințele internaționale ale modei, deci propria noastră creație în vestimentație, nivelul la care se prezintă acum, în 1973. Iar colectia de care vorbim este foarte reprezentativă din acest punct de vedere. Este cu adevărat o creație ce vine în întîmpinarea dorințelor, exigentelor noastre în materie de modă. Fără exagerare, este un motiv de autentică mîndrie. Al doilea aspect, acel al accesibilității, al transformării ei în confecții — fireste, de serie mică — la dispoziția publicului, este legat de rezolvarea altor probleme. În orice caz, Casa de modă este o unitate de servire a publicului, unde se lucrează pe bază de comenzi. Faptul că se mai pun la dispoziția cumpărătorilor confecții realizate în serii mici este lăudabil. O exigență mai mare față de unele dintre acestea n-ar strica ! Iar afirmația o facem după ce am văzut ceea ce putem crea.

Și acum despre colecția unei toamne tîrzii și a unei ierni pe care prognoza meteorologică o vede destul de aspră...

Aminteam mai sus despre armonia de concepție și execuție a colecției. Completăm afirmația, subliniind aceeași armonie în împletirea stilurilor, a funcționalității modelor. Lîngă sarafanul cu cochete tighele, rochiile elegante cu fuste soleil, decolteuri îndrăznețe și mineci diafane din voal, prinse în manșete. Lîngă taioarele cu blană, lîngă paltoanele cu spate larg în cloșuri sau pliuri soleil și gulere bogate, rochiile lungi de seară, unde imaginația și priceperea își spun cel mai bine cuvîntul, aduc nota de deosebit rafinament pe care orice colecție se străduiește s-o aibă. Stofe moi de lînă sau sintetice, uni, în carouri de toate felurile, în dungi delicate sau imprimeuri originale (cu altfel de motive decît cele florale), triplu voal sau voal transparent, mătase naturală, broderii — gobelen sau în paiete și mărgele — garnituri fine, bine potrivite și o paletă coloristică ce merge de la galben pînă la maron închis, de la bej pînă la roșu vișiniu, de la alb, gri și albastru pînă la mov și negru, toate au participat la succesul acestei parade a eleganței feminine.

Colecția place pentru bunul ei gust, pentru ideile pe care le reflectă, pentru posibilitatea ce o oferă fiecărei femei de a reține ceea ce i se pare potrivit cu vîrsta, cu ocupația, cu ocazia căreia vrea să-i dedice o ținută vestimentară : la birou, pe stradă, la un spectacol, practică sau foarte elegantă, în stil sport sau romantic.

L. MARINA

Aleidoscop

STIL 1973

Mantoul foarte modern și practic, al zilelor de toamnă este, în viziunea creatorilor englezi, din tweed, stofă moale din lînă sau din păr de cămilă. Platca, gulerul, buzunarele laterale, cordonul innodat, clapele de pe mineci, tighelurile sînt amănuntele care caracterizează acest mantou pentru toate zilele.

SPECIALITĂȚI CULINARE CU SEPIA...

Din ce în ce mai mulți cunoscători în deliciile gastronomiei apreciază preparatele fine și diverse avînd ca materie primă — sepia. Pescuite pe coastele Americii de Nord și Centrale, sepiile ajung în tot mai mari cantități pe mesele țărilor din Europa. În Republica Federală Germania, de pildă, bucătarii specialiști fac „gustoase" experimente pentru preparatele cu sepia ce vor apare în curînd, pe piață.

CE NE FACEM CU SILUETA ?

Tricotajele mereu la modă, de la un an la altul, se bucură, și în colecțiile prezentate la Paris pentru anul viitor, de mare atenție. Una dintre creatoarele cunoscute în lumea modei, Dorothée Bis, a

lansat aceste ansambluri clasice, foarte strînse pe corp, formate din rochii tricotate cu bretele subțiri și jachete scurte. O singură pretenție (dar esențială) : femeia să fie slabă, cu o siluetă cît mai aproape de canoanele frumuseții. Parcă e mare lucru ?

ȘALURI DIN „POMPOANE"

Ultima noutate în artizanatul francez este pomponul. Da, pomponul pe care îl purtăm cocoțat pe vîrful căciuliței sau cu care împodobim rochiile fetițelor ! Acum s-au lansat șaluri, eșarfe, veste lungi sau scurte din pompoane unite (de aceiași culoare sau în culori diferite). De cîte pompoane aveți nevoie ? 20 pentru un șal sau de 40 pentru o vestă ? Mă rog, la discreție..

UN PERICOL PENTRU SĂNĂTATE

Din nou, medicii semnalează pericolul pe care-l prezintă încălțămintea modernă pentru sănătate. Tocurile foarte înalte provoacă malformații, îmbolnăvind chiar, picioarele. Ca să nu mai vorbim de tălpile groase — de altfel repudiate în ultima vreme și de modă — ce obligă piciorul la eforturi care îl deformează și-i asigură o precară stabilitate.

CA SĂ ÎNNOIȚI MENIURILE DV.

Dintr-o obișnuită tocătură de pește

...puteți obține cîteva feluri de mîncare gustoasă și hrănitoare, care vă dă putință să introduceți peștele în meniurile dv, într-o formă mereu nouă, mereu apetisantă.

SARMALE ÎN FOI DE VARZĂ. 1 kg de pește (crap, macrouri), 100 g orez, 2 cepe potrivit de mari, sare, piper, cimbru, pătrunjel verde, o cutie mică de bulion (70 g), 200 g roșii în bulion, 2½ dl de ulei, o varză acră (circa 1 kg).

Se curăță carnea peștelui de oase și piele. Se trece prin mașina de tocat. Se spală orezul și se lasă să se înmoaie în apă fierbinte. Se toacă ceapa și se călește în ulei. Jumătate din cantitate se adaugă în tocătură, restul se păstrează în tigaia în care a fost călită. Se amestecă peștele tocat cu puțin piper pisat, puțin cimbru bine fărîmițat, o lingură bună de pătrunjel verde mărunt tăiat, o lingură de bulion, orezul înmuiat, răcorit și scurs de surplusul de apă, un praf de sare (atenție, varza e și ea sărată). Se pregătesc frunzele de varză. Se scoate cotorul, se taie în bucăți cît mai egale între ele. Mierul și părțile mai dure ale foilor se toacă. Cu tocătura de varză se acoperă fundul unei cratițe ; deasupra se așează sarmalele, care se înfășoară întocmai ca cele din carne.

Peste ceapa rămasă în tigaie se pune restul de bulion subțiat cu puțină apă, sare, piper, cimbru după gust. Se dă totul într-un clocot. Se toarnă peste sarmale, care se acoperă cu roșiile din bulion. Se fierb la început 60—90 de minute pe foc potrivit apoi se dau la cuptor să se rumenească ușor.

PERIȘOARE CU SOS DE ROȘII. 1 kg—1.200 kg de macrouri, 3—4 ouă, o lingură de pătrunjel verde tocat, sare, piper, miez de pîine albă circa 200 g.

Se curăță carnea peștelui de piele și oase. Se trece prin mașina de tocat. Se amestecă cu ouăle bătute ca pentru omletă, se adaugă verdeața, pîinea muiată în lapte, bine stoarsă și fărîmițată, se sărează, se piperează după gust. Se fac între palme perișoare rotunde și nu prea mari. Se pun la fiert în apă clocotită cu sare. Se fierb 10—15 minute pe foc mic. Apa trebuie să forfotească încet ca perișoarele să nu se risipească. Se servesc fierbinți opărite cu unt topit și însoțite de un sos picant de roșii (roșii proaspete sau bulion+ulei, 1—2 căței de usturoi, sare, piper, cimbru, dafin).

SUFLE DE PEȘTE. 200 g rasol de pește (socotit fără piele și oase), 50 g unt, 70 g făină, 3 dl de lapte, 4 ouă, sare, piper.

Sfărîmați cu furculița carnea peștelui. Amestecați cu un sos alb foarte bine legat, dar respectînd proporțiile indicate (50 g unt, 70 g făină, 3 dl lapte). Încorporați gălbenușurile, apoi adăugați albușurile bătute spumă, tare. Ungeți o formă rotundă cu unt, puneți compoziția în ea și coaceți-o în bain-marie, la cuptor, cu foc potrivit, timp de 45 de minute.

După ce s-a copt răsturnați-o pe un platou, decorați-o de jur împrejur cu sferturi de ou fierte tari, alternate cu o măslină. Se servește cu un sos de muștar preparat astfel : Se pun într-un castron trei linguri de muștar iute. Se așează castronul deasupra aburilor. Se toarnă amestecînd 100 g unt topit. Se adaugă apoi o linguriță de amidon alimentar și 1 dl de apă caldă ca sosul să se limpezească. Se sărează, se piperează. Puteți servi sufleul cu un sos picant de roșii sau cu un sos de smîntînă cu vin.

PASTĂ DE PEȘTE AFUMAT. 250 g de pește afumat 250 g de cartofi fierți și pasați, 100—150 g smîntînă groasă.

Curățați peștele de piele și oase. Treceți-l prin mașina de tocat. Amestecați-l cu cartofii pasați. Încorporați smîntîna. Umpleți o formă de chec. Lăsați la rece 3—4 ore. Răsturnați și serviți cu un sos de maioneză. Decorați desenînd deasupra cu cornetul cu maioneză, conturul unui pește.

Dacă preferați alt gen de preparate

CRAP LA CUPTOR. 1 crap mare, 100 g unt, o legătură de pătrunjel verde, sare, piper, pesmet ; 100 g vin alb sec, 200 g smîntînă, cîteva felii subțiri de franzelă prăjite în unt.

Se presară fundul unei tăvi cu bucățele de unt și pătrunjel verde tocat. Se așează în ea peștele curățat, spălat și sărat. În interiorul peștelui se pun bucățele de unt. Deasupra se presară piper și pesmet. Se dă 30 de minute la cuptor. Se scoate și se stropește cu vin și se mai ține în cuptor 15 minute. Se așează sub pește feliile prăjite de franzelă. Deasupra se toarnă smîntîna. Se mai dă 10 minute la cuptor. Se servește fierbinte.

STAVRIZI CU SOS PICANT. 3—4 stavrizi, un pahar de ulei, 15—20 boabe de piper, 3—4 boabe de ienibaharr, 2 cuișoare, 1—2 frunze de dafin, un pahar de vin, două linguri de coniac, 1/2 lămîie, 1—2 legături de mărar, o ceașcă mică, cîteva măsline, cîteva felioare de lămîie.

Într-un vas potrivit de mare se toarnă paharul de ulei și unul de apă ; se adaugă piperul, ienibaharul, cuișoarele, dafinul și puțină sare. Se pun la fiert și se lasă să dea în cîteva clocote. Se așază apoi peștele și cînd e aproape fiert se adaugă vinul și coniacul. Se acoperă imediat și se mai fierbe 2—3 minute. Se ia vasul de pe foc. Se lasă să se răcorească. Se scoate peștele cu grijă și se așază pe un platou. În sosul din cratiță se stoarce zeama de lămîie, se adaugă ceapa mărunt tăiată, mărarul tocat, se amestecă totul și se toarnă peste pește. Se decorează totul cu măsline și felioare subțiri de lămîie. Se servește rece.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

Aspiratorul de praf „PRACTIC" vă scutește de efort și vă economisește timpul

Cu „PRACTIC" se pot curăța : dușumelele, pereții, mobila, covoarele, hainele, tapițeria, radiatoarele și locurile mai greu accesibile.

„PRACTIC" poate fi utilizat și pentru pulverizarea lichidelor neinflamabile.

CONSUMUL redus de energie electrică (15 bani/oră) dovedește că „PRACTIC" este și economic.

PREȚUL de vînzare : 785 lei. Poate fi cumpărat cu plata în rate, cu un avans de numai 118 lei, iar restul în 8 rate lunare.

(5453 B)

RECOM

ÎN ACESTE ZILE ÎN MAGAZINE, NOI ȚESĂTURI DE SEZON PENTRU FEMEI

Toamna aceasta, atît de bogată în roade, lumină și culoare a pătruns cu un suflu de originalitate și în magazinele specializate pentru desfacerea țesăturilor. Mai mult ca sigur că aceasta e și una din explicațiile unei sporite afluențe de cumpărătoare în aceste zile în care anotimpul rece a început să se facă simțit cu toate rigorile sale.

Prin urmare, ce le oferă comerțul cumpărătoarelor ? Iată o întrebare al cărei răspuns îl putem afla exact și concret întrînd în oricare din magazinele de specialitate. Trecînd pragul unui asemenea magazin veți avea plăcuta surpriză de a nimeri într-un adevărat univers al culorilor, al fanteziei și al bunului gust, exprimate în chipul cel mai plastic cu putință de bogăția de țesături din mătase acetat și tricotat, uni sau imprimate, realizate într-un larg evantai coloristic și de desene. O rochie sau o bluză croite dintr-un material, nesifonabil și ușor lavabil, nu poate fi decît o încîntare pentru ochii celei mai pretențioși. Sînt solicitate în mod deosebit noile produse din acest sortiment de țesături PETVINA ANDREEA, TRINELA.

De o bună primire în rîndul cumpărătoarelor se bucură țesăturile fantezii din lînă în amestec cu alte fibre, foarte șic și la modă, din care se pot confecționa pardesie, pantaloni, taioare și rochii.

Un nomenclator foarte larg de țesături de mătase, imprimate și jaquard, în desene și culori moderne, dintre care reținem atenția produsele Astral, Coral, Ghinișoara și Bazna, destinate decorațiunilor interioare, vor aduce un spor de frumos în căminele noastre.

Baticul este un accesoriu vestimentar aproape indispensabil în acest anotimp. Vi-l puteți alege, după gustul Dvs., dintr-un bogat sortiment de baticuri din mătase acetat și tricotat, confecționate în diverse dimensiuni, în culori și desene de mare inspirație.

(5 543)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Stimate curier,

Se vorbește atît de mult despre respectul și îndatoririle copiilor față de părinții lor. Sau despre respectul datorat de părinți copiilor, dar asta mai puțin și limitat de vîrstă.

Sînt un copil înfiat. Întreaga mea copilărie a fost grevată de această situație. Excesiva mea sensibilitate, asociată cu extrema autoritate a mamei, mi-au cam umbrit anii. Separarea mea, survenită la 18 ani, a fost privită de familie ca un lucru binevenit. Misiunea lor (legală) se încheiase. De opt ani locuiesc pe la străini, în același oraș cu familia, cu care păstrez doar relații ocazionale, cînd îi vizitez eu. Relații de cunoștințe. Deși ocupă un vast apartament (în cadrul căruia figurez și eu, scriptic), nu mi-au oferit niciodată adăpost. Nici eu nu l-am cerut. Dar nu despre asta vreau să vorbesc. M-am rostuit singură în viață și nu am nevoie de nimic. Doar de puțină omenie din cînd în cînd.

În acești opt ani am fost internată, de două ori, de urgență, în spital. M-a vizitat multă lume, în afara lor, bineînțeles. A trecut. Dar acum am suferit un accident care m-a imobilizat în casă pe o perioadă de aproape două luni (fractură peroneu drept). Sînt singură în locuință (gazda mea e detașată cu serviciul), lipsită de posibilitatea de a mă aproviziona cu cele necesare traiului. Puțina lume care mă vizitează nu poate să suplinească acest lucru. O femeie străină (de familie — mama gazdei mele) este cea care are grijă să vină zilnic cu alimente, ziare, reviste, căci fără dînsa aș fi probabil condamnată la inaniție. Cum poate fi numit gestul ei?

Familia m-a vizitat la început o dată (rețineți, era prima locuință, în opt ani, în care călcau, să mă viziteze), au stat zece minute și de atunci n-a mai apărut nimeni dintre ei, nici măcar cît să mă întrebe de sănătate, ca să nu mai vorbim de altele. Au trecut de atunci două săptămîni, va mai trece, desigur, și restul. Se va așterne, probabil, uitarea. Pentru toți, pentru mine nu.

FII, FIICE, PĂRINȚI

LATITUDINEA OMENIEI

de Mihai STOIAN

Niciodată nu voi uita acest lucru, chiar dacă îl voi ierta, ca atîtea altele.

Dar mai vreau să adaug un amănunt: familia mea este formată dintr-un tată și o mamă, amîndoi oameni cu prestigiu, dar — mă întreb — n-ar fi sporit prestigiul acesta și dacă omenia desăvîrșită le-ar fi împodobit frunțile?

P.S. Am vrut să mă semnez, mai întîi, cu un pseudonim. Nu doresc să fiu compătimită, făcîndu-mi-se publicitate. Dar m-am temut că astfel se va pierde ceva din veridicitatea faptelor. Iată, deci, că vă dau numele exact, întreg, și adresa, numai pentru dumneavoastră".

Stimată corespondentă din Brașov, de acord, păstrăm anonimatul! Și de la bun început trebuie să-ți mărturisesc că nu-s deloc de acord cu... concluziile de viață la care ai ajuns. Dar să încerc, cît de cît sistematic, să-ți dau și argumente. Iată: caligrafia scrisorii dumitale te trădează, ca și modul în care te exprimi, cursiv, strict la obiect, inteligent, deci *calități*. Firește, ai putea să-mi replici că, fiind un copil înfiat e-reditatea părinților autentici a contat, și nu *climatul* găsit în casa oamenilor care — buni, răi — te-au condus, prin existența curentă, cotidiană, pînă la „separarea" survenită la 18 ani. Mă îndoiesc însă că dumneata, în lipsa tuturor detaliilor care au alcătuit mediul de creștere — material, spiritual — al unui copil, ai fi ajuns unde — și cum — ai ajuns. Nu te teme, rogu-te, nu simplific lucrurile, știu că psihologia unui copil înfiat se deosebește, serios, mai cu seamă într-un anumit context, de cea a unui copil trăit, crescut lîngă *ai săi*, din totdeauna. Dar, hai să fim generoși și să punem mica dumitale „explozie de venin" pe seama situației concrete în care te aflai la ora scrierii epistolei către curier: imobilizată la pat datorită fracturei (peroneu drept) dificultății de a te aproviziona, de a-ți cheltui timpul și surplusul de energie fizică, plus spirituală... De ce, totuși, m-am „pornit" astfel, cum nu prea am obiceiul s-o fac? Pentru că, declar public, mi-a displăcut faptul c-ai ajuns să condamni, *mult prea aspru*, și nu uita — în intenție măcar — cu referiri suficient de exacte (cele din finalul scrisorii pe care eu le-am eliminat), doi oameni care — repet — bine, rău — te-au trecut, de mină prin copilărie, prin adolescență (nu-mi furnizezi, în schimb, amănuntele — infinit mai importante — ale înfierii, la ce vîrstă s-a produs, din ce motive, poate că acestea și alte asemenea „amănunte" sînt în stare să lumineze mai precis personalitatea dumitale). Iartă-mă pentru sinceritate dar — bănuiesc — nu-i prea tîrziu ca să-ți revizuiești, profund *poziția* (sufletească) față de părinții înfietori (poate că sînt și mai vîrstnici, și mai ocupați — amîndoi, spui, au slujbe — în sfîrșit poate că și „separarea", pe care tot n-o lămurești, deloc în mierzul ei, a contribuit la apariția actualei lor „răceli"). Insist să judeci sutele și miile de scene de viață pe care le-ați trăit împreună, cîndva, să le retrăiești și, cu luciditatea și inteligența care — sînt sigur — te caracterizează, să procedezi în consecință. Nu-i vorba, neapărat, de o datorie pe care o ai de plătit — ca la ajutorul reciproc — ci de ceva greu de definit în cuvinte, și încă așa prin intermediul tiparului, de către un personaj care, chiar dacă se intitulează „curier", nu poate fi „Alfa și Omega" tuturor situațiilor complicate de viață. Rămîne la latitudinea dumitale. Totul. Dar ai grijă să fie... latitudinea omeniei pe care, în fond, o pretinzi altora!

UMOR STRĂIN

Fără cuvinte

— Desigur, toamna mai cad și castane, nu numai frunze!

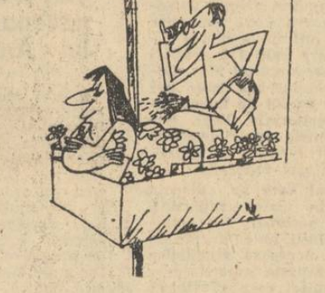

Fără cuvinte

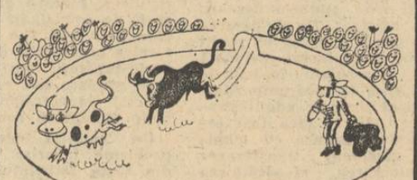

Fără cuvinte

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Napoleon și matematica

Se știe că Napoleon I a fost și un bun matematician. De altfel, printre profesorii săi de matematică s-a numărat ilustrul Laplace. În 1797, geometrul italian Lorenzo Mascheroni (1750—1800) a editat la Pavia lucrarea „La geometria del compasso" (Geometria compasului), în care se ocupa de studiul amănunțit al construcțiilor geometrice cu compasul, și demonstra că toate construcțiile geometriei elementare pot fi realizate numai cu compasul. Mascheroni a dedicat lucrarea lui Napoleon I, pe care îl considera eliberatorul Italiei de nord. Bineînțeles că volumul a ajuns în mîinile lui Napoleon, care l-a studiat cu interes. Mai mult decît atît, la 10 decembrie 1797, într-o discuție purtată de el cu savanți ai Academiei Franceze, specialiști în matematică, a căutat să prezinte lucrarea lui Mascheroni, indicînd chiar și o serie de soluții pentru unele probleme din ea. În vremurile acelea, teoriile tratate în volumul geometrului italian erau complet noi și necunoscute pentru francezi.

După ce l-au ascultat cu atenție toți academicienii printre care se afla și marele matematician Lagrange, unul dintre ei i s-a adresat lui Napoleon astfel: „Generale, noi așteptăm totul de la dumneavoastră, exceptînd lecțiile de matematică!".

Firește că Napoleon, care nu era lipsit de loc de simțul umorului, nu s-a supărat.

Știți însă cine a rostit această frază?

Curiozități de pe diverse meridiane

Cititorul nostru **PÂRLOG MIHAI**, din comuna Garoafa, jud. Vrancea ne-a trimis o serie de curiozități din lumea largă. Fiind vorba de curiozități, le punem și noi la dispoziția... curiosilor, dîndu-le subtitlurile, pe care le-am considerat mai adecvate.

JULES VERNE ȘI OCOLUL PĂMÎNTULUI: Se știe că faimosul scriitor de anticipație a publicat printre lucrările sale, una în care preconiza ocolul Pămîntului în 80 de zile, o performanță pentru acea vreme. Bineînțeles că nimeni nu a realizat atunci această performanță. Totuși, o rudă a autorului a izbutit să înconjoare pămîntul în mod real, numai în... 80 de ore. Știți cine a fost acest personaj?

NUMAI CÎINII LATRĂ ȘI MUȘCĂ? Se pare că în afară de cîini, mai există un animal, total diferit ca aspect, care își revendică și el asemenea „calități". Știți care este?

FRUCTELE SĂLTĂREȚE. În Africa subtropicală crește arborele „tambuti", după cum îi spun localnicii, ale cărui fructe, asemănătoare boabelor de mazăre, au niște proprietăți bizare. De cum au căzut din copac, încep să sară dintr-un loc în altul, și nu se astîmpără pînă cînd nu dau peste o apă, cît de mică. Ce le determină să fie atît de săltărețe?

POVESTEA UNUI MECI DE FOTBAL. Un profesor, la ora de limba română, a dat ca temă elevilor să povestească un meci de fotbal, promițînd că va primi nota maximă acela care își va exprima povestirea în cel mult șase cuvinte, dar totodată, cu un maximum de conținut. Unul din elevi a obținut într-adevăr nota 10 pentru povestirea sa. Vă imaginați ce a scris?

Deocamdată, cam asta-i tot. Acum, așteptăm să ne scrieți dv., cititorii.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cum se procedează?

Se fixează unul din bețele de chibrit în poziție verticală, cu gămălia în sus, folosind pentru acest scop, drept suport, fie chiar cutia cu chibrituri, sau un dop de plută. Se așează cel de-al doilea băț, perpendicular, pe primul suprapunîndu-i gămălia peste a celuilalt, ținîndu-l în această poziție cu mîna. Se apropie o flacără de la un alt chibrit, de la o brichetă sau chiar o țigară aprinsă, de gămăliile celor două chibrituri. Gămăliile se vor aprinde. În acest moment se apasă puțin mai mult gămălia chibritului vertical, cu aceea a celui orizontal, fără însă a le deplasa lateral. După ce flacăra rezultată a ars puțin, se va stinge suflînd în ea. Cînd gămăliile arse s-au răcit, se poate îndepărta mîna de pe bățul de chibrit orizontal și se va constata că el rămîne în această poziție. Explicația este următoarea: prin arderea împreună a celor două gămălii de chibrit se realizează între ele un fel de sudare, care face ca ulterior să nu se mai desprindă.

Poate că experiența nu va reuși din prima dată, însă după cîteva repetări, se va obține rezultatul dorit.

București

Localități cu denumirea „București" se găsesc în mai multe părți ale țării. Astfel, una se află lîngă Brad, în jud. Hunedoara, alta în jud. Vîlcea și încă una, în jud. Brăila. Este de menționat că în zona Băii de Aramă există și niște dealuri ce poartă numele acesta.

Poșta cititorilor

Hantea Nicolae, pensionar, comuna Prunișor, satul Cerveniță, jud. Mehedinți. Noțiunile de „mai aproape..." sau „mai departe de Soare" pot fi interpretabile, dacă ne referim la planeta noastră considerată în ansamblu sau dacă ne referim la un anumit loc de pe Terra, în funcție de zi sau noapte. Pentru un anumit loc, Soarele se va găsi mai aproape de el ziua, decît noaptea, întrucît în timpul nopții, față de acel loc, Soarele se poate afla de cealaltă parte a Pămîntului. Dacă ținem seama de mișcarea aparentă a Soarelui pe bolta cerească, el prezintă înălțimea cea mai mare la solstițiul de vară adică la 21 iunie, iar înălțimea minimă la solstițiul de iarnă, adică la 21 decembrie. Prin urmare în lunile de iarnă înălțimea Soarelui este mai mică decît în cele de vară, față de Pămînt.

Popescu Paul, Timișoara, **Caileanu Ilie**, com. Ciprian Porumbescu, jud. Suceava: **Ioan Pemeș**, Șimleu, jud. Sălaj; **Fröhlich Mihai**, Sighișoara, jud. Mureș. Sesizările dv. sînt juste, întrucît în fraza respectivă s-a omis cuvîntul „peste". De altfel nici nu putea să rezulte o valoare întreagă și egală cu 100 000.

Dănuț Gringu, Corabia, jud. Olt. Probleme de natura celei ridicate de dv., nu intră în sfera preocupărilor rubricii noastre.

AU FOST REȚINUTE în vederea publicării materialele trimise de cititorii: **Theo Doru Udrescu**, com. Piatra-Olt, jud. Olt; **Costin Marinescu**, Ploiești și **Ion Surugiu**, București.

Ing. Liviu MACOVEANU

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

TINEREȚE

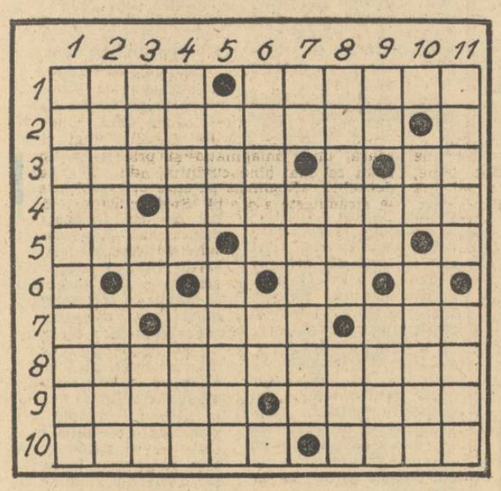

ORIZONTAL: 1) De-ale tinereții valuri — Mai marele ucenicilor; 2) Însărcinat cu îndrumarea și controlul elevilor; 3) Tînăr în meserie — Ființă; 4) La liceu! — O tînără la studii; 5) O întîlnim la facultate — A se-ndesa; 6) Dese!; 7) Scor alb... — Peste măsură — Ianuarie (abr.); 8) Tineri... la început; 9) Tînăr îndrăgostit... — Îl întîlnim la un joc de copii; 10) Posedă cunoștințe temeinice — Băiețică (fam.). **VERTICAL:** 1) Îndrumă pe cei mici în viață; 2) Școala adolescenței — Copilaș drag; 3) În careu! — Începe liceul! — În comun!; 4) Cu părul alb (fig. fem.) — Pe patul celor mici; 5) Poartă tot felul de mărgele — Se deplasează încet; 6) Copil... — ...în creștere!; 7) Din studenție! — Se îngrijește de copii; 8) Stare de supraîncordare nervoasă — Desert la urmă!; 9) Cute — Cununată! — Individ (pl.); 10) Legătura între soț și soție! — Moș Gerilă pentru copii; 11) Compozitor român, autorul cîntecului „Salut voios de pionier" — Un băiat... fără frică.

Cornel M. DUMITRESCU

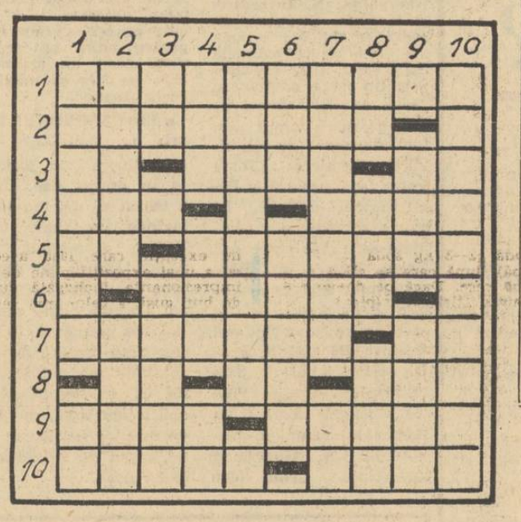

CUIE

ORIZONTAL: *1) Scris... cu cuie (substantivat); 2) Bate cuie în piatră; 3) La capătul puterilor! — Țeavă scurtă ce se leagă prin nituire de un vas — Dinsa; 4) Scîndura din față: — Aici se țin cuișoarele; 5) Una cu un cui!!! — Posesorul unui cui rămas de pomină; 6) Încălțări fără cuie; 7) Platforme prinse-n cuie, provizoriu — Gongul, la deschidere!; 8) Țînte în față...! — ...și în spate! — „Cui" împotriva unora; 9) Conducători — Creator; 10) Un cui înfipt — Au lemnăria prinsă-n cuie.* VERTICAL: *1) Străpunse de un cui — Capete de șurub!; 2) Prinse-n cuie la gară — Văzută de unul cu cucui; 3) Pene întoarse! — Cui de cizmărie; 4) Mi diez în vechea gamă — Un cui... mai mare — Un cui la potcoavă!!!; 5) I s-a pus un... „cui", într-o discuție; 6) Băiatul mamei — E prinsă-n cuie și călcată-n picioare; 7) Șipcă bătută la garduri — Unu la sută!; 8) Curte! — Nume turcesc — Un atu întors!; 9) Efectuat la început! — Cui mare (în expresie); 10) Se prinde-n cuier.*

Iulius HIMMER

Cuvînt rar: *EIS.*

Jocuri distractive

DOMINO

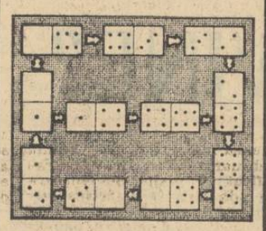

(Soluția jocului apărut în numărul trecut)

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

SIMBOLURI CHIMICE

ORIZONTAL: 1. Maculator: 2. I — Amara — E; 3. Litera — Av; 4. Inari — Ape; 5. Meri — Aral; 6. Eli — Scara; 7. Te — Scutit; 8. R — Anunță — O; 9. Învățător.

TOAMNA REBUSISTĂ

ORIZONTAL: 1. Umbrela — Aspru; 2. Murătură — Ciur; 3. Bruma — Cucori; 4. R — Tulburel — NC; 5. AS — Rapsodii — A; 6. Fiert — Ra — Nor; 7. Tîrle — SA — Cari; 8. Orie — SE — Copac; 9. Ast — Fereastră; 10. Mias — Ferma — ET; 11. NT — Pai — Mire — U; 12. A — Dop — Vinișor; 13. Parașute — Toi.

NOUTĂȚI FILATELICE

„ZIUA MĂRCII"

La 15 noiembrie se sărbătorește, în fiecare an, **„Ziua mărcii poștale românești"**, prilej de trecere în revistă a succeselor obținute în amplul sector de activitate pe care îl constituie poșta și telecomunicațiile. **„Ziua mărcii poștale românești"**, este însă și sărbătoarea filateliștilor din țara noastră, a pasionaților colecționari de diferite efecte poștale.

Anul acesta ei au posibilitatea să adauge în clasoare o nouă emisiune filatelică: **„Ziua mărcii poștale românești"**. Aceasta este formată dintr-o marcă, care reproduce cunoscuta pictură — „Surugiu", de A. Verona. Aceasta este cuplată, pe verticală, cu o vinietă, pe care se află insigna A.F.R. și alte grafice. Valoarea este de 2 lei: 1,10 l—marca și 0,90 l.— vinieta. Tiparul a fost realizat la tifdruc, în patru culori, pe hîrtie cromo. Încadramentul și grafica: Ion Dumitrana. Tiraj: 300 000 de exemplare.

EXPOZIȚIE TEMATICĂ

La sfîrșitul lunii octombrie s-a deschis, la Brașov, **„Expoziția republicană de filatelie tematică"**. Găzduită de foaierul Teatrului Dramatic, aceasta poate fi vizitată zilnic, între orele 10—18. Expun filateliști din 16 județe și din Capitală. Juriul a considerat colecțiile prezentate de Eugenia Angelescu, Virgil Moroșanu, Ion Scăiceanu, Cirjeu Aurelian, Florkievitz Vasile, Dan Vintilă, Micu I. Iosif și de Filiala A.F.R. Constanța ca fiind cele mai reușite, distingîndu-le cu medalii de argint. Menționăm că Filiala A.F.R. Brașov — și în special vicepreședintele acesteia, Dan Vintilă — au depus eforturi deosebite pentru reușita manifestării filatelice respective, cu prilejul căreia s-a sărbătorit atît „Ziua mărcii poștale românești" cît și tricentenarul nașterii lui Dimitrie Cantemir. Totodată s-a organizat un **„Simpozion de filatelie tematică"**, în cadrul căruia au prezentat referate: V. Neaga, C. Florea, I. Micu, N. Tripcovici, P. Constantinescu și D. Vintilă.

CATALOAGE NOI

Ca de obicei, toamna aduce în bibliotecile filateliștilor așteptatele cataloage pentru anul 1974. Menționăm cîteva dintre apariții:

● „ZUMSTEIN". Lucrarea surprinde prin prezentarea „la zi" a emisiunilor, inclusiv a celor românești. Numeroase cote sînt în creștere, chiar și la emisiuni recente.

● „MICHEL". Lucrarea a fost editată în două volume masive. Cuprinde mărcile românești pînă la emisiunea „Colaborarea cultural-economică intereuropeană".

● „YVERT et TELLIER". A 78-a ediție a prestigiosului catalog mondial este formată tot din trei volume, ca în anii precedenți. Cîteva modificări în conținut îl fac și mai util colecționarilor.

● „BOLAFFI". Lucrarea cuprinde mărcile italiene. Se află la a 19-a ediție și a fost lansată, în acest an, în diferite variante: o ediție completă, alta care cuprinde vechile state italiene etc.

ÎNTREGURI POȘTALE

Anul 1973 poate fi considerat ca „an record" în materie de întreguri poștale. Pentru cititorii acestor rînduri, care nu sînt filateliști, precizăm că „întreg poștal" este plicul sau ilustrata (sau cartea poștală) care are marca tipărită. Au apărut, deci, foarte multe și foarte variate materiale de aceste fel, spre bucuria filateliștilor pasionați de alcătuirea de colecții de întreguri poștale, dar și spre satisfacția publicului. Meritul revine O.S.E.T.C.M., editorul întregurilor respective, graficienilor, dar și inimosului colectiv al Fabricii de timbre, care — cu mici excepții — a reușit să ridice ștacheta calității la înalt nivel. Semnalăm astăzi plicurile semiilustrate policrom, cu imagini din țară, plicurile emisiunii „Tezaurul de la Pietroasa" și cele ale emisiunii „Ceramică românească". Toate acestea vor completa, desigur, colecțiile și exponatele.

Aurel CRIȘAN

ÎN ATENȚIA PARTICIPANȚILOR LA CONCURS

Odată cu problemele apărute în numărul 839 al revistei, din 03.11.73, concursul s-a încheiat. Urmează ca acum să se procedeze la sortarea răspunsurilor primite de la cititori. Data și locul unde se va efectua tragerea la sorți, se vor anunța din timp, în rubrica noastră.

Răspunsurile exacte la cele zece întrebări vor fi date publicității în numărul următor.

TURIȘTI,
S-A DESCHIS HANUL DRĂGUȘENI

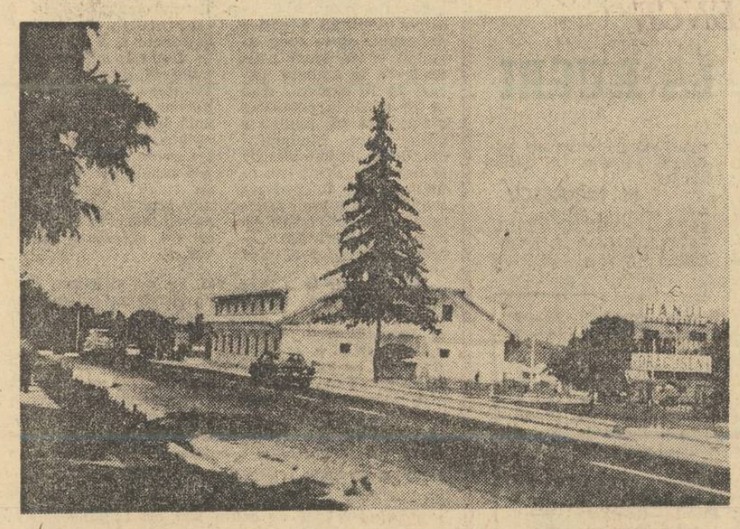

O nouă unitate turistică a cooperației de consum din județul Suceava, HANUL DRĂGUȘENI, amplasat la 52 km de Suceava pe șoseaua națională, spre Roman, asigură celor ce vizitează frumoasele meleaguri moldovene condiții optime de popas și odihnă în orice anotimp.

Unitatea dispune de camere cu două și trei paturi, cafe-bar și restaurant.

COOP

(5486)

EXCURSII DE REVELION

• BUNĂ DISPOZIȚIE!
• ANTREN!
• AMBIANȚĂ PITOREASCĂ!

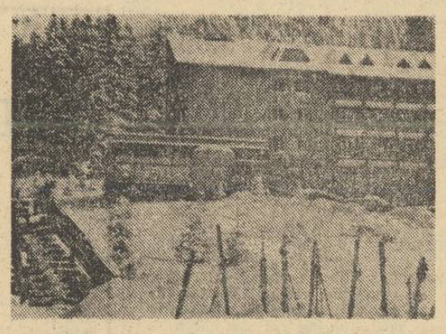

Toate acestea vă așteaptă în excursiile organizate de către INTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI, RESTAURANTE-BUCUREȘTI cu ocazia revelionului 1974 pe:

● Valea Prahovei (Predeal, Sinaia, Bușteni)
● Valea Oltului (Călimănești, Căciulata, Govora, Olănești)
● La cabanele de pe Valea Prahovei și Valea Ialomiței
● În orașele: Iași, Piatra Neamț, Tg. Neamț, Agapia, Cluj, Sibiu
● Pe litoral: NEPTUN, MANGALIA, MAMAIA
● În stațiunile: Tușnad, Sovata, Borsec, Slănic-Moldova, Pucioasa și Herculane.

Informații și înscrieri la filialele de turism din cal. Victoriei nr. 100, bdul. Republicii nr. 68

Telefon 14.08.00. și 15.74.11

(5526 A)

UN COMITET DE FEDERAȚIE...

de Valeriu MIRONESCU

Toată lumea care este preocupată într-o măsură sau alta de starea fotbalului, simte că ar trebui întreprinsă o acțiune multilaterală temeinică cu scopul ieșirii din impas. Acest simțămînt de necesitate nu e chiar atît de nou însă el a fost mereu așezat pe un al doilea plan din cauza succesiunii de obiective ale echipei naționale. Amatorul de fotbal e în primul rînd amator de competiții — campionate interne și întreceri internaționale. Dacă rezultatele echipei reprezentative îl satisfac, sau speră să-l satisfacă, el lasă la urmă neajunsurile cadrului de desfășurare, ale organizării și administrării. Cum se produc însă rezultate negative, cum crește brusc și atenția suporterului față de treburile de fond, acelea situate deseori foarte departe de cîmpurile de joc. Din păcate, această concentrare de atenție durează puțin, e suficient să se ivească un nou moment competițional și iată-l pe suporter redevenit suporter sută la sută. Cum pauzele competiționale sînt foarte scurte — se trece relativ repede de la preliminariile campionatului mondial la cele olimpice sau ale campionatului european, se trece și mai rapid de la tur la retur și de la retur la tur în campionatele interne — aproape nu mai rămîne timp pentru discuții publice pe marginea situației generale din fotbal.

Aș vrea să-i conving pe cititorii suporteri că degradarea treptată a jocului în divizii — degradare atît de evidentă încît nu se mai cere demonstrată —e în bună parte rezultatul a ceea ce a semănat federația an după an la nivelul cluburilor și al asociațiilor. E rodul atitudinii ei față de grupările de fotbal. În locul unor unități cu autoritate, puternice și responsabile pe mișcările lor, avem grupări slabe, din ce în ce mai slabe, organizatoric, administrativ și financiar, grupări care nu vor putea produce echipe sensibil mai bune decît sînt acelea de astăzi, nici încători mai valoroși, firesc, nici rezultate satisfăcătoare. Cu tot complexul de treburi specifice, inclusiv realizări și neajunsuri din 1969—1970 incoace, echipa națională n-a fost și nu e altceva decît un ecou îndepărtat al stării grupărilor. Unele performanțe ale ei, ca și unele contraperformanțe, pot avea cauze proprii, de conducere și tehnice, totuși, echipa reprezentativă a dat pe ansamblul anilor cam ceea ce a primit de la fotbalul național.

Sînt multe nepotriviri între măsuri ale federației și necesitățile grupărilor. Dar ele nu prea răzbat în paginile presei sportive. Pe de altă parte, foarte puțini dintre conducătorii de la cluburi și asociații susțin în mod deschis și pînă la capăt interesele grupărilor ca unități de bază ale fotbalului. Din nefericire, Valeriu Buzea, unul dintre aceia care pleda ferm și actiona cu multă pricepere pentru consolidarea organizatorică și economică a clubului ca punct obligatoriu de pornire, a trecut în alt sector de activitate. Cunosc mai mulți oameni care au răsuflat ușurați aflînd că au scăpat de un tip neconformist, tenace, puțin maleabil la presiuni de conjunctură.

Publice sau mai puțin publice, nepotrivirile dintre federație (biroul federal) și grupări există și, s-o spunem deschis, vor continua să existe. După părerea mea, una dintre cauze e aceea că mulți membri ai biroului n-au lucrat niciodată la un club sau la o asociație, în hainele conducătorului silit să se confrunte zilnic cu treburi organizatorice, de administrație sau economice, silit să facă față cerințelor performantei : munca cu tehnicienii, creșterea, alegerea, transferarea jucătorilor, recuperarea și alcătuirea săptămînală sau bisăptămînală a formației ; tensiunea pînă la stadiul de infarct duminică de duminică sau mai des, retur după tur și tur după retur, un an întreg, etc., etc. Cine a trecut printr-un asemenea purgatoriu de durată, pare a fi într-adevăr îndicat să urce pe scară mai sus iar de-acolo să-i învețe și pe alții cum să lucreze, cum trebuie să se lucreze în fotbal.

Dacă organele federale ar fi formate exclusiv sau preponderent din oameni cu experiență dobîndită la grupări, oameni care nu presupun ci știu că „astfel este bine" să se acționeze, probabil vor dispare și principalele nepotriviri.

Ca o consecință firească a noțiunii de „federație", organizație ce rezultă din reunirea tuturor grupărilor de fotbal din țară, să-mi permită cititorii să le propun drept subiect de discuție o altă modalitate de alcătuire a organului de conducere (comitetul federal) care, mie cel puțin, mi se pare mai reprezentativă și mult mai eficientă.

Iată : Avem 18 grupări în divizia A, 54 de divizia B, avem și 40 de comisii județene de fotbal care pot reprezenta foarte bine atît echipele din „C" cît și formațiile orășenești și comunale din respectivele județe. Asta ar însemna 112 membri. Dacă s-ar adăuga alți 9, din partea colegiilor și comisiilor F.R.F. (arbitri, antrenori, medici etc.) ar rezulta cifra de 121 membri. (Actualul comitet federal are 105). Semnalez printre avantaje și faptul că alegerea unui asemenea comitet federal n-ar întîmpina nici o dificultate. Fiecare dintre cele 112 grupări și 40 de comisii își are organul ales, fiecare activează sub conducerea unor puternice organizații de partid de întreprinderi, instituții sau teritoriale. Deci, fiecare grupare sau comisie poate desemna imediat împuternicitul care s-o reprezinte valabil în comitetul federal...

Un comitet federal care ar discuta probleme izvorîte din viața grupărilor, din viața fotbalului național. Un comitet care ar aduce soluții în conformitate cu realitățile, soluții necesare grupărilor în ansamblu și prin aceasta autoritare și incontestabile. Un comitet care să aleagă celelalte organe ale F.R.F. poate anual, în pauze de iarnă cînd e timp berechet și pentru reuniuni...

Archie Moore spălînd vitrina cu pricina

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Boxul la Oltenița și Reșița • Răspuns la o scrisoare • O nouă ediție a „Mănușii litoralului • Bonavena despre Foreman • Pariul lui Archie Moore

• **LA OLTENIȚA** boxul concurează serios fotbalul. O vie activitate depune la clubul Șantierelor Navale fostul boxer feroviar **Boris Moscalciuc**, un antrenor energic și cu multă inițiativă. Sala excelent amenajată asigură condiții optime de pregătire. Școlile profesionale de construcții și cele pentru șantiere navale oferă orașului de pe Dunăre cadrele necesare. La Oltenița activează cîțiva juniori cu frumoase perspective ca de pildă : Marin Bodnărescu (48 kg), Marian Niculescu (75 kg) și Gheorghe Fileață (60 kg). În ultimul timp au fost organizate cîteva reușite gale cu orașele Slatina, Călărași și Tolbuhin (Bulgaria) în care au evoluat pugiliști juniori. Zilele trecute, cu prilejul unui interesant simpozion pugilistic organizat în sala clubului, a vorbit și cunoscutul boxer dinamovist Vasile Antoniu.

• **VECHIUL CENTRU INDUSTRIAL REȘIȚA** posedă la ora aceasta mai multe secții de box. La C.S.M. activează cu succes antrenorii **A. Gherghina, N. Brînzeanu** și **V. Bala.** Condițiile de pregătire sînt foarte bune mai ales că președintele C.J.E.F.S., Ilie Pătruică este un mare amator al „artei nobile". Cîțiva tineri de mare talent : Fr. Luxemburgher (grea), C. Văran (semigrea), Toma Petru (semiușoară) și Pavel Batchi (mijlocie). La școala sportivă din localitate activează antrenorii **Gheza Toth** și **St. Marcoviceanu.** Aici se pregătesc 60 de tineri, printre care se remarcă : Carol Kestner (48 kg), N. Protea (75 kg) și I. Sala (63,500 kg). Despre Protea se spune că va fi un remarcabil campion. Antrenorul A. Gherghina ne declara : **„Vom face un club specific de box ca la Galați și Brăila. Este de datoria noastră de a organiza cît mai multe gale".** Vedeta locală, Pavel Nedelcea are cîteva abateri de la disciplină și urmează să apară în fața unei comisii de analiză. Se proiectează în primăvară un turneu rezervat juniorilor, dotat cu cupa „Memorial Petre Pop".

• **ANTRENORUL SUCEVEAN Gabriel Timpescu** ne arăta într-o scrisoare starea jalnică în care se află secția Metalul din localitate. La sesizarea noastră tov. Gheorghe Guriev, președintele federației de specialitate ne-a declarat că va trimite un antrenor să ancheteze cazul, urmînd ca secția din Suceava să fie dotată de federație cu echipamentul respectiv. O binevenită măsură a federației.

• **ÎNTÎLNIRE** cu **D. Ivan,** președintele C.J.E.F.S. Constanța care ne declară : **„Am venit la București pentru a pune la punct și a lua aprobările necesare reorganizării turneului „Mănușa litoralului" care va avea loc la începutul lunii august la Constanța. Avem de pe acum asentimentul federațiilor din R. D. Germană și Ungaria. Laszlo Papp ne-a anunțat că va deplasa o echipă redutabilă".** Inițiativa oficialităților constănțene este lăudabilă, și sperăm, că forul nostru îi va da girul necesar.

• **FOSTUL ȘALANGER** a lui Cassius Clay, argentinueanul Oscar Ringo Bonavena, a anunțat că este de acord să-l întîlnească în cursul lunii decembrie pe campionul lumii, americanul de culoare George Foreman. În cadrul unui interviu Bonavena a spus printre altele : **„Am incercat în ultimii 7 ani de mai multe ori să devin campion al lumii. Tentativele mele au fost infructuoase. La 31 de ani posed maturitatea necesară să-l învîng pe acest uriaș care pentru mine nu reprezintă decît un maimuțoi care nu știe să mănînce decît banane".**

• **EX-CAMPIONUL LUMII** la „semigrea", Archie Moore care locuiește în orașul San Diego a pariat că Norton îl va învinge pe Clay. Cum Norton a pierdut, bătrînul Moore a șpălat timp de 15 zile vitrina unui brutar din orașul său. Se spune că în acest timp brutarul a vîndut mult mai multe chifle, ca în trecut. Mulți dintre amatorii de box treceau pe acolo pentru a-l vedea pe Moore spălînd vitrina.

Ilie Năstase s-a detașat în „Marele Premiu F.I.L.T."

După victoria obținută de marele campion român în finala disputată cu Stan Smith, în sala Coubertin — Franța, se pare că problema primului loc în „Marele Premiu" este rezolvată. Bătălia se va da acum pentru ocuparea următoarelor șapte locuri, cele care asigură dreptul de participare la „Turneul campionilor" care după cum s-a mai anunțat se va disputa în acest an între 3—9 decembrie, în orașul Boston (S.U.A.). Principalele turnee care mai sînt de disputat pînă la sfîrșitul anului vor trebui deci să lămurească situația următorilor șapte clasați. Ele se vor disputa după cum urmează : Stockholm (5—11 noiembrie), Wembley (12—17 noiembrie), Buenos Aires (19—25 noiembrie). Iată cum se prezintă situația în primele zece locuri :

1.	**Ilie Năstase**	573 puncte.
2.	**T. Okker**	398 puncte
3.	**J. Newcombe**	392 puncte
4.	**M. Orantes**	338 puncte
5.	**J. Kodes**	295 puncte
6.	**J. Connors**	273 puncte
7.	**S. Smith**	229 puncte
8.	**N. Pilici**	192 puncte
9.	**J. Fillol**	181 puncte
10.	**A. Ashe**	181 puncte

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

STOICUȚ TOMIȚĂ, București: „Am reținut invitația pe care ați făcut-o la o discuție asupra problemelor echipei naționale, în special, și ale fotbalului românesc, în general, și încerc să mă înscriu și eu la cuvînt.

E clar, de la bun început, că ceva „scîrțîie" în fotbalul nostru. Echipele de club se întrec în mediocritate, campionatul (chiar și în noua alcătuire) reflectă această realitate, iar echipa națională s-a gîndit să ajungă și ea din urmă cluburile.

Printre „succesele" cele mai ingrijorătoare se numără înfrîngerea de la Leipzig și eliminarea noastră din turneul final, eveniment care ne afectează profund pe toți iubitorii de fotbal.

Lotul a îmbătrînit. Am avut nevoie de un antrenor nou pentru a menține ideile vechi și jucătorii care le aplicau. O singură deosebire: fiindcă ideile nu-i aparțineau, ele au fost aplicate mai prost ca în perioada precedentă. Ba, uneori, au fost așa de subtile aceste idei de joc că au trecut neobservate. Ce tactică prevedea deplasarea haotică a jucătorilor în teren pasele date la întîmplare, lipsa de viteză, amîndouă compartimente tactice trebuie să fie *proporțional echilibrată* și, în consecință, orice modificare numerică, în plus sau în minus, adusă acestui echilibru, *va diminua* în același timp atît potențialul ofensiv și defensiv al echipei în ansamblu, cît și calitatea spectacolului în sine.

Este *un adevăr* de care ne-am convins atît noi — chiar pe pielea noastră nu-i așa? — cît și toți telespectatorii de pe continentul european care au urmărit acest meci-test memorabil de la Leipzig, adevăr care pe de altă parte demonstrează că fotbalul este în principal o activitate intelectuală, de gîndire și de judecată, și numai în secundar un efort fizic, unde creierul comandă piciorul, iar nu picioarele creierul, că fotbalistul trebuie să fie în primul rînd un atlet al ratiunii și numai în ultima instanță un gladiator, că echipa trebuie să constituie un bloc funcțional mecanizat, selecționat din 11 piese umane de șah, 11 creiere în alergare.

Adevărul de la Leipzig mai demonstrează, de asemenea, că fotbalul nostru trece printr-o foarte grea perioadă. Să-l ajutăm să treacă sub domnia adevărului său, nu să-l degradăm, nici să-i jignim ideea.

În concluzie, îmbunătățirea jocului echipei naționale este legată în primă instanță de cunoașterea științifică și obiectivă a esenței acestei discipline sportive chiar la un nivel academic pentru ca jucătorii noștri în general să poată intra cu discernămînt în posesia secretului celui mai valabil și viabil sistem care să fie chiar întruchiparea adevăratului joc al fotbalului, înzestrîndu-i astfel cu o busolă de orientare a jocului, pentru toate timpurile și pentru toate împrejurările.

Iar dacă „Poșta rotundă" crede că va reuși să mobilizeze întreaga suflare românească la o reconstrucție a echipei naționale și a fotbalului în general, subsemnatul pune la dispoziția unei asemenea acțiuni de amploare o lucrare personală intitulată „Despre esența fotbalului și cartea sa de aur", prin care am reușit să descopăr, cu toată certitudinea, adevărul în fotbal și tot ce se află în legătură cu un asemenea adevăr..."

★ ★ ★

BORODI DESIDERIU, Brașov, str. Dr. Petru Groza, nr. 24: MOTTO: *„Numai creind un „stil românesc de joc" valoarea fotbalului nostru va putea fi inscrisă pe orbita mondială a acestui sport".* (Virgil Economu); *„Echipa națională nu va merge bine pînă cînd nu vom găsi o idee nouă de fotbal ← proaspătă, vivace și modernă".* (Ion Băieșu).

Noi am ratat victoria la Leipzig tocmai pentru faptul că sîntem deficitari și am ignorat cel mai important capitol al disciplinei: concepția sa de joc. Astfel, opinia publică a fost informată și asigurată prin presă în ultimele trei zile că, față de schema 4—3—3 a R.D.G.-ului, vom alinia un concept mai ofensiv (4—2—4) pentru obținerea cu șansă a unui rezultat de egalitate (la fel cum au procedat, de fapt polonezii pe Wembley, cu englezii), pentru ca pînă la urmă să ne trezim la începerea partidei tot cu schema adversarilor și cu Dobrin retras, ca la Belgrad.

Printr-o asemenea inconsecvență ca atare noi ne-am trădat nu numai o slăbiciune și incompetență în această ramură sportivă, dar am călcat în mod flagrant și o elementară relație aritmetică ce guvernează echilibrul potențial al celor două dispozitive tactice după care: un om în plus adus în apărare, înseamnă un om în minus redus în atac, sau invers.

În această privință sîntem obligați să menționăm faptul că, printr-o asemenea plusare sau reducere numerică, fotbalul și-a creat adevăratul său sistem unic și universal, ajungînd la mijloc de drum, la o răscruce spre o echilibrare ponderată cu 5 înaintași și 5 apărători, ceea ce înseamnă că în acest moment crucial (în cazul perioadei clasice), fotbalul și-a atins apogeul spre o consacrare mondială nelimitată, condiționată de adjudecarea victoriei prin conjugarea echitabilă a eternei dualități ofensiv-defensive: să te aperi atacînd și să ataci apărîndu-te, în ambele cazuri în 10 oameni, ceea ce te duce la concluzia principială că, pentru a obține un randament maxim simultan ofensiv și defensiv, printr-un efort minim, în vederea realizării și a unui spectacol cu desăvîrșire atractiv și fascinant — relația numerică a celor

Minunea de la Tirana, vai, nu s-a petrecut. Fotbalul nostru are, în sfîrșit, prilejul ca, privind în gol, să stea o clipă, două pe gînduri. E un moment al socotelilor, o toamnă a răscrucilor, o vreme a adunărilor și a scăderilor. „Poșta rotundă" chiar dacă nu va reuși, vorba corespondentului de mai înainte, „să mobilizeze întreaga suflare românească la o reconstrucție a echipei naționale", se ambiționează în continuare să scoată la lumină, spre folosul specialiștilor, toate părerile sincere și binevoitoare ale cititorilor și spectatorilor de fotbal. Este sigur că nu toate scrisorile vor fi pilde de inteligență, coerență și logică, că nu vom lansa în fiecare săptămînă o idee de geniu dar cei ce gîndesc în acest moment sau mai tîrziu asupra viitorului fotbalului nostru nu vor putea trece fără remușcări peste gîndurile adunate în acest colț al revistei noastre.

Discuția despre echipa națională și despre fotbalul românesc, în general, continuă deci ! Așteptăm păreri !

CULISELE HIPODROMULUI

• *O ÎNTRECERE SPECTACULOASĂ, dîrză, au oferit duminica trecută tinerii driveri ai hipodromului în „Premiul aprantiților". Clasa Garofiței a spulberat orice șansă restului de concurenți și G. Grigore, conducătorul său, s-a instalat astfel, comod, în fruntea clasamentului aprantiilor (1784 puncte). Păcat că organizatorii n-au respectat clauza acestei importante alergări de a nu admite decît aprantii ce au cîștigat pînă la data disputării ei, cel puțin, o alergare.*

• *PARIUL ORDINEA TRIPLĂ este considerat, în țara Austriacului, ca cel mai atrăgător pariu hipic. Cu toate acestea ultimele două reuniuni au înregistrat cote mici la acest pariu, raportate la dificultatea lui și la masa mare de joc. Cauzele acestei „reclame" neconvingătoare, sînt ușor de identificat în permanentizarea acelorași cai la fiecare alergare a acestui pariu și, în plus, în modul de întocmire a handicapurilor. Nu mai departe de ultima reuniune : cîștigătorul Kilowat a fost, pur și simplu, pus cu mîna pe linia de sosire. Și, cînd te gîndești că unii cai de vîrf, ca Rațiunea, aleargă un an întreg și nu au șansa să cîștige o cursă.*

• *DEFINITIVAREA din partea superioară a clasamentului pe formații de antrenament și a driverilor este departe de a fi clarificată. La „formații" un grup de 4 antrenori Gh. Nicolae, Gh. Tănase, Tr. Marinescu, M. Ștefănescu au posibilitatea fiecare, să cîștige trofeul. Iar la driveri, în urma ultimelor două victorii (obținute, ce-i drept, chiar cu prețul clătinării prestigiului său în ceea ce privește regularitatea alergărilor) M. Ștefănescu îl „amenință" serios pe Vasile Gheorghe. Un duel așteptat, pe care-l sperăm cît mai spectaculos.*

Doru IONESCU

AUTOMOBILISM

Verificarea sistemului de răcire (III)

de Eftimie IONESCU

Etanșeitatea acestui sistem este esențială, chiar dacă nu este vorba de o instalație „de tip închis" (cu circuit închis). Pierderile de apă, scăderea cantității de apă, duc la „fierberea motorului". Apariția aerului în circuit produce „dopuri", care împiedică circulația lichidului (și deci răcirea motorului sau funcționarea instalației de încălzire). Neetanșeitatea se constată atît prin scăderea nivelului lichidului (datorită pierderilor), cît și prin apariția în lichidul de răcire a bulelor de gaze sau chiar a uleiului de motor. Această defecțiune se produce și prin stricarea garniturii de chiulasă. Remedieri — înlocuirea sau repararea piesei neetanșe. Înlocuirea garniturii de chiulasă și strîngerea cît mai egală a piulițelor chiulasei. Completarea nivelului apei (lichidului de răcire).

Atenție ! — Completarea cu apă rece nu se face cînd motorul este foarte încălzit, deoarece contractarea bruscă a blocului motor poate să-l spargă. Motorul se oprește, se așteaptă cîteva minute, apoi se toarnă apa, cît mai încet. Nu se deschide bușonul radiatorului în timp ce apa fierbe. Vaporii sub presiune pot opări grav.

Verificarea instalației de încălzire este simplă. Vom fi atenți, însă, dacă nu „bolborosește", adică dacă nu are aer, dacă robinetul nu este înțepenit (de nefolosire peste vară) și dacă ventilatorul, de introducere forțată a aerului cald, funcționează bine. Acest lucru este foarte important, mai ales în aceste zile de toamnă, cînd trebuie dezaburit parbrizul, iar frigul este tot mai dezagreabil.

— „DIN EXPERIENȚA UNUI AUTOMOBILIST... — LIPSIT DE EXPERIENȚĂ"

Printre noutățile din vitrinele librăriilor, semnalăm apariția, în editura „Stadion", a lucrării „Din experiența unui automobilist... lipsit de experiență". *Într-un stil alert, vechea experiență de publicist a lui L. Sărațeanu este pusă, de astă dată, în slujba... lipsei lui de experiență la volan. Iată cum se reflectă problema acordării priorității :* „Pentru mine a acorda prioritate de dreapta este o umilință. O spun răspicat. A mi se cere să acord o astfel de prioritate înseamnă a călca peste personalitatea mea năvalnică și iubitoare de inedit". *Sau regulile privitoare la depășiri :* „... am înțeles fără putință de tăgadă, că, dacă văd indicatorul «Depășirea interzisă», nu trec pe lîngă nici o mașină. A doua zi, într-o curbă de șosea, opream în spatele unui Fiat înăițat pe cric și cu un cauciuc în reparație. Stătea Fiat-ul, stăteam și eu. Omul a lucrat vreo două ceasuri. După ce a fost gata totul, omul a luat o gustare... și apoi s-a pus în mișcare, urmat îndeaproape de mine, mai fericit ca oricînd că învățasem, în sfîrșit, arta de a depăși unde nu e voie"...

Autorul își exprimă speranța, în finalul lucrării, că cititorii vor rîde parcurgînd textul, dar subliniază, în același timp, că unicul ei scop a fost acela de a reliefa seriozitatea aplicării întocmai a regulilor de circulație.

VIAȚA STADIONULUI

CINE PLEACĂ? CINE VINE?

de Eftimie IONESCU

O lege nescrisă a fotbalului prevede că, în cazurile eșecurilor, „oalele sparte" să le plătească antrenorul. De regulă. Și mai cu seamă în situațiile cu implicații importante cum sînt scoaterile din cursele pentru turneele finale ale probei mondiale. Preliminariile au făcut victime celebre dar în multe cazuri timpul a demonstrat că supărările de moment au provocat decizii grăbite și nu tocmai fericite. Dar... regula a continuat să funcționeze.

Cum se prezintă lucrurile acum ? Care e perspectiva selecționerului înfrînt în preliminarii ? Cine pleacă ? Cine vine ?

Surprinzător dar și reconfortant, fenomenele ascestor „nervi dezlănțuiți", al găsirii vinovatului cu luminarea... în persoana antrenorului echipei naționale, nu se mai produc cu virulența de odinioară. Parcă a intervenit o înțelepciune generală în a judeca lucrurile cu răbdare și obiectivitate, în a admite că există și adversari mai buni decît propria echipă. Fenomenul cel mai interesant se petrece în Anglia. Acolo unde foarte mulți își frecau mîinile de bucurie la gîndul că vor asista la „spectacolul decapitării lui Alf Ramsey" trebuie să-și amîne plăcerea. Cel mai senzațional rezultat al preliminariilor, egalul selecționatei Poloniei pe Wembley, are un efect cu totul contrar celui sconțat de pesimiști. Primul și marele act l-a reprezentat solidarizarea antrenorilor celebri ai Angliei cu Ramsey ; în frunte cu venerabilul Matt Busby, cu Bille Shankley, Don Revie, Tommy Docherty în formație, tehnicienii din insulă nu au încetat să-l susțină pe baronet. Numai Brian Clough, socotit antrenorul-paiață (cum îi spune Busby) a dezlănțuit la B.B.C. lungi rechizitorii împotriva lui sir Alf. Chiar și comentatori care îl atacaseră vehement pe selecționer pentru ezitările lui în a reforma echipa națională, au devenit apărătorii săi totali ; Brian Glanville, spre exemplu, scrie că nu poate trece peste meritele lui în modernizarea fotbalului englez, în aducerea lui pe primul plan al competițiilor inter-cluburi și declară, în finalul comentariului său, că operațiunea de împrospătare a reprezentativei, în care doar Peters îi reprezintă pe „campionii lumii 1966", a constituit și ea un merit recent al lui Ramsey. Faptul că Anglia îi cere lui sir Alf să realizeze o victorie frumoasă, la 14 noiembrie, în amicalul de pe Wembley, ziua căsătoriei prințesei Ann cu cavaleristul Mark Philips, e un semn că cel mai criticat selecționer poate supraviețui cutremurului de gradul nouă al preliminariilor.

Semne asemănătoare întîlnim și în alte locuri unde preliminariile au produs decepții. Federația din Budapesta a comunicat că menține încrederea sa în selecționerul Rudolf Illovszki, în ciuda eșecului produs de ofensiva din final a reprezentativei Suediei, autoarea acelui 3—3 de pe Nepstadion care a instalat-o ca favorită a grupei întîia. O situație și mai interesantă aflăm în Austria unde Leopold Stastny și el un probabil învins al acestei grupe, a mai trăit și coșmarul unei călătorii denumită la Viena „voiajul lui 0—11", acele înfrîngeri succesive din fața Angliei (0—7) și R. F. Germania (0—4). Ei bine și Stastny primește asigurări că nu va fi înlocuit. José Augusto, cel mai tînăr selecționer de echipă națională de pe glob, are o situație de neinvidiat în Portugalia unde căderea fotbalului pe plan general e tot mai netă. Poate tocmai de aceea fostul atacant al lui Benfica a primit mînă liberă din partea federației de a proceda la o reconstruire a reprezentativei, încercînd să o refortifice prin ridicarea elementelor tinere. „Dar nici noua promoție nu e de soi... Ce voi face ? Greu de spus..." mărturisește Jose Augusto. La Bruxelles o federație super-prudentă, federația belgiană, anunță de pe acum că selecționerul Raymond Goethals va continua să conducă echipa națională, indiferent de verdictul „marelui șoc" de pe stadionul olimpic din Amsterdam, de săptămîna viitoare, acest joc al vechii și marei rivalități, Olanda—Belgia, care va decide pe învingătoarea grupei a treia.

Cine pleacă ? Cine vine ? Deocamdată... nimeni. Sacrificările de selecționeri au încetat să mai fie o regulă. Cel puțin acestea sînt semnele de pînă acum.

MÎINE, LA VALENCE ROMÂNIA — FRANȚA LA RUGBI

Mîine, în Franța, la Valence, se va desfășura întîlnirea oficială de rugbi (se joacă în campionatul european pentru cupa F.I.R.A.) și, totodată tradițională (din 1930 pînă astăzi cele două echipe se întîlnesc anual, în lunile noiembrie și decembrie) dintre echipele României și Franței. De altfel, întîlnirile dintre cele două echipe au o vechime de peste 50 de ani.

Anul acesta, întîlnirea a fost programată la Valence și este așteptată cu viu interes, atît de gazde cît și de iubitorii sportului cu balonul oval din țara noastră. Selecționata română va avea de trecut un examen foarte dificil. Învingătoarea din acest meci va ocupa primul loc în grupa A.

Antrenorii lotului, V. Iamandescu și P. Cosmănescu vor forma echipa din următorul lot : Dinu, Ciornei, Cioarec, Munteanu, Postolache, Dumitru, Atanasiu, Constantin Florii, Șerban, Fugigi, Pop, Mateescu, Florescu, Niculescu, Alexandru, Dumitru, Nica, Dragomirescu, Marica, Constantin Ion, Durbac.

Sperăm că sportivii români să-și apere cu ardoare șansele. Le dorim succes.

M. NICULESCU

IATA PALMARESUL ÎNTÎLNIRILOR DINTRE CELE DOUĂ ECHIPE

1)	1919	— Paris :	Franța—România	48— 5
2)	1924	— Paris :	Franța—România	59— 3
3)	1927	— Paris :	Franța—România	14— 3
4)	1936	— Berlin :	Franța—România	25— 5
5)	1937	— Paris :	Franța—România	27—11
6)	1938	— București :	Franța—România	11— 8
7)	1957	— București :	Franța—România	18—15
8)	1957	— Bordeaux :	Franța—România	39— 0
9)	1960	— București :	România—Franța	11— 5
10)	1961	— Bayonne :	Franța—România	5— 5
11)	1962	— București :	România—Franța	3— 0
12)	1963	— Toulouse :	Franța—România	6— 6
13)	1964	— București :	Franța—România	9— 6
14)	1965	— Lyon :	Franța—România	8— 3
15)	1966	— București :	Franța—România	9— 3
16)	1967	— Nantes :	Franța—România	11— 3
17)	1968	— București :	România—Franța	15—11
18)	1969	— Tarbes :	Franța—România	14— 9
19)	1970	— București :	Franța—România	14— 3
20)	1971	— Beziers :	Franța—România	31—12
21)	1972	— Constanța :	Franța—România	15— 6
22)	1973	— Valence :	Franța—România	?— ?

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul Pronosport din 11 noiembrie

1. **DINAMO—STEAUA.** Ambele echipe vin la acest meci după două eșecuri consecutive, ceea ce ne face să presupunem că se va da o luptă aprigă pentru victorie. Ea poate reveni oricărei echipe.

2. **RAPID—SPORTUL STUDENȚESC.** Și această confruntare se anunță echilibrată. Noi credem că cel mai posibil este un rezultat de egalitate.

3. **C.F.R. CLUJ — F.C. ARGEȘ.** De cîteva etape echipa argeșeană se află într-o foarte bună formă. O vedem capabilă de a obține un rezultat egal.

4. **F.C. CONSTANȚA—POLITEHNICA IAȘI.** Echipa constănțeană este mare favorită, pînă acum, neînvinsă pe propriul teren.

5. **C.S.M. REȘIȚA — POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Încă un meci în care echipa locală este favorită indiscutabilă.

6. **S. C. BACĂU — UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Aflată într-o situație precară, cu o sumară zestre de puncte, echipa locală va face totul pentru a obține victoria. Îi va fi, însă, foarte greu. Ne putem aștepta și la un rezultat de egalitate și chiar la o victorie a oaspeților.

7. **JIUL — A.S.A. TG. MUREȘ.** Nici Jiul nu are o situație mai bună în clasament. Punctele de acasă îi sînt, deci, foarte necesare. Poate obține victoria.

8. **STEAGUL ROȘU — PETROLUL** După părerea noastră meciul este destul de ușor pentru echipa gazdă deoarece are de făcut față unui adversar insuficient de periculos în deplasare.

9. **U.T.A. — UNIVERSITATEA CLUJ.** Este de așteptat o victorie a gazdelor, avide de puncte mai mult ca oricînd. Arădenii sînt capabili de victorie mai ales dacă au o evoluție asemănătoare cu aceia din meciul cu Rapid.

10. **VIITORUL VASLUI — GLORIA BUZĂU.** Puține șanse de cîștig pentru fragila echipă din Vaslui, cu un atac neproductiv și o apărare vulnerabilă. Gloria, lideră autoritară, echipă solidă și ambițioasă, poate obține cel puțin un rezultat egal.

11. **DINAMO SLATINA — GAZ METAN MEDIAȘ.** S-ar părea, judecînd-o după rezultatul egal făcut la București cu Progresul, că Dinamo a început să se pună pe picioare. Avînd și avantajul terenului credem că va cîștiga.

12. **NITRAMONIA FĂGĂRAȘ — PROGRESUL BUCUREȘTI.** Un meci între două codașe ale clasamentului, între două echipe aflate în mare dificultate. Gazdele, cu un atac care știe să marcheze, mai ales acasă, sînt favorite.

13. **CORVINUL HUNEDOARA — OLIMPIA SATU MARE.** Antrenorul echipei din Satu Mare, Gigi Staicu, ne spunea zilele trecute că va fi foarte mulțumit dacă va obține un rezultat egal. Noi zicem că are o asemenea posibilitate, dar tot noi zicem că în mod normal Corvinul nu poate rata victoria în acest derbi de mare însemnătate.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 841 — Sîmbătă 17 noiembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ECONOMISIREA RESURSELOR ENERGETICE

Opinia noastră publică a primit cu viu interes Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. în legătură cu dezvoltarea energeticii și măsurile de economisire a combustibililor și energiei electrice, hotărîre adoptată, după cum se știe, în ședința Comitetului Executiv de marți, 13 noiembrie.

Oglindind grija permanentă a partidului nostru pentru asigurarea resurselor energetice necesare realizării integrale a programelor de dezvoltare economică și socială a țării, pentru creșterea eficienței economice în toate sectoarele de activitate și ridicarea nivelului de trai al poporului, Hotărîrea prevede noi măsuri menite să ducă la sporirea resurselor energetice în scopul dezvoltării în ritmuri înalte a economiei naționale. Totodată, ținînd seama că, cu toate progresele înregistrate, persistă încă deficiențe, atît în ce privește identificarea și valorificarea unor noi resurse energetice, cît și în utilizarea cu randamente ridicate a combustibililor, energiei electrice și termice, Hotărîrea trasează importante direcții de acțiune pentru o gospodărire cît mai judicioasă a acestei mari avuții naționale, stabilește măsuri menite a pune capăt risipei, consumurilor inutile, necontrolate și păgubitoare.

Adresîndu-se tuturor organizațiilor de partid, cadrelor de conducere din ministere, întreprinderi și instituții, Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cheamă la acțiuni stăruitoare, pătrunse de spirit de răspundere pentru dezvoltarea potențialului energetic al țării și gospodărirea eficientă, rațională a combustibililor și energiei electrice, la transpunerea în viață cu fermitate a sarcinilor stabilite.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. cheamă, de asemenea, cadrele din economie, muncitorii, inginerii și tehnicienii, pe toți comuniștii și cetățenii țării „să facă totul pentru economisirea resurselor de energie, să combată risipa sub orice formă, contribuind astfel la progresul economiei naționale, la propria lor prosperitate".

După cum se poate vedea, Hotărîrea nu se adresează doar factorilor de răspundere ci, implică, cît

CONTINUARE ÎN PAG. 2

UN MEDICAMENT „MINUNE" CREAT DE ORGANISM

Unele viroze socotite pînă azi nevindecabile ar putea fi prevenite și... vindecate, datorită unui „medicament" fabricat chiar de organism: interferonul. Cercetări de vîrf în laboratoarele Institutului de virusologie „Ștefan S. Nicolau".

(în pagina a 5-a)

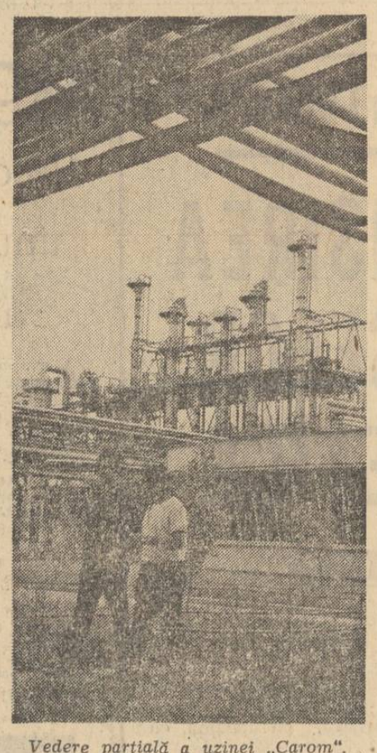

Vedere parțială a uzinei „Carom".

CHIMIȘTII

● Carom — un nume cu faimă ● De la „Carom-1500" la „Carom -60". ● În aceleași spații, o producție de două ori mai mare ● Operator și pedagog ● Peste plan, cauciuc pentru 120 000 de anvelope ● La orizont — cauciucul polizoprenic

Cu zece ani în urmă pe tînăra platformă petrochimică de la Borzești avea loc o premieră industrială inedită în felul ei: obținerea primei șarje de cauciuc sintetic românesc. Evenimentul marca o realizare de prestigiu a industriei noastre chimice, constituind un nou pas pe linia înfăptuirii politicii partidului de valorificare superioară a resurselor naționale de materii prime. Deceniul care s-a scurs de atunci avea să ducă la afirmarea viguroasă pe piața internă și externă a acestui prețios produs. Astăzi, cauciucul românesc este cunoscut și apreciat în zeci de țări de pe cele mai diferite meridiane ale globului. Datorită calității, caracteristicilor tehnico-economice superioare, „Carom" s-a transformat dintr-un nume, în renume.

Recent, s-a introdus în fabricație cel mai nou tip de cauciuc sintetic românesc — „Carom 60" — cu largi utilizări în deosebi în industria de încălțăminte.

— Ce a însemnat pentru colectivul în care lucrați drumul de la „Carom-1500" (primul tip de cauciuc produs pe platforma Borzești) la „Carom-60"?

Întrebarea i-am adresat-o maistrului **IULIU OLTEANU**, șef de schimb în secția de cauciuc și locțiitor al secretarului comitetului de partid pe uzină.

— A însemnat saltul de la pionierat la consacrare, la perfecționare. Nu trebuie să uitați că pentru marea majoritate a celor care au luat parte la producerea primului balot de cauciuc sintetic românesc — și printre aceștia mă număr și eu — a fost cel dintîi contact cu instalațiile și tehnologia de fabricație a acestui produs.

— Prima mare satisfacție?

— Realizarea, pentru întîia oară, a tuturor indicatorilor de plan. Aceasta se întîmpla în 1966. Ceea ce a marcat, de altminteri, începutul unui drum în continuă ascensiune.

— A cărui direcție a fost încadrată probabil în anumite coordonate.

— Firește. Principalele eforturi orientate în trei direcții: creșterea producției, diversificarea ei și îmbunătățirea calității produselor.

— La ce cote ați ajuns?

— Împlinirea a zece ani de la intrarea în funcțiune a uzinei a coincis cu obținerea celei de a 500 000 tonă de cauciuc sintetic. Astăzi, în uzina noastră se produc șapte sortimente de cauciuc — uneori cîte trei simultan — avînd cele mai diverse utilizări, de la anvelope de automobil și pînă la banala garnitură. Aș putea spune că nu există sector sau unitate a economiei naționale în care cauciucul pe care-l producem să nu-și găsească o utilizare. Cît despre calitate, peste 95 la sută din producția de cauciuc pe care o realizăm este de calitatea întîia.

Constantin AZOIȚII

CONTINUARE ÎN PAG. 2

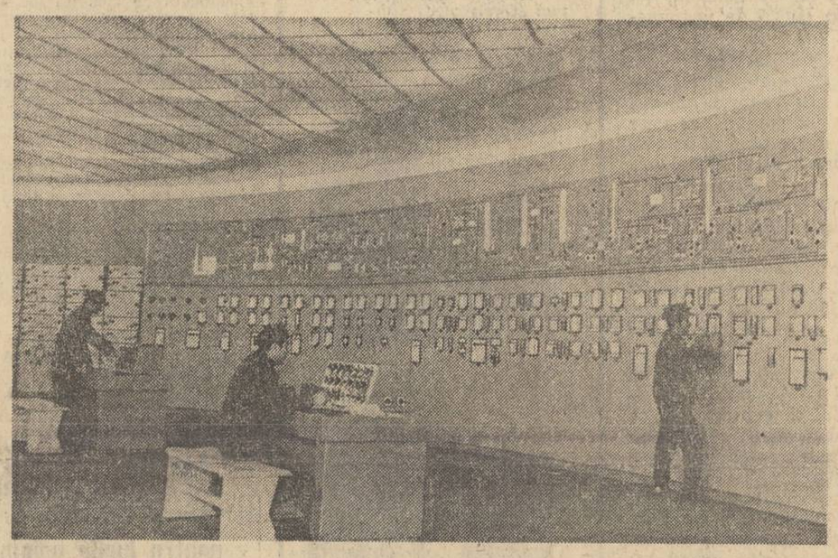

Fără oameni bine pregătiți, conștiincioși, chiar și cele mai perfecționate instalații rămîn simple obiecte de inventar.

Fotografii: C. BURSUC

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Imagini noi la Singiorz: „Hotelul Hebe". Nicolau PETREA — București

CERCETĂTORII COSMOSULUI

DIN NOU LA... DRUM

de ing. Dumitru ANDREESCU

Primei echipe „Skylab" i-a fost ridicată stacheta de la 14 la 28 zile. Și astronauții (Charles Conrad, Paul Weitz și Joseph Kerwin) au trecut-o fără dificultăți (25 mai—22 iunie a.c.). Echipei următoare (Alan Bean, Jack Lousma și Owen Garriott) i s-a îngăduit să rămînă pe stație 59 de zile (28 iulie — 25 septembrie). Iar acum, stacheta stă și mai sus, la cota: 85 zile! Săptămînal astronauții (Gerald Carr, Edward Gibson și William Pogue) vor aștepta, cu sufletul la gură, verdictul: „continuați" sau... „pregătiți-vă pentru retur!".

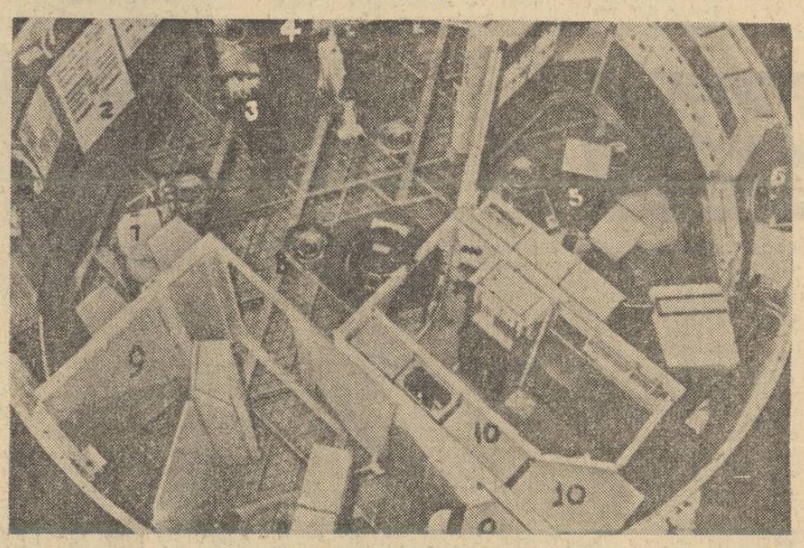

Așa arată etajul „de sus" al marelui edificiu cosmic **Skylab**. Este o încăpere spațioasă, utilată copios cu instalații și aparate destinate efectuării sumedeniei de activități în sarcina echipei: control și comandă, observații în exterior, lucrări științifice și experimentale la diferite standuri și pupitre etc. Camera principală de lucru este partea cea mai dezvoltată (în mijlocul ei, indicația 3); grupul sanitar și cușetele de odihnă sînt delimitate prin pereți metalici ușori (9); sufrageria și bucătăria (5) au pereții tapisați cu dulapuri frigorifice în care se găsește o parte din rezerva de preparate alimentare la dispoziția astronauților; o mică debara (10) este amenajată pentru cercetări tehnice și tehnologice.

Pagina a 5-a

Mai există enigme?

CIUDATELE INSCRIPȚII ANTICE

de arheolog Dinu V. ROSETTI

● 60 de figurine și basoreliefuri cu texte enigmatice, alcătuite din litere latine și grecești, uneori amestecate ● Statuetele Divei Iulia și împăratului Augustus aflate în depozitele Institutului de arheologie ● Piese asemănătoare descoperite pe litoralul mării și de-a lungul malurilor Dunării care datează din primele veacuri ale erei noastre ● Obiecte de uz magic, ale căror inscripții foloseau un cifru secret cunoscut de vracii de acum 1 700—1 800 de ani?

(Amănunte în pagina a 2-a)

Chipul lui Augustus

Statuetă de marmură reprezentînd-o pe Diva Iulia.

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „MAGAZIN"

O corespondență primită de la bordul traulerului Moldoveanu

LA ORIZONT - NAVĂ ÎN FLĂCĂRI

Nava în flăcări

La începutul acestei săptămîni poșta ne-a adus un plic tocmai din Las Palmas. Desfăcîndu-l, am găsit o fotografie și o scrisoare trimise de timonierul Dumitrescu Sebastian. Ni se relata despre faptele marinarilor români care au salvat de la distrugere nava „Benguela Current".

(În pagina a 3-a)

EXERCIȚII FIZICE PENTRU TOATE VÎRSTELE

MODA

REVELION ÎN AVANPREMIERĂ

SFATURI CULINARE

ÎN SPRIJINUL TINERELOR GOSPODINE

Pagina a 6-a

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ECONOMISIREA RESURSELOR ENERGETICE

URMARE DIN PAG. 1

se poate de firesc, responsabilitatea fiecărui cetățean. La locul de muncă sau acasă, oriunde se consumă combustibil sau energie electrică, fiecare dintre noi trebuie să acționeze prompt, să-și formeze. am putea spune fără nici o exagerare, deprinderea de-a fi zgîrcit cu lumina electrică, cu benzina, cu gazul metan.

Importantele îndatoriri economice puse în fața noastră, a tuturor, nu constituie, așa cum este limpede de înțeles, obiectul unor campanii ci al unor acțiuni temeinice, de durată, desfășurate cu toată atenția și răspunderea, în așa fel încît, în fabrici, pe șantiere, în locuințe să se obțină rezultate practice materializate în economii cît mai importante.

Presa, radio-ul, televiziunea au explicat, și continuă să explice, prin calcule întocmite de specialiști, cîtă însemnătate are un minut de economisire a energiei electrice, un kilometru de drum parcurs cu o mașină. Se știe, de pildă, că zilnic pe șoselele țării circulă peste 100 000 de autovehicule care transportă călători și marfă. Se știe însă, la fel de bine, cîte curse se fac „în gol", cîte transporturi se fac inutil, fără cea mai elementară preocupare pentru benzina care se irosește. Un calcul arată că dacă se reduc doar cu 10 la sută cursele „în gol" numai pe o distanță de 100 km, în 24 de ore se realizează economii echivalente cu 250 tone de benzină, tot atîta cît ar încăpea într-un tren cu 25 de vagoane-cisternă.

Calcule la fel de simple și la fel de concludente demonstrează cîtă economie de energie electrică putem realiza fiecare dintre noi, în propria noastră locuință renunțînd, de pildă, la un singur bec care arde inutil. Pare puțin, desigur, dar e bine să se știe că un bec de 100 de wați consumă, în zece ore, un kilowat/oră. Or, dacă în fiecare locuință s-ar reduce, săptămînal, consumul de energie electrică cu acest kilowat/oră, într-un an s-ar realiza o economie de peste 200 milioane kilowați/ore, adică echivalentul producției pe timp de jumătate de an al hidrocentralei de pe Argeș. În Capitală, dacă fiecare abonat ar renunța la un singur bec de 100 de wați care arde zadarnic s-ar economisi într-un an peste 150 000 000 kilowați/oră.

Am supus atenției cititorilor doar cîteva exemple; ele se pot înmulți demonstrînd că pretutindeni se pot face economii, că pretutindeni se poate pune capăt risipei, fie ea mare sau mică. Ceea ce trebuie însă să înțelegem — și în lumina acestei înțelegeri să acționăm — este că nu sîntem atît de bogați încît să ne putem permite nici cea mai, aparent, neînsemnată risipă de energie electrică ori combustibil. Să înțelegem că trebuie să fim zgîrciți cu tot ceea ce consumăm, pentru că orice risipă, mare sau mică, știrbește din avuția noastră națională, din avuția care constituie baza mersului nostru înainte, al prosperității fiecăruia dintre noi. Deci, orice economie, mare sau mică, acasă ori la locul de muncă pentru noi o facem, în folosul țării, al nostru al tuturor, al fiecăruia în parte. A răspunde prin fapte chemării partidului este o înaltă datorie cetățenească, o îndatorire pe care fiecare trebuie s-o îndeplinească în mod exemplar, cu deplina convingere că deprinderea economisirii îl caracterizează totdeauna pe omul înțelept, pe cel în stare să prețuiască și să respecte munca și roadele ei.

SECVENȚE

Preocupările unui artist amator

Am mai publicat în coloanele revistei noastre și alte relatări despre lucrările de pictură și sculptură ale lui George Stoica, fotograf la centrul craiovean de cercetări al Academiei de științe sociale și politice, cu ocazia premiilor și mențiunilor acordate de salonul internațional al pictorilor amatori de la Deauville-Franța. Pictura, sculptura, filmul — iată principalele preocupări artistice ale craioveanului nostru. Nu de puține ori el își dedică timpul liber ilustrării unor povești sau scene din viața de toate zilele prin sculpturi de mici dimensiuni, prin figurine modelate în lut, gips ori cioplite în lemn. Înfățișăm aici cîteva dintre ele.

Figurina de gips a fost botezată „Gheișe".

Moșneagul și nepotul modelați în lut alcătuiesc un ansamblu intitulat „A fost odată".

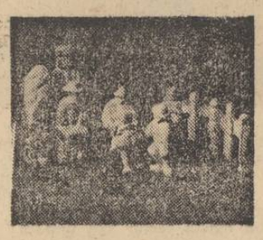

În sfîrșit, grupurile de figurine cioplite în lemn, din cea de a treia fotografie alcătuiesc compoziția de ansamblu intitulată „Hora" și inspirată de manifestările de acest gen văzute în satul natal al autorului — Dănești — județul Dolj.

Ion BECHERU

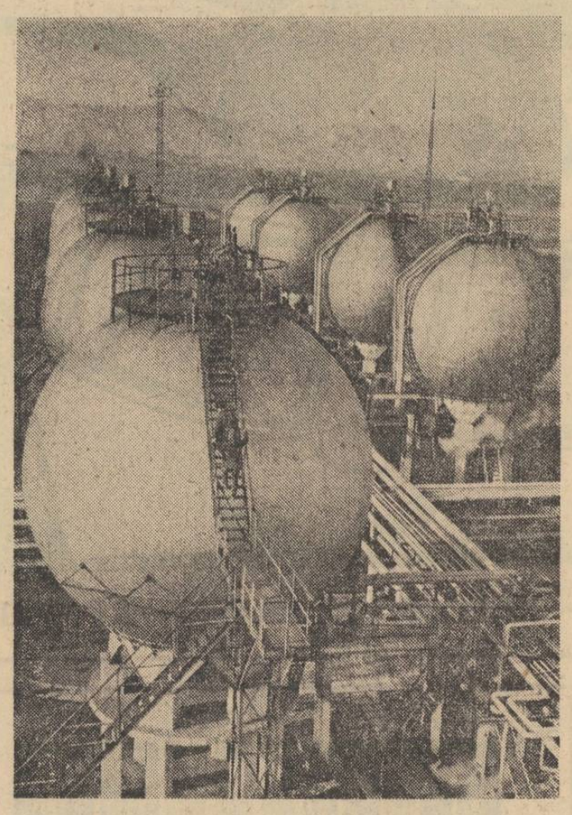

Zeci de conducte, kilometri de cabluri și fire formează rețeaua vasculară și sistemul nervos al uzinei.

CHIMIȘTII

URMARE DIN PAG. 1

În șirul succeselor repurtate de chimiștii de aici, un loc aparte îl ocupă recenta punere în funcțiune a celei de a 5-a linii de fabricare a cauciucului. Cu aceasta, s-a încheiat ultima etapă de dezvoltare a uzinei. Demn de remarcat este faptul că deși la o tehnicitate și capacitate superioară celorlalte, noua linie a fost realizată cu cheltuieli materiale mult mai mici. Aceasta și datorită folosirii judicioase a instalațiilor, a spațiilor de producție existente. În prezent, în aceleași spații construite se obține o producție de cauciuc de două ori mai mare decît cea prevăzută în proiectul inițial.

În secția cauciuc-butadienă întrebăm de operatorul **IORDACHE CHICUȘ.**

— Învățătorul ? Îl găsiți la tabloul de comandă de la E-2.

Și iată-ne în fața unui bărbat în floarea vîrstei, cu priviri agere, plin de energie.

— De ce vi se spune „învățătorul" ?

— Pentru că am fost învățător. După absolvirea liceului pedagogic, am predat timp de cinci ani la școlile din Gădinești și Tănăsoaia.

— Nu prea ați îndrăgit această meserie !

— Nu aș putea spune acest lucru. Îmi place să fiu educator, altfel nu mă făceam învățător. Mai mult decît toate însă îndrăgesc activitatea practică, participarea directă la procesul de producție a bunurilor materiale. Altceva e să pui umărul, să participi efectiv la înfăptuirea unor obiective. Și apoi, să fiu sincer, cu 10—12 ani în urmă, pentru noi, cei tineri pe atunci, Borzeștiul constituia un adevărat miraj. Un miraj care nu m-a dezamăgit nici o clipă.

— În ce măsură învățătorul, pedagogul Chicuș i-a fost și îi este de folos operatorului Chicuș ?

— În primul rînd m-a ajutat să-mi însușesc mai ușor meseria. După șase luni de pregătire, am primit carnetul de operator chimist, categoria a IV-a. În curînd, voi deveni muncitor specialist în probleme de coagulare a latexurilor. Dar nu numai atît. Pregătirea de învățător m-a ajutat să îmbin cunoștințele profesionale, tehnice cu tactul pedagogic. Am reușit să-mi apropii oamenii cu care lucrez, să le cîștig încrederea.

Așa se explică poate de ce oamenii din secție nu-l ocolesc niciodată, vin să-i ceară sfatul nu numai în probleme de producție ci și atunci cînd este vorba de educarea copiilor, de orientarea lor profesională, de diferite alte chestiuni familiale sau personale.

Ca să ajungi la secția izopropilbenzen, cu numeroasele sale I-uri, trebuie să parcurgi drumul uzinal principal aproape de la un capăt la celălalt. Aici l-am întîlnit pe maistrul principal **GHEORGHE POPA.** Deși tînăr, se numără și el printre pionierii uzinei, fiind martor la fabricarea primei șarje de cauciuc sintetic românesc. Pe atunci era doar operator, proaspăt venit de pe platforma petrochimică a Ploieștiului. Acum a ajuns maistru principal, unul dintre oamenii de bază ai uzinei. Profităm de puținele-i clipe libere pentru a-i pune cîteva întrebări.

— Care socotiți că este elementul hotărîtor al producției ?

— Omul. Fără oameni pregătiți și conștiincioși chiar și cele mai perfecționate instalații rămîn simple obiecte de inventar.

— Ce trăsături definesc colectivul pe care îl conduceți ?

— Tinerețea, entuziasmul, conștiinciozitatea, dăruirea de sine.

— Care socotiți că este principalul factor educațional care a contribuit la modelarea oamenilor, îndeosebi a tinerilor ?

— Exemplul personal al celui care conduce colectivul.

Răspunzînd cu însuflețire chemării adresate de conducerea partidului, de a îndeplini cincinalul înainte de termen, colectivul uzinei a reușit să producă suplimentar o cantitate de cauciuc din care se pot realiza cauciucuri pentru mai mult de 30 000 de autocamioane.

După cum se știe, nu de mult, pe platforma industrială Borzești a început construcția unui nou obiectiv important : prima uzină de cauciuc poliizoprenic. Hotărîți să contribuie la scurtarea termenului de punere în funcțiune a noii capacități de producție, sute de tineri s-au încadrat în brigăzile de muncă patriotică organizate în cadrul „Șantierului tineretului". În același timp numeroși mecanici, lăcătuși, sudori, electricieni din atelierele actualei uzine de cauciuc au hotărît să vină în ajutorul constructorilor, contribuind la montarea utilajelor. Așa înțeleg chimiștii de aici să-și onoreze angajamentul pe care și l-au asumat cu cîteva luni în urmă în fața secretarului general al partidului, cu prilejul vizitei făcute la Borzești.

Constantin AZOIȚII

LOCURI DE ODIHNĂ ȘI TRATAMENT

pentru lunile noiembrie și decembrie 1973

Filiala de turism din București — b-dul Republicii nr. 4 și 68, oferă în condiții avantajoase, locuri de odihnă și tratament, în următoarele stațiuni : SINAIA, PREDEAL, BUȘTENI, TUȘNAD, BORSEC, SLĂNIC MOLDOVA, CĂLIMĂNEȘTI, CĂCIULATA, OLĂNEȘTI, VATRA DORNEI, SOVATA, HERCULANE, BAZNA, PUCIOASA..

Posesorii de bilete beneficiază și de reducere la transportul pe C.F.R. cu 50%.

În stațiunile SINAIA, BUȘTENI, PREDEAL, BORSEC, se pot oferi bilete și pentru serii de odihnă, pe o durată mai scurtă de 12 zile.

Informații suplimentare și rețineri de locuri, la filialele Întreprinderii de Turism, Hoteluri și Restaurante — București. (5570)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

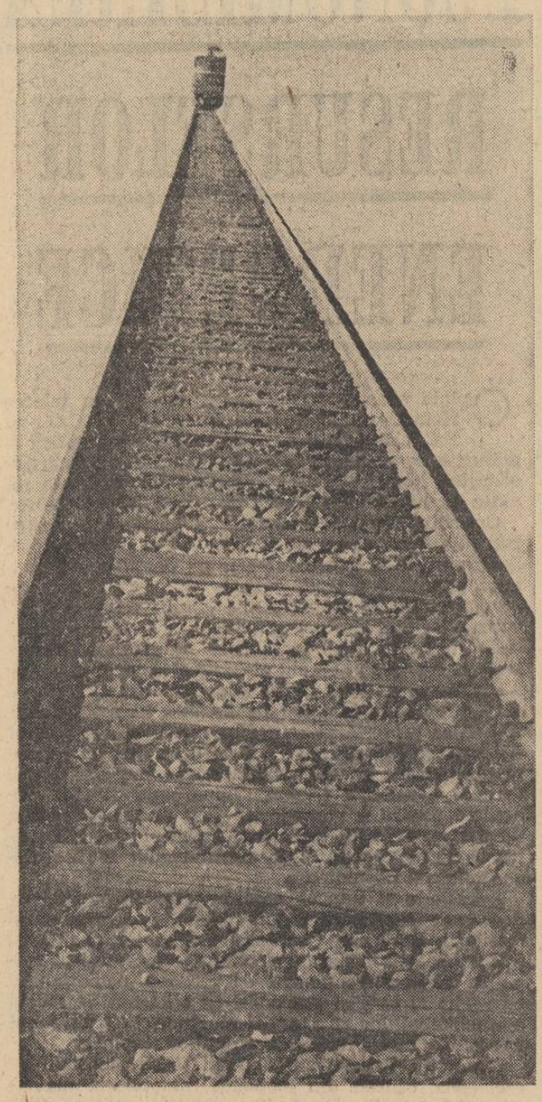

„Spre infinit"

Gheorghe BODRAGI — Cluj

„Natura în mișcare"

Belu PETRE — Alexandria

CIUDATELE INSCRIPȚII ANTICE

de arheolog Dinu ROSETTI

Am observat, de-a lungul anilor, în colecții publice, precum și în cele particulare peste 60 de sculpturi, figurine sau basoreliefuri care distonau prin stil cît și prin inscripții, al căror sens rămînea obscur. Faptul i-a determinat pe mulți specialiști să nu le dea importanță sau să le considere drept falsuri. de dată mai recentă. La aceasta a contribuit în bună parte faptul că obiectele în discuție nu erau găsite în săpăturile arheologice, necunoscîndu-se proveniența lor și nici analogii. În ce mă privește nu le-am împărtășit părerea deoarece **astfel de sculpturi au fost semnalate, ca descoperite, fie pe litoralul mării, fie de-a lungul ambelor maluri ale Dunării.** Mă refer, de exemplu, la tăblițele de metal, de marmură, piatră sau teracotă ce se prezintă sub aspectul unor mici basoreliefuri sau al unor statuete ori busturi, purtînd, uneori, așa-zisa bonetă frigiană. **Ceea ce era de neînțeles consta în faptul că aceste figuri erau însoțite aproape întotdeauna de inscripții cu litere grecești ori latine, sau caractere grecești amestecate cu litere latine.**

Cercetînd Anuarul Muzeului național de arheologie din Plovdiv, tom. IV. 1960, am dat peste un articol al cercetătorului **Chr. Diambov** intitulat : **„Plăci de bronz descoperite recent, purtînd în relief figurile lui Constantin și Elena".** Autorul citat reproduce trei din aceste plăci, toate trei aproape identice. El descrie imaginile ce reprezintă două figuri în picioare, avînd în partea inferioară o inscripție în trei rînduri, alcătuită din litere latine și grecești care sînt, după dînsul, cam încurcate. Concluzia autorului este că ar reprezenta probabil, o imitație literală din evul mediu.

În depozitul Institutului de arheologie din București se află o placă de bronz similară tăbliței din Bulgaria. Proveniența ei este deocamdată necunoscută, dar avînd în vedere faptul că prezintă aceleași chipuri și inscripții, și dimensiuni asemănătoare cu cea de la Plovdiv, se pare, datorită unor defecte de fabricație, că ambele au fost turnate după același tipar. Tot aici am găsit plăci și fragmente de tăblițe de marmură, cu scene similare, spărturile celor din urmă fiind patinate din vechime, ceea ce exclude ipoteza unei mistificări. Tot în același depozit se află și două figurine cu inscripții latine pe postamente : una feminină cu inscripția DIVA IULIA, alta, masculină, cu inscripția AUGUSTUS, Textele de pe aceste statuete reamintesc cultul cezarilor. Găsesc interesante legăturile ce se pot face între inscripția **Diva Iulia** și cultul imperial ca și denumirea de **Augustus** de pe statueta masculină. La moartea lui August (14 e.n.) imperiul era întemeiat și cultul cezarilor organizat. Primul împărat roman a dat numele soției sale adoptate testamentar și primită în neamul iulic, Livia, care după moartea lui August se numește Iulia **Augusta :** Iulia, fiica lui Titus era **Augusta** ca și a lui Didius Iulianus, Didia Clara. După Domițian (soția Domiția **Augusta**) arareori se mai întîmpla ca soția unui împărat să nu fie **Augusta.** Pînă în vremea lui Constantin statuile imperiale au fost idolatrizate.

Mai există enigme?

Din lotul numeros al obiectelor enigmatice citez o placă de teracotă pe care se vede o femeie încadrată de doi vulturi în dreptul capului, avînd de la umeri pînă la tălpi, pe margini, inscripții obținute prin ștampilare. Sînt litere grecești și latine uneori amestecate, alteori inversate sau retrograde. Imaginea de pe această placă se aseamănă cu o altă teracotă găsită la Siracuza pe care este întruchipată o figură feminină (Isis sau Artemisa ?) și o inscripție „magică" cu litere grecești. Pe placă mai sînt redate simbolurile astrale, luna și două stele. Inscripția a rămas neînțeleasă, fiind reprodusă de Giulia Gasparro în lucrarea **„I culti orientali in Sicilia".** Autorul citat o datează în veacurile II-III era noastră, deși după caractere și modul de a reda figura ar putea cadra în secolul II înaintea erei noastre. Se crede că obiectul a fost adus ca amulet din Efes.

În sprijinul ipotezei noastre că ne aflăm în fața unor piese autentice stă și faptul că veșmintele figurilor umane reprezentate pe plăci și statuete corespund epocii cărora le atribuim. Este știut faptul că o schimbare radicală în istoria costumului e atestată în veacul al IV-lea, cînd veșmîntul drapat tinde să dispară în schimbul costumului cusut și ornamentat cu motive țesute în același timp cu costumul. Veșmintele decorate nu erau cu totul absente în secolele precedente, cum ne arată, de exemplu, costumul unei mumii de la Antinoe, aflat în Muzeul Luvru, care datează din veacul III sau începutul veacului IV.

În sprijinul importanței pe care o prezintă din punct de vedere istoric aceste vestigii, avem indicii că obiecte asemănătoare au fost descoperite în puncte arheologice atît la noi în țară (pe litoral și în județul Prahova) cît și peste hotare. **În privința enigmaticelor sculpturi și a inscripțiilor lor, părerea mea este că ele datează din primele veacuri ale erei noastre și că provin fie din ateliere locale, fie din importuri.** Statuetele erau prevăzute cu postamente, unele cu orificii ce mai păstrează plumb, spre a fi fixate pe stîlpi, iar plăcile și tăblițele au pe verso asperități menite a le menține în mortarul pereților unde vor fi fost plasate, în locuințe sau sanctuare. Unele texte, neînțeligibile azi, cred că sînt datorate fie celui ce le-a săpat, care era neștiutor de carte și mai omitea cîte o literă sau le încurca, încît după mai multe recopieri deveneau de neînțeles, fie că **aceste inscripții erau concepute de la început fără sens, atribuindu-li-se însușiri magice, menite a îndepărta bolile etc. Mai există ipoteza că ne aflăm în fața unor texte criptate spre a fi înțelese numai de cei inițiați, sau prescurtate, în gen stenografic, reprezentînd formule ce urmau să rămînă secrete.** Așa s-ar explica și amestecul de litere grecești și latine, procedeu folosit de vracii din Orient, cifrul lor rămînînd deocamdată o enigmă.

Placă de teracotă, cu inscripția formată din litere latine și grecești amestecate.

TELEVIZIUNE

Săptămîna la televiziune

DUMINICĂ 18 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 8,00 Bună dimineața ! 8,30 Cravatele roșii. 9,25 Daktari. 9,50 Viața satului. 11,00 Emisiune în limba maghiară. „Să aplaudăm Clujul". Spectacol muzical-distractiv înregistrat din sala Teatrului Maghiar de Stat din Cluj (partea I). 12,30 De strajă patriei. 13,00 Album duminical. Din cuprins : Vaisul, eternul vals... moment muzical-coregrafic realizat cu concursul ansamblului Operei din Iași. 13,07 Cupletul zilei. 13,15 Voci tinere. 13,23 „Dansul orelor" — reportaj. 13,33 Moment folcloric. 13,43 Roluri preferate... interpreți preferați. 13,58 Aventuri în epoca de piatră. 14,23 Note de călătorie : „La țărmul Egeei". 14,35 Medalion Gilbert Bécaud. 14,45 „Șinxul din Bucegi" — reportaj. 14,55 Pagini din opere comice. 15,02 Desene animate. 15,08 Autograf muzical : Lucky Marinescu. 15,19 Antologie umoristică TV : „Despre cometă". 15,32 Flori din... „Floarea din grădină". 15,40 Mozaic pe 16 mm. 15,50 Caruselul operetei : arii și duete. 16,20 Film serial : „În ultimul minut". 16,55 Magazin sportiv. ● Campionatele mondiale de gimnastică moderna. Transmisiune directă de la Rotterdam ● Marele Premiu de steeplechase (cursă de galop cu obstacole fixe) de la Pardubice. 18,30 Drumuri în istorie : Cetatea Tîrgoviștei. 18,45 Vetre folclorice : Țara Gurghiului. 19,20 1001 de seri : Moby Dick (I). 19,30 Telejurnal. 20,10 Tinerețea unui străvechi oraș : Bistrița. 20,35 Filmul : Călătorie spre lună. Ecranizare după cunoscutul roman al lui Jules Verne. În distribuție : Troy Donahue, Gert Frobe, Hermione Gingolo. Premieră pe țară. 22,30 Telejurnal. Sport.

PROGRAMUL II : 11,00—13,00 Concertul Orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu". 20,10 Eroi îndrăgiți de copii : Șurubel. 20,40 Panoramic științific. 21,05 Balade și cîntece populare din Muscel. 21,20 Seară de balet. 22,15 Mannix.

LUNI 19 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limbă franceză. 18,00 Telex. 18,05 La ordinea zilei. Azi, județul Tulcea. 18,20 Căminul. 18,45 Arii și duete din opere. 19,00 Scena. 19,20 1001 de seri : Moby Dick (II). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. „Știu un nume minunat". Muzica Aurel Giroveanu. Text Tiberiu Utan. 20,05 Teleobiectiv. 20,20 Interpretul preferat: Ana Pîuaru. 20,35 Revista literar-artistică TV. Accesibilitate și disponibilitate. 21,20 Roman-foileton : Tinerele. Ultimul episod. 22,35 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Film serial: În ultimul minut. 20,35 Teleenciclopedia (reluare). 21,15 Melodii populare interpretare de frații Petreuș. 21,30 Telex. 21,35 Viața economică a Capitalei. Astăzi, sectorul IV. 21,55 Muzică distractivă cu Radu Simion. 22,10 Cărți și idei

MARȚI 20 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală. 10,00 Telex. 10,05 Revista literar-artistică TV (reluare). Accesibilitate și disponibilitate. 10,50 Film serial : „În umbra lupilor". Producție a studiourilor de televiziune cehoslovace. 11,50 Balade și cîntece populare din Muscel. 12,05 Telejurnal. 16,30—17,00 Lumea copiilor ● În atenția ucenicilor lui „Mester Faur, mîini de aur !". 17,30 Curs de limbă germană. 18,00 Telex. 18,05 Arta plastică. Arta în mediul uzinal. 18,20 Muzica. Emisiune de actualitate muzicală. 18,40 Ghișeul. 18,55 Timp și anotimp în agricultură. 19,10 Itinerar elen. Reportaj filmat. 19,20 1001 de seri. Moby Dick (III). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Reflector. 20,25 Seară de teatru. „Micii burghezi" de Maxim Gorki. Premieră TV. 22,25 24 de ore. România în lume.

PROGRAMUL II: 20.00 Daktari. 20.25 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 20,45 Dans și muzică de pretutindeni. 21,10 Telerama. Atelierele lumii (V). 21,35 Telex. 21,40 Roman-foileton. Tinerele.

MIERCURI 21 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10,05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 10,25 Telecinemateca pentru tineret. Ingerii negri. Producție a studiourilor cinematografice din R.P. Bulgaria. (Reluare). 12,15 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă rusă. 18,00 Telex. 18,15 Steaua polară. Emisiune de orientare școlară și profesională. 18,35 Festivalul toamnei Buzău '73. 18,50 Documentar științific TV : Bionica. 19,20 1001 de seri. Moby Dick (IV). 19,30 Telejurnal. 20,00 Avanpremiera. 20,05 Cîntecul săptămînii. 20,10 Trofeul Carpați la handbal masculin : România — Danemarca (repriza a II-a). Transmisiune directă de la Cluj. 20,45 Telecinemateca. Ciclul „Regizori contemporani" : George Cukor. Sălbatic e vîntul. În distribuție : Anna Magnani, Anthony Quinn. 22,35 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Avanpremieră. 20,05 O viață pentru o idee. Dimitrie Leonida. 20,40 Ritm și melodie. 21,10 Omul de lîngă tine. Alexandrina Șerb — mecanic de locomotivă. 21,30 Telex. 21,35 Pagini din „Albumul duminical". 21,50 Din lirica universală. Ovidiu. Un film de Cornel Todea și Boris Ciobanu. Recită Emil Botta. 22,15 Armenii intime.

JOI 22 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă engleză. 9,30 Curs de limbă germană. 10,00 Telex. 10,05 Cărți și idei (reluare). 10,30 Telecinemateca (reluare). 12,20 Telejurnal. 16,00—17,00 Teleșcoală. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,30 Telex. 18,35 Din țările socialiste. 18,45 Întrebări și răspunsuri. ● Fondul național de dezvoltare ● Ce este sistemul informațional ● Morala și religia. 19.20 1001 de seri. Moby Dick (V). 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20,10 Seară pentru tineret : Din cuprins : „Trofeul Carpați" la handbal masculin : România — R.D.G. (repriza a II-a), transmisiune directă din Sala sporturilor de la Cluj. 20,40 De joi pînă joi. 20,45 Filii satului, fii uzinei. 21,00 Autumnale — versuri. 21,07 Atitudini. „Cine motivează absențele ?" — anchetă. 21,18 Față-n față cu... Florin Gheorghiu. 21,30 Flgarea din grădină. 22,20 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17,30 Telex. 17,35 Avanpremieră. 17,40 Telecinemateca pentru copii. Batalionul invizibil. Producție a studiourilor cinematografice iugoslave. Regia Jane Kavcic. În distribuție : Mina Haich, Milan Srdoc, Demeter Bitenc, Danilo Beziaj. 18,55 Desene animate. 19,05 Povestea unui cîntec : Popeinicul. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 22,05 Dialog.

VINERI 23 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limba franceză. 9,30 Curs de limbă rusă. 10,00 Telex. 10,05 Teleobiectiv. 10,30 Istoria filmului sonor : Cele 400 de lovituri ale noului val. Enciclopedie pentru elevi. 10,00 17,00 Teleșcoală. 17,30 Curs de limba engleză. 18,00 Telex. 18,15 Cunoașteți legile ? 18,30 Atenție la... neatenție ! Jurnal de protecția muncii. 18,50 Revista economică TV. 19,20 1001 de seri. Moby Dick (VI). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 „Trofeul Carpați" la handbal masculin : România — U.R.S.S. (repriza a II-a). Transmisiune directă de la Cluj). 20,35 Tele-enciclopedia. 21,20 Mannix. 22,10 Telejurnal. 22,20 În studiourile noastre : cîntărețul de muzică ușoară Robertino.

PROGRAMUL II : 16,00 Avanpremieră. 16,05 Film serial. În umbra lupilor. Producție a studiourilor de televiziune cehoslovace. 17,05 Universitatea TV. 17,40 Telex. 17,45 Cîntece și dansuri interpretate de ansamblul Casei de cultură din Curtea de Argeș. 18,00 Virstele peliculei.

SÎMBĂTĂ 24 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Lumea copiilor. 9,30 De la a la a la omega. Enciclopedie pentru elevi. 10,00 Telex. 10,05 Album coral. 10,15 Bucureștiul necunoscut : Observatorul astronomic popular. 10,30 Tîrg la Făget. Selecțiuni din spectacolul prezentat la cel de-al IX-lea Festival național de folclor. 10,50 Din lirica universală (reluare). 11,15 Selecțiuni din Albumul duminical. 12,00 Telejurnal. 14,00 Fotbal. Rapid — C.S.M. Reșița (divizia A). Transmisiune directă de la Stadionul Giulești. 15,45 „Școala campionilor" — Reportaj filmat realizat la Clubul național de atletism din Cîmpulung-Muscel. 16,05 Caleidoscop cultural-artistic. 16,25 Avanpremieră. 16,30 Emisiune în limba germană. 18,15 Ansambluri folclorice. 18,40 Teleglob. Venezuela. 19,00 Biruit-au gîndul... Universalul Hașdeu. 19,20 1001 de seri. Moby Dick (VII). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 „Trofeul Carpați" la handbal masculin : România — U.R.S.S. (repriza a II-a). Transmisiune directă de la Cluj). 20,35 Tele-enciclopedia. 21,20 Mannix. 22,10 Telejurnal. 22,20 În studiourile noastre : cîntărețul de muzică ușoară Robertino.

PROGRAMUL II : 16,00 Avanpremieră. 16,05 Film serial. În umbra lupilor. Producție a studiourilor de televiziune cehoslovace. 17,05 Universitatea TV. 17,40 Telex. 17,45 Cîntece și dansuri interpretate de ansamblul Casei de cultură din Curtea de Argeș. 18,00 Virstele peliculei.

JURNAL HELLENIC (XXIV)

STRADA

de Pop SIMION

Strada atheniană este de o incîntătoare și desăvîrșită limbuție. Strada atheniană spune tot despre stilul de viață și temperamentul grec. Să parcurgem strada atheniană.

Aglomerație, lume agitată, corzi vocale exercitate la maximum : totul se vinde, de preferință pe trotuar. Bărbați în toată firea, cu inaltele lor toiege (ca de patriarh) vînd bilete de loterie ; par niște „stegari" de nuntă, niște chemători la petrecere, purtînd pomișorii norocului. Aurul, mărunțele fleacuri de podoabă se vînd în stradă, la mici tarabe, pe care troneză cîte o minusculă balanță, care joacă sub ochiul cumpărătorului. Nimicurile care scapă comerțului internațional de serie și mare tiraj le poți găsi la negustorașii de aici, toți la stradă, neapărat la stradă, ori ingropați în subsoluri, în hrube, însă cu ieșire spre fluviul trecătorilor ; altminteri nu-i viață, nu-i negoț, e curată sinucidere. Vînzătorii stau rezemați în rama ușii, așteaptă, strigă, cheamă, ies în forfota pietonilor te apucă de mînecă, vor să împuște drahma. Foarte pitorești și apetisante sînt prăvălioarele de fructe, cofeturi și zaharicale : migdale, nuci, arahide, miere, semințe de tot soiul, sugiuc, rahat, halvale, halviță, susănărie, smochinărie, zahăr candel și alte zeci. E de intrat, nu incape îndoială, în halele atheniene. Anticii greci erau practici, își orînduiau piața după un anumit plan, fiecare știa cu precizie unde să caute zarzavatul, peștele, plînea, brînza în coșuri împletite, măslinele, uleiul. Tot așa se întîmplă și azi. Să pătrundem la pescărie, bunăoară. Mirosurile violente îți mută nasul și te incită, în același timp. Chemătoarele tarabe spun tot despre peștele din Mediterana : îl etalează în straturi, în trepte, pe calități, culori, mărimi. Un rafinament de castă îi stăpînește pe negustorii fructelor mării. Jeturi de apă continuă întreține spațiul comercial în stare de prospețime, de tipătoare curățenie. Șorțurile albe de cauciuc ale tarabagiilor sînt linse fără încetare de furtunurile care varsă apă cu tona. Deasupra, în cerul halei, ochii de linx (becuri de mare voltaj) privesc extatic sortimentele : pești uriași, pești frumoși pești hizi, (ca moartea) pești marini, pești de apă dulce, scrumbii, țipari, anghile, babani, caracatițe, calcani barbasani, raci, stridioare (bărboase, bine imbrăcate în alge), arici de mare, mici peștișori de argint (tremurînd de ce ar putea să pățească), creveți, languste, lini, bibani de Copais, guvizi. Tot aici se vinde „pescăria" de contrabandă : melcii, broscăria, șerpăria. Mîțe mari, bine hrănite —mițele halei — tiptopăiesc martial printre cărnuri, fără a le atinge, fără a le băga în seamă, fără a le mustăci ; par a fi mici pantere decorative, polițaii halei de pește. Femei sărmane își fac veacul pe la colțuri vinzînd săcusteni de plastic, pungi de polietilenă cu dungi bleu, verticale. Nici unul dintre vînzătorii halei nu-și permite luxul și nerușinarea să aibă pungi de plastic ; e fieful bătrînelor. Încearcă să stai, cu nas adulmecător, la răscrucea halelor de tot felul : vei prinde în nări arome de fructe coapte, miros de piei argăsite murături, scorțișoară, tuberoze, singe închegat, vin, verdețuri, ulei ars, condimente, covrigi calzi. În hala de cărnuri peisajul e pictural, culorile crude : halatele portocalii, mai precis vermillon, se conjugă bine cu ambiantele de satietate. Se tîrguiește lumea pe fleici de porc, hartane de viță, praftură de miel, picioare, capete, urechi, cîte un ficat vișiniu („Vezi să nu fie îngălbenit, că nu-ți dau un sfanț !"). Nu-mi închipui în ruptul capului ca vechii greci să se fi negustorit altminteri decît cei de azi : prea sîntem (și acum) în atmosfera pieții lui Aristofan. Cu o excepție : în locul așa numiților agoramoni, care vegheau ca negustorii să nu înșele la cîntar și calitate, acum stau polițaii pietași, grași, sclifosiți, agoramonii de azi. Dar hala de verdețuri și fructe ? Merele strălucesc (puse cu mîna, măr cu măr) vinetele mov și gulițe par proiectile de tun, gata de asediat o cetate, rodiile (vestitele „granate") așișderi, strugurii sînt țițoși în ăst an, au pielița subțire și zemurile zaharoase, nucile sînt nuci, alunele alune, tot astfel usturoiul, ceapa, mazărea, lintea, nu însă și varza intens gulerată (gen Maria Stuart, motiv ca vinzătorul să rupă mereu frunza exterioară, să fie leguma proaspătă) în timp ce lămîile, portocalele, mandarinele revarsă în piață soarele attic. Vin la rînd măslinele (despre care altădată vom povesti pe îndelete). Cumpărătorii nu se decid fără să deguste o boabă-două din foarte numeroasele căsulii (asemănătoare cu fagurele din care culege zeflorul literele) ; e o degustare cu năbădăi, se plimbă îndelung prin gură osul oval al prunei grecești, pînă la istovirea vinzătorului. Te îmbie zece-cinsprezece soiuri de măsline. Dincolo de Omonia e piața cu flori : toamna fusesc dornică (rar lucru), florile sînt mari, arătoase, cărnoase, merită să le așezi la vedere. Grecul oferă rar flori (imi spune Hellena, atotețtiutoarea) dar cînd se decide e, zău, sărbătoare, e eveniment. Străzile înguste, orașul întreg miros violent a prăjeală (se gătește cu ulei de măsline). Vinzătorii de castane moțăie lîngă cuptoroașele lor de tablă în formă de tobă ; în mijloc e plita propriu-zisă, pe margini se depozitează fructele gata coapte, rînduite într-o anumită ordine, în despărțituri, pe grade de fierbințeală. Fiecare castană are la mijloc o tăietură de cuțit : se fixează fructa între degetul gros și arătător și, fac ! i se aplică fulgerătura de lamă, un altoi, să nu pleznească la foc, să aibă răsuflătoare. Amănunt de finețe și gust. Cafegiii ambulanți sînt mereu pe alergătură, cară de ici colo tăvițele lor de aluminiu, suprapuse conic apărînd în fața clienților lor (bodegari, mărunți negustori, breslași) exact la ora fixată prin aranjament : toți își sorb cafeluța în forfota străzii, în văz, șezînd turcește (șezînd grecește) cîte unul, cîte doi ori stînd în picioare, să nu piardă nimic-nimicuța din curgerea străzii.

Sorb și eu un degetar de cafea, după care vom mai vedea.

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „MAGAZIN"

LA ORIZONT — O NAVĂ ÎN FLĂCĂRI

DUMINICĂ 21 OCTOMBRIE 1973. Este cea de-a 19-a duminică pe care echipajul M/N Trauler „Moldoveanu" o petrece pe mare în plină campanie de pescuit, o zi ce pare ca oricare alta.

Nimic nu prevestește evenimentele la care vom lua parte peste puțin timp. Este ora 10,25. Ofițerul de cart stabilește poziția navei : ne aflăm pe Lat. 20°53' N, Long. 17°31' W. Urma să întoarcem nava în Sud pentru a lansa traulul la apă. Dar manevra nu a mai avut loc, deoarece prin stația radio nava trauler „Rețezat" ne informează de un semnal S.O.S. Comandantul navei noastre — Simion Ștefănescu — ordonă întrunirea Consiliului de bord, care hotărăște întreruperea activității de pescuit și pregătirea navei pentru a da asistență vaporului în pericol.

În comanda de navigație, ofițerul de cart și ofițerul I maritim Nicu Ionescu stabilesc drumul ce trebuie urmat în ajutorul navei ce a semnalat S.O.S. Scrutăm orizontul cu binoclurile, pînă ce la o distanță de 4,5 mile marine apare o navă în flăcări. Toată viteza la mașină, astfel că la ora 12 ajungem la punctul S.O.S., unde nava „Benguela Current" sub pavilion liberian se afla cuprinsă de flăcări puternice.

Comandantul ordonă lansarea la apă a bărcilor de salvare. La orele 14, este adus la bord comandantul navei incendiate care la legătura prin stația noastră radio cu armatorul din Hamburg. Îl privesc. Este un om între două virste, se clatină datorită eforturilor și emoțiilor la care a fost supus, deprimat, cu moralul scăzut. În acest timp bărcile noastre transportă necontenit stingătoare de incendiu, furtunuri de incendiu, măști de gaze și oameni pentru a ajuta la localizarea și stingerea incendiului. Operațiunile se execută cu dificultate. Pe mare, este hulă.

Oamenii acționează cu dîrzenie și curaj. La ora 18,30 Ofițerul III maritim transporta cu barca 14 membri ai echipajului navei „Benguela Current", pentru a le oferi adăpost pe nava noastră. Dumitru Ciocan verifică instalația de guvernare manuală a navei Benguela, pe care de fapt, nu se mai poate conta.

Bărcile transportă necontenit diverse materiale necesare operațiunilor de salvare, șube îmblănite, centuri de salvare, pături și alimente pentru oamenii noștri și marinarii spanioli ce au rămas pe navă pentru stingerea incendiului.

LUNI 22 OCTOMBRIE 1973. Continuăm acțiunea de asistență și salvare. La orele 2,20, ofițerul II maritim, Alius Marinescu, pleacă din nou cu barca, pentru a transporta motorină și pături, solicitate de nava incendiată.

Intensitatea incendiului a mai scăzut. Se continuă acțiunea în compartimentul mașini și cambuză, inundate de apă. Focul a mistuit totul, pînă sus, la puntea de comandă. A ars pur și simplu metalul. Ici colo se mai găsește cîte un fost instrument de navigație, ale cărui părți metalice s-au topit, luînd forme nedefinite.

Rămînem în derivă în apropierea navei incendiate, pentru ținerea sub observație și darea

• Șapte zile și șapte nopți pentru salvarea unei nave liberiene și a celor 28 membri ai echipajului

• Spicuiri din jurnalul de bord al traulerului Moldoveanu

de asistență. La orele 9,20 este adus la bord comandantul navei „Benguela Current" pentru definitivarea formelor provizorii de salvare-remorcaj. Iar la orele 14,00, începem pregătirile celor două nave pentru remorcaj.

La orele 22,30 nava trauler „Moldoveanu", avînd la remorcă nava avariată „Benguela Current", cu un deplasament de 8,350 tone, ce transporta mărfuri încărcate din cîteva porturi africane, cu destinația Anvers, a pornit spre Las Palmas.

Nici nu am plecat bine și iată în prova noastră apare un petrolier gigant de cca 500 000 tone, care manevrează periculos. Aprindem reflectoarele, reducem viteza, sirena sună pentru avertizare, sîntem nevoiți să schimbăm drumul pentru a evita o catastrofă.

Pînă în acest moment am trecut cu bine un examen greu, urmează o altă etapă la fel de dificilă, aceea de a remorca în bune condițiuni o navă ce nu mai poate guverna, de aproape trei ori mai mare decît nava noastră.

MARȚI, 23 OCTOMBRIE. Remorcajul decurge în condiții bune, nu se consemnează nimic deosebit, în jurnalul de bord.

MIERCURI 24 OCTOMBRIE. La bordul navei noastre, sosește barca traulului „Constanța" pentru un schimb de materiale. Cu această ocazie au fost trimise la nava remorcată felinare cu petrol lampant, pentru luminile de navigație, deoarece instalația electrică făcută cu baterii nu mai funcționa, acestea fiind consumate. Navigația se face în condiții deosebite, în special noaptea cînd tensiunea nervoasă atinge momente culminante. Radarele funcționează permanent pentru a descoperi la timp navele din prova, pentru a le putea evita sau avertiza.

JOI 25 OCTOMBRIE. Marșul continuă spre Las Palmas, în condițiuni bune.

SÎMBĂTĂ 27 OCTOMBRIE. Dimineața acestei zile ne pune la alte grele încercări. Ne apropiem de rada portului Las Palmas. Numeroase nave intră și les din port, altele execută diverse manevre. Este periculos. Curenții de maree ne împiedică să manevrăm. Nava Benguela nu mai stă docilă la remorcă, tinde uneori a se lua la întrecere cu noi sau se așează în poziții ciudate. La orele 11 sosește pilotul la bord și începem manevra de acostare a navei avariate.

Au trecut șapte zile din momentul cînd am ajuns la nava ce era cuprinsă de flăcări, de cînd am început acțiunea de salvare. Cei 28 de membri ai echipajului spaniol, din zi în zi își recăpătau forțele, se fortificau fizic și psihic. Au simțit din plin tradiționala ospitalitate a poporului nostru.

Pe navă s-a așternut liniștea, marinarii comentează evenimentele ce le-au trăit din plin. În biroul comandantului activitatea continuă cu febrilitate. Au sosit autoritățile portuare. Peste cîteva zile, ne vom reintoarce la pescuit. Vom vedea din nou, în noapte, strălucirea farului de la Cap Blanc, iar grija cea mai mare va fi să prindem cît mai mult pește.

Timonier
Sebastian DUMITRESCU
Las Palmas, 29 octombrie 1973

PENURIA RESURSELOR ENERGETICE

ROMA : Potrivit presei italiene, o comisie de experți a studiat recent diferite ipoteze de raționalizare și economisire a carburanților. Diverse interdicții aplicate circulației ar permite o economie de 3 milioane tone de benzină. Se preconizează închiderea centrelor de distribuire a benzinei în zilele de simbătă și duminică, limitarea vitezei mașinilor și interzicerea traficului auto în centrele istorice din marile orașe italiene. Unele măsuri vizează reducerea consumului de electricitate. Acestea vor afecta spectacolele și emisiunile de televiziune, precum și anunțurile publicitare, care vor fi substanțial restrinse.

WASHINGTON : Ministrul de interne al S.U.A., Rogers Morton, a anunțat, în cursul unei emisiuni televizate, că guvernul ar putea să introducă raționalizarea consumului de benzină la începutul anului viitor. Firmele particulare au anunțat raționalizarea de energie a uzinelor lor. Astfel de hotăriri au adoptat și întreprinderile comerciale, care au renunțat la unele forme de reclamă pentru perioada anului nou. Guvernatorul statului New York, Nelson Rockefeller, a ordonat reducerea limitei de viteză a automobilelor pe teritoriul statului și adoptarea unor măsuri urgente pentru economisirea energiei. El a sugerat, printre altele, modificarea orarului de funcționare al școlilor. Guvernul S.U.A., a aprobat oficial ca principalele societăți de transporturi aeriene internaționale să înceapă masive reduceri ale zborurilor în jurul lumii din cauza lipsei de carburanți pentru motoarele cu reacție.

BONN : Autoritățile vest-germane au anunțat că marea majoritate a automobiliștilor din R.F.G. s-au conformat apelului lansat de guvern, în ce privește economisirea resurselor de energie. Poliția circulației rutiere menționează că, pe principalele autostrăzi vest-germane, majoritatea conducătorilor auto circulă, în ultimele zile, cu viteze inferioare celei maxime admise, pentru a reduce, astfel, consumul de benzină.

În aceste zile, la o stație de distribuție din S.U.A. „Nu avem benzină !"

BRUXELLES : Într-o cuvîntare radiotelevizată, ministrul economiei al Belgiei, Willy Claes, a declarat, printre altele, că guvernul belgian va trebui să aprobe prețuri mai mari pentru produsele petroliere. Limitarea vitezei va asigura o economie de 20 la sută din benzină, iar reducerea temperaturii în locuințe, cu 1 grad, va însemna economisirea unei proporții de 4 la sută de combustibil.

TOKIO : Un proiect de limitare a consumului de petrol va fi prezentat Parlamentului luna viitoare, a declarat presei Eimei Yaashita, ministrul adjunct al industriei și comerțul exterior. El a precizat că, în baza prevederilor acestui proiect, ministrul industriei va fi autorizat să repartizeze petrolul brut după un sistem de alocații. Sînt prevăzute măsuri pentru economisirea energiei.

De pretutindeni

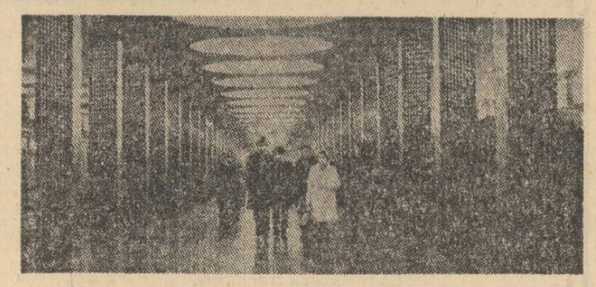

După Moscova și Leningrad, Kievul este al treilea oraș din Uniunea Sovietică care dispune de metrou. Noul metrou prin care trenurile subterane vor circula cu viteză de 90 km/h, va fi utilat cu aparatajul cel mai modern. El va fi terminat în 1980 și va avea o lungime de 60 km.

RECENTUL CÎȘTIGĂTOR al concursului organizat anual în orășelul Nordenham (R.F.G.) a mîncat — singur — patru kg de varză cu cîrnați. După o analiză de laborator însă, varza s-a dovedit a fi nocivă, din cauza conținutului foarte ridicat de plumb, ce provenea de la o uzină metalurgică din apropiere.

IN ANGLIA a fost elaborat un aparat menit să constate conținutul de alcool în singe. Vaporii de alcool aflați în aerul respirat oxidează electrodul și în felul acesta fac ca acul de pe cadran să oscileze. Scala sau cadranul este gradat în miligrame de alcool la 100 mililitri de singe. Aparatul este folosit de agenții de circulație.

IN R.D.G. se fabrică și o bere aproape lipsită de alcool. Băutura oferită pentru prima oară la ediția din acest an a Tîrgului de la Leipzig are un conținut de alcool sub 0,5 procente și este indicată celor care pînă în prezent au fost nevoiți — din motive de sănătate sau profesionale — să renunțe la consumul de alcool.

OAMENII DE ȘTIINȚĂ, din Gruzia Sovietică au lansat proiectul unui imens depozit destinat fructelor. Acesta urmează să fie săpat într-un masiv muntos. Depozitul va avea o capacitate de 1 800 tone și se va afla la o adîncime de 150 metri. Aici, uriașa încăpere va fi închisă ermetic, iar fructele, păstrate la o temperatură constantă de zero grade, își vor menține prospețimea timp îndelungat.

MEDICII au constatat decesul pacientului după care rudele cu lacrimi amare l-au pregătit pentru „ultima călătorie", dar după 20 de ore de moarte clinică, el a manifestat primele semne de viață. Această întîmplare neobișnuită s-a petrecut în orașul japonez Icikava. Este vorba de Giunekici Hosaka de 71 ani care a fost adus la spital în stare de inconștiență, în urma rănilor grave provocate de niște țevi metalice căzute dintr-un camion.

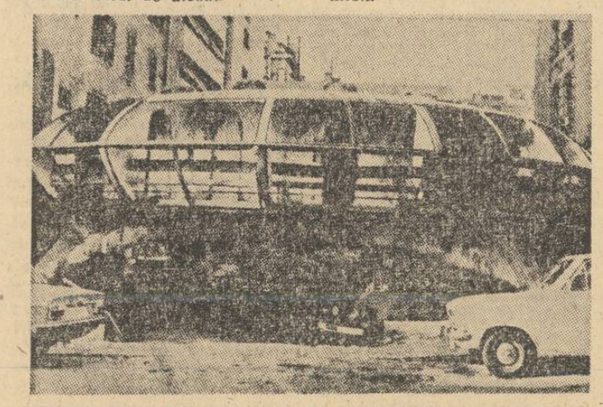

Fotografia nu prezintă, după cum s-ar putea crede, un O.Z.N., ci este realizarea unei idei, a unui arhitect elvețian. În marile orașe, circulația devine din ce în ce mai... apăsătoare și victimele ei mai... numeroase. Spitalele nu se află în centru și rănitii grav pot pieri, — mai cu seamă — cînd se cer intervenții urgente. Problema a fost rezolvată prin crearea acestui spital de urgență miniaturizat, în care spațiul este utilizat sub forma cea mai rațională. Aceste clădiri se pot înălța în punctele nevralgice ale fiecărui oraș. Prima, s-a construit la Geneva. Este alcătuită dintr-o atrăgătoare sală de operație și aparatură de reanimare. Ambulanța poate opri sub... disc.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

DUPĂ MIEZUL NOPȚII

Un cetățean dintr-un oraș italian, procedînd incredibil, pune în pericol viața a șase persoane, printre care și fiul său.

Guido Iacovangelo era considerat de către locuitorii orașului Bresso un om cu scaun la cap, muncitor și liniștit. Întîmplarea actuală a dezmințit total părerea cunoștințelor sale. Contrariat de hotărîrea fiului său mai mare, de a se căsători cu o tînără de 18 ani, Guido a luat o măsură de necrezut, sperînd că în felul acesta va împiedica căsătoria.

Logodnica locuia într-un modest apartament la etajul II, împreună cu mama sa, văduvă, două surori minore și un frățior de șapte ani. Guido a reușit să-și convingă ucenicul, pe Antonio Mauro, să execute planul pregătit în toate amănuntele. L-a înarmat pe acesta cu cîțiva litri de benzină și cu cîteva cutii de chibrituri. La început, Antonio Mauro a refuzat să fie realizatorul planului. Dar Guido a perseverat, l-a amenințat pe tînăr și l-a convins să comită actul reprobabil. Într-o noapte, către orele două, Antonio Mauro a urcat scările imobilului fără ca nimeni s-o bănuiască. În apartamentul logodnicei toată lumea dormea. Printre aceștia se afla și Osvaldo Iacovangelo, viitorul soț. Tremurînd de emoție și de teamă, tînărul ucenic a răspîndit pe palierul aflat în fața ușii apartamentului cu pricina, benzina și i-a dat foc. Flăcările au izbucnit imediat, provocînd un incendiu violent. În interiorul locuinței, chiar în camera situată în spatele ușii care dădea spre intrare, dormea Maria Balducci — mama fetei — cu Giovanna — logodnica — și cu Felice — în vîrstă de 16 ani și Filomena de 13 ani.

Viitorul mire, care se certase cu tatăl său din cauza hotărîrii cu care acesta nu era de acord, — dormea într-o altă cameră, mai departe. Din fericire, cînd flăcările au cuprins lemnul ușii, mama fetei s-a trezit. Fumul cuprinsese întregul imobil. Femeia s-a azvîrlit instinctiv spre ușă, dorind să stingă flăcările. Nu a reușit însă.

În acele momente pe strada Cinturelli a trecut o mașină a poliției, o patrulă de noapte, denumită „Pantera". Polițiștii făceau rondul de noapte al zonei. Simțind mirosul de fum care se răspîndise pe stradă, brigadierii au reușit într-un timp record să descopere imobilul cuprins de flăcări în interior. Au urcat scările și au încercat să localizeze incendiul, dar n-au izbutit. În acest timp, flăcările cuprinseseră întregul apartament și familia... logodnicei era încercuită. Au fost alertați pompierii. Aceștia cu scări speciale au reușit să salveze toate persoanele din apartament, care s-au ales doar cu arsuri superficiale, fiind internate la spital.

Din această stranie întîmplare, tînărul logodnic a luat hotărîrea să grăbească... nunta.

„Incendiul este opera tatălui viitorului meu ginere, — a spus văduva. Am această certitudine, deoarece cu cîteva zile mai înainte venise în casa noastră, făcuse scandal și m-a amenințat că vom arde de vii, dacă nu o voi convinge pe fiica mea, Giovanna, să renunțe la acest mariaj".

Ancheta a dovedit adevărul afirmațiilor viitoarei... soacre. Antonio Mauro a trebuit să recunoască totul, iar tatăl incendiator a fost arestat, în timp ce încerca să se ascundă într-o pădure din vecinătatea orașului. *(S-a întîmplat recent în Italia).*

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (II)

PACIFICUL

de Al. CORNESCU

Ținta călătoriei : coasta Pacificului, provincia Quang Ninh și vestitele exploatări la suprafață de antracit — se pare cel mai curat antracit din lume. Pornim pe șoseaua numărul cinci, șosea mai bună, care îngăduie șoferului să dezvolte maximum de viteză permisă aci... 60 km pe oră. Măsură explicabilă prin numărul mare de bicicliști care trebuie feriți de accident — în Vietnam, în caz de accident, de vină este întotdeauna șoferul. Așadar, un drum bun dar... cu toate podurile distruse de bombardament, astfel încît numeroase rute ocolitoare și punți improvizate ne fac să pierdem ceea ce cîștigam prin viteză.

Străbatem pe un bac fluviul Cam — de fapt un braț al fluviului Luoc, care la rîndul său reunește Fluviul Roșu cu Fluviul Thai Binh. Cînd ajungem de cealaltă parte a apei, bacul acostează defectuos și o parte din pasageri sar peste șuvița de apă care ne desparte de țărm, alții preferă să treacă plescăind prin lichidul galben și milos.

Nu facem decît 15 km pe o o șosea relativ îngustă și ajungem la Bach Dang, afluent al fluviului Thai Binh. Mașina se oprește la bac. Ni se spune că trebuie să așteptăm. Cît ? Nu se știe, poate cîteva ore. E flux și mareea împiedică bacul să circule. Hotărîm să ne întoarcem și să înnoptăm la Haiphong.

A doua zi în zori facem cale întoarsă, de astă dată Bach Dangul curge liniștit în albia lui, purtînd în direcția vîntului cîrduri de jonci cu velele lor uriașe. Alte jonci se odihnesc în mil laolaltă cu proprietarii lor, în așteptarea fluxului care să le scoată în larg. Este un fel original de a ancora : se așează în drumul mareei și, cînd aceasta se retrage, joncile rămîn pe uscat. Fie că stau sau că plutesc, ambarcațiunile de culoarea cafelei și cu o siluetă specifică, constituie, așa cum se profilează la orizont, un spectacol de excepțională eleganță.

Cînd ajungem în apropiere de Hon Gay, capitala provinciei Quang Ninh, priveliștea devine copleșitoare. Sîntem la golful Halong. De o parte, munți acoperiți de o explozie de verde vegetal. De cealaltă parte, oceanul Pacific, într-o ipostază unică : peste trei mii de stînci de culoare brună, ieșite ca niște colți de cele mai variate forme stau în calea vastității de apă, transformînd golful într-un fel de lac imens cu nenumărate ieșiri spre ocean. Vorbeam de culoarea brună a acestor stînci ce ascund privirii oceanul, de fapt, era o primă impresie, fiindcă, atunci cînd am sosit, cerul era întunecat. Mai tîrziu, cînd soarele a ieșit dintre nori, culoarea s-a schimbat scoțînd la iveală verdele aprins al vegetației în contrast cu albul pur al pietrei calcaroase și cu infinitul nuanțelor pe care apa oceanului le îmbracă, în raport cu lumina. În locul plajei de nisip, cu care sîntem deprinși, stînci cenușii, pe care s-au prins resturi de scoici tăioase, și o întindere noroioasă prin care-și fac drum tot felul de moluște. Este zona în care, odată cu înserarea, apa înaintează pînă în șosea, clipocind ușor, urmînd să se retragă în zori, îndeplinindu-și astfel cotidiana și misterioasa ei mișcare.

La Hon Gay nu vom putea fi cazați, ni se spune ; odată cu cea mai mare parte a orășelului locuit de mineri, au fost distruse de bombe și cele două hoteluri care existau. Vom rămîne, așadar, la Bai Chay, într-un mic hotel, de pe terasa căruia am întreaga priveliște a golfului Halong, a minunatelor stînci ieșite din mijlocul apei. Frumoasele jonci devin aci o prezență plină de mister, umbre grațioase alunecînd pe întinderea de apă.

Bai Chay este, de fapt, o admirabilă stațiune balneară, cum aveam să mai întîlnesc și altele pe coasta Pacificului, cu hoteluri mici, elegante, confortabile. Din păcate, ele nu sînt folosite nici pe departe pe măsura interesului turistic pe care-l reprezintă și aceasta, bineînțeles, tot datorită războiului, care a ținut întreaga zonă sub tirul unui continuu bombardament.

Provincia Quang Ninh cuprinde cam 7 000 km pătrați în nord-estul Vietnamului, cu o vastă zonă montană și de podiș, alături de un intins litoral. Principala bogăție a acestui pămînt o constituie antracitul — cunoscutul antracit de Hon Gai —, care se exploatează la suprafață, rezervele cunoscute fiind practic nelimitate iar cercetări recente indică existența unor alte rezerve de antracit pînă departe sub fundul oceanului. Bineînțeles, alături de minerit, s-a dezvoltat și o industrie a întreținerii mijloacelor necesare acestei profesiuni : locomotive, vagonete, camioane etc. Dar paleta bogățiilor naturale ale zonei a dezvoltat și industria forestieră, pescuitul și conservarea peștelui, artizanatul — obiecte din ceramică, din metal, din sidef și cărbune ; agricultura este mai redusă, mai mult plante industriale și creșterea vitelor.

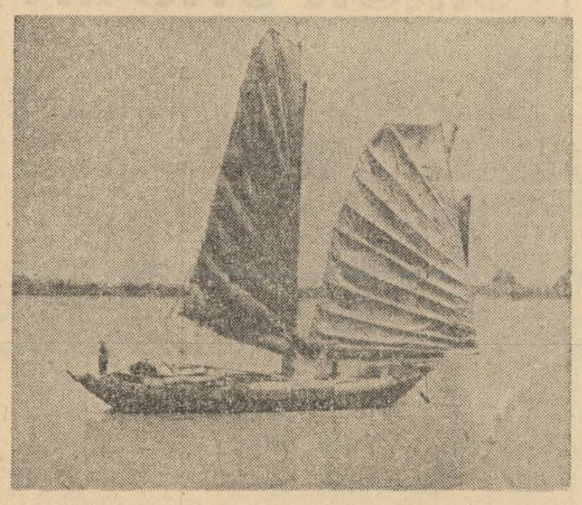

Joncile, o prezență plină de mister, umbre grațioase alunecînd pe întinderea de apă...

Să nu-mi închipui că voi găsi în toate aceste ramuri metode moderne de exploatare — îmi spune Nguyen Sy Binh, care mă însoțește în vizita mea pe acest pămînt minunat. Deocamdată, pescuitul, bunăoară, se face cu ajutorul joncilor și productivitatea este relativ scăzută. Nici în celelate domenii, așa cum aveam să mă conving, nu se poate realiza încă o exploatare intensivă. Ocupații inedite datorate apropierii oceanului — crescătorii de scoici pentru perle și crescătorii de maimuțe pe stînci — aduc și ele un plus de venit populației din această zonă. Totul este încă la început, sînt primele luni de pace, prind să se țesală planuri, gîndurile se aliniază la noua condiție, în care spectrul morții și al distrugerii pare a se depărta tot mai mult.

De la Bai Chay, bacul mă poartă pînă la Hon Gay. Orășelul are o înfățișare sinistră. Tot la două case, una distrusă complet, cealaltă fiind avariată. Oamenii s-au strîns, claie peste grămadă, în puținele încăperi rămase în picioare. Din această așezare minieră a rămas foarte puțin ; nu poate fi vorba de reparații, aci totul va trebui făcut de la început.

Mașina urcă din greu pe drumurile în pantă, accidentate și noroioase, pînă la una din exploatările de antracit. Peisajul, atît de dulce jos pe malul golfului Halong, devine, aci, de o mare asprime. Mi se spune că este una din exploatările mecanizate în întregime. Cîteva excavatoare mușcau din peretele negru — strălucitor și-și descărcau cupele în camioane. Alte exploatări nu dispun nici de atît. Și totuși, cărbunele de Hon Gay își poartă, de ani și ani, renumele în lume. Cu prețul unor eforturi supraomenești, uneori plătind cu viața, căci aci producția n-a stat în loc în timpul bombardamentelor. Este o muncă extrem de grea, dusă sub un cer care dogorește nemilos, de niște oameni încă insuficient echipați și hrăniți. Și totuși, miracolul se produce : cărbunele de Hon Gay ajunge în întreprinderile țării, precum și pe numeroase meridiane ale lumii.

Un scurt popas la Bai Chay, la întoarcere, îmi îngăduie o baie în apele oceanului. Apa este deosebit de limpede și clară. Fundul oceanului continuă să fie noroios ; cu cît avansez, picioarele se cufundă mai tare în mil, pînă unde găsesc adîncimea necesară spre a înota. Altminteri, aceeași senzație plăcută, de totală destindere pe care ți-o dă marea. Aci, însă, mulțimea de stînci uriașe, care te înconjoară la orizont, muntele înverzit care se înalță direct de pe plajă, cerul de un albastru imaculat, — întreaga ambianță devine copleșitoare prin frumusețea ei desăvîrșită.

...Și uiți pentru o clipă, doar pentru o clipă, urgia ce s-a revărsat la cîțiva pași de aci, pe celălalt mal, la Hon Gay.

ECOURI

ANDREI TARKOVSKI („Copilăria lui Ivan", „Rubliov", „Solaris") colaborează în prezent cu Alexei Miharin la scrierea scenariului „O zi albă", pe care îl va realiza apoi. Va fi un film poetic, dedicat copilăriei.

Televiziunea engleză l-a invitat pe Orson Welles să prezinte un serial din 20 de filme intitulat „Marile mistere". Fiecare film va dura 30 de minute și urmează să fie programat săptămînal. Tematica serialului se referă la o serie de personaje misterioase din literatura anglo-saxonă, devenite foarte populare în decursul timpului.

FILM DE MONTAJ realizat de Valeri Kogay, „Amintiri despre curaj" povestește despre dramaticul și lungul asediu al orașului Leningrad prin intermediul imaginilor conservate din jurnalele de actualități ale timpului înregistrate fie în orașul asediat, fie de operatori ai asediatorilor.

„URSULE ȘI GRELU" sînt eroii filmului pe care l-a turnat în această vară pe Coasta de Azur regizorul francez Serge Korber. Interpretă principală: Annie Girardot.

ÎN ATELIERUL cinematografic „Silezia", condus de regizorul Kazimierz Kutz („Perla coroanei"), au fost terminate în acest an trei filme consacrate provinciei sileziene constituind totodată trei debuturi. Este vorba de regizorii Grzegorz Krolikiewicz („Din parte-n parte"), de Halor și Gebski („Descrieri de obiceiuri") și de Andrzej Czekulski („Lună plină deasupra capetelor").

PIERRE CLEMENTI deține rolul principal din adaptarea cinematografică a romanului „Lupul stepelor" de Herman Hesse.

Biblioteca „Saltikov-Scedrin" din Leningrad trimite anual peste 20 000 de cărți și un număr mare de publicații periodice în 101 țări. În schimb, ea primește publicații de peste hotare ce interesează cititorul sovietic. Cele mai intense schimburi se practică cu bibliotecile de stat din țările socialiste, precum și cu biblioteci naționale din Anglia, Franța, S.U.A., din țări ale Americii Latine. Fondul de cărți al bibliotecii de stat „Saltikov-Scedrin" din Leningrad este de 19 milioane volume. Personalul ei numără aproximativ 1 500 de colaboratori. În clișeu: una din sălile de lectură.

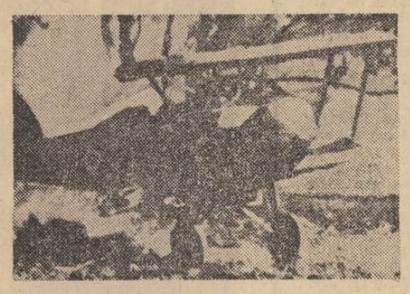

Fotografia reprezintă unul dintre avioanele folosite de regizorii din Hollywood pentru filmele despre primul război mondial. Între timp, solicitate la maximum, bietele avioane nu mai sînt în stare să zboare. Acesta este ultimul condus de cel din urmă aviator... actorul Charlie Stoffer.

CULORI

LIMBAJE

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Izolarea continuă a tentativelor artistice, tratarea lor exclusivă, în afara unui context, a unei finalități comune, a dus la pierderea marelui pathos din vechime. Pictorul devine pictor, lipsit de determinarea spirituală, arhitectul este un fel de inginer, iar sculptorul se cheamă că meșterește ceva în hambarul lui, ca tinichigiii sau forjorii, cum face César, autorul unei lumi absurde, construită din cutii de conserve, din fier vechi și din mașini strivite (lucrarea de la *Musée d'art moderne* este de-a dreptul o capodoperă, sugerînd infernul mecanic, prin intermediul unui automobil cufundat în sine, ca o formă de relief care s-ar autostrivi, în urma unei tectonici stranii, a unui proces interior). Conștiința independenței, a proprietății mijloacelor de expresie n-ar trebui, desigur, să alieneze orizontul ideatic, claustrînd pe artist în cochilia tehnicii lui particulare. Am mai scris despre necesitatea comunicării între arte și aș dori să revin din punctul de vedere al unei realități profunde, care transcede eforturile noastre, rămînind totuși principalul factor de coeziune și dătător de sens.

Kierkegaard este, mi se pare, ultimul mare ginditor care s-a ocupat de locul ideii ca atare în viața operei, insistînd asupra muzicii, pe baza analizei lucrării lui Mozart, *Don Juan*. Ginditorul danez pleca de la necesitatea unei clasificări adecvate a lucrărilor clasice, trecînd în revistă tentativele anterioare, eșuate din cauza insistenței asupra unui termen particular, de obicei de natură formală. El propune reluarea noțiunii hegeliene de *Mittel*, mediu și mijloc de manifestare a ideii. Cuvintele sale par că se referă la puzderia de **isme** contemporane, prin acuitatea observației: „Carența acestor creații era lipsa lor de idee; și cu cît aceste lucrări erau mai perfecte din punct de vedere formal, cu atît s-au consumat mai mult în ele însele: cu cît rutina tehnică s-a dezvoltat pînă la treapta supremă a virtuozității, cu atît mai mult ea devenea superficială — ea nu mai avea nici inimă, nici forță pentru a rezista loviturilor timpului, deși își dădea aere de grandoare tot mai mari și pretindea să fie cea mai pură apă a vieții". Mediul cel mai abstract este în concepția lui Kierkegaard cel mai îndepărtat de limbaj, dar autorul *Maladiei mortale* spune mai departe că singura determinare majoră este aceea a *ideii abstracte*, mai mult decît a mediului. Un mijloc abstract este reprezentat și de artele plastice, fără acel grad de idealitate care împiedecă *repetiția* operei. Limbajul cel mai concret, pe de altă parte, este o formă a istoricității. În sfîrșit, ideea cea mai abstractă ar fi în artă, după Kierkegaard, acea „genialitate senzuală" posibil de exprimat numai prin muzică și tratată de Mozart în *Don Juan*.

Citată ruptură de sensuri și ce univers discontinuu era în capul zănatecului genial! Să fi uitat Kierkegaard oare că totul este limbaj, că totul începe și se termină în limbaj? „In principio erat verbam" trebuie înțeles *in totum*, cum ar fi spus scolasticii. Pictura vorbește, este înzestrată cu un caracter epic, după cum arhitectura lui Gaudi înseamnă o poemă, un limbaj de semne care se adresează conștiinței omului însetat de sacralitate. Un bloc este pentru el o formă a naturii cutreierate de inspirație, tot așa cum arhitectul american Franck Lloyd Wright introduce forme artificiale în peisaj, construind casele în raport cu relieful și cu ansamblul coloristic al locului, explicitînd sensurile ascunse în colinele domoale din California, de pildă, unde am fost să văd, la San Rafael, una din clădirile sale. Este o mostră de limbaj, ca tot ceea ce este expresie. Sculptorul Brețcanu, la noi, tinde spre crearea unui „ambient", a unui mediu pentru viața oamenilor, care introduce frumosul în conștiința omului obișnuit și fără predispoziții artistice prin simpla lui situare. Am văzut proiectele sale în legătură cu spațiile de joc pentru copii și m-a întristat faptul că nici o municipalitate nu a meditat încă serios asupra solutiilor găsite de acest artist care se simte responsabil față de modul de viață al semenilor săi.

Dacă luăm cuvintele în sensul propriu, merg mai departe și spun că nici o idee și nici un fel de artă nu este posibilă în afara verbului. Pot să fiu acuzat de trufie, ca om al cuvîntului, rob la muntele de aur al graiurilor, dar convingerea mea este că nici un artist nu lucrează în afara limbii. Puneți un pictor din Japonia să compună o lucrare din două linii colorate. Va încerca, probabil, o mișcare scurtă, cu trăsături viguroase, care se întretaie fulgerător, ca razele unui laser cînd intră în focar. Nu va fi niciodată clasicismul lui Mondrian, compunînd careuri de lumină și gîndind lumea geometric, într-o Europă de amiază spirituală, după cum nu va fi nici conturul legănat al plaiului românesc dintr-un peisaj de Grigorescu. Este diferența dintre un *waka*, poem nipon și poeziile lui Maeterlinck sau doina de la noi, opere ale graiurilor. Limba este matca spiritului, de aici pleacă toate limbajele noastre.

MICA ENCICLOPEDIE

INIMITABILII

de L. SĂRĂȚEANU

„Nu este mare scriitorul care nu imită pe nimeni; este mare acel scriitor care nu poate fi imitat". *Aforismul aparține lui Chateaubriand și l-am regăsit nu demult, citat într-unul din săptămînalele noastre literare. El mi-a amintit anecdota cu privire la răspunsul pe care Caragiale îl dădea unui debutant la rugămintea acestuia de a-i sugera un subiect de piesă: „Tratează tema" «un băiat iubea o fată». Sugestia nu l-a încîntat pe tînăr care a replicat că subiectul a fost folosit pînă la banalizare. „Depinde cum îl tratezi, a replicat Nenea Iancu.* Shakespeare, bunăoară, a făcut din această temă «Romeo și Julieta»".

Într-adevăr, toți marii teoreticieni ai literaturii au subliniat faptul că preluarea unui subiect, a unei anecdotici sau a unei teme nu constituie în sine nimic compromițător, în măsura în care cel ce preia știe să trateze în manieră strict originală respectivul subiect. Shakespeare, pe care îl cita Caragiale, n-a fost niciodată în Italia. De bunăseamă că el nu cunoștea amănuntele vieții de acolo și că anecdotica propriuzisă a celor doi tineri din Verona sau anecdotica „Neguțătorului din Veneția", directorul trupei de „comedianți" englezi o găsise în vechi piese care circulau în Anglia, pe vremea lui. Shakespeare a avut doar „micul" merit de a fi suflat peste ele cu foarte mult geniu. În felul acesta el le-a transformat în flori ale spiritului uman, care nu se ofilesc în curgerea timpului.

Exemplul etern al tînărului „Will" nu este, însă, singurul. În Franța veacului al 17-lea ilustrul Boileau recolta nu numai elogii pentru a sa „Artă poetică", dar și critici, mai ales din partea latiniștilor care îl acuzau că a preluat ideile din „Ars poetica" a lui Horațiu. Acuza nu era chiar gratuită. Numai că Boileau a putut demonstra că, la rîndul său Horațiu, a preluat idei găsite în „Poetica" lui Aristotel. Era firesc de altfel, ca teoreticianul clasicismului din cel de-al 17-lea veac să fi preluat teze foarte dragi tuturor exponenților acelui curent și care teze se găseau în lucrările anticilor. Faptul nu scade cu nimic din originalitatea operei lui Aristotel, a celei a lui Horațiu sau a celei lui Boileau, căci fiecare au înfățișat respectivele idei în manieră proprie și fiecare a știut să dea acestei maniere durabilitate peste veacuri.

Contemporanul lui Boileau, marele Corneille a pătit-o mult mai rău. Aparițiile „Cid"-ului a determinat în 1636 un val de atacuri din partea poeților rivali Claveret, Scudéry, Mairet și chiar din partea cardinalului Richelieu care avea slăbiciunea de a scrie în orele libere versuri... slabe. Ceea ce s-a numit în Franța „La querelle du Cid" (Gîlceava Cidului), s-a încheiat cu vestitul text redactat de Chapelain, un an mai tîrziu, și intitulat „Les sentiments de l'Académie sur le Cid". Înaltul for, întemeiat la 1635, punea capăt disputei, aducînd lui Corneille unele elogii, dar și unele critici. Dar cu prilejul atacurilor împotriva Cidului s-a folosit între altele și argumentul că tragedia cornelieană prelua întîmplări prezentate de poetul spaniol Guilhem de Castro (1618) în poemul său dramatic „Las mocedades del Cid Campeador" (Tinerețile Cidului Campeador). „Cid" însemna „comandant de oști" iar „Campeador" — „desăvîrșitul". Corneille n-a negat niciodată că a preluat din prima parte a lucrării acțiunea și chiar denumirea personajelor principale. Dar, istoria a știut să distingă între o lungă cronică cavalerească a cărei valoare constă astăzi exclusiv în caracterul ei documentar și prima mare tragedie a literaturii moderne, care se datorează acestui înimitabil Corneille. Și alt contemporan al lui Boileau și Corneille a folosit subiecte sau acțiuni găsite în alte texte. Este vorba de Molière, care de altfel spunea: „Je prends mon bien ou je le trouve". (Îmi iau bunul acolo unde-l găsesc). Pentru „Avarul" de pildă, Molière și-a găsit „bunul" în „Aulularia" latinului Plaut. Zoricitul antichității și-a găsit replica în „Harpagon", dar nu seamănă cu acesta decît prin unele comportamente. În schimb, peste „Avarul" marelui francez s-a așternut acel „fir de văzduh" de care vorbea Arghezi al nostru și care dă perenitate operei.

Și pentru a încheia aceste cîteva notații, voi aminti o întîmplare cu un șef de stat și un scriitor. Omul de condei vizitase pe șeful de stat la el acasă. Cînd vizita a luat sfîrșit, amfitrionul l-a condus pe oaspete prin parc pînă la poartă, spre uimirea grădinarului care mesteca la un răsad. După plecarea scriitorului, șeful de stat i-a spus grădinarului, arătînd spre mașina cu omul ce se depărta: „Îl vezi, el este la fel ca dumneata. Seamănă orice, dar cînd ceea ce a semănat înflorește, este întotdeauna frumos".

Scriitorul era André Malraux, iar omul de stat Charles De Gaulle.

ECOURI

„STRADA FARĂ SFÎRȘIT" — își intitulează sugestiv filmul regizorului sovietic Igor Dobroliubov, film a cărui eroină se află înaintea unui moment crucial din existență — sfîrșitul școlii și alegerea unui drum în viață. În rolul principal: Irina Brazgovka, elevă din Minsk.

Consacrată de multă vreme ca o excelentă actriță de dramă și comedie, Tatiana Doronina (cunoscută spectatorilor noștri în special din filmele „Sora cea mare" și „Tandrețe"), interpretează rolul principal din filmul „Mama vitregă" pe care l-a terminat de curînd tînărul regizor Oleg Bondarev după un scenariu semnat de Edgar Smirnov și Tatiana Doronina.

Clepsidra

STRADA PICTORILOR

de Constantin VIȘAN

Părea neverosimil. Mă aflam de cinci zile la Milano și nu reușisem să văd Domul. Nici Cina lui Leonardo. În a cincea zi petrecută în tovărășia filmelor am constatat cu neliniște că e ultima șansă de a nu scăpa un tren cu care era greu de presupus că aveam să mă mai întîlnesc. În dimineața următoare trebuia să părăsesc Milano. Și iată-mă grăbind aproape cu disperare în căutarea uriașei nave de piatră a Domului, mai întîi — și apoi spre grația zidurilor ce protejează minunea frescei lui da Vinci. Văzîndu-le măreția și inegalabila frumusețe m-a cutremurat gîndul că aș fi putut să nu pot spune că m-am aflat în fața lor. Ce-ar putea să egaleze emoția contactului direct cu liniștea simplă a culorilor de pe chipurile lui Leonardo, sau cu spectacolul arhitectural al celui mai splendid poem gotic? Nu mi-am propus să descriu splendorile acestor capodopere ale geniului artistic și constructiv al poporului italian. Le voi duce însă cu mine, ca pe cea mai imponderabilă și orgolioasă povară, cu promisiunea că atunci cînd timpul va estompa năvala de adjective voi povesti mai amănunțit despre clipa Domului și despre clipa Da Vinci. Pînă-atunci însă, aș vrea să justific titlul acestor însemnări. Hoinărind prin fața vitrinelor strălucitoare ale imensului bazar din preajma Domului, m-am trezit la un moment dat pe o stradelă îngustă, căptușită cu tablouri. O insolită galerie de pictură în aer liber. Sau mai exact, o piață liberă de artă și de pretinsă artă. Picturi în ulei, gravuri, acuarele, laviuri, tușuri, desene, portrete, peisaje, naturi moarte, compoziții, nuduri, flori, pictură figurativă sau abstractă, pastișe după clasici sau violente încercări de innoire, imagini plăcute sau numai violente pete de culoare. Expuse într-o înghesuială de talcioc. Toate stilurile, toate tendințele, toate tehnicile, vegheate de autori milanezi ori oploșiți în orașul mirajelor, din toată lumea. Vizitatorii acestei originale galerii cu vînzare, veniți și ei din lumea întreagă. Am privit tablourile, dar mai cu seamă pe stăpînii lor. Căci spectacolul cel mai interesant îl ofereau ei, autorii tablourilor. Unii își prezentau insistent, ca negustorii de bilci marfa, cei mai mulți însă nu scoteau niciun cuvînt ci așteptau, cu o sfîșietoare indiferență, speratul cumpărător. Fiecare curios ar fi putut ascunde un client. Apariția lui echivala cu singele proaspăt într-un organism epuizat. Dar curiosul trecea mai departe dezamăgind. Și spectacolul speranței se repeta din nou. Dacă nu m-aș fi temut că a doua zi risc să n-am cu ce plăti taxa de îmbarcare la aeroport, aș fi adus cu mine o amintire de pe Strada pictorilor din Milano. Multe tablouri erau oferite la prețul unui banal obiect de artizanat, în schimbul sumei cu care autorul ar fi putut să-și plătească masa de seară la cea mai ieftină „tratorie". Cumpărătorii nu se înghesuiau însă. Am văzut în tot răstimpul petrecut în peisajul pitoresc din preajma Domului doar o singură tranzacție. O pereche de tineri căsătoriți cumpărînd o natură moartă. N-aș putea spune că prin pădurea de banalități și orori nu se aflau și frumuseți reale, unele chiar peste valoarea lucrărilor prezentate la expoziții oficiale ori aflate în galerii și muzee de prestigiu, dar aici nu mai acționa snobismul. Amatorul de frumos privea neîndrăznind să riște de unul singur. Prefera, unul tablou original dar neratificat de timp, o reproducere după Cina lui Leonardo. Deși reproducerea costa cam tot cît originalul expus pe Strada pictorilor.

ȘT. O. IOSIF — INEDIT

de Horia OPRESCU

Într-o bună zi a anului 1952, am descins la Tecuci. Aici, pe strada Uzinei (devenită George Coșbuc) la nr. 5, am ciocănit la intrare. O femeie înaltă, în straie închise, m-a privit cu ochii ei verzi, mirați:

— Pe cine căutați?

— Pe *poeta* Natalia Negru, am subliniat eu. Interese de ordin literar mă îndeamnă să o turbur...

— Eu sînt. Poftiți.

Pătrunsei în unica odaie ce ocupa. Mobilă veche, simplă. O masă pe care, dintr-o ochire, am descifrat: fotografia lui Șt. O. Iosif.

Era pe la ora 6 d.a. Conversația ce am izbutit s-o încheg a fost îndelungă, diversă. Gazda, mai mult asculta. Nu mă privea, fățiș. Căta, lăturalnic, sau în jos. Cînd vorbea, glasul îi era cald, prietenos, ca o murmurare șoptită. Deși, după spusa ei, nimeni nu o cercetase asupra celor cu care o surprinsesem eu, rosti într-un tîrziu, cu o francheță ce mă surprindea și incinta:

— Ce să vă *spun*?... Vorba zboară! Uitați-vă mai bine prin vraful acesta, *scris*...

Iar, dintr-un sertar al mesei unde luasem loc amîndoi, dădu la iveală o cutie de carton, voluminoasă, unde se învălmășeau scrisori, note, poezii, caietele, fragmente, autografe...

— Iată aici, vorbi Natalia Negru, cîteva rînduri pe care Șt. O. Iosif, adolescent abia sosit în București, le trimitea tatălui său, la Brașov: „*Tată dragă, azi am găsit odaie, în strada Lucaci 71. Stau cu un alt băiat, care se prepară și el de bacalaureat (...) Ieri am dormit la d-nul Hodoș*".

După trei luni, tot din București, scrie unei surori a lui: „*Iubită Victorie, din cauza lipsei de parale, am fost silit să mai rămîn aici (...) Am cam suferit fiind răcit, dar acu' mă simt bine. Am cinat o dată la d. A. Vlahuță...*"

Cu alt prilej, se adresează unei alte surori (erau 13 frați în familie), trimițîndu-i aceste versuri: „*O! De-am putea să ne durăm / La margine de cring căscioara / Și-n jurul tatii s-ascultăm / Poveștile-i frumoase seara (...) Cum le-ascultam odinioară, / Surori și frați, în orice seară...*"

Cu asemenea lipsuri și resemnări trec destui ani. Pînă cînd, poetul întîlnește pe Virgil Cioflec. E utilă acum o scurtă prezentare a acestuia. Un colecționar de artă, posesor al unei valoroase colecții de tablouri de pictorul N. Grigorescu și alții. (...) În acest spirit, Cioflec scrie lui Iosif, între altele: „Mi-a fost deajuns scurta noastră întrevedere ca să te prețuiesc ca om, căci de artist numai cînd vom fi prieteni de-aproape, ți-oi spune din inimă, ceeace cu dreptate crez. (...)"

După cîteva zile adaugă pe un ton glumeț, dar foarte limpede: „Da, da, domnul Iosif pleacă la Paris! Lucrul e hotărît, gata și în timpul cel mai scurt... Încrede-te în mine, ca într-o piază bună".

În răspunsul ce trimite acestui amic *provențial*, Iosif exclamă: „*Patru ani la Paris! Dar mi se pare un vis imposibil, ți-o mărturisesc, dragul meu. Nu îndrăznesc să cred așa ceva!...*"

Urmează cîteva detalii...

„*Cariera mea? Dar parcă am mai vorbit noi așa ceva. Ți-am mărturisit atunci, că dorința mea ar fi să știu un meșteșug. Ori să mă fac învățător la țară. Astea nu-s gînduri de ieri; m-au frămîntat multe nopți și probabil că tot acolo o să ajung. (...) Atunci ai venit tu și mi-ai zis: vrei să mergi cu mine? Eu ți-am răspuns da. Și aceasta va fi epoca cea mai frumoasă, cea mai luminoasă din viața mea*".

Porniți la drum, în vara lui 1900, cei doi prieteni străbat și poposesc unde le e mai bine, pînă ce sosesc în Bavaria, prilej poetului să se desfețe ascultînd, sub baghetele cele mai ilustre ale vremii, felurite concerte de Beethoven, Bach, Mozart, Wagner...

Transcriu partial rîndurile pe care Șt. O. Iosif le trimite Hortensiei, sora lui, profesoară de muzică la Caracal:

Dorită surioară,

A nu știu cîta oară vin să te rog frumos de iertare că nu m-am ținut de făgăduială și nu ți-am scris (...) Scrisoarea asta aș fi dorit să fie cît mai veselă, dar eu nu mai știu să scriu și să cuget de cît trist. (...) Și cu toate astea sînt la Paris, orașul purur în sărbătoare, mai ales acuma, pe vremea Expoziției. (...) La drept vorbind, eu am și uitat-o că există de cînd n-am mai dat pe acolo (...) La al șaselea etaj nu e chip să stai, Zăpușeala te-neacă și te doboară. Îmi iau cîte o carte și mă tîrăsc pînă la Luxemburg, una din cele mai splendide grădini din lume (...)

De trei ori pe săptămînă, e muzică; din cînd în cînd cîntă garda republicană, orchestră vestită în lumea întreagă. Adevărate concerte de elită: muzică de Wagner, Massenet, Berlioz. Totdeauna mă gîndesc la tine (..) Astă iarnă — nu știu dacă ți-am scris — am auzit pe Enescu la concert (...) Niciodată nu mi-a apărut așa de uriaș acel geniu muzical care a scris Sonata Lunii. Eu nu aveam program, nu știam ce se execută, dar de la primele acorduri am tresărit și toată ființa mea a început să vibreze, șoptind în extaz fără să-mi dau seama: Beethoven! Și nu m-am înșelat, cu toată lipsa mea de educație muzicală.

Epistola citată este un document rar, ca să nu spun unic, întru arătarea sufletului, a felului de a fi — minunat și totodată straniu, al trubadurului care a fost Șt. O Iosif, stins în 1913, adică acum șase decenii.

CRINOCAII

— Pastel copilăresc —

de Constanța BUZEA

Știți că băiețelul nostru
Duce crinii de căpătîi?
Crinii sunt căluți subțiri
La trăsuri cu trandafiri.

Crinii-cai au frunze-n piele
Și căpestre de zorele,
Crini-cai verzi într-un picior,
Au cap alb cu șase flori.

Două flori sunt ochii lor
Alte două sunt urechi,
Încă două, flori perechi,
Ce să fie? Ochi mai vechi.

Hai să mergem la plimbare,
O plimbare cu alai,
Patru crini, patru picioare,
Din opt crini se fac doi cai.

Să le dăm la cai mălai,
Crinii cu lumini se-adapă.
Să mînăm cu bici de apă
Herghelii de crinocai.

UMOR STRĂIN

— Aveam intenția să-l pun la dispoziția muzeului, dar vi-l cedez dv. Ar trebui să profitați..

— Sînt sigur că a fost pus invers.

— Emisiunea asta am mai văzut-o, așa că eu mă duc pentru un sfert de ceas. Nu uita te rog că la fiecare jumătate de oră să te uiți să nu dea supa în foc...

NOUTĂȚI DISCOFILICE

Au apărut recent sau sînt în curs de apariție ultimele discuri ale anului 1973, an în care „Electrecordul" și-a armonizat mai bine programul apariițiilor sale cu cerințele iubitorilor de muzică și de teatru.

ÎN DOMENIUL MUZICII SIMFONICE este de semnalat apariția unui disc al pianistei Sofia Cosma care interpretează piese de Franz Liszt și Johannes Brahms. Clarinetistul Aurelian Octav Popa și orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu" prezintă trei concerte de Carl Maria Von Weber. Este de semnalat, de asemenea, reapariția rapsodiilor 1 și 2 și a Poemei române de George Enescu, executate de orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Iosif Conta.

Sîntem în așteptarea discului oboistului Martin Szoverdi care împreună cu orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj (dirijori Mircea Cristescu și Paul Popescu) va cuprinde o simfonie concertantă de Albert Markos și un concert de Wilhelm Demian. În categoria noilor apariții se înscrie și discul de rapsodii simfonice de Paul Constantinescu la care și-au dat concursul formații simfonice din Iași, Timișoara, Craiova și București. O reușită discofilică — interpretare și prezentarea artistică — o constituie discul tenorului Ludovic Spiess cu arii din opere de Puccini, Verdi și Beethoven.

Continuînd suita „Istoria muzicii universale în exemple", Zeno Vancea va publica cel de-al nouălea disc cuprinzînd clasicismul vienez — W. A. Mozart, cu exemplificări din simfonii, concerte instrumentale, sonate, divertismente.

CAPITOLUL MUZICII CORALE este mai bine reprezentat, însumînd trei discuri de mari dimensiuni — șapte piese de muzică corală modernă românească ale corului de cameră „Madrigal" condus de Marin Constantin, un disc cu marșuri ostășești (corul Ansamblului Ministerului Apărării Naționale condus de Gheorghe Popescu) și un disc de cîntece pionierești („Cîntați cu noi").

MUZICA UȘOARĂ se anunță prin recent apărutul disc al Aurei Urziceanu cu aranjamente de muzică de Bach, Paganini, Ciprian Porumbescu etc. Cîntărețul Mihai Constantinescu este prezent cu un disc cu treisprezece din cele mai reușite cîntece interpretate și unele compuse chiar de el. Cu discuri mici apar Corina Chiriac, Jean Păunescu, Mihaela Mihai.

În curs de apariție sînt: patru melodii din muzicalul „Bună seara, domnule Wilde" (muzica H. Mălineanu, versuri: E. Mirea) cu concursul cîntăreților Corina Chiriac, George Enache, Aurelian Andreescu, un disc de muzică folk (voce și chitară de Mircea Florian și Marcela Saftiuc), 8 melodii de Laurențiu Profeta, un disc în interpretarea lui Kisfalussy Balint și a formației „Zephyr" din Satu Mare, dirijată de Fekete Ivan, Menestrelul Tudor Gheorghe este așteptat cu un disc intitulat „Viața lumii".

În compartimentul **MUZICII POPULARE** atrage atenția în mod deosebit discul recent apărut cu prelucrări de muzică populară maghiară în interpretarea Filarmonicii și orchestrei ansamblului artistic „Mureșul" din Tg. Mureș sub bagheta dirijoarei Birtolan Judit. Discuri reprezentative sînt și cele ale Floricăi Bradu, Mariei Butaciu, a tambalagiului Toni Iordache.

SFRIA „LEGENDE ROMÂNEȘTI" se anunță prin dramatizarea „Arcașii lui Ștefan cel Mare" de Costache Anton, iar la teatru semnalăm așteptata apariție a „Hanului Ancuței" dramatizare de Valeria Sadoveanu și Constantin Mitru. În distribuție: Ștefan Ciubotărașu, Costache Antoniu, George Calboreanu, Eugenia Popovici, Toma Caragiu, Amza Pellea, Colea Răutu și alții.

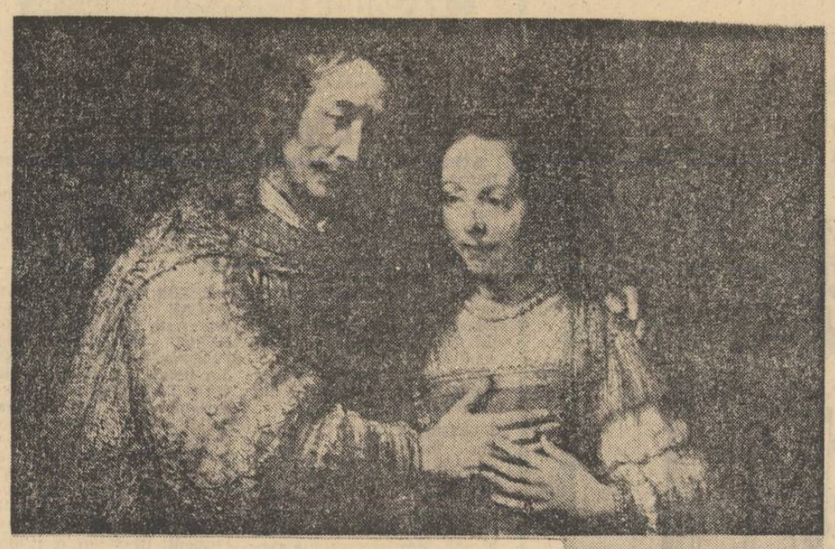

Femeile întind obrazul stîng

Doi englezi, probabil pasionați de pictură și de... statistici, dr. Nick Humphrey, a cărui specialitate de bază este... comportamentul animal și Chris McManus, psiholog, au clasat portretele după preferința pictorilor de a le reprezenta cu obrazul drept sau cu cel stîng. Făcînd în final adunarea, au constatat că majoritatea pictorilor își prezintă bărbații cu obrazul drept și femeile, cu cel stîng. Această tendință este accentuată în autoportrete. Ca un exemplu, la Rembrandt, din 57 de autoportrete, 48 sînt înfățișate în profil dreapta trei-sferturi ; 52 din 66 portrete feminine sînt în profil stînga trei-sferturi. Originalii statisticieni cred că ar fi un material interesant de studiu psihologic : de ce o atare preferință ?

CHIMIE

UN MEDICAMENT „MINUNE" CREAT DE ORGANISM

Interferonul ? O adevărată „armă" împotriva virusurilor, creată de organism chiar în timpul „luptei" cu infecția ! Cancerul mamar se poate transmite prin lapte ? Cîteva dintre cercetările de vîrf ale laboratoarelor Institutului de virusologie „Ștefan S. Nicolau".

Dintre toate maladiile infecto-contagioase care afectează omul, mai frecvente sînt cele produse de virusuri și astfel termenul „viroză" a devenit familiar pentru toată lumea. De cîteva ori pe an avem guturai, în fiecare iarnă există „șansa" să facem gripă, faringită, laringită, pneumonie ; în lunile care urmează sînt riscuri pentru gastro-enterite epidemice, hepatită, meningită. Fiecare își amintește din copilărie pojarul, oreionul, varicela, rubeola și acestea sînt cîteva exemple din virozele care afectează numai omul. E important să amintim că, în afara virusurilor patogene pentru om, întregul regn animal pînă la bacterii își are propriile virusuri și că în unele cazuri barierele între specii pot fi depășite, virusurile patogene pentru animale putînd trece la om și invers, virusuri proprii omului trec ocazional la animale, acest schimb de gazde avînd uneori repercusiuni asupra biologiei agentului infectant.

O știință biologică relativ nouă — virusologia — studiază această lume de ființe celulare, cu o structură atît de simplă și lipsite de o viață independentă, încît au fost considerate inițial fie ca forme lipsite de viață sau ca precursori ai lumii prebiotice. Începutul secolului nostru coincide cu primele cercetări în acest domeniu, și cercetătorii români Babeș, Levaditi, Șt.S. Nicolau, au dus o muncă de pionierat în această ramură nouă a biologiei, importantă pentru medicină prin aplicațiile sale practice.

Poate de multe ori, nu ne gîndim ce obligații ne revin față de noi înșine în prevenirea bolilor virale. Măsurile de igienă personală, colectivă și a locuinței sînt de natură să contribuie alături de vaccinuri, acolo unde există, la o profilaxie eficientă. Socotim că nu mai este necesar să amintim că atît în familie, cît și în locuri publice, respectarea deprinderilor elementare de igienă este o condiție obligatorie de prevenire a extinderii în masă a bolilor transmisibile.

O mențiune specială merită să fie făcută în legătură cu posibilitatea ca unele animale domestice să fie rezervor de virus atît prin ele însele, cît și prin infestarea cu diferiți vectori (de pildă, căpușa).

În cadrul Institutului de virusologie „Ștefan S. Nicolau" sînt în curs cercetări care au ca scop realizarea unor vaccinuri virale și în rujeolă, gripă, oreion și altele. Vaccinul antigripal aplicat pînă în prezent și-a dovedit eficacitatea și urmează a fi extins în masă. De asemenea, aplicarea vaccinului rujeolos la copii, preșcolari în diferite colectivități, a conferi imunitate în cadrul unor epidemii izbucnite în aceste unități. Rezultate bune s-au obținut și cu vaccinul împotriva oreionului preparat în același institut.

În afara vaccinurilor care constituie o permanentă preocupare a Institutului de virusologie, se testează acțiunea unor medicamente asupra unor infecții virale atît in vitro cît și in vivo.

Noi perspective în prevenirea și tratarea unor viroze și-au făcut apariția odată cu descoperirea **interferonului,** o substanță naturală fabricată de celulă în timpul infecției virale, capabilă să împiedice multiplicarea virusului. Deoarece pînă în prezent medicina beneficiază de puține posibilități de tratament a infecțiilor virale, ținînd cont că virusul se dezvoltă numai în celulă, s-a pus o nouă problemă : aceea de a suprima multiplicarea virusului fără să distrugi celula. Un răspuns s-a găsit în această substanță : **interferonul,** care poate fi obținut în laborator, pe culturi celulare infectate fie cu virusuri inofensive pentru om, fie cu virusuri inactivate.

Intrucît problema producerii în cantități mari a **interferonului** în aceste condiții prezintă încă unele dificultăți, s-a căutat obținerea unor substanțe chimice, sintetizate în laborator, care injectate la om să declanșeze producerea de interferon. Deși rezultatele sînt promițătoare, cercetările sînt în fază de experiment. Cercetările asupra substanțelor cu acțiune antivirală avansează totuși astăzi cu pași gigantici și nu e imposibil ca într-un viitor apropiat să putem vindeca gripa, cancerul sau alte numeroase maladii virale cărora le cădem victime, deseori.

O altă sferă importantă de cercetări a virusologilor o constituie relația dintre virusuri și cancer. Pînă în prezent, s-a demonstrat etiologia virală a unor boli tumorale la amfibii, păsări, mamifere și la om pentru unele tumori benigne (efapilonul cutanat și laringian, condiloame — negi venerieni). Studiul experimental al mecanismului de producere a cancerului in vitro a dovedit posibilitatea ca în unele momente ale dezvoltării tumorii, virusul care a determinat-o să nu poată fi pus în evidență prin metodele obișnuite de laborator. Deci, aparent există posibilitatea „dispariției" virusului într-o etapă sau alta a cancerogenezei, dar virusul rămas integrat în celule se multiplică o dată cu celula parazitară, se transmite celulelor fiice și astfel devine ușor de înțeles formarea noțiunii de „ereditate contagioasă". S-a emis ipoteza dacă nu poate avea loc un fenomen asemănător în momentul apariției tumorilor umane. Deși primele cercetări de izolare de virusuri din tumorile maligne umane au fost dezamăgitoare, oamenii de știință perseverenți au continuat experiențele, căutînd în celulele canceroase umane sau fluidele organismului fie particule virale complete sau evidența biochimică, ori imunochimică a infecției virale.

Au fost obținute rezultate pozitive în sensul că pe animale (noi născuți) de laborator s-a constatat o maladie experimentală cu extrase de acizi nucleici din unele celule canceroase umane. Alte rezultate interesante se referă la evidențierea unui virus în cancerul mamar de sîn, găsit și în laptele acestor femei cu cancer de sîn pe de o parte și asemănarea lui cu virusul tumorii mamare a șoarecilor care se pot transmite la descendenți prin lapte, ceea ce ridică problema răspîndirii afecțiunilor tumorale maligne, probleme de mare importanță în epidemiologia modernă.

Desigur, sînt multe date experimentale obținute cu virusurile tumorilor maligne ale animalelor, rezultate care probabil își vor găsi în viitor o aplicație și în studiile similare la om. Astfel, transmisia verticală — de la părinți la urmași — a fost demonstrată de Korpowski pentru un virus oncogen al maimuței, care poate fi luat de celulele spermatice ale iepurelui și transmis ovulului femelei în timpul fertilizării, ridicînd problema unui alt fel de transmitere a cancerului la om.

Dr. Geta DANIELESCU
cercetător la Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau"

CELEBRĂ CURIOZITATE LOGICĂ

Jocurile de matematică distractivă au devenit parcă mai mult decît oricînd un mijloc de educare a logicii. Matematicienii sînt pasionați inventatori de asemenea „probleme" și mai toate publicațiile științifice din lume le acordă spații. Ingeniozitatea lor și efectul produs — e un stimulent foarte plăcut pentru o gimnastică a minții, pentru educarea unei gîndiri logice — au determinat „popularizarea" lor în ziare și reviste de mare tiraj. Pierre Berloquin ne amintește acum în pagina științifică a ziarului „Le Monde" poate de cea mai cunoscută „curiozitate" logică. V-o propunem. Încercați singuri să-i găsiți soluția.

Un călător ajunge la o răscruce. Știe că urmînd numai un anume drum din cele două ce se deschid înainte va ajunge în satul-țintă al itinerariului său. Dar care dintre ele ? În regiune trăiesc două familii. Membrii uneia spun adevărul, ai celeilalte, mint. Bineînțeles, adresîndu-se unui băștinaș, el nu știe cărei familii îi aparține acesta, dar îi va pune o întrebare, al cărei răspuns îl va lămuri foarte bine. Ce întrebare îi pune călătorul ?

O primă soluție constă în a-l obliga pe necunoscut să mintă, odată, indiferent de familia căreia îi aparține, întrebîndu-l : „Dacă aș face parte din cealaltă familie, ce drum mi-ai spune să iau ca să ajung în sat ?" Răspunsul este în ambele cazuri contrariul adevărului.

Pierre Berloquin afirmă — și va demonstra — că există cel puțin încă două alte soluții care, de altfel, evită intervenția familiei necunoscutului. Care sînt aceste soluții ?

(După ce v-ați bătut singuri capul, verificați exactitatea urmărind soluțiile publicate chiar în această pagină.

EXACT CA UN COPIL DE DOI ANI !

Directorul grădinii zoologice din Wassemaar, (Olanda), **dr.** *Louwman, a avut o idee năstrușnică : a instalat ecrane de televiziune în cuștile gorilelor. La această veste, numărul de vizitatori a crescut vertiginos, înregistrîndu-se o primă victorie. Gorilele au fost încîntate și aproape că nu-și mai luau ochii de la televizor. Iar psihologii au beneficiat de un experiment interesant, urmărind reacțiile acestor telespectatori neobișnuiți timp de cîteva săptămîni. S-a putut de altfel face și un bilanț al gusturilor lor, un top al emisiunilor. Pe primul loc al preferințelor : desenele animate pentru copii. Imediat după : documentarele consacrate animalelor sau vieții în natură. Pe al treilea loc filmele muzicale sau oricum cu multă muzică. „Se comportă exact ca niște copii de doi ani", a exclamat dl. Louwman.*

ASTRONAUTICĂ

CERCETĂTORII COSMOSULUI DIN NOU LA... DRUM

de ing. Dumitru ANDREESCU

membru în Comisia de astronautică a Academiei Republicii Socialiste România

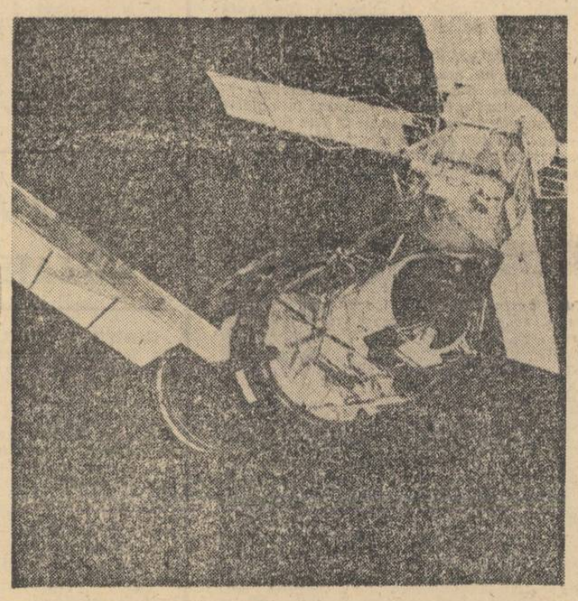

Stația orbitală locuibilă Skylab, în configurația reală, cu o singură „aripă" solară pe corpul principal. Se observă „moara de vînt" atașată — observatorul astronomic destinat supravegherii astrului zilei și fotografierii sale în momentele caracteristice, în special pe timpul erupțiilor.

UN EXAMEN TRECUT CU SUCCES : DOUĂ LUNI ÎN COSMOS. Reușita examenului menționat încurajează. Într-adevăr, membrii primei echipe, după numai o săptămînă de la instalarea pe stație uitaseră complet de „răul de spațiu" și își desfășurau activitatea în ritmul stabilit. Iar cînd s-a împlinit prima lună de detașare în cosmos au cerut să li se sporească sarcinile, avînd un apetit extraordinar pentru muncă ! Ca în poveste, ei înfăptuiau în două zile cît cei de dinaintea lor în trei, lucrările le executau cu o ușurință surprinzătoare și mai toate obiectivele se realizau cu devansări apreciabile. De pildă, o lucrare de exterior, simulată la sol pe timpul pregătirilor pentru misiune, s-a efectuat în numai 4 minute, în timp ce la repetiții dura 20—25 minute. Pînă și timpul de masă s-a redus la jumătate — de la o oră, la 30 minute.

Într-o formă excelentă, oamenii s-au achitat de sarcinile primite și au mai realizat, pe deasupra, un mare număr din sarcinile inițial rezervate echipei nr. 3. Bunăoară, se prevăzuseră 26 experiențe de teledetecție și au fost efectuate 40, iar mai bine de două treimi din totalul orelor de supraveghere a Soarelui (250 ore) au fost realizate. S-au obținut astfel 16 400 fotografii multispectrale în cadrul activităților de teledetecție și 77 600 clișee înfățișînd momente ale celor mai caracteristice procese ce se petrec în Soare (inclusiv 100 erupții, dintre care 4 de o violență nemaicunoscută).

În acest mod s-a creat o disponibilitate de timp în programul misiunii nr. 3, care va fi destinată obiectivului principal : examinarea îndeaproape a cometei Kohoutek.

SARCINI ALE NOII MISIUNI. Firește, echipa nu se va ocupa numai de cometă. Sînt încă atîtea probleme importante de rezolvat, încît timpul va fi raționalizat strict și pe mai departe.

Locul central îl vor ocupa lucrările de teledetecție (evaluarea resurselor minerale, cercetarea vegetației și a culturilor, semnalarea invaziilor de dăunători, descoperirea pînzelor de apă freatică în regiunile secetoase, determinarea gradului de poluare a apelor și aerului din anumite locuri etc), observațiile meteorologice (depistarea din faza timpurie a formațiilor noroase periculoase — uragane, cicloane ș.a. — și urmărirea evoluției lor), supravegherea Soarelui, participare la programul de luptă împotriva cataclismelor naturale (seisme, erupții vulcanice, inundații, incendii) și alte activități corelate.

Se va acorda atenție, de asemenea, perfecționării metodelor și tehnicii pentru geodezia și cartografia cosmică, pentru dispeceratul spațial de navigație — maritimă și aeriană — pentru organizarea unor acțiuni mari de construcții, precum și pentru alte servicii cu caracter global ce urmează a se desfășura cu concursul echipelor din edificiile orbitale.

Nici cercetările biomedicale nu vor fi neglijate. Dimpotrivă, se are în vedere îmbunătățirea programului și sub acest raport, prin introducerea a noi teste și efectuarea de controale medicale extinse, pe baza concluziilor ce s-au putut trage din modul cum s-au comportat cele două echipe precedente. Oricum, exercițiile de gimnastică rămîn obligatorii, durata lor zilnică trebuind să fie de cel puțin o oră și jumătate.

„MENAJERIA" FĂRĂ SUPRAVIEȚUITORI. Este interesant de știut că toate viețuitoarele duse pe stație de echipa nr. 2 au pierit pînă la urmă : mai întîi a murit unul din cei doi păianjeni (Anita) — a fost găsit fără viață într-una din zile ; celălalt (Arabella) s-a acomodat cu imponderabilitatea (chiar a țesut o pînză), a trecut cu bine și obstacolul supraaccelerațiilor din perioada returului, dar a murit îndată după aceea, pe timpul transportului spre laborator.

Nici șoarecii de desert n-au avut o soartă mai bună. Toți șase au murit cînd echipa se mai afla pe stație. La fel cuplul de țînțari.

Numai peștișorii au rezistat. Fuseseră doar doi la plecare, iar la îmbarcare pe nava **APOLLO** numărul lor sporise cu 50 (pe stație s-au adus și 50 de icre, din care au ieșit tot atîtea vietăți, complet adaptate la starea de imponderabilitate).

Din păcate și aceștia au pierit, chiar mai înainte ca nava să fi atins suprafața apei ; doar 4 peștișori au supraviețuit suprasarcinilor, însă și ei au murit îndată după amerizare, pe timpul transportului în elicopter.

Așadar, readucerea pe Pămînt a vietăților din cosmos pune probleme.

De netrecut ?

Iată încă una din clarificările ce se așteaptă de pe urma noii misiuni spațiale la bordul stației **SKYLAB.**

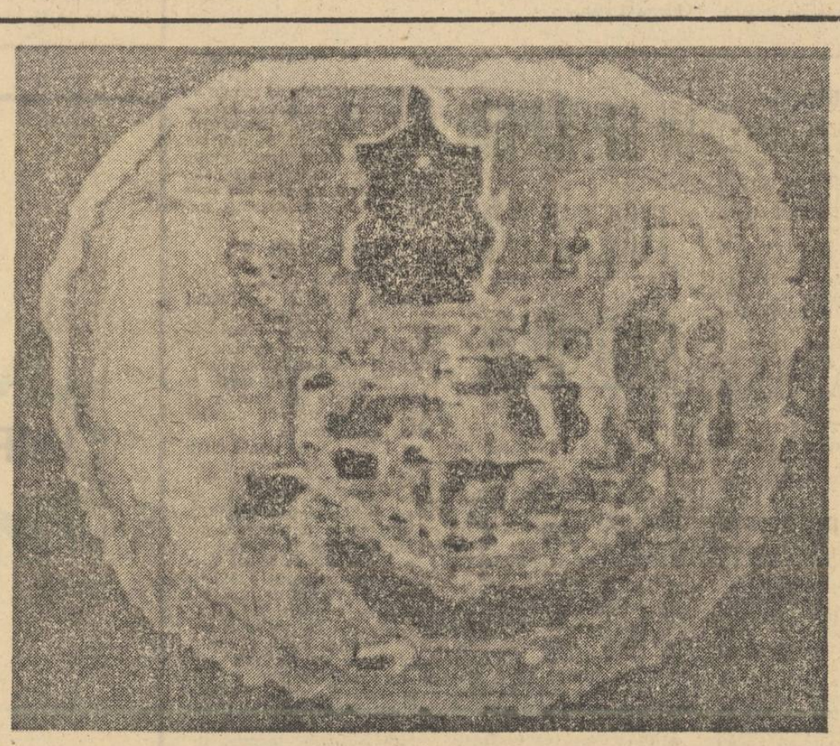

HARTA ABDOMENULUI

Ne pare rău — din nou — că nu putem să redăm în culori această imagine pe care, desigur, nu ați mai avut ocazia să o vedeți : e o secțiune într-un abdomen. Acea „pată" din stînga, e ficatul, sub care se află unul din rinichi, iar la mijloc — sistemul digestiv. Deasupra — șira spinării. E adevărat, în alb-negru, totul se distinge mai greu. „Culoarea oferă și adaugă o nouă dimensiune imaginii" afirmă cercetătorii Universității Georgetown, din Washington. Și informațiile care se obțin aici sînt de o sută de ori mai multe decît cele pe care le oferă aparatele radiologice „clasice". Cercetătorii englezi au realizat un aparat asemănător — computerizat ca și acesta dar... în alb-negru și folosit doar pentru „aria" creierului. Acesta numit A.C.T.A. — automatic computerized transverse axial — este considerat ca un aparat radiologic secționator... revoluționar. Cercetătorii Universității din Washington au obținut... „colaborarea" calculatorului electronic și culorii în radiologie, pentru a se realiza imagini în secțiune. Profitul pentru medicină este foarte mare. Pe de o parte, calculatorul electronic care a adus reale servicii în ultimii ani cercetării medicale și în tratamentul bolnavilor. Pe de alta, A.C.T.A. poate reda imagini din orice parte a corpului definind și localizînd tumori, chiaguri de sînge, chisturi, fracturi defectuos sudate etc.

UN „CONCENTRAT" DE ULTRAVIOLETE

Este firesc ca, pentru a alege materialele cele mai adecvate în construcția navelor cosmice, să se facă numeroase testări. Cum ? Greu de făcut încercări în Cosmos, bineînțeles, dar la sol dificultățile nu sînt deloc obișnuite. A crea o „ambianță" cît mai fidelă, a reproduce deci cît mai exact toate condițiile cărora va trebui să le facă față materialele în zborurile cosmice — — vid înaintat, temperaturi foarte scăzute, radiații etc. — reprezintă în sine o performanță. Cercetătorii Institutului fizico-tehnic de joase temperaturi, al Academiei de științe din Ucraina au conceput un aparat permițînd să se obțină, în condiții de vid

înaintat, o radiație ultravioletă asemănătoare celei emise de soare în gama de lungime de undă de 500 la 1 500 angströmi (un angström, ni se amintește în nota informativă este a suta milioana parte dintr-un centimetru). Realizarea e deosebit de prețioasă, pentru că în condiții obișnuite, razele acestei părți a spectrului sînt absorbite de păturile superioare ale atmosferei și nu ajung la suprafața Pămîntului. Cîteva detalii ? Un jet de gaz supersonic prin care se trece un fascicol dens de electroni folosește ca sursă de radiație în noul aparat. Aparatul permite să se studieze schimbarea proprietăților fizice și chimice inițiale ale diferitelor materiale în condiții de vid. Dar în afară de aceste studii, aparatul poate folosi și altor cercetări în domeniul „radiației ultraviolete în vid".

CELEBRĂ CURIOZITATE LOGICĂ

IATĂ POSIBILITĂȚILE :

Călătorul arată unul dintre cele două drumuri, întrebînd : „Dacă v-aș întreba dacă acest drum duce în sat, ce mi-ați răspunde ?". Mincinosul este obligat să mintă asupra propriului său răspuns, care este deja un răspuns contrar adevărului. Așadar, mincinosul spune se anulează.

O altă soluție Călătorul arată trei drumuri (cele două dinaintea lui împreună cu drumul pe care a venit) întrebînd : „Ce drum duce în sat ?". Mincinosul se trădează arătîndu-i două drumuri.

Această celebră problemă de logică demonstrează precaritatea minciunii, atunci cînd aceasta este sistematică. În ce privește aceste două soluții, ele au fost date de un foarte cunoscut matematician Martin Gardner, cititorilor revistei „Scientific American", în 1957.

Citîm aici și anomalia lexicografică observată : există un termen pentru cel care nu spune adevărul : mincinos. Dar pentru cel care spune adevărul, nu este creat nici un termen.

Ulei de floarea soarelui contra sclerozei în plăci

Cum foarte mulți cititori ne-au cerut în scris amănunte despre această ipoteză îndrăzneață (publicată în „Times") vom adăuga aici informația pe care de astă dată ne-o oferă revista „Science et Vie". Acest regim care comportă aproximativ 60 g de ulei de floarea soarelui pe zi, ar compensa carența observată la acești bolnavi privind acidul linoleic necesar formării manșoanelor de mielină a sistemului nervos, și care constituie unul din efectele scleruzei multiple. Prof. Field atribuie această boală unei reacții alergice care ar putea începe cu o gripă sau cu o altă boală dintre cele mai banale, cum sînt oreioanele.

CONVOAIE DE APĂ PENTRU DEȘERTURI

Ideea de a fertiliza deșerturile, folosind apa icebergurilor, a fost la un moment dat mult aplaudată. Și apoi abandonată. Cercetătorii de la Geological Survey au readus în actualitate această posibilitate, argumentînd cu cifre. Prețul apei extrase din acești munți de gheață care circulă în oceane, incurcînd traseele, ar fi de o sută de ori mai ieftin decît cel obținut prin desalinizarea apei de mare. Ca urmare, ne putem aștepta să urmărim imagini de la primele convoaie de apă... pe apă. Insulele de gheață de 30 km lungime vor fi, așa cum se speră, remorcate din Antarctica pînă pe coastele Americii de Sud și Australiei.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

MODA

REVELION ÎN AVANPREMIERĂ

Chiar dacă prietena noastră moda (fireşte, mă refer în mod special la femei, aşa că bărbaţii n-au de ce se simţi „jigniţi" de bănuiala unor preocupări atit de... minore) are pretenţia să se înnoiască mai des decit putem ţine noi pasul cu ea, n-o putem ignora. Cu precădere, în lunile acestea de sfirşit de an, cind îmbrăcămintea de iarnă şi rochia de Anul Nou ne face să visăm modele şi să folosim talentele noastre de gospodine chibzuite în vederea unor planificări de fonduri personale.

Multe cititoare ştiu de acum ce şi cum se poartă seara. Informaţiile pe care îmi permit să le dau conturează citeva sugestii şi vă rog să le socotiţi ca atare. Pentru seară, se poartă, chiar mult anul acesta, triplu voal, crep natural, jersey de mătase cu fir lucios, catifeaua din bumbac sau mătase. Culorile? Multe, ca de obicei, alegind însă alte nuanţe, calde, mai estompate, mai cuminţi ca altădată. Toate nuanţele de la bej la maron, toate nuanţele de gri, negrul şi movul, într-o spectaculoasă revenire, vişiniul, verdele stins albastrul electric, bleumarinul, galbenul, foarte mult galben. O bogăţie care vă pune, probabil, în incurcătură!

Rochiile de seară, lungi pînă la gleznă — majoritatea — sau acoperind doar genunchii, se remarcă fie prin cloşurile moi, pliurile soleil şi drapaje, fie prin linia lor dreaptă, aproape tubulară. În acest din urmă caz, ele sînt de cele mai multe ori un fel de rochii mulate pe trup, cu bretele şi se poartă cu jachete din acelaşi material sau altul, totdeauna garnisite cu mărgele, paiete, borduri strălucitoare. Într-un astfel de ansamblu, jacheta rămîne piesa care accentuează eleganţa.

Vă mărturisesc că prezenţa unor rochii de seară, deosebit de reuşite în colecţia prezentată recent de Casa de modă — despre care am scris şi în numărul trecut — mă determină să vă împărtăşesc citeva impresii şi să încerc să vă descriu citeva modele.

Să zicem că alegem negrul. O rochie din catifea neagră brodată cu motive, de inspiraţie populară, în paiete şi mărgele negre, simplă, prinsă pe după gît cu bretele, este ceea ce aş numi distincţia însăşi. Şi tot la acest capitol aş integra o rochie albă, simplă, din jersey subţire cu mineci bogate şi corseletă, lucrate în goblen şi paiete în culori tari sau una neagră din catifea, stil cheminier, însoţită de o vestă lungă din blană sintetică.

Eleganţa cu literă majusculă poate fi emblema unei rochii din mătase crêpe mov, cu fustă soleil, corsaj simplu, singura garnitură fiind o bentiţă îngustă din lamé auriu, care bordează corsajul şi tivul şi se plasează într-un cordon subţire în talie.

Practice, în sensul că pot fi purtate, fără grijă şi la un spectacol şi la o reuniune între prieteni, mi s-au părut o rochie din stofă de culoare cărămizie cu decolteu ascuţit, adînc, fustă soleil şi două mineci chimono, bogate, prinse în manşete, din voal la culoare cu carouri conturate din fir auriu (de fapt, realizate cu o mare măiestrie din două baticuri din voal) precum şi fustele negre sau de alte culori închise drepte sau în cloşuri cu bluze imprimate sau uni.

Majoritatea decolteurilor îşi menţin forma de V, fiind mai îndrăzneţe seara. Umerii sînt deseori descoperiţi, rochiile fiind prinse doar în bretele. Dar rochia cheminier nu şi-a părăsit locul de favorită în colecţiile de modă, apărînd — depinde doar din ce ţesătură este creată — de dimineaţa pînă seara.

Şi perlele continuă să fie moderne, însoţite de lanţuri metalice. Ca noutate — perlele metalizate, aurii sau argintii şi foarte mult chihlimbar. Cît priveşte pantofii, soclurile au dispărut sau au rămas foarte discrete. În schimb, tocurile sînt foarte înalte (7-9 cm) şi foarte drepte.

E timpul să vă alegeţi ţesăturile în culoarea care vă avantajează. Pentru reîmprospătarea unor rochii mai vechi, mai aveţi ceva timp. Vom mai putea reflecta împreună, la citeva modalităţi. Dacă vă mină curiozitatea să ştiţi şi alte amănunte despre moda de seară, ne cunoaşteţi adresa...

L. MARINA

Case modele reprezentative reflectînd diversele tendinţe ale modei, cu precădere elegante, pentru seară

Desene de Tanţi PFENNINGS

Caleidoscop

CUMPĂRĂTORUL HOTĂRĂŞTE

Nu este prima oară cînd se face un sondaj în industria uşoară. Ceea ce ne-a impresionat cit se poate de plăcut este însă faptul că sondajul din magazinul „Trusoul" de pe cunoscuta stradă bucureşteană Lipscani, folosindu-se mai multe mostre de ţesături imprimate, destinate garniturilor de pat, are loc în faza în care Institutul de proiectări al industriei uşoare a făcut documentaţia tehnică pentru o fabrică ce va produce astfel de materiale.

Deci o fabrică ale cărei ţesături — grosime, culori, motive — vor fi racordate la gustul cumpărătorilor înainte de a fi produse în serie şi nu, după... De-ar mulţumi iniţiativa asta şi pe alţii!

STRUGURII LA MUZEU

Mii de soiuri de viţă de vie, reprezentînd o colecţie foarte interesantă, alcătuiesc zestrea unui muzeu în aer liber organizat în incinta Institutului ucrainean de cercetări în viticultură şi vinificaţie din Odesa. Cele peste 1 600 soiuri de struguri, cultivate în toate zonele lumii sînt prezentate pe tări.

INFORMAŢII LA DOMICILIU

Centrul de informaţii pentru femei, din Franţa a adoptat o formulă originală pentru a răspunde prompt la numeroasele scrisori şi apeluri telefonice. Reprezentantele sale s-au urcat într-un camion şi-au proiectat un itinerar şi au pornit dintr-o localitate în alta pentru a fi, la anumite date, la dispoziţia numeroaselor lor solicitante, interesate în probleme de muncă.

CUSĂTURI ŞI BRODERII ROMÂNEŞTI

Multe femei harnice şi talentate păstrează tradiţia unor meşteşuguri moştenite din bunici şi străbunici. Este cunoscută în întreaga ţară MARIA SPIRIDON din Avrig cu frumoasele ei scoarţe. O expoziţie itinerantă prin ţară ajută de altfel pe cei interesaţi să-i cunoască arta.

Învăţătorul IOAN TRIFAN din Roman ne scria recent despre o altă expoziţie de acest fel organizată la Casa de cultură a sindicatelor din acest oraş moldovean, în care femeile expun cusături şi broderii populare pe obiecte de podoabă sau de strictă utilitate cum ar fi feţe de masă, carpete, perne, cuverturi. Iar printre măiestrele exponate, cele mai frumoase şi variate se dovedesc a fi cusăturile şi broderiile realizate de MARICICA ATUDOREI şi ELENA TOCAN. Felicitări!

Clişeul reprodus înfăţişează o faţă de masă brodată de Elena Tocan.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PE TEME JURIDICE

ŞTEFANA BASARAB din Bucureşti. Adresaţi-vă judecătoriei pentru fixarea unei pensii în bani necesară întreţinerii celor doi copii minori. Instanţa judecătorească fixează cuantumul acestei pensii, ţinînd seama de nevoile de creştere ale copiilor şi de mijloacele de care dispune soţul dv. În acest caz, tatăl copiilor va fi obligat să plătească pînă la o treime din cîştigul ce-l realizează din muncă.

EUGENIA STRATULAT — din municipiul Ploieşti. Tatăl poate fi obligat de instanţa judecătorească să plătească pensie de întreţinere pentru copilul devenit major, în vîrstă de pînă la 25 ani, care îşi continuă studiile şi se dovedeşte bun la învăţătură. Adresaţi-vă judecătoriei Ploieşti pentru a hotărî asupra cererii respective.

VICTOR DROBOŞ din com. Copalnic — Mănăştur, satul Berinţa, jud. Maramureş. Adresaţi-vă Comitetului executiv al Consiliului popular al comunei pe raza căreia domiciliaţi, solicitînd să vă încuviinţeze înfierea minorului pe care-l creşteţi. Înfierea o puteţi face în acelaşi timp, dv. şi soţia. Pentru încheierea înfierii, urmează să-şi dea consimţămîntul şi părinţii minorului.

PETRE POPESCU şi NICOLAE GOCIMAN din Bucureşti, GHEORGHE IONESCU din Breaza, jud. Prahova, MARIA BALINT din Beiuş, jud. Bihor, MARGARETA DANEI — din Petroşani — jud. Hunedoara. Soţul supravieţuitor moşteneşte jumătate din averea celuilalt soţ cînd vine la succesiune cu părinţii defunctului (ori numai cu unul din ei) sau numai cu fraţii şi surorile acestuia şi descendenţi de-ai lor (ori numai cu unii din aceştia).

Dacă de pe urma soţului decedat au rămas copii (indiferent că sînt dintr-o altă căsătorie sau din afara căsătoriei, dar au fost recunoscuţi sau filiaţia a fost stabilită prin hotărîre judecătorească), soţia moşteneşte numai o pătrime din averea rămasă.

ROZA A. — Buzău — *Vă indicăm medicamentul Distonocalm, cite un comprimat seara şi Juvenal pentru îngrijirea tenului.*

PAVEL RUSSU — Braşov — *Nu contraindicăm tratamentul cu Gerovital, dar se va testa toleranţa la medicament. Singura contraindicaţie menţionată este sensibilizarea la procaină.*

ÎNGRIJIŢI-VĂ SĂNĂTATEA

IUDITH PASTOR — Tg. Mureş. — *Intervenţii chirurgicale în scop estetic se fac la spitalul de chirurgie plastică şi reparatorie din str. Arhitect Mincu nr. 7. Este necesar să aveţi o recomandare din partea medicilor din localitatea dv.*

G. FIFICA — *Vă indicăm: vitamina E — trei dragele pe zi şi Folcisteină cîte o fiolă pe zi timp de 20 zile.*

V. CREMENE Arad — *Vă indicăm exerciţii de gimnastică, sirop hecogen — trei linguriţe pe zi, B 12 50 g. — injecţii intramusculare zilnice şi Folcisteină — cîte o fiolă la două zile. De asemenea, vitamina E drageuri, cîte trei pe zi. Durata tratamentului este de 15 zile.*

PENTRU GARDEROBA SEZONULUI RECE

Aşadar, ilustra „Doamnă a cucurbitaceelor" cum o numeşte autorul atît de parfumatelor Rapsodii, a poposit cu tot dichisul şi cu tot alaiul de bucurii şi melancolii, de culori şi de arome tulburătoare. Chiar dacă surprizele metereologice nu lipsesc, nu mai e nici o îndoială că toamna a început să se facă simţită din plin.

Săgeata vineţie a mercurului coboară încet dar consecvent pe verticala termometrului, spre valorile inferioare ale lui Celsius şi aerul a început să miroase a zăpadă.

Toamna nu e numai anotimpul rodniciei şi al culorilor, ci şi cel al căutărilor febrile, al înnoirilor în vestimentaţie.

Chiar dacă pînă acuma, furaţi de preocupări cotidiene, am neglijat s-o facem, a sosit clipa să ne verificăm garderoba şi să ne întrebăm dacă sîntem pregătiţi să înfruntăm anotimpul rece. Este o problemă care stă la îndemîna oricui să o rezolve în chipul cel mai simplu, cu o singură condiţie: să accepte... călduroasa invitaţie avansată în aceste zile de magazinele de confecţii din întreaga ţară.

Venind în întîmpinarea cumpărătorilor, comerţul etalează în acest an o gamă sortimentală substanţial înnoită cu confecţii specifice sezonului rece, realizate după cele mai noi cerinţe ale modei.

Reţin atenţia pardesiile pentru băieţi şi fete, clasice şi sport, confecţionate din ţesături de lînă în culori vii, plăcute. Un gir al calităţii îl constituie furnizoarele acestor articole, fabricile de confecţii, din Craiova, Rîmnicu Sărat, şi „Mondiala" din Satu Mare, care şi-au cucerit o binemeritată faimă şi peste hotare.

Uneori, paltonul poate deveni incomod. În cazul acesta îl puteţi înlocui, la un preţ accesibil, cu o scurtă trei sferturi bărbătească, confecţionată din relon şi căptuşită cu mătase fără contracţie sau cu un material ce imită perfect blana. Este practică, uşoară, călduroasă şi uşor de întreţinut.

Într-o paletă cromatică foarte diversă, în care predomină culorile pastel atît de iubite în zilele noastre, pot fi găsite în magazine jachetele din stofă, dublate cu vatelină, pentru femei, care se completează foarte bine cu un pantalon. Croite într-o tăietură modernă tip sport, cu buzunare, fermoare, glugă fixă sau detaşabilă, într-o mare diversitate coloristică, jachetele se asortează uşor la întregul ansamblu vestimentar, conferindu-le celor ce le poartă un plus de tinereţe şi de frumuseţe.

Se găseşte, de asemenea, în rafturile magazinelor un bogat şi variat stoc de tricouri din bumbac sută la sută, importate, apreciate pentru tuşeul delicat, pentru frumuseţea lor.

Într-un sortiment complet de mărimi şi culori, comerţul oferă cumpărătoarelor ciorapi de o mare fineţe şi eleganţă din fibre sintetice, cu şi fără dungă, precum şi dresuri supraelastice. Nu lipsesc din magazine nici ciorapii tip lînă bărbăteşti atît de utili în zilele friguroase.

Un pled plăcut, uşor şi călduros în acelaşi timp, este binevenit în zilele reci. Comerţul vă pune la dispoziţie păturile neţesute din celofibră „Muntex" şi „Mirela", în culori şi desene atrăgătoare şi la preţuri convenabile. (5543 A)

EXERCIŢII FIZICE PENTRU TOATE VÎRSTELE

EXERCIŢIUL I. Din poziţia stînd, ridicaţi în jurul dumneavoastră 20-30 beţe de chibrituri (scobitori sau beţişoarele de la jocul „Maroc"). Aplecaţi-vă şi ridicaţi pe rînd, cîte un beţişor, cu revenirea trunchiului la verticală. Beţişoarele le strîngeţi în mîna stîngă, în cutia respectivă. Mişcarea de flexie (aplecare) repetată contribuie la întărirea muşchilor abdominali, ai spatelui şi intervertebrali, măreşte mobilitatea coloanei vertebrale şi reduce din stratul adipos al abdomenului.

EXERCIŢIUL II. Culcat cu faţa în jos, faceţi flotări în braţe, cu ridicarea trunchiului întins, cu sprijin pe palme şi degetele picioarelor. Reveniţi în poziţia culcat. Se pot face 2—3 reprize de cîte 5 flotări **(fig. 1).** Exerciţiul întăreşte muşchii membrelor superioare, ai centurii scapulo-humerale, abdominali şi ai spatelui, activează intens frecvenţa cardiacă şi respiratorie. Evitaţi biocarea respiraţiei datorită greutăţii exerciţiului şi căutaţi să respiraţi cît mai mult.

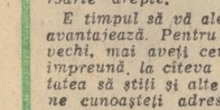

EXERCIŢIUL III. Culcat pe spate, cu braţele lateral, ridicaţi picioarele întinse la verticală, duceţi-le lent, peste cap, reveniţi în poziţia de plecare. Puteţi face 2 reprize de 5-10 ori fiecare **(fig. 2).** Exerciţiul se adresează în special muşchilor abdominali avînd efecte mari în combaterea atoniilor intestinale, prevenind apariţia ptozelor viscerale şi a varicelor, mărind mobilitatea coloanei vertebrale, stimulînd circulaţia venoasă.

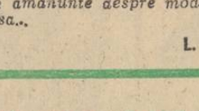

EXERCIŢIUL IV. Culcat pe spate, cu picioarele îndoite, cu tălpile pe podea şi braţele pe lîngă corp, ridicaţi capul, concomitent cu tragerea abdomenului înăuntru şi inspiraţie profundă. Rămîneţi în această poziţie timp de 10—15 secunde reţinînd respiraţia, apoi vă destindeţi cu expiraţie puternică **(fig. 3).** Puteţi face exerciţiul de 5—10 ori cu pauze de respiraţie. Aceste mişcări activează muşchii abdominali şi intestinali, au efecte mari în prevenirea şi tratarea ptozelor şi constipaţiilor, contribuie la mărirea capacităţii respiratorii.

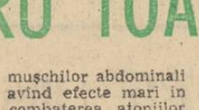

EXERCIŢIUL V. Depărtat, cu braţele înainte, ţinînd o carte groasă de 2—3 kg. (minge medicinală), răsuciţi trunchiul spre stînga cu ajutorul braţelor, cu arcuire şi inspiraţi prelungit. Apoi, răsuciţi-vă spre dreapta, cu expiraţie prelungită. Se repetă de 5—10 ori în fiecare parte **(fig. 4).** După 2—3 răsuciri complete, începeţi să faceţi inspiraţie spre dreapta şi expiraţie spre stînga Exerciţiul se adresează muşchilor centurii scapulo-humerale, membrelor superioare şi trunchiului, măreşte mobilitatea coloanei vertebrale şi capacitatea respiratorie.

EXERCIŢIUL VI. Depărtat, cu braţele sus, ţinînd o carte deasupra capului, îndoiţi trunchiul spre stînga cu arcuire şi inspiraţie prelungită. La fel, spre dreapta, cu expiraţie. După 2—3 repetări în ambele părţi, treceţi la inspiraţii spre dreapta şi expiraţii spre stînga. Se pot face 10—12 îndoiri complete **(fig. 5).** Exerciţiul acţionează asupra părţilor laterale ale trunchiului avînd efecte asemănătoare cu cele de la exerciţiul anterior.

EXERCIŢIUL VII Şezînd ghemuit, cu braţele strînse pe genunchi, vă rostogoliţi pe spate, pînă pe ceafă, cu ridicarea şezutei, (picioarele ghemuite). Reveniţi în poziţia de plecare

Se poate face în continuare de 10—15 ori **(fig. 6).** Exerciţiul acţionează ca un masaj forte asupra spatelui şi feselor, reducînd din stratul adipos. Este indicat în spondiloză.

EXERCIŢIUL VIII Ghemuit cu sprijin pe palme, duceţi, alternativ, picioarele înapoi, printr-o uşoară săritură. Se pot face 2—3 reprize de 15—20 secunde cu pauze de odihnă şi relaxare din mers **(fig 7).** Exerciţiul stimulează circulaţia periferică, măreşte frecvenţa şi capacitatea respiratorie, previne şi corectează picior plat, înciptient, ajută la slăbire.

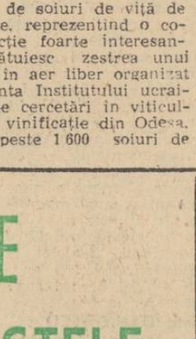

Ţin să vă reamintesc că trebuie să faceţi pauze de odihnă după terminarea fiecărui exerciţiu recomandat, pentru a putea executa în bune condiţii tot programul indicat.

Profesor Marian FIRIMIŢA

ÎN SPRIJINUL TINERELOR GOSPODINE

Clătite

E greu să faci clătite? Dimpotrivă, nimic mai simplu şi mai rapid, dacă respectaţi proporţiile ingredientelor indicate pentru aluat şi cunoaşteţi citeva mici secrete de preparare.

Un tînăr soţ îşi poate şi el sufleca mînecile, ca să-şi încerce talentele de bucătar amator, fără teamă că experienţa sa culinară nu va fi apreciată.

Pentru început încercaţi cea mai simplă reţetă. Pe măsură ce veţi cîştiga în îndemînare vă veţi lansa în altele mai complicate.

INGREDIENTE. 250 g făină, ½ litru lapte, o lingură de untdelemn, un praf de sare, 2 ouă, ulei pentru prăjit.

Mod de preparare

● Puneţi făina într-un vas. Faceţi în mijlocul ei o adîncitură, spargeţi înăuntru ouăle. Adăugaţi untdelemnul, sarea şi puţin lapte. Amestecaţi cu o lingură de lemn (nouă sau anume păstrată pentru dulciuri).

● După ce aluatul s-a omogenizat, încorporaţi laptele, puţin cîte puţin, pînă ce compoziţia capătă consistenţa unei smîntîni subţiri. Lăsaţi o oră să se odihnească. Înainte de a le prăji amestecaţi şi la nevoie mai adăugaţi puţină apă sau lapte, căci stînd, aluatul se mai îngroaşe.

● Puneţi o tigaie cu coadă să se înfierbînte pe foc potrivit. (Cele mai bune tigăi pentru clătite sînt cele din tablă neagră. După întrebuinţare păstraţi-le unse cu untură rumânească).

● Puneţi în tigaie atîta ulei cît să-i acopere fundul (circa o linguriţă). Luaţi apoi cu polonicul din compoziţie şi turnaţi în tigaia fierbinte, aplecînd-o spre dreapta şi spre stînga, aşa ca aluatul să se întindă uniform. Cu un cuţit cu lama lată desprindeţi uşor clătita de tigaie, întoarceţi o şi rumeniţi-o şi pe a doua parte.

Înainte de a o întoarce verificaţi dacă e suficient de prăjită; altfel riscaţi să faceţi clătita armonică. Pe faţa superioară aluatul trebuie să fie zvîntat.

● Această primă clătită de încercare vă va arăta dacă aţi luat o cantitate suficientă de aluat. Clătitele trebuie să fie foarte subţiri. Din cantităţile indicate trebuie să iasă circa 18—20 de clătite. Luaţi deci, după caz, un sfert, o jumătate sau o treime de polonic cu aluat. Din cînd în cînd amestecaţi compoziţia ca să nu rămînă prea groasă pe fund.

● Pe măsură ce le faceţi aşezaţi-le una peste alta într-o farfurie. Astfel pregătite, clătitele sînt gata să fie rulate cu o umplutură sărată şi să fie servite ca prim fel sau cu o umplutură dulce şi să constituie desertul zilei.

Umpluturi

Pentru gustări: Clătitele se pot umple cu pireu de spanac (conservat) amestecat cu puţin unt şi caşcaval ras. Se pune cîtă puţină umplutură pe fiecare clătită, se rulează. Se aşază clătitele una lîngă alta într-un vas. Se presară cu caşcaval şi se dau 10 minute la cuptor.

Se mai pot umple cu ciuperci tăiate în lamele, înăbuşite în unt şi amestecate cu puţin sos alb bine legat. **Pentru desert,** în mod obişnuit clătitele se umplu cu marmeladă, gem, sau dulceaţă (de vişine, trandafiri, căpşuni, zmeură). Se mai pot umple cu mere rase, topite pe foc cu zahăr după plac, un păhărel de vin alb dulce, stafide, scorţişoară sau vanilie.

Ce e bine să mai ştiţi

● Cu un mixer cufundat în vasul în care aţi pus toate ingredientele, inclusiv laptele, amestecul se omogenizează perfect într-un singur minut. Cîştigaţi timp şi sînteţi sigure de reuşita aluatului. Cocoloaşele nu mai constituie o teamă.

● Dacă ungeţi tigaia cu o pană, faceţi economie de ulei şi clătitele ies mai puţin grase. O bucăţică de miez de pîine, înfiptă într-o furculiţă şi mujată în untdelemn, înlocuieşte pana cu succes.

● Doriţi clătite foarte fine şi frumos rumenite? Măriţi numărul obişnuit de ouă (4-5 în loc de 2 pentru 250 g făină). Atenţie la lapte! E nevoie de mai puţin. Folosiţi pentru prăjitul lor unt topit în loc de untdelemn.

● Dacă la întors, clătitele se rup adăugaţi puţină făină. Desfaceţi-o separat într-o ceaşcă, adăugînd treptat cîte puţin din compoziţie. Cînd s-a subţiat suficient încorporaţi-o în aluat.

● Încercaţi să preparaţi clătite folosind 3 părţi lapte şi o parte bere.

● Clătitele se pot umple şi rula, împături în 4 sau strînge plic. Clătitele se rulează în două feluri: a) se întinde umplutura pe suprafaţa ei, se întorc două margini opuse peste umplutură; se răsuceşte unul din capetele neîndoite; b) se ung cu umplutura, se rulează fără a îndoi marginile.

● Dacă faceţi clătite pentru desert, adăugaţi în aluat o linguriţă de zahăr. Puteţi parfuma aluatul cu coajă rasă de lămîie de portocale, cu vanilie.

Olimpia ŞTEFANESCU

TELEVIZOARE
APARATE DE RADIO
IMPORTANT
MAŞINI DE CUSUT

NOI ÎNLESNIRI PENTRU CUMPĂRAREA CU PLATA ÎN RATE LUNARE A UNOR BUNURI DE FOLOSINŢĂ ÎNDELUNGATĂ

TELEVIZOARE — toate tipurile din producţia internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 25% din valoare, iar restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.

RADIORECEPTOARE — toate tipurile din producţia internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 20% din valoare, iar restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.

MAŞINI DE CUSUT „tip masă" şi „tip mobilă" din producţia internă se pot cumpăra cu un avans minim de 20% din valoare, iar restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.

(5569)

Recom

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

ECOURI POZITIVE

CURIER SĂPTĂMÎNAL

de Mihai STOIAN

PUIA ELENA din Buc. Şos. Viilor nr. 101, bl. 1, sc. 6, ap. 190, ne-a comunicat: *„Sînt în sfîrşit în spital, căci problema copiilor rămaşi de la sora mea a fost rezolvată satisfăcător datorită intervenţiei „Magazinului"; SABINA BLEOTU*, pedagog Liceul economic din Craiova: *„Nu ştiu dacă trebuie să mulţumesc public tuturor celor care mi-au înţeles situaţia, dar dacă aş şti acest lucru, mi-aş îngădui să vă rog s-o faceţi tot dv. în cazul în care credeţi că ar fi — pe merit — un gest de mulţumire care să-i bucure pe mulţi, multe persoane. N-am stat decît două săptămîni fără serviciu, actualmente fiind, cum arăt şi lîngă numele meu, pedagog. M-am redresat dintr-o dată sufleteşte".*

„În urma publicării scrisorii mele în nr. 822, am primit multe scrisori care mi-au oferit şi destule rezolvări în cazul meu. Tin să le mulţumesc tuturor, mai ales că erau şi scrisori care n-aveau adresă retur" (N. GAFIŢA, bl. K2, sc. 3, et. 2, ap. 78, microraion 17, Galaţi). Acelaşi lucru ni-l comunică şi *CONSILIUL POPULAR AL JUD. TULCEA: „Cu privire la neconcordanţa numelui din actul de naştere şi registrul matricol al tov. Nichitov Gafiţa zisă Ana din Galaţi, vă comunicăm că cererea sus-numitei a fost soluţionată favorabil, prin rectificarea actului de studii de către Direcţia Liceului din oraşul Sulina".* Perfect! O singură nedumerire: cum vă cheamă în realitate, stimată „Gafiţa".

CONSILIUL POPULAR AL SECTORULUI 4 comunică în legătură cu situaţia Doichiţei (printre altele): *„Cei trei copii sînt total lipsiţi de îngrijire şi supraveghere... Toţi copiii vagabondează, cei doi mari au abandonat şcoala, fură... Avînd în vedere această situaţie, cazul a fost prezentat Comisiei pentru ocrotirea minorilor la data de 15.08. 1973. Întrucît părinţii nu s-au prezentat la comisie cu actele necesare în dosar, cazul a fost amînat la data de 29 august a.c. Comisia, pentru ocrotirea minorilor, la şedinţa din 29 august a.c. a analizat situaţia acestei familii şi a hotărît încredinţarea minorei Mihaela unei case de copii preşcolari (hotărîrea nr. 163), încredinţarea minorei Doichiţa unei case de copii şcolari (hotărîrea nr. 174). S-au întocmit dosare şi s-au înaintat spre aprobare Inspectoratului şcolar municipal".* Răspunsul ne bucură, totuşi am dori să mai primim, cît de curînd, confirmarea *aplicării în practică* a hotărîrilor luate.

Asta-i desigur esenţial; *MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI* ne comunică reanalizarea cererii depuse de cititoarea noastră *SILVIA COSMA*, din str. Cîmpului nr. 7, loc. Balş, sat Corbeni, jud. Olt şi soluţionarea favorabilă (S.C. fiind încadrată ca suplinitoare la Şcoala generală Teslui).

Faţă de solicitudinea şi promptitudinea rezolvării situaţiilor analizate de *„curier"* public în continuare — tocmai în speranţa că vom primi un răspuns la fel de pozitiv — cazul lui *IOAN MONEA* (60 de ani) din satul Peştiş, com. Aleşd jud. Bihor, nr. casei 90: *„Vă scrie un mare mutilat, nu din război, ci dintr-un accident de muncă. Anume: la 28 oct. 1971, fiind rolar la o batoză care treiera trifoi pentru sămînţe, batoza proprietatea I.M.A. Tileagd, jud. Bihor, lucram la aria C.A.P.-Aleşd, la ferma Peştiş, I.M.A. n-a asigurat rolarul necesar, deci subsemnatul (care am lucrat în meseria asta pe la proprietari particulari, altădată) m-am prins să lucrez ca rolar în cadrul C.A.P.-ului. Platforma batozei, în urma topirii brumei căzute peste noapte, în 27-28 oct. 1971, a devenit alunecoasă, am alunecat şi batoza mi-a prins ambele mîini, ceea ce a dus la amputarea peste cot a unui braţ şi pînă la cot a celuilalt. De atunci, alţii mă hrănesc şi mă îmbracă. În decembrie 1972 m-am deplasat, la recomandarea medicilor, la Întreprinderea de produse ortopedice şi protezare din Bucureşti, str. Negustori nr. 6-8 sect. 4, pentru confecţionarea protezelor necesare uşurării nenorocirii mele. Întreprinderea a făcut către C.A.P. Peştiş oferta nr. 718/1972, ca în schimbul sumei de 3 867 lei să mi se confecţioneze „mîinile", însă C.A.P. Aleşd, care depinde de Peştiş, nedispunînd de fondurile necesare a fost necesar ca membrii C.A.P., consăteni de-ai mei, inimoşi, să colecteze suma trebuincioasă şi s-o expedieze pe adresa întreprinderii amintite la 13 ian. 1973 (cu nr. N-0299 of. P.T.T. Aleşd). Au trecut 9 (nouă) luni de atunci, am primit un singur... răspuns, că voi fi chemat la sfîrşitul trimestrului II, pentru probarea protezelor, acum am intrat bine în trimestrul IV, nimic, şi mi-e greu, dacă nu chiar imposibil să aştept. De aceea, respectuos rog „curierul" să mă ajute, publicînd rîndurile mele".* Ceea ce şi facem.

POST SCRIPTUM: Am mai adunat de-a lungul timpului, o serie de nume de oameni handicapaţi fizic şi însinguraţi, unii complet imobilizaţi avînd o dificultate sau alta, foarte dornici să nu piardă „legătura" cu *Ceilalţi: ELVIRA BOBOC* str. Tudor Vladimirescu nr. 84, Dumbrăveni, jud. Sibiu, 24 ani — *„deoarece sînt singură pe lume, tare mult m-aş bucura să primesc şi eu cîte-o scrisoare de la cineva"; CONSTANŢA VOICU* din com. Cernica nr. 20, jud. Ilfov (42 de ani — muncitoare din 1962, cooperativa de invalizi „Cartonajul" din Bucureşti, cu munca la domiciliu) — *„mama, de 63 de ani, e în prezent grav bolnavă* (scrisoarea e mai de mult — n.n.), *nemaiputînd să mă ajute, să-mi aducă de la cooperativă materialul şi să-l ducă înapoi gata prelucrat, aşa că, neavînd pe nimeni altcineva, mă văd în situaţia de a pierde acest unic mijloc de existenţă"; ION MÎRZOI*, str. Luptei, bl. C, ap. 2, cartier Hipodrom, Sibiu, 28 ani — *„sînt oarecum resemnat de soarta mea, dar mă chinuie singurătatea în care trăiesc, prieteni nu am, şi dacă mă vizitează cineva, mai rău mă îmbolnăveşte compătimirea, iar dacă ies — cu greu — la plimbare, orice trecător, adult sau copil, se opreşte şi se uită lung după mine, aşa că mă întorc repede în casă, distrus"; VALENTINA* — căsuţa poştală 1027, Bucureşti 2, 50 ani — *„în urma unui accident mi s-a redus auzul, trăiesc izolată de lume şi deprimarea mă cuprinde din ce în ce mai mult"; ALEXANDRINA LUPU*, microraion II, bl. F8, sc. 1, ap. 9, Lunca Bîrzovei, Reşiţa, jud. Caraş-Severin, caută *arhiva* şcolii medii tehnice de drumuri şi poduri din Arad, şcoală pe care a absolvit-o în 1953 — secţia „Economie şi planificare" — căci *„sînt plimbată de colocolo şi am nevoie de diplomă"; CRISTIAN VELEA*, str. Ghirlandei nr. 9, bl. 43, sc. 2, et. IX, ap. 77, Bucureşti 16, sector VII, 21 ani — *„la ora actuală nu am prieteni, deşi sînt un tînăr ca oricare altul, lucrez într-o întreprindere, mă urmăreşte tristeţea, ba chiar ghinionul"; CĂTĂLIN P.* Bucureşti. N-am cum intra în „dialog" cu dumneata, deşi cazul relatat e grav, de vreme ce eşti... anonim (nici nume complet, nici adresă). *RODICA S.* — Buc: Am înaintat scrisoarea Ministerului Sănătăţii (tov. director dr. Taindel Claudiu); *M. M.* sect. II Buc.: Nu vă pot sfătui decît să urmaţi căile legale de rezolvare a situaţiei dv.

UMOR STRĂIN

— Nu, nu, mulţumesc, întîi lucrul!...

Sala de aşteptare.

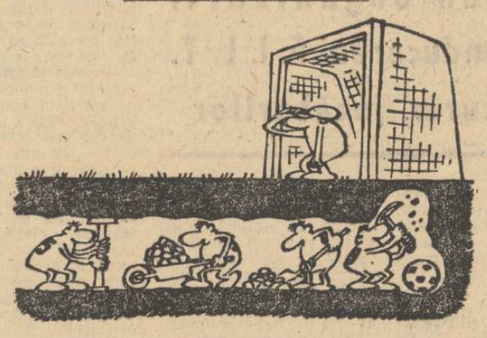

Fără cuvinte

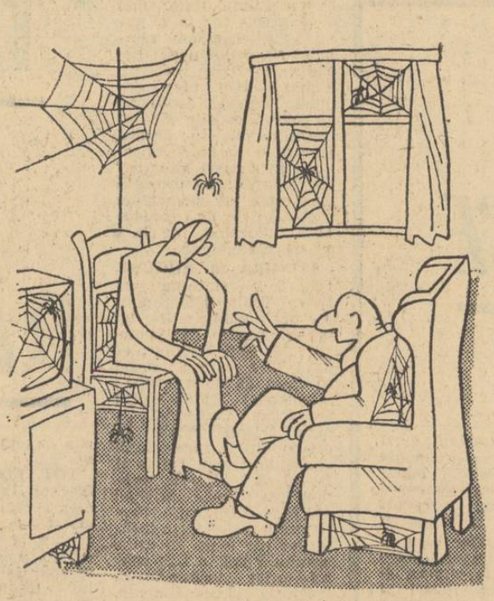

— Aici, pot să te asigur că n-ai să găseşti nici o muscă.

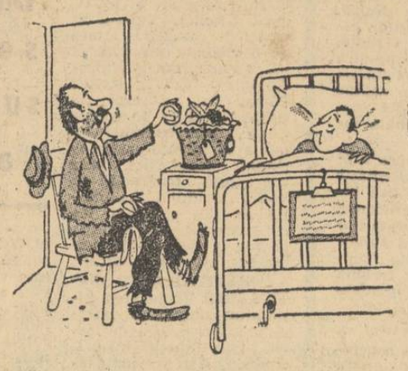

— Nu, nu mă cunoaşteţi; eu am venit să vă ţin de urît...

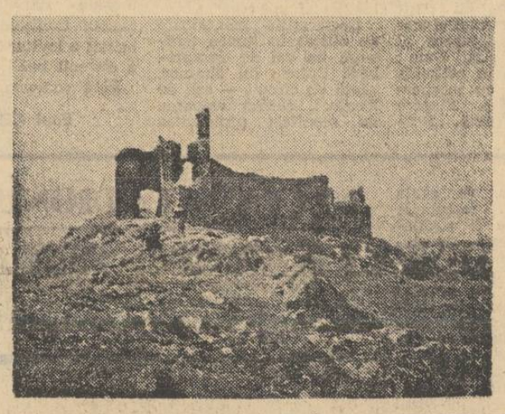

SECVENŢE

CETATEA DE PE MALUL RAZELMULUI

Cititorul dr. **GHEORGHE ORAGOŞ**, din Medgidia, impresionat de ruinele milenare ale cetăţii Heracleea, ne trimite imaginea alăturată. Situată în comuna Enisala, la 8 km est de Babadag, bătrînele ziduri amintesc turiştilor că pe dealul care soboară brusc în apele Razelmului, bizantinii au ridicat în urmă cu mai bine de 1300 de ani un puternic bastion de apărare la hotarele imperiului lor. Privite atît de pe mare cît şi de pe uscat vestigiile singuratice aflate la nord de Histria domină împrejurimile, devenind un punct turistic ce atrage an de an mii de vizitatori.

RĂSPUNSURILE PENTRU CONCURSUL „VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE"

1. Construcţia unanim recunoscută drept cea mai frumoasă din ţara noastră, în stilul gotic tîrziu şi al Renaşterii, ce se păstrează în bune condiţiuni şi astăzi, este castelul de la Hunedoara.

2. Trei substanţe chimice care au miros aproape identic, de migdale amare, dar formule diferite sînt **acidul cianhidric**, care este extrem de toxic, **nitrobenzenul**, care şi el este toxic dar mai puţin decît acidul cianhidric, şi **aldehida benzoică**, întrebuinţată uneori pentru aromatizarea unor băuturi sau a prăjiturilor. Este de menţionat că şi diverse cianuri, adică săruri ale acidului cianhidric, prezintă şi ele acelaşi miros de migdale amare, datorită unei descompuneri parţiale cu timpul, cu formare de acid cianhidric. Cianurile sînt, de asemenea, substanţe foarte toxice, în special cianura de mercur, la care, pe lîngă toxicitatea anionului cianhidric, se adaugă şi aceea a mercurului.

3. Construcţia realizată în ultimii 25 de ani, ce se înscrie într-un dreptunghi de 280 × 260 metri, este Casa Scînteii. Înălţimea sa este de 91,60 m, la care se adaugă 12,40 m ai antenei de televiziune de deasupra, totalizîndu-se astfel 104 m. Lucrarea a fost terminată în anul 1956.

4. Primele unelte de os folosite de strămoşii noştri au apărut în paleoliticul inferior.

5. Volumul unei cutii cubice, cu latura de 10 cm este egal cu 1 000 cm³. Se poate demonstra că volumul spaţiului liber, dintre bilele introduse într-o astfel de cutie este egal cu $1\,000\,(1 - \frac{\pi}{6})$ cm³, deci el nu depinde de numărul de bile care ar umple întreaga cutie, şi nici de mărimea lor. Aceasta înseamnă că volumul spaţiului liber din două cutii identice, umplute fiecare cu bile cu diametre diferite, este acelaşi. Ca o consecinţă, rezultă că dacă în cutie s-ar introduce o singură bilă, cu diametrul de 10 cm, spaţiul liber ce rămîne în jurul bilei va fi egal cu acela existent în urma umplerii cutiei cu bile de orice diametru.

6. Cel care a demonstrat definitiv că galaxiile se îndepărtează de Pămînt şi că viteza lor de recesiune creşte cu distanţa faţă de planeta noastră a fost astronomul american E. Hubble, în 1929, cînd lucra la Observatorul de pe Mount Wilson, cu un telescop cu diametrul oglinzii de 2,5 metri.

7. În mitologia romană, zeul Mars era considerat tatăl lui Romulus şi Remus, fraţi gemeni, legendarii fondatori ai Romei.

8. Regele care dorea moartea regilor a fost Jean Baptiste Jules Bernadotte, prinţ de Pontecorvo, născut la Pau, în 1764, şi ajuns rege al Suediei în anul 1818. A domnit pînă la moartea sa, în 1844, sub numele de Carol al XIV-lea, succedînd la tron pe regele Carol al XIII-lea. Anterior domniei, fusese unul din mareşalii lui Napoleon Bonaparte, pe care însă, mai cu seamă în ultimii ani, înainte de a-l părăsi, nu l-a agreat deloc.

9. Autorul fragmentului de amintiri este academicianul profesor doctor Petre Constantinescu-Iaşi.

10. Este posibil să se transporte apă cu ciurul, fără a astupa ochiurile sitei, fără ca din ciur să curgă vreo picătură de apă şi fără a face uz de alte stări de agregare a apei, decît aceea lichidă. Pentru acest scop, sita ciurului se va cufunda în parafină topită, după care se va scoate afară, scuturînd excesul de parafină. Pe sîrma din care este alcătuită sita se va depune o peliculă subţire de parafină, după răcirea acesteia. Parafina, găsindu-se depusă sub forma unui strat foarte subţire, nu va astupa ochiurile sitei, chiar dacă acestea au latura numai de 1 mm. Turnînd cu încetul în ciur o cantitate oarecare de apă, şi fără a scutura ciurul, se va constata că lichidul nu curge prin ochiurile sitei, întrucît apa nu aderă la parafină, nu o udă. În aceste condiţii, se formează în ochiurile sitei pelicule subţiri de apă, convexe, cu convexitatea în jos, spre pămînt. Peliculele formate sînt capabile să susţină întreaga masă a apei de deasupra, din ciur, ca urmare a unor fenomene de capilaritate şi coeziune, dacă, bineînţeles, nu se foloseşte o cantitate exagerată de apă, care să învingă rezistenţa opusă de peliculele lichide.

Poşta cititorilor

La întrebările publicate în rubrica noastră din nr. 833, din 22.09.'73, al revistei, au răspuns numeroşi cititori. După sortarea răspunsurilor, rezultatul este următorul: **Augustin Alexandrescu**, student, Iaşi; **Zănoagă George**, învăţător, Beteşti, jud. Neamţ; **Mirela Vlad**, elevă, Şcoala Generală nr. 1 Mizil, jud. Prahova; **Iulica Oancea**, Bucureşti; **Damian Nicolae**, com. Coşereni, jud. Ilfov; **Adina Christescu**, elevă, Lic. Ion Neculce, Bucureşti şi Prof. **I. Păduraru**, Constanţa.

Valeria Ivănuţ, Exploatarea minieră Leşul Ursului, com. Broşteni, jud. Suceava. Problema ridicată de dv., a fost lămurită anterior, tot în cadrul „Poştei cititorilor", făcîndu-se precizările de rigoare.

Mirella Tonca, elevă, Liceul nr. 2, Giurgiu. Pe parcursul apariţiei rubricii noastre au fost tratate şi probleme din domeniul artelor plastice. Regretăm că nu aţi constatat, dar nu este timpul trecut, întrucît cu certitudine, vom aborda şi în viitor astfel de probleme.

George H. Gheorghe, com. Mihail Kogălniceanu, jud. Constanţa. Unele din problemele propuse de dv., le-am publicat pe parcurs. Volumul menţionat a apărut relativ recent, şi s-a tipărit în suficient de multe exemplare. Ce rost ar avea deci să reeditäm pasaje din el?

AM REŢINUT în vederea publicării, materialele expediate de cititorii: **Stoianov Radu**, Oltenita jud. Ilfov; **Vlăduţ Marian**, Sibiu; **Adrienne Zan**, Gheorghieni, jud. Harghita şi **Ion Surugiu**, Bucureşti.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Napoleon şi matematica

Fraza „Generale, noi aşteptăm totul de la dumneavoastră, exceptînd lecţiile de matematică" a fost adresată lui Napoleon I, în 1797, la Academia Franceză, de către ilustrul astronom şi matematician Pierre Simon, marchiz de Laplace (1749—1827), bine cunoscut pentru numeroasele sale lucrări, în special legate de cosmogonie.

Laplace fusese de altfel cîndva profesorul de matematică al lui Napoleon I, la şcoala din Brienne.

Curiozităţi de pe diverse meridiane

JULES VERNE ŞI OCOLUL PĂMÎNTULUI. Strănepotul lui Jules Verne, al cărui nume era Jean Clos Los, în vîrstă de 15 ani, a făcut ocolul Pămîntului, cu un avion, nu în 80 de zile, cum întrezărise scriitorul, ci doar în 80 de ore.

NUMAI CÎINII? Nu, nu numai ei, ci şi o broască, ce trăieşte în Brazilia, în America de sud.

FRUCTELE SĂLTĂREŢE. În interiorul fructelor arborelui tambuti se găsesc nişte insecte, care nu pot trăi mai multă vreme, dacă nu au apă. Ele execută diverse mişcări în interiorul acestor fructe, provocînd un fel de salturi, pînă cînd descoperă o apă oarecare. Odată ajunse acolo, se scufundă în apă şi, mişcările încetează.

POVESTEA UNUI MECI DE FOTBAL. Elevul care a luat nota 10 pentru povestirea unui meci de fotbal, cu şase cuvinte, scrisese astfel: „Timp ploios, teren impracticabil, meci anulat".

Ing. Liviu MACOVEANU

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

FELURI

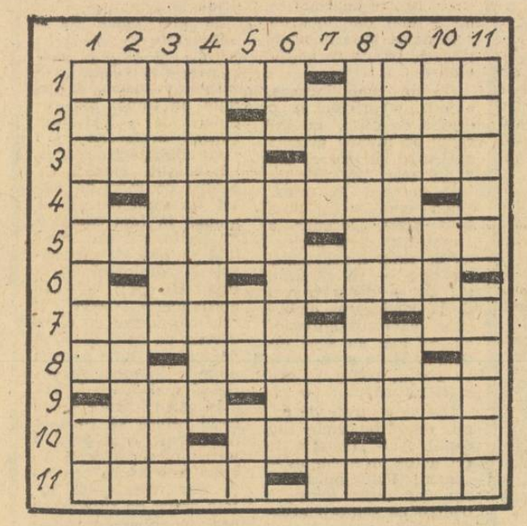

ORIZONTAL: 1) Fructe cu zeamă... — ... şi fructe ale legumelor (sing.); 2) În piaţă — Garnitură... pai (sing.); 3) Timp de ploaie — Au o ceaţă renumită; 4) „Vişinată" de... caise; 5) Butelcuţă — Castane decojite!; 6) Viorel Popescu — Perişori... pentru perişoare; 7) Comună în judeţul Tulcea — În tigaie!; 8) Poştale! — Scatiul din „Viaţa la ţară" de Duiliu Zamfirescu; 9) Interjecţie — Trifoi (masa de joc!); 10) Cioburi de stacană — Ficat (reg.) — „Ţară" în ţara noastră; 11) Bulion de roşii sau ardei (pl.) — Aici întîlnim o brînză foarte bună.

VERTICAL: 1) Căpăţînă (falsă!) cu smîntînă — Alimentaţia publică; 2) În mijlocul bobocului! — Pentru gustul Charlottei (sing.); 3) Soté — Rintaş ars!; 4) Trufanda (masc. pl.); 5) Aşa! (lat.) — Serveşte — Flori de mentă!; 6) Pecete! — Îţi „omoară" nervii la meci (sing.); 7) Puţină casată! — Uscat; 8) Scoate pîinea caldă din cuptor (fem. pl.); 9) Ademenită — Popă (reg.); 10) „Cînd strugurii se..." balet de Mihail Jora — Face cît trei! — Spice aurii, cît vezi cu ochii; 11) Fructe de pădure (sing.) — Şi acum să închinăm cu un pahar de... Cotnar!

N. CONSTANTINESCU

Cuvinte rare: UTI, MAI, EFOR.

PEŞTI

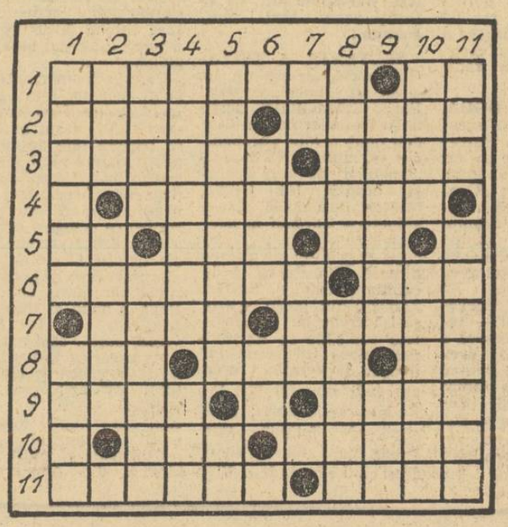

ORIZONTAL: 1) Apă condimentată pentru peşte — Răzbunarea peştelui; 2) Peşte răpitor de apă dulce (pl.) — Mamifer carnivor ce se hrăneşte cu peşte; 3) Inflamaţie a căilor respiratorii, de exemplu (pl.) — Luntre uşoară; 4) Radiaţii de căldură; 5) Dinsa — Coadă de piătică! — Un simbol preţios; 6) Arbori exotici durabili — Oraş în India; 7) Mustăcios de apă dulce — Starea atmosferei unui loc; 8) În esenţă! — Delicios produs de peşte — Aţe!; 9) Pălămidă de baltă — Părinţi; 10) Uium (pop.) — Plasă de pescuit în apele mari; 11) Izvor de inspiraţie — A povesti.

VERTICAL: 1) Peşte de mare din familia clupeidelor, Mustăciosul fără solzi; 2) Mreajă de pescuit — Inflamaţie dentară; 3) Crustaceu pescuit pentru gustoasa sa carne (pl.) — Poteraş; 4) Peştişor de mare argintiu folosit ca nadă — Sursă... naturală de peşte; 5) Peşti de mare — Cap de mreană!; 6) Specie de moluşte — Cap de cegă!; 7) Roman Veronica — Întreprinderea de construcţii şi reparaţii; 8) Aici (pop.) — Locuitor al Letoniei; 9) Cadouri — Corp de sălău!; 10) Plasă de pescuit în apele curgătoare (pl.) — Pescarul cîntat de fraţii Grigoriu; 11) Unealtă rudimentară de pescuit — Peşte de apă dulce cu corpul lat.

Gh. TULEA

Cuvinte rare: RAB, UIM, AVĂ, IDAS, ORII

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

TINEREŢE

ORIZONTAL: Elan — Meşter — Diriginte — O — Ucenic — R — OM — Ce — Studenta — Aula — Tasa — N — T — I — G — Ds — T — Prea — Ian — Adolescenţi — Romeo — Arşic — Erudit — Tică.

CUIE

ORIZONTAL: Cuneiformă — Alpinist — G — Pu — Stut — Ia — Sci — R — Raft — Ai — Pepelea — T — Saboţi — T — Estrade — Go — Ti — Te — Ura — Sefi — Autor — Bătut — Case.

JOCURI DISTRACTIVE

FIGURI GEOMETRICE

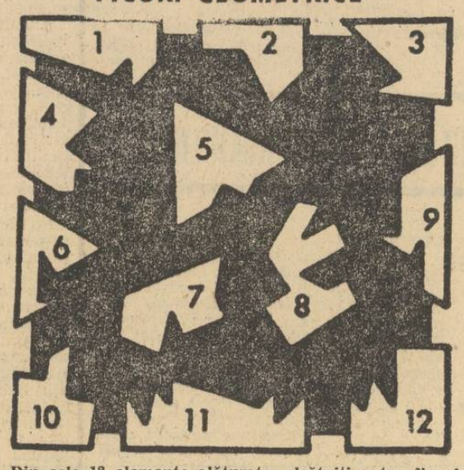

Din cele 12 elemente alăturate, alcătuiţi patru figuri geometrice — un pătrat, un triunghi, un dreptunghi şi un trapez. *(Soluţia în numărul viitor)*

OFICIILE JUDEŢENE DE TURISM

au pus în vînzare locuri pentru odihnă şi tratament la tarife reduse în următoarele staţiuni balneoclimatice:

— **Odihnă:** Borsec, Buşteni, Lacul Roşu, Păltiniş, Predeal, Sinaia, Sovata, Tuşnad.

— **Tratament:** Călimăneşti, Căciulata, Slănic-Moldova, Bazna, Vatra Dornei, Singeorz Băi, Ocna Sibiului, Eforie Nord.

Cazarea se face în hoteluri şi vile confortabile, iar tratamentul este asigurat de personal medical de specialitate.

Solicitanţii beneficiază de reducere cu 50% la tariful pe C.F.R. şi I.T.A.

În această perioadă Oficiile judeţene de turism organizează numeroase excursii în cele mai frumoase zone turistice ale ţării, itinerariile şi durata rămînînd la aprecierea solicitanţilor.

Transportul se face cu autocare moderne, la tarife reduse cu 50% faţă de perioada de vară.

Informaţii şi înscrieri la sediile Oficiilor judeţene de turism din ţară şi la filialele Întreprinderii de turism, hoteluri şi restaurante din Bucureşti

„PUBLITURISM"

REVELION '74

364 DE NOPŢI ÎNTR-UNA SINGURĂ!

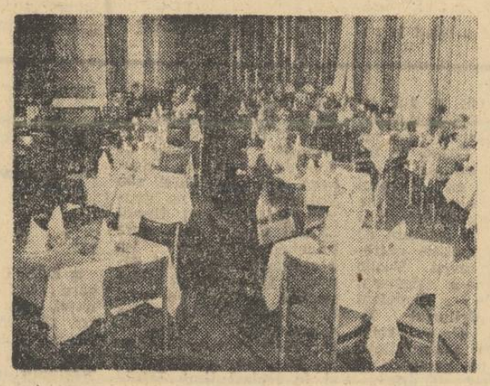

Noaptea bunei dispoziţii, a antrenului, a unei ambianţe plăcute şi bineînţeles a ...surprizelor, poate fi petrecută în una din unităţile Întreprinderii de turism, hoteluri şi restaurante Bucureşti:

ATHENEE PALACE, AMBASADOR, BUCUREŞTI, NORD LIDO, BUCUR, UNION, VICTORIA, CINA, TURN, DEBARCADER, PĂDUREA BĂNEASA, PARCUL PRIVIGHETORILOR, la barurile CONTINENTAL şi MELODY sau la COMPLEXUL SNAGOV SAT.

Informaţii şi înscrieri la Direcţia restaurantelor de mai sus.

5526

...MĂSURI ORGANIZATORICE

de Valeriu MIRONESCU

Evenimentul care a dominat săptămîna fotbalistică internă și internațională a fost finala Cupei de toamnă a ziarelor. Cupa a cîștigat-o ecnipa Flacara, care a dispus de formația de fotbal a „Scinteii" cu 2—1 (2—1), la capătul unui meci spectaculos și jucat de ambele părți în spiritul respectului față de picioarele încălțate în pantofi de tenis. Scorul l-a deschis Tömöri Geza, printr-un gol ca-n cupele europene, însă apoi cei de la „Flacăra" au preluat inițiativa și au dominat uneori categoric pînă la pauză, rezultatul fiind fixat atunci pentru întreaga partidă. Totuși, învingătorii au greșit, tactic, căutîndu-l excesiv pe tunarul Adrian Paunescu, cam la fel cum păcătuiesc oltenii cînd îl joacă numai pe Oblemenco. Dar, masivul central înaintaș, care într-adevăr trage ca din tun și cu stîngul și cu dreptul, a fost sever marcat de stoperul Ion Lazăr, pe de altă parte, portarul Ion Drăgan (a nu se confunda cu dr. I. Drăgan, directorul centrului de medicină sportivă) s-a comportat formidabil, apărînd senzațional cîteva ghiulele trimise de căpitanul „Flacării".

Astfel, „Flacăra" a cîștigat, pe merit, Cupa, spre bucuria principalului ei suporter vocal Titi Teașcă, antrenor (nesalariat) și colaborator (plătit). Așteptăm revanșa din campionat, cu speranța nu numai a reeditării acestui derbi, ci și a altora, prin revenirea în competiție a celor de la „Sportul", echipă redutabilă. Chestia cu arbitrii, la drept vorbind, nu-i motiv pentru divorț, de altfel, aș propune ca meciurile dintre ziariști să fie conduse de către arbitrii-ziariști, eventual din provincie, de la Craiova sau Pitești.

Și-acum să ne întoarcem la comitetul federației, la cărui convocare și ordine de zi au fost anunțate : 14 decembrie și 1) Analiza activității fotbalistice interne și internaționale pe anul 1973 ; 2) Măsuri pentru îmbunătățirea activității în rîndul juniorilor și copiilor; 3) Măsuri organizatorice. E o ordine de zi excelentă, la care aș propune cititorilor să se gîndească asupra cîtorva mici amendamente și observații. 1) Dacă într-adevăr, comitetul federației nu s-a întrunit din ianuarie 1972, atunci ar fi probabil cazul să se analizeze activitatea și din 1972, nu numai din 1973 ; 2) La punctul al doilea, aș propune să se înlocuiască cuvintele juniori și copii, cu seniori. Adică, să vedem ce măsuri sînt necesare în fotbalul nostru cel de toate zilele din diviziile A, B, C, ca și la echipele reprezentative. Sigur, în cadrul preocupării pentru îmbunătățirea radicală a stării fotbalului, a unităților lui, cluburi și asociații, ar fi, necesară și discutarea problemei juniorilor și tineretului ; 3) Punctul despre măsurile organizatorice mi se pare și cel mai interesant și cel mai promițător. Se simte cu adevărat nevoia oamenilor care să cunoască realitățile fotbalului acolo unde se produce el, la cluburi și asociații, oameni reprezentativi ai fotbalului din țară, care să gîndească asupra reașezării formelor de activitate la toate nivelurile. Ani de zile s-a lucrat într-un anume fel, iar astăzi se culege ceea ce s-a semănat : un fotbal de o calitate din ce în ce mai scăzută în divizii. Reflecția pe planul întrecerilor internaționale e și ea prea vizibilă. Ediție după ediție, echipele noastre fac aceeași figură, de participare, la cupele europene. N-avem echipe puternice fiindcă n-avem nici grupări puternice, nici campionate interne cu fotbal bun.

Toate acestea grăiesc despre faptul că măsurile puse în circulație de-a lungul timpului, de către biroul federației, n-au fost eficiente, deci n-au corespuns necesităților ridicării calității fotbalului autohton de la o perioadă la alta. Cum trebuia să procedăm ? Ce trebuia să facem, ca să avem campionate puternice ? Ce anume trebuia întreprins în ultimii 3—4 ani, astfel ca să avem grupări, cluburi și asociații în stare să devină competitive în străinătate cu echipele lor ? Iată un șir, bănuiesc foarte restrîns, de întrebări la care ar putea să gîndească și să răspundă valabil un larg colectiv reprezentativ cum e comitetul federației.

Un punct aparte cu laturi foarte specifice și complicate în soluții, e problema echipelor reprezentative. Presupun că ea n-ar lăsa indiferent pe nimeni, mulțimea amatorilor de fotbal, jucătorii, antrenorii, arbitrii, grupările, firește, comitetul federației. O idee de pornire a discuției s-ar cere astfel formulată : Bine, bine (deși nu-i nici un bine !) calificarea am ratat-o, dar pentru ce ne-am ratat și echipa ? Adică, de ce am mai pierdut un an întreg în această treabă a echipei reprezentative ? Dacă se întinerea echipa, dacă se alcătuia o nouă formație, cu un alt tip de joc — așa după cum ni se promisese în ianuarie 1973 — obțineam rezultate mai proaste decît cu aceea care de la Bratislava la Leipzig s-a arătat peste ani consecventă în neputință ? (Poate, am fi ratat calificarea și cu o nouă generație reprezentativă, în schimb, s-ar fi cîștigat o echipă tînără, perfectibilă pentru campionatul european ale cărui preliminarii încep în 1974).

TENISUL LA RĂSCRUCE

În ultimul timp, mai precis de la 25 august, cînd am semnalat cititorilor noștri posibilitatea unei rezolvări a marei crize care domină tenisul, confuziile au sporit, ieșirile din labirint par să se năruie. Încotro se va îndrepta tenisul în această situație ? În rîndurile ce urmează vom căuta să prezentăm evenimentele fără comentarii. Pornind de la • scurtă rememorare.

LONDRA, 20 AUGUST. F.I.L.T. (Internațional Lawn Tenis Federation) a dat publicității un proiect pentru desfășurarea „Marelui Premiu", ediția 1974, care ar urma să cuprindă două grupe : „Comercial Union World Tenis" și „Comercial Union Grand Prix". În preambulul proiectului sus-amintit s-a subliniat faptul că „Marele premiu" va primi sprijinul A.T.P., organizație care reunește majoritatea jucătorilor din lume. În urma cazului Pilici, A.T.P. rupsese orice legătură cu federația internațională, odată cu boicotarea Wimbledon-ului.

Ce a urmat ?

NEW YORK, 28 AUGUST. De la tribuna adunării generale a A.T.P., Jack Kramer, liderul acestei organizații, atacă cu o violență puțin obișnuită noua asociație profesionistă W.T.T. (creată pentru a organiza în S.U.A. întîlniri pe echipe mixte, inter orașe). Totodată el aruncă anatema asupra jucătorilor care vor semna contracte cu W.T.T., spunînd: „...Acești-a au ales circul în locul tenisului. Ca urmare, ei vor fi excluși din rîndul organizației noastre".

FOREST HILLS, 9 SEPTEMBRIE. Încheierea ultimului campionat internațional al S.U.A. pe iarbă. Președintele F.I.L.T. danezul Alan Heyman, anunță oficial alianța tenisului oficial cu gruparea A.T.P. la tradiționala conferință de presă care urmează finalei. El are alături, ostentativ, pe Walter Elcock, președintele federației din S.U.A., pe Phillippe Chatrier, președintele federației franceze, și pe Kramer. Heyman declară printre altele că s-a constituit un „comitet de urgență" alcătuit din patru reprezentanți ai F.I.L.T. și patru reprezentanți ai grupării A.T.P. Activitatea acestui organism, precizează el, va însemna o conlucrare rodnică între federația internațională și jucătorii din întreaga lume. Se vor putea lua operativ decizîile cele mai importante de la organizarea turneelor și a Cupei Davis, pînă la excluderea jucătorilor căzuți în diverse culpe care ar afecta interesele tenisului tradițional.

La numai cîteva minute după aceste declarații încurajatoare, cîștigătorul actualei ediții a Forest Hills-ului, australianul Newcombe, anunță că a semnat un contract pe o durată de trei ani cu gruparea inter-orașe W.T.T. Newcombe a adăugat că celebra Billie Jean King făcuse acest pas cu cîteva zile înaintea lui.

TOT FOREST HILLS. Plecare. În timp ce Kranier a reluat pe un ton și mai ferm amenințările cu privire la excluderea din A.T.P., a jucătorilor care se abat de la linia tenisului tradițional, Larry King, personaj marcant al W.T.T., a subliniat faptul că soția sa (ați ghicit, este vorba de campioană) va aduce în circuitul inter-orașe întreaga trupă feminină angajată în circuitul feminin „Virginia Slims".

BOSTON, 15 SEPTEMBRIE. George McCall. Ex căpitan al echipei de tenis a S.U.A. pentru Cupa Davis, președintele executiv al fostei organizații profesioniste N.T.L. face cunoscut cu mult tam-tam programul și sistemul de desfășurare al circuitului W.T.T. Data : în fiecare an în perioada mai—august, cu începere din 20 mai 1974. Fiecare întîlnire, de pildă, „Boston" contra „Cleveland", va fi alcătuită din trei sau cinci meciuri : unul sau două la probele de simplu masculin și simplu feminin și un meci de dublu mixt. Acel clasic punctaj al ghemelor — 15—30—40 — va fi înlocuit cu unul „simplu" : 1, 2, 3, fără avantaj. La trei puncte cîștigate de ambele părți, al șaptelea va fi decisiv. La situația de set la set, jucătorii pot fi înlocuiți de coechipierii lor. „Urmărim ca un jucător să nu aibă la activul său mai mult de o jumătate de oră de regim competițional pe săptămînă", a precizat McCall. În încheiere el a spus : „Fiecare echipă, compusă din 12 jucători, va avea la dispoziție un căpitan, antrenori, medici și maseuri".

Declarațiile menționate au stîrnit în lumea tenisului un val de dezaprobări. Butada lui Kramer, „Iată un circuit — azil de bătrîni", capătă valoarea de manifest protestatar pe care își pun semnăturile printre alții Smith și Ashe. Pretutindeni, în fața pericolului W.T.T. se cere cu tot mai multă insistență un acord între F.I.L.T., A.T.P. și gruparea profesionistă W.T.T. a texanului Lamar Hunt (în anul de față și-a înscris cele două circuite—open în perioada ianuarie — mai).

NOIEMBRIE. În presa de specialitate, în special în cea din Italia, Franța și Anglia apar articole în care, menționîndu-se printre alte capete de acuzare faptul că W.T.T., prin calendarul alcătuit, urmărește să boicoteze marile turnee cu tradiții, se cere luarea unor măsuri severe. În continuare, în coloanele aceloraș publicații sînt criticate atitudinea F.I.L.T. și inexistența comitetului de urgență al celor 8, care „nu răspunde la nici un telefon". Reproșurile care i se aduc F.I.L.T. culminează cu un articol semnat de ziaristul italian Mezzanotte, în care se dezvăluie că „tocmai aceluia care trebuia să fie ostracizat", Newcombe, i s-a încredințat organizarea turneelor asiatice incluse în „Marele premiu", menționat în acte ca circuitul celor 9 orașe : Tokio, Osaka, Hong-Kong, Teheran, New Delhi, Manila, Djakarta, Auckland și Sydney. În același context, al reproșurilor, se înscrie și recentul clasament al primilor zece jucători din lume, alcătuit de ziaristul englez Lance Tingay. Fără a ține seama de cel mai însemnat circuit, „Marele premiu", pe deasupra mai este organizat și de federația Internațională, bătrînul specialist l-a situat pe Ilie Năstase, cîștigătorul detașat al premiului, pe locul al treilea, în urma lui Newcombe și a lui Smith. Este regretabil că Tingay a uitat de asemenea și de „Turneul campionilor", care nici nu s-a desfășurat, în care Năstase poate să-l mai învingă, din nou, pe uriașul californian. Prin aceasta, încheie ziaristul italian, tenisul tradițional, a mai primit o lovitură, confuzia a devenit babilonie.

Fără comentarii.

Paul CERNESCU

Din nou grupările profesioniste se opun organizării sub conducerea F. I. L. T. a tuturor jucătorilor

RUGBI

• Modificări în sistemul competițional internațional • Ce se întîmplă la Tîrnăveni ? • S-a petrecut pe stadionul „1 Mai" din Timișoara

• **F.I.R.A.** a modificat sistemul competițional. Reprezentativele europene se vor întrece, începînd din acest an, în Campionatul european (în locul Cupei Națiunilor și Cupei F.I.R.A.). Reprezentativele naționale au fost împărțite în două grupe : A și B. Din grupa A fac parte : Franța, România, Spania, Polonia și Marocul, iar din grupa B — Italia, Cehoslovacia, Iugoslavia R.F.G. și Portugalia. Ultima clasată din grupa A va retrograda, promovînd prima clasată în grupa B.

• **LA TÎRNĂVENI,** oraș cu tradiție în sportul cu balonul oval, rugbiul nu face casă bună nici cu oficialitățile locale, nici cu... fotbalul. Drept urmare, echipa de rugbi, a fost scoasă din campionat, iar frumosul stadion local este inaccesibil iubitorilor acestui sport. Să fi uitat așa de repede cei ce se ocupă cu destinele sportului în acest oraș, atît tradiția cît și numeroasele nume ale rugbiștilor fruntași care au pornit din acest oraș ? Rămîne de văzut...

• **LA TIMIȘOARA,** în schimb, se pare că rugbiul a intrat în grațiile organelor locale. Drept urmare echipa Universitatea Timișoara a jucat în cuplaj cu echipa de fotbal Politehnica pe stadionul „1 Mai". Deci se poate și așa.

• **ÎN SFÎRȘIT,** internaționalul Florescu Petre (Dinamo), a primit deslegarea din partea clubului, urmînd ca să activeze la echipa de pe tărmul mării — Farul.

M. NICULESCU

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

VICTOR SIMION, Bd. Păcii 144—146, București : „Mă urmărește de mai mult timp ideea unei nedreptăți care se petrece în fotbal deși — paradoxal — este vorba de o „nedreptate obiectivă".

În divizia A sînt patru echipe bucureștene. Prin forța lucrurilor, acestea beneficiază de un considerabil privilegiu față de „provinciale" : au — în plus față de acestea — cîte șase meciuri acasă într-un campionat (trei în tur și trei în retur). Este vorba desigur de jocurile pe care bucureștenele le susțin între ele, situație în care *doar pe hîrtie* una joacă acasă și cealaltă în deplasare. Practic, în această situație, avantajul rezidă din faptul că ambele echipe pornesc disputa de pe picior de egalitate, echipa care figurează „în deplasare" fiind lipsită, de fapt, de handicapul realei deplasări, handicap atît de important în jocul de fotbal încît nici nu mai trebuie demonstrat.

Este de la sine înțeles că aceste „privilegii" dezavantajează net echipele provinciale nu numai din punct de vedere competițional ci și din punct de vedere financiar, întrucît echipele bucureștene sînt scutite, într-un campionat, de șase deplasări costisitoare ale loturilor lor. Chiar dacă echipele bucureștene ocupă poziții diferite în clasament (dar de regulă s-au găsit întotdeauna în poziții fruntașe) aceste locuri ocupate nu exprimă cu fidelitate o stare *reală*, căci una este ca Rapidul, de exemplu, să joace „în deplasare" cu Sportul Studențesc și alta este să joace la Craiova, Brașov ș.a.m.d. Desigur, chiar între bucureștene disputa trebuie să dea în final un verdict, dar — repet — echipele pornesc *de la început* de pe poziții egale. În lupta pentru titlu sau pentru evitarea retrogradării, acest handicap poate fi hotărîtor căci nici unei echipe provinciale nu-i este oferită șansa pe care o au echipele bucureștene de a putea acumula (admițînd prin absurd) 12 puncte „în deplasare". În această dispută, echipele bucureștene vor avea întotdeauna de partea lor un substanțial beneficiu în plus față de oricare dintre echipele din provincie.

Situația poate fi extinsă și la echipele din divizia B sau C. Pentru echipele de divizia A, însă propun următoarea soluție : echipele bucureștene să joace trei din meciurile pe care le au acasă cu echipe din provincie pe un teren neutru, tot în provincie. Alegerea jocurilor respective se va face prin tragere la sorți la început de tur și retur de campionat. Principiul poate fi aplicabil și la divizia B. În acest fel cuplajele locale ar rămîne în vigoare, iar egalitatea obiectivă (și nu de principiu) s-ar restabili în raportul dintre meciurile jucate *efectiv* acasă și cele *efectiv* în deplasare. Și poate că în acest caz, alta ar fi fața clasamentului. Consider de asemenea, că abia în această situație s-ar putea vorbi de o reală echitate, principiu de la care nu îmi amintesc că mișcarea sportivă trebuie să facă excepție".

Eu nu înțeleg : și dumneavoastră, care sînteți (cel puțin după adresă) bucureștean, vă ridicați împotriva echipelor din Capitală ? Mă surprinde gestul, mai ales pentru că e făcut într-un moment în care formațiile bucureștene mai sus pomenite se află în cea mai nefericită situație din lunga lor carieră. De altfel propunerile dumneavoastră, mi se par nejustificate și ilogice. Mai întîi că nimeni nu oprește Clujul, de pildă, să aibă și el patru echipe în A Sau Craiova, Caracal, Călărași, Buzău, Ilva Mică etc. În al doilea rînd : dacă Dinamo sau Steaua ar juca meciul lor cu C.S.M. Reșița, de pildă, la Fetești. care dintre ele ar fi în pierdere și care în cîștig ?

CONSTANTINESCU LIVIU — Timișoara : „Mă numesc Constantinescu Liviu și sînt din Timișoara, am 15 ani și sînt elev în anul I.

Prin scrisoarea mea vreau să vă aduc la cunoștință modul în care este tratat fotbalul de copiii de aici de la Timișoara, fostul leagăn al fotbalului românesc. Spun „fostul" pentru că de un timp încoace, avînd un prieten la o echipă de copii, am început să înțeleg această oprire a Timișoarei din bunul start pe care l-a luat cu ani în urmă. După cum v-am mai spus acest „leagăn" a „întepenit" de o perioadă de timp încoace. De ce ? — vă răspund tot eu — deoarece cei de la conducerea clubului, exclusiv antrenorii, nu mai au acea îndeminare de a se purta cu copiii, poate viitorii mari fotbaliști.

Dintre centrele de copii, de altfel unde toți copiii sînt „tratați" la fel, aș da un exemplu — „clubul Politehnica" — am dat acest exemplu pentru că seniorii acestui club activează în prima divizie a țării. Credeam că după promovare în divizia A, copiii de la secția fotbal a acestui club, vor fi „tratați" în alt fel de către administratorul acestui club, dar nici o schimbare în firea „nervoasă" a respectivului care ar fi în stare să lovească un copil după un meci pierdut „acasă" sau „în deplasare". El nu înțelege că un sportiv și mai ales un fotbalist trebuie să știe să și piardă. Dar acesta continuă să certe „în ultimul hal" pe tinerii fotbaliști aflați abia la începutul carierei lor.

Mă întreb, oare cei în cauză mai au o atracție spre fotbal, spre centrele de copii, „cu această firmă" ? Oare așa erau tratați și copiii „Timișoarei, leagănul fotbalului românesc", acei copii care mai tîrziu ne-au reprezentat peste hotare ?

De unde poate ști cineva ce „zace" într-un copil de 10 ani ? — dar vedeți cei mai sus amintiți ar dori ca toți copiii chiar și cei de 10 ani să fie deja vedete, să fie puși deja sub ochii selecționerilor, să aibă numai avantaje pe urma lor.

Se mai poate da o completare la cauza amintită și anume felul în care sînt văzute pregătirile și meciurile oficiale de fotbal ale copiilor, de către diriginții, profesorii sau chiar directorii acestora.

D-voastră credeți că, pentru un meci de fotbal, un copil dorește să ajungă în fața consiliului profesoral sau chiar față în față cu directorul în cabinetul acestuia ? Un copil de vrîsta aproximativ 13—14 ani este considerat de către aceștia un ratat în acest domeniu și nu i se mai permite în mod categoric să mai joace fotbal.

În cazul în care vreun copil refuză să „se lase de fotbal" cum pretind unii dintre profesori, acesta este aspru criticat în fața clasei. Pus într-o astfel de situație se lasă păgubaș • pînă la urmă. Oare toți sportivii de performanță, inclusiv fotbaliștii mari, au întîmpinat aceste greutăți ?

De ce oare nu vor să înțeleagă profesorii și diriginții că sportul este și o cale de afirmare a copilului nu numai o sursă de sănătate ?

Iată de ce, după părerea mea, Timișoara nu mai „fabrică" talente fotbalistice. (Nu pentru că nu se găsesc acestea, ci pentru că nu sînt îngrijite, sînt respinse într-un fel de cluburi și centrele de copii).

Vă mulțumesc pentru atenția cu care mi-ați citit scrisoarea și vă rog să-mi iertați unele greșeli".

Dragă Liviule, să sperăm că iubitorii sportului cu balonul rotund din orașul Timișoara, te vor înțelege și vor determina factorii în cauză să se poarte mai frumos cu copiii. Succes.

VIAȚA STADIONULUI

LA REVEDERE, AJAX!

de Eftimie IONESCU

Nimic nu va egala sezonul fotbalistic pe care îl străbatem în materie de surprize. Nici n-o să vorbim aici de loviturile de trăsnet care au brăzdat cerul preliminariilor campionatului suprem. Aici va fi vorba numai de prăbușirile de pe scenele cupelor continentale. În nici o ediție finalistele ultimei întreceri, în cazul nostru Ajax și Juventus, nu erau scoase din cursă la jumătatea lui noiembrie ! Benfica, Liverpool, Dynamo Dresda, trec și ele printre echipele care „au jucat" în ediția 1973/74 a competiției laureaților europeni.

Alunecarea cea mai spectaculoasă și mai neașteptată, în același timp, la care asistăm e aceea a lui Ajax. O echipă căreia cu greu îi găseai o fisură în primăvară, e dominată, asfixiată e trimisă pur și simplu în corzi la Sofia de T.S.K.A. E posibilă o asemenea prăbușire ? Ce a produs-o ?

Nu știm dacă vă vom da răspunsul care să vă mulțumească. De aceea, am socotit, că dv. îl veți formula mai exact după aflarea cîtorva întîmplări petrecute în intimitatea lui Ajax, din seara cînd tribunele arhipline ale stadionului „Steaua roșie" din Belgrad aclamau pe cîștigătoarea „Cupei campionilor europeni 1973" și pînă în orele cînd, tot la lumina reflectoarelor, pe stadionul „Vasil Levski", din Sofia, alb-roșii părăseau competiția unde învinseseră de trei ori, detașat și cu strălucire.

PRIMA SECVENȚA. August, anul acesta. Locul acțiunii : Amsterdam, vestiarele clubului Ajax. E o dimineață senină, cum nu sînt multe în Olanda. Knobell, noul antrenor al campionatei olandeze, e prezentat jucătorilor. Vine de la o echipă mică și e cunoscut pentru îndărătnicia lui. Spune doar atît „colecției" de internaționali din fața lui : **„Vom restructura jocul lui Ajax. Are nevoie de multe și radicale înnoiri".** Cruyff, Keizer, Hulshof și ceilalți își amintesc că nici Michels și, mai cu seamă, Covaci nu porniseră cu declarații așa de categorice. „Nu miroase a bine..." șoptește Blanckenburg uriașului Stuy, vădit nemulțumit și el.

SECVENȚA A DOUA. Septembrie, tot anul acesta. Locul acțiunii Barcelona. Cruyff, sosit de cîteva ore în orașul spaniol, declară ziariștilor : **„Convingerea mea e că Ajax poate continua drumul său strălucitor".** După terminarea întîlnirii cu comentatorii spanioli avea să-i mărturisească lui Rinus Michels — redevenit antrenorul său — temerile lui. **„Se încearcă o schimbare tactică prea mare, prea bruscă pentru o formație care a rămas cu 10 dintre vechii titulari. Mi-e teamă de un colaps care va veni mai repede de cît ne așteptăm".** Povestea plecării lui Cruyff la Barcelona are și ea o explicație puțin cunoscută. Se știe că intervenția soacrei sale oprise tentativa clubului Barcelona pentru ca, mai apoi, transferul să se facă. **„Simțeam că cei din conducere nu ar fi deloc afectați de plecarea mea. Și nici Knobbel. Doar băieții îmi spuneau : Va fi tare greu fără tine, Johann !"**

SECVENȚA A TREIA. Octombrie, firește tot în acest an. Locul acțiunii, Paris. Solemnitatea acordării trofeelor pentru cele mai bune echipe europene ale sezonului 1972/73 și a „Ghetelor de aur, argint și bronz" lui Gherd Müller, Eusebio și Jekov, golgeterii Europei în același sezon. Pentru Ajax, cupa e primită de președintele Van Praag și de căpitanul echipei, Keizer. Ziariștii nu pierd ocazia să-l întrebe pe președintele venit de la Amsterdam dacă plecarea lui Cruyff și venirea unui antrenor nou nu vor influența randamentul „mașinei de fotbal". Van Praag pare foarte sigur de el cînd răspunde : „Nici vorbă. Dacă nu aveam forța să-l suplinim pe Cruyff nu l-am fi cedat. Iar schimbarea antrenorului nu diminuiază de fel potențialul echipei noastre. La anul vom fi din nou aici pentru solemnitatea aceasta cu care ne-am obișnuit". Întrebarea este trecută și lui Keizer. Un ușor surîs, un enigmatic surîs și un „Nu răspund..." care a produs mai multă stupoare decît o explicație de cîteva fraze. Aceasta a fost replica — tradusă ca o acuzare împotriva președintelui — purtătorului banderolei de onoare a lui Ajax.

SECVENȚA A PATRA. Noiembrie. Locul acțiunii : vestiarul stadionului „Vasil Levski" din Sofia. Hulshof declară cu voce tare, deși nu avea nevoie să ridice glasul în camera cufundată în tăcerea înfrîngerii : **„Acesta e fotbalul reformat, remaniat, reorientat al lui Ajax. Celălalt nu era bun. Cu el învingeam prea des..."** Și înaltul dirijor al apărării campioanei Olandei plecă spre cabina dușurilor înfășurat în largul halat, cu glugă...

Cele patru momente ascund enigma Ajax. Dacă mai poate fi o enigmă ceea ce ați văzut duminica trecută față de ce vedeați înainte cînd meciurile formației din Amsterdam erau recitaluri ale genului, cînd victoriile soseau ca o logică urmare a mișcărilor armonioase ale „mașinii de fotbal". „La revedere, Ajax !" a titrat un mare ziar din Haga a doua zi după înfrîngerea de la Sofia vrînd, adică, să spună că Ajaxul veritabil dispăruse odată cu plecarea atacantului său nr.1 spre zări spaniole. Dar, nu știm zău, dacă numai ăsta e motivul, singur, al întîrzierii pe tobogan al multicampioanei din Amsterdam.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

18 NOIEMBRIE 1973

CONCURSUL „PRONOSPORT" I

1. Universitatea Craiova — C.S.M. Reșița. Favorită clară echipa locală, cu cel mai productiv atac al campionatului.

2. A.S.A. Tg. Mureș — Sportul. Jucînd acasă și avînd mare nevoie de puncte echipa militară deține mari șanse de victorie.

3. „Poli." Timișoara — Rapid. Este posibil un rezultat egal dacă apărarea rapidistă se va comporta bine, mai ales Răducanu.

4. Petrolul — F.C. Constanța. Oaspeții, în formă bună, pot obține un scor egal dacă localnicii nu vor depăși forma mediocră de pînă acum.

5. Steaua — C.F.R. Cluj Echipa bucureșteană nu poate scăpa victoria dacă repetă jocul practicat duminica trecută.

6. „Poli." Iași — Steagul roșu. Acasă, Politehnica joacă la victorie pentru că îi sînt necesare punctele. Poate cîștiga.

7. F.C. Argeș — U.T.A. Și echipa piteșteană știe să valorifice avantajul terenului.

8. Dinamo — S.C. Bacău Oaspeții vor opune o dîrză opoziție dar nu-i vedem capabili de a evita înfrîngerea.

9. F.C. Galați — Metalul Plopeni. Meci greu pentru echipa locală pe care, totuși, o vedem învingătoare la limită.

10. Metalul Mija—C.S.M. Suceava. Oaspeții pot obține un rezultat de egalitate.

11. Minerul Motru—Șoimii Sibiu. Favorită echipa din Sibiu.

12. Nitramonia — Chimia Rm. Vîlcea Un rezultat de egalitate ni se pare cel mai posibil.

13. Minerul Baia Mare — F.C. Bihor. Dificil meciul pentru Minerul, dar o socotim favorită.

CONCURSUL „PRONOSPORT" II

1. Cagliari — Bologna. Patru meciuri, patru egalități, în patru etape. Va reuși echipa locală prima victorie ? Greu de spus.

2. Cesena — Lazio. Un rezultat de egalitate este la îndemîna echipei Lazio

3. Fiorentina — Napoli. Derbiul etapei avantajează echipa locală, dar Napoli poate termina la egalitate.

4. Inter — Foggia. Pe „San Siro" echipa lui H.H. este mereu mare favorită.

5. Juventus — Genoa. Și Juventus, atunci cînd joacă acasă, deține 99 la sută din șanse.

6. Lanerossi — Milan. Cu nici o victorie, în patru etape, Lanerossi nu poate spera decît cel mult la un rezultat egal.

7. Roma — Verona. Localnicii au posibilitatea realizării celei de a doua victorii de la începutul campionatului.

8. Sampdoria — Torino. Meci echilibrat. Credem că ambele echipe se vor mulțumi cu un rezultat egal.

9. Arezzo — Novara. Neînvinsă în 7 etape, Novara poate termina la egalitate.

10. Ascoli — Brindisi. Un meci ușor pentru lidera seriei B, neînvinsă de 7 etape.

11. Catania — Como. Echipa locală țintește promovarea în A, motiv pentru care nu va rata victoria de miine.

12. Ternana — Palermo. Ambele echipe se găsesc la o egalitate perfectă. N-ar fi exclus ca și meciul să se termine la egalitate.

13. Varese — Brescia. Cu toate că joacă în deplasare, Brescia, specialistă a meciurilor nule, poate scoate un punct și de la Varese.

CULISELE HIPODROMULUI

• *ÎN URMA VICTORIEI obținută cu Vișina în Premiul Ștefănești... M. Ștefănescu, (în ciuda coincidenței de nume?) a trecut pe primul loc în clasamentul driverilor, iar G. Tănase, după victoria cu Venus, l-a egalat pe N. Gheorghe în clasamentul formațiilor de antrenament.*

• *„CURSA ANULUI" sau — fără exagerare — cursa ultimilor ani — a fost oferită, duminica trecută, de driverii „Premiului Slănic" : 4 cai la sosire : Venus, Halina, Sergent, Orfelina, și un dead-heath (cap la cap) Venus — Halina. Protagoniști — cunoscuții Gh. Tănase, M. Ștefănescu, N. Simion, G. Avram. Prin modul cum a venit la potou, N. Simion, a dat impresia că poartă din plin „amprenta" meșterului A. Brăilovschi, Pînă la anunțarea rezultatului, care s-a comunicat după consultarea fotografiei, au trecut peste 35 de minute, stabilindu-se cu această ocazie și un record de întîrziere (ce-i drept, de data aceasta, justificat). Publicul a așteptat însă liniștit, rezultatul și afișarea fotografiei.*

• *PÎNĂ LA SFÎRȘITUL SEZONULUI, hipodromul de trap mai programează o singură alergare de prestigiu : „Premiul de închidere" (2 decembrie). Prea puțin într-un interval de patru reuniuni...*

Doru IONESCU

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• **RĂSPUNS** la o întrebare : Cititorul **Doru Anuței,** elev din Rădăuți str. 13 Decembrie nr. 11 ne întreabă : **„Cînd l-a învins Gh. Negrea pe V. Mariuțan în finala campionatului național la categoria grea ?".** Răspuns : **„Negrea a evoluat și la categoria grea. Fostul campion european al semigreilor a dispus la puncte de Mariuțan în finala desfășurată în anul 1964"**

• **ÎNVINGĂTOR** la Djakarta în fața olandezului Rudy Lubbers, fostul campion al lumii Cassius Clay, care n-a impresionat, a fost consultat de un medic pentru a i se verifica „maxilarul" fracturat în întîlnirea cu Ken Norton (prima ediție). Doctorul a găsit maxilarul „nesifonat". După meciul de la Djakarta, Clay a purtat tratative pentru a face o demonstrație la Honk Kong. Cum cu 48 de ore înaintea evoluției sale nu se vînduseră decît 120 de bilete, organizatorii au renunțat la „bătrînul" Clay care se pare că alunecă pe toboganul declinului.

• **ACUZAT DE FORUL INTERNAȚIONAL** că nu-și apără la timp centura mondială a greilor și pentru a evita o suspendare, campionul lumii George Foreman a declarat că la mijlocul lunii ianuarie îl va întîlni la Kingston (Jamaica) pe spaniolul Jose Urtain după care la 5 martie va primi replica învingătorului meciului Ernie Shavers — Jerry Quarry.

• **BĂTRÎNUL PUGILIST** american Emile Griffith, fost campion al lumii la „semi-mijlocie" și „mijlocie" continuă cursa de a deveni din nou șalanger la titlul deținut de argentinianul Carlos Monzon. După ce l-a învins la puncte pe compatriotul său Manny Gonzalez, Griffith îl va întîlni luni la Paris pe australianul Tony Mundine, fostul jucător de rugbi, un puncher redutabil care l-a făcut KO. și pe Cohen..

• **CELEBRUL CAMPION** argentinian la „mijlocie", Carlos Monzon, neînvins de 9 ani (ultima sa înfrîngere suferită a fost cea de la 9 octombrie 1964 cînd a pierdut la puncte în fața compatriotului său Alberto Massi) își va pune titlul în joc în fața campionului lumii la „semimijlocie" mexicanul Jose Napoles. Actorul de cinematograf Alain Delon, organizatorul acestui meci, a anunțat oficial că întîlnirea va avea loc la 9 decembrie într-o sală de expoziție din Paris unde pot lua loc peste 12.000 de spectatori. Monzon, care ultima oară l-a învins net la puncte pe francezul Jean Claude Bouttier, a fost desemnat de forurile internaționale cel mai bun pugilist din lume al lunii octombrie.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, casuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

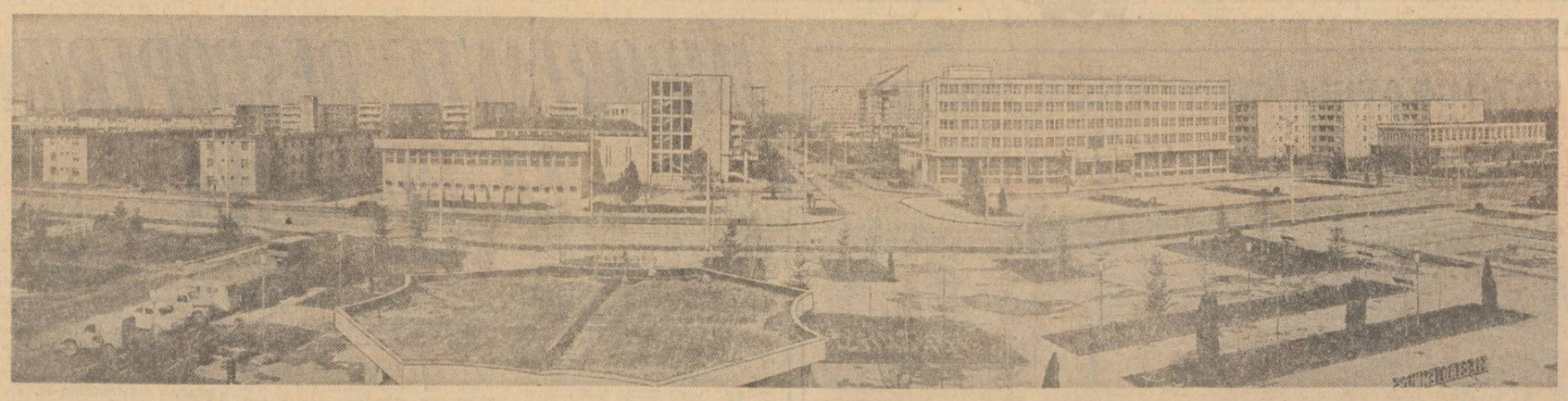

O parte din ce se vede la Slobozia, după cinci ani de înnoiri repetate : construcțiile moderne din centru

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 842 — Sîmbătă 24 noiembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

OAMENI ȘI VÎRSTE LA SLOBOZIA

● Întîmplări de azi și de mîine într-o așezare de șes ● Îndoiala a fost înfrîntă ● Profesii și calificare ● Povestea unei sere ● Învinge dorința de... frumos.

Sînt convinsă acum, după ce informațiile, discuțiile, imaginile înregistrate la Slobozia s-au sedimentat puțin, că nu poți simți, că nu poți înțelege ce se întîmplă în această așezare de șes, decît apropiindu-te de viața ei de azi, deopotrivă — cu luciditate, cu delicatețe sufletească, cu un puternic simț al realității și cu un fior de emoție...

Modesta urbe de odinioară trece prin procesul firesc al ridicării ei la înălțimea exigențelor urbanizării socialiste. Nu e singurul oraș care se armonizează la realitățile unei dezvoltări de ansamblu a județelor și orașelor țării. Platformă industrială, construcții, prognoză economică și socială — iată cuvinte care capătă miez, hrănindu-se din toate evenimentele ultimilor ani, evenimentele ce-i răscolesc sărăcăcioasa istorie a trecutului și-i clădesc una nouă. Este un proces firesc, explicabil, care, în primul rînd, „se vede" fiindcă prin arhitectura modernă reședința județului Ialomița a fost investi-

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

SANATORIILE NATURII

● Stațiuni balneo-climaterice la... 75 de metri adîncime ● Sarea — un medicament miraculos ● Aerosolii de sare ameliorează astma și alte afecțiuni respiratorii ● Interesantele tratamente experimentate în galeriile de la minele Ocna Dejului ● La orizont se profilează o nouă valorificare a numeroaselor peșteri românești.

Aflînd că într-o străveche salină, exploatată încă de pe vremea romanilor, s-au făcut interesante experimentări pentru vindecarea unor bolnavi, am stat de vorbă cu inițiatorul noului gen de tratamente, **prof. univ. dr. IOSIF SUCIU, directorul Clinicii de boli profesionale din Cluj.**

— De unde v-a venit această idee ?, — l-am întrebat pe distinsul meu interlocutor.

— Se știa că sarea are efecte antiinflamatorii și resoarbe edemurile, iar acum s-a constatat că la mari adîncimi nu există factori alergici, tocmai cei care declanșează crizele astmatice. Presiunea crescută dintr-o mină, de exemplu, face ca respirația să fie mai ușoară. Presiunea este mai mare cu aproximativ o atmosferă decît la suprafață la mina de sare de la Ocna Dejului sau cu 0,75 atmosfere în cea de la Ocna Mureșului. Condițiile sînt asemănătoare cu cele create în camera de suprapresiune de la Slănic-Moldova. Am văzut multe mine din țara noastră și din străinătate și pot afirma că factorii naturali de tratament ce există în cele două mine amintite mai înainte este superior față de cele din sanatoriile de acest fel de peste hotare, amenajate la mari adîncimi. Zona Dejului, de exemplu, este o

Simion SAVEANU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SPIRITUL DE EXIGENȚĂ

Document de o mare însemnătate teoretică și practică, cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de la C.C. al P.C.R. cu primii secretari și secretarii pentru problemele organizatorice ai comitetelor județene de partid și ai municipiului București, ridicînd ample și numeroase probleme de actualitate și de perspectivă, se impune prin forța analizei la care sînt supuse o serie de fenomene ale vieții economice și sociale contemporane. Secretarul general al partidului pornește de la rezultatele pozitive înregistrate în toate domeniile construcției societății socialiste multilateral dezvoltate dar, în același timp, scoate la iveală rezervele încă nefolosite pentru grăbirea ritmului înaintării spre țelul pe care ni l-am propus. Exemplul trebuie urmat. Ceea ce s-a spus de la înalta tribună la care ne referim nu este doar un cumul de teze teoretice bune să fie memorate în școli și reluate în ședințe, ci constituie o conduită, un stil de lucru necesar și obligatoriu pentru fiecare, indiferent de ierarhia răspunderilor ce-i revin.

Nu ne propunem să recapitulăm aci bogăția de idei cuprinse în cuvîntarea amintită. Nici n-ar fi posibil. Expunerea stă la dispoziția tuturor spre a fi studiată cu atenție și a acționa în spiritul său. Dorim să amintim critica severă făcută de secretarul general al partidului stării de automulțumire, de slăbire a exigenței, a răspunderii, a disciplinei, stări cu virtuale urmări negative acolo unde-și fac apariția. „Exigența și disciplina sînt cerințe esențiale în întreaga activitate de partid și de stat, în oricare domeniu de activitate", se spune în cuvîntare. Și mai departe : „Sîntem o organizație revoluționară, trebuie să tindem întotdeauna spre o analiză exigentă a muncii noastre. Trebuie să privim totdeauna în spirit critic ceea ce am înfăptuit — firește nu în sensul de a nega realizările, ci de a desprinde învățăminte pentru activitatea viitoare". Deosebita, imensa valoare morală a acestor cuvinte, ca și a întregii cuvîntări, constă în faptul că ele sînt rostite pe fondul unor importante realizări

CONTINUARE ÎN PAG. 2

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Lacul de acumulare „Bîcaz"
Leonid BEALCOVSCHI — Bacău

Economia de combustibil

ASTĂZI DESPRE MOTOARELE CU ARDERE INTERNĂ

● Urmărirea reglării corecte a carburatorului și a instalației de aprindere, prin testări periodice, ar putea reduce consumul combustibililor cu 6—8 la sută, reducîndu-se în același timp și gradul de poluare; menținerea stării tehnice și utilizarea vitezei corecte de funcționare, ar duce la economii de 10 la sută la actualul consum de combustibil.

Dar, în afară de măsurile cunoscute și mult discutate sînt încă o serie de aspecte de urmărit în perspectivă: folosirea utilă a căldurii evacuate din instalații, diversificarea gamei de motoare. Importante economii se pot realiza cu motoare ce vor consuma combustibili mai puțin utilizați azi (păcuri, gaze sărace, combustibili inferiori...).

În viitor pilele de combustie, ca mijloc ideal, care pot transforma 70—90% din energie!

În pagina a 5-a

UNICUL SUPRAVIEȚUITOR POVESTEȘTE

Patru tineri francezi, doi bărbați și două femei, au pornit într-o expediție care s-a sfîrșit tragic în deșertul Mauritaniei

(Pagina a 3-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

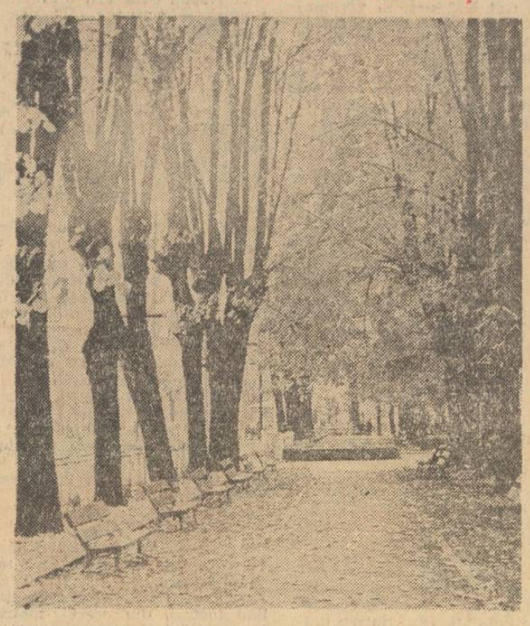

Peisaj de toamnă Andrei CZERAN — Tîrgu-Mureș

Mai există enigme?

IMPORTANTE DESCOPERIRI LA BURIDAVA

Fragmente ceramice dacice pe care este scris numele unor personaje

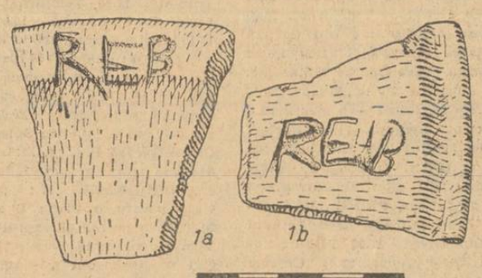

de prof. univ. dr. docent Dumitru BERCIU
membru al Academiei de științe sociale și politice

● Dacii cunoșteau scrisul în limba latină cu două secole înainte de cucerirea romană ● Numele unui trib geto-dac scris pe un vas — prima apariție de acest gen în istoria Daciei pre-romane ● Masca de bronz a unui zeu găsită în fundațiile unei monumentale clădiri cu etaje ● Deosebita semnificație istorică a descoperirii vaselor din ceramică cu inscripții latine la Ocnița, județul Vîlcea.

(Pagina a 2-a)

DE CE APAR PISTRUII?

Ce dezvăluie și ce ascund ei?

(Relatarea în pagina a 5-a)

VALOAREA UNUI KILOWAT-ORĂ

CE ÎNSEAMNĂ UN KWH

- Consumul unui bec de 100 w. pe timp de 10 ore
- Consumul unui televizor pe timp de 5 ore
- Consumul unui fier de călcat pe timp de 2 ore
- Consumul unui radiator electric pe timp de o oră

DACĂ ÎN FIECARE LOCUINȚĂ S-AR REDUCE, SĂPTĂMÎNAL, CONSUMUL DE ENERGIE ELECTRICĂ NUMAI CU UN KWH ÎNTR-UN AN S-AR REALIZA O ECONOMIE DE PESTE

200 MILIOANE kWh

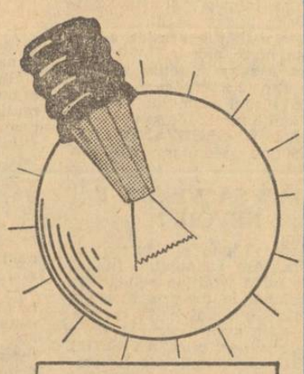

ACEASTA ECHIVALEAZĂ CU PRODUCȚIA PE TIMP DE JUMĂTATE DE AN A HIDROCENTRALEI DE PE ARGEȘ

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SPIRITUL DE EXIGENȚĂ

URMARE DIN PAG. 1

în toate domeniile de activitate, realizări care, prin ele însele, deschid perspectivele și posibilitățile unei continue perfecționări.

A privi fiecare activitate în spiritul unei analize critice și autocritice constituie o trăsătură necesară fiecărui comunist hotărît să contribuie din toate puterile la înflorirea patriei socialiste. Sînt însă încă destui care au ajuns la concluzia că ei sînt în afara posibilității de a greși, care nu ascultă și ce spun alții, care nu studiază suficient problemele pe care le au de rezolvat, dar care, în același timp, au „păreri definitive", de neclintit. Este limpede că într-un colectiv în care, de sus în jos, funcționează sistemul „părerilor definitive", nimeni nu mai are cum să-și valorifice gîndirea creatoare și, așa cum a arătat nu o dată experiența, emitenții unor astfel de păreri, care se cred deținătorii unei chintesențe a înțelepciunii, sfîrșesc ei în primul rînd prin a greși, adesea grav. Spre deosebire de cei care, înainte de a hotărî și a acționa, recurg la o analiză serioasă, atentă, cu sprijinul și consultarea colectivității. Căci, pînă la urmă, ceea ce contează este eficiența activității, sînt rezultatele măsurabile în valori concrete. Orice automîngîiere despre niște posibile calități abstracte n-are altminteri nici o acoperire. „Trebuie să acționăm pentru creșterea exigenței în analizarea activității noastre, spunea secretarul general al partidului. Trebuie să facem aceasta chiar dacă avem rezultate bune — pentru că în acest caz și spiritul de exigență trebuie să fie și mai dezvoltat".

De o mare importanță este accentul pus în această cuvîntare pe spiritul de disciplină, care trebuie să domnească pretutindeni, pe toate treptele ierarhice. Marea calitate a democrației noastre socialiste constă în ampla consultare a maselor înainte de a se lua cele mai importante hotăriri legate de viața politică și socială a țării noastre. Se cunoaște, bunăoară, metodologia alcătuirii planurilor noastre de stat, faptul că ele sînt, înainte de a fi definitivate, dezbătute de cei care le vor aduce la îndeplinire. De altfel, foarte adesea, ca urmare a acestor dezbateri, au reieșit noi idei, noi resurse necunoscute pînă atunci. La fel s-a întîmplat și se întîmplă cu legile țării ; de asemenea, cu numărate din măsurile și actele normative care se adoptă. Însuși secretarul general al partidului are, după cum se știe, foarte numeroase întîlniri cu oameni ai muncii, în întreprinderi, pe șantiere, pe ogoare, cu care prilej se desfășoară un dialog cu consecințe imediate și de perspectivă pentru dezvoltarea unei uzine, unei localități sau unei zone întregi. Democrația noastră socialistă are, așadar, un extrem de larg teren de manifestare. Cu atît mai mult sînt criticabile abaterile de la disciplină, tendințele de liberalism practicate de unii șefi de colective cu cei în subordine și, nu de puține ori, cu ei înșiși. Participarea nemijlocită la actele de decizie implică, în același timp, o riguroasă și disciplinată participare la aducerea la îndeplinire în spiritul și litera lor a ansamblului de norme și măsuri menite să contribuie la îndeplinirea țelului comun de construire în țara noastră a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Cum spuneam la început, cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu săptămîna trecută cuprinde o mare bogăție de învățăminte, privind atît perspectiva imediată dar și una cu mult mai largă, învățăminte asupra cărora vom mai avea prilejul să revenim.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Imagine din Munții Gutîiului — Alexandru HORVATH — Baia Mare

SANATORIILE NATURII

URMARE DIN PAG. 1

regiune cultivată cu livezi și aici domnește o liniște aproape totală. Climatul este deosebit de plăcut iar lacurile cu apă sărată pot alcătui o importantă stațiune balneo-climaterică. La toate acestea se adaugă faptul că șoseaua națională este în apropiere. Giganticele săli din adîncurile Ocnei Dejului ating aproximativ 30 de metri înălțime și au o lărgime impresionantă, în ele putînd circula cu ușurință autocamioanele. În suprafață de circa 43 de hectare, galeriile care nu vor mai servi la extragerea sării, urmînd a fi părăsite treptat, ar putea fi amenajate, la momentul respectiv, cu minime cheltuieli, în veritabile spitale subterane unde pacienții pot face gimnastică medicală respiratorie. Accentuez că accesul spre noile locuri de tratament este extrem de ușor, existînd cale ferată iar sălile sînt electrificate.

STADIOANELE... SUBTERANE

Pare fantastică, în primul moment, ideea pe care am să v-o expun, dar ea este întru totul reală. În imensele săli ale galeriilor subterane din care nu se mai extrage sare se pot organiza diverse manifestări publice ca, de exemplu, meciuri de fotbal, ping-pong sau baschet ! La fel ca și în unele țări vecine, n-ar fi exclus ca într-un viitor apropiat să citim afișe care să invite publicul la concerte de muzică simfonică date în vastele saloane din adîncuri. De altfel, acustica galeriilor subterane s-a dovedit neîntrecută. Deci nu văd de ce nu s-ar putea continua tradiția, deoarece pe vremuri se organizau aici baluri și revelioane.

În loc să construim noi locaturi pentru sanatoriile necesare vindecării bolnavilor de afecțiuni respiratorii infecțioase, iritative, alergice profesionale, am putea să le folosim pe cele care natura ni le-a pus la dispoziție. Merită subliniat și elementul activ al unor asemenea sanatorii de un tip deosebit, atît pentru turiștii străini cît și pentru cei de la noi din țară.

REZULTATELE PRIMELOR EXPERIMENTĂRI

— Vă rog să expuneți pentru cititorii „Magazin"-ului cîteva dintre efectele tratamentului în subteran.

— Cercetările îndelungate întreprinse asupra bolnavilor cu afecțiuni respiratorii cît și asupra minerilor care lucrează în saline au evidențiat unele rezultate concludente. În primul rînd, staticile dovedesc că muncitorii din minele de sare ating o virstă înaintată, au numeroși copii și nu suferă decît foarte rar de maladiile amintite. În al doilea rînd, experiențele efectuate cu unii pacienți care au stat zilnic între două și patru ore în aceste galerii au dovedit ameliorarea bolii datorită aerosolilor de sare care sînt antiinflamatorii, antialergici. De asemenea, s-a constatat că mărirea presiunii atmosferice din adîncuri favorizează deschiderea alveolelor de rezervă, scade inspirația, crește expirația, sporește oxigenarea sîngelui, a leucocitelor și ajută mai repede la vindecarea afecțiunilor. Un fapt constatat de noi, cei ce lucrăm la Clinica de boli profesionale, este că atît astmul cît și bolile respiratorii se vindecă repede la oamenii care inhalează aerul din mina de sare.

Avînd în vedere că în apropiere de Ocna Dejului sînt spitale bine organizate, de unde bolnavii pot fi transportați, la început, cîte două pînă la patru ore, în sălile minei, iar pentru cazurile mai grave se pot amenaja acolo cîteva locuri unde pacienții să stea două pînă la trei săptămîni în aerul bogat în aerosoli, sper că nu va trece mult timp pînă cînd tratamentul în această mină va lua dezvoltare. De altfel, Clinica noastră a și trecut la experimentarea acestei terapeutici, internînd cîțiva bolnavi la spitalul din Dej, în acest scop. Încercări asemănătoare, cu rezultate remarcabile, s-au efectuat și la Slănic-Moldova, unde pacienții au stat zilnic cîte două-patru ore în subteran. Menționez că ing. Girjoabă, director general al Centralei sării, organele locale de stat și cele ale Ministerului Minelor ne-au sprijinit în valorificarea inițiativei.

Țara noastră dispune de o mulțime de locuri ce conțin factori naturali care ar putea fi valorificați la maximum cu investiții minime. Relev, în acest sens, în afară de salinele părăsite, că posibilitatea unui tratament adecvat s-ar putea efectua și în numeroase dintre peșterile românești, unde aerul este ionizat. Este o sugestie, pe care o cred posibil de realizat într-un viitor nu prea îndepărtat. Experiențele oamenilor de știință care au stat timp de 30 de zile și chiar mai mult în văgăunile grotelor spre a demonstra schimbarea ritmului biologic, în condițiile traiului în peșteri, determinată de trecerea nesesizabilă de la zi la noapte, dovedește că anumite persoane care au diverși factori perturbați ai ritmurilor biologice s-ar putea reechilibra datorită condițiilor naturale existente acolo.

Simion SĂVEANU

Oameni și vîrste la Slobozia

URMARE DIN PAG. 1

tă cu clădiri ce reprezintă fabrici, locuințe, școli, magazine, cinematografe și cîte se mai cer pentru o viață citadină civilizată. De cîte ori, confrați de-ai mei n-au scris despre miile de apartamente construite, despre Combinatul de îngrășăminte azotoase, despre fabrica de ulei, despre cinematograful și hotelul în construcție, despre centrul cel nou și despre străzile care s-au asfaltat... Sînt primele dovezi ale drumului Sloboziei către pretențiile unei capitale de județ. Dar, după cum afirmam mai sus, sînt dovezi exterioare.

Dincolo de aceste dovezi vizibile, atestînd transfigurarea vieții unui oraș, s-a petrecut, se petrece un proces mai intim, mai greu de „văzut". La Slobozia, locuiau oameni cu ocupațiile, cu mentalitatea, cu orizontul lor. Într-un mic oraș fără trecut, cum bine se spune, cu 8 000 de locuitori fără ocupații calificate și rentabile, au venit alți oameni, tineri și foarte tineri, aduși din toate zările acestui pămînt și au încercat să învingă inerția unora, îndoiala altora. De partea celor mai mulți, a celor ce veneau din alte părți sau a unor localnici era curajul, optimismul, încăpățînarea. Așa a germinat sămînța dorinței pentru mai bine. pentru mult mai bine, în comparație cu ce a existat și chiar cu ce există. Cred că în felul lor, cei ce construiesc un nou oraș, sînt eroi. La Slobozia, nimeni nu se socotește erou, deși au fost și sînt sute de greutăți care trebuie înlăturate.

— Atunci, oameni foarte curajoși ?

— **Curajoși, fără „foarte".**

— Dar inimoși și încăpățînați ?

— **De calitățile acestea a fost și este mare nevoie.**

Cam așa aș sintetiza o mică parte din discuția care a avut loc în biroul primului secretar al Comitetului orășenesc de partid, tov. **GLODEANU** și în biroul tov. secretar **FLORIN UDMA.**

DAR SĂ VISĂM, E NEVOIE ?

Voiam să pun și întrebarea aceasta. Am renunțat, fiindcă răspunsul a venit în relatările a doi oameni în meseria cărora a visa este o condiție de reușită. Dacă n-ar avea puterea de a visa la viitor, nici **ANDREEA CORBU**, arhitectul șef al orașului n-ar vorbi despre unele condiții încă vitrege acum, ca despre niște etape depășite.

— Slobozia va avea în jurul anului 2 000, 60 000 de locuitori, adică de trei ori numărul de astăzi. Mi se pare că asta va însemna că întreaga populație a orașului va locui în case noi. Cum se va extinde orașul ? întreb.

— **Pînă în 1990, clădirile noi ale orașului vor fi extinse spre sud — pînă la varianta de penetrație dinspre Constanța ; spre nord — pînă la spitalul cel nou și chiar mai departe, pînă la lizièra de verdeață recent construită ; spre est — pînă la strada Cosminului și spre vest — pînă la calea ferată. Pînă în 1990 și mai încolo, spre anul 2 000, vor apare în partea de est încă trei cartiere iar perimetrul locuibil se va extinde peste riul Ialomița, în apropierea Combinatului de îngrășăminte. Amplasarea a 2 000 apartamente pe deal va crea o înfățișare plăcută pentru oraș. Vor mai apare, firește, alte noi clădiri : școli, cinematografe, complexe comerciale, hoteluri.**

Se presupune, adaug eu, ca și regularizarea Ialomiței și extinderea stațiunii Amara, care va face corp comun cu orașul, să dea Sloboziei și calitatea de mic port fluvial. Cit privește populația privită sub aspectul profesiilor care vor avea prioritate, poate e încă prematur de discutat, întrucît zona industrială se va mări considerabil prin noi și diverse fabrici. Astăzi însă, calificarea și profesiile oamenilor Sloboziei sînt un subiect cu precădere discutat.

SPECIALIZARE

Pe plaiurile acestea ialomițene s-a petrecut și un alt fenomen, propriu mai ales localităților mici, dezvoltate în cel mai rapid ritm. De la un infim procent a fost nevoie să se treacă la un mare număr de oameni pregătiți. Și nu, oricum. Oameni cu înaltă calificare, capabili să lucreze în întreprinderi cu grad mare de automatizare. Saltul se produce cu destule dificultăți. Deși, într-o unitate modernă cum e fabrica de ulei, bunăoară, numărul celor necalificați reprezintă abia un procent de aproximativ 5 la sută, totuși gradul de calificare e încă insuficient de ridicat, după cum spunea directorul întreprinderii, ing. **CORNELIU POTRA,** față de ceea ce se pretinde.

— Ar trebui căutate soluții sau ar fi nevoie doar de perseverență pentru a le aplica pe cele cunoscute deja ?

— **Adevărul e că perseverența ne-ar ajuta să urmărim funcționarea unor cursuri de specializare, pe care noi le-am mai organizat, de altfel. Cu mai multă îndirjire, am putea trece peste unele eșecuri datorate și situației de navetiști a majorității salariaților.**

— Spuneați că jumătate dintre ei sînt tineri. Un argument în plus pentru specializarea lor. Și apoi, cu timpul, pe măsura înzestrării orașului cu blocuri de locuințe, se vor putea stabili aici...

— **Firește, viitorul ne va ajuta în acest sens. Nici pînă acum n-am făcut chiar puțin. Apreciez că în ultimii cinci ani am terminat cam trei sferturi din drumul pe care-l aveam de parcurs în ceea ce privește calificarea oamenilor. Dar mai rămîne destul !**

Este părerea unui om autorizat, care a venit aici acum cinci ani și a fost, așa cum îi place să-și amintească, primul angajat al Combinatului de îngrășăminte azotoase care se construia.

ACȚIUNEA „V"

Se spune că Slobozia a fost un oraș fără verdeață, fără obișnuința oamenilor de a-și face grădini, fără dragostea deosebită pentru podoaba verde, care înfrumusețează și purifică aerul. S-a pornit o mare și încăpățînată acțiune pentru plantarea pomilor, a florilor între blocuri, pe arterele de pătrundere în oraș.

Toți spun că a fost o muncă titanică — acțiunea „V", așa i s-a spus — pe care n-o vor uita și că a fost nevoie de însuflețirea și inițiativa Comitetului orășenesc de partid și a Consiliului popular al orașului, de ajutorul unor oameni inimoși ca ing. **VICTOR PAPADOPOL,** directorul Institutului de cercetări silvice din Constanța, pe care nu-l lega de oraș decît o acerbă pasiune pentru natură, a zeci de locuitori dornici de frumusețe pentru ca Slobozia să aibă azi nu numai spații verzi, nu numai un parc în construcție, întins pe 25 hectare (în afară de alte două existente), în partea de sud a orașului, care se pare că va deveni un mic paradis pentru copii, dar și o pepinieră pe 8 ha, ce va asigura, peste un an, circa 1 milion de arbori și arbuști, o seră în construcție. Este o tradiție care abia s-a născut și care a ajuns să-i ambiționeze pe locuitorii de aici să concureze, cu punctaje meritorii la întrecerea între orașe.

★

Acțiunea „V" are încă o desfășurare spectaculoasă. Cu tot vîntul aspru, cu tot frigul ce începe să-și insinueze prezența. Sau tocmai, din acest motiv. Copacii sînt pregătiți pentru iernat. Și toți cetățenii trebuie să participe la aceasta. Prospețimea orașului depinde și de felul în care vor fi protejați pomii și de semințele ce vor încolți la pepinieră si de florile ce vor crește în căldura molcomă a serei. Nu se poate un oraș modern fără flori și pomi. Nu se poate ca locuitorii unui oraș „fără trecut", cu o istorie și cu oameni atît de tineri, cu atîtea probleme încă nerezolvate și cu disponibilitate pentru uluitoare transformări, să nu fie dornici de frumusețe...

Lucia MANOLESCU

OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM

au pus în vînzare locuri pentru odihnă și tratament la tarife reduse în următoarele stațiuni balneoclimatice :

— **Odihnă :** Borsec, Bușteni, Lacul Roșu, Păltiniș, Predeal, Sinaia, Sovata, Tușnad.

— **Tratament :** Călimănești, Căciulata, Slănic-Moldova, Bazna, Vatra Dornei. Singeorz Băi, Ocna Sibiului, Eforie Nord.

Cazarea se face în hoteluri și vile confortabile, iar tratamentul este asigurat de personal medical de specialitate.

Solicitanții beneficiază de reducere cu 50% la tarifol pe C.F.R. și I.T.A.

În această perioadă Oficiile județene de turism organizează numeroase excursii în cele mai frumoase zone turistice ale țării, itinerariile și durata rămînînd la aprecierea solicitanților.

Transportul se face cu autocare moderne, la tarife reduse cu 50% față de perioada de vară.

Informații și înscrieri la sediile Oficiilor județene de turism din țară și la filialele Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante din București.

PUBLITURISM

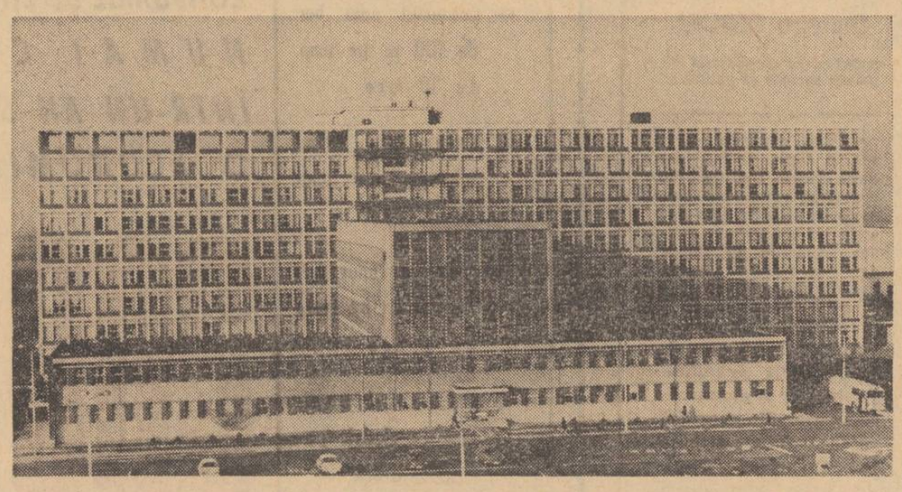

Spitalul construit în Slobozia a împlinit o veche dorință a locuitorilor săi

Foto : D. CÂMPEANU

IMPORTANTE DESCOPERIRI LA BURIDAVA

de prof. univ. dr. docent Dumitru BERCIU
membru al Academiei de științe sociale și politice

Se știe că în problema cunoașterii culturii spirituale a geto-dacilor, izvoarele scrise ale antichității sînt foarte sărace în informații. Dacă oamenii de știință care s-au ocupat pînă acum cu problema religiei la geto-daci au ajuns la definirea caracterului politeist al acesteia, cu existența mai multor divinități, printre care și a unui zeu războinic, în felul lui Ares la greci și Marte la romani, această concluzie a fost rezultatul unei confruntări a datelor oferite de izvoarele scrise cu cele arheologice, care s-au îmbogățit considerabil în ultimii 25 de ani și ea rămîne valabilă. **Putem adăuga acum încă o descoperire, cu totul recentă (august 1973) făcută de noi în complexul de cetăți și așezări dacice de la Ocnița (Ocnele Mari), jud. Vîlcea : este vorba de masca din bronz a unui zeu războinic care fusese adăpostită cu deosebită grijă lîngă peretele unei pivnițe săpate în stîncă sub o monumentală clădire de lemn, cu etaje. În interiorul acestui edificiu, cu fundații săpate în tuful dacitic, cît și în așezarea civilă de la poalele înălțimii fortificate și pe una dintre cele opt terase amenajate ale acesteia s-au descoperit anul acesta și anul trecut un număr de 10 inscripții, opt cu litere majuscule latine și două cu litere grecești. Aceste descoperiri schimbă viziunea noastră asupra cunoașterii și folosirii de către daci a alfabetului latin înainte de cucerirea Daciei în 106 e.n. de către Traian** și dezleagă astfel definitiv o enigmă, asupra căreia mai atrăgeam atenția tot în rîndurile revistei „Magazin" din 22 septembrie a.c. și care are — după cum vom vedea — implicații adînci în sesizarea mult mai timpurie a procesului de romanizare, în durata și adîncimea acestuia. **Că dacii cunoșteau scrierea cu litere latine — și odată cu ea limba latină — încă din sec. I e.n. o dovedește și numărul excepțional de mare al monedelor romane republicane, dar cu deosebire al celor dacice de tip roman, reprezentînd o copie atît de fidelă a originalului roman — cu scrierea latină cu tot ! — încît abia în ultimii ani s-a ajuns să se deosebească unele de altele. Atelierul monetar din cetatea dacică de la Tilișca, jud. Sibiu, unde s-au găsit matrițe pentru baterea monedei autohtone de tip republican roman este cea mai concretă documentare privind existența unei monetării locale, bazată pe cunoștințe tehnologice superioare și pe cunoașterea perfectă a scrisului latin.** O contrafacere locală a unui denar de argint al Romei republicane bătut în anul 87 i.e.n. am descoperit anul acesta într-un mormînt de incinerație. Moneda respectivă avea, în plus elemente de decor specific dacice, iar altele luate din arta altor neamuri, cu care dacii s-au aflat în contact.

Desigur că moneda romană și cea imitată aidoma de daci au contribuit la difuzarea scrisului latin, cît și la înlesnirea raporturilor politice și legăturilor economice cu romanii. Se acreditase părerea că doar membri ai castei preoțești și ai aristocrației învățaseră să scrie. La Ocnița-Vîlcea au fost descoperite fragmente de vase lucrate cu mîna, în tehnica tradițională sau la roată — invenție care a făcut din olărit un meșteșug propriu-zis — pe care au fost scrise cuvintele REB, BUR și MARK (O ?), cu litere latine. Nu ne oprim deocamdată asupra altor două fragmente dintr-un mare vas de depozitare a proviziilor, pe care sînt scrise trei cuvinte (unul ce rămîne a fi lămurit pe viitor) cu litere grecești. Dintre acestea unul redă același nume de persoană MARK(OS), ca și cel cu alfabet latin și un altul cuvîntul BASILE (OS) — rege sau regișor local.

Patru observații de o deosebită valoare științifică trebuie subliniate : a) pătrunderea alfabetului latin la geto-daci și folosirea lui de aceștia cu aproximativ două secole înainte de cucerire și odată cu ei și a limbii latine ; în felul acesta descoperirile de la Ocnița dau un răspuns de o adîncă semnificație istorică : fragmentele ceramice datează din sec. I i.e.n. și ele

pun premisele romanizării pe cale lingvistică încă din acea perioadă, mărind astfel considerabil vechimea însăși a acestui proces ; b) în al doilea rînd inscripțiile cu litere latine de la Ocnița, scrise de autohtoni înșiși ! — sînt cele mai vechi pe care le cunoaștem pînă în prezent ; c) cuvintele redate de ele sînt nume de persoane — antroponime — de autentică origine traco-dacă ; d) este pentru prima dată în istoria Daciei preromane cînd apare scris pe vase numele unui trib geto-dac, care poate astfel fi localizat geografic împreună cu capitala uniunii respective — BURIDAVA. Cele două fragmente ceramice găsite într-una din cele trei mari pivnițe ale edificiului — palat de pe platoul cel mai înalt al cetății nr. 1 de la Ocnița, pe care stă scris — cu stîngăcie, desigur —, cuvîntul ce redă numele tribului burilor dacici, confirmă informația geografului Ptolemeu, care a trăit la jumătatea sec. II e.n. la Alexandria și reprezintă **cel mai vechi și autentic document scris pe vase de lut de către un reprezentant al populației băștinașe care învățase alfabetul latin, cu litere majuscule.** Pe unele fragmente au apărut și unele litere latine cursive, care vor trebui studiate mai de aproape, așteptîndu-se, cu răbdare, și alte descoperiri în cursul săpăturilor ce vor trebui continuate în acest important centru economic, politic, militar și religios, care a fost Buridava dacică, azi localizată cu toată certitudinea în zona Ocnița-Cosota-Ocnele Mari.

Nu trebuie de asemenea pierdut din vedere că în centrul de la Buridava existau și membri ai aristocrației și preoțimii dace care cunoșteau alfabetul și limba greacă. **Inscripția care atestă prezența unui basileu la Ocnița-Buridava — al cărui nume nu-l cunoaștem deocamdată — este și ea de o importanță deosebită, nu numai prin faptul că face dovada existenței în zona de azi a Ocnelor Mari a unei formațiuni unional-tribale a burilor sau de o formă mai avansată, dar ea documentează în modul cel mai precis posibil** (prin cele două monede ale lui Augustus descoperite în același complex) **cunoașterea și folosirea alfabetului și limbii grecești în același timp cu alfabetul latin, ceea ce ne arată nivelul foarte înalt al civilizației dacilor, la care ajunseseră pe pragul dintre sec. I i.e.n. și sec. I e.n.** Cum vasul cu inscripția grecească pare a fi fost un vas de cult — ca și cel de la Sarmizegetusa — și cum scrierea însăși este executată de un foarte bun cunoscător al scrisului grecesc, **reiese că numai unii reprezentanți ai aristocrației și ai preoțimii dace știau limba greacă și alfabetul grec, pe cînd scrisul latin începuse să pătrundă — cel puțin cum ne îndeamnă a presupune descoperirile de la Ocnița — la unii membri ai poporului de rînd.** Fără îndoială că ștampilele cu „Decebalus" și „Per Scorilo" de la Sarmizegetusa sînt în limba latină, cuvîntul „per" avînd o altă semnificație, care nu poate fi aceea de **filius** — fiu !

Conținutul cultural al materialului arheologic din edificiul „regișorului", de pe cetatea nr. 1 de la Ocnița are un caracter „princiar". Este suficient a aminti aici doar grupa ceramicei pictate, de o rară frumusețe și care se sprijină pe o puternică rădăcină de tradiție străveche traco-geto-dacă și pe o înrîurire — tot atît de puternică — a lumii mediteraneene, elenistico-romane.

Sectorul Ocnița-Coșota unde s-a descoperit depozitul cu obiecte dacice

DUMINICĂ 25 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 8.00 Bună dimineața ! 8.30 Cravatele roșii. 9.25 Daktari. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Parada șlagărelor. 13.22 Rime vesele. 13.29 Teatrul muzical „Fantasio" din Constanța, în studio. 13.55 „Cronică mondenă" — adaptare după George Ranetti. 14.00 Cîntece preferate. 14.05 „Întîlnirea". 14.20 Un nou episod al comediei cinematografice : „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea". 14.45 „Nea Mărin... și... bicicliștii". 14.55 Muzică ușoară. 15.08 „În goana trenului" — adaptare după schița „Incorigibilul" de Gh. Brăescu. 15.15 Dansează Ileana Iliescu și Marinel Ștefănescu. 15.25 Clădiri vestite în miniatură — secvențe filmate la Klagenfurt — Austria. 15.35 „Pastel de toamnă" — muzică ușoară. 15.45 Campionatele mondiale de gimnastică modernă — finala probei cu minge. Înregistrare de la Rotterdam. ● Rugbi : Franța—Țara Galilor. Rezumat filmat de la Toulouse. ● Fotbal : Ungaria—R.D. Germană. Selecțiuni înregistrate de la Berlin. 17.00 O nouă ediție a concursului coral „Cîntare patriei" 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Handbal masculin : România—Iugoslavia. 20.45 Filmul „Colombo". 22.15 Telejurnal. **PROGRAMUL II :** 11.00 Concertul orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu". 20.10 Serialul pentru copii : „Grăsunul". 20.40 Emisiune de versuri eminesciene și cîntece. 21.10 Selecțiuni din opera „Gioconda" de Ponchielli. 22.05 Mannix.

LUNI 26 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 Avanpremiera săptămînală. 18.15 Azi, județul Arad. 18.30 Căminul. 18.50 Pagini din opere. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii : Din Carpați la marea albastră. Muzica Petre Firulescu. Text George Mihalache. 20.05 Ancheta TV : „51%...". 20.50 Filofteia Lăcătușu — o mesageră a cîntecelor oltenești. 21.00 Revista literar-artistică TV. 21.50 Roman folleton Goya. Ecranizare după romanul lui Lion Feuchtwanger. 22.20 24 de ore **PROGRAMUL II :** 20.00 Avanpremieră. 20.05 Serialul „Schulmeister" 21.00 Teleenciclopedia. 21.40 Telex. 21.45 Cetatea Tîrgoviștei. 22.00 Recital Anca Agemolu. 22.15 Cărți și idei.

MARȚI 27 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Revista literar-artistică TV. 11.00 Serialul „În umbra lupilor". 12.00 Telejurnal. 16.30 Lumea copiilor. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex. 18.05 Cum vorbim. 18.20 Gala maeștrilor : Clarinetistul Aurelian Octav Popa. 18.45 Timp și anotimp în agricultură 19.00 Dorin Cuibaru — un virtuos al instrumentelor populare. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20.20 Paciurea — film documentar. 20,35 Seară de teatru : „Ziariștii" de Al. Mirodan. 22,25 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20.00 Daktari.

20.25 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 20.45 Tineri interpreți. 21.10 Note de călătorie din R.D. Germană. 21.35 Telex. 21.40 „Tinerele".

MIERCURI 28 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 10.35 Filmul pentru copii și tineret : „Cum stăm, tinere ?". 11.50 Desene animate. 12.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.15 Micii meșteri mari. 18.35 Aplauze pentru români. 18.50 Idealul social și atitudinea estetică. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.20 Ludovic Spiess. 20.45 Ciclul Gérard Philipe. Filmul „Mănăstirea din Parma". 22.10 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20.00 O viață pentru o idee : Elie Radu. 20.30 Prin muzee și expoziții. 20.45 Voci tinere. 21.15 Telex. 21.20 Pagini muzicale din „Albumul duminical". 21.40 Ion Neculce. 22.05 Armonii intime.

JOI 29 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Curs de limbă germană. 10.00 Telex. 10.05 Cărți și idei. 10.35 Telecinemateca. 12.00 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.35 Din țările socialiste. 18.45 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.10 Seară pentru tineret. 21.40 Iugoslavia azi — o producție a studiourilor iugoslave de filme. 22.10 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 17.30 Telex. 17.35 Film pentru copii și tineret : „Aleksandr Nevski". 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 22.05 Bionica.

VINERI 30 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Curs de limbă rusă. 10.00 Telex. 10.05 Album coral. 10.20 Teleobiectiv. 10.40 Virstele peliculei. 12.00 Telejurnal. 16.00 Teleșcoala. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 La volan. 18.30 Stadion. 18.50 Revista economică TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Cetățile Ponorului 20,20 Filmul Nicoletina Bursac 22,00 Scene de balet. 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II :** 20,00 Teatru scurt „Noapte fierbinte" de Livia Ardeleanu. 20.45 Tinerețea unui străvechi oraș — Bistrița. 21.05 Pagini muzicale de mare popularitate. 21.35 Telex. 21.40 „...51%... 22,25 Portativ '73.

SÎMBĂTĂ 1 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Lumea copiilor. 9.30 Victor Babeș. 10.00 Telex. 10.05 Selecțiuni din emisiunea „Cîntare patriei". 10.25 Prim-plan : Ion Coman, Erou al Muncii Socialiste. 10.50 Portativ '73. 11.10 Biblioteca pentru toți : Ion Pillat. 11.50 Muzică populară. 12.05 Telejurnal. 14.00 Fotbal : Steaua — Universitatea Craiova. 15.45 Desene animate. 16.00 Telex. 16.05 Caleidoscop cultural-artistic. 16.25 Avanpremieră. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.25 Toamnă bălmăreană. 18.40 Republica Africa Centrală. 19.00 Secretarul de partid. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 „Fiecare specialist, un cadru de concepție". 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Recital de muzică ușoară cu Mihaela Mihai. 22.20 Telejurnal. 22.30 Hochei pe gheață : România—Bulgaria. 22.50 Seară de romanțe. **PROGRAMUL II :** 16.00 Serialul „În umbra lupilor". 17.00 Întrebări și răspunsuri. 17.30 Telex. 17.35 Muzică populară. 17.50 Filmul „Voci în insulă".

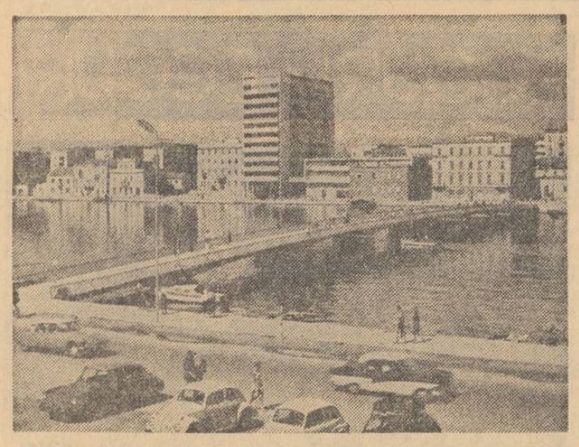

Noile cartiere ale străvechiului oraș Zadar de pe litoralul iugoslav al Adriaticei. Moderna arhitectură se îmbină armonios cu pitorescul clădirilor ce poartă amprenta stilului specific al Renașterii.

DE PRETUTINDENI

EMANUELLE MERCIER a fost poftită să iasă din sală în timpul unui spectacol al unui teatru parizian, deoarece sforăia tulburînd vizionarea piesei. Ea a dat în judecată teatrul pentru jignire argumentînd că și sforăitul este una din reacțiile posibile la ceea ce se petrece pe scenă la fel ca și fluierăturile sau aplauzele. „Dacă nu mi-a plăcut piesa am dreptul să dorm și să sforăi pe locul meu pentru care am plătit biletul !"...

LA CENTRALA laptelui din Almalyk, (Uzbekistan) s-a realizat o rețetă specială, datorită căreia se obține o bere excepțională din... lapte. Băutura — întru totul nealcoolică — are un gust delicios.

Vitrinele magazinelor din orașele albaneze expun splendide obiecte lucrate cu finețe de mîinile îndemînatice ale muncitorilor de la întreprinderea „Migjeni" din Tirana. Profilată exclusiv pe încrustarea artistică a argintului, aramei, osului sau lemnului cu diverse motive naționale, diferitele piese devin veritabile opere de artă. În clișeu : imagine din atelierul de pirografie, unde tăvile sînt ornate cu frumoase desene multicolore.

MEMBRII unor expediții organizate în ținutul Primorie din U.R.S.S. (Extremul Orient) au efectuat numărarea tigrilor din taiga și au stabilit că aici există aproximativ 110—120 din aceste mari feline. În anii '40 numărul lor era de trei—patru ori mai mic. Lucrările de numărare au permis efectuarea unor observații interesante asupra vieții tigrilor, stabilindu-se că ei nu atacă animalele domestice.

CANADIANUL Sol Winner a fost condamnat la 8 luni detențiune pentru că a încercat să influențeze desfășurarea unui concurs hipic. Ca să cîștige cursa calul pe care pariase, el a folosit laserul, cu ajutorul căruia a speriat ceilalți cai, concurenți, abătîndu-i de la ritmul lor de alergare.

URAGANELE produc distrugeri considerabile. De aceea oamenii de știință englezi au construit o casă experimentală în scopul studierii acțiunii vîntului asupra acoperișurilor de diferite configurații. Unghiul de înclinare a pantei acoperișului poate varia între 5 și 45 de grade, clădirea fiind completată cu instalații pentru înregistrarea vitezei vîntului.

OMUL de știință N. Ermolenko a calculat că în fiecare metru cub de apă marină există 6 milionimi de gram de aur. Dacă această cantitate neglijabilă se înmulțește cu metrii cubi de apă din mările și oceanele planetei noastre și dacă s-ar extrage aurul s-ar putea obține o cantitate de 6 miliarde kilograme, încît fiecărei persoane i-ar reveni 2 kilograme !

CEI MAI LUNGI ciorapi (doi metri) sînt purtați de locuitoarele a două sate poloneze. Ei sînt confecționați din lînă roșie și au forma unei armonici.

O ECHIPĂ de specialiști ai Muzeului național maritim din Greenwich (Marea Britanie) s-a deplasat de curînd la Plymouth pentru a studia epava unei nave comerciale eșuată cu aproximativ 500 de ani în urmă. Echipamentele găsite pe navă lasă impresia că ea n-ar fi fost destinată în exclusivitate transportului de mărfuri, ci și protejării unor convoaie.

ÎN MAREA NEAGRĂ — peste 18 900 000 000 tone bacterii ! Pare incredibil, dar calculele efectuate de specialiști indică anume această cifră. Numai într-un an în stratul de apă de pînă la 200 metri adîncime se creează peste un miliard 300 milioane tone bacterii iar în stratul de pînă la 2 000 m. — 17 600 000 000 tone.

ACUPUNCTURA — una dintre cele mai străvechi metode terapeutice din lume — a fost perfecționată de către un grup de medici din Alma-Ata. Aceștia au înlocuit „tradiționalul ac metalic" cu... subtile raze de laser. Acțiunea laserului garantează o maximă... sterilitate.

UNIVERSITATEA din Harvard a alcătuit o listă cu oamenii care au preocupările cele mai monotone. Pe primul loc se află cei ce lucrează la banda mobilă din fabrici, apoi liftierii, paznicii băncilor, cei de la masina de copiat, Gospodinele ocupă locul al zecelea.

ÎN DEPARTAMENTUL francez Somme există un sat cu cel mai scurt nume din lume. Se cheamă „Y".

INSTITUTUL industrial electronică din Polonia a fost realizat un aparat optic care permite observarea proceselor ce se petrec în interiorul corpurilor metalice ale instalațiilor ermetice la temperaturi de 450 grade celsius, in vid și la mare presiune.

remember • remember • remember

LÜBECK (VI)

Un răsfățat al monarhilor, principilor și patricienilor de pe țărmurile Balticii din veacul al XV-lea, astăzi aproape necunoscut dincolo de sfera foarte restrînsă a intimilor genului : Bernt Notke, sculptor, gravor, pictor, Reichsmünzmeister al Suediei, și-a risipit citeva capodopere în cetatea lui adoptivă. Nu se știe aproape nimic despre acest contemporan al unor Tilman Riemenschneider, Veit Stoss, Adam Krafft. Provenea dintr-un sat și se va fi așezat la Lübeck atras de bogăția și faima orașului unde abia în 1481 cînd avea 41 de ani e pomenit în documente als lübecker Bürger. *Lucrează apoi la Reval unde isprăvește altarul principal din biserica Sfîntului Duh, la Stockholm unde regentul Suediei, Stenn Sture îi comandă magnifica statuie a Sfîntului Gheorghe ucigînd balaurul, în amintirea victoriei sale asupra Danezilor, operă tulburătoare care domină catedrala Storkyrkan. Era bogat, avea o casă pe Breite Strasse în rîndul patricienilor, avea o iubită — poate prințesa din grupul compozițional dela Stockholm, suavă ca o Walkyrie creștinată — și un suflet unde, cum ar fi spus Kierkegaard,* „naivitatea se logodește cu un inexplicabil neant care e acela al angoasei". *Ciudată mi se pare absența lui pînă și din unele studii germane, destul de ample, consacrate însăși sculpturii medievale din Germania. Și totuși Bernt Notke e unul din cei mai singulari exponenți ai geniului plastic german. Nu voi uita niciodată obsedantul lui crucifix dela Domul din Lübeck, grupul statuar dela Storkyrkan, piesele din Muzeul Sfînta Ana... hieratismului și „morbidezzei" botticelliene a lui Riemenschneider, Notke le opune un expresionism vizionar... tiparele goticului sînt supuse unei dilatări viguroase, formele se deschid, limbajul se articulează cu o energie febrilă... lemnul, materie predilectă vibrează de o melancolie virilă, poate răul obscur al miezului de noapte, poate lingoarea singurătății, poate trauma existențială pe care se străduiau s-o aproximeze ginditorii evului mediu... poate însăși angoasa profundă a formei devenită substanță, acea melancolie a expresiei ce traversează întreaga spiritualitate germană...*

* * *

Lübeckul e cel mai rece dintre toate burgurile vest-germane pe care le-am vizitat. Cel mai lipsit de zîmbet. Cel mai închis. Dar prin aceste ținuturi nici pădurile, nici cîmpiile, nici marea nu cunosc zîmbetul... nici eu n-am zîmbit prea mult în viața mea dar am fost silit să suport prea multe zîmbete... zîmbetul-mască, zîmbetul-fard cotidian al epidermelor truculente, zîmbetul ipocriziei, al neputinței, al spaimei, zîmbetul turpitudinii și al optimismului profesional, zîmbetul nimănui care lunecă de pe o față pe alta ca un stigmat al ticăloșiei și-al vidului... nu deaceea oare îmi va fi plăcut răceala elegantă a acestui oraș și lipsa lui de efuziune... ai uneori nevoie de o piatră solidă sub picioare, ai uneori nevoie de liniște interioară și de odihnă a sentimentelor suprasolicitate... tornato da epoche troppo / vissute, *spune Ungaretti... din epoci, din țări, din ambiante... și poate că falsele sentimente pe care ești silit să le înfrunți te epuizează mai nemilos decît cele adevărate... și atunci un popas într-un asemenea oraș îți regenerează celulele invizibile din care te simți alcătuit pe dinlăuntru și dacă nu poți rămînea mai îndelung între zidurile lui, porți cu tine cel puțin principiul antidotului pentru multe excese... cred că, trăind în acest oraș ți-ar trebui un deceniu ca să-ți găsești un prieten... dar cine și unde și-ar număra prietenii fără melancolia iluziei ?... puțini cei ce dealungul anilor nu-și schimbă zîmbetul, nu-și schimbă steaua, nu schimbă o singurătate pe alta...*

Dela Lübeck am plecat spre Skandinavia. Urcînd mereu am înțeles că de aici înainte oamenii stau tot mai mult în devălmășia naturii cu visul și toate faptele, aspirațiile, împlinirile ori eșecurile lor se situează în cîmpul magic al acestei ambiguități... iar sus de tot, acolo unde natura dispare, nu le mai rămîne decît să se claustreze în vis.

a. e. baconsky

PE FIRUL EVENIMENTELOR

MICRO-UNIVERS

de Nicolae LUPU

Simplificatorii marilor dileme internaționale presupun uneori că închizînd pe exponenții litigiilor într-o cameră pe care să nu o părăsească, pînă nu ar desface nodul, lumea ar avea privilegiul unor soluții multiple și rapide. Se cultivă, de fapt, iluzia că micul univers al citorva, oricît de mari ar fi atuurile lor, ar putea fi cadrul ideal al deblocării marelui univers. De fapt, cei care au experimentat procedeul în diferite feluri și împrejurări nu au putut evita constatarea că limitele și posibilitățile depind direct de cît și cum e lăsat afară sau e luat dincolo de ușa despărțitoare. Luînd cu ei doar propriile probleme și experiențe, soluțiile, ideile protagoniștilor nu ar avea vreo semnificație durabilă. În cel mai bun caz, exteriorul devenit claustrat nu ar putea constitui decît pilpîitul nealimentat al celor cunoscute și trăite. Iar cu o încărcătură mai mare, pragul n-ar fi decît o ficțiune perisabilă.

Într-un castel din Tirol, s-au aflat timp îndelungat, în vremea celui de-al doilea război mondial, sub arest nazist cîteva din principalele personaje ale conflictelor și evenimentelor care au marcat prăbușirea celei de-a treia republici franceze: președintele Albert Lebrun, foștii premieri Edouard Daladier și Paul Reynaud, generalii Gamelin și Weigand, ambasadorul André François-Poncet, conducătorul fascist François la Rocque, fiul lui Clémenceau, Michel și alții. O carte apărută acum cîteva zile la Paris sub titlul „Închisoare pentru oameni de stat", notează momente instructive ale acestui microunivers. Cînd generalul Weygand a fost adus la castel cițiva din locatari au refuzat să aibă de-a face cu el, pentru că solicitase armistițiul și colaborase cu Pétain. Michel Clémenceau a organizat un fel de tribunal de onoare pentru judecarea fascistului de La Rocque. Daladier, care fusese răsturnat în urma manevrelor lui Paul Reynaud, refuza să mai apară în sala de mese la sosirea acestuia, în timp ce Reynaud evita să fie așezat la aceeași masă cu Weygand. Treptat, pața adusă de afară s-a stins. Adversarii de ieri au început să joace tenis, să discute și să rediscute vechile probleme pe un ton academic, de dispută cu caracter istoric. S-au înregistrat chiar și momente de „ilaritate generală".

Războiul s-a terminat. Porțile castelului-închisoare s-au deschis. Ziaristul francez Claude Jannoud consemnează sintetic în Le Figaro : „Cu toții s-au reîntors în Franța. Legăturile s-au întrerupt, ciocnirile au reînceput". Mai ales pentru că după încheierea luptelor, opinia publică voia să știe cum de a fost posibilă catastrofa, cerea să fie trași la răspundere cei vinovați, s-au format comisii de anchetă, au început luptele politice postbelice, polarizările în jurul diferitelor personalități. Micul univers s-a spulberat fără urmă. Numai Paul Reynaud se reîntorcea din cînd în cînd în pelerinaj sentimental la castelul din Tirol, transformat în hotel turistic. Atît.

Cîte alte castele, evident nu întotdeauna închisori, a cunoscut istoria ! Viața și-a spus totdeauna cuvîntul : dincolo de ușile micului univers nu se rezolvă decît temporar și exclusiv micile probleme ale celor ce-i trec pragul. Ce e de partea cealaltă revendică totalitatea subiecților implicați. Mitul cheii miraculoase este și rămîne ceea ce a fost.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

TOAMNĂ PRAGHEZĂ

Am fost martori la un interesant experiment care a avut loc de curînd la Praga : o zi fără mașini. În ziua respectivă, în afara tramvaielor și autobuzelor necesare transportului în comun, nici un alt fel de mașină nu a pătruns în oraș. Deși rezultatele acestui experiment nu fuseseră date publicității pînă în momentul plecării noastre din capitala Cehoslovaciei, pentru oricine au fost clare avantajele : descongestionarea circulației, purificarea aerului, eliminarea zgomotelor, economisirea de carburanți. Și, nimeni nu se plîngea de întîrziere. Dimpotrivă, mijloacele de transport în comun au circulat mult mai rapid decît în zilele obișnuite cînd Praga este asaltată de cele peste 200 000 de autoturisme, care ocupă cea mai mare parte a străzilor și bulevardelor, trotuarele și chiar întreaga stradă, mai ales în vechile cartiere. De altfel, problema circulației în Praga reprezintă unul dintre punctele nevralgice, edilii orașului străduindu-se să-i găsească, cît mai grabnic, o rezolvare.

Metroul este mijlocul de transport în care praghezii își pun mari speranțe. Mii de muncitori și specialiști precum și uzine și întreprinderi din întreaga țară și-au unit eforturile în sprijinul soluționării cît mai rapide a problemelor ridicate de construirea acestui mijloc modern de transport. 1 ianuarie 1974 este data cînd prima porțiune — traseul C — va fi dată în funcțiune în mod experimental, urmînd ca în primele luni ale anului ce vine acest traseu să intre în exploatare pentru marele public. În următorii patru ani și celelalte trasee — A și B — vor fi terminate. Cea mai mare investiție actuală din țară va contribui din plin la îmbunătățirea transportului în comun și la descongestionarea principalelor artere de circulație centrale. Este un moment mult așteptat de cei peste un milion și jumătate de praghezi.

O altă direcție spre care edilii praghezi își îndreaptă atenția : construcțiile, sau mai bine zis, viața celor care lucrează pe schele. Constructorii pot fi întîlniți la fiecare pas în Praga. Numeroase clădiri se ridică chiar în plin centru, păstrînd specificul arhitectural ; altele, la fel de numeroase, dacă nu chiar mai multe, își leapădă urmele bătrîneții primind o haină nouă; în Nord-Vestul orașului au apărut adevărate orașe-satelit ; în următorii ani alte asemenea orașe vor prinde contur. Deci constructorii au mare căutare la Praga. 6 000 lucrează numai la secțiunea C a metroului. Alte cîteva zeci de mii, pe alte șantiere. 40 000 de apartamente vor fi predate la cheie în următorii doi-trei ani, dintre acestea constructorii și familiile lor urmînd să primească o bună parte. Se vor afla astfel mai aproape pentru a putea răspunde prezent la chemările edililor. Acest muzeu în aer liber — Praga — are nevoie în permanență de specialiști care să-i consolideze valorile și să-i ducă mai departe faima. În acest scop, nu departe de Muzeul tehnicii, în cartierul Malesice, la Hrdlorezich, funcționează o școală pentru pregătirea viitoarelor cadre de constructori. Impunătoarea clădire este numită de localnici „Palatul micilor constructori". Aici se află zeci de ateliere modern utilate, 30 de săli de clasă pentru predare, camere de lectură, club, săli de spectacole și de sport etc. Anual 2 000 de ucenici vor părăsi băncile școlii pregătiți în 14 specialități din acest mult solicitat sector al construcțiilor, îmbogățind rîndurile celor care fac ca Praga să fie un oraș în continuă înnoire, un oraș asaltat de mii și mii de turiști.

În zilele de sărbătoare, cînd în capitală se află mai mulți turiști decît localnici, autocarele cu vizitatori din țară și de peste hotare, după ce au vizitat Hradul, Loreta, Staromestka radnice (primăria veche), Visehrad (cetatea de pe înălțime) și multe alte monumente istorice din cele cîteva sute existente în „orașul de aur", o pornesc spre noile cartiere. Prosek, Dablice, Malesice, Zahradni mesto, Pancrac sînt numele citorva dintre acestea. Ele au apărut pe cîmpiile existente nu cu mulți ani în urmă, la marginea orașului. Aici trăiesc astăzi sute de mii de oameni, beneficiind de condiții civilizate de viață. Cartierele sînt străbătute de bulevarde largi, avînd, de o parte și de alta, blocuri cu cîte 6, 10, 12, 15 etaje, înconjurate de zone verzi. Printre blocuri pot fi întîlniți și azi constructorii. Cei ce prin migala muncii lor conservă și pun în valoare bogățiile arhitecturale adăugindu-le altele noi.

Atît la Praga cît și în celelalte orașe ale Cehoslovaciei, constructorii au mare căutare, sînt stimați și prețuiți de întregul popor. Fără să greșim cu nimic am putea spune că toamna praghezi 1974 este sinonimă cu toamna constructorilor.

Gheorghe CONSTANTINESCU

TEMERARA DE LA POALELE ALPILOR

• Un caz ieșit din comun relevat de presa elvețiană • Dramaticele peripeții prin care a trecut o campioană mondială de schi • Deși a suferit în copilărie un grav accident, extraordinara voință și dragostea de viață au învins! • Medaliată de trei ori cu aur pe pîrtiile înzăpezite ale Alpilor, a schiat cu ajutorul unei proteze...

Irene Moillen cu fiul ei

Ziarul elvețian „Tribune de Genève" relatează cîteva secvențe din tumultoasa viață a Irenei Moillen, care datorită voinței de fier, curajului și optimismului a reușit să învingă urmările unui grav accident survenit în copilărie. Pare de domeniul fantasticului performanța realizată de tînăra infirmă, care a reușit să obțină trei medalii de aur la campionatele mondiale de schi pentru handicapați de la Courchevel. Iată, pe scurt, cîteva momente dramatice prin care a trecut temerara de la poalele Alpilor, pînă ce a realizat performanța.

În 1942 Irene avea nouă ani și locuia împreună cu părinții ei, care se ocupau cu agricultura, în satul Ondalaz, situat la 5 km mai sus de Blonay. Era o fetiță veselă și zburdalnică, căreia îi plăcea să participe la jocurile băieților, cățărîndu-se adesea în arbori cu agilitatea unei pisici. Primăvara, copiii mergeau pe jos pînă la Blonay, iar iarna cu schiurile, deoarece în cătunul lor nu era școală, iar mica haltă a căii ferate nu avea nici măcar o cutie poștală. Cînd voiau să expedieze o scrisoare, locuitorii din Ondalaz așteptau ca trenul să se apropie și făceau semn mecanicului, care încetinea mersul, conductorul prinzînd corespondența. În ziua de 8 decembrie 1942 era foarte frig. Mama Irenei o rugase atunci să expedieze o carte poștală, atrăgîndu-i însă atenția că drumul era înghețat și periculos, iar pînă la venirea trenului să se adăpostească sub acoperișul haltei. Observînd de departe semnele micuței copile, mecanicul încetini mersul locomotivei, ca de obicei. În acest moment, Irene încercă să se apropie, dar, din nefericire, alunecă pe gheață și căzu cu piciorul drept pe linia ferată. Trenul opri brusc, dar o roată a locomotivei trecuse de-acum peste piciorul fetiței secționîndu-l între gleznă și călcîi. Transportată de urgență la spital, mica Irene suportă aici opt operații în decursul a 15 luni. Revenită acasă, în ciuda cîrjelor de care se folosea, fata își reluă vechile jocuri și nu ezită chiar să se cațere în pomi, ca odinioară. Mișcările îi deveniră mai lejere cînd începu

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

să poarte o proteză, dar barele de oțel ale acesteia o jenau, totuși.

A urmat o nouă operație, cînd i s-a operat piciorul mai sus, între genunchi și gleznă și i s-a comandat o nouă proteză, mai modernă, care i-a dat posibilitatea să reîncepă mișcările independentă. La 17 ani, Irene s-a mutat la Lausanne și un nou moment greu interveni în viața ei. Într-o zi, simți o dureroasă migrenă, urmată de paralizia mușchilor lombari, abdominali și a piciorului sănătos. Din nou în spital, după numeroase examene medicale, diagnosticul era cutremurător : poliomielită ! Medicii au trecut de urgență la aplicarea întregii game de tratamente specifice acestei crunte boli, la loc de frunte fiind electroșocurile. După cinci zile, organismul tinerei învinsese însă ! Irene ceru sorei să i se aducă proteza, sub pretextul că dorește să nu piardă obișnuința de a o purta. Și, în timp ce infirmiera nu era acolo, bolnava începu să facă, încet, turul camerei. Un pas, încă unul. Timp de o oră zilnic. Așa își recăpătă Irene vigoarea. Într-o zi avu bucuria, coborînd la parter, să-i comunice telefonic mamei: „Merg, mamă !". A urmat apoi un tratament energic de mai multe luni și s-a însănătoșit.

Revenită acasă, Irene începu să învețe meseria de croitoreasă și în același timp învață să schieze atît de bine, încît începu să dea lecții elevilor din Vevey. Paralel cu schiul, temerara fată practica înotul și îi plăcea să joace tenis !...

Zile îndelungate Irene s-a antrenat intens spre a obține diploma de antrenoare la schi, cel mai dificil moment fiind pentru ea săriturile din turnantă. Totuși, în 1961 ea obținu mult rîvnita diplomă.

În același timp viața particulară a Irenei a decurs normal, imaginea blondei plină de viață care cutreera zilnic pîrtiile înzăpezite ale Alpilor, atrăgîndu-l pe Fernand Moillen, un alt bun schior, membru al echipei naționale elvețiene și temerar alpinist. În curînd, cei doi tineri se căsătoriră. A urmat apariția micuței Catherina și apoi a lui Pierre, cei doi copii ai familiei Moillen. Acum, în localitatea montană unde locuiește, Irene își supraveghează cu dragoste copiii care merg la școală, antrenînd în același timp la schi elevele din cursul superior. Irene a declarat ziariștilor: **„Dorința mea cea mai mare a fost de a transmite fetelor bucuria de a schia".**

Mușcătura unei vipere poate ucide în cîteva minute un cîine. Un om este ucis în cîteva ore. În vederea eliminării pericolului, în Italia s-a creat un soi de baston destul de robust, care se termină la un capăt în forma unui V. Odată vipera imobilizată poate fi destul de ușor exterminată, cu o lovitură puternică de piatră. De obicei vipera nu atacă niciodată prima, ci numai atunci cînd este ... atițată. Nu totdeauna ai la îndemînă ... bastonul salvator. Și atunci folosești — precum se vede în fotografie — o talpă puternică...

DE PRETUTINDENI

LOCUITORII diferitelor țări preferă să ia medicamentele în diferite moduri. Astfel japonezii vor prefera prafurile, cei din S.U.A. pilulele, latino-americanii își administrează injecții, iar medicii din India și Pakistan recomandă pînă și vitaminele în formă de picături.

ÎN IMPREJURIMILE orășelului Alladino, la aproximativ 20 de km. de Karaci, arheologii pakistanezi au descoperit o străveche așezare. Studiile au arătat că aici au existat locuitori cu 5 milenii în urmă. De asemenea s-a constatat că semnele existente pe blocurile de piatră sînt identice cu cele folosite de civilizația Mohegio-Daro, din Valea Indo. Oamenii de știință consideră că există posibilitatea descifrării semnelor.

ANTONIO KARLUSH din Sao Paolo, în vîrstă de 26 de ani, a hotărît să se căsătorească, dar spre stupoarea lui, la Oficiul stării civile i s-a spus că... a murit cu 24 de ani în urmă. Miniat, Antonio s-a adresat poliției, care i-a arătat actul de deces semnat de tatăl său, act în care sta scris : „Antonio Karlush, mort la 2 ani". Acum, pentru a se căsători, Antonio are mai întîi nevoie de un act de „naștere".

UNICUL SUPRAVIEȚUITOR POVESTEȘTE

Patru tineri francezi, doi bărbați și două femei, au pornit într-o expediție care s-a sfîrșit tragic în deșertul Mauritaniei

În revista „Paris Match" din 10 noiembrie 1973 este relatată o zguduitoare întîmplare. Spicuim fragmente din declarațiile singurului ei supraviețuitor. Cei patru participanți la strania aventură : Georges Andrieux, în vîrstă de 28 de ani, Claude Albert în vîrstă de 23 de ani și logodnica sa Françoise, de 25 de ani, precum și Dominique Marquant, o tînără în vîrstă de 26 de ani.

„De un an, ne pregăteam pentru această călătorie. Trebuia să parcurgem 15 000 de kilometri, traversînd Marocul, Algeria, Mauritania, Mali, Nigerul, Dahomey, Volta Superioară și Ghana. Totul în cinci săptămîni.

Ne-am hotărît să traversăm cei 650 km saharieni, împreună cu cițiva englezi și francezi, pe care i-am întîlnit la frontiera algero-marocană. Francezii s-au văzut siliți să abandoneze, deoarece cabina camionetei lor s-a desprins din șasiu. Arșița era îngrozitoare. Am mers împreună cu englezii pînă la Borbota. A doua zi, dimineața, am trecut frontiera republicii Mali. Fără probleme. Era anotimpul ploilor și, adesea, ne afundam 50 de cm în clisă. La cițiva kilometri de Gao am întîlnit niște străini în pană. De trei zile erau blocați. Am stat cu ei două zile, pentru a-i ajuta să-și repare mașina. În sfîrșit, am ajuns la Niger. Francoise și Dominique au vrut cu orice preț să vadă fantastica rezervație de animale sălbatice care se întinde pe cuprinsul a trei țări : Niger, Dahomey și Volta Superioară. Timp de mai multe zile am filmat animalele. La Manga, un mic sătuleț din Ghana, am rămas o noapte întreagă, în pană. A doua zi, dimineața, 30 de africani ne-au ajutat. Și am plecat spre Bobo-Dioluasso. În plină brusă, maimuțele veneau noaptea să ne „șterpelească" fructele pe care, — din imprudență — le lăsasem afară.

În ziua de 3 septembrie — ziua mea de naștere — împlineam 28 de ani, am plecat cu toții cu un ghid în direcția Bata. Douăzeci de km mai departe, ne-am încrucișat cu altă mașină. Șoferul oprește și ne spune că drumul este impracticabil și că trebuie să ne întoarcem. Ne convinge. Înaintăm pe nisipul moale. Din ce în ce mai greu e să ne orientăm. Se lăsase noaptea și ne-am instalat campamentul.

La orele șase dimineața am plecat din nou. Două ore mai tîrziu, pană. Ne-au trebuit patru ore pentru a repara circuitul electric.

Drumul era din ce în ce mai penibil. Ne afundăm la fiecare 40 de metri. Era îngrozitor. Nu mîncasem de o zi și eram epuizați. Nu mai aveam decît 50 de litri de apă.

Înaintea noastră, în spatele nostru nu era decît o mare de nisip, ceea ce ne deprima cel mai mult. Ne-am împotmolit din nou. De două ore, lucram cu tirnăcopul. Zadarnic. Ghidul ne spune că, dacă vom putea scoate mașina din impas, într-o oră și jumătate vom găsi o oază cu apă... Îi răspund că e mai sigur să mergem pe jos. Sînt de-acum orele 18.00. Le-am lăsat pe Dominique și Françoise în mașină, iar eu și cu Claude am pornit-o cu două bidoane. Ghidul ne conducea. Știam că nu vom ajunge înainte de miezul nopții la puț și că nu ne vom putea întoarce înainte de orele șase dimineața. Ne-am întors fără apă, pentru că puțul secase. Nu pot să uit privirile disperate ale celor două. Abia atunci, mi-am dat seama că viețile noastre sînt în pericol.

După cîteva zile. Sînt orele 20. Iau radio-ul și transmit apeluri timp de trei ore. Reușesc să captez stațiuni, dar ele nu-mi răspund. Dormim o oră. La miezul nopții, încercăm să degajăm mașina. Împingem. O ridicăm cu un cric și facem un pasaj pe două șine pe o distanță de 20 m cu ierburi uscate. Împingem din nou, mașina pornește. Urlăm de bucurie. Treizeci de metri mai departe, mașina se împotmolește din nou. Totul trebuie luat de la început. Nu mai avem putere... Nu ne gîndim decît la un singur lucru: să bem. Caut disperat în mașină și descopăr un flacon în care a rămas puțină apă de trandafiri, un mic flacon cu apă de colonie, și, cîteva fiole pentru circulația sîngelui. Le bem.

Hotărîm să abandonăm mașina. Începem marșul pe jos de-a lungul deșertului. Soarele ne arde pielea. Crăpăm de sete. Ne-am adăpostit toți cinci sub un arbuș. Încercăm să dormim. Zadarnic. Dominique îmi spune :

„Ar trebui să ne întoarcem la mașină. S-ar putea ca jandarmeria din Tidjikdja, să ne caute. E noapte. Ne aruncăm pe nisip. Acum nisipul e rece și ne dă un moment iluzia diminuării acelei sete atroce, care ne arde gîtul. De fiecare dată, însă, e mai greu să ne sculăm. Simt o irezistibilă dorință să dorm. Nu mai vorbim. Limba începe să se umfle și am impresia că buzele mele au devenit enorme".

Dominique plînge în hohote Nu mai poate merge. O țin de braț. Eu însămi fac un efort supraomenesc pentru a nu mă prăbuși. Trebuie cu orice preț să mergem : e singura noastră șansă de salvare. Domnique îmi spune :

„Claude și Françoise nu se mai pot ridica". Mă apropii de ei. E oribil. Prietenul meu are ochii în fundul capului și, o spumă groasă, albă, îi acopere gura. Nu mai poate vorbi. Claude a murit. Rămîn un moment lîngă el, podidit de lacrimi. Hotărîm să reluăm drumul și o lăsăm pe Françoise singură, lungită lîngă trupul lui Claude. Dominique nu mai are putere să meargă : O susțin. Ghidul îmi spune că nu mai sînt decît cinci kilometri pînă la puț. Mă prăbușesc la fiecare zece metri. O susțin pe Dominique încă, trei kilometri. Eu însămi nu mai pot. Ea mă implorâ s-o las.

Cădem din nou. De astădată, nu mai am puterea să mă ridic Ghidul este alungit lîngă mine. Dominique nu se mai mișcă. Delirează. Rămîn lîngă ea timp de o oră. Încerc zadarnic s-o ridic. Îi vorbesc. Nu-mi mai răspunde. Nu mișcă și, totuși, încă mai respiră. Pling ca un copil.

Deodată, o forță nebănuită mă împinge. Decid să plec cu ghidul. Singura șansă de a o putea salva pe Dominique și poate chiar pe Françoise este plecarea. De astădată, ghidul e cel care mă susține. Mă agăț de el cu voința disperării. Știm acum că destinele noastre sînt înlănțuite. Am mers toată noaptea. Ne-am înfundat în nisip pînă la coapse. S-a făcut ziuă, și nici eu, nu înțeleg cum mai pot merge. Deodată ghidul strigă :

— Doi kilometri ! Și cu degetul îmi arată orizontul, pentru a mă face să înțeleg, că, în spatele dunelor se găsește un puț Sosiți pe dune, ne dăm seama că ne-am înșelat de direcție. Pling. Am convingerea că nu vom mai putea ieși niciodată de aici. Deodată îl văd pe ghid îndreptîndu-se spre marile dune Îl urmez instinctiv. Nu mai îmi simt picioarele, nici oboseala. Merg ca un automat. Ghidul îmi arată cu degetul în depărtare. Zăresc un soi de cabană construită din sălcii. Încep să am încredere. Dar deodată, o durere violentă îmi sfîșie stomacul și cad pe o piatră. Leșin. Cînd am deschis ochii, — nu știu după cît timp — ghidul îmi întindea o cană cu apă.

Apă ! Sîntem salvați. Cînd încerc să beau nu pot. Apa îmi arde gîtul. Rămîn leșinat pe nisip. Cînd mi-am revenit ghidul vorbea cu niște normazi. Apoi ei au plecat împreună cu ghidul întru salvarea Françoisei și a Dominiquei. Aștept toată ziua întoarcerea lor. Puștiul pe care l-au lăsat cu mine, îmi dă de băut cu înghițituri mici. Cei plecați nu se vor întoarce decît la căderea nopții. Aș vrea să pling, însă nici o lacrimă nu-mi curge din ochi. M-am trezit sub un cort, alături de ghid. Lîngă mine o cană de lapte bătut de cămilă, apă și zahăr. Am dormit două zile fără întrerupere.

Peste alte două zile, am plecat din nou în căutarea trupurilor prietenilor mei. Françoise și Claude au murit la 11 km de puț. Pe Dominique am descoperit-o la locul unde o lăsasem : ca și cum ar fi ascultat sfatul meu, nu se mișcase de acolo. Am ajuns la mașină, la Land Rover. Am lansat un mesaj radio. Am mai rămas trei zile la nomazi. Un radioamator francez care captase mesajul meu, prevenise ambasada Franței din Noackhott, care, la rîndul ei, a alertat jandarmeria din Tidjikdia. Și așa s-a sfîrșit tragica noastră expediție".

Un autor, o carte

„NU PUTEM DEVENI NOI ÎNŞINE DECÎT RAPORTÎNDU-NE LA UN IDEAL"

de Boris BUZILĂ

Să ai treizeci de ani şi să fi publicat patru romane şi un volum de nuvele, iată o ispravă cu care puţini se pot lăuda. Puţini prozatori şi încă mai puţine prozatoare. Dacă mă gîndesc bine, cu excepţia Mariei-Luiza Cristescu — autoarea recordului la care am făcut aluzie — nici uneia dintre colegele sale de literatură, divulgate de Dicţionarul lui Marian Popa ca fiind cam de aceeaşi virstă — nu i-a izbutit o asemenea performanţă. Dintre prozatori, un singur nume îmi vine în minte, un nume la care vă gîndiţi probabil şi dumneavoastră, şi m-aş încumeta să spun, asumîndu-mi riscurile pe care le implică o asemenea comparaţie, că Maria-Luiza Cristescu este... un Petru Popescu feminin ! Aceeaşi propensiune spre actualitate. Acelaşi apetit al profesionălizării solide şi timpurii. În sfîrşit, aceeaşi priză la public.

Cu o zi înainte, îmi spusese la telefon : „Am scris o carte cît „Marele singuratic" de groasă...". Nu-i văzusem încă romanul. Acum obiectul discuţiei noastre din ajun şi al celei care stătea să-nceapă era de faţă: „Aşteptare" de Maria-Luiza Cristescu. Îmi povesteşte cum e cu „Aşteptare" : „asta e Cartea mea — punctează majuscula din intonaţie — am lucrat o mie de ani la ea ; cel mai mult îmi place tot „Nu ucideţi femeile" ; am auzit că s-ar fi tradus în Iugoslavia şi în U.R.S.S.". „Susură aragazul ca un cămin din faianţă cu flori complicate albastre". Citesc o frază din primul capitol al cărţii, o frază care se potriveşte acum. Vitrina cu ceramică veche, săsească, plină cu farfurii, împodobite şi ele cu „flori complicate albastre", în faţa căreia s-a aşezat gazda, devine fundalul unui „portret de adolescentă"...

— „Aşteptare" este o carte al cărei germene exista în „Nu ucideţi femeile". Încercam atunci să exprim o filozofie — iertaţi-mi cuvîntul, atît de pretenţios — despre modul de viaţă al femeii la virsta cînd are revelaţia propriei individualităţi, cînd capătă conştiinţa de sine a valorii, pe plan afectiv şi social, în relaţiile cu oamenii şi în cele cu omul din cuplu. Clipa cînd femeia devine ea însăşi.

— O virstă biologică ?

— Mai degrabă o virstă a sufletului. Atitudinea faţă de sine este implicată în atitudinea faţă de lume, faţă de omul iubit, omul de alături. Aceasta era în „Nu ucideţi femeile" experienţa existenţială a Ralucăi. În ultimă analiză, romanul rămînea un roman închis, iar destinul personajului epuizat.

— Şi totuşi, în „Aşteptare" o întîlnim din nou pe Raluca...

— De astă dată, dintr-o altă perspectivă ; nu mă mai interesează atitudinea tinerei femei faţă de sine, ci în raport cu un factor stimulativ din afara propriei existenţe : ea înţelege că în viaţa pe care o trăim nu putem deveni noi înşine decît raportîndu-ne la un ideal. În cazul de faţă nu este vorba de un ideal ca idee abstractă, ci de unul care se confundă cu un om al lumii acestea, doctorul Horia. Iniţial, între cei doi par a se stabili nişte raporturi de adversitate. Raluca simte însă în tot ce a făcut acest mare medic forţe similare, ţintind spre aceeaşi idee de bine, de frumos, de înălţime morală, luptînd însă cu alte mijloace decît ale el. Între cei doi există, aparent, o relaţie de respingere dar şi de sublimă admiraţie, ca între doi companioni care urmăresc un ţel comun. Ceea ce o tulbură pe Raluca, femeie, şi deci funciarmente afectivă, este răceala, detaşarea, imposibilitatea implicării în viaţa celuilalt. Doctorul Horia este cu atît mai mult fiinţa de o puritate absolută, cu cît „duelul" dintre el şi Raluca are loc după ce medicul, „marele vindecător", nu mai este în viaţă. A lăsat însă în urmă o forţă pe care nici moartea nu o poate infringe : dorinţa de a fi folositor pînă la sacrificiu celorlalţi, incit în înţelegerea foştilor colegi, a urmaşilor săi medici, el este un personaj continuu prezent, cu care fiecare se confruntă. Răul, josnicia, nimicul, existente în fiecare, la dimensiuni mai mici sau mai mari, sînt comparate cu spiritul „marelui vindecător", fiecare personaj luptînd cu sine, în sensul ideilor de generozitate umană ale aceluia.

— După ce am văzut în ce ecuaţie sînt puşi protagoniştii cărţii, mi-aş permite să vă întreb — în măsura în care acceptaţi o asemenea întrebare — ce-şi propune romanul ?

— Am încercat o meditaţie asupra fiinţei umane, nu numai în trăirile ei conjuncturale, ci în complexitatea gîndirii, simţirii, a judecăţii actelor, faptelor, obiectelor, cu toate însuşirile sufletului şi minţii omeneşti. A merge pe stradă, a iubi, a salva viaţa unui om implică nu numai raţiune, nu numai impuls afectiv, sau generozitate, ci pe toate acestea la un loc. Pentru fiinţa care aspiră la cunoaştere de sine, spre o trăire care să vizeze idealul umanist, existenţa obiectivă nu înseamnă — şi am încercat să demonstrez asta — doar superficialitatea unei întîmplări, a unei afirmaţii făcute, a unui vis, ci o perpetuă implicare între a face, a gîndi asupra ceea ce ai făcut, a reevalua, a redeschide mereu procesul, care nu poate fi niciodată încheiat, între tine şi lume.

— Sub raportul expresiei, romanul „Aşteptare" reprezintă o experienţă nouă în scrisul dumneavoastră ?

— Cartea este scrisă în trei registre stilistice. Prima parte împrumută spontaneitatea discursului epic din „Nu ucideţi femeile". A doua apelează la modalităţile jurnalului şi ale anchetei. Intenţia mea a fost să accentuez drama şi înălţimea morală a doctorului Horia, personajul meu sublim. În sfîrşit, a treia parte poate fi considerată o retrăire a existenţei personajului Raluca.

Vă daţi seama cît de greu este să vorbeşti despre o carte scrisă de tine. Aceasta pentru că modul cum vezi tu lucrurile nu se poate identifica niciodată cu felul în care le văd ceilalţi. Este de la sine înţeles că ceea ce spun nu vrea să însemne o judecată de valoare, ci doar încercarea de a explica nişte intenţii. Deci, pentru a conchide, mi-am dorit ca noul meu roman să fie o carte a conflictelor majore care ne traversează, faţă-n faţă cu noi înşine şi cu lumea, cu datoria înţeleasă nu ca un mediocru şi mulţumitor exerciţiu, ci ca idee dominantă a conştiinţei contemporane.

MARIA-LUIZA CRISTESCU

CULORI — Două portrete

de Aurel-Dragoş MUNTEANU

În anii şaizeci obişnuiam să fac un drum, în fiecare primăvară, pentru a vedea Sibiul. Mă atrăgea burgul medieval, cu străzile încărcate de amintirea breslaşilor şi cărturarilor iar gîndul că oraşul păstrează arhive riguroase îmi dădea sentimentul că mă aflu pe un tărîm cert, lipsit de acea lunecare atît de predispusă relativismelor şi neîncrederii în puterea spiritului de a dura. Aveam o foame de certitudini, pe care ordinea municipală o alimenta cu ideea de civilizaţie şi disciplină colectivă. Dar mai ales, mă duceam să văd *Ecce homo*, lucrarea lui Tizian. Întîrziam în muzeul Bruckenthal, ca un vicios, fascinat de imaginea suferinţei omeneşti, a torturii spinului, pe care o extindeam la scara istorică. Torturile vineţii şi ideea de mortificare, transcrise în maniera austeră a contrareformei erau depăşite glorios prin forţa de compoziţie şi vigoarea formelor, ca un magnificat pentru orgă.

Am văzut apoi mult Tizian, iar legătura de tinereţe cu arta lui mi-a dat întotdeauna un organ special pentru mulţimea de pînze ale maestrului venetian. Dacă nu am mai resimţit problematica lor sub specie morală şi dacă n-am mai căutat sensuri existenţiale în figuraţia şi alegoria lor, cred că am înţeles unul din secretele marii creaţii, fără de care geniul însuşi poate fi steril şi lipsit de consecinţe durabile. Tizian m-a învăţat ce important este în artă un subiect puternic şi construit cu detaşare, cu ochiul deschis către, tot, însetat de întregul lumii. După ce l-am frecventat cu asiduitate am înţeles mai bine curgerea naraţiunii în operele de proză romanească şi dramatismul încrustat în falduriile somptuoase ale realităţii celei mai spectaculoase. Am pregetat cu osebire la portretul împăratului Carol al V-lea, un suveran puternic, cel cu ţinuturile unde soarele nu apune niciodată. Ochiul său aţintit dintr-o parte, cu vehemenţă, este umbrit de tristeţea gurii, strînsă cu obstinaţia celui ce avea să se prăbuşească în melancolie, să abdice şi să se retragă la mănăstire. Capul aplecat puţin înainte, umărul răsucit către privitor, toate prevestesc tensiunea fatală şi surparea interioară, sub povara imensei vinovăţii resimţite de suveranul copleşit. Era de altfel o epocă roasă de nelinişte, bîntuită de nesiguranţă morală. Acum se nasc *Exerciţiile spirituale* ale lui Ignaţiu de Loyola, plonjînd adepţii în contemplarea îndelungă a suferinţelor şi a crucificării şi obişnuindu-i cu analiza necruţătoare a propriilor păcate. Totul era vinovăţie, totul era păcat ! Liliecii iezuiţilor filfîie împrejurul capului de împărat şi nu e de mirare că a avut loc sfîrşitul cunoscut. Pentru un pictor, cită substanţă de portret se afla însă într-un asemenea caz moral, ce posibilitate de caracterizare !

Francisc I se află la Luvru şi reprezintă imaginea sub care este îndeobşte cunoscut regele acesta aventuros. La Blois, urcînd pe scara celebră a suveranului, mi s-a părut că văd chipul sănătos şi cam plebeian, ascuns, de barba tăiată cu grijă şi de pălăria regală, mi s-a părut că aud rîsul nestăvilit, de om lipsit de scrupule, avid de bani şi de glorie. Era o natură destul de primitivă, umflîndu-şi bancherii pentru ca apoi să le confişte averile, fire insolentă, a cărui prietenie putea să fie mai incomodă decît adversitatea, cum avea să constate şi Leonardo da Vinci, oaspetele ilustru al castelului de la Amboise. Dedat la războaie, confundînd interesul de stat cu propria sa ambiţie, Francisc I apare în portretul lui Tizian cu obrajii umflaţi de bucate bune şi înroşiţi de vinurile din Champagne, lăsat pe spate a nepăsare, cu buza de jos răsfrîntă, ca semn de poftă nestrunită. Ochiul este de pasăre răpitoare, ca şi nasul puternic, de vultur. Portretul lui Tizian povesteşte o întreagă epocă din istoria Franţei. Simţi că regele absolutist a venit de departe la coroană, cum spune un istoric al Franţei, că sub strălucirea curţii sale se află mulţumirea fostului conte d'Angoulême. Alături de portretele, cu ochii minţii, te gîndeşti la conflictul dintre cei doi suverani şi te întrebi cum a putut suporta Francisc I captivitatea de la Madrid ? Carol Quintul n-a fost înfrînt decît de el însuşi, de gîndurile negre din căpăţîna lui teşită, bine văzută de Tizian. Dintre cei doi, pe cîmpul de bătălie a cîştigat totuşi melancolicul împărat, dar Francisc era mai italian prin temperament şi chiar prin naştere, încît nu este de mirare că a făcut atîtea războaie în peninsulă şi că i-a iubit pe artiştii săi.

Tizian poate să fie pictorul preferat al unui romancier preocupat de destinele lumii şi ale oamenilor excepţionali.

ECOURI • ECOURI

Sub chipul unei tinere din Vestul sălbatic, Catherine Deneuve se află în fruntea distribuţiei noii pelicule semnate de Marco Ferreri, un western intitulat „Adevărata viaţă a generalului Custer" filmat la Paris prin halele în curs de dărîmare în această vară. Custer — Marcello Mastroiani, Buffalo Bill — Michel Piccoli ; şeful indian : Ugo Tognazzi.

După ce a imprimat două cîntece pentru un disc cu melodii de muzică uşoară din festivalul ostăşesc '72, Cornel Constantiniu pregăteşte tot pentru Electrecord, un L.P. cu 12 piese româneşti. În curînd, va fi transmis pe micul ecran un show muzical în care apare alături de Violeta Andrei (regia : Tudor Mărăscu). Între ultimele sale succese : cîştigarea „Tele-Top"-ului, cu melodia „Mare, eşti minunată marea mea" de Camelia Dăscălescu. (lansată la Mamaia '73)

■ *ÎNTRE 20 ŞI 25 NOIEMBRIE, în cadrul Zilelor teatrului turdean, la Teatrul de stat din Turda au avut loc spectacole cu piesele „Casa care a fugit prin uşă" de Petru Vintilă, „Pădurea" de N.A. Ostrovski, „Notarul din Peleske" de Méhes György (prezentat de Teatrul maghiar din Cluj), „Subiectul era trandafirii" de Frank Gilroy (prezentat de Teatrul Naţional din Cluj).*

Colectivul teatrului turdean va prezenta în încheierea acestor manifestări, organizate cu prilejul aniversării a 25 de ani de la înfiinţarea teatrului, în seara zilei de 25 noiembrie, „O scrisoare pierdută" de I.L. Caragiale.

■ **FORMAŢIA „Phoenix"** a terminat înregistrările pentru un nou disc L.P., ce se va intitula „Mugur de fluier sau introducere la un concert pentru vechea muzică la români". Dintre cele zece cîntece, şapte sînt inedite. Ca o noutate : colaborarea cu doi tineri poeţi timişoreni, Şerban Foarţă şi Andrei Ujică. Mapa, dublă, a albumului va fi realizată tot de Nicolae Covaci şi Valeriu Sepi. Discul, fără a avea o construcţie unitară, degajă acelaşi aer arhaic-folcloric. După cele două concerte susţinute la Sala Palatului pe 19 noiembrie, „Phoenix" va susţine o serie de concerte în ţară (au concertat deja, la Timişoara şi Arad, alături de Filarmonica timişoreană).

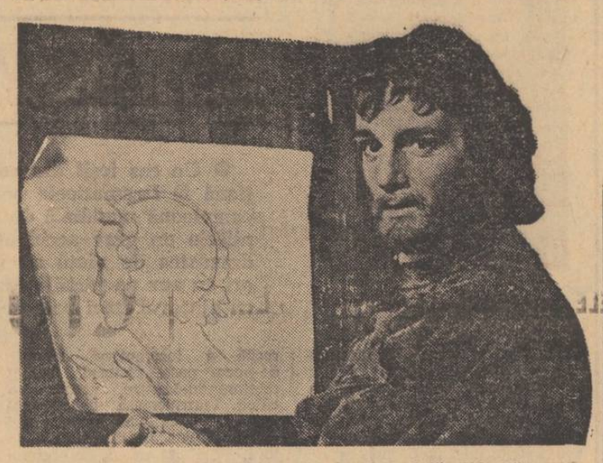

Viaţa şi opera marelui Leonardo, a prins viaţă, datorită excepţionalei interpretări a lui Philippe Leroy într-un film realizat de televiziunea italiană sub regia lui Castellani.

■ **INSPIRAT** dintr-un roman de Dmitri Mamin-Sibiriak, reflectînd dezvoltarea capitalismului în Rusia după abolirea iobăgiei în 1861, filmul *„Milioanele lui Privalov"*, regizat de Iaropolk Lapsin aduce în rolurile principale pe Leonid Kulaghin şi Ludmila Ciursina.

UNPLOP

de Constanţa BUZEA

Să ai un plop în care să te sui,
Un turn al păsărilor fără pui,
Tăcut, ori vesel, după cum amiti
Lumina frunzei care naşte-ntii.

Un plop despărţitor de miază-zi,
În umbra firii lui clădit să fii.
Şi dacă-l ai, îl ai definitiv
Precum un dor în care stai captiv.

Precum un dor în care stai captiv,
Printre statui de calcar, viu naiv,
Să ai un plop, bătrîn de-ar fi să fie,
Crescut în unghiul tău de modestie.

Ca un zugrav e mugurele beat
Cu galben mult, cu verde mult pătat,
Cu solzi de zinc înfrigurat vislind
În izolarea cea fără de jind.

Să le petreci pe toate cîte sînt,
Să le aştepţi pe cele care vin,
Ca un vecin al cerului senin,
Ca un veşmînt strălucitor de vînt.

Un plop să ai, prin el să te cobori,
Tîrziu, cînd nu-ţi mai pasă de culori,
Cu toate frunzele căzute mori,
De cîte ori, poate de mii de ori.

■ *ÎN „VIORILE BALULUI", Michel Drach îşi povesteşte copilăria petrecută în timpul ocupaţiei, continuînd mărturia autobiografică în anul 1973. Marie-José Nat, soţia sa, va fi în film mama micului Drach, în timp ce Trintignant îl va interpreta pe Drachmatur. Fiul lui Drach, David, va reînvia biografia tatălui.*

■ *„PROIECŢIA PARTICULARĂ" aparţine lui François Leterrier, care a fost interpretul principal din „Un condamnat la moarte a evadat", reprezentînd ecranizarea propriului roman. Pe generic trei vedete ale filmului francez : Françoise Fabian, Bulle Ogier şi Jane Birkin.*

Cîteva clipe înaintea unui accident care, din fericire, n-a avut urmări grave. În timpul turnării unui film, tînărul actor italian Ninetto Davoli trebuia să apară într-o secvenţă, împreună cu un leu. Iritat din cauza puternicei lumini a reflectoarelor şi a zgomotelor specifice, leul l-a atacat pe actor şi numai prin intervenţia imediată a dresorului, aflat pe platou, s-a putut evita o tragedie.

■ **WALERIAN BOROWCZYK**, cineast cunoscut ca realizator de desene animate şi lung metraje artistice a pornit la ecranizarea romanului „Istoria unui păcat" de Stefan Żeromski, scriitor polonez din prima jumătate a acestui secol.

■ **SCENARIUL** unuia dintre viitoarele filme ale lui Andrzej Wajda este realizat de scriitorul polonez Stanislaw Lem—autor al unor romane şi povestiri ştiinţifico-fantastice traduse în numeroase limbi — după nuvela intitulată „Invazia din Aldebarana"

Frumoasa actriţă de cinematograf, Simonetta Stefanelli, a devenit celebră datorită unui spectaculos film despre Mafie.

■ FILMUL lui Robert Manthouis şi Claude Fléonter al cărui titlu sună în traducere nu tocmai fericit, *„Cu blues-ul între dinţi"*, urmăreşte pe cei mai mari cîntăreţi ai genului, mulţi dintre ei, astăzi foarte virstnici.

ECOURI

■ **LANSATĂ DE TELEVIZIUNE**, Françoise Dorner este o nou-venită în lumea filmului. Ea va fi vedeta peliculei pe care o turnează Eric le Hung „Cu furia în pumni", regizor cunoscut publicului nostru datorită filmului „Arta de-a iubi".

■ **I-AU TREBUIT** lui Eugen Ionesco doi ani ca să găsească pentru filmul său *„Vaza"* (în care deţine şi rolul principal) un distribuitor. Acum, în sfîrşit, a apărut pe ecranele franceze, în timp ce autorul pregăteşte adaptarea cinematografică a romanului său „Solitarul".

Clepsidra

JURNAL DE LECTURĂ

de Constantin VIŞAN

Ritmul apariţiilor editoriale e-atît de febril încît pînă şi cărţile autorilor de prim rang rămîn uneori nerecenzate. În aceste condiţii, cronica unui debut constituie o apreciere, o recunoaştere a valorii chiar dacă obiecţiile critice copleşesc cuvintele bune. Avînd toate şansele să rămînă neconsemnat, debutul Mariei Contea s-a bucurat totuşi de atenţia unei critici exigente. Inconsistenţa epică reproşată romanului „Inocenanii" nu a fost însă demonstrată în întregime. Relatarea acţiunii la persoana întîi nu poate fi din oficiu inferioară celorlalte formule. Consemnarea directă a experienţelor personale poate întrece conducerea obiectivă a acţiunii, romanul cu personaje independente total de biografia autorului. Superioritatea o condiţionează numai talentul, capacitatea de a crea un univers convingător, noutatea problematicii, stilul.

„Inocenanii" este doar pînă la un punct un jurnal intim. Autoarea depăşeşte în permanenţă notaţia amănuntului, realizînd o analiză a sensibilităţii unei femei moderne, care în clipele smulse suprasolicitărilor unei vieţi agitate, epuizante, meditează lucid asupra condiţiei sale, asupra insatisfacţiilor din viaţa casnică, asupra profesiunii sale. Mărturiile au o sinceritate totală. De parcă n-ar fi vorba de experienţe proprii ci de un erou independent, privit cu detaşare de către romancieră. Detaşarea, rigoarea de fişă medicală dispar însă atunci cînd sînt relatate întîmplări din viaţa profesională. Eroina cărţii este reporter de televiziune. Incursiunile în acest univers atît de des discutat dar puţin cunoscut sînt străbătute de lirism, au de multe ori un caracter polemic. Autoarea pledează în cunoştinţă de cauză pentru această ipostază modernă a comunicării între oameni, pentru această artă complexă şi controversată, îi divulgă cu orgoliu satisfacţiile şi dificultăţile.

Romanul „Inocenanii" este prima lucrare literară care-şi plasează acţiunea în universul aflat dincolo de micul ecran, dezvăluind amănunte despre publicul anonim care pune în mişcare roata mare a televiziunii. Din păcate, episoadele petrecute în lovăităşia echipelor de filmare, în cabinele de montaj sau în confruntările de idei cu minotaurii acestei îndeletniciri, nu au o întindere prea mare în economia cărţii. Se simte efortul de a nu leza susceptibilităţi reale. Romanul se citeşte cu secrete satisfacţii de către cei care deţin cheia unor personaje schiţate în aluzii mai greu de priceput de către lectorul neteleast. Satisfacţiile celor care deţin traducerea unor simboluri şi cifruri din „Inocenanii" nu izvorăsc doar dintr-o solidaritate de breaslă. „Inocenanii" e o carte scrisă cu talent. Acţiunea se derulează nervos în secvenţe cinematografice, montate cu un remarcabil simţ al ritmului.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

RAPSODIA ROMÂNĂ. Ieşisem de la Opera din Viena, după un spectacol cu *Tristan şi Isolda*, cu sufletul sărit din făgaşul lui, cum se întîmplă de cîte ori asculţi muzică de Wagner. O ceaţă uşoară, ca un fum subţire, se tîra de-a lungul străzii Kärntner, prelungindu-se pe Graben, spre care mă îndreptam. Cu toate explicaţiile psihologiei şi fiziologiei, e greu să lămureşti de ce, după arta mare, după arta „grea", te năpădeşte deodată dorul după o ţuiţă şi veselie pe care nu le rîvneai înainte, de parcă ai vrea să ţi le faci complice în controversa cu ceea ce te-a legănat, te-a înălţat şi te-a toropit în final. Cum citisem în ziarele austriece că pe o stradă laterală din Graben, la o aruncătură de piatră abia de domul sfîntului Ştefan, s-a deschis un restaurant românesc, care laudă talentul şi fantezia culinară a unui popor cu fel şi fel de înzestrări, am decis să-mi clătesc inima de negurile din Cornwall cu o feteasca de Tîrnave şi, ciulind urechea la o sîrbă de-a noastră, să văd cum se comportă sărmăluţele într-o altă ţară. Le visam în ceaţa lui noiembrie, fiindcă poţi avea şi visări gastronomice, după o reprezentaţie începută încă pe lumina zilei şi isprăvită după orele zece din seară, le visam, zic, numai frăgezime, gingăşie şi vaporozitate, mai mult volum decît greutate, în stare să provoace extazul gingiilor.

Mărturisesc că am avut o stringere de inimă zărind, în aburul diafan al negurii, ca o umbră albăstrie, firma cu inscripţia *Rumänische Rhapsodie* — Rapsodia Română! Dar dacă? ...mi-am spus, într-un moment de îndoială. Însă timorarea mea se dovedi neîntemeiată. Întîi fiindcă am izbutit să-mi înfring sfiala, ce mă stăpîneşte de cîte ori pătrund într-un loc necunoscut, datorită feţei zîmbitoare, de Falstaff mucalit, a lui Ludovic Spiess, venit să cînte într-una din seri *Cavalleria* şi *Pagliacci*. De altfel, îmi ieşise înainte Dinu, ospătarul agil pe care îl cunosc de la Bucureşti şi care se familiarizează acolo, timp de cîteva luni, cu clientela vieneză. M-am luat după el, printre hăţişuri de scaune şi mese, păstrînd necesara distanţă, dar apucînd oricum să văd buchetele de crăiţe scufundate în ulcioare încondeiate, bănuiesc, de un meşter horezean, să nu-mi scape nici ceramica de zmalţuri delicate de pe pereţi, să salut mut mămăliga aurie de pe una din mese, ca o bucată de ţărină românească răsturnată pe faţa albă de olandă.

Pe urmă nu mai ştiu exact ce-a fost, dar ţin minte gustul sarmalelor, de o autenticitate esenţială şi definitivă, ţin minte bucuria Tîrnavelor stropind feliile de costiţă afumată, şi mai ţin minte taraful condus de Titi Niculescu, cu Fane Tăranu la pian. Dan Turcitu la acordeon şi Mişu Tache la ţambal. Dacă se pot ţine discursuri cu vioara şi se mai pot face cu ajutorul ei declaraţii de dragoste sau se pot scoate chiote de bucurie nemărginită, pe toate le-am auzit răsărind pe rînd din strunele şi clapele tarafului românesc. Ce poftiţi ? m-a întrebat ospătarul la desert. Mie unuia îmi place cu deosebire muzica, i-am spus. Şi, dacă te uiţi împrejur, vei zări în ochii vienezilor de pe la mese că, după delectarea bucătăriei noastre, muzica — tot a noastră — le prilejuieşte un răsfăţ de-a dreptul fără pereche.

Restaurantul românesc din centrul Vienei are, după opinia mea, un viitor strălucit, fiind răzimat, la tigăi şi în diblă deopotrivă, pe conştiinţă artistică!

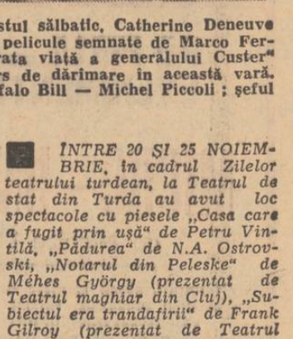

Michael York (D'Artagnan)

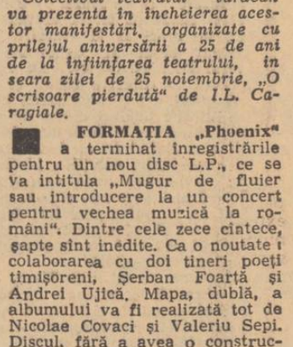

Oliver Reed (Athos)

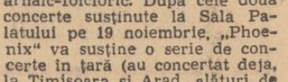

Richard Chamberlain (Aramis)

Frank Finlay (Porthos)

Noile chipuri ale celor „Trei muşchetari", care au fost patru, alese şi dirijate de André Hunebelle într-o montare de mare spectacol. În completarea distribuţiei : Faye Dunaway — Milady, Geraldine Chaplin — Ana de Austria şi Raquel Welch — Constance Bonacieux. Simultan cu această realizare încă alte trei ecranizări ale romanului lui Alexandre Dumas.

TREI SECVENŢE DIN ZECI DE MII

MARINEL ŞI „PUPĂZA DIN TEI"

O grădiniţă pentru preşcolari. O sală de spectacol improvizată. Mini-scaune, mini-spectatori. Şi o proiecţie. Pe pînza albă, copiii urmăresc peripeţiile lui „Marinel în vacanţă". Ba e cuminte, ba nu-i cuminte, ba o păţeşte, ba n-o păţeşte. Imaginile se succed, Marinelul desenat şi colorat se sucteşte şi el. Copiii stau cu ochii cît roata carului. Marinel e doar de-al lor... Diafilmul se schimbă, apare „Pupăza din tei". E cunoştinţa sau revederea cu Ion Creangă. Apare „Matyaş giscarul", şi încă ceva, şi spectacolul se încheie. A fost frumos ? V-a plăcut ? Dacă sînteţi cuminţi, mîine,... Copiii promit. Habar n-au că Marinel şi pupăza şi Mateiaş, le-a dat o lecţie. Că un firişor de cultură s-a strecurat în mintea lor, că de fapt s-a mai îndit un milimetru din ceea ce constituie „omul întreg".

NOI ŞI MINUNILE SECOLULUI

Decorul se schimbă. Clasele sînt clase obişnuite. Copiii au crescut. Zece, cincisprezece, optsprezece ani. Basmele au fost înlocuite cu „Genetica — una din minunile secolului", sau cu „Istoria României". Chipurile voievozilor şi ale domnitorilor ţării, momentele de răscruce, de lupte şi de victorii — 240 de diapozitive colorate sau albnegru, desfăşoară ilustrat istoria poporului nostru. Ceea ce vezi, uiţi mai greu decît ceea ce asculţi sau citeşti. Cuvîntul completat de imagine cîntăreşte greutatea faptului dovedit. Discipline dificile — pentru unii — ca „Istoria filozofiei" sau „Socialismul ştiinţific" par mai explicite cînd te ajută diapozitivul. Şi foarte multe şcoli, licee, şcoli profesionale, tehnice, şi chiar învăţămîntul de partid, folosesc diapozitivele ce înfăţişează grafic teorii, reprezentări, concepte, scheme, clasificări ale sistemelor filozofice.

Sigur, orice tînăr cunoaşte în principiu originea vieţii pe pămînt. Diafilmul realizat pe această temă îşi propune şi reuşeşte să demonstreze şi vizual adevărul teoriilor ştiinţifice cu privire la această temă.

SUVENIR

Din toată lumea, în fiecare an trenurile, avioanele aduc turişti în Bucureşti. Spre litoral, Valea Prahovei sau Nordul Moldovei, România îşi deschide larg porţile pentru a-şi primi prietenii. Şi care călător părăsind tara vizitată, nu doreşte să ia cu el o amintire despre locurile prin care a petrecut — o zi sau două, sau douăzeci din viaţa lui ? Diafilmul, diapozitivul se încadrează în categoria pasiunilor turistice contemporane. Şi astfel, frînturi, clipe din frumuseţea României, renaşte în nordul Canadei sau în America Latină sau în ceţoasa Anglie, la zeci şi mii de kilometri depărtare de patria noastră. Ca „Histria", de o desăvîrşită execuţie artistică, sau „Tezaurul de la Pietroasa", în care aurul străluceşte viu descoperind o antică şi măiastră broderie, sau „Bucureştiul", sau „Monumentele istorice", cărţi deschise, invitaţii nenominalizate dar irezistibile de a veni, de a reveni...

O SECVENŢĂ, DAR NU DE FILM

Imaginaţi-vă acum, cîteva încăperi adaptate la ceea ce ar trebui ele să fie. Şi o mină de oameni, redactori, graficieni, fotografi, desenatori, operatori, montori, muncitori, etc., într-o continuă întrecere pentru realizarea acestor mici opere de artă.

Despre ele, mi-au vorbit cu pasiunea creatorului şi precizia omului de specialitate, **Savin Sotir**, şeful secţiei diapozitiv-diafilm şi ajutoarea sa, **Mioara Bratu**, de la Studioul „Animafilm" din Bucureşti.

Alice MIHALCEA

MEDICINĂ

UN VACCIN CONTRA MENINGITEI CEREBRO-SPINALE!

A fost creat — și testat timp de doi ani. O metodă care deschide noi căi în imunoprofilaxia numeroaselor maladii microbiene, cum sînt tifoida, tusea convulsivă...

Meningită ! O boală care, pe drept cuvînt, înspăimîntă ! E uneori mortală și adesea invalidantă cînd nu este tratată foarte precoce. De fapt, sînt diferite forme de meningite, cu meningococ, produse de patru feluri de bacterii : A. B. C. D. Vestea realizării unui vaccin chimic purificat — anti-meningococ A — a fost transmisă cu titluri mari în reviste și ziare, ca o strălucită premieră a imunologiei. Autorul vaccinului — dr. Emile Gotschlich de la Rockefeller Institute, S.U.A. Încă cu zece ani în urmă, militar fiind, dr. Gotschlich trebuia să vaccineze recruții. Dar preparatele vaccinale cu germeni vii sau atenuați i se par a da reacții prea mari și prea puțin controlabile. Încearcă așadar să extragă materialul antigenic din meningococul C, cu ajutorul unui detergent. Mai precis, descoperă partea activă a germenului — molecule simple numite polizaharide. Le extrage și, după ce obține o cultură, timp de vreo zece ore, „le spală" cu o soluție de enzime numită Cetavlon. Și centrifughează. Eliminînd impuritățile — apă, proteine, acizi nucleici, resturi de celule — aceste polizaharide determină o reacție a anticorpilor la om. Adică îl vaccinează. În urmă cu cîțiva ani, Organizația Mondială a Sănătății propunea să coordoneze lucrările diferitelor laboratoare și institute privind prevenirea meningitei și realizarea unor vaccinuri contra diferiților meningococi. Avea s-o facă invitînd la colaborare o echipă franceză de la Institutul Mérieux din Lyon. Împreună cu dr. Gotschlich, biochimistul Gérard Aymé reușește să pună la punct noul vaccin, la scară industrială. Cum meningita cu meningococ A produce în Africa mai ales cele mai multe drame, testarea vaccinului va fi făcută în Nigeria, Egipt, Sudan. În acești ultimi doi ani de testări, nici un caz de meningită nu a fost semnalat la cei vaccinați. Producția vaccinului este acum suficient de mare și sigură pentru a acoperi toate „apelurile" din Franța și Africa, bineînțeles pentru forma de meningită care se manifestă în Africa. Firește, acest vaccin se referă numai la una dintre forme. În Statele Unite, de pildă 90% din cele trei mii de cazuri detectate anual sînt imputabile meningococului C. În Europa predomină, dacă se poate spune astfel, forma B, iar C, în țările anglo-saxone. Și peste tot, unul din zece bolnavi, mor. Cauza ? Se știe că în proporție de trei sferturi din toți cei care vin în contact cu un bolnav de meningită devin purtători de germeni. Nu se știe însă, notează Anita Rind în cotidianul „Le Monde", factorii care sînt la originea creșterilor numărului de bolnavi la un moment dat într-o țară. S-a observat că e și în funcție de anotimp (în Franța, de pildă, între lunile decembrie și mai), dar poate mai ales datorită condițiilor precare de igienă, surmenajului etc. Meningococul este un germene exclusiv al omului și se regăsește la nivelul rino-faringelui. Apare ades ca o complicație a unei rinofaringite. Și tot prin secrețiile rinofaringiene se produce și contaminarea celor din jur.

Iată de ce, acest vaccin antimeningococ — A, nu este de fapt arma absolută. Și, totuși, lumea specialiștilor îl socotește ca o importantă premieră imunologică. Motivul : deschide o nouă cale de lucru în domeniul vaccinurilor, al purificării lor. **„În următorii zece ani**, preciza directorul cercetărilor biologice din Institutul Mérieux, așa cum consemnează Pierre Accoce în revista „L'Express", **toate vaccinurile bacteriene vor evolua".**

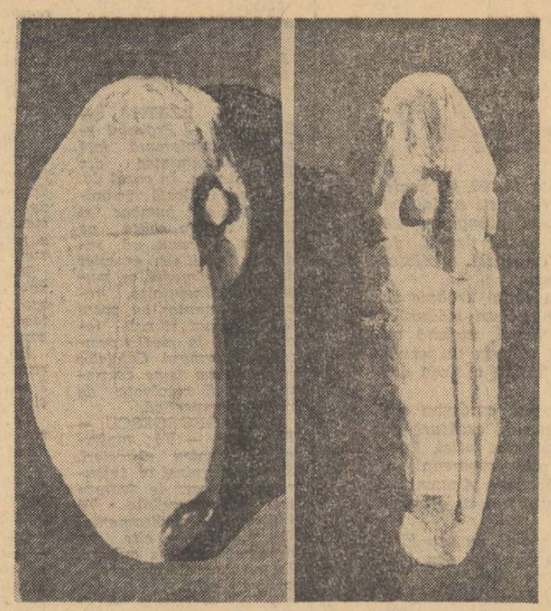

Sculptură modernă de acum 110 secole!

Este efigia unei divinități necunoscute și poate cea mai veche din lume, devreme ce datează de 110 secole. Da, 11 000 de ani de cînd un om crea această imagine din piatră. Un arheolog francez — Jacques Cauvin — o descoperea împreună cu alte cîteva vestigii. Într-un articol publicat în revista „Science et Vie" se spune : „este descoperirea care fascinează astăzi lumea arheologilor mai mult decît fascinează Gioconda pe vizitatorii Luvrului. Aceste vestigii *(o teslă mică, cîteva pietre gravate și sculptate și pari implantați într-un zid de argilă)*, recent descoperite la Tell Moureybet, în Siria... concură în importanță cu Lascaux, Sumer, Catal-Huyuk, Lepenski-Vir, Karanovo ; ele completează imaginea noastră despre preistorie, lunga aventură a primilor oameni care au început să trăiască laolaltă o existență organizată". *Pentru că, între Lascaux (datînd din paleoliticul recent — în jur de 15 000 de ani) și Catal-Huyuk (neolitic — 9 000 de ani), între refugiile naturale ale celebrei grote franceze și orașul agricol al Turciei, era un hiatus : hiatusul mesolitic. Întrebările privind această perioadă își găsiseră pînă acum răspunsuri teoretice, dar nu dovezi materiale. E tocmai trecerea omului de la ocupația de vînător, de pescar, de culegător de fructe sălbatice la cea de crescător de vite și agricultor.*

ECONOMIA DE COMBUSTIBIL

ASTĂZI DESPRE MOTOARELE CU ARDERE INTERNĂ

Convorbire cu prof. dr. doc. ing. Călin Adrian VASILESCU

Catedra de motoare cu ardere internă, Institutul Politehnic București

• Motoarele Diesel consumă cu 30% mai puțin decît motoarele cu aprindere cu scînteie • Un imperativ : diversificarea motoarelor cu ardere internă • Folosirea căldurii rezultată din gazele de ardere • Pentru viitor: pilele de combustie.

— Este cunoscut că motoarele termice nu pot transforma totalitatea căldurii în lucru mecanic. Legile fizice solicită ca o cantitate relativ mare de căldură să fie transmisă mediului înconjurător pentru ca o altă parte să devină utilă sub forma de energie mecanică. Dintre motoarele termice cunoscute (motoare cu ardere internă, turbine cu gaz, motoare cu ardere externă), motorul cu ardere internă are randamentul cel mai ridicat al acestei transformări pentru că lucrează cu temperaturile cele mai înalte ; prin urmare acestea nu pot fi acuzate că sînt mai puțin economice decît altele, evident cînd lucrează la polul de economicitate maximă. Apare însă un element suplimentar : acolo unde instalația este mare și stabilă și cantitatea de căldură evacuată din instalație este deci mare, se pot folosi mijloace tehnice pentru a utiliza convenabil această căldură. Sînt realizări în acest sens : de pildă se preîncălzește aerul și apa de alimentare la centrele termoelectrice ; gazele de ardere de la unele centrale de forță cu turbină de gaze produc apă caldă pentru încălzirea unor sere ; în motorul Stirling se preîncălzește fluidul de lucru etc. Astfel, prin recuperarea căldurii care ar fi altfel transmisă mediului, randamentul utilizării combustibilului crește. Din nefericire însă lucrul acesta nu este posibil de realizat pe motoarele cu ardere internă mici și mobile.

— Și totuși, motoarele în exploatare consumă mult. De ce ? Sau mai bine, cum se poate reduce acest consum de combustibil ?

— Consumul sporit de combustibil se datorește exploatării motorului la parametri diferiți de cei optimi și aceasta ca urmare a unor cauze diferite. Pentru a remedia acest fapt sînt mai multe posibilități. Unele sînt bine cunoscute, cum ar fi menținerea în stare tehnică perfectă a motorului și a vehiculului. Dar asigurarea unei bune întrețineri nu se poate obține decît cu ajutorul unor aparate speciale, moderne, și nu „după ureche și miros". E un exemplu între multe altele frecvent discutate. Dar, în afară de acestea, sînt și alte aspecte ce trebuie urmărite în perspectivă, în contextul creșterii în continuare a transporturilor auto și a utilizării industriale a motoarelor cu ardere internă. Pentru a asigura o motorizare economică, e necesar să se diversifice mai mult gama de motoare. Nu este economic să avem numai un tip de autoturism, prevăzut cu un motor de 1 300 cm³, utilizat de multe ori de o singură persoană cînd, de pildă, un autovehicul cu motor de 750 cm³, consumă aproape jumătate. De aici apare necesitatea unui autoturism popular. Dar diversitatea trebuie realizată și la nivelul transporturilor mari. Pe de o parte, e mult mai economic crearea unor autocamioane mari — trenuri de autocamioane — de 10—15 tone pentru transportul mărfurilor pe distanțe lungi, iar în București, în raza lui, pentru curse scurte deci, autocamioane mai mici — de o tonă. Și aceeași diversificare a motoarelor cu ardere internă trebuie avută în vedere și pentru utilajele industriale, pentru a utiliza de fiecare dată motorul la regimul său cel mai economic. Un factor esențial pentru scăderea consumului de combustibil ar fi trecerea la motoarele Diesel în locul motoarelor cu aprindere cu scînteie atît la autocamioanele de toate tipurile cît și în utilizările industriale. Motoarele Diesel consumă cu 30% mai puțin decît motoarele cu aprindere cu scînteie și în plus și emisiile poluante sînt mai reduse. Credem că este un argument important pentru a se echipa în viitor autocamioanele și autoutilitarele fabricate în țară numai cu motoare cu aprindere prin comprimare, părăsindu-se pentru aceste tipuri de autovehicule, producția de motoare cu aprindere.

— Dar în ce privește combustibilul folosit ?

— Da, am impresia că s-ar putea realiza importante economii dacă motoarele industriale stabile fabricate la noi în țară ar funcționa cu combustibili mai puțin utilizați azi, cum sînt păcurile sau gazele sărace, combustibili inferiori, rezultate din procese tehnologice, dar pentru aceasta, evident, industria de motoare trebuie să aducă modificările respective, de altfel destul de mici, motoarelor, adică tot o problemă de diversificare.

— O ultimă întrebare. Înțelegînd că există un „prag" limită de consum și pierdere de căldură — nu credeți totuși că în viitor se va putea renunța la arderea cu flacără a combustibililor ? Ce le-ar putea înlocui ?

— Pilele de combustie ar fi singurul mijloc ideal căci pot transforma 70—90% din energie. Teoretic, problema este cunoscută și pusă la punct. Așa că pentru a le realiza nu este nevoie de geniu, ci doar de multă răbdare și transpirație, adică de activitatea foarte laborioasă și costisitoare care se numește dezvoltare. Asemenea cercetări se efectuiază în prezent și rezultatele îmbucurătoare arată că în 10—15 ani asemenea instalații ar putea intra în exploatarea industrială.

ISTORIA CEASULUI ÎN ULTIMELE ȘASE SECOLE

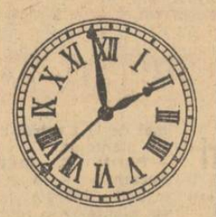

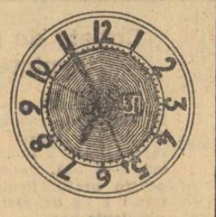

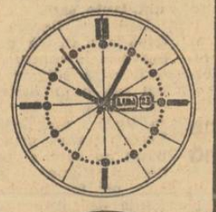

ZGOMOTUL FACE... SETE!

Cu cît este mai mult zgomot în jur, cu atît setea devine mai puternică ! Cercetătorii Institutului Max Planck din R.F.G. afirmă că setea crește în funcție de decibeli. Explicația ? Reacția organismului la un mediu de zgomot continuu se traduce printr-o contracție a vaselor, ceea ce generează setea. O altă descoperire la fel de surprinzătoare : influența „tic-tac"-ului ceasornicului asupra comportamentului. Experiențele făcute au demonstrat că cu cît ceasul „bate" mai rar, cu atît posesorul lui obosește mai mult. La cinci bătăi de secundă, procentul de oxigen în singe scade și omul se simte obosit. La 25 și peste, efectul este stimulativ. Morala : ceasuri care bat repede !

CÎND ATOMUL E PAȘNIC...

Una dintre preocupările importante ale statelor este de a reuși să obțină energie termică de origină nucleară la costuri convenabile. John A. Bowles, director european de marketing la „General Electric" a afirmat că investiția pe care ar trebui s-o facă Statele Unite de acum pînă în 1990 se ridică la de cinci ori mai mult decît s-a cheltuit în această direcție din 1956 pînă azi. Dar că acest efort va fi compensat încă după primii trei ani, adică din 1976, cînd se va înregistra egalitate de preț între energia termică de origină nucleară și cea de origină clasică — termică, permițîndu-se apoi o adevărată concurare a petrolului. Dr. Bowles prevede că încă din 1985, „atomul" va furniza în jur de 35% din producția de electricitate a Statelor Unite.

DEȘEURILE POT DEVENI COMBUSTIBIL UTIL

Propanul sau butanul sînt substanțe ce se ard frecvent ca deșeuri pe terenurile petroliere, fiind un component al gazului asociat. Printr-un proces relativ simplu ele ar putea fi extrase și oferite drept combustibil fără fum.

Dar în afară de acestea, într-un fel mai cunoscute, oamenii de știință propun pentru zonele rurale un combustibil ieftin și... neobișnuit : resturile animaliere. Fermentarea anaerobă a excrementelor animalelor produce un amestec de gaze combustibile din care constituentul activ este metanul. Produsul acesta este identic cu „gazele de canal" produse în sistemele de canalizare urbane și cu gazul de mlaștină produs prin descompunerea substanțelor vegetale în mlaștină. Iată de pildă opinia exprimată în cadrul comitetului pentru resurse naturale, într-o sesiune din acest an, la New Delhi : **„Construirea de instalații adecvate în sate și în fermele cooperative mari, poate asigura un combustibil gazos valoros care ar putea fi folosit pentru acționarea unor utilaje de felul generatoarelor electrice mici sau instalații de pompare mici. Posibilitatea utilizării acestui gaz pentru alimentarea pilelor de combustie care să producă în acest fel electricitate, merită a fi investigată. Produsele secundare solide și lichide ale unei asemenea instalații constituie un îngrășămînt valoros care poate fi folosit direct pe teren. Și se mai înregistrează încă un avantaj : procesul de fermentare sterilizează produsele instalației, ceea ce înseamnă un ajutor, desigur nesperat, dar important pentru igiena generală".**

CIUDATUL PEISAJ MARIN

Era în august anul trecut în Pacificul de Nord. Cel mai apropiat petec de pămînt — Hawaiul — se afla la aproximativ 1000 de km. Membrii echipei navei Institutului oceanografic „Scripps" din California erau aproape toți pe punte. Cerul era senin, marea calmă. Dar ochii le-au fost atrași de o — aproape de necrezut — priveliște. Era un lucru ce merita a fi înscris în registrul de observații. Ceea ce au și făcut, înscriind la capul primei file, coordonatele vasului : 34°29' Nord, 145°36' Vest. Pe o suprafață de 12 km² pluteau 53 de obiecte. Imaginea era atît de îngrijorătoare încît au început să facă calcule, extrapolînd. Prin urmare, concentrația medie ar fi de 0,5 sticle de plastic pe kilometru pătrat, ceea ce ar însemna că în Pacificul de Nord ar fi cam 35,4 milioane de sticle de plastic ! Sau 5,9 milioane de sandale de cauciuc roșu ! Publicația „National Fisherman", arăta că numărul sticlelor în Pacificul de Nord ar fi mai degrabă 10 milioane ! Și, gîndeau cercetătorii de la „Scripps Institute", dacă nu va fi găsită și adoptată soluția materialelor plastice biodegradabile anticipînd, vom putea spune și crede că copiii noștri vor călători pe o mare... de plastic, întovărășiți de produsele nereturnabile ale tehnologiei noastre.

În patru zile au găsit : sticle, fringhii, o perie de pantofi, o sanda roșie — 28 de obiecte.

În 1957, un tînăr geolog, ing. Jan Wyzkoski de la Institutul de geologie din Varșovia, a descoperit zăcăminte de cupru în regiunea Lubin, pe teritoriul voivodinei din Wroclaw. Primele studii aveau să indice că sînt cele mai bogate zăcăminte de cupru din Europa. Punînd la punct o metodă nouă, originală, de identificare a procentului de cupru din minerale și produsul de transformare, cu ajutorul betatronului (e vorba de o metodă analitică de activare prin fotoni) a găsit astfel și prima aplicație interesantă.

CONIFERELE LA VÎRSTA GRĂDINIȚEI

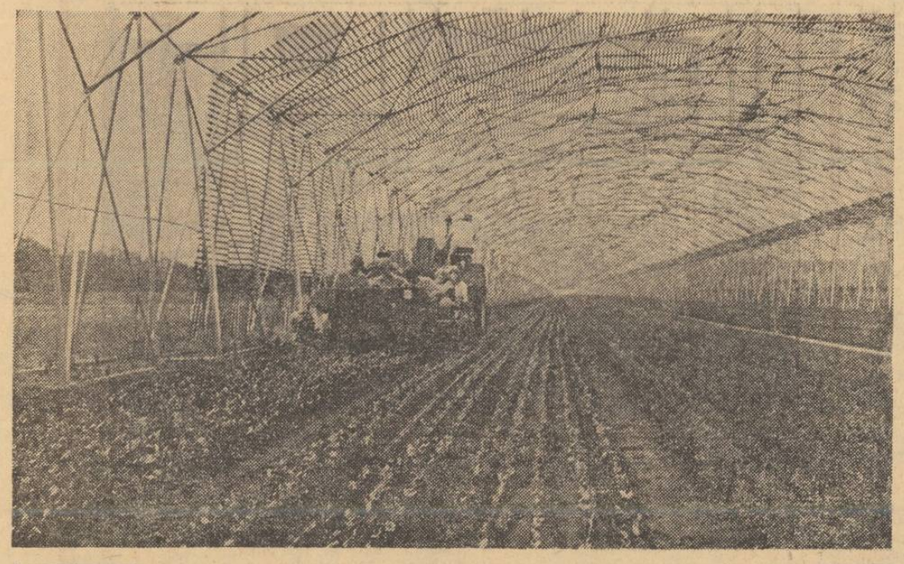

Se vorbește astăzi despre „nevoia vitală de spații verzi", ca front deschis împotriva poluării, ca replică a stăpînirii asfaltului, ca argument al echilibrului climatic amenințat. Și alături de uzinele ce se înalță, încep să apară „fabrici de ozon", cum este această seră în care sînt crescuți și protejați pînă la vîrsta cînd pot înfrunta singuri temperaturi și vînturi neprielnice, pini, brazi, molifți... În imagine e una din cele două sere gigant create în Michigan, acoperind fiecare patru hectare de răsaduri, într-o structură prevăzută cu instalații de protecție împotriva zăpezii și a gerurilor.

E poate suficient de sugestiv, că abia astăzi asistăm la o adevărată revoluție a acestui instrument de măsură. Acele indicatoare dispar. Cifrele exacte sînt afișate. Și această revoluție este deschisă de diodele luminiscente și mai ales de cristalele lichide, această tehnică a viitorului.

DERMATOLOGIE

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

CE SÎNT PISTRUII ?

Răspunde dr. Hortensiu GANCEVICI

medic specialist

— Sînt mici aglomerări de pigment care formează mici pete de slabă pigmentație, de obicei dispuse simetric mai ales pe față, pe mîini, pe brațe și mult mai rar pe părțile acoperite. Noi, medicii le numim efelide și le considerăm ca mici nevi de origine familială sau ereditară. Faptul că gemenii sînt la fel de pistruiați ar confirma aceasta. Se pare că blonzii și roșcații sînt mai predispuși la apariția pistruilor.

— Și adolescenții. Ei, de ce ?

— Pistruii apar din copilărie, se dezvoltă mai ales în adolescență și se atenuează cînd se ajunge la un echilibru glandular.

— Ați spus că printre blonzi și roșcați se observă mai mulți pistruiați. Explicația ?

— Cred că au dreptate cei care consideră că omul a avut mai bune condiții de apariție și dezvoltare în regiunile calde și temperate ceea ce a favorizat culorile negru, brun, galben, iar blonzii sînt „elemente" adaptate ulterior la condițiile de climă de la periferia continentelor înspre părțile reci. Privind astfel lucrurile putem considera că pistruii ar fi niște rămășițe de pigmenți care amintesc de pigmentația strămoșilor de pe meleagurile calde de unde au migrat.

— Care ar fi totuși mecanismul intim al colorației pielii ?

— Tirozina este sintetizată de ficat și cu ajutorul unei enzime, tirozinaza se transformă în melanină. Trebuie să menționăm că și cuprul are un rol de coenzimă, tirozinaza fiind de fapt o cuproproteină în care cuprul intră în proporție de 0,3 la sută. Acest propigment poate fi captat de celulele numite melanocite. Iar melanocitul are rolul de a transforma propigmentul „tirozină" în melanină — care se depozitează sub formă de granule în melanocite și în ramificațiile lor dendritice. Numărul melanocitelor ar fi aproximativ același la diferiți indivizi, însă cantitatea de pigment este diferită. Ea determină culoarea pielii. Negrii au melanina cea mai multă, brunii mai puțină, blonzii și mai puțină, iar albinoșii duc lipsă de ea

— Melanogeneza este influențată și de factori endocrini ?

— În primul rînd este hipofiza. Administrarea prelungită de extracte hipofizare de porc, bogate în hormoni melanotropi duce la hiperpigmentare la oamenii normali. De asemenea femeile gravide, care sînt într-o stare de hiperactivitate hipofizară, prezintă hiperpigmentări de tip cloasma feței și brunificarea mameloanelor, precum și dungă brună pe linia mediană a abdomenului. Invers, insuficiența hipofizară (sindromul Sheehan), produce depigmentarea areolelor mamare, iar tegumentele sînt palide datorită pierderilor de pigmenți.

— Care ar fi rolul pigmentației ?

— Rolul său este bine precizat : de a apăra organismul uman atît contra radiațiilor vizibile, cît a celor calorice. Deci de a forma un ecran protector de melanină contra radiațiunii actinice.

— Pot constitui uneori indicații pentru medic ?

— Soarele este un dătător de viață. Toate ființele au o stare mai mare de voioșie cînd e lumină mai multă și căldură solară plăcută. Totuși expunerea prea îndelungată la radiațiile solare poate avea și fenomene neplăcute, apariția de pete pigmentare, uscăciunea și îngroșarea pielii în aceste locuri — ceea ce poate duce uneori la apariția așa-ziselor hiperkeratoame. Deoarece epitelioamele pielii sînt boli de cele mai multe ori vindecabile, atunci cînd sînt din timp sesizate, este necesară consultarea specialiștilor.

— Dar alunițele ? Au ele oare numai un rol estetic ?

— Sînt și ele niște aglomerări de pigmenți mai mari decît pistruii. Multe femei frumoase neavînd — își făceau în trecut, alunițe artificiale prin diferite colorări.

— În popor li se mai spun, pete hepatice. Au o legătură cu o proastă funcționare a ficatului ?

— Nu, petele hepatice sînt niște pete mai mari dispuse pe piele în diferite locuri și nu au nici o legătură cu ficatul. Au fost numite astfel pentru că se aseamănă cu culoarea naturală a ficatului. Dar nu prezintă nici un pericol și sînt tot rămășițe ereditare de colorație a pielii. Ba mai mult, unele dintre ele sînt acoperite chiar de păr și se numesc pete simiene — ceea ce în parte confirmă teoria lui Darwin.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

MICUȚA LAMPĂ PENTRU CEASUL DEȘTEPTĂTOR

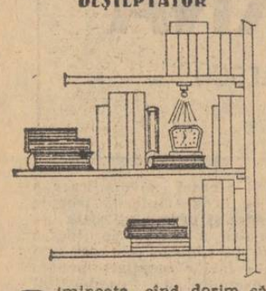

Dimineața, cînd dorim să știm cît este ceasul, sau cînd sună pentru deșteptare, nu e prea plăcut să aprindem o lampă de noptieră. Acest lucru ne cere un mic efort, mișcare, iar lumina care țîșnește, ne orbește. Problema se rezolvă cu ajutorul unui transformator de sonerie, de la care alimentăm un bec înșurubat într-o dulie mică, pe care o găsim la orice magazin de articole electro-casnice. Dulia se montează sub unul din rafturile bibliotecii, dacă aceasta se află în raza vizuală a celui ce stă culcat în pat. Ceasul se așează pe cîteva cărți pentru a putea primi lumina în mod corespunzător. Cărțile vor face și oficiul de amortizor al tic-tac-ului și al sunetului pentru deșteptare. (V. MOLDOVAN, București).

ÎNTREȚINEREA PARDOSELILOR

Pardoselile locuințelor pot fi întreținute prin executarea unor operații de curățire, ceruire, lăcuire, lustruire, în funcție de materialul din care sînt construite: lemn, gresie, marmură etc. De pildă, pentru a curăța și întreține **pardoseala din plăci de gresie**, aceasta se spală frecînd cu Perlan, Alba menaj, Lux sau Dero, și se limpezește cu apă multă, după care se șterge cu o cîrpă uscată. Se lasă cîtva timp să se usuce. Dacă este cazul, pardoseala se poate zvînta bine deschizînd ferestrele. Apoi, se aplică un strat subțire de „lac pentru parchet" (se găsește în comerț, sursele de procurare fiind magazinele specializate pentru produse chimice), care se întinde o singură dată pe suprafața pardoselii, cu ajutorul unei pensule. După ce s-a uscat stratul de lac, pardoseala se lustruiește cu o bucată de flanelă uscată.

Pardoseala din marmură se curăță frecînd-o cu o pastă a cărei rețetă conține: 250 g carbonat de sodiu (sodă de rufe), 125 g praf de cretă, 75—100 g piatră ponce și 200 ml apă. Pasta se obține prin mărunțirea substanțelor și amestecarea lor cu apă. După ce a fost frecată, cu această pastă, pardoseala se spală cu apă și săpun, se limpezește și se șterge cu o cîrpă uscată și curată. (chimist CORNEL M. DUMITRESCU — București)

SFATURI PRACTICE

OBIECTELE DE LINĂ TRICOTATĂ (șoșoni pentru copii, șaluri etc.) se pot curăța fără apă și detergenți. Luăm făină uscată și o presărăm peste obiectele pe care dorim să le curățăm, apoi le frecăm ca și cînd ar fi săpunite. Toată operația —inclusiv înlăturarea făinii de pe obiecte — nu durează nici zece minute. Încercați și vă veți convinge.

HAINELE NEGRE se curăță cu un burete muiat în apă și stors bine într-un ștergar. Aceasta, pentru a evita roaderea și întinderea stofei. Cu acest burete se șterge numai în sensul firelor. Procedînd astfel, hainele se curăță perfect nu numai de praf, ci dispar și petele ușoare de noroi, de zahăr, de dulcețuri etc.

GEAMURILE ȘI OGLINZILE MURDARE se curăță, frecîndu-le cu o cîrpă muiată în glicerină.

RUGINA de pe lenjerie dispare complet, dacă muiem pata în zeamă de lămîie înfierbîntată.

UNTDELEMNUL se poate păstra vreme îndelungată fără să se rîncezească. Puneți în sticlele de untdelemn circa 3 cm alcool și astupați bine.

LAPTELE poate rămîne dulce, chiar vara, timp de cel puțin trei zile, fără să-l fierbem și fără să-l ținem la frigider. Metoda e simplă. Sticlele cu lapte dulce se astupă bine și apoi, fiecare în parte, se înfășoară cu o bucată de pînză umedă. (ILIE CIUTU, București).

SUPORT MOBIL

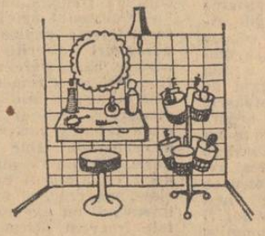

În baie sau în dormitor, unde puteți instala un mic colț de toaletă cu o oglindă, un scăunel și o măsuță, va fi practic și folositor acest suport pe un picior cu rotile, care vă va pune la îndemînă toată „recuzita" specifică. În cîteva cutii rotunde, conice, prinse în niște coliere metalice veți putea pune diverse produse cosmetice, piepteni, perii, agrafe, bijuterii etc. (CONSTANȚA PENESCU, Brașov).

ROCHIA ȘI SILUETA

Îmbrăcămintea pentru talia 46, 48, 50 poate fi elegantă dacă știți să alegeți croiala și culoarea care subțiază și alungește. Vă înveseliți ținuta, care trebuie să fie destul de strictă, cu un fular, o poșetă originală, o bijuterie fantezi, o centură sau nasturi.

1) Bluza, care se închide la spate, *trebuie să fie destul de lungă ca să mascheze șoldurile. Fusta să fie dreaptă sau evazată, închisă cu fermoar la spate. Pentru bluză se alege un jerseu suplu, iar pentru fustă și pantaloni o stofă din lînă.*

2) Ansamblu pantalon și vestă cardigan *decoltată în V, cu platcă la spate și cusătură pe mijlocul spatelui, pentru modelarea taliei. Pantalonii drepți, largi sau lărgiți imperceptibil, spre glezne. Fermoarul este în față. Ansamblul se poate purta cu sau fără bluză sau cu o haină pe deasupra.*

3) Rochie de casă, *care se poartă cu sau fără pulover sau bluză. Cele două cusături din față alungesc silueta. Fermoarul este la spate.*

4) Rochie chemisier, *potrivită în toate împrejurările, chiar și pentru o ținută mai elegantă, dacă este confecționată din șantung de mătase naturală, cu nasturi frumoși. Cutele sînt cusute pînă sub jumătatea lungimii fustei, dreaptă sau foarte puțin evazată. La spate, două cusături subliniază silueta.*

5) O altă variantă a rochiei chemisier, *închisă cu nasturi, avînd revere ascuțite, cordon subțire și cutele în față cusute pînă la jumătatea lungimii fustei.*

Desene de Tanți PFENNINGS

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

ELENA BERTHA — București. — *Probabil există o intoleranță față de îmbrăcămintea din fire sintetice. În cazul dv. este mai indicată îmbrăcămintea din bumbac și lînă. Pentru colita pe care o reclamați, vă indicăm ceai din amestec de plante (mentă și mușețel). Bineînțeles, regimul alimentar nu poate fi abandonat și veți recurge și la medicamentul Triferment. Celelalte întrebări pe teme cosmetice vor fi rezolvate de rubrica respectivă.*

GINA GEORGESCU — București. — *Vă mulțumim pentru aprecieri. Sîntem convinși că tulburările pe care le prezentați sînt reversibile. Vă indicăm medicamentul Distonocalm — cîte un drageu seara la culcare. De asemenea, psihoterapia este utilă.*

SUDE — Brașov. — *Ar fi posibilă o nouă intervenție dacă ar exista și alt argument în afara celui estetic. Nu sîntem convinși că ar putea regenera părul în zona cicatricei — dar cu firele de păr din jurul zonei bolnave se poate camufla regiunea respectivă.*

S. SĂNDULESCU — *Hipnoza nu este un panaceu universal valabil. Tulburările de comportare nu se vor rezolva prin ședințe de hipnoză. Autoritatea morală a familiei nu poate fi impusă din afară, nici chiar de psihoterapeut. Totuși, credem că există alte metode pe care le poate folosi medicul psihiatru pentru a restabili relațiile normale în familia dv.*

MAI MULȚI CITITORI *ne-au cerut o rețetă utilizată în acnee: Le satisfacem dorința. Soluția va conține:*

Rp. acid salicilic 1 gr; rezorcină 1 gr; Camforă 2 gr; alcool lavandă 10 gr și alcool 60 grade, 100 gr.

Se va întinde cu ajutorul unui tampon de vată după ce tenul a fost curățat — demachiat, spălat cu săpun neutru (pentru copii sau cel pentru bărbierit).

CONSTANTIN NISTOR — Brașov. *Este greșit să se combată o constipație cronică folosind purgative drastice, timp de 10 ani. Aceasta a agravat colita dv. Vă recomandăm ceai laxativ, îl găsiți în farmacii sau magazinele de specialitate și Fiobilin — cîte 2 drageuri pe zi. Nu uitați gimnastica zilnică și plimbările pe jos.*

ÎN ATENȚIA PĂRINȚILOR ȘI A ELEVILOR

LIBRETUL DE ECONOMII AL TIMPULUI

Se întîmplă adesea ca elevii să se vaiete de lipsă de timp, de supraîncărcare a orelor afectate învățăturii, motivînd că manualele sînt prea grele, lecțiile prea lungi și că profesorii pretind ca să știe totul. E și firesc. Pentru că o pregătire temeinică nu se face cu jumătăți de măsură. Iar copilul, cu puterea sa receptivă, trebuie să fie și el adaptabil cerințelor nemijlocite ale procesului de învățămînt. **Unii părinți, din dragoste prea mare pentru copiii lor, se alătură acestor „suferințe", susținîndu-le părerile și uitînd că de fapt nu fac altceva decît să știrbească din eficiența metodelor pedagogice folosite în acest sens.**

Nu e bine nici să împărtășim afirmația că elevul trebuie să se descurce „singur". Pentru că pînă la această treaptă, se presupune mai întîi o muncă de formare a unor deprinderi și obișnuințe pentru folosirea timpului în modul cel mai rațional. Și aceasta se capătă numai prin repetări de acțiuni zilnice încadrate în timp, sub îndrumarea și orientarea profesorilor, dar și a părinților. Cu atît mai mult, cu cît se știe că **familia reprezintă mediul de bază în care trăiesc și se formează copiii. Aici, ei învață primele noțiuni, aici fac cunoștință pentru prima dată cu realitatea vieții, trăiesc primele emoții, sentimente și tot aici trebuie să afle și cum să dispună de timpul necesar de muncă pentru întreaga lor activitate.**

În practica noastră educațională, întîlnim elevi care știu cînd și cum să învețe pentru că au ca model pe părinții lor. Acești elevi aparțin, de obicei, acelor părinți care iubesc foarte mult munca, folosesc în întregime timpul de lucru atît la instituție cît și acasă, știu să organizeze totul pe rînd și la timpul potrivit. La fel ca părinții lor, acești elevi nu amînă nimic, nu încurcă o treabă cu alta, nu încep niciodată un lucru pe care să nu-l termine.

Acestea sînt exemple ideale. **Mai există însă elevi care deși vor să învețe cu spor, nu știu și nu sînt ajutați să știe cînd și cum.** Ei uită că prima grijă după masa și odihna de prînz trebuie să fie pregătirea temelor. Sau dacă încearcă să le pregătească, pierd prea mult timp cu unele neglijînd altele, iar după un număr de ieșiri se trezesc în fața unui „stoc" de cunoștințe neasimilate.

Alții irosesc timpul ascultînd mai întîi muzica, mergînd sau primind vizite sau stînd de vorbă. Și fiindcă timpul nu stă pe loc, se trezesc că cele șapte ore pe care le aveau la dispoziție (de la 13 la 20, pentru cei care merg la școală dimineața) au trecut. **La alții, supravegherea din partea părinților intervine de abia seara, și prinși cu temele nepregătite încep un „asalt" pînă la miezul nopții.**

Mai sînt și părinți care gîndesc că odată cu începerea școlarizării au scăpat de grija pentru educația copilului. Ba de multe ori îi antrenează în prea multe servicii casnice fără să-i mai intereseze cînd și cum s-au pregătit pentru școală. Iar alții procedează invers, adică îi scutesc complet de orice altă muncă numai să învețe. Cu extreme de acest fel nu se rezolvă însă problema timpului, a disciplinei și eficienței învățăturii. **Trebuie să existe o corelație în întregul comportament al copilului, în întreaga sa activitate și, mai ales, un control asupra felului în care este valorificat timpul pe care-l are la dispoziția lui.** Școlarul trebuie să înțeleagă că **cel mai bun timp de studiu, dimineața, este de la 7,30 la 11,30, iar după-amiaza de la 15,30 la 19,30, mai ales în zilele scurte de iarnă, cu recomandarea ca la fiecare 45 de minute, să se facă o pauză de 10 minute.** Timpul necesar pregătirii fiecărui obiect este, de la caz la caz, și în funcție de particularitățile fiecăruia. **Pentru elevul mic, timpul de lucru efectiv va fi mai scurt, față de timpul rezervat unui preadolescent care are de asimilat un volum mai mare de cunoștințe.**

Dar atît pentru unii cît și alții, **este recomandabil să nu facă pauze nejustificate în timpul afectat învățăturii. Elevii să nu se plimbe prin cameră, să nu privească pe fereastră, furați de jocul altor copii de afară, să aibă materialul de lucru necesar și să nu învețe cu aparatul de radio deschis. Pregătirea să înceapă cu temele cele mai grele.** După ce acestea au fost lămurite oral, se poate trece la scrierea lor, aceasta constituind un final al lecției învățate în care sistemul nervos se relaxează. **Constatările au dovedit că dacă elevii pregătesc temele imediat ce vin de la școală, obosiți sau încep să le scrie fără să le fi înțeles oral, pot ajunge la surmenaj, pot căpăta o anumită stare de nervozitate, oboseală excesivă, dureri de cap și amețeli.** Din aceste motive ajung să piardă mult timp cu pregătirea temelor iar părinții să se întrebe după o notă proastă: „De ce n-o fi știut, că doar a stat cu ochii numai pe carte?" sau să se mire: „Nici n-a ieșit afară din casă"...

Se recomandă deci ca **munca de studiu să alterneze cu odihna, joaca și activitatea la libera alegere. Numai așa timpul va fi valorificat în condițiile în care să susțină interesul și capacitatea de a învăța a elevului.**

Mai sînt cazuri cînd unii părinți încep să „pregătească" viitorul copiilor încă de la vîrsta preșcolară, îndeosebi pentru „limbi" și „artă" fără să fi perceput îndeajuns nuanțele înclinațiilor naturale. Ei pleacă de la ideea preconcepută că fiii sau fiicele lor sînt „foarte dotați" și le forțează capacitatea de muncă. Apar supraîncărcarea programului, neglijarea odihnei și unele tulburări în dezvoltarea firească. Situația devine și mai dramatică pe măsura înaintării în școlaritate. De ce? Fiindcă se cunosc destule imprejurări cînd datorită unor astfel de greșeli, copilul n-a mai putut face față efortului, mai ales în ultimele clase, cînd de fapt era mai necesar.

Sportul, exercițiile fizice degajate și, pe cît posibil, în aer liber, trebuie respectate cu aceeași strictețe, ținînd seama că la această vîrstă particularitățile morfologice, funcționale și psihologice ale elevilor prezintă anumite caracteristici. Această corelare are o mare influență pozitivă asupra dezvoltării lui generale.

Prof. Victoria PIEPTAN

Aelita cop

ÎN BUCĂTĂRIE

Vă recomandăm două lucruri mai mărunte dar necesare și plăcute pentru bucătăria noastră:

— teascul pentru legume, bun pentru orice gospodină care are timpul împărțit cu sgîrcenie între orele de birou și treburile casei, costă 44 lei și poate fi găsit la magazinul „1001 articole";

— țesături din in în pătrate albe și roșii, material lat, leftin (30.20 lei metru), destinat fețelor de masă, pe care le puteți cumpăra la noul magazin „Cocor". Dacă pe lîngă fața de masă mai confecționați și fețe de pernuțe, pentru scaune, șervețele pentru dulap, frigider și chiar mici garnituri (volan sau un desen — o floare, un pătrat, un romb) aplicate pe perdeluțe, bucătăria va fi și elegantă și veselă.

CE UMBRELĂ PREFERAȚI?

În definitiv, de ce n-ar avea și umbrelele moda lor... În 1974, se va purta umbrela-baston, umbrela-parasolară, umbrela-pagodă sau umbrela cloș. Iar în armonie cu pantofii ea va fi mai mare sau mai mică, în funcție de grosimea tălpii sau de înălțimea tocurilor. Ce grea va fi de acum încolo alegerea!

NU UITAȚI „ACCESORIILE"

Este vorba de accesoriile care însoțesc îmbrăcămintea la modă. Desenatorii și fabricanții englezi recomandă gențile, în general mici cu garnituri metalice (în orice caz, mai puțin ca în alți ani), sidefate, din benzi de piele contrastante. Gențile au culoarea brazilor, a vinului roșu, a prunei, a ciocolatei dar adoptă mai ales griul, în toate nuanțele. Din rîndul acestor accesorii nu lipsește nici geanta, realizată din același material cu al taiorului sau a rochiei.

ȘCOALA ȘI PROTEJAREA MEDIULUI

Problema poluării mediului ambiant a devenit atît de îngrijorătoare, încît s-a ajuns — printre altele — și la concluzia ca ea să devină obiect de predare în școală. În R. F. Germania a fost alcătuit deja un manual școlar pe această temă, care explică în cele 200 de pagini ale sale aspectele esențiale ale protejării mediului ambiant împotriva poluării aerului, apei, a alimentelor și a poluării sonore.

IRIS

Salonul de cosmetică IRIS din Capitală, str. Cristian Tell nr. 9, telefon 50.70.15, satisface cele mai exigente cerințe moderne.

La dispoziția clientelei se află cabinete de înfrumusețare și îngrijire a tenului, înzestrate cu aparatură modernă. Se efectuează tratamente cu aparatul Vapozon, Impulsodyn, Nemectroderm, Vacospray.

Se aplică măști nutritive și hidratante.

Pentru menținerea siluetei și a tonusului muscular se efectuează vibroterapia, tratamente la aparatele Sanozon, Supernemectron, Massepied etc.

Se efectuează masajul corporal.

Se execută epilații, manichiură și pedichiură.

Nu uitați, vizitați cu încredere salonul de cosmetică „IRIS". Solicitați gama completă de servicii privind îngrijirea estetică facială și corporală.

(5582)

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Sfaturi pentru horticultorii amatori

SILVIA ORSACHE — Iași Petele pe frunzele de begonia indică existența unei boli. În cazul cînd aceste pete sînt acoperite cu o pulbere făinoasă de culoare albă, boala se numește făinare. Combaterea se face prin stropiri repetate în timpul verii cu una dintre substanțele: zeamă sulfocalcică 2 la sută, sulf mulabil 0,4 la sută sau Caratan 0,06 la sută.

În cazul cînd boala se manifestă printr-o pîslă cenușie, în dreptul căreia țesutul se înmoaie și putrezește este vorba de mucegaiul cenușiu. Boala poate fi combătută prin stropirea repetată a plantelor cu Captan 0,2 la sută. Produsele chimice pentru tratament se procură numai de la Centrul de protecția plantelor.

PROF. C. MELICA — București. — Aparatele de stropit folosite în protecția plantelor se îngrijesc astfel: în fiecare zi, după terminarea lucrului, se spală cu apă curată pe dinăuntru și se șterg pe dinafară cu o cîrpă îmbibată cu unsoare (vaselină). Nu este bine să frecați rezervoarele cu cenușă sau nisip. De asemenea, pentru a spăla pompele în interior nu trebuie folosite soții de sodă caustică, deoarece distrug garniturile.

MARIN PĂUNESCU — Craiova. — Putregaiul fructelor la gutui este o boală ce se ivește mai ales în anii ploioși. Pe fructele bolnave apar pete brune. În dreptul acestor pete, fructul putrezește.

Pentru combaterea bolii sînt eficace stropiri în timpul iernii cu zeamă sulfocalcică în concentrație de 20 la sută sau cu zeamă bordeleză în concentrație de 3 la sută.

În timpul vegetației trebuie făcute stropiri cu zeamă sulfocalcică în concentrație de 2 la sută sau cu Captan în concentrație de 0,3 la sută, începînd de la scuturarea petalelor și apoi repetat din 2 în 2 săptămîni.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad"
Roman, județul Neamț

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Supă groasă de fasole, mazăre sau linte

300 g de fasole boabe (mazăre sau linte), 2 l de apă, o ceapă, 2 frunze de dafin, o ramură de cimbru, un cățel de usturoi, 1-2 morcovi, sare, piper.

Spălați și puneți fasolea (mazărea sau lintea) la fiert în apă rece. După cîteva clocote scurgeți și repuneți-o la fiert cu 2 litri de apă clocotită. Adăugați morcovii, ceapa, frunzele de dafin, ramura de cimbru, cățelul de usturoi, un praf de piper. Lăsați să fiarbă pînă ce se înmoaie bobul; pasați. La nevoie mai subțiați cu puțină apă fiartă. Sărați. Puteți drege supa cu 1-2 linguri de smîntînă. Serviți-o cu crutoane sau cu cuburi de slănină rumenite pînă devin crocante.

Pastă picantă de pește

O cutie mare de pește conservat în bulion, o lingură de pătrunjel verde tocat, 1-2 linguri de castraveți acri bine scurși și tocați, o ceapă mărunt tăiată, 3 linguri de maioneză, sare, piper.

Zdrobiți bine cu o furculiță peștele conservat. Amestecați-l cu ceapa tocată, pătrunjelul verde, tocătura de castraveți, maioneza. Sărați, piperați după gust. Serviți-o decorată cu castraveți acri.

Puteți amesteca compoziția cu 2 foi de gelatină muiată în puțină apă călduță. Puneți totul într-o formă. Presați ca să nu aveți goluri. Dați la frigider 2 ore. Răsturnați pe un platou și serviți.

Crochete din rasol

Un rest de rasol (circa 300-400 g), o ceapă, pătrunjel verde, 3 roșii, un ou, 3 cartofi, sare, piper, ulei pentru prăjit. Pentru garnitură sos de roșii.

Treceți rasolul prin mașina de tocat. Adăugați o ceapă tocată (crudă sau ușor rumenită în puțin ulei), un cățel de usturoi bine zdrobit, 3 roșii (proaspete sau conservate) cojite, curățate de semințe și sfărîmate. Puneți totul pe foc mic și amestecați pînă ce obțineți o pastă suficient de scăzută și moale. Sărați, piperați, amestecați cu o lingură de pătrunjel verde tocat, un ou și cartofii fierți și făcuți pireu. Modelați crochete groase cît degetul mare, treceți-le prin făină și rumeniți-le în ulei. Separat preparați un sos picant de roșii. Serviți-l fierbinte în sosieră.

Mîncare de carne cu legume de iarnă

1 kg de carne de vită, 3 linguri de untură, 400 g arpagic, 1 kg de morcovi, 2 căței de usturoi, cimbru, dafin, sare, piper.

Spălați, zvîntați și rumeniți carnea într-o cratiță în care ați pus la înfierbîntat untura.

Întoarceți bucata de carne pe toate părțile ca să se coloreze uniform, fără să se ardă. Păstrați tot timpul o flacără potrivită. După ce s-a rumenit frumos, scoateți-o și păstrați-o pe farfurie. În locul ei puneți arpagicul curățat și morcovii tăiați rondele. După cîteva minute se repune carnea, se adaugă usturoiul, foile de dafin, ramura de cimbru, se sărează, se piperează și se toarnă atîta apă fierbinte cît să cuprindă bine carnea. Se acoperă, se face flacăra mică și se lasă să fiarbă încet și înăbușit circa 2 ore. Mîncarea trebuie să aibă mult sos. Carnea se servește tăiată în felii cu legumele și sosul în care a fiert și cartofi fierți separat în aburi și presărați cu pătrunjel verde.

Cotlete de porc umplute

4 cotlete mai groase, 4 felii subțiri de cașcaval sau 2 de brînză topită (picnic), sare, piper, 3 linguri de făină, 1—2 ouă, pesmet, ulei pentru prăjit. Pentru garnitură: 1 kg de cartofi, puțin unt, lapte, sare.

Despicați fiecare cotlet în două așa ca să obțineți un buzunar. Înlăuntrul lui puneți o felioară subțire de cașcaval sau o jumătate de felie de brînză picnic. Presați ca să lipiți marginea tăiată. Treceți carnea prin făină, ou bătut cu sare și piper, prin pesmet. Rumeniți în ulei încins pe foc potrivit. Țineți feliile de carne circa 10 minute pe o parte și 10 pe cealaltă.

Separat curățați, spălați și fierbeți cartofii. Faceți-i pireu și serviți-l fierbinte presărat cu pătrunjel verde mărunt tăiat.

Desert cu mere

8 mere, 75 g unt, 200 g pesmet alb fin, 150 g zahăr, gem sau marmeladă de caise, vanilie.

Curățați merele de coajă. Tăiați-le în sferturi și fierbeți-le în 3/4 l de apă în care ați pus o jumătate de baton de vanilie despicat în două. După ce s-au înmuiat, scurgeți-le. Topiți untul într-o tigaie, adăugați pesmetul și zahărul. Amestecați mereu pînă ce capătă culoare. Așezați pe un platou un strat de pesmet rumenit, un strat de mere, alternîndu-le. Îmbrăcați totul cu puțin gem de caise sau peltea de gutui ușor încălzită ca să se topească. Serviți imediat.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

Sufrageria „RUXANDRA"

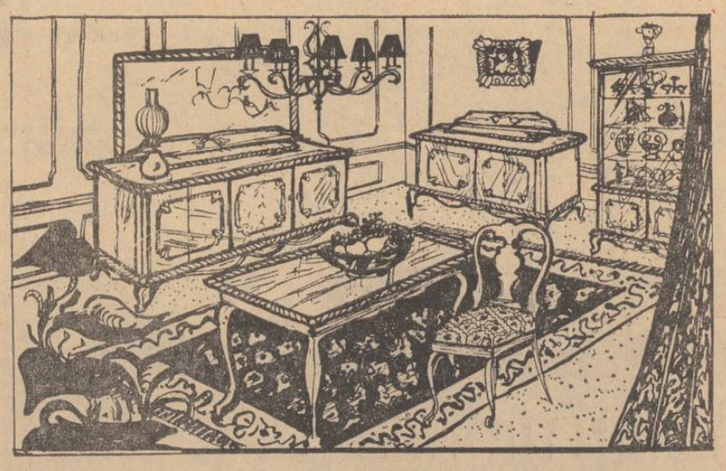

formată din bufet, servantă, vitrină, masă, ramă de oglindă, ornamente pentru bufet și servantă și 6 scaune:

— bufetul	—	1800	× 550 ×	850 mm
— servanta	—	1050	× 500 ×	800 mm
— vitrina	—	1180	× 450 ×	1050 mm
— masa	—	1200	× 855 ×	780 mm
— rama	—	1460	× 40 ×	770 mm

Prețul: 12 120 lei

Magazinele de mobilă asigură cumpărătorilor transportul la domiciliu și montarea mobilei la prețuri avantajoase.

Se poate cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un avans minim de 20 la sută din valoarea mărfii.

RECOM (5408)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CURIER SĂPTĂMÎNAL

FII, FIICE, PĂRINȚI

CINE UITĂ CÎND ERA UN FLUTURE?

de Mihai STOIAN

„Sînt tată a doi copii, amîndoi cu facultatea făcută : băiatul e inginer, fata e profesoară de geografie. Acum trei ani am rămas văduv, și asta pe lîngă faptul că, în anul 1966, într-un accident de motocicletă, și-a găsit moartea cel mai mare fiu al nostru, în vîrstă de 24 de ani.

Am avut parte, în ultimul timp, numai de lovituri, deși credeam că, la bătrînețe, ai mei, copiii, mă vor mîngîia cel puțin cu cîte o scrisoare, fiindcă altceva nu cer, sînt doar pensionar. Dar fata, în trei ani de zile, nu știu cum s-a făcut că nu mi-a trimis decît o singură ilustrată, în rest indiferență și tăcere de mormînt. Sînt suferind, ca la bătrînețe, și cred că m-aș însănătoși dacă fiica mea mi-ar răspunde cel puțin la scrisorile trimise de mine. Această rană din suflet e foarte mare. Dacă mă mai consideră drept tată, acum cînd mama nu mai este printre noi, să-mi scrie cîteva rînduri la două-trei luni o dată sau poate a uitat cînd era un fluture, am păzit-o și eu (cum scria mai de mult o corespondentă de-a dv.) de foc și de apă, și care-i răsplata astăzi ? Mai ales că, împreună cu răposata soție, ne-am zbătut să-i creăm un viitor, ceea ce, lăsînd de-o parte orice falsă modestie, am izbutit, nu ?

În calitate de tată, deși singur cuc, tot mi-e gîndul la copii, numai la ei, și la nepotul pe care-l am de la fată, și nu-i doresc, nici în momentele în care tăcerea ei mă doare nespus, ca — în viitor — cumva, să-i facă și copilul ei la fel, să nu-i scrie două rînduri. Mi-ar fi greu să descriu ce am făcut, împreună cu răposata, pentru ca fata mea să fie ceea ce este, iar dacă băiatul vine — și-l înțeleg — cînd poate și el, pe la mine, și îmi scrie regulat, nu același lucru pot afirma și despre fiică. Cu ce i-am greșit oare ? Mai ales că soțul ei, inginer de profesie, e un băiat cu suflet foarte bun. Să fie necesar ca el s-o îndemne să nu-și uite complet tatăl ? Mă mîngîi într-una cu gîndul că totul n-a fost decît o întîmplare trecătoare".

Stimate corespondent, după cum ușor se bagă de seamă, am eliminat — cu voia dv. — orice referire prea concretă, pentru că, omul e om, m-am temut că, deși vinovată categoric față de părintele ei, reacția fiicei ar fi putut fi și mai păcătoasă, adică tăcere nesfîrșită. Deci, păstrîndu-ne calmul și digerîndu-ne indignarea, să preferăm calea bunăvoinței, stăruind public — fie și în... plin anonimat — pe lîngă fiica unui bătrîn moldovean părăsit, să cumpere, de 55 de bani, suflet (un pic de ironie nu strică), timbru o dată la lună, și să-și salute tatăl. Dacă, așa cum se întreabă venerabilul părinte, n-a „uitat cînd era un fluture"... Numai dragostea autentică, părinteacă, poate găsi o comparație atît de sublimă în legătură cu propria-i progenitură, nu-i așa, tovarășă profesoară ?

Din nefericire, asemenea „plîngeri" mai poposesc, destule, pe biroul curierului (și, oricît de penibil ar fi, pînă la urmă, ca un necunoscut să mijlocească firescile legături dintre copii și părinți, dintre părinți și copii, iată că n-am încotro și cu aceeași discreție necesară, cu nuanțele de rigoare, *încerc :*

„Mă numesc Radu Dan Floarea, *sînt din com. Stoenești, jud. Olt, am 68 de ani, soțul meu a decedat în 1966. Am crescut cinci copii (3 fete, 2 băieți), fiecare e la casa lui, numai eu am rămas singură și neajutorată. Din 1966 pînă în 1969 m-au ajutat toți copiii, dar pe urmă s-au hotărît să cedeze toți partea de moștenire de-acasă, unuia din frați, și acesta să vină să stăm împreună, numai că el, după ce s-a văzut cu acte, a uitat că mai are mamă, lăsîndu-mă de tot la voia întîmplării (m-au ajutat totuși fetele). Cineva m-a sfătuit să mă adresez justiției, am făcut-o în anul 1972, luna noiembrie. Am fost cu toți citați la Judecătoria orașului Caracal, copiii au fost de acord să mi se stabilească o pensie de întreținere, eu am căutat să spun că i-am făcut băiatului meu* Ion Radu *act pentru toată casa, dar mi-au spus „Bătrînico, știm noi ce facem". În decembrie 1972 iar am fost chemată acolo, mi s-a spus că n-au trimis toți copiii adeverință de salariu și să mă ocup eu să fac rost de adeverințe, însă fiind iarnă, și eu bătrînă, și lipsită de bani, cum să fi cutreierat țara după adeverințele acelea ? Așa c-am spus, simplu, că m-am împăcat cu copiii și gata.*

La începutul lunei iunie 1973 am căzut din picioare și eram să mor, noroc de niște vecini cu inimă, s-au chinuit cu mine o jumătate de zi să mă readucă la viață. Am trimis telegramă la copii, la toți, că-s grav bolnavă, fulger le-am trimis, dar cei doi băieți n-au dat nici un semn de viață. V-aș ruga pe dv. să-i treziți la realitate. Și totodată, să întrebați de ce tovarășii de la Judecătoria Caracal, la o cumpănă atît de mare, m-au lăsat la voia soartei ? Adresa dumnealor, a băieților : Hunedoara".

De astă dată, îi îndemn și eu pe frații Ion și Victor, ca din locuințele lor confortabile, de bloc hunedoarean, să pună mîna pe condei și nu numai pe condei, să restabilească de urgență legăturile normale, cu propria mamă, neuitînd nici aspectul, deloc neglijabil, material. Același lucru ar fi valabil și pentru cei trei copii (doi băieți, o fată) ai bătrînului orb din com. Benesat, jud. Sălaj, pe nume *Ioan Cîrț*, de 80 ani : *„Acești copii, pe care bătrînul de azi i-a crescut singur, soția murind în prima tinerețe, nu i-a risipit pe străini, ci i-a crescut numai el știe cum, ba i-a învățat și meserii bune pe feciori, pe fată a măritat-o bine, însă acum e lăsat în completă părăsire... La nici unul din cei trei copii, toți cu case mari, camere largi, spațioase, la cîtiva metri de el, nu are loc, n-are parte de vreun cuvînt de mîngîiere. Comportarea lor revoltă tot satul".*

Pentru aceștia din urmă cuvintele sînt de prisos. (scrisoarea e de dată mai veche — oare mai trăiește bătrînul Cîrț Ioan ?).

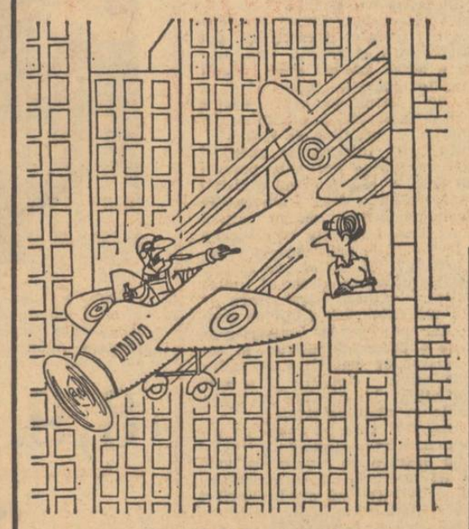

— *Repede, o ambulanță...*

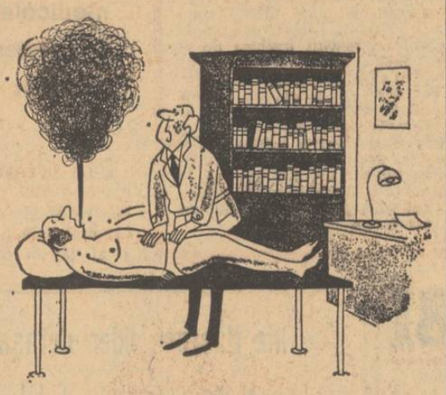

— *Fumați, nu glumă !...*

UMOR STRĂIN

— *Fără cuvinte*

- Tată, iată notele mele, dar să știi că zero la matematică este al tău.

NOUTĂȚI FILATELICE

EMISIUNI NOI

Anul 1973 se apropie de sfîrșit. Iată de ce ne grăbim să prezentăm cititorilor trei dintre recentele emisiuni, chiar dacă ele nu au apărut încă în magazinele filatelice.

● **Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.** Tipărirea acestei emisiuni s-a făcut într-un bloc, care cuprinde 4 mărci și două viniete. Valoarea totală : 15,50 lei. Este o emisiune destul de scumpă.Cele două mărci (2,75 l. și 5l.) se repetă de două ori dar așezîndu-le astfel încît colecționarii să fie obligați să cumpere tot blocul.

Reproducem marca de 5 lei și o vinietă, precizînd că machetele grafice aparțin Aidei Tasgian-Constantinescu iar tiparul a fost realizat policrom. Tiraj : 250 000 de blocuri.

● **Ceramică românească.** Este o emisiune de 6 valori : (10, 20 și 35 b., 1,55 ; 2,75 și 6,80 l.), care a putut fi procurată de vizitatorii expoziției de la Brașov. Ei au admirat tiparul prețios, dar nu au înțeles de ce ceramica de Oboga a trebuit să apară pe două valori ? Că doar gravurile sînt identice ? Ne-am fi așteptat ca ficianul avea de unde alege... Tipar în policromie, pe fond metalizat, tiraje consistente.

● **Reproduceri de artă, cu tema „Munca".** Sînt prezente, pe 6 mărci, lucrări cunoscute ale pictorilor : Gh. Saru, M. Bunescu, H. Catargi, Al. Phoebus și N. Grigorescu. Emisiunea cuprinde și o coliță (12 lei), aceasta reproducînd pictura lui Ștefan Popescu, **„Prinzul secerătorilor".** Încadrament grafic sobru, realizat de S. Zarimba. Tiraje de milioane de exemplare la valori mici. Colița : 200 000 ex. Valoarea emisiunii : 23,95 lei !

EXPOZIȚIE MAXIMAFILĂ

La 16 noiembrie a avut loc, la Bruxelles, în sălile Muzeului Regal de Arte Frumoase, vernisajul Expoziției de maximafilie Belgia-România. Pe 80 de panouri au fost expuse colecții valoroase, prezentate de numeroși maximafiliști. Filateliștii români au prezentat 13 exponate, unele bucurîndu-se de succes deosebit. Iată numele unor participanți și titlurile exponatelor prezentate de ei : Cristian Scăiceanu, **„Pagini din istoria României"**, V. Ivănescu, **„Imagini din Belgia"**, Constantin Dumitru, **„Antichitatea"**, Valeriu Neaga, **„Pictura Renașterii"**, G. Popovici, **„Heraldica"**, Omer Bossuyt, **„Madone"**, Dan Vintilă, **„Sportul pe meridianele globului"**, Roger Theeten, **„Mareșali ai Franței"**, Paul Angelescu, **„Mamifere din zona palearctică"**, Denise Knops, **„Picturi spaniole".** Cu prilejul expoziției a fost editată o marcă poștală specială și s-a realizat o ștampilă specială ocazională, pe care o reproducem :

„BALKANFILA IV"

S-a încheiat o importantă confruntare filatelică, pe care am anunțat-o, la timpul cuvenit, cititorilor noștri : Balkanfila IV. Unii expozanți români au obținut distincții valoroase : Dumitru Pașșalega — **Premiul de onoare ale Comitetului pentru comemorarea celei de-a 50-a aniversări a Republicii Turcia,** Ludovic Dengel — **Premiul special în Clasa de Onoare,** Gheorghe Bretter — **Medalia de aur,** Alfred Nicolau și Vasile Surcel — **Medalii de vermeil,** Ion Sucanov, M. Bauer, C. Celarianu, P. Voiculeț-Lemeny, H. Zurner, M. Popovici, C. Smirnov, G. Tulcea, I. Zaharia, T. Federovici și T. Vlad — **medalii de argint.** Filateliștii noștri au mai primit 8 medalii de bronz-argintat, 10 medalii de bronz și 4 diplome de participare. Revistei „Filatelia" i s-a decernat **Medalia de argint,** la Clasa „Literatură".

Aurel CRIȘAN

JOCURI DISTRACTIVE

PERSPICACITATE

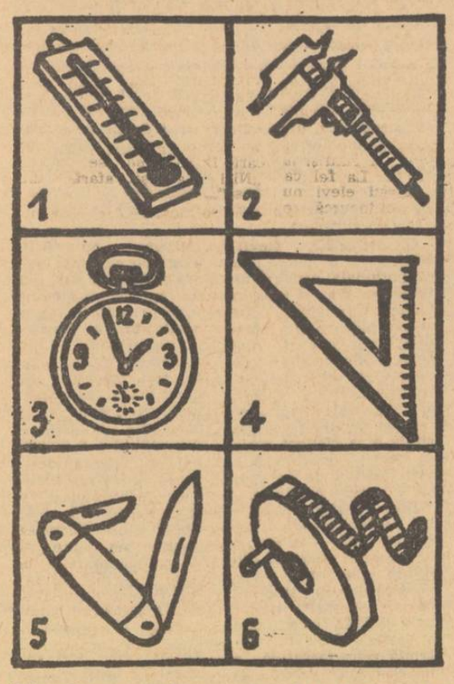

Din cele șase „instrumente" unul nu face parte din grup. Care anume ? *(Soluția în numărul viitor)*

FIGURI GEOMETRICE

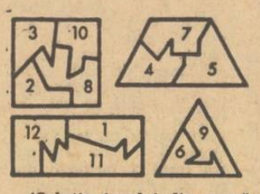

(Soluția jocului din numărul trecut)

ANATOMICĂ

ORIZONTAL: 1) Substanță organică ce se găsește în oase — Oasele din spate ce formează scheletul; 2) Oase ce ce leagă omoplații de stern; 3) Nu vinde carnea fără oase — Scriitor clasic rus; 4) Pene de Ibis! — Cap în peninsula Iberică — Oase, în totalitatea lor!; 5) Cît de cît — Cătrănit; 6) Marcă de mașină — Substanță chimică — Măsură de capacitate la vechii egipteni; 7) Metaloid alb-albăstrui — Posed — Lopățică a plugului; 8) Amicul din Paris — Activitate cu caracter sportiv — Conjuncție; 9) Vidre — A se opri din plutire; 10) Oraș în Yemen — Opinci subțiri țărănești (reg.); 11) Diafragme organice — Partea de jos a piciorului prevăzută cu osul pe care se așază; 12) Oase selecționate... — Os al craniului situat în partea laterală a feței, sub orbită; 13) În tema de față — Parte din scheletul piciorului, formată din cinci oase dispuse radial.

VERTICAL: 1) Os care formează partea de dinapoi și de jos a cutiei craniene — Membrul unei rase din nordul Indiei; 2) Îi numeri oasele — Osul coapsei (pl.); 3) Riu în Ilyricum — Os zdravăn (pop.) — Rămînere peste noapte; 4) Încuietori — Vechitură (fam., pl.); 5) Palmier din Filippine — Oase în formă de inele ce formează coloana vertebrală; 6) Bold — Mijloc de inspirație... — Povestire pentru cei mici; 7) Crustaceu cu conformația picioarelor, alcătuită din oase în formă de clește! — Teriatoriu — Gravor francez (m. 1818); 8) Oase din claviculă — Rămășiță de oase putrezite; 9) Face ca broasca! — Mere! — A ști (arh.) — La măsea!; 10) Localitate în insula Smöla — Os triunghilar la partea posterioară a numărului; 11) Totalitatea oaselor care susțin corpul unui vertebrat — Verosimilă; 12) A se transforma în os — Local de noapte; 13) La intrare în Elveția! — Copil — Parte a labei piciorului formată din șapte oase.

Bică PISOSCHI

Cuvinte rare : Nao, Efi, Otic, Abb, Meo, Eas, Nip, Uca, NEE, Sci, Edo.

REBUS

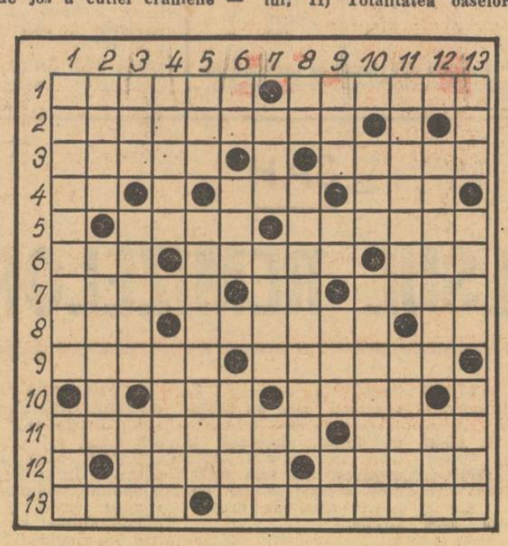

DE LA MUNTE...

ORIZONTAL : 1) Prilejuiesc un plăcut du-te vino la înălțime ; 2) Uvertură la... uvertură ! — Temerarul munților ; 3) Masiv din Carpați, foarte apreciat de către turiști — Obiectiv turistic în Bucegi (neart.) ; 4) Număr redus... — A crește exagerat, referitor la plante — Pană de despicat ; 5) Veche abreviație pentru Editura pentru Literatură Universală — În acest moment (pop.) — Harnașament... montan ; 6) Nu altfel — Neatins ; 7) Colț de munte — Muza poeziei lirice ; 8) Prăpastie, abis — Oraș în vechea Italie ; 9) Cît un munte (pl.) — Campion la... ascensiune ! — Vere ! ; 10) Sărutul transilvăneanului — Pe riu în sus, aproape de izvoare ; 11) A scos capul — Măsuri pentru pămînt — Notă muzicală ; 12) Cută ! — Frumusețile munților noștri.

VERTICAL : 1). ...Roșu, pas în Carpați (neart.) — Vîrf ; 2) Cel mai înalt pisc de pe Pămînt — De la munte la mare ; 3) Trecătoare în Carpații Meridionali ; 4) Munte în țara noastră — Cușma strălucitoare a culmilor — Peste ! ; 5) Electrică sau sportivă — Punct terminus într-o excursie cu familia ; 6) Subdiviziune a unei expediții alpiniste de durată — Capra neagră, de exemplu ; 7) A pierde cărarea — Unități de timp ; 8) Sînt în vîrf ! — Munți de nisip — Arbore de luncă ; 9) Mică regiune în Sudan (Heussa) — Un tip cam... prăpăstios (fig.) ; 10) Literă grecească — Cunoscută cascadă în Elveția — Localitate în U.R.S.S. ; 11) A-tracție turistică — Acar ! ; 12) Aici se bat muntii în capete.

Toma MICHINICI

Cuvinte rare : Ic, Iria, Tuc Cabi, Saar Elo.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PEȘTI

ORIZONTAL : Saramura — OS — Avati — Vidra — Răceli — Caic — D — Iradieri — EA — Ica — AU — P — Abanoși — Ral — Crap — Clima — Sen — Icre — AT — Osar — E — Tati — M — Uim — Voloc — Natura — Nara.

FELURI

ORIZONTAL : Compot — Baca — Obor — Cartof — Noros — Turci — O — Calsata — N — Plosca — Asta — I — VP — Mărar — Dă ieni — E — IG — AD — Tanase — R — Uti — Trefla — Ana — Mai — Oas — Paste — Dorna.

EXCURSII DE REVELION!

BUNĂ DISPOZIȚIE ! ANTREN !

AMBIANȚĂ PITOREASCĂ !

TOATE ACESTEA VĂ AȘTEAPTĂ ÎN EXCURSIILE ORGANIZATE DE CĂTRE ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI, CU OCAZIA REVELIONULUI PE :

- VALEA OLTULUI (CĂLIMĂNEȘTI, GOVORA, COZIA).
- LA CABANELE DE PE VALEA PRAHOVEI și VALEA IALOMIȚEI.
- ÎN ORAȘELE : IAȘI, PIATRA NEAMȚ, TG. NEAMȚ, AGAPIA, CLUJ.
- PE LITORAL : NEPTUN, MANGALIA, — MAMAIA — EFORIE NORD.
- ÎN STAȚIUNILE : TUȘNAD, SOVATA, BORSEC, SLĂNIC MOLDOVA, PUCIOASA și HERCULANE.

INFORMAȚII ȘI ÎNSCRIERI LA FILIALELE DE TURISM DIN CALEA VICTORIEI nr. 100 și BD. REPUBLICII nr. 68 — tel. 14.08.00 și 17.74.11.

(5526 C)

Oficiile județene de turism vă asigură

PETRECEREA REVELIONULUI ÎNTR-UN CADRU PLĂCUT

prin participarea la una din excursiile organizate cu acest prilej în cele mai pitorești zone turistice ale țării : Valea Prahovei, Valea Oltului, litoralul Mării Negre, Nordul Moldovei, cabanele montane din Carpați.

Înscrieri la sediile și filialele oficiilor județene de turism din țară.

PUBLITURISM

(5571)

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Între matematică și filozofie

Neîndoielnic că matematica are filozofia sa. Dar, de fapt, nu despre filozofia matematicii, sau despre... matematica filozofiei este vorba, ci de trei materiale scurte, trimise de cititoarea noastră **SILVIA ALEXE,** din Constanța, care au legătură cu disciplinele menționate. Primul material l-am intitulat...

MATEMATICA ȘI SEMNELE... UNEORI DE PUNCTUAȚIE. Este posibil ca 5 să fie egal cu 120 ? Adică, 5=120 ? Bineînțeles că nu, conform canoanelor matematicii terestre. Și totuși, un singur semn, acceptat de toată lumea, introdus acolo unde trebuie în această neidentitate, va transforma-o într-o egalitate. **Care este semnul cu pricina ?**

Al doilea material este...

BĂRBIERUL... ANTIC. Cine nu cunoaște „Bărbierul din Sevilla", prezentat cu atît de mult talent de Rossini ? Dar, bărbieri (la propriu !) au existat din cele mai vechi timpuri (nu-i vorbă, că și la figurat...). Prin urmare, s-au găsit și în antica Atenă. Despre unul din aceștia, se spunea că era deosebit de vorbăreț.

Într-o zi, la limbutul bărbier a sosit un filozof destul de cunoscut. Maestrul artei capilare abia aștepta să înceapă pălăvrăgeala cu filozoful, un om destul de puțin vorbăreț.

— Cum vrea luminăția sa, ca să fie bărbierit ? întreabă el, ca introducere.

Filozoful, care cunoștea obiceiurile maestrului, îi răspunse sec :

— În tăcere...

Despre ce filozof este vorba ?

În sfîrșit, cel de al treilea material...

OPINII... ȘI OPINII. Tot în bătrîna Eladă, un alt filozof, este întrebat de un prieten :

— Ce să fac ? Să mă căsătoresc, sau nu ?

— O, scumpul meu amic ! Tot una este ! Ori te căsătorești, ori rămîi liber, peste zece ani vei regreta oricum !

— Cine a fost acel filozof ?

Știți care au fost ?...

...Cel mai lung război ?
...Cel mai scurt război ?
...Orașele din Moldova, unde au existat palate domnești ?

Întrebările ca și răspunsurile ce vor apare în numărul următor al revistei, au fost formulate de cititorul nostru **NICOLAIE BUSUIOC,** pensionar, din Iași.

Poșta cititorilor

Întrebările publicate în rubrica noastră, din revista nr. 828, apărută la 18.08.73, au făcut să primim o bogată corespondență, în general cu răspunsuri bune. Sortînd aceste răspunsuri, iată și rezultatul : Ing. **Bălțatu Grigore,** I.U.P.S., Botoșani ; **Bălășescu Ionel,** com. Brodina, jud. Suceava ; **Vasiescu Gheorghe,** pensionar, Lipova, jud. Arad ; **Grijincu Costică,** Rădăuți ; **Busuioc Nicolae,** Iași ; **Alexandrescu Augustin,** Avrămeni jud. Botoșani ; **Damian Nicolae,** com. Coșereni, jud. Ilfov.

Marin Rădulescu, pensionar, Turnu Măgurele. Conform celor menționate de noi în „Poșta cititorilor", nu s-a afirmat că dv. ați fi răspuns bine parțial, ci numai la una din întrebări. Într-adevăr, dv. ați răspuns la ambele întrebări, dar numai unul din răspunsuri era bun, fapt pe care ați putut să-l consultați ulterior, după publicarea soluțiilor în numărul următor al revistei.

Pîrlog Mihai, com. Garoafa, jud. Vrancea. Mulțumim pentru ilustrata trimisă și frumoasele urări, din concediu, de pe meleagurile Harghitei. Prin urmare, nu ne-ați uitat nici pe acolo... De altfel, această o dovedește și scrisoarea primită ulterior. Nu ați vrut să vă odihniți deloc ? !

Drinda Nicolae Constantin, elev, Jibou, jud. Sălaj. Referitor la problema cu trapezul din rubrica noastră, publicată în nr. 828 al revistei, vă felicităm pentru soluția suplimentară. Și, întrucît această soluție poate interesa și pe alți cititori, o vom menționa aici. Tînărul nostru cititor a reușit să împartă trapezul în cauză nu numai în alte patru trapeze asemenea, mai mici, ci în nouă, conform desenului de mai jos. Ce-i drept, în cuprinsul materialului publicat de noi nu s-a cerut decît împărțirea în patru trapeze asemenea, însă cititorul nostru a demonstrat că este posibilă și împărțirea, în mai multe alte trapeze, mai mici.

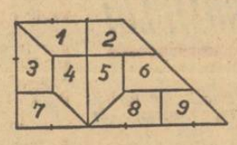

Cifra 9 nu este însă limitativă, putîndu-se merge și mai departe.

Amatorii de geometrie pot deci să se amuze în acest sens.

Prof. Ligia Brojbă, Agigea. Răspunsurile dv. la toate întrebările din rubrica noastră, publicată în nr. 828 al revistei au fost corecte. Cît privește propunerea, poate ne trimiteți alte materiale, chiar și din lumea fabulei, dar numai cu rime să nu fie.

Marcu Marin, Cluj. Din întîmplare, semnatarul acestei rubrici fiind un vechi astronom amator, a citit cu mult interes materialul trimis de dv. Cele expuse nu par a fi veridice, întrucît există o gamă întreagă de instrumente astronomice, extrem de precise, cu care se pot efectua diverse măsurări, deosebit de riguroase. În afară de aceasta să nu se uite că diversele expediții spațiale, precum și numeroasele sonde, ca și sateliții artificiali, au fost în stare să asigure nenumărate măsurări obiective. Este prea puțin probabil ca diverșii specialiști în domeniu să nu fi sesizat anomaliile la care se referă materialul trimis. Dacă totuși aceste argumente nu sînt suficient de convingătoare, puteți cere, părerea unui specialist, ca de pildă tov. prof. Călin Popovici, de la Observatorul astronomic din București.

AM REȚINUT în vederea publicării, materialele trimise de următorii cititori : **Sidonia Dan,** Gurahonț, jud. Arad ; **Mariana Răducănescu,** Ploiești ; **Mihailovici Ovidiu,** Roman, jud. Neamț și **Colțoiu Ion.** Punghina, jud. Mehedinți.

Ing. Liviu MACOVEANU

NE AFLĂM ÎN TREABĂ?

de Valeriu MIRONESCU

Citeodată se creează impresia că punem la cale niște acțiuni așa, ca să ne facem de lucru. Campionatul, deși fără atributele calității, se desfășoară într-un mod indirjit și neliniștitor pentru majoritatea echipelor. Considerînd că locul al XVI-lea în clasament — ultimul dintre cele trei supuse retrogradării — este ocupat astăzi cu 11 puncte, iar un plus de patru puncte nu pune pe nimeni la adăpost, rezultă că nu mai puțin de 14 echipe luptă din răsputeri pentru fiecare meci posibil salvator. Și iată, în asemenea condiții, cînd fotbalul arde sub picioarele tuturor, cineva își face de treabă și convoacă 27 de titulari din formațiile divizionare A — timp de trei zile ! — din săptămîna dinaintea ultimei etape. Scopul : verificarea tinerilor jucători pentru posturile „deficitare" ale loturilor A și de tineret. Dincolo de faptul că nu posturile au fost „deficitare" la echipele reprezentative, ci formațiile în ansamblu cu jocul pe care l-au practicat, apare întrebarea normală : ce-i graba aceasta, pentru ce nu mai puteau aștepta cîteva zile?

Nici un fel de obiectiv competițional extern nu ne aleargă de la spate, pe de-altă parte, comitetul federației — cu data de convocare apropiată — abia urmează să-și spună cuvîntul asupra situației echipelor reprezentative, a responsabilităților și a viitorului lor. Și atunci, pentru ce să băgăm bețe în roate cluburilor divizionare cu puține zile înaintea ultimei etape ?

E aici, zic, același spirit de a subevalua rolul cluburilor și al campionatului, spirit care bîntuie discreționar în fotbalul nostru în ciuda intereselor unității de elită perturbîndu-le acestora activitatea, nu numai de instruire, și conducînd după trecerea anilor la consecințele binecunoscute azi. Vrea biroul federației să ia jucători internaționali pentru turnee de iarnă, îi ia și pace bună ! Cluburile să se descurce. Vrea selecționerul să ia jucătorii vreme de aproape o lună și jumătate în astă vară, îi ia, cluburile să-și pregătească formațiile cum știu și cum pot, fără principalii fotbaliști. Vrea nu știu cine pe tînărul Balaci — în plin campionat ! — pentru un turneu de juniori, îl ia și pleacă cu el, chit că Balaci e titular la o echipă ce tinjește după trofeul național, chit că și din punct de vedere fotbalistic pur, jucătorul pierde, nu cîștigă, lipsind din formație.

Și, iarăși, stau și mă întreb : în definitiv, nu ne-am învățat, și n-am extras concluzia, că o asemenea „metodologie" practicată timp de ani, a dat rezultatele ceie mai cenușii posibile ? Vorbind drept și fără supărare acum — fiindcă am fost îndeajuns de necăjiți la fiecare dintre edițiile cupelor europene — echipele noastre se află printre cele mai nerezultative din fotbalul continental. Dacă e adevărat că la nivelul reprezentativei am dobîndit o calificare și cîteva scoruri favorabile, nu-i mai puțin adevărat că prețul pe care l-am plătit a fost foarte scump. Unitățile ce bază pentru performanță, în retortele cărora ar fi trebuit să se distileze elita, au rămas la fel de slabe și de meșteșugărești, incapabile să producă un fotbal competitiv în arena europeană.

Aici, nu-i vorba numai despre practicile amintite mai înainte. Acestea se pot înlătura relativ ușor și repede. Însă, aici e vorba de a așeza normal prin reguli precise, relațiile federație-cluburi și de a perfecționa, de asemenea prin norme ferme, starea organizatorică, administrativă și economică a unităților de fotbal.

Cîte unități sînt într-adevăr viabile ? Cîte grupări cu echipe destinate performanței, din cele 74 cîte cuprind diviziile A și B, s-ar descurca fără subvențiile pompate de la buget ? Nu cumva această modalitate de trai, lenevește conducerile grupărilor, în loc să le activizeze în relația cu suporterii ? Și, nu cumva tocmai aci, în această relație, se găsesc și sursele de constituire a unor bugete care ar da altă față unităților fotbalului de performanță ? Mă gîndesc la încasări-meciuri (nici pe departe exploatate), la cotizațiile susținătorilor (capitol desconsiderat la foarte multe cluburi), la o arie largă de inițiative locale, care ar putea pune cluburile pe picioare proprii.

Constat, nu știu cum să spun, cu uimire sau cu neliniște, șirul de întrebări crește. Ca un bulgăre de zăpadă, la vale pe pantă. Prea multe semne interogative. Cîte și-or mai fi înscriind conducătorii și activiștii cluburilor, tehnicienii, arbitrii, jucătorii, suporterii ? Aparențele ne pot îndemna să formulăm răspunsurile repede, să punctăm una după alta rezolvările care ne ies în cale pe dată. Împotriva acestor ispite, s-ar cuveni obișnuite confruntări de păreri, mai ales între oameni din meseria fotbalului. Cîteva comisii la F.R.F. care să pregătească ordinea de zi a urgențelor, dată fiind acumularea problemelor, comisii care să pregătească proiectele de discuție pe marginea stării cluburilor, a federației și a organelor acesteia, a sistemului competițional sau în privința transferărilor ori a echipelor reprezentative etc. Iar „selecțiile", „verificările" și „împrospătările", mai bine să le suspendăm pînă la plenara comitetului federației. Cine știe, poate n-are nici un rost să ne mai facem de lucru...

Campionul european englezul Joe Bugner l-a învins la puncte după un meci anost pe americanul de culoare Mac Foster (a nu fi confundat cu Bob Foster). Arbitrul meciului Gibbs (Anglia) a declarat : „Bugner nu va fi niciodată campion al lumii".

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Ce cuprinde o listă a comisiei medicale • Răspuns la o scrisoare • Carpentier la 80 de ani • Un pompier a atacat titlul european • Refuzul lui Clay

• **LA INTREBAREA** ce părere aveți despre nivelul tehnic al campionatelor naționale de la Cluj și al galelor din cadrul „Criteriului Tineretului" de la Galați ? președintele federației **Gh. Guriev** ne-a răspuns următoarele: **„Galele de la Cluj s-au ridicat la un nivel tehnic mediu. Nu toate secțiile de box s-au pregătit cu atenție în vederea finalelor. De exemplu secția „Constructorul" din Galați nu a prezentat pugiliști la adevărata lor valoare. „Criteriul tineretului" de la Galați a scos în evidență cîteva elemente de perspectivă, ca de pildă, Mircea Simon, Carol Hajnal, Paul Dragu, Costică Dafinoiu și alții. Antrenorii trebuie să insiste mai mult la capitolul tehnică. Vom promova în prima echipă cîteva elemente. De asemenea, competiția a constituit un excelent criteriu de selecție în vederea europenelor de tineret de la Kiev (iunie 1974)".**

• **COMISIA MEDICALĂ** de pe lîngă forul nostru lucrează la o listă care cuprinde o serie de pugiliști cărora urmează să li se anuleze licențele deoarece se află la sfîrșitul carierei lor. Pe această listă figurează numele unor cunoscuți boxeri, ca Aurel Iliescu, Ion Hodoșan, M. Constantinescu și alții. Aflînd această veste, antrenorul metalurgiștilor bucureșteni Ion Stoianovici ne-a declarat : **„După ce ne vom întoarce din turneul întreprins în R.F.G., secția noastră va renunța la serviciile veteranilor I. Hodoșan și M. Constantinescu. Ei vor abandona, de altfel, activitatea competițională. Intenționăm să organizăm o gală de „adio" în onoarea acestor pugiliști care ne-au adus atîtea victorii".**

• **BOXERUL** P. G. din Cîmpulung-Muscel, ne scrie pe 4 pagini că în orașul său sportul cu mănuși stinjenește și că nimeni nu trece la o măsură concretă. Curajosul autor al acestei interesante scrisori, care nu știm de ce n-a îndrăznit să-și aștearnă pe hîrtie numele, ne mai arată, printre altele, că în acest oraș nu se organizează gale și că pugiliștii se antrenează în zadar, deoarece nu au unde să evolueze. El cere sprijinul conducerii federației care să trimeată un antrenor și să analizeze cauzele acestei delăsări a oficialităților locale.

• **LA 14 IANUARIE,** Georges Carpentier va împlini venerabila vîrstă de 80 de ani. Fostul campion al lumii la categoria semigrea va fi sărbătorit la cunoscutul local-cabaret „La Belle Epoque". Printre cei care si-au confirmat participarea la această reuniune, figurează actorii de cinema Jean Gabin, Luis de Funes, Belmondo, Lino Ventura și fostul său învingător, celebrul Jack Dempsey, care va traversa oceanul pentru a-l îmbrățișa pe marele Georges.

• **POMPIERUL SPANIOL** Jose Gonzales Dopico a atacat fără succes titlul european la categoria „semimijlocie", fiind învins la puncte de francezul Menetrey. Dopico a declarat că totuși inima sa „arde" de a deveni campion al continentului și că nu va stinge acest incendiu pînă nu se va revanșa în fața francezului.

• **LUI CLAY** i s-au oferit 3 milioane de dolari ca să-l întîlnească pe campionul lumii Foreman. Clay a refuzat tentanta ofertă declarînd : **„Nici nu mă gîndesc să renunț la meciul cu Frazier. Marele meu vis este să-l surclasez pe acela care m-a umilit, trimițîndu-mă la podea".**

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

OSICEANU ILIE, Bd. Magheru 9, București : „Acum, cînd minunea de la Tirana nu s-a înfăptuit (și e bine că nu s-a înfăptuit, pentru că altfel ne făceam iluzii) este cazul să luăm lucrurile de la capăt și să stăm pe picioarele noastre. În primul rînd, forma slabă a echipei naționale se datorește formei slabe a campionatului intern, relația dintre acești doi factori fiind extrem de strînsă. Unii jucători jucau slab la club, aveau abateri grosolane de la disciplină, dar știau că vor juca în mod sigur în națională, că nu se poate lega nimeni de ei. A întări campionatul intern înseamnă, însă, a întări fotbalul nostru de la verigile sale cele mai de jos. Înseamnă, cred eu, a ne ocupa în modul cel mai serios și urgent de fotbalul jucat de copii. Știm cu toții un adevăr : copiii din ziua de azi joacă din ce în ce mai puțin fotbal, dar ce facem pentru a îndrepta lucrurile ? În primul rînd, aceștia au un program de instruire supraîncărcat, așa cum au demonstrat pe larg documentele de partid referitoare la dezvoltarea învățămîntului. Cînd să joace copiii fotbal ? Și unde ? S-au înființat licee de fotbal, dar acestea sînt cîteva, fotbaliștii pe care îi furnizează cluburilor se numără pe degete. Să studiem experiența altor țări cu fotbal dezvoltat, să vedem ce e nou în această privință. Italienii încearcă niște școli internate, unde se creează condiții elevilor să joace fotbal cîteva ore pe zi. Poate că ar trebui să ne îngrijim ca la sate, pe lîngă fiecare școală, să existe și un animator al fotbalului. Ne trebuie mai multe cadre tehnice care să insuflețească o mișcare fotbalistică largă. Întreb, de pildă : cine sînt profesori la liceele de fotbal ? Avem la ora actuală antrenori care au dispărut din linia intîia a fotbalului : Coco Dumitrescu, Traian Ionescu, Teașcă, Onisie, Mărdărescu. Alții stau pe lîngă federație și fac rapoarte. De ce nu se duc aceștia pe lîngă un club, ca să lucreze direct cu jucătorii ? Oare noi aveam nevoie de Teașcă-scriitorul sau de Teașcă-antrenorul ?*

Este limpede că o reformă a echipei naționale trebuie să se facă, dar aceasta trebuie să coincidă cu o revigorare generală a întregii mișcări fotbalistice. Să întinerim urgent lotul, chemînd în el jucători de perspectivă ca Sandu Mircea, Răducanu (Steaua), Rișniță, Moldovan și alții, capabili să devină maturi pînă la viitorul campionat mondial. „Poșta rotundă" poate da în acest sens un ajutor concret cluburilor și federației și este bine că a inițiat o discuție profundă pe această temă".

Reține de la dv. mai ales ideea de a discuta și găsi o cale pentru dezvoltarea fotbalului în rîndul copiilor. Dacă copiii noștri nu joacă fotbal astăzi, mîine fotbalul va fi și mai slab decît acum. Eu, ca tată de copii școlari, pot să susțin cu tărie afirmația privind lipsa de timp (lipsa acută de timp) a copiilor pentru joacă. Valentin Stănescu îmi spunea zilele trecute : „Eu, cînd eram copil, jucam fotbal cîte opt ore pe zi. Copilul meu nu are timp să joace nici o jumătate de oră. În plus, chiar dacă copiii mai au un strop de timp, părinții îi îndreaptă către alte sporturi".

Adevărul este, desigur, acesta, dar nu trebuie să ne oprim aici. Ceva trebuie făcut. Ce ?

G. MOSARI, jurist, Bacău : „Cu consolarea că națională noastră de fotbal va sta pe tușă în timpul turneului final al campionatului mondial, împreună cu Anglia și Portugalia, să dăm Cezarului ce-i aparține : echipa R.D.G. a funcționat ca un mecanism de mare regularitate și a cîștigat seria pe merit, chiar dacă a avut alături de ea șansa și unele arbitraje.

Deși reușita teamului respectiv este incontestabilă — în raport cu evoluția concretă din grupă — nu pot recunoaște nici un moment că „în general" naționala R.D.G. este mai valoroasă decît o veritabilă reprezentativă a noastră, prin aceasta afirmînd că noi am ratat calificarea din motive pentru care diriguitorii fotbalului răspund în exclusivitate.

În ultimii 5-6 ani, fotbalul românesc s-a afirmat datorită naționalei, așa cum a fost alcătuită și îndrumată de Angelo Niculescu. Adică, Angelo, selecționînd vîrfurile fotbalistice, nu le-a obligat să joace copiind stilul marilor formații străine, ci le-a adaptat tactic la posibilitățile tehnice reale. Evitînd aventura. Angelo a preferat „temporizarea" și cu ea nu ne-a fost rău, echipa a funcționat corect, a obținut rezultate bune. Greșeala fostului antrenor a constat însă în faptul că s-a oprit la faza de temporizare, ceea ce a dus la regresul echipei ".

La cîrma naționalei a venit Valentin Stănescu, intențiile și declarațiile sale fiind foarte frumoase : „...vom juca ofensiv și modern, vom alcătui formația cu cei mai buni fotbaliști, vom merge înainte !". Și... am mers. În primăvară, cu un grup de jucători, mai în vară cu altul, la întîlnirea cu R.D.G. exact cu echipa „veche" a lui Angelo Niculescu, dar care echipă nu mai semăna valoric cu originalul și am încheiat alcătuind un 11 care cuprindea de toate pentru toți. Această nesiguranță în constituirea naționalei, care de fapt înseamnă și lipsă de personalitate, a determinat — între altele — eșecul încercării de calificare pentru turneul final. Deși în lumea fotbalului acest eșec înseamnă un mare pas înapoi, nu mai are rost a-l deplînge, el trebuie să ne pună pe gînduri pentru activitatea de viitor. La întrebarea „Ce-i de făcut ?" are obligația să răspundă în primul rînd Federația de fotbal. Noi, amatorii de fotbal, putem interveni cu unele păreri. Iată cîteva :

— Echipa națională să fie preluată de Traian Ionescu.

— Să se alcătuiască un lot juniori-tineret (în afara celor existente în prezent, dar cu unii jucători din aceste loturi) din care să se constituie — în principal — naționala peste 3—4 ani, lot de care să răspundă Constantin Teașcă.

— Ambii antrenori să fie lăsați să-și facă meseria, să nu se amestece nimeni în treburile lor și să nu le pretindă rezultate peste noapte, cum s-a mai întîmplat.

— Să se stabilească măsuri pentru întărirea personalității cluburilor de fotbal, pentru creșterea rolului antrenorilor și responsabilității fiecărui jucător.

— Să se facă o judicioasă verificare a cadrelor care se ocupă de fotbal, la toate nivelele, dar mai ales la diviziile A și B, pentru ca la conducerea tehnică și administrativă să nu mai rămînă neavenții".

Toate propunerile dv. sînt interesante și drepte în afară de ultima. Adică cum să fie verificate cadrele care se ocupă de fotbal și de către cine ? Antrenorii sînt angajați de către cluburi. Poate federația să interzică activitatea unui antrenor (neavenit) peste capul clubului ? Și dacă poate, ar fi bine s-o facă ?

VIAȚA STADIONULUI

ÎNVINȘII „MONDIALULUI" 1974

CU EUSEBIO DESPRE ECHIPA PORTUGALIEI ȘI CAUZELE ELIMINĂRII

de Eftimie IONESCU

Începem, cu rîndurile de față, un traseu al învingătorilor și învinșilor din marea cursă fotbalistică pentru un loc în turneul final al campionatului lumii, de la ultimul, din mai multe orașe ale R. F. Germania. Primul dintre răspunsurile sosite e acela al învinșilor din grupa a VI-a europeană, fotbaliștii portughezi. Cu concursul colegului nostru Nuno Ferrari din Lisabona, am solicitat mai multe răspunsuri lui Eusebio, nume care nu mai are nevoie de prezentări : sigur că discuția s-a purtat cu precădere asupra eliminării reprezentativei portugheze, din turneul final.

— Era previzibil eșecul echipei Portugaliei ?

— Fiindcă răspund acum, da, acum după ce s-a produs neta noastră eliminare, pot apare ca un viteaz de după război... Faptele vorbesc însă — mai mult decît orice opinie — despre semnele foarte clare privind imposibilitatea noastră de a ne califica. Iată. La 16 iulie 1966 noi învingeam — în C.M. — la Manchester, cu un 3—0 fără dubii, echipa Bulgariei. Vă prezint formațiile aliniate atunci : Pereira — Alberto, Germano, Vicente, Hilario-Graça, Coluna-José Augusto, Torres, Eusebio, Simoes. Echipa Bulgariei : Naidenov — Salamanov, Penev, Vutov, Gaganelov — Zecev, Iakimov — Dermendjiev, Jekov, Asparuhov, Kostov. Încercînd să fiu foarte obiectiv, între aceste două garnituri, a noastră avea un avantaj de superioară tehnicitate în liniile de mijloc și de atac. Anii au trecut, noi am încercat repetarea calificării și pentru 1970, dar, așa cum știu foarte bine cititorii din România, am întîlnit în cale o formație care, deși pornise neconvingător, a avut o ascensiune cu totul remarcabilă pe parcurs și nu noi am fost aceia care am ajuns în Mexic. Probabil că atunci era momentul unei renovări a formației. S-a întîrziat. S-a întîrziat și pentru că noua generație nu are nici pe departe elementele seriei noastre. Un exemplu : în linie mediană, lîngă inegalabilul Coluna, juca Graça. Ei bine, de valoarea lui Graça mai erau, în acea perioadă, încă cel puțin doi mijlocași. Cînd s-a retras Coluna, lîngă Graça a venit Toni, jucător cu necontestate calități, dar fără să intre în rîndul primii șase titulari ai naționalei. Ei bine, astăzi, Toni domină autoritar grupul mijlocașilor din fotbalul nostru și se înțelege din asta — că reconstituirea echipei naționale nu dispune de o materie primă excepțională. Vorbește mult despre slabul aflux de elemente tinere, de mare talent și împrejurarea că în unsprezecele prezentat de noi în toamna aceasta, în jocul cu Bulgaria, de la Lisabona, unde am fost întrecuți categoric, mai apăreau trei dintre titularii din 1966 : Torres, Simoes și cu mine. Echipa bulgară îl mai avea doar pe Zecev — care s-a conservat admirabil — și prezenta o generație nouă, foarte dotată, deținînd calități indispensabile fotbalului modern și dirijată de un jucător — Bonev — care mi l-a amintit pe Coluna în zilele lui cele mai bune. Victoria echipei Bulgariei este absolut logică. Așa cum o dovedesc faptele. Împrospătarea s-a făcut în lotul bulgar, cîștigîndu-se în clasa jocului, la noi remanierea a coborît vizibil potențialul echipei.

— Se poate vorbi despre întrarea în al doilea plan a fotbalului de tip latin ?

— Și da, și nu. Cînd lucrurile păreau mai clare, cînd ofensiva echipelor engleze, germane, olandeze era mai spectaculoasă ca oricînd, iată, se produc accidente în serie ca cele ale reprezentativei Angliei, ale echipelor ei de club, ale Ajaxului, ale naționalei olandeze chiar, care se califică în turneul final mai mult datorită generoaselor duble vizite ale selecționatei Islandei pe stadioanele din Amsterdam, decît unor realizări în plus față de marea sa concurență, Belgia. În schimb, echipa Italiei merge ca un ceasornic. E una dintre favoritele mele la campionatul mondial.

— Și celelalte ?

— Gazdele, bine înțeles. Apoi, atenție, Argentina ! Cu condiția ca Sivori să se poată face ascultat în fața tuturor — conducători, jucători și... ziariști. Îmi impune echipa Poloniei. După victoria de la Olimpiadă, eliminarea Angliei nu-i numai o simplă întîmplare.

— Cîteva cuvinte pentru cunoscuții din România.

— Cu multă plăcere. Îi salut pe amicii mei, internaționalii români, pe spectatorii de pe marele stadion de la București. Un gînd special pentru Dobrin, cu care m-am înțeles de minune în linia de atac a selecționatei internaționale la festivalul Gento de la Madrid. Mi-a părut rău că nu a venit la jubileul meu. Știu, era reținut de greul meci cu selecționata R. D. Germane. Am regretat și mai mult cînd am văzut că echipa României nu a reușit nici măcar egalul trebuitor la Leipzig. Dar, acesta e fotbalul. Totul se reia de la început. Cu alte meciuri, cu alți adversari, cu alți jucători chiar. Spun asta fiindcă și eu încep să mă gîndesc la retragere. Timpul nu iartă !

Aici se încheie prima noastră întîlnire pe traseul victoriei sau al înfrîngerii, în cursa calificării pentru „München 1974".

RUGBI

• **CAPITANUL ECHIPEI NAȚIONALE,** Adrian Mateescu, ne-a declarat, după meciul de la Valance : „Toți componenții echipei noastre au fost însuflețiți de dorința de a obține un rezultat bun în acest meci, care încheia anul competițional internațional. Dacă nu s-a realizat această dorință, consider că printre vinovații principali se numără și arbitrul întîlnirii".

• **DOI JUCĂTORI ACCIDENTAȚI :** Ion Pintea de la „Steaua" (entorsă cu smulgere de ligamente) și Victor Marinescu de la „Grivița roșie" (entorsă). Să sperăm că îi vom vedea cît de curînd pe gazon.

• **JUCĂTORUL** Mihai Ungureanu de la „Aeronautica" (divizia B) a fost suspendat pe patru etape. Are timp destul (și în toamnă și în primăvară) să judece la... rece asupra comportării de viitor.

• **STELISTUL** Dumitru Teleașcă s-a aflat duminică în fața ofițerului stării civile, spunînd din toată inima DA. Fericire, sănătate și succese sînt urările pe care i le facem cu prilejul acestui fericit eveniment din viața sa.

M. NICULESCU

Ilie Năstase lider detașat în „Marele premiu F.I.L.T."

Deși a pierdut finala disputată la Londra în fața aceluiași Tom Okker, Ilie Năstase și-a adăugat alte 30 puncte la „zestrea" acumulată pînă atunci, totalizînd 610 puncte. Dar iată cum arată clasamentul „Marelui premiu", clasament în care au fost incluse și unele rectificări comunicate de comisia de organizare a „Marelui premiu" :

1.	NĂSTASE	610 puncte
2.	OKKER	468 "
3.	NEWCOMBE	452 "
4.	ORANTES	351 "
5.	CONNORS	323 "
6.	KODES	315 "
7.	SMITH	244 "
8.	GORMAN	240 "
9.	BORG	210 "
10.	PILICI	207 "
11.	ASHE	201 "
12.	PARUN	168 "

Reamintim că primii opt clasați se întîlnesc în „Turneul campionilor" (Boston, 3—9 decembrie).

ȘAH

„VALSUL REMIZELOR"

DUMINICA TRECUTĂ, în aula universitară care găzduiește finala celui de-al 33-lea campionat național al șahiștilor. Pe scenă — finaliștii. Cei mai buni din cei mai buni. 20 în total, așezați la zece mese. Un mănunchi de pasionați, care au preferat „arena 64" terenului de fotbal, derbiului la hohei sau micului ecran, urmăresc din sală partidele reproduse pe panouri mari de demonstrație.

LUPTĂ GREA în partida Florin Gheorghiu—Vasile Georgescu. Acesta din urmă este revelația primei părți a concursului. În trei partide a obținut maximum, trei victorii, printre învinși numărîndu-se și maestrul internațional Teodor Ghițescu. Va produce Georgescu marea surpriză ? O bătălie pozițională, manevre dificile și, pînă la urmă, experiența marelui maestru se dovedește un obstacol peste care nu se poate trece. Florin, care obținuse în primele trei runde două puncte — o victorie și două remize — a acumulat trei puncte, se menține în plutonul fruntaș, în care, după aceea, va prelua conducerea.

O SITUAȚIE OARECUM ASEMĂNĂTOARE în partida Teodor Ghițescu — Aurel Urzică. Urzică, aflat în toiul pregătirilor pentru finala campionatului european de juniori, a început turneul, obținînd trei puncte din trei partide. Și nici el nu reușește să treacă de experiența partenerului. Cu eleganță, Ghițescu valorifică mici avantaje poziționale, obligîndu-și adversarul să cedeze.

LA ALTE MESE adie, între timp un vînticel călduț și, treptat, începe să se contureze un „vals al remizelor". Partida Rădulescu — Vaisman s-a încheiat după numai... 11 mutări. În întîlnirea Botez — Ungureanu ostilitățile s-au oprit după 15 mutări. Viforul marilor bătălii încrîncenate, care fac să palpite galeria, a ocolit și alte partide terminate destul de rapid și fără emoții. Tabela de concurs arată că aproximativ jumătate din toate partidele jucate în primele runde au avut drept rezultat remiza. Firește, nu oricine poate juca la fel ca și campionul mondial, numai și numai la cîștig, considerînd remiza ca o profundă jignire personală. Nu poți condamna fără apel pe un jucător care nu vrea să forțeze cîștigul, riscînd. O egalitate fără luptă poate fi uneori și rezultatul unei tactici de concurs, a unei anumite stări de spirit. Dar nici așa, cînd, din situații de excepții, remizele capătă tot mai evident statut de regulă...

„AR TREBUI GĂSIT, ne-a propus un finalist, un mijloc pentru a stimula jocul ofensiv, creator, pentru a face ca remiza să nu mai fie rentabilă. S-ar putea organiza, ca în afitea alte părți, și o finală după sistem elvețian, în opt sau 12 runde, care ar întruni un număr mult mai mare de participanți și ar obliga să joace numai la cîștig pe cei ce țintesc la titlul de campion sau la un loc în echipa țării. Sau, s-ar putea împărți jucătorii după un criteriu divizionar, pe categorii A, B și C, cu retrogradări și promovări dintr-un eșalon într-altul..." Idei interesante, fără îndoială, asupra cărora federația de specialitate ar putea să mediteze.

...ÎN TIMP CE PE SCENĂ continuă „valsul remizelor", campionul de anul trecut, maestrul sportului ing. **Carol Partos,** ne dădea cîteva vești șahiste interesante din Ploiești :

• **LA CASA PIONERILOR** din localitate, unde funcționează ca antrenor Corvin Radovici, cercul de șah este frecventat de circa 80 de copii. La clubul Petrolul — care are și echipe de adulți — antrenorul Butnaru pregătește peste 20 de copii. Înainte de „meciul secolului" numărul copiilor care veneau la ambele cercuri nu întrecea cifra de 30...

• **PLOIEȘTIUL** promite să fie, în continuare, un rezervor de cadre pentru șahul de performanță. Ni s-a propus să reținem cîteva nume : Ilie Viorica (13 ani), calificată pentru a doua oară în finala senioarelor, Nicola Daniela (17 ani), Negulescu Adrian (12 ani), Vasilescu Lucian (11 ani).

• **LA ȘCOALA GENERALĂ** din comuna Izvoarele, unde profesorul de sport Vasii este iubitor al jocului de șah, există o gazetă de perete consacrată acestui sport și care se schimbă periodic. La un simultan dat de ing. Partos la această școală 30 de elevi au venit cu șahuri, iar sala de joc era plină de spectatori.

• **LA PLOPENI,** șahul se bucură de o mare popularitate. La un simultan dat de Carol Partos, au luat parte 50 (!) de jucători.

U. VĂLUREANU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

DIN 25 NOIEMBRIE 1973

CONCURSUL „PRONOSPORT" I

1. JIUL—STEAUA. Meci echilibrat, posibil a se termina la egalitate.
2. F.C. ARGEȘ — UNIVERSITATEA CRAIOVA. Universitatea poate obține, minimum, un punct.
3. C.F.R. CLUJ — DINAMO. Meciul este deschis oricărui rezultat.
4. F.C. CONSTANȚA — A.S.A. TG. MUREȘ. Gazdele sînt favorite.
5. U.T.A. — POLITEHNICA IAȘI. Și în acest meci echipa gazdă deține mari șanse de victorie.
6. S.C. BACĂU — POLITEHNICA TIMIȘOARA. Echipa locală nu se poate mulțumi decît cu ambele puncte.
7. STEAGUL ROȘU — UNIVERSITATEA CLUJ. Acasă, echipa brașoveană nu lasă prea multe speranțe oaspeților.
8. SPORTUL STUDENTESC — PETROLUL. Judecînd după comportările anterioare, se pare că Sportul va avea o misiune ușoară.
9. C.F.R. PAȘCANI — GLORIA BUZĂU. Un rezultat egal ar mulțumi, credem, ambele formații.
10. VICTORIA ROMAN — F.C. GALAȚI. Misiune dificilă pentru gazde, dornice de a evada de pe ultimul loc. Nu credem că pot cuceri mai mult de un punct.
11. ȘOIMII SIBIU — ELECTROPUTERE. În trei ediții de campionat, Șoimii nu a pierdut nici un meci, acasă, cu Electroputere. Deci...
12. VULTURII LUGOJ — MUREȘUL DEVA. Avantajul terenului ne face să optăm pentru echipa din Lugoj.
13. VICTORIA CAREI — OLIMPIA SATU MARE. Oaspeții au posibilitatea de a cîștiga un punct.

CONCURSUL „PRONOSPORT" II

1. MILAN — JUVENTUS. Patru, din ultimele lor șase confruntări, s-au terminat la egalitate. Spre un asemenea rezultat înclinăm și acum.
2. LAZIO — INTER. Derbiul etapei este deschis oricărui rezultat.
3. TORINO — FIORENTINA. Echipele se găsesc la egalitate de puncte, dar Torino este favorită pentru că a mai cîștigat de două ori acasă, în fața lui Fiorentina.
4. VERONA — CAGLIARI. În cinci etape oaspeții au realizat tot atîtea egalități. Și mîine vedem un asemenea rezultat.
5. BOLOGNA — CESENA. Favorită echipa din Bologna.
6. FOGGIA — ROMA. S-au mai întîlnit de două ori și și-au împărțit victoriile. Credem în succesul gazdelor.
7. GENOA — SAMPDORIA. Derbi local, în care oricare echipă poate cîștiga. Mai sigur un rezultat egal.
8. NAPOLI — LANEROSSI. Poziția sa în clasament și valoarea indică favorită clară echipa Napoli.
9. AVELLINO — VARESE. Cu un atac inclusiv, Avellino poate cîștiga meciul.
10. PALERMO — ATALANTA. Se întîlnesc două foste divizionare A, ambițioase în egală măsură. Sicilienii pierd, însă, foarte greu acasă.
11. PERUGIA — TERNANA. Echipa locală va încerca să cucerească cele două puncte, dar nu este exclus să piardă unul dintre ele.
12. NOVARA — CATANIA. Neînvinsă acasă, Novara este favorită.
13. BRINDISI — CATANZARO. Echipa locală se recomandă ca favorită certă a meciului.

CULISELE HIPODROMULUI

• *CU DOUĂ REUNIUNI înainte de finalul celei de-a 50-a stagiuni hipice de trap, antrenorul Andrei Brailovschi, dînd o lovitură de maestru cu Antet și una „neprevăzută" cu Floricel, l-a egalat pe N. Gheorghe într-unul din cele mai efervescente clasamente ale antrenorilor de trap.*

• *SPECTATORII prezenți duminica trecută, pe hipodrom, au avut prilejul să asiste la un adevărat spectacol, datorită „numărului" oferit de „trăpașul" Otorino, elev al antrenorului I. Oană. Otorino, a început cursa în ritm de buestru și a continuat-o, tracnind (mergînd anapoda), apoi pentru a se relaxa... a galopat (!?). N-a fost chip să-și amintească, sărmanul, că de fapt este pe un hipodrom de trap și că există și un regulament al acestui gen de alergări. L-au „ajutat" întru uitarea menirii, arbitrii alergărilor. S-au gîndit probabil că „numărul" este unic și că publicul este dornic de asemenea „varietăți"... numai astfel se explică cîștigarea Premiului Trotuș.*

• *ANTRENORUL-DRIVER Nicolae Gheorghe, a reușit o performanță unică pe cîmpul de curse ploieștean, cîștigînd, cu Văratec, 4 curse consecutive. Și toate acestea fără bici, fără... vorbe de prisos și într-o manieră entuziasmantă. Bravo Nicolae ! Așa da ! Numai să nu revii la vechile... metode.*

Doru IONESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, casuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 843—sîmbătă 1 decembrie 1973—8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

UN PUTERNIC IMBOLD

Eveniment de primă mărime, Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României a dezbătut în această săptămînă Proiectul Planului național unic de dezvoltare economică și socială și Proiectul Bugetului de stat ale Republicii Socialiste România pe anul 1974; măsurile adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., de Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri cu privire la dezvoltarea energeticii și economisirea combustibililor și energiei electrice. Un al treilea punct al ordinii de zi a fost dedicat problemelor internaționale. În încheierea discuțiilor Plenarei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut o importantă cuvîntare, în care au fost analizate pe larg probleme de o deosebită însemnătate pentru înfăptuirea cu succes a programului elaborat de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului. Plenara a dat o înaltă apreciere expunerii secretarului general al partidului, însușindu-și orientările și sarcinile trasate. De asemenea, a apreciat în mod deosebit activitatea și contribuția esențială a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și transpunerea în viață a politicii interne și externe a partidului și statului nostru. A fost aprobată cu multă satisfacție activitatea internațională desfășurată în acest an de Comitetul Executiv și Prezidiul Permanent ale C.C. al P.C.R., de Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri, scoțindu-se în evidență contribuția de seamă a secretarului general al partidului la aplicarea cu consecvență în viață a orientărilor politicii externe stabilite de Congresul al X-lea și Conferința Națională ale P.C.R.

În ce privește proiectele Planului și Bugetului de stat pe anul 1974, Plenara a constatat că acestea corespund orientărilor fundamentale stabilite de Congresul al X-lea și Conferința Națională, de dezvoltare în ritm înalt a economiei naționale, de creștere neîncetată, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor. Aprobînd cele două proiecte, Plenara a hotărît să fie supuse spre legiferare Marii Adunări Naționale, a cărei sesiune se află în curs de desfășurare.

După cum se știe, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat în această săptămînă o hotărîre cu privire la o corelare mai judicioasă, în cadrul ramurilor, a salariilor muncitorilor calificați, majorarea salariilor tarifare de bază din categoriile inferioare, precum și încadrarea industriei textile într-o categorie superioară de salarizare. Aceste măsuri, aprobate de Plenară, atrag după sine o sporire substanțială a nivelului de viață al categoriilor respective, însemnînd o creștere a veniturilor populației cu mai multe miliarde de lei. În același timp, îmbunătățirile aduse salarizării sînt de natură să stimuleze interesul muncitorilor pentru dobîndirea unei calificări superioare și se înlătură unele neconcordanțe existente în salarizarea unor ramuri de producție. Demn de subliniat este faptul că de noile măsuri beneficiază, în mod deosebit, tinerii care, în mod firesc, se află la începutul activității lor productive, precum și un număr mare de femei care constituie majoritatea în rîndul celor ce lucrează în industria textilă. Legat de aceasta, Plenara și-a exprimat „convingerea că oamenii muncii vor depune

CONTINUARE ÎN PAG. ②

APELE TERMALE. O SURSĂ DE ENERGIE

Electricitate — căldură, apă potabilă, minerale valoroase, iată o întreită producție posibilă din valorificarea prin tehnologii moderne, a apelor mineralizate calde.

Țara noastră posedă importante zăcăminte de ape termale. Este necesar inventarul complet al acestor bogății pentru a ști de ce rezerve exploatabile de apă termală dispunem, în ce cantități și ce tehnologii sînt adecvate.

(Relatarea în pag. a 5-a)

FAPTE, IDEI, INIȚIATIVE

- Ce înseamnă elaborarea unei șarje de oțel în 44 de minute în loc de 60 cît era planificat
- Cum a fost cîștigată bătălia cu „ursii" • „Neastimpărații" de la furnal și de la slebing.

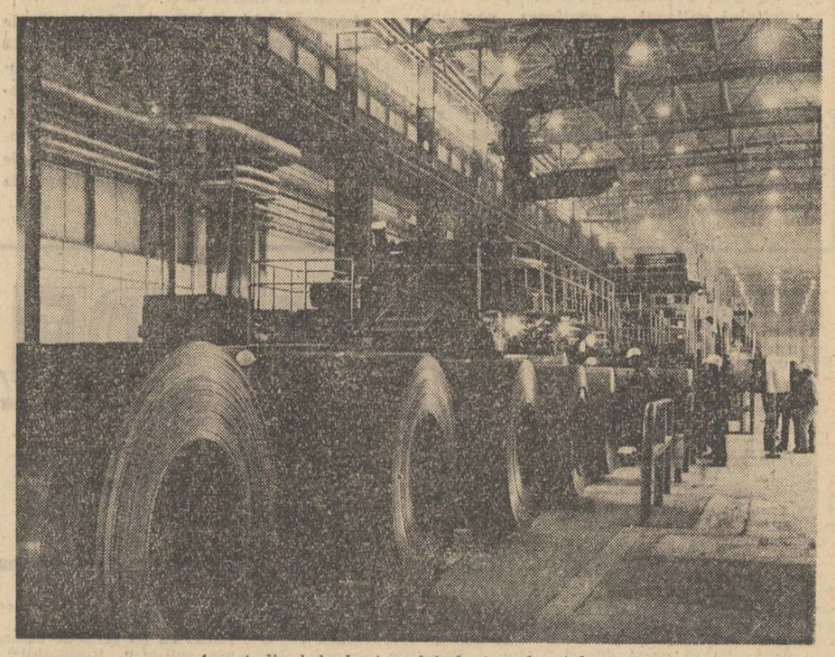

Aspect din hala laminorului de tras benzi la rece

Foto : Nicu VASILE

Ne aflăm la Combinatul siderurgic din Galați. Este o zi obișnuită de muncă. O zi ca toate celelalte în care zecile de autobuze și tramvaie aduc din oraș, aici sus, pe platoul Smîrdanului, unde s-a înălțat în anii socialismului cea mai modernă cetate de foc a patriei, sute și mii de oameni. Aceștia sînt siderurgiștii gălățeni. Sînt oameni care stăpînesc convertizoarele, adevărate vulcane în erupție continuă, cei care întrețin „izvorul" fierbinte ale furnalelor, ori cei care dirijează bolizii de metal incandescent. Într-un cuvînt, șuflul acesta viu care se scurge în fiecare dimineață spre și dinspre dealul Smîrdanului este alcătuit din acei oameni călîți la dogoarea focului continuu, acei oameni care veghează cu maturitate și competență complicatul proces de elaborare al metalului. Fiecare dintre aceștia se străduie ca la locul său de muncă să devină, așa cum scrie pe un panou uriaș de la intrare: **„Un om al faptei, inițiativei, cinstei și demnității".** Căci pornită ca o inițiativă din sectorul laminoarelor, ideea a devenit deviza după care se călăuzește în tot ceea ce face fiecare siderurgist. 170 dintre acești oameni întrunind calitățile cuprinzătoarei inițiative au fost declarați „Cetățeni de onoare" ai combinatului. Faptele lor dau consistența cuvenită acestor constatări: **70 000 de tone fontă, 60 000 tone oțel, 28 000 tone laminate furnizate în plus de la începutul anului, economiei naționale.** Fiecare succes, fiecare izbîndă au înmănunchiate în ele zeci, sute de fapte, de inițiative valoroase ai căror autori se pierd uneori în anonimatul preocupărilor generale pentru perfecționare și progres.

Cu amabilitate, **ing. CONSTANTIN BIRIȘTEICA,** șeful serviciului urmărirea producției m-a ajutat să cunosc cîtiva dintre ei. Așadar pornim prin combinat — un adevărat oraș satelit al Galațiului — către locurile unde își desfășoară activitatea acești „anonimi". Primul popas: oțelăria. Din cabine speciale, protejate, oțelarii urmăresc coloșii în pîntecele cărora se plămădesc, la temperaturi de ordinul miilor de grade, oțelurile. Facem cunoștință cu Eroul Muncii Socialiste, oțelarul **STOICA ALEXANDRU.**

Viorel CHIURTU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

„Dimineață maramureșană"

Andrei IELENSCHI — Baia Mare

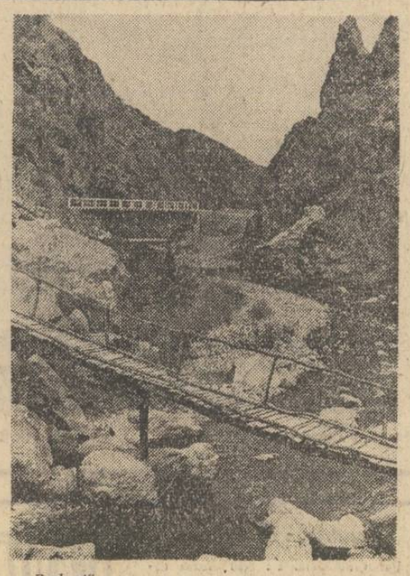

„Poduri"

Martin IULIU — Timișoara

DIN MIRACOLELE ȘI MISTERELE MIEREI

Cel mai vechi aliment dulce al omului — mierea — ascunde încă nenumărate secrete. Enigmele ei — o provocare făcută științei și tehnicii contemporane. Piața interesată de „produsele" albinei.

(În pagina a 5-a)

FEBRA CONTRA VIRUS

Aveți febră? Înseamnă că organismul dv. se apără! Cercetătorii studiază această „armă" de luptă împotriva virusurilor, această armă însă puțin cunoscută și care pare să influențeze „tactica medicală".

(Amănunte în pagina a 5-a)

CUM VA FI VREMEA ÎN LUNA DECEMBRIE

Prognoză meteorologică prezentată de Dumitru Bacinschi

(Pagina a 7-a)

ÎN MUNȚII BIHORULUI A FOST DESCOPERITĂ

PEȘTERA CU „PIETRE PREȚIOASE"

• Dramaticele momente prin care au trecut mai mulți geologi și mineri aflați la 115 metri în adîncurile unui masiv din Munții Bihorului • Surprizele unei detonări în gol și descoperirea unor monumentale săli de grotă împodobite cu cristale rarisime în Europa.

(Relatarea în pagina a 2-a)

Artistul fotograf Gheorghe Lăzăroiu din Sibiu este deținătorul a numeroase premii și diplome. Recent, palmaresul succeselor sale a fost îmbogățit cu un nou premiu obținut la cel de-al IX-lea Salon internațional de artă fotografică care a avut loc nu de mult la București, premiul acordat la categoria „Portrete" pentru fotografia „La taifas" pe care o reproducem mai sus. Ea reprezintă trei vajnici oieri dintr-unul din satele din „Mărginimea Sibiului" care întîlnindu-se au avut multe să-și povestească.

Mai există enigme?

MESAJUL UNUI DOCUMENT ROMAN

• Importanta descoperire a unui elev de liceu din orașul Gherla • În ruinele unui fost castru roman el a găsit un veritabil „Buletin de identitate" de acum 1850 de ani • Numele unui soldat roman și al soției sale înscrise pe actul antic • Cea mai veche mențiune despre provincia romană Dacia Porolissensis

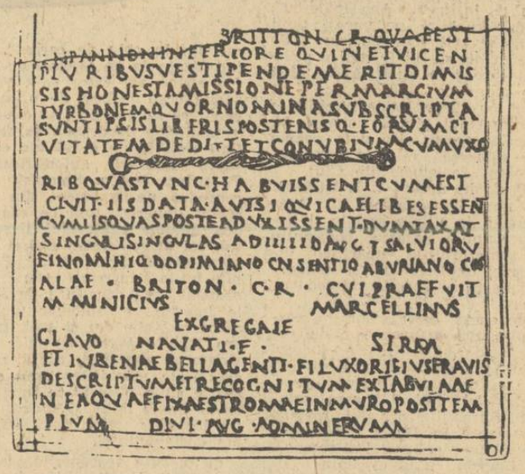

Tăblița I. Diploma militară romană din 10 august, 123, descoperită la Gherla (fața principală)

(Amănunte în pagina a 2-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

UN PUTERNIC IMBOLD

URMARE DIN PAG. 1

și în viitor o activitate tot mai intensă pentru sporirea productivității muncii, realizarea de economii, mai buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare, pentru realizarea planului cincinal înainte de termen și la un nivel superior, în condițiile unei înalte eficiențe a întregii activități economico-sociale, asigurînd — pe baza dezvoltării permanente a economiei și a venitului național — creșterea continuă a bunăstării celor ce muncesc".

Adresînd o caldă chemare întregului nostru popor pentru a da viață noilor obiective ale dezvoltării economice și sociale a patriei, Plenara Comitetului Central al partidului a arătat că uriașa capacitate creatoare a națiunii noastre va asigura realizarea în bune condițiuni a sarcinilor și obiectivelor cuprinse în hotărîrile elaborate, în expunerea secretarului general al partidului, transpunerea în viață a mărețului program de înaintare accelerată a României pe calea bunăstării și civilizației, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Plenara C.C. al P.C.R. a stabilit de asemenea ca, în principiu, Congresul al XI-lea al partidului să aibă loc în ultimul trimestru al anului 1974.

Ansamblul hotărîrilor adoptate de Plenară are implicații de o deosebită importanță asupra întregii vieți economice și sociale. Primite cu un profund interes de întregul nostru popor, ele constituie un puternic imbold pentru noi înfăptuiri menite să contribuie la înflorirea patriei noastre, România socialistă.

FAPTE, IDEI, INIȚIATIVE

URMARE DIN PAG. 1

Este unul din oamenii sub a cărui dirijare prometeică, convertizoarele fierbinți execută docile toate operațiunile procesului de naștere a oțelului. În acest cadru dominat de temperaturi înalte, de răspîndere și pricepere, își consumă mai mult de jumătate din timpul său. Căci, atunci cînd nu este în fața pupitrelor de comandă de la convertizoare, se află în calitate de secretar de partid la un alt „pupitru" de unde dirijează formarea nu numai a unui oțel de calitate, dar și a unor oameni de calitate, a unor oameni care prin organizare și gîndire mai profundă, să poată dobori de la o zi la alta, propriile recorduri în ceea ce privește elaborarea oțelurilor. Și oțelarii sînt autorii multor asemenea performanțe. Una dintre ele este și aceea că **elaborarea unei șarje durează în prezent în medie doar 44 de minute față de 60, cît era planificat.**

— Ce înseamnă aceasta pentru oțelărie ?, îl întreb pe oțelarul Stoica Alexandru.

— Cam 3—4 șarje de oțel cîștigate în plus pe zi. Adică aproape 500 de tone.

— Ce satisfacții deosebite ați avut aici în oțelăria gălățeană?

— Cînd am cîștigat bătălia cu „urșii".

— Sînteți și vînător ?

— Da, zîmbește oțelarul Stoica Alexandru. Dar nu este vorba de urșii din pădure.

— Dar de care ?

— De cei de aici, din interiorul convertizoarelor. Erau niște aglomerări de zgură care se depuneau la hahota convertizoarelor și ne îngreunau mult procesul de elaborarea șarjelor.

— Și, acum nu mai sînt ?

— Nu. I-am „împușcat" — continuă interlocutorul — pe același ton de glumă.

— Cu ce ?

— Cu... lancea metalurgică cu 4 duze. Ea este arma cu care le-am venit de hac urșilor noștri.

„Arma" de care vorbea Eroul Muncii Socialiste Stoica Alexandru este una din realizările oțelarilor gălățeni și ea aduce combinatului o economie anuală de aproape 1 milion lei. Este creația unui colectiv format din oțelarii Stoica Alexandru, Suciu Alexandru, Matzola Alexandru, inginerii Alex. Georgescu și Ion Cioacă. La oțelăria gălățeană se elaborează nu numai șarje de oțel, dar și șarje de idei. Una dintre acestea a uimit specialiștii la un concurs internațional de invenții și inovații de la Nürenberg. **Invenția oțelarilor gălățeni care constă în reducerea timpului de staționare a lingourilor în oțelărie pentru răcire de la cîteva ore la cîteva minute, a primit la această competiție a inteligenței tehnice, Medalia de Aur.**

Dorința de afirmare a capacității de gîndire a inițiativei și faptei, este la fel de arzătoare și în alte locuri de muncă.

— Aplicăm o nouă metodă de curățare a kauperelor — povestea maistrul **VICTOR PAL** de la furnale **Este vorba de curățirea prin explozie. Șeful secției nu prea împărtășea această idee. Într-o după amiază am rămas cu un grup de oameni și am aplicat-o. Rezultatul ? S-a scurtat durata de evacuare a molozului cu circa 3 zile, ceea ce a făcut ca preîncălzitorul de aer al furnalului să fie dat în folosință cu aproape o săptămînă mai devreme.**

— Am auzit că oamenii vă ascultă și vă prețuiesc pentru că-i învățați multe.

— Asta mi-a fost dorința de cînd am venit de la Hunedoara : să fac din furnaliști oameni de nădejde, oameni cărora să le placă să muncească și să învețe încontinuu. Cine se mulțumește cu ceea ce a învățat în școală, se înșală. Viața, munca de zi cu zi este cea mai bună școală pe care fiecare om este dator să o ia în serios și să o urmeze ca să zic așa cu conștiinciozitate. Acela care nu învață zi de zi la această școală, mai devreme sau mai tîrziu viața îl depășește. Eu sînt bucuros și mîndru că furnaliștii mei au înțeles acest lucru. Toți sînt unul și unul : oameni de nădejde, pricepuți și curajoși.

— La noi la slebing — spunea muncitorul **ALEXANDRU CIOBANU nu se obțineau rezultate mulțumitoare cu cocsul metalurgic mărunt folosit pentru protejarea vetrelor cuptoarelor. Curățirea vetrelor de cocs era foarte greoaie și uneori ea afecta chiar zidăria sau construcția metalică a cuptorului. M-am sfătuit cu maistrul Göroc Mihai. „Ce-ar fi să folosim noi în locul cocsului, praful de var care se aruncă de la fabrica de var ?". „Știu eu, măi Ciobane. Să mai întrebăm și pe alții" — a zis maistrul. Și ne-am sfătuit cu tovarășul Ancuț Roman. Apoi, toți trei am făcut calcule, studii, încercări și am izbutit. În felul acesta am reușit să scurtăm cu 4—8 ore operațiunea de curățire a vetrelor cuptoarelor și totodată să le apărăm, să lungim viața agregatelor.**

Oameni, fapte, idei, inițiative. În limbajul economiștilor ele înseamnă eficiență economică adusă combinatului anual de aproape 8 milioane lei. În limbajul specialiștilor în siderurgie ele înseamnă progres, perfecționare, producție de metal mai multă și de calitate. În limbajul poetului ele înseamnă că oamenii aceștia au împrumutat tărie din tăria oțelului românesc care astăzi se exportă în țări din 4 continente ale globului.

Cei despre care am amintit în rîndurile de față sînt doar cîțiva din cei care plămădesc aici pe platoul Smîrdanului metalul. Sînt doar cîțiva din oamenii faptelor, ai inițiativelor valoroase, ai cinstei și demnității comuniste. Cu siguranță că mulți din cei care lucrează aici au un palmares de realizări tot atît de bogat. Pentru că fiecare dintre ei, indiferent că-i cheamă Stoica Alexandru, Zăbavă Constantin, Victor Pal, sînt conștienți de răspunderea care o au în angrenajul marelui combinat și se străduie să îndeplinească cu cinste sarcina de mare răspundere trasată de partid siderurgiștilor, aceea de a produce cît mai mult metal.

Viorel CHIURTU

MESAJUL UNUI DOCUMENT ROMAN

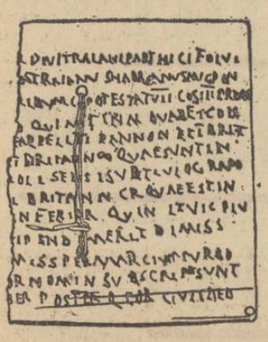

Tăbliță I. Diploma militară română din 10 august, 123, descoperită la Gherla (fața interioară).

Un document de mare importanță istorică privind primele decenii după ocuparea Daciei de către romani a fost descoperit recent de un elev de liceu din orașul Gherla. Cercetînd ruinele castrului roman de pe malul drept al Someșului Mic, la sud de vatra orașului actual, Mircea Zegreanu, de la liceul „Ana Ipătescu", a observat că pe buza unui șanț se află o aglomerare de fragmente de piese antice printre care și o bucățică de tablă de bronz pe care era scris un text cu litere latine. Arătînd-o profesorului său de istorie, Al. Nicola, acesta și-a dat seama de valoarea ei și a înștiințat Muzeul de istorie din Cluj.

Prof. dr. docent I. I. RUSSU, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice, mi-a explicat conținutul și semnificațiile apariției diplomei militare de la Gherla, explicații pe care le voi reda pe scurt.

În cursul cercetărilor din castrul-cetate cu așezare civilă romană de lîngă Gherla, județul Cluj, s-a găsit în urmă cu 13 ani o diplomă asemănătoare, datată la 2 iulie 133, care amintea formațiile armatei romane staționate în Dacia Porolissensis. Noua piesă metalică romană, mai veche cu un deceniu, cuprinde informații mult mai ample și originale, **avînd înscrisă data de 10 august 123. Ea prezintă o însemnătate capitală relativ la cunoașterea organizării teritoriale a provinciei din nordul Daciei, mai ales că s-a pierdut documentația aflată în marile arhive ale comandamentului suprem de la Roma.**

Veritabile livrete-buletine de eliberare din serviciul activ și trecerea „în rezervă", aceste diplome erau în același timp certificate de încetățenire acordate locuitorilor provinciilor care îndeplineau serviciul militar cel puțin 25 de ani în armata romană. Alcătuite din două tăblițe de bronz, cu dimensiunile de 13-14 cm lungime și 10-12 cm. lățime, ele se suprapuneau simetric „în chip de carnet", fiind legate cu un fascicol de fire din sîrmă ale căror capete răsucite erau închise de o cutie-capac ce se fixa pe fața externă a tăbliței a doua. **Sub ea se aflau sigiliile de ceară ale celor șapte martori autentificatori. Pe prima față a diplomei era reprodus un fragment din decretul imperial, text ce cuprindea numele titularului livretului, cel al comandantului și guvernatorului provinciei.** Paginile întîia și a patra erau scrise ordonat spre deosebire de fețele interne ale ambelor tăblițe, adică paginile doi și trei, unde era repetat textul cu mici variante și abrevieri. Sigiliile de ceară ale martorilor erau acoperite cu o apărătoare lunguiață de bronz lipită și sudată după legarea celor două tăblițe ale documentului.

Pe plăcuța descoperită acum am putut să restabilesc, după o curățire chimică și mecanică, aproape integral textul păstrat pe cele două fețe ale documentului, deși lipsesc de pe pagina întîi șase pînă la șapte rînduri, pe care le-am regăsit ciuntite în pagina a doua. **Din păcate, va rămîne o enigmă numele comandantului ce se afla în fruntea Daciei Porolissensis,** deoarece nu l-am putut identifica pe fragmentul de diplomă. **Lipsesc, de asemenea, numele martorilor, pierduți odată cu tăblița a doua ce a dispărut în urma ruperii firelor de sîrmă ce legau cele două foițe de bronz. Presupun, însă, că cele șapte personaje sînt identice cu cele din diplomele asemănătoare găsite mai înainte.**

Mai există enigme ?

Iată acum, în rezumat, textul cuprins pe foița de bronz : **„Împăratul... Hadrianus augustul... consul a 3-a oară... care au servit în două alae și o cohortă... a II-a de Pannoni și I-a de Britanica (staționate) în Dacia Porolissensis sub (comanda lui) Tavio (?) Grapo (?) procuratorul... după un serviciu de 25 ani, eliberați din armată, cinstiți... de către Marcius Turbo, ale căror nume se află scrise mai jos, lor și copiilor și urmașilor le-a dat cetățenia și dreptul de legiuită căsătorie cu soțiile pe care le aveau atunci cînd li s-a acordat cetățenia, sau celor care erau neînsurați cu acele (femei) pe care le vor lua după aceea. A patra zi înaintea Idelor lui august, T. Salvius Rufinus Minicius Opimianus și Cn. Sentius Aburianul consuli. Pentru Ala de Brittoni, cetățeni romani, care a fost comandată de Marcus Minicius Marcellinus, FOSTULUI OSTAȘ GLAVUS AL LUI NAVATUS FIU DIN SIRMIUM ȘI IUBENEI A LUI BELLAGENTUS FIICĂ, SOȚIA LUI, ERAVISCĂ. Textul a fost așezat la Roma pe zidul dinapoia templului fericitului Augustus lîngă al Minervei".**

Din lectura acestei diplome reiese că **lăsarea la vatră a ostașului Glavus s-a făcut de către un comandant anterior, altul decît emitentul documentului și anume de generalul Marcius Turbo.** Trupa de cavalerie Ala Brittoni a fost comandată de ofițerul superior Marcus Minicius Marcellinus iar **trupele din gruparea Ala II Pannoniorum sînt cunoscute datorită faptului că din ele a făcut parte și Tiberius Claudius Maximus, cel al cărui monument a fost descoperit, nu de mult, în Grecia, și anume piatra lui funerară pe care a fost sculptată imaginea decapitării lui Decebal.**

Indicația laconică dată de „biografia" împăratului Hadrianus din „Historia Augusta" privind guvernorul cu Marcius Turbo **află acum o confirmare epigrafică în textul diplomei descoperite.** Marcius Turbo era sfetnic și bun prieten cu împăratul Hadrianus, în a cărui subordine a activat ca centurion de legiune în armata Pannoniei înainte de cucerirea Daciei.

Foița de bronz găsită în ruinele castrului roman de la Gherla este o copie-șablon a decretului imperial afișat la Roma, copie încizată cu multă trudă de bronzarii din capitala imperiului, potrivit tiparelor aflate în atelierele de turnătorie de acolo. Iar **Dacia Porolissensis, are acum cea mai veche mențiune a existenței sale, împingînd înapoi cu cel puțin un deceniu informațiile despre formarea acestui district. Înființată de împăratul Hadrianus, ea avea drept scop întărirea apărării Daciei printr-un corp de armată auxiliar.** În fine, călărașul amintit pe document a fost de obîrșie ilir iar soția lui, celtă.

Simion SAVEANU

În Munții Bihorului a fost descoperită

PEȘTERA CU „PIETRE PREȚIOASE"

descoperit în sedimentările calcaroase constituia un fenomen rar întîlnit.

A urmat apoi unul dintre momentele cele mai dramatice petrecute în adîncurile întunecoase ale muntelui, cînd cîțiva temerari au stat ore întregi sub imperiul grijii că explozia se va declanșa din clipă în clipă. Iată, laconic, ce s-a întîmplat. Se continua forajul și, după ce s-a străpuns galeria printr-o zonă calcaroasă, la 115 metri în profunzimea masivului, s-au făcut preparativele necesare pentru continuarea înaintării cu ajutorul dinamitei. Minerii și geologii s-au retras în locuri depărtate și adăpostite așteptînd puternica bubuitură urmată de suflul ei atît de temut. Un minut, două, cinci !.. Spre marea surprindere a tuturor nu s-a auzit nimic, nu s-a observat nici o pală de fum, urmările exploziei nu apăreau... Ce s-o fi întîmplat ? Fiecare își punea această întrebare, dar nimeni nu îndrăznea să-și părăsească locul de teamă ca nu cumva tocmai atunci să se cutremure muntele. Încet, încet, o bănuială s-a înfiripat și anume că, pe semne, nu luaseră foc cartușele. Chinuitoare au fost orele ce i-au ținut țintuiți pe fiecare pînă ce și-au dat seama că nu mai există nici un pericol! Apropiindu-se de punctul minat, muncitorii și geologii au avut cea mai mare surpriză din viața lor. Ei au constatat cum că explozia avusese totusi loc, însă detonarea se produsese... în gol ! Măsurile de precauție s-au dovedit înșelătoare, deoarece dincolo de pragul peretelui pușcat existau monumentalele săli ale unei peșteri de o rară frumusețe. Așa au pătruns prin locuri neumblate pînă atunci de oameni, fiind fermecați de sclipirile multicolore ale miilor de cristale ce împodobeau palatul subteran.

Tezaurul cristalifer

„Cristalele din peștera Fagului sînt extrem de rare fiind din aragonit — mi-a declarat Iosif Viehmann. **În țara noastră se mai cunosc trei locuri unde s-au găsit asemenea cristale, însă cele detectate acum prezintă o veritabilă premieră pentru speologia românească. Ele au o formă dentritică, sînt ramificate rectangular și apariția lor este unică pînă acum în peșterile românești. Pe plan european singurul loc unde se află cristale asemănătoare este în peștera de la Moulis, în sudul Franței".**

La scurt timp după aflarea veștei că s-a identificat un nou monument al naturii, s-a deplasat aici o echipă de cercetători de la Institutul de speologie din Cluj formată din I. Viehmann, T. Russu și P. Cocian care a întocmit prima hartă a etajului superior al grotei, lung de 300 de metri. Cu acest prilej s-au realizat numeroase fotografii documentare și au fost luate eșantioane de cristale care au fost date spre analiză la laboratorul de mineralogie al Universității din Cluj. După studiile efectuate s-a concretizat faptul că în noua peșteră erau cristale rare de aragonit dentritic. Într-o sală a Institutului de speologie am văzut cîteva piese recuperate din peșteră și ele sînt într-adevăr de o rară frumusețe, prezentînd forme extrem de ciudate.

Peștera Fagului din Munții Bihorului n-a fost încă explorată în întregime, cunoscîndu-se doar faptul că podeaua galeriei unde au pătruns geologii și minerii este străpunsă de patru avene — prăpăstii verticale — care duc la o rețea inferioară a sistemului carstic. Cercetarea ei viitoare, în special a nivelului inferior, va aduce desigur noi și interesante surprize specialiștilor.

Nu pot încheia această relatare fără a sublinia atitudinea reprobabilă a unor localnici, care fiind atrași de mirajul valorificării prețioaselor cristale au efectuat veritabile acte de vandalism, spărgînd numeroase din splendidele piese. Sper că la ora aceasta intrarea în peșteră a fost ocrotită printr-o poartă de fier, tezaurul fiind astfel pus la îndemîna numai a studiilor științifice.

S. SIMION

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

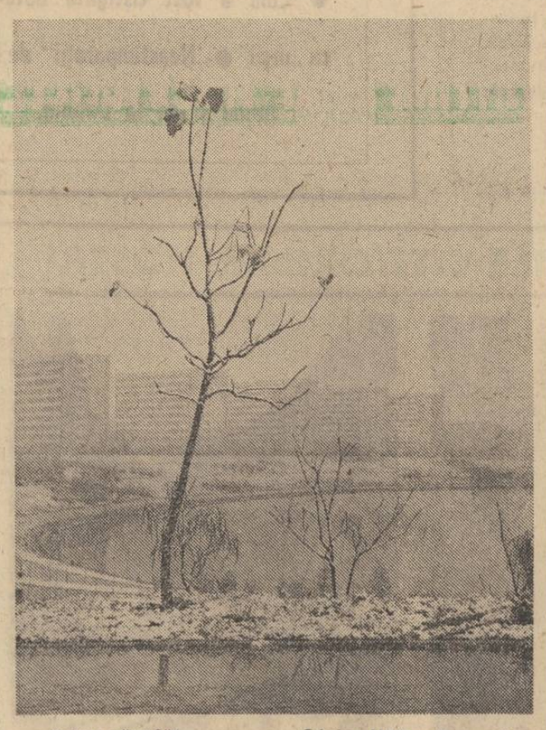

„Prima zăpadă" — **Cristian HRIB — București**

Contemporani cu noi

„EU CRED CĂ A INVENTA E O MENIRE A SPECIALISTULUI"

Inginerul **CONSTANTIN DAVID** de la uzina brașoveană „Tractorul" nu e singurul specialist avînd harul invenției, pe care l-am cunoscut. Cred însă că e cel mai tînăr. Și zic tînăr, trecînd peste părerea inginerului și a altora de vîrsta lui cărora li se pare că a depăși 30 de ani, înseamnă a lăsa tinerețea în urmă.

De fapt, inginerul David nu a insistat asupra vîrstei tinereții. Ci asupra ideii potrivit căreia a inventa nu este egal cu o pasiune ci cu o necesitate pentru activitatea specialistului în tehnică. A făcut-o cu atîta siguranță, cu atîta acuratețe în răspunsuri, încît pledoaria sa în acest sens este demnă de tot respectul.

Discuția a decurs cam în felul acesta... I-am pus, de la început, o întrebare imprudentă :

— A inventa e o pasiune ?

După privirea scrutătoare și expresia feței, mi s-a părut că nu i-a plăcut. Răspunsul scurt, cam sec, mi-a confirmat acest lucru :

— Nu, nu e nici pasiune, nici meserie.

Am insistat : atunci ce înseamnă ?

— Nu știu o definiție.

— Nu vreau o definiție. Vreau un gînd al dumneavoastră, o părere personală.

— Invenția apare la startul problemelor nerezolvate, a celor care ni se impun în procesul de producție și ne cer soluții economice, care să ofere și omului posibilitatea unui efort fizic minim. Pe scurt, aș zice că a inventa nu înseamnă altceva decît a rezolva o problemă încă nerezolvată.

— La secția Sculărie, pe care o conduceți, probleme de rezolvat apar uimitor de repede. Vă loviți de ele, aș zice, vă șochează.

— Este adevărat. Aceste șocuri sînt atît de rapide, încît practic, timpul de meditare preventiv, deci înainte ca o problemă tehnică să-și impună o nouă rezolvare, este inexistent.

— Deci e vorba de o obligație.

— Da, în primul rînd de asta. Dar dacă nu-mi pot pune în gînd să găseso o soluție nouă, înainte ca probleme nerezolvate să mă asalteze, cînd sînt confruntat cu ele nu-mi permit să spun niciodată nu pot, ci doar n-am timp să le rezolv.

— Dar și aceasta, relativ. Fiindcă timpul se găsește pînă la urmă, nu ?

— Fără îndoială.

— Nu vă întreb la ce lucrați. Inventatorii vorbesc greu despre ceea ce nu-i încă finisat. Dar spuneți-mi care dintre invențiile dumneavoastră vă stă cel mai mult la inimă ?

— Ultima (mașină semiautomată pentru mortezat șevere după evolventă, realizată împreună cu ing. Virgil Florea), nu numai fiindcă este ultima, dar mai ales, pentru eficiența ei. Mașina reduce timpul de execuție la jumătate și a efortului fizic al muncitorului cu 70—75 la sută. Ceea ce dorese să subliniez în mod special, este însă aportul colectivului la materializarea unei invenții. Inventatorii nu sînt solitari care au idei, proiectează și... gata ! Însoțiți de îndoială și îndîrjiți de eșecuri ei valorifică soluțiile găsite, cu ajutorul tuturor celor lîngă care lucrează.

— Sînteți șeful unei mari secții. Credeți că prestigiul dumneavoastră sporește datorită faptului că sînteți cunoscut ca inventator cu invenții aplicate în țară și premiate cu medalii de aur și argint în străinătate ?

— Probabil. Ceea ce cred eu despre calitățile unui conducător de secție poate fi rezumat în cîteva cuvinte : bun organizator și foarte bun (chiar cel mai bun) specialist din colectiv. Secția noastre are un nivel tehnic ridicat, mulți oameni cu înaltă calificare. Ne respectăm între noi. Dar cînd trebuie găsit un răspuns tehnic la o chestiune dificilă și presantă, eu nu obișnuiesc să spun doar : „Rezolvă dumneata sau dumneata"... ci : „Părerea mea este aceasta. Voi ce credeți ?" Ne confruntăm și cîștigă cea mai bună soluție. Dar n-am voie să nu-mi spun eu întîi, părerea de specialist, de bun cunoscător în meserie.

— Sînteți pînă acum autor, alături de alții, a două invenții importante. Ați făcut și vreo zece inovații. Lucrați în continuare pe acest tărîm. Înseamnă că nu veți renunța niciodată la — să nu-i zicem pasiune, că nu vă place cuvîntul — necesitatea de a inventa ?

— Asta nu, niciodată.

— De ce sînteți atît de categoric ?

— Fiindcă eu cred că a inventa e o menire a specialistului de azi în tehnică. Poate, menirea lui esențială...

Lucia MANOLESCU

UCECOM

Cooperativa Avîntul din Covasna, cunoscută prin tradiționalele stofe HOMMESPUN, a deschis un magazin în București Strada Smîrdan Nr. 21, unde puteți cumpăra stofe atît din cele expuse în culori și modele variate cît și pe bază de mostre după care se primesc comenzi livrabile în maximum 2 luni. În același magazin se va amenaja un atelier de croitorie care va putea confecționa prompt pardesie, taioare etc. la cerere.

Vizitați magazinul Covasna

Str. Smîrdan Nr. 21, București

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 2 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 8,00 Bună dimineața. 8,30 Cravatele roșii... din județul Sibiu. 9,25 Daktari. 9,30 Viața satului. 11,00 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Album duminical. Din sumar : 13,10 Din „Antologia fabulei românești". 13,19 Microrecital : Marina Voica. 13,29 „O conferință" după I.L. Caragiale. 13,41 „Povestea naiului" — film realizat din desenele trimise de copii, lui Gheorghe Zamfir. 13,46 „Cronicarul dramatic". — sceneta de Al. Mirodan. 13,53 „Uite mîndra, nu e mîndra" — muzică populară cu Lon Lăceanu. 14,00 Fotbal : Steaua — Universitatea Craiova (divizia A). Transmisie directă de la Stadionul „23 August". 15,50 În lumina reflectoarelor, tineri balerini din Timișoara. 15,56 „Casa misterelor" — adaptare după Tristan Bernard. 16,42 „Cît valorează un zîmbet" — reportaj. 16,54 Deschiderea sezonului de vînătoare — însemnări. 17,02 Aventuri în epoca de piatră. 17,27 Virtuoși ai instrumentelor populare : Ion Drăgoi. 17,35 Film serial. Schulmeister. 18,30 Drumuri în istorie. Țara Bîrsei. 18,45 Vetre folclorice. Nestemate argeșene. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,10 Așa se naște un oraș. Turceni. 20,30 Filmul „Cazul Yamabe". Producție a studiourilor cinematografice japoneze. Premieră pe țară. 22,00 Vedete internaționale. Nana Mouscouri și Sacha Distel. 22,15 Telejurnal. Sport.

PROGRAMUL II : 11,00—13,00 Stagiunea concertelor educative pentru tineret. Ciclul : Mari personalități ale muzicii universale — „Johann Sebastian Bach". 20,10 Film serial pentru copii : Grăsunul. Episodul II : „La școală". 20,40 Itinerar geografic. 21,05 De pe scenele lirice ale țării. Selecțiuni din opereta „Liliacul" de Johann Strauss. 22,00 Mannix.

LUNI 3 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limbă franceză. 18,00 Telex. 18,05 La ordinea zilei. Azi județul Mureș. 18,20 Căminul. 18,40 De la New York la Washington. 18,50 Opereta pe micul ecran. Recitalul sopranei Valeria Rădulescu. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. Țară, tu iubirea noastră. Muzica Ștefan Kardoș. Text Constantin Cîrjan. 20,05 Mai aveți o întrebare : O cometă se apropie de Pămînt. 20,40 Interpretul preferat, Natalia Gliga. 20,50 Revista literar-artistică TV. 21,40 Roman foileton. Goya. Episodul II. 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Film serial. Schulmeister. 20,55 Sonata pentru violoncel și pian de J. Brahms. 21,20 Viața economică a Capitalei. 21,40 Telex. 21,45 Teleenciclopedia.

MARȚI 4 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală. 10,00 Telex. 10,05 Revista literar-artistică TV. 10,55 Film serial : Omul din curtea de trecere. Producție a studiourilor de televiziune sovietice. Episodul I. 12,00 Telejurnal. 16,30—17,00 Lumea copiilor. 17,30 Curs de limbă germană. 18,00 Telex. 18,05 Film documentar : Fotografia. 18,15 Emisiune de actualitate muzicală. 18,40 Ghișeul. 18,55 Timp și anotimp în agricultură. 19,10 Album coral. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Reflector. 20,20 Teatrul TV, Ludovic al XIX-lea de George Călinescu. 21,55 Sugestii coregrafice pe muzică. 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Daktari. 20,25 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 20,45 Dans și muzică de pretutindeni. 21,10 Telerama. Memoria peliculei și istoria. 21,35 Telex. 21,40 Roman foileton : Tinerele.

MIERCURI 5 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală. 10,00 Telex. 10,05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 10,25 Film pentru copii și tineret : Aleksandr Nevski (reluare). 12,10 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă rusă. 18,00 Telex. 18,15 Steaua polară. 18,35 Muzică populară. 18,45 Terra '73. Știința și problemele lumii contemporane : ENERGIA. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Teleobiectiv. 20,25 Telecinemateca. Ciclul Gérard Philippe. Mănăstirea din Parma (partea a II-a). 21,40 Arii celebre în interpretarea soliștilor Operei din Iași. 22,00 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 O viață pentru o idee. Ion Ionescu de la Brad. 20,30 Recital de balet. Norbert Thiele. Emisiune realizată de televiziunea din R.D.G. 21,00 Omul de lîngă tine. Secretarul de partid. 21,20 Telex. 21,25 Selecțiuni din emisiunea „Album duminical". 21,30 Din lirica universală. Poemele luminii. 22,05 Armonii intime.

JOI 6 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă engleză. 9,30 Curs de limbă germană. 10,00 Telex. 10,05 Reporterii noștri peste hotare. 10,25 Telecinemateca (reluare). 11,40 „Nestemate argeșene" — emisiune de folclor. 12,10 Telejurnal. 16,00 Teleșcoală. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,30 Telex. 18,35 Imagini finlandeze. 18,55 Întrebări și răspunsuri ● Spirit laic și ateism ● „Inteligența" animalelor. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Seară pentru tineret. 21,10 Steaua fără nume. 22,10 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17,30 Telex. 17,35 Film pentru copii. De-a Albă ca Zăpada. Producție a studiourilor cinematografice cehoslovace. 18,50 Desene animate. 19,05 Povestea unui cîntec. Ioana Vasiluță și cîntecele Năsăudului. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 22,05 Cărți și idei.

VINERI 7 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă franceză. 9,30 Curs de limbă rusă. 10,00 Telex. 10,05 Album coral. 10,15 Teleobiectiv. 10,30 Istoria filmului sonor. „Voci în Insulă" — cinematografia bulgară contemporană (1945—1973). 12,00 Telejurnal. 16,00 Teleșcoală. 17,30 Curs de limbă engleză. 18,00 Telex. 18,15 Cunoașteți legile ? 18,30 Atenție la... neatenție. 18,50 Revista economică TV. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Prim plan. Acad. Iorgu Iordan. 20,30 Filmul „Silvia". Cu : Anna Moffo, René Kollo, Psota Irén și ansamblul de balet al Teatrului de Operetă din Budapesta. Premieră TV. 21,55 Panoramic științific. 22,20 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Gala maeștrilor. Clarinetistul Aurelian Octav-Popa. 20,25 Mai aveți o întrebare ? O cometă se apropie de Pămînt (reluare). 21,00 Telex. 21,05 Reportaj TV : Așa se naște un oraș. 21,25 Biblioteca pentru toți. Cenaclul literar „Sburătorul". 22,05 Poezia dansului.

SÎMBĂTĂ 8 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Lumea copiilor. 9,30 De la Alfa la Omega. 10,00 Telex. 10,05 Selecțiuni din emisiunea „Cîntare patriei". 10,40 Bucureștiul necunoscut. 10,55 Ansamblul folcloric „Cununa" al Casei de cultură a orașului Agnita. 11,15 Teatru scurt. Noapte fierbinte de Livia Ardeleanu. 12,00 Telejurnal. 14,00 Fotbal (ultima etapă a turului campionatului național — divizia A) : F.C. Argeș — Dinamo București. 15,45 Visul unui cicliști : Reportaj filmat. 16,05 Caleidoscop cultural-artistic. 16,30 Emisiune în limba germană. 18,15 Muzică populară. 18,30 Telegiob. 18,50 Un mare artist : Dirijorul Ionel Perlea. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20,15 Teleenciclopedia. 21,00 Film serial. Brett și Danny. Cu Roger Moore și Tony Curtis. Un serial de aventuri în care umorul joacă un rol important. 21,50 În Studioul 3 Carmen Stănescu. 22,40 Telejurnal. Sport. Concurs internațional de gimnastică modernă pentru „Cupa Televiziunii". Transmisiune de la Mielec (Polonia).

PROGRAMUL II : 16,00 Film serial. În umbra lupilor. Producție a studiourilor de televiziune cehoslovace. Episodul VI : „Misiunea generalului Wolf". 17,00 Universitatea TV. 17,35 Telex. 17,40 Cîntece și dansuri în interpretarea ansamblului „Alunelul" al Institutului Politehnic din Capitală. 17,55 Virstele peliculei. Magazin bilunar de cultură cinematografică.

JURNAL HELLENIC (XXV)

PLAKA

de Pop SIMION

Să-ți petreci toată ziulica pe Akropole, umblînd printre marmuri, orbit pe „piatra luminii", care inundă Dîmbul Sacru cu o cascadă de oseminte ; să te așezi la poalele unui templu, rezemat de o coloană corinthică, suspendat în liniștea roșietică a amurgului care va să vină, curînd-curînd, deasupra Athenei ; să receptezi cu toate simțurile treze, de pe sfintele înălțimi, agonica moarte a zilei, fosnetul zărilor fumegoase, vibrația tot mai scăzută a luminii și, în sfîrșit, căderea serii, ca o încenușare ; să te înfășori în lințoliul mov al nopții tinere, ca într-o togă, dizolvat cu mintea și spiritul, în vraja timpilor dintîi ; să nu întîrzii în cîmpurile acestei reverii și, mai ales, să nu te îndepărtezi prea mult, navigînd smintit, sub fascinația oceanului mitologic, care ia mințile, scrumește aripi, fură privirea, biciuie și devastează simțuri, întinde curse, aruncă vrăji, iscă miracole, doar-doar te-o înlănțui (precum pe Ulysse) cu amăgitoare voci de sirenă...

M-am smuls acestei beții, abandonîndu-mă alteia ; am petrecut o seară cu Dionyssos zeul acela vesel și laic. Este cel ce judecă viața din unghiul simțurilor, izgonind solemnitățile și ipocrizia mesianică, propovăduind clipa, felul tonic, bărbătesc de a trăi, iradiind o contaminantă bunăvoie și optimism, imprevizibil în tot și toate, franc în atitudini, știutor în a bea, a mînca, a juca, a iubi, a petrece, diavol și înger în același timp, înconjurat de bacchante (preutesele stăpînite de dulceața vinului) și menade (rătăcitele de minte, posedatele de dans și cîntec, de ritualuri întru îmbunarea și cultul marelui zeu). Unde puteam să-l întîlnesc pe Dionyssos dacă nu în Plaka, cel mai viu cartier al bătrînei Athene. E un tărîm pitoresc, tulburător, de o expresie greu egalabilă ; lumea îl numește „Montmartre al Athenei", lucru exact, ba chiar surclasează modelul parizian. Îl întrece prin vitalitate, exotism, culoare locală, frenetică risipire de sine. Celălalt e somnolent, languros, sentimental, și nostalgic. Plaka are forță, șfichi.

Seara atheniană izvorăște, nu încape îndoială, din Plaka — acest ciorchine de labirinturi, cotloane, case pitice, de cea mai fantasmagorică constituție, încîlcite de străzi, stradele și uliți evoluînd zigzagat sau în tobogan, cuib cu mirosuri tari și oameni gălăgioși, vatră de amuzament, rug de trăiri intense, județ de amok, spațiu de liberă exultare a grecului cel de toate zilele, a grecului grec, a spiritului dionyssiac, bine conservat pînă în zilele noastre. Dar să ne înțelegem : nu-i Soho londonez, cu alcooluri tari, crime și borfași, nu-i Sankt Pauli, sodomia ringurilor roșii și a orchestrelor roșii din Hamburg, nu-i Manhattan-ul newyorkez, cu neîntrerupte scandaluri, poliție, întîmplări bizare, beții monstruoase, adică zațul gros și amar al marilor orașe. Plaka este teritoriu de regăsire, principat de vis, regat al petrecerii de dragul petrecerii. Plaka este Plaka.

Am intrat în acest cartier pe cînd seara fumega chemător, aluneca pîș-pîș, de-a lunaul rigolelor, lingea (ca o fiară lihnită) varul tavernelor pintecoase, le trezea din somn, le chema la viață nocturnă, tămîindu-le pragul, aprinzînd lumini în ochii multicolori ai ferestrelor (mii, zeci de mii de ochi de felină, privind extatic în noaptea iremediabilă) iscind foc în vetre, suind fumul prin hornuri, dănțuind ca o enormă vrăjitoare deasupra cartierului dospind în necheltuite puteri.

Eram cu Michael și am intrat în prima taverna care ne-a căzut sub ochi, voind să ieșim din fluviul taximetrelor care invadaseră străzile strangulate, lunecînd la pas, centimetru cu centimetru, ca o ciurdă de testoase cu ochi adormiți, înaintînd în virtutea unei lenevoase inerții, bușind trecătorul în coapsă, în șold, făcîndu-și loc cu botul hid, cu greabănul, cu covata metalică. Trebuia să scăpăm de aceste batraciene care puseseră stăpînire pe strîmtele căi de acces ; curgeau în procesiune, în sens unic, lustruind pereții, măturînd pietonii, silindu-i să dea buzna în spații restrînse.

Circiumioara în care ne-am băgat se numește O Fandis („Trefla" pare-mi-se) veritabilă Plakiotiki taverna, situată în unghiul a două străzi, sub îngrămădirea unor trepte care curg din cer sau, mai degrabă, de nicăieri (din edificiile suprapuse — stup). Eram atît de captat de interiorul acela, de pereții cu scene, de tipuri umane, încît nu aș fi putut răspunde la o simplă ghicitoare și, potrivit ritualului bahic, ar fi trebuit să sorb o cupă cu vin sărat. Nu s-a întîmplat astfel ; am băut un excelent Nousa Boutari, vin roșu, producția '70, ușor de dus, sec-acrișor, cu moliciuni de catifea și bună cădere pe verticală, neurcăreț la cap, vorbitor nevoie mare, bine taninat, care lasă urmă groasă pe dunga buzelor. Orchestra începu a vorbi, pereții prinseră a trăi, atmosfera se încălzi, căzu dansul, rupt din rai și rupt din greci, secundă în care se ivi în bomba O Fandis însuși Dionyssos, scuturîndu-și pletele negre, buclate, cu fantastic sclipăt albastru (după spusele lui Euripides). Era flancat de lei, tigri și pantere, suita de toate zilele a petrecărețului, aclamat cu demente strigăte de „Oé, Oé ! Bromios" („Zgomotosul", „Dezlănțuitul"). Cultul bahic intră în drepturile sale, ceea ce vom înfățișa data viitoare.

PETROLUL din noul zăcămînt submarin descoperit la Baku în Azerbaidjan, va ajunge pe pămînt, datorită unei conducte, lungă de 36 km., care va fi instalată pe străfundurile Mării Caspice. Acest „pod" subacvatic alcătuit din țevi de oțel va conduce petrolul direct la... rafinării.

UN GRUP de savanți de la Universitatea din Birmingham (Anglia) au întreprins cercetări îndelungate în privința inteligenței gemenilor. Părerea lor este că gemenii sînt mai puțin inteligenți decît alți copii din cauză că ei petrec foarte mult timp împreună, în loc să se întrețină cu alți copii sau cu adulți. Soluția indicată: educație separată.

ANTONIU COCENDA din orașul cehoslovac Bucziovita are în colecția sa de cărți poștale 1 520 mii de bucăți. El colecționează de 40 de ani și este mîndru că exponatele sale au o bună reputație în orașele țării. Și mai ales că, deseori, este solicitat să colaboreze cu cadre muzeale, ziariști și publiciști.

Această drăgălașă fetiță de 3 ani, pare să mediteze asupra frumoasei fosile de amonit, pe care tatăl — pasionat geolog american — a reușit s-o găsească. Fosila este martor al unei epoci, depășind în vechime 100 de milioane de ani, și este o dovadă a miracolului care se numește... viață.

OAMENII de știință americani au hotărît să vină în ajutorul amatorilor de spagheti, alcătuind o furculiță mecanizată pusă în funcțiune de un minimotor electric.

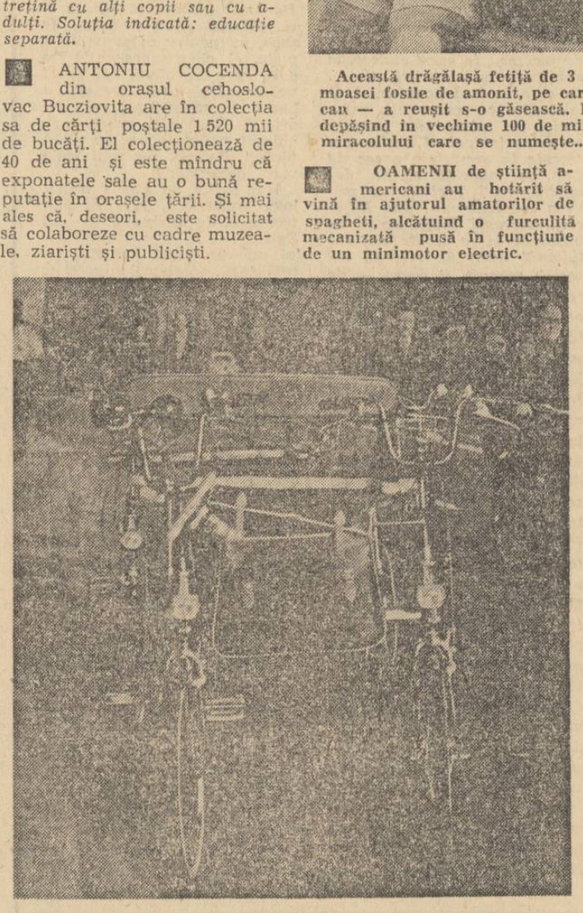

„Velo — taxiul" și-a făcut apariția pe străzile orașelor olandeze. Un vehicul al viitorului ?

PRODUSELE ALIMENTARE artificiale vor putea aduce o contribuție hotărîtoare la lupta împotriva penuriei de alimente. Este concluzia participanților la un simpozion care a avut loc la Hamburg, simpozion consacrat temei „Aportul chimiei la asigurarea cu produse alimentare".

TREI MEDICI englezi au invitat 12 nefumători să petreacă 78 de minute într-o încăpere alături de opt fumători din care șase fumau țigări subțiri, iar doi țigări de foi. În timpul experienței, conținutul oxidului de carbon în singele nefumătorilor s-a mărit ca și cum ar fi fumat o țigară întreagă. Bineînțeles că doza oxidului de carbon captată de cei fumători era mai mare și în afară de aceasta aerul conținea nicotină, gudron și oxid de azot.

FIECARE al nouălea cetățean al orașului Sao Paolo respiră cel puțin trei metri cubi de aer poluat. Potrivit experienților specialiștilor, locuitorii din Sao Paolo sînt oameni cu plămînii „cei mai plini de funingine" mai ales la sud de Rio Grande. Așa cum amintește ziarul „Estado de Sao Paolo", autoritățile locale au trecut la măsurile cuvenite pentru depoluarea atmosferei printre care și mutarea întreprinderilor industriale în afara orașului.

FIRMA Japoneză Yashica a lansat pe piață ultimul model de mașină de calcul de birou AT 800, care este combinată cu un ceasornic de masă.

UN ISTEȚ comerciant australian de produse alimentare a avut năstrușnica idee de a înregistra pe bandă de magnetofon cîntatul cocoșului și cotcodăcitul unor găini. El a început să difuzeze această bandă în magazinul său. Rezultatul: vînzările de ouă, pui și găini au crescut simțitor și anume cu circa 50%, față de perioada anterioară practicării acestei reclame originale. Comerciantul susține că gospodinele sînt stimulate în cumpărăturile lor de acest concert rural.

LA IOHANESBURG în Republica sudafricană a fost furată „cartea de aur" a orașului. După cîteva zile autoritățile au primit-o însoțită de un bilet în care scria : „Vă rog să mă iertați, am crezut că această carte este într-adevăr din aur".

INSTITUTUL Batelle din Geneva (Elveția) a cercetat tendințele cetățenilor de a mînca în afara casei și pretinde că în anii 1970—1980 numărul meselor luate în afara domiciliului vor crește cu 1/3, în timp ce prînzurile luate de cetățeni acasă preparate de gospodine, vor crește doar cu 9%, în aceeași perioadă. Procentul folosirii de semipreparate se va dubla în deceniul vizat.

LA BUSHEY (Anglia) există un centru cunoscut de dresură pentru cîini. Recent s-a început aici pregătirea cîinilor pentru spectacole atractive în circuri și varieteuri. Micul „Robin" învață, de pildă, japoneza de pe o casetă de magnetofon.

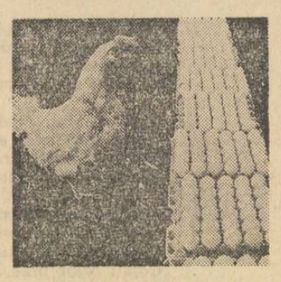

„Iată bijuteriile mele" pare să spună mîndră, aceasta găină care a bătut recordul la titlul de campioană a Finlandei.

„EL SENOR DE LAS LIMAS"

A FOST REGĂSIT

• „Poliția arheologică" din Mexic intră în acțiune • O statuetă Maya îngropată de hoți trei ani de zile • Contrabandiștii aduc cu avionul... foreze și generatoare electrice. • Din Yucatan și jungla Quintano, la „bursele negre" de antichități din S.U.A., Europa și Japonia.

CU CÎTVA TIMP ÎN URMĂ, o mașină, care traversa frontiera mexicano-americană fusese semnalată F.B.I.-ului ca fiind suspectă. O notă a „poliției arheologice" din Mexico City preciza că ocupanții limuzinei sînt probabil contrabandiști specializați în furtul, precum și în excavarea clandestină și vînderea în afara Mexicului a unor obiecte de valoare aparținînd civilizației Maya.

URMĂRIREA SUSPECȚILOR s-a terminat cu arestarea lor. Percheziția a confirmat bănuielile. În mașină erau ascunse mai multe opere de artă, între care și statueta „El Senor de Las Limas", furată în 1970 dintr-un muzeu din Vera Cruz și valorînd cinci milioane de pesos... Cu prilejul anchetei, s-a stabilit că „El Senor" fusese furat de opt mexicani și doi nord-americani, membri ai unei bande internaționale de „contrabandiști-arheologi". Statueta fusese apoi îngropată într-un ranch din Oaxaca, unde rămăsese trei ani, pentru a i se pierde urmele. Apoi, hoții au scos-o clandestin peste graniță, cu intenția de a găsi un cumpărător particular, dispus să plătească mult și să fie mai puțin curios cu privire la proveniența operei de artă...

GĂSIREA FAIMOASEI STATUI MAYA marchează, după părerea experților, un succes important în lupta autorităților mexicane pentru stăvilirea furturilor de opere de artă. De un an și jumătate, guvernul mexican a introdus o nouă legislație care interzice exportul de antichități, trecînd valorile arheologice în proprietatea statului. Pentru a putea asigura traducerea în viață a noii legi, a fost nevoie de adoptarea unor măsuri speciale, mai ales pentru a putea acționa eficient în peninsula Yucatan și jungla Quintana, teritorii în care abundă mărturii de valoare inestimabilă ale civilizației Maya

În primul rînd, poliția arheologică, — o unitate nou formată la Mexico-City, cuprinzînd și experți în antichități — a fost dotată cu mijloace moderne corespunzătoare. Între altele, are la dispoziție nu mai puțin de 12... avioane și elicoptere, utilizate pentru patrularea deasupra așezărilor Maya și pentru urmărirea hoților.

ÎN DECURSUL ANILOR, pagubele aduse patrimoniului național mexican de antichități au fost considerabile. Zona de activitate a contrabandiștilor a fost vastă. În Yucatan și Quintana sînt nu mai puțin de 11 000 așezări arheologice înregistrate, la care se adaugă alte cîteva mii care nu au fost luate încă în evidență. În plus, 15 000 de bisericile din epoca colonială spaniolă dețin diferite obiecte care interesează pe traficanți.

BANDELE DE CONTRABANDIȘTI de antichități sînt foarte bine organizate. Ele închiriază avioane ușoare din Statele Unite, cu care traversează frontiera în zona peninsulei Yucatan și aterizează pe aeroporturi improvizate în apropierea unor străvechi temple Maya. În mod obișnuit, cu prilejul primului zbor, traficanții — care folosesc serviciul unor arheologi profesioniști — angajează localnici pentru efectuarea excavațiilor. Ei revin apoi după cîteva zile și plătesc sume infime pentru relicvele pe care le primesc. Uneori, cînd se semnalează piese de mare valoare, săpăturile se fac într-o zi și o noapte. Cu avionul sînt aduse aparate de săpat, generatoare electrice și tot echipamentul necesar pentru a scoate la iveală încăperile templelor Maya. Obiectivele sînt transportate după aceea în S.U.A. de unde sînt vîndute la bursa neagră a antichităților în New York, Londra, Tokio sau în orașe din R.F.G.

El Senor de Las Limas

PRIN „POLIȚIA SA ARHEOLOGICĂ", Mexicul a reușit în ultimele 14 luni să aresteze 98 de traficanți și să recupereze nu mai puțin de 27 800 de obiecte valorînd 100 milioane pesos. Aproximativ 85 la sută din valorile recuperate datează din perioada precolumbiană. Între măsurile adoptate de autoritățile mexicane se numără și obligația posesorilor de colecții personale de a comunica serviciilor competente toate operele de artă deținute ; cei ce încalcă această obligație sau achiziționează antichități la bursa neagră fiind pasibili de confiscarea întregii colecții.

U. VĂLUREANU

Unul dintre cei mai bătrîni și mai uriași copaci din lume (R.F.G.) este un adevărat monument vegetal, avînd un diametru de circa 6 metri și 30 m înălțime. Experții consideră că depășește mii de ani, și că la această venerabilă virstă e normal să sufere de... „arterioscleroză". În vederea menținerii în viață „arborele" este tratat cu... Gerovital pentru plante milenare.

De pretutindeni

AMERICANII îndrăgesc din ce în ce mai mult bicicleta. Conform unor date statistice, în anul 1972 au fost vîndute 13,5 milioane de biciclete. Se estimează că în anul 1975 numărul bicicletelor vîndute se va ridica la 18 milioane.

ÎN UNELE regiuni din Orientul Îndepărtat ouăle sînt conservate prin acoperirea lor cu var sau cu solzi de orez și pămînt. Astfel de ouă se pot păstra nealterate timp de trei ani. Albușul devine întunecat la culoare iar gălbenușul este dulceag și se consumă ca ouăle fierte.

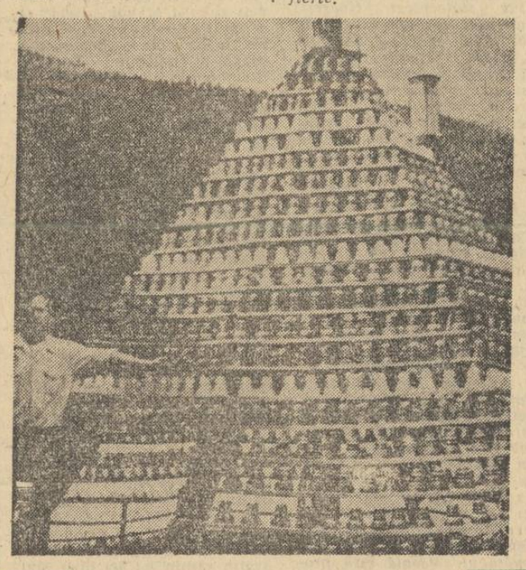

Un original colecționar din Statul american Montana, M. Barnes, a strîns — de-a lungul anilor — cea mai „colosală" colecție de întrerupătoare electrice ale timpurilor noastre. Sînt de toate felurile, de toate tipurile, de toate dimensiunile. Unele, piese rare. Nedispunînd în modesta sa locuință de o cameră spațioasă, pentru a fi transformată în... muzeu, M. Barnes s-a mulțumit să... sistematizeze întrerupătoarele, așezîndu-le într-o piramidă... artistică.

Arheologii viitorului — dacă într-o zi o vor descoperi — vor avea temeinice motive să-și bată capul...

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

OPERAT DIN GREȘEALĂ

Această stranie aventură i s-a întîmplat unui copil de 4 ani, care a venit la spital împreună cu fratele său de 2 ani, pentru ca acesta din urmă să fie operat de hernie. În timp ce doamna Andreasen l-a dus pe Tony la infirmiere pentru ca ele să-l pregătească pentru operație, Claus a fost lăsat într-o sală de așteptare. În acel moment a intrat un medic al spitalului, l-a luat de mînă pe micuțul Claus, i-a spus că-l duce într-o cameră pentru a se juca și l-a pus să sufle într-un balon. Imediat Claus, care fusese anesteziat, a fost transportat în sală și operat de hernie. El a fost dus, apoi, în patul alăturat patului lui Tony, fratele său mai mic, operat și el, într-o altă sală. Cînd doamna Andreasen a venit să-și vadă copilul, era cît pe ce să leșine : ambii fuseseră operați. S-a descoperit că micul Claus fusese confundat cu un alt copil de aceeași virstă, care însă întîrziase.

(S-a petrecut la Copenhaga)

BĂUTURA DEMASCATOARE

Satul era în fierbere de trei zile. Toată populația masculină, între 16 și 50 ani, trebuia să se supună unei analize a sîngelui. Jeremy Low habar nu avea însă de asta, pentru că de trei zile, era beat. Nu băuse în viața lui ; apoi, deodată, îi venise cheful să încerce și el. După primul pahar, era deja beat. Și o ținu apoi așa, mai departe, trei zile.

Vecina lui, doamna Margaret Mason, îngrijorată că nu-l văzuse ieșind nici măcar pentru a se duce la lucru, a intrat în mica lui locuință și l-a trezit. Lowell, speriat, s-a bărbierit la repezeală a înghițit ceva în grabă și a alergat la fabrică, spunîndu-și : „De data asta, mă concediază" ! La fabrică a găsit doi inspectori de poliție, veniți să-l caute tocmai pe el. „De ce nu te-ai prezentat să ți se ia sînge pentru analiză ? Ți-era frică să nu fii descoperit ?" „Dar ce s-a întîmplat ?" a replicat tînărul Lowell. „Eu n-am făcut nimic !"

„Tu ai ucis-o pe Yolanda Waddington, fata de 17 ani, pe care am găsit-o pe cîmp. La locul crimei am descoperit și pete de sînge ce nu erau ale victimei. Desigur că Yolanda s-a luptat cu asasinul și l-a rănit în vreun fel. De asta examinăm sîngele tuturor bărbaților din sat. Dar tu nu te-ai prezentat, ți-a fost frică să nu fii demascat. E limpede"...

Lowell explică : „Eram beat ; prima bețe din viața mea... Altfel aș fi venit"... Apoi, izbucni : „Ei bine, ați învins ! Nu mai e nevoie să-mi luați sînge, ați descoperit imediat că sîngele acela e al meu... Atunci mai bine să mărturisesc..."

Mai tîrziu, șeful laboratorului de analize a spus inspectorului : „Bine că a mărturisit pentru că, cel puțin douăzeci de persoane au sîngele aparținînd aceleiași grupe sanguine, ca petele, găsite la locul crimei. Asta v-ar fi dat destul de furcă, pînă să-l descoperiți pe adevăratul asasin".

(S-a întîmplat în satul Beenham din Berkire, Anglia).

TĂCEREA... NU-I DE AUR

Doi tineri surdo-muți au trecut printr-o aventură foarte neplăcută. Cînd au întins casierului unei bănci o hîrtie pe care era scris ce doreau, casierul a crezut că este victima unor hoți și a acționat o sonerie de alarmă. Din nefericire pe hîrtie era scris : „Dați-ne un sac" și, tot din nefericire, cei doi nu au auzit soneria de alarmă, au devenit nerăbdători și au scris pe altă hîrtie : „de monede". Intenția lor era totuși, nevinovată cereau doar să li se dea un sac în care să pună cele 2 500 monede pe care doreau să le depună la bancă și care proveneau din vînzarea pe străzi a unor cartoane cu alfabetul surdo-muților.

În disperare de cauză, văzînd că nu pot obține ce vor, cei doi, nedîndu-și seamă de cele ce se petrec în bancă, au părăsit clădirea cu pași lenți, urcîndu-se în mașină. Dar, aventura era cît pe ce să se termine prost pentru ei. Anunțată, poliția a început să le urmărească mașina, somîndu-i să oprească. Ei nu au auzit nimic. Din fericire polițiștii nu au tras și au reușit în cele din urmă, să-i oprească pe cei doi care, după ce au explicat comportarea lor cu ajutorul unei persoane care cunoștea alfabetul Braille, au fost lăsați liberi.

(S-a întîmplat în Florida).

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (12)

PORTUL

de Al. CORNESCU

Haiphong, locul uneia din ultimele mari tragedii ale războiului. Orașul trebuie să fi fost, înainte, foarte frumos. În cartierele care au rămas în picioare, se păstrează și astăzi eleganța și cochetăria clădirilor. Străzile sînt largi, bine îngrijite și, acolo unde s-au produs stricăciuni, a început repararea drumurilor. Evident, nu lipsește nici puzderia de negustori mărunți stînd pe vine în fața unor mesuțe pe care au adunat cele mai felurite mărfuri de trebuință zilnică. Ateliere de tot felul sînt îngrămădite în cîte o încăpere îngustă într-o alăturare surprinzătoare : un croitor, un ceasornicar și un dentist ; în altă parte un artizan, pictor pe fibră de bambus și un frizer, acesta din urmă exercitîndu-și uneori meseria și direct pe trotuar.

Dat fiind că aproape jumătate din spațiul locativ al orașului a fost distrus de bombe, în casele rămase oamenii se înghesuie cum pot. În general, se urmărește ca fiecare familie să dispună de o încăpere, dar nici asta nu este totdeauna posibil. Așa că am văzut încăperi despărțite prin paravane, astfel încît să poată adăposti cîte două familii. Edilii sînt conștienți că, în felul acesta, spațiul locativ se deteriorează neîncetat de repede, dar n-au încotro. Va începe, se pare curînd, o amplă acțiune de construcții de blocuri tip, cu cîte trei etaje și se speră că astfel se va asigura cîte o cameră pentru fiecare familie. Atît. Deocamdată, nici în vis nu se pretinde mai mult.

Această situație îi gonește pe oameni din casă. Mulți stau, pînă tîrziu noaptea, ciorchine în prag, în fața ceștilor cu ceai verde, alții preferă să stea pe vine bineînțeles, în mijlocul părții carosabile, ocoliți cu grijă de numeroșii bicicliști și de rarele automobile care trec pe stradă. Obloanele și ferestrele sînt larg deschise ; poți privi cît vrei în interiorul caselor și, pentru călătorul străin, este de-a dreptul impresionant să vadă cu cît de puțin se mulțumesc oamenii în această perioadă atît de grea, cînd totul a fost distrus și totul trebuie luat de la început.

Imaginea întreagă a distrugerilor o ai însă în port și în zona industrială a orașului, unde covorul de bombe a fost necruțător. Acum, portul, cu toate distrugerile suferite — magazii, dane și pontoane aruncate în aer —, și-a reluat activitatea. Dar au fost luni de zile cînd, din cauza minării intrării în radă, nici un vas n-a putut pleca, nici veni. Nici acum, minele nu sînt înlăturate, în afara unui culoar prin care navele pot totuși străpunge blocada (n.a. deminarea a început, totuși, cîteva săptămîni mai tîrziu).

Portul, ca orice port mare, se află în plină și febrilă activitate : se descarcă, se încarcă cu ajutorul unor macarale moderne. În plus, aci își spune cuvîntul și proverbiala agilitate a docherilor vietnamezi, care intervin cățărindu-se la înălțimi ametitoare sau făcînd salturi incredibile de pe o punte pe alta. Iar acolo unde se înregistrează toată această mișcare de mărfuri, acolo unde, în alte porturi, contabilii și magazinerii ar fi stat în niște birouri arătoase lucrînd cu complicate mașini de calcul — ei bine, acolo, cîte o femeie sau două, cu niște registre ponosite în mînă, stau pe unde apucă și notează de zor complicata mișcare a mărfurilor care vin și pleacă. Totul pare redus la strictul elementar, nimic de prisos care să apese cît de puțin asupra economiei și așa destul de lovită. Pînă și tînăra milițiancă de la intrarea portului, care ne verifică actele, are mai multe sarcini de îndeplinit. Originară din Ten Hua, zona care a suferit cele mai multe bombardamente, vorbește o engleză fluentă. A absolvit facultatea de limbi străine din Hanoi. De ce milițiancă ? o întreb. Orice muncă e frumoasă, îmi răspunde. Și-mi explică despre faptul că aici, pe la intrarea portului, trec mulți străini cărora trebuie să li se dea lămuriri calificate. Deci și un fel de ghid voluntar.

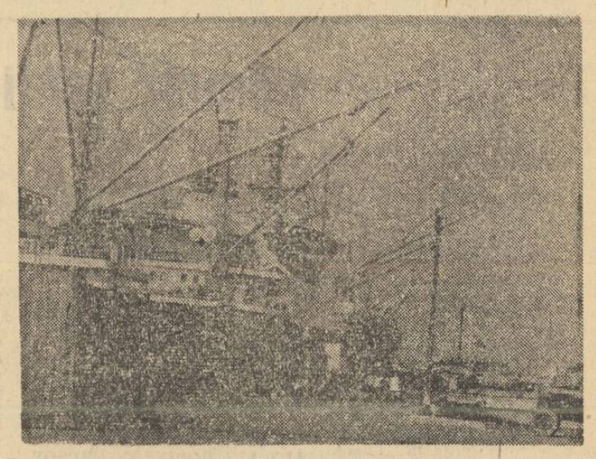

...Portul se află în plină și febrilă activitate.

Ca o relicvă a bombardamentelor, în port continuă să stea, ancorat la pontonul său, vasul polonez „Joseph Conrad" Ironie a soartei sau coincidență bizară : a fost lovită tocmai nava care poartă numele unui scriitor de limbă engleză, e drept de origine poloneză. Vasul, puțin aplecat într-o parte, cu puntea complet distrusă, va fi probabil îndepărtat. Deocamdată, el continuă, alături de alte distrugeri, să marcheze dezastrul care s-a abătut timp de mai multe luni asupra portului.

SPIRALE

O sindrofie rafinată

de Eugen BARBU

O *sindrofie rafinată*, cum spunea Călinescu despre Ralea, mi se pare acest ultim volum al lui Dan Mutaşcu, intitulat *Leuki*, apărut în *Editura Eminescu*, nu cu multă vreme în urmă.

Avînd avantajul de a privi mai des la palmierul aflat în grădina-mi proprie pot să fiu scutit de unele complexe critice şi să ajung mai repede în miezul *tramei* acestei desfăşurări lirice de o secretă maliţie, rafinată şi subtilă, încărcată de aluzii şi debordînd de termeni filozofici încrustaţi după modele ilustre în materia versului. Asta naşte o oarecare perplexitate la cititorul ordinar şi el, acest cititor greoi sau necultivat, va taxa drept snobism ceea ce de fapt este numai rodul unei culturi precoce la un poet care nu numără, dacă ştiu bine, nici 28 de ani. Prea ne-am obişnuit să le luăm pe toate din sbor la coniac sau la mesele duminicale din familie ca să nu ne surprindă lejeritatea lui Mutaşcu, şi ea citeodată manieristă, ce-i drept, dar avînd mai totdeauna un fundament real către care te trimite, vrei nu vrei.

Aşadar ce ar fi *Leuki*? O insulă fericită, insula lui Euthanasius, o sintetizare a ceea ce Eliade numeşte *imago mundi*, o ascensiune astrală poate, o ascеză spre un *paradisum voluptatis*, urcarea aspră a unui munte spiritual pentru pătrunderea în cadrul unei *corporaţii magice de iniţiaţi*, mai precis o călătorie plină de primejdii spre un ţărm visat, în sunetele sibiline ale unor zei expiatori şi tunători care aruncă fulgere şi ivesc în calea-ţi pe monstrul Tiamath. Volumul ar povesti o mîntuire prin călătorie, descrierea acestei epifanii de ordin interior, un rit al imortalităţii, o neexprimată aspiraţie orfică, întreprinsă în muzica unor suflători celeşti ce concură imensele riscuri conţinute de îndrăzneala scopului. Poate fi dincolo de cuvinte şi aspra pregătire a subiectului liric, care e însuşi autorul, pentru atingerea acelor *fluvii mentale* născute de fantazia babyloniană şi ajunse sub forma celor *70.000 de riuri ale cunoaşterii* la Kierkegaard, *un vis către supremaţia formelor*, pomenit de către Dan Botta.

Dan Mutaşcu, mi se pare după Blaga cel mai suav poet al nostru, are acele *gesturi stilizate* de care pomenea divinul critic cînd vorbea despre autorul „Meşterului Manole" şi cu asta mi se pare că am spus totul.

Debutul straniei călătorii aduce cu Tonegaru : *„Ieşisem din anul mascul şi intrasem în anul femelă / cel bun, aşa prevestea căpitanul cu şapcă de alge / fumam cu pipă de mărgean, chiar el mi-o vînduse / deşi mai apoi, îi mîntise pe toţi călătorii / că pipa-mi fusese făcută cadou ; fumam dimineaţa / tăcut, înaintea plecării, în portul adormit şi pe chei / în răstimpuri, salcîmii scuturau cîte-o meschină / orgolioasă odiseie, fiecărui visător sau contabil / de pe bord. Foc umed, ametit de vetuste dantele / un soare slugarnic ne sbicea pantofii..."* Un exotism discret însoţeşte tot acest preludiu în care apare *volubilul crab al dimineţii* şi un *arheolog cu capul ca o minge de rugby*. Căpitanul care conduce arca are *o memorie siderală*, ceea ce e prea frumos şi *insula jazzului*, cum îi mai spunea acelaşi Eliade fictivei aşezări paradisiace, devine promitătoare. Ţărmul lăsat este astfel descris : *„Desigur orice zîmbet întîlnit plutea pe mare / purta cu el o uluire pătimaşe, o beţie de cataarge / un gălbenuş de taină şi de vers lent rotunjindu-se / în coaja vocii. Oraşul împrispat de stînci, spre mare / se pregătea pentru catalepsia arşitei oranj /* (aici nu lipseşte Durell cu celebrul său *Quartet* şi el un poem) *Fîntînile în timpul nopţii exaltate se resemnau / într-o răcoare mai mult făgăduită. aţipind. În curţi / fătărnicia teilor şi-a otetarilor pălea asemeni / unui prag sonor / insectele ştiau să le veselească / în monotonie. Departe, doar, la barierele oraşului / fabrici de spirt şi de conserve metalic mormăiau / însurubînd în aer un fum, cînd vineţiu, cînd cafeniu / Ceasul de mînă-mi arăta, din pietatea-i filială către soare / că ne aflăm la ora hotărită, o, cine-ar fi ştiut / să-mi spună că pe cadranul lui, diminaţa şi seara / erau mîinile mele vislind grăbite spre Leuki..."*

O calofilie secretă, îngreunată de o expoziţie prea lungă se combină cu un rezultat, în cele cîn urmă fericit, pentru că voluptatea metaforei, a construcţiei complicate sbătîndu-se între Dylan Thomas şi Saint John Perse este evidentă. Valurile mării sînt la Mutaşcu *calendele de spumă*, invenţie fortuită, dar originală iar *într-o deltă fluviile au astmă* ; diluviul este prezentat ironic ca o *cumătră ploaie*. În aceasta noua *Odisee* (nu *Iliadă*, cum crede autorul), marinarilor tentaţi de sirenele moderne li se astupă urechile cu *ouă vii de smaralde*. Poetul ucis pe catarg de către schijele florii *Regina nopţii* (ceea ce mi se pare sublim), expiază într-un *lamento* de o imensă delicateţe : *„Fiind creangă, de mult, m-a durut omătul / Acum ascultam cimpoiul refluxului / un instrument incult şi fioros / ce popula cu ţapi albaştri orizontul"*. Ici, colo îşi face loc o preţiozitate graţioasă pe care o denunţ pentru a-l feri pe poet de abuz : există astfel un *parfumat camuflaj al orhideelor*, ceea ce e foarte frumos zis dar şi o *celebritate în rate* care e numai o găselniţă forţată ca şi *zinele matematice* ; un *marinar poartă în buzunarul de la piept un crab visind*, prea aducînd cu acelaşi Tonegaru. În alt loc subiectul liric *miroase a lună nouă*, cum de o savantă şi mincinoasă fantezie mi se pare acest catren de o mare fineţe : *„O barcă magnetică ne-a purtat pe punte / echipajul dansa, taina rămăsese înfoliată / şi-ntreg restul nopţii a fost o lungă trezie / cu frezii privite prin gaura cheii"*, unde versul final dă tot misterul şi de faptul caratul ultim al poeziei. În aceiaşi linie, *voluptatea ar fi o vegetaţie a simţurilor, noaptea coboară erudită pe pămînt* într-o construită onirie apar *soldaţii de lînă ai anilor, evaporîndu-se ca orgoliosul vin de Porto, soarele e androgin, negri cormorani devin telefonul de vorbit al cerului cu marea*, dar iată, *iambii cocorilor*, mă supără deşi, grafic vorbind, sînt foarte proprii. În alte locuri apar obsesiile bizantine ale poetului, trădate şi în alte părţi, marcate de data asta de o imagine colosală : *„Cît de singur citeodată şi eu / fiul lui / şi paşii boreali ai solilocviului / prin oraşul plin de parfumuri turceşti / Şi marea / această papesă tînără"*, care te trimite la *Biblia întunecată a mării* a aceluiaşi Dylan Thomas, dacă memoria nu-mi joacă vreo festă. Dar asta nu deranjează şi iată în alt loc : *febra albastră a gangurilor marine* sau : *şi de jur împrejur : colivia mării* care ar aminti de o mai veche imagine a altuia : *soneria mării*.

Aş zice că ceea ce ar trebui supravegheat la Dan Mutaşcu ar fi numai abuzul de imagini. Cînd într-o falsă platitudine apare : *să dormi în foşnetul unui cuvînt* sau : *O grădină, un crîng ratat, în repaos* sau : *legende ale formelor* sau : *rămîi în copilărie în cărţile cu literă de zăpadă*, e foarte bine. Supără făcăturile de genul : *Şi astfel / deviî chiriaşul propriei tale sintaxe* sau : *teologia platonică a plopilor* sau : *Am tot răsfoit şi mai răsfoiesc încă / ediţii de flori*.

Pîndit de unele facilităţi, de graba de a produce, Dan Mutaşcu mi se pare cu toate acestea o mare promisiune a generaţiei sale pe care, sper că o va onora pentru că totul îi că dreptul la asta.

CULORI

DESENUL LUI PALLADY

de Aurel-Dragoş MUNTEANU

Cercetarea corespondenţei dintre Pallady şi Matisse poate conduce la înţelegerea unor subtile raporturi dintre culoare şi desen, o problemă centrală a insurecţiei plastice contemporane, vizibilă în arta lui Klee, care a fost torturat de îndoială, în explozia de virtuozitate a lui Picasso sau în ostentaţia lui Dali. Acesta din urmă afirma, de altfel, că epoca noastră nu a dat mari personalităţi, tocmai pentru că a fost neglijat desenul. De aici s-a născut antipatia lui Dali pentru Cézanne, artistul culorii suverane, care nu ştia să deseneze. Desenul pare mai aristocratic şi presupune o detaşare de obiect, chiar ostilitate, o anumită răceală şi luciditate de naturalist. O însemnare din 6 martie 1941, din *Jurnalul* lui Pallady, este tulburătoare în sinceritatea ei : *„E sigur că nu-i lucru firesc, ci patologic, să-ţi fie atît de silă de semenii tăi. Sau poate rezultatul maniei de a desena într-una, de a privi, nu fără a vedea (din păcate) atitudinile, chipurile lor ; de a descoperi cusururile lor congenitale... un gest, intonaţia vocii, risul, strîmbăturile pe care le surprind şi pe care nu le las să scape (?), ci pe care le brodez şi îmi place să las gîndul să rătăcească, adăugînd acestor forme materiale (vizibile) ceea ce se petrece — ceea ce îmi închipui eu că se petrece în dosul faţadei (?). Cîte meschinării surprinse, cîtă vulgaritate !... Şi, dimpotrivă, frumuseţea, ritmul, armonia sînt pentru mine un popas, dar cît de rar..."*

Dincolo de drama umană, privim cu deosebire conflictul artistic al mărturisirii de mai sus. Poziţia desenatorului implică interesul caracterologic şi, în mod paradoxal, mai multă putere de comunicare cu subiectul. Raportul afectiv este mai strîns şi de aceea au fost mari desenatori naturile generoase de artişti, cunoscuţi deopotrivă pentru comprehensiunea de care au dat dovadă în viaţa de toate zilele. Pallady însuşi, distant şi boieros, a frecventat cafeneaua şi localurile de joc : *„Sovăi să încredinţez, chiar şi acestor foi, gîndurile despre viaţa mea de jucător... în acest club unde sfîrşesc prin a nimeri zilnic... de cum se lasă noaptea. Acolo întîlnesc cunoscuţi, prieteni... şi totuşi nu-i acesta scopul principal al orelor petrecute în atmosfera aceea de fum, de imbecilitate... de decădere.* Nu ! *Trebuie să privesc lucrurile în faţă. E jocul... Această luptă care te absoarbe şi te scoate din cotidianul lipsit de interes, instabil, precum şi cursa — de cele mai multe ori — după ce ai pierdut şi ai vrea să te refaci, care sfîrşeşte prin a-ţi goli creierul de orice alt gînd !"* Este împrejurarea descrisă foarte bine de Dostoievski cu ale cărui pagini se înrudesc însemnările lui Pallady. Din punct de vedere psihologic, desenul înseamnă îmbrăţişarea vieţii, „traversarea" ei către ideal. Marea obsesie a lui Pallady a fost posibilitatea artei de a realiza ideea sa, fără a pierde realitatea, aşa cum făcea Leonardo, atingînd „prin finit infinitul" sau Dürer, depăşind obiectul, cu toate că îi reda toate amănuntele. Soluţia găsită a fost desenul, pe care l-a ilustrat cu mai multă virtuozitate decît prietenul său de la Paris. Alături de Iser, cred că Pallady este unul din marii desenatori ai secolului, împreună cu capetele de afiş europene ale secolului, cu nimic mai prejos decît ele. Seria de desene pariziene, portretele Cellei Delavrancea, ca şi autoportretele, au atins pragul suprem, sugerînd atmosferă, creînd tipologii, cuprinzînd întregul lumii. De aceea, îi putea scrie lui Matisse, la 30 septembrie 1941 : *„Nu, dragul meu H., pictura nu este, cum spui tu, culoare, după cum un artist nu este acela care aşterne culoare pe pînză. Cu alb şi cu negru poţi face pictură. Dar mai trebuie să ştii să le şi foloseşti şi să ai ceva de spus, nu pentru plăcerea de a picta, ci pentru aceea de a avea ceva de pictat (de spus) pe planul picturii, care este o Lume. Şi să ştii să te exprimi"*. Dacă alţi artişti s-au chinuit pentru a se descoperi pictori, Pallady s-a vrut toată viaţa desenator !

Mai există un aspect psihologic important, privitor la pasiunea de desenator a lui Pallady şi la drama constiinţei sale de artist. Jurnalul ne revelează aprehensiunile sale, capacitatea de introspecţie, pasiunea de analist : *„Să n-ai o clipă de răgaz. Să-ţi analizezi şi să-ţi critici faptele şi gîndurile în toate sinuozităţile şi ascunzişurile lor. Să fii propriul tău judecător... intransigent ! oare asta-i viaţă ?! Să fii urmărit pînă şi în visurile tale de tot acest bagaj, fără cronologie şi fără logică..."* Desenul este însă cel mai teribil instrument de analiză interioară, şi de aici multimea autoportretelor în creion şi acuarelă, traducînd stări diverse, de la disperarea privirii din lucrarea dedicată lui Ion Pillat pînă la resemnarea celei din *Autoportretul* de la muzeul Zambaccian, cu capul dat pe spate şi cu pălărie, cu gura tăiată într-o expresie de amărăciune definitivă. Desenul lui Pallady este manifestarea cea mai adîncă a personalităţii sale, după cum jurnalul şi corespondenţa sa vor trebui odată gîndite ca operă literară de prima mînă.

Regizorul Virgil Calotescu şi operatorul Nicu Stan în timpul filmării.

Un nou film românesc prezentat de regizorul Virgil Calotescu şi actorul Mircea Albulescu

TREI SCRISORI SECRETE

— Pentru ca să evităm ezitările introducerii am să vă rog să traduceţi întîi titlul filmului.

— Aparent s-ar părea că este un film poliţist. Nu e. Poate că e o dezamăgire.

— Nu pentru mine.

— Este vorba de o confruntare de opinii în cadrul unui colectiv de muncitori de la un şantier naval în legătură cu scoaterea unui om din muncă.

— De ce aceste scrisori şi de ce secrete ?

— Pentru că înainte de a fi înlăturat a făcut trei memorii prin care sesiza o serie de lipsuri atît la adresa conducerii instituţiei, cît şi la adresa colegilor de muncă.

— Cine este acest personaj ?

— Personajul este un maistru bine pregătit profesional, cu reale calităţi tehnice, din care directorul tehnic deci omul cel mai important, îşi dorea să facă un foarte bun practician în producţie. Omul are şi unele serioase defecte care privesc relaţiile nu numai cu conducerea, ci şi cu colegii lui, fapt care face ca întreaga colectivitate să fie de acord cu măsura luată împotrivă-i. Filmul nu-şi propune să prezinte eroul principal, deoarece este mai importantă, după părerea noastră, a realizatorilor, confruntarea de opinii ce se stîrneşte.

— Dreptaţe este de partea lui ?

— N-aş prea înclina să cred că noi vom da o formulă care să conchidă destinele eroilor implicaţi. Este normal ca într-un asemenea proces deschis, să nu tragem noi, cineaştii, concluzii, fie că sîntem realizatori, fie interpreţi. Dorim să le lăsăm pe seama spectatorilor.

— Pasiunea pentru documentar are reflexe şi în această producţie ?

— N-are. Este vorba de dragostea pentru adevăr iar pentru aceasta îţi cauţi fundalul creditibil şi cît mai aproape de autentic.

— Ce accepţie daţi acestei noţiuni ?

— După părerea mea, este vorba de comunicarea pe care interpreţii — în prim plan — o pot face în legătură cu situaţia în care sînt puşi de scenariu şi echipa de filmare.

— Scenariul este datorat unui prozator provenit dintre gazetari — Platon Pardău. Ce virtuţi de autenticitate are ?

— Platon Pardău este un bun cunoscător al problemelor contemporane, al unor medii contemporane, fapt care m-a atras în mod deosebit, poate din cauza structurii mele de cineast — documentarist.

— Cine şi-a asumat răspunderea filmului „Trei scrisori secrete" ?

— Solidari cu regizorul sînt : primul colaborator, semnatarul imaginii, Nicu Stan, scenograful Relu Ionescu şi cei care, de fapt, vor apărea pe ecran şi care vor fi sau nu apreciaţi de public : Cornel Coman, Mircea Albulescu, Nucu Păunescu, Toma Caragiu, Violeta Andrei, Irina Gărdescu, Emanoil Petruţ, Lazăr Vrabie ş.a. În general, aş putea spune că în distribuţie sînt actori de prestigiu. Nu am făcut-o din dorinţa de a avea nişte „nume" pe afiş ; ci pentrucă mi s-au părut cei mai potriviţi. Aş vrea să remarc o greutate în legătură cu alegerea unui interpret, un erou de o vîrstă mai înaintată. Şi trebuie să mărturisesc că maestrul Marcel Anghelescu dovedeşte din nou marile sale aptitudini pentru film. Mi-aş permite ca în aceste cuvinte rostite în avanpremieră, să apreciez contribuţia creatoare a interpreţilor la această muncă colectivă, care se cheamă film, şi aş vrea să-l citez pe Mircea Albulescu.

— Aici de faţă. Profitînd, voi îndrăzni să-i pun şi lui cîteva întrebări, deci : ultimii ani v-au pus în faţă tot roluri foarte dificile şi au dezvăluit o pasiune de actor-luptător. Ce înseamnă alt nou personaj, nu comparativ neapărat ?

— Evident o nouă bătălie. Voi lupta pe parcursul celor 2 400 m pentru dreptatea lui Obreja.

— O credinţă oarbă în personaj ?

— Nu neapărat oarbă, dar cred, ca modalitate de lucru, că este foarte bine să fiu solidar cu personajul pe care îl interpretez căutînd, dincolo de ipostazele propuse de scenariu, mobilurile reale, majore ale acţiunilor sale. Este datoria filmului şi a publicului să amendeze, să acuze, să pună în pagină, galeria personajelor, dintr-un film, locul, rolul dreptăţii „omului" propus de mine. Un alt aspect al luptei este străduinţa chinuitoare pentru mine împreună cu regizorul de a prezenta diurnul, banalul prin mijloace specifice artei. Toate personajele mele sînt ficţiune şi ca atare ele trebuie să cuprindă exagerarea deliberată într-un fragil echilibru pe marginea credibilului.

— Cine e atunci Obreja ?

— Este ipoteza unui om a cărui întreagă activitate este perfect logică, perfect ataşată cauzei comune, dar care undeva, foarte îndepărtat, şi poate tocmai de aceea fundamental, greşeşte elementar. Acesta e germenele conflictului. Amendarea nu vreau s-o fac eu, ca actor, ci să cadă în sarcina spectatorului, aceasta fiind latura deschisă a filmului.

Florica ICHIM

ŞI DUNĂREA SĂ NINGĂ

de Constanţa BUZEA

Pe fluviul nostru ninge ca pe ochii
Unui popor de veverite vii,
Ninge mai cald decît ar fi lumina,
Numai în Deltă albul se opri.

Spunem că ninge şi pe cele zece
Cuvinte-n care starea am cuprins,
E chiciură mimînd febrilitate,
Pe toate vorbele de-aici a nins.

Doamne, şi vin copiii de la şcoală
Sclavi vaporoşi ai unui dulce gînd
Şi vin cu fulgi pe ei, şi vin cu iarnă,
Copiii noştri vin crescînd.

Crescînd în mers, tot vin copiii noştri
Cu înălţimea încă unui fulg.
Nepăsători la tot ard în ninsoare,
Şi fulgii din tiparul lor îi zmulg.

Simt că şi ei gîndesc acelaşi fluviu,
Oricît am vrea ei nu pot altceva,
Decît un gînd spre Dunărea eternă,
Şi visul că şi fluviul va-ngheţa.

Cînd eram mici, noi patinam pe oase,
Şi patinam pe lemne, — ades pe brînci.
La ce visează-acum copiii noştri,
Copiii celor prea săraci atunci ?

Aceasta-i viaţa, să primeşti copiii.
Iarnoşi, misterioşi, înfulguraţi.
În acest timp pe ţară fie pace,
Şi Dunărea să ningă sub Carpaţi.

După ce a cîntat, mai bine de o jumătate de an într-o serie de mari localuri din R.F.G., Elveţia alături de orchestra Alexandru Imre, Anca Agemolu în răstimpul pînă la o nouă plecare cu acelaşi colectiv în aceleaşi ţări (înainte de Anul Nou) a realizat un recital la Televiziune (în regia lui Andrei Băleanu).

ECOURI

ÎNAINTE de a se dedica muzicii uşoare, Stan Borys s-a preocupat de teatru şi de studiul viorii şi clarinetului. Ulterior, cîntecele sale dramatice, scrise pe versuri de un adînc lirism, l-au impus în peisajul muzicii uşoare poloneze, prin editarea a nu mai puţin de 4 discuri L.P. la casa „Muza". Marea consacrare : anul acesta, la Festivalul de la Sopot, unde a cucerit premiul I cu piesa „Jaskolka uwieziona" care actualmente ocupă locul I în Topul polonez publicat de revista „Panorama".

Clepsidra

ESCALA

de Constantin VIŞAN

Zburăm peste Siberia ! După un scurt popas la Omsk, nava, învăluită într-o albă pelerină de promoroacă înaintează greoi spre Irkutsk. Presimt apropierea zorilor. Întunericul de dincolo de hublouri începe să se rarefieze Am plecat de 19 ore din Bucureşti şi totuşi nu am închis ochii nicio clipă. Mă tem să nu mă fure somnul tocmai la răsăritul soarelui. Am însă noroc. Un lac de aur se desenează în faţa noastră. Atras ca de un imens şi irezistibil magnet, avionul se apropie de suprafaţa lui, dîndu-ne senzaţia că pătrundem în craterul unui vulcan. Intensitatea neobişnuită a luminii ori poate teama mi-au închis pleoapele. Cînd am cutezat să privesc din nou, în locul lacului de aur se întindeau vaste fîşii albastre. Erau pădurile Siberiei. Păduri de brazi şi de mesteceni. Le privesc ca pe un miraj şi peste imaginea lor suprapun, într-un montaj al imaginaţiei, pagini celebre din literatura rusă, chipul lui Dostoievschi şi Lomonosov, pînze din Galeria Tretiakov, secvenţe din filmele Balada Siberiei şi Poveste din Irkutsk. Soarele pictează cu repeziciune peisaje noi, de o nebănuită gingăşie. Mă aşteptasem la tablouri aspre. Nu mi-aş fi imaginat că temperaturile Nordului sînt capabile de rafinament coloristic. Cu acest sentiment de surpriză aterizăm la Irkutsk. Neliniştea unei pene, pentru remedierea căreia vom fi nevoiţi să facem o escală de aproape o zi în acest vechi centru cultural şi ştiinţific al Siberiei orientale, se transformă într-o nesperată şansă de a vedeă Angara şi Baikalul. Amîndouă sînt foarte aproape. Sugerăm o excursie în oraş. S-ar părea că ar exista o şansă. Va trebui, bineînţeles, să aşteptăm. Ieri, la Otopeni, era toamnă de aramă. Azi, aici, la Irkutsk, un vînt rece spulberă zăpada de pe pista aeroportului. La circa 60 de kilometri spre răsărit, foşnesc apele albastre ale Baikalului. Deocamdată însă mă mulţumesc să i admir doar macheta aflată în sala de aşteptare a aeroportului. Alături de această machetă, o vastă vitrină etalează bogăţiile subsolului siberian. Lazurit albastru cu ape albe, kimberlite diamantifere titanomagnetită neagră cu reflexe verzui, amazonit jasper cu intarsii violete, cuarţ aurifer, plante cu forme insolite imprimate în mamură acum milioane de ani, dinţi de mamut, foiţe de mică neagră, mostre de neft şi grafit. Bijuterii fabuloase, o infimă părticică din imensa trezorerie a Siberiei.

Un autobuz ne-a dus pentru o oră în oraş ! Ne-a întîmpinat mai întîi un imens şantier, panorama dinamică specifică naşterii noilor oraşe, domnia betonului, a clădirilor tip Cu totul străine de arhitectura pe care am admirat-o în oraşul vechi. Străzile negustoreşti ale bătrînului Irkutsk par un ciudat decor de teatru. Aci toate casele sînt din lemn cu streşini şi ferestre iscusit traforate Şi fiecare vopsită în altă culoare. De parcă oraşul ar fi o reşedinţă a picturii În centru admirăm arhitectura Universităţii, a Teatrului dramatic şi o Muzeului de istorie O insolită catedrală gotică îşi înalţă turla ascuţită lîngă bulbul de aur al bisericii pravoslavnice. Institutul de ofiţeri de marină ne semnalizează apropierea de Angara. Deşi abia pornită din rezervoarele lacului în care se varsă 336 de riuri, Angara a şi căpătat dimensiuni de urias Încerc să ajung cu privirile la izvoarele ei de legendă, la prăpăstiile Baikalului. Aveam să zăresc însă abia peste cîteva ore, de la hubloul avionului, fascinanta geometrie a celui mai mare lac de pe Terra.

Baikalul mi s-a părut o vulpe albastră visînd urşi albi în pădurile de mesteceni ale Siberiei.

MICA ENCICLOPEDIE

PĂCALĂ ŞI FAMILIA LUI

de L. SĂRĂŢEANU

Nu de mult ţara noastră a fost vizitată de către doamna Rose-Marie Mouduès, secretară generală a Asociaţiei Internaţionale a Teatrelor pentru copii şi tineret. Vizitatoarea franceză relata, între altele în cadrul unui interviu pe care l-a acordat unui confrate de la Radiodifuziune, despre remarcabilul succes repurtat de către Teatrul „Ion Creangă" din Bucureşti, care a prezentat anul acesta la Paris „Aventurile lui Păcală" După plecarea actorilor români din capitala franceză, a fost organizată o expoziţie de desene şi acuarele inspirate copiilor de spectacolul cu „Păcală". Totodată, o şcoală pariziană, care are un cerc de teatru, a montat un spectacol cu urmările năzdrăvăniilor lui Păcală, imaginate de cîţiva copii care văzuseră piesa românească. Doamna Rose-Marie Mouduès adăuga la acestea : „Faptul dovedeşte cît au fost de impresionaţi copiii francezi de acest spectacol care le aducea un personaj aparţinînd unui folclor pînă atunci necunoscut de către ei şi cît de repede au asimilat ei tîlcurile lui Păcală !" Dîndu-i dreptate vizitatoarei din Franţa, voi adăuga că faptul demonstrează cu un exemplu în plus, caracterul universal al semnificaţiilor mucalitului şi isteţului din snoavele româneşti.

Într-adevăr, Păcală nu este o apariţie singulară El are fraţi buni aproape în fiecare ţară. Şi ca şi aceşti fraţi şi el, Păcală, deşi tare bătrîn, este posesorul secretului statornicei tinereţi Cine este de fapt acest Păcală ? Cînd la 1894 Petre Dulfu făcea să apară „Isprăvile lui Păcală" (operă care a fost premiată de Academie şi care a cunoscut de atunci zeci şi zeci de ediţii) distinsul cărturar ardelean preciza că şi-a „luat inspiraţia de la popor" Prelucrările lui Dulfu nu făceau decît să stilizeze şi să ordoneze, o anecdotică de veche sursă şi care circula în mase de vremi îndelungate. Risul a fost întotdeauna arma celor împilaţi Or, Păcală, sinteză a isteţimii, îndrăznelii, fanteziei şi ironiei populare a răzbunat vreme îndelungată pe cei necăjiţi, a exprimat aspiraţiile lor de dreptate, dorinţa lor de a-i vedea pedepsiţi pe asupritori. Este simptomatic faptul că toate „victimele" lui Păcală, toţi cei pe care abilitatea acestui hitru justiţiar îi sancţionează cu asprime, acoperindu-i pe deasupra şi de ridicul, sînt recrutaţi din protipendada satului de odinioară : primarul, jandarmul popa, judecătorul boţătanul. Păcală este produsul unui moment istoric al nedreptăţii sociale şi apariţia ca şi perenitatea lui de-a lungul veacurilor au corespuns nevoii adînci a omului simplu de a „face haz de necaz" şi de a-şi menţine optimista speranţă în ventrea unor vremi a îndreptărilor În 1895 Lazăr Şăineanu observa în lucrarea „Basmele românilor" că punctul de plecare al tuturor istorisirilor glumeţe din poveştile româneşti îl constituie „vastul domeniu al aventurilor lui Păcală". Originea populară autentică a personajului a fost, de altfel, subliniată de numeroşi cercetători. Confratele Victor Crăciun a reafirmat-o cu bogate argumente în documentatul său „Studiu introductiv" la volumul de „Scrieri" ale lui Petre Dulfu, volum apărut în 1971 Desigur că în stabilirea originii strict folclorice a lui Păcală o dificultate a constituit-o existenţa pe teritoriul nostru a cărţilor populare care prezentau aventurile unor personaje similare din alte literaturi Faptul că încă de la începutul secolului al XVIII-lea în ţara noastră a circulat „Viaţa lui Bertoldo şi a lui Berttoldino, care reproducea aventurile unui Păcală adus de aiurea, faptul că de mult au circulat la noi „Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea" ca şi „Toată viaţa, isteţiile şi faptele minunatului Tîlu Buhoglindă" a făcut pe unii cercetători să creadă la un moment dat că Păcală al nostru n-ar fi decît adaptarea la cerinţele locale a acestor eroi. De fapt aşa cum au explicat mulţi savanţi, nu este vorba aici decît de similitudini de situaţii care au determinat apariţia unor „fraţi" buni dar care nu s-au luat unul după altul Despre Till Ulenspiegel (devenit la noi „Buhoglindă" datorită faptului că numele său purta într-însul denumirea bufniţei, sau cum i se mai spunea la noi „Buhă" şi a oglinzii, simbolizînd prima, înţelepciunea iar cealaltă jocul şi umorul). Romain Rolland spunea că el este eroul prin care „poporul din toate timpurile caută să-şi mulţumească odată cu pofta de ris.. independenţa uriaşă şi înăbuşită care se descarcă peste capetele trecătorilor ca un jghiab de streaşină scăldîndu-i leoarcă" Till, revendicat deopotrivă de aşezarea germană Moelln de lîngă Lübeck şi de aşezarea flamandă Damme, a circulat de altfel, în întreaga Europă. Şi aceasta pentru că pretutindeni oamenii de rînd aveau nevoie de un Till Analiza tuturor personajelor din această categorie scoate, de altfel în evidenţă un aspect esenţial Anume acela că toate nu au moarte Păcală — ca şi Bertoldo de altfel — scapă de la înecarea în sacul unde ceilalţi voiau să-l lege , Till se ridică din mormîntul unde fusese aşezat înspăimîntîndu-i pe călăi iar Nastratin se recomandă în versuri : Eu Hogea Nastratin rămîn / Căci liber sînt şi-mi sînt stăpîn / Şi nu vă mint deloc spunînd / Că eu nu voi muri niciînd" Fiind „spirit" popular în chintesenţa lui, aceste personaje se înalţă continuu din negurile de vremi sfidînd cu un zîmbet curgerea timpului şi hrănindu-şi vigoarea din dragostea tonică a celor mulţi pentru ei

Filmele lunii decembrie

• **VERONICA SE ÎNTOARCE — producţie a Casei de Filme Trei** ; film realizat în studiourile Centrului de Producţie Cinematografică „Bucureşti" ; **ecran normal, color** ; scenariul **Vasilica Istrate, Elisabeta Bostan** ; regia : **Iulius Druckmann**; muzica : **Temistocle Popa** ; decoruri : **Giulio Tineu** ; costume : **Nelli Grigoriu-Merola** ; sunetul : **ing. A. Zalamanian, ing. Oscar Coman** ; montajul : **Dan Naum** Cu : **Lulu Mihăescu, Margareta Pîslaru, Florian Pittiş, Dem Rădulescu, Vasilica Tastaman, Violeta Andrei, Angela Moldovan, George Mihăiţă, Mihai Stan, Mihaela Istrate.**

Continuare a fanteziei muzical-coregrafice „Veronica", „Veronica se întoarce" urmăreşte noile peripeţii ale curioasei şi neastîmpăratei fetite în lumea de basm a pădurii.

• **ANATOMIA DRAGOSTEI — producţie a studiourilor poloneze : scenariul : Ireneusz Iredynski** ; regia : **Roman Zaluski** ; imaginea : **Janusz Pawlowski** ; muzica : **Alina Piechowska** ; cu **Barbara Brylska, Jan Nowicki, Bodhana Majda, Stanislaw Wyszynski.**

Roman Zaluski — nume binecunoscut în noua şcoală poloneză de film — şi-a construit decupajul regizoral pe scenariul unuia dintre cei mai buni dramaturgi din generaţia sa, Iredynski. Implicată în titlu, tema dragostei este abordată într-un film-analiză a cărui acţiune urmează linia sinuoasă a relaţiilor celor doi protagonişti — din nou un cuplu cu nume generic : Adam şi Eva.

• **MORGIANA — producţie a studiourilor cehoslovace 1972 ; color, normal** : scenariul : **Juraj Herz, Vladimir Bor** — după nuvela lui Aleksandr Grin „Jessie şi Morgiana" ; regia : **Juraj Herz** ; imaginea : **Jacalav Kucera** ; muzica : **Lubos Fiser** ; cu: **Iva Janlurova, Jesef Abrham, Petr Cepek, Nina Diviskova, Josef Somr, Jiri Kodet, Ivan Paluh, Jiri Lir, Vaclav Venracek, Marie Drakokoupilova, Jana Sedlmajerova.**

Bazat pe antagonismul tipic personajelor povestirilor romantice, filmul lui Juraj Herz creează portretul a două surori, Klara şi Viktoria, pe care moartea tatălui le lasă moştenitoarele unei mari averi.

• **UIMITOARELE AVENTURI ALE LUI ROBINSON CRUSOE — producţie a studiourilor din Odesa 1972 : normal, color** : scenariul : **Felix Mironer** — după romanul lui Daniel Defoe regia : **Stanislav Govoruhin** ; imaginea : **Oleg Martinov** ; muzica : **Antonio Vivaldi**; cu : **Leonid Kuravlev, Irakli Hizanisvili, E. Jarikov, V. Paulus, A.Safronov, V. Marenkov, V. Kulik, V. Maltev, I. Varpa, S. Gahnis.**

Ecranizare a romanului scriitorului englez Daniel Defoe — apărut în 1719 — filmul descrie cunoscuta „aventură a lui Robinson Crusoe, naufragiat pe o insulă pustie unde este silit să rămînă 28 de ani.

• **TORINO NEGRU — coproducţie italo-franceză ; ecranul normal, color** : scenariul : **Nicola Badalucco, Luciano Vincenzoni** ; regia : **Cario Lizzani** ; imaginea : **Pasqualino De Santis** ; muzica : **Gianfranco Reverberi** ; cu : **Bud Spencer, Françoise Fabian, Domenico Santoro, Andrea Balestri, Nicola Di Bari, Mario Pilar, Marcel Bezzuffi, Guido Leontini.**

Film cu dramatice întîmplări al căror erou, ce luptă în numele adevărului şi dreptăţii, este doar un copil.

• **JULIANE — producţie a studiourilor din R.D.G. — ecran normal, alb-negru** ; scenariul şi regia : **Ulrich Thein** ; imaginea : **Hartwig Strobel** ; muzica : **Karl-Ernst Sasse** ; cu **Renate Greissler, Jurgen Greissler, Hans-Peter Reinecke.**

Un tînăr cuplu şi problemele lui sînt centrul acestei pelicule.

• **PUNCT, PUNCT, VIRGULĂ — producţie a studiourilor sovietice ; ecran normal, color** scenariu : **Mihail Lvovski** ; regia : **Aleksandr Mitta** ; imaginea : **R. Veseler** ; muzica : **G. Gladkov** ; cu **Serioja Dancenko, Misa Kozlovski, Olea Rijnikova : Iuri Nikulin.**

Destinat în special copiilor şi tineretului, filmul surprinde acea perioadă dificilă care marchează trecerea pragului dintre copilărie şi adolescenţă.

• **JOE KID — producţie a studiourilor americane ; cinemascop, color** ; scenariul : **Elmore Leonard** ; regia : **John Sturges** ; imaginea : **Bruce Surtees** ; muzica : **Lalo Schifrin** ; cu : **Clint Eastwood, Robert Duval, John Saxon, Don Stroud, Stella Garcia, James Wainwright, Paul Koslo, Gregory Walcott.** Western.

• **MISIUNEA SECRETĂ A MAIORULUI COOK — producţie a studiourilor americane ; normal, alb-negru** ; scenariul : **David Kidd** ; regia : **Philip Leacock** ; imaginea : **Jack A. Marta** ; muzica : **David Rose** ; cu : **Doug McClure, René Auberjonois, Richard Baschart, Max Maer jr., Chuck Connors.**

Acţiunea filmului, plasată într-o regiune de lîngă frontiera elveţiană, în timpul celui de-al doilea război mondial, urmăreşte etapele pregătirii unei evadări dintr-un lagăr fascist.

• **EVADAREA — producţie a studiourilor cehoslovace ; normal, alb-negru** ; secnariul : **Ivo

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

ENERGETICĂ

APELE TERMALE, O SURSĂ DE ENERGIE

Valorificarea, printr-o nouă tehnologie, a resurselor geotermice se impune atenției pe plan mondial, atît pentru mărirea gamei de surse energetice cît și pentru producerea de apă potabilă și exploatarea mineralelor. În ce măsură, apele mineralizate calde din țara noastră sînt interesante ca sursă energetică?

Există în jurul nostru o serie întreagă de resurse naturale inepuizabile de energie și fără îndoială mulți se vor întreba de ce nu au fost valorificate. Ei bine, pentru că ele nu se găsesc într-o formă convenabilă consumului imediat și uneori amplasarea acestora este mult prea îndepărtată de locul folosirii. Sau nu s-au găsit încă cele mai bune metode economic-rentabile pentru a răspunde cerințelor de energie. De aici, reiese că una dintre cele mai urgente probleme ce se pun, în ce le privește, este găsirea unor căi noi și cu randament mai bun de transformare, de pildă, a energiei nucleare în energie electrică sau a energiei solare în energie electrică. Dar dincolo de aceste mari „depozite" de energie naturală, au atras atenția și altele : energia mareelor, a vîntului sau valorificarea în acest scop a depozitelor geotermice. Să amintim că acestea sînt formate din apă mineralizată caldă, aflată sub presiune hidrostatică, la adîncimi de cîteva sute sau mii de metri sub scoarța terestră. Cum în cadrul Consfătuirii termoenergeticienilor din 29 noiembrie — 1 decembrie de la Brașov, trei referate au pus în discuție resursele hidrotermice în condițiile țării noastre, ne-am adresat prof. dr. ing. **NICOLAE DĂNILĂ**, de la Institutul Politehnic București, pentru a înțelege în ce măsură aceste surse sînt interesante economic și ce posibilități oferă.

— Resursele geotermice reprezintă o sursă potențială cu posibilități complexe de valorificare. Prin aducerea apei mineralizate la suprafață, pentru utilizarea ei ca sursă de căldură și pentru producerea energiei electrice, se folosește o parte din energia termică conținută în apa caldă — sau aburul din subteran — și, prin procedee convenționale, apa reziduală și mineralele se dau după aceasta la deșeuri. În prezent, tehnologiile folosite pot conduce la o întreită producție : electricitate-căldură, apă potabilă și minerale valoroase Mai mult, în afară de aceste utilizări principale există și alte aplicații : folosirea fluidelor geotermale pentru încălzirea caselor și altor construcții, la sere, la șteranduri, sau pentru uscarea culturilor, pentru prelucrări industriale și agricole etc.

— În ce măsură depozitele de ape termale din țara noastră sînt interesante ca valoare energetică, fără a se elimina aceste ape din circuitul balnear, mai exact, fără a scădea beneficiul lor medical ?

— Lucrările de cercetare geologică efectuate în țara noastră au scos în evidență existența unor importante zăcăminte de ape termale răspîndite în multe puncte pe teritoriul țării : în Cîmpia de Vest, în Carpații Meridionali, în Valea Oltului, în Dobrogea. Cît despre interesul lor energetic, răspund acestei întrebări chiar cercetările hidrogeologice din ultimii ani, care oferă date privind caracteristicile resurselor hidrogeologice, în special pe baza forajelor efectuate în partea de vest a țării unde, datorită unei importante anomalii geotermice ce afectează această zonă, se obțin ape cu temperaturi ridicate de la adîncimi mici (valoarea gradientului geotermic al zonei este de aproximativ 22 m/grd. față de valoarea medie a acestuia de 33 m/grd.). Analizate din punctul de vedere al valorificării conținutului de căldură, prezintă interes straturile acvifere de adîncime generate în orizonturile permeabile ale depozitelor panoniene, cretacice și triasice. Sînt chiar și cîteva realizări în acest sens.

— De ce rezerve de apă se dispune ?

— Din cauza numărului redus de foraje, nu a putut fi calculată rezerva de apă decît la complexul acvifer generat în stratele de nisipuri din partea inferioară a panonianului superior — zona Crișul Repede — Valea Ierului. Pe datele cunoscute azi, s-a apreciat că sînt rezerve exploatabile de apă termală în valoare de peste 76 mil. m³/an, și a căror temperatură la suprafață se situează între 50 și 90°C, ceea ce înseamnă o temperatură medie la suprafață a rezervelor de 70° C.

— Nu e oare o temperatură prea mică pentru scopuri energetice ?

— Pentru producerea de energie electrică e prea mică. Avem convingerea însă că în forajele care se vor efectua, se vor scoate în evidență și ape cu temperaturi mai ridicate și chiar abur. Din punct de vedere al energiei termice, suscită mult interes. Calculele au arătat că potențialul geotermic — cunoscut în prezent — al rezervelor confirmate este de aproximativ 5,3 mil. Gcal/an. Considerînd o cotă de valorificare minimă de numai 10% din acest potențial, economia de combustibil ce se obține este de aproximativ 76 000 tone/an combustibil convențional, respectiv 270 000 tone lignit/an. Schemele uzuale de folosire pot oferi însă cote de valorificare de pînă la 30%, respectiv economii de combustibil de aproximativ 230 000 tone combustibil convențional pe an sau aproximativ 800 000 tone de lignit/an. Iar în cazul unor scheme perfecționate de utilizare, se pot lua în considerare cote de valorificare de pînă la 50%. În aceste condiții, numai apele termale cunoscute din complexul Crișul Negru — Valea Ierului pot oferi, prin folosire, economii de combustibil de aproximativ 380 tce/an, respectiv aproximativ 1 350 000 t lignit/an! Din cifrele prezentate reiese importanța care trebuie acordată la stabilirea schemei de utilizare a fiecărei surse geotermice în parte. Ne-am referit aici doar la un complex acvifer, cel de la Săcuieni, dar, fără îndoială, cunoașterea a ceea ce există în tot bazinul Oradea—Valea Ierului și valorificarea acestor depozite ar putea stîrni interesul includerii lor în gama resurselor energetice a țării. Pentru aceasta, e nevoie în primul rînd de inventarierea lor, a tuturor acestor „puncte calde" repartizate pe teritoriul țării, cunoașterea debitului de apă termală și a posibilităților tehnico-economice de valorificare a lor.

Aceste cercetări privind valorificarea complexă a resurselor hidrogeotermice (ape termale subterane) din țara noastră fac parte din programul prioritar de cercetare coordonat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

Ziua și noaptea se face pe gheață descărcarea echipamentului științific, a materialelor de construcții, mașini de tracțiune, avioane și alimente.

CONTINENTUL ENIGMELOR...

...astfel s-ar putea denumi acest vast și uluitor colț al Terrei — Antarctica. Dacă ar fi cu putință, prin imposibil, desprinderea uriașului scut de gheață, privirea ar descoperi înalte vîrfuri stîncoase, lanțuri de munți și imense platouri și văi adînci. Dar dacă privirea noastră este oprită să treacă mai departe de platoșa de gheață, vom „pipăi" relieful cu ajutorul sondelor radiofizice și vom aprecia componența mineralogică cu instrumentele de sondaj ale geologilor. Dar sînt locuri aici unde gheața s-a retras și pămîntul pare ciudat, fără îmbrăcămintea lui albă... de rigoare. Conducătorul sectorului cercetărilor antarctice de la Institutul Arctic și Antarctic al U.R.S.S., Leonid Dubrovin, într-una din plimbările sale făcute în regiunea numită Regina Maude, a observat niște concrețiuni pe o stîncă. A rupt cîteva bucățele și — incredibil ! — era acea „ceară montană", atît de bine cunoscută pentru proprietățile ei curative ! O descoperire care reamintește — a cîta oară ?! — de vegetația care în urmă cu 10—20 de milioane de ani (acesta ar fi timpul trecut de la înghețarea continentului, după cele mai recente dovezi aduse de specialiști) pierea sub scutul de gheață.

Soarele învață meseria de metalurgist...

Astăzi cînd problema găsirii de noi surse de energie preocupă lumea modernă, aproape că am și început să ne obișnuim cu ideea că unul dintre depozitele cele mai promițătoare de energie se află... în soare Se vorbește mult, de pe acum, de viitoarea centrală heliotermică orbitală și de posibilitatea folosirii terestre a celulelor solare. Dar și pînă la realizarea acestor proiecte, studii și experimentări, soarele și-a făcut ucenicia, încălzind locuințe, sere, desalinizînd apa mărilor. De astă dată însă este vorba de o nouă meserie sau, altfel spus, de o nouă aplicație a energiei radiației solare : în metalurgie. Victor Trefilov, membru corespondent al Academiei de științe din Ucraina, a anunțat primele experiențe realizate la Institutul de materiale din Kiev. Focalizînd razele solare cu ajutorul unor oglinzi — unor componente optice — s-au putut topi metalele cele mai greu fuzibile. De fapt, manevrînd „oglinzi", mari de doi metri în diametru, s-a obținut un fascicol dens de radiații, avînd doar cîțiva milimetri diametru. Astfel, temperatura a atins 3 500 grade C Această energie este capabilă în speță să topească titanul, niobiul și aurul, sub presiune înaltă.

...ȘI ATOMUL PE CEA DE SIDERURGIST

Japonia, Statele Unite, R.F.G. studiază intens posibilitățile unei siderurgii nucleare și aceasta mai ales de cînd știu că pot conta în viitor pe reactoare cu temperaturi înalte. Importanța coxului în siderurgia tradițională derivă din dubla funcțiune pe care o îndeplinește : cea de a furniza temperaturile necesare de peste 1 000° C și de a provoca reacția de reducere a oxizilor de fier indispensabili pentru obținerea fontei. Or, atomul nu îndeplinea niciuna dintre aceste cerințe Reactoarele atomice furnizau, e drept, temperaturi de 500° C, dar acestea erau insuficiente. Odată cu reactoarele de înaltă temperatură, primul obstacol a fost înlăturat. Se făcea deci primul pas. Și totuși atomul nu putea face ceea ce făcea cărbunele. S-a căutat atunci un nou corp reductor al oxizilor de fier. A fost ales hidrogenul. Pentru a se obține hidrogen — din metan, a fost pusă la contribuție căldura atomică. Trecînd rînd pe rînd, peste dificultățile întîmpinate și învinse s-a reușit în final să se îndeplinească toate condițiile pentru a se obține reacția chimică de reducție. Este interesant că specialiștii nu s-au oprit la acest stadiu ci au pretins mai mult. Căldura reactorului a fost folosită și la vaporizarea apei și la generarea electricității după procesele clasice ale centralelor nucleare. Electricitatea va alimenta convertizoarele funcționînd cu arc electric Astfel, siderurgia nucleară se va organiza în complexe de lucru foarte ramificate și unde „atomul" va constitui partea centrală. Și, așa cum se afirmă într-o notă informativă, este vorba de o realizare ce va asigura cele mai scăzute pierderi energetice Japonia se pare că va fi una dintre primele țări, dat fiind criza de cărbune de care e amenințată, care se va lansa în siderurgia nucleară Se prevede primul mare furnal atomic încă în 1979

MEDICINĂ

FEBRA CONTRA VIRUS

O creștere a temperaturii este un semnal de alarmă și o indicație prețioasă în diagnostic. Dar nu numai atît. Febra are un rol fundamental în lupta împotriva infecțiilor virale.

Aveți febră ? Splendid ! vor exclama medicii astăzi fără umbră de ironie și spre stupoarea dv. Oare ce poate fi imbucurător într-o stare febrilă ? Ei bine, între altele, înseamnă că organismul dv. se apără. Prof. André Lwoff, laureat al premiului Nobel — și nu este singurul care avea să demonstreze acest fenomen — a arătat că hipertermia favorizează lupta organismului împotriva infecțiilor virale. O mai veche dovadă experimentală este pneumonia vaccinală a iepurelui. Injectarea virusului vaccinal în traheea iepurelui, antrenează o infecție pulmonară cu febră. În 30% din cazuri, e mortală. Interesant însă este că dacă medicamentele administrate, să spunem amidopirină, scad febra, procentul de mortalitate crește vertiginos : 81%. Virusurile se multiplică cu efuziune și bătălia organismului este pierdută. Prof. André Lwoff arăta de pildă că multe boli virotice ar fi putut fi combătute mai eficient prin hipertermie. Poliomielita, spunea el, atunci cînd făcea ravagii ar fi trebuit tratată mai degrabă prin hipertermie — s-ar fi diminuat și gravitatea infecției și a sechelelor. S-a recurs la hipotermie și rezultatele au fost mediocre. Pentru că e destul să observăm ce se întîmplă la nivelul celulei-gazdă. În primele trei ore de la infectare, sînt liberați 200 de noi vibrioni. Dacă temperatura e ridicată la 40°, multiplicarea este mult limitată. La fel, în cazul gripei. Multiplicarea virusului este foarte puternică la 35°, se reduce la 37° și este practic oprită la 40°. Dar ce se întîmplă exact la nivel celular pentru ca febra să influențeze multiplicarea virusurilor ? Iată ce ne spune într-un articol din revista „Science et Avenir", Marie José Durieux, urmărind cercetările ce se fac astăzi în laboratoarele medicinii, fiziologiei, biochimiei. Pentru că trebuie subliniat că înțelegerea acestui fenomen, cu încă multe necunoscute, a fost posibilă printr-o serie de tehnici moderne, cu ajutorul microscopiei electronice și a dozajelor histochimice. Așadar, de ce ?

„În interiorul celulei, infecția virală este combătută prin enzime ce se găsesc în interiorul unor saci mici aflați în citoplasmă și numiți lisosomi. Sub efectul infecției virale, lisosomii, sacii aceștia, se sparg. Explodează, liberînd enzimele care pornesc la atac împotriva virusurilor. S-a contestat faptul că febra este cea care favorizează această deschidere întempestivă a lisosomilor și eliberarea enzimelor. Substanțele anti-inflamatoare cum sînt cortizonul și derivații lui au un efect invers : se opun la deschiderea lisosomilor, întărind rezistența membranei". Cercetări foarte recente studiază de altfel comportarea membranei și a „evenimentelor" din membrană.

Fără a intra în amănunte de specialitate, să reținem rolul febrei surprinzător de important în lupta împotriva infecției virale. Bineînțeles că și alți factori se întîlnesc, cum sînt, de pildă, variațiile de aciditate ale mediului. Aceste variații, ni se explică, sînt legate de afluența globulelor albe în zona „beligerantă". Iată că se produce aici o aglomerare celulară. O „mobilizare" intensă, care determină celula să funcționeze într-un mediu anaerob. Se produce o creștere a acidității, ceea ce constituie un factor inhibant pentru dezvoltarea virală. Iar faptul că s-a produs aici o aglomerare celulară, făcînd ca temperatura locală să crească, se adaugă la febra generală a organismului În afară de acest rol al febrei, cercetările întreprinse au scos în evidență importanța factorilor nespecifici în lupta împotriva virusurilor. Se pare că acești factori au importanță mai ales în momentul cînd apărarea imunologică a organismului încă nu a acționat eficace. Mobilizarea și intrarea în luptă a armatei anticorpilor cer puțin timp — cîteva zile pînă a se da primele bătălii cu primele rezultate. Și pînă atunci, reacția febrilă acționează. Ea se declanșează imediat. Dar și alți factori au putut fi studiați în această situație de luptă : interferonul, aciditatea mediului, hormonii..

Imaginea dată e foarte schematică, dar poate îndeajuns de plastică pentru a înțelege de ce febra e considerată un factor de luptă, și de ce, la noi în țară ca și în alte mari laboratoare, cercetările privind hipertermia sînt extrem de interesante. O cunoaștere mai bună a acestor „întîmplări" la nivel celular și „organizări" la nivelul membranei celulei ar putea fi foarte promițătoare în combaterea unor maladii virale grave. Vom reveni în pagina noastră cu cîteva dintre rezultatele de pînă acum obținute în laboratoarele medicinii.

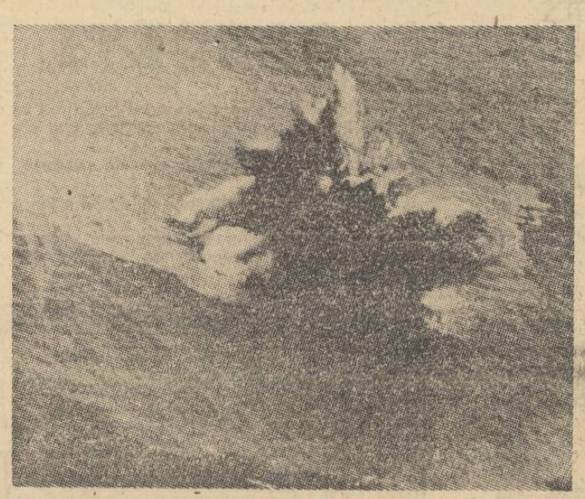

A DISPĂRUT O INSULĂ!

„Trimiteți echipa de intervenție ! S-a întîmplat un accident ! Un accident al naturii. A dispărut o insulă !" sau... „Un vulcan a erupt !" sau... „S-a întîmplat un dezastru ecologic !" Bineînțeles telefoanele sau telegramele oamenilor de știință, anunțînd un eveniment deosebit și imprevizibil nu sînt astfel concepute. Dar, în esență, este vorba de un semnal de alarmă, și de o cerere de intervenție promptă. De cîțiva ani, Institutul Smithsonian de la Cambridge, Massachusetts, a înființat un centru al fenomenelor efemere, din care fac parte echipe de intervenție rapide destinate observării acestui gen de fenomene naturale. Astăzi 2 300 de persoane (din 138 de țări) și-au luat această sarcină de a veghea „accidentele" naturii, semnalîndu-le Institutului. Motivul ? Adesea specialiștii ajungeau prea tîrziu pentru a surprinde un fenomen în desfășurare. Dar poate e suficient să notăm cîteva rezultate ale intervențiilor rapide pentru a înțelege eficiența lor. Datorită acestei organizări s-a constatat că de fapt erupțiile vulcanice sînt de cinci ori mai numeroase decît se credea, majoritatea scăpînd observației și înregistrărilor vulcanologilor. Tot, prin intervenția specialiștilor de la centrul din Cambridge, s-a reușit să se înțeleagă motivele care au dus la moartea unor păsări în Pennsylvania.

ATENȚIE, CEAȚĂ LA 8 KM

Un electronician englez, John Dawson, și-a prezentat instrumentul său de detectare a ceței în condiții reale, cu automobilul său pe autostradă. Cu 8 km înainte de a intra în ceață, o mică lumină gălbuie se aprinde avertizînd. Cînd automobilistul se apropie numai la 3 km, dispozitivul emite un semnal sonor și o luminiță pilpiindă roșie, fiind astfel încunoștiințat că trebuie să ia o hotărîre : se întoarce sau încetinește. În imagine, micul dispozitiv. Se compune dintr-un detector (la dreapta) ce se așează pe parbriz și care trimite semnale unui receptor de la bord (în stînga). Orice automobilist îl poate instala pe mașina sa în 10 minute, racordîndu-l la patru fire electrice. Bineînțeles, în momentul cînd va fi produs în serie...

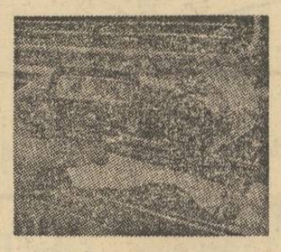

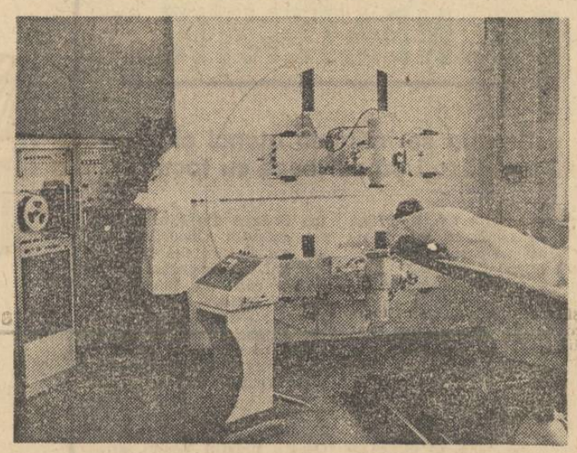

Ultrasunetele „descoperă" secretele organismului

Medicii vor putea apela la serviciile unui „detectiv" discret și infailibil pentru a-și preciza diagnosticul. Numele lui e de pe acum celebru în investigările diferitelor domenii — în cercetare, industrie, agricultură... În medicină, și-a început activitatea urmărind creșterea fătului în timpul vieții intrauterine. Este vorba de... ultrasunete. Spuneam că este un detectiv infailibil nu numai pentru precizia informațiilor dar și prin multitudinea lor — furnizează mai multe decît se obțin cu alte metode. Cel puțin aceasta este afirmația prof. John Mallard, un remarcabil inventator care conduce echipa de fizicieni a școlii de medicină de la Universitatea din Aberdeen, Scoția. „Tehnica aceasta prezintă numeroase evantaje, nu e periculoasă pentru pacient și nici dureroasă, a declarat ei ziariștei Diane Morgan, din Scoția. Zona corpului ce urmează a fi examinată, este expusă „privirii" dispozitivului de explorare — un transductor — care este plimbat pe deasupra zonei. Undele sonore inaudibile, sînt trimise în regiunea respectivă a corpului și reflectate la suprafața organului iar apoi conectate la un mic ecran, unde „imaginea" este vizualizată. Echipa prof. Mallard efectuează actualmente experiențe cu un dispozitiv mai perfecționat, lucrînd pe aceleași principii de bază, dar furnizînd informații suplimentare. Cercetătorii studiază de asemenea și alte două instrumente al căror rol ar fi de a repera tumorile maligne.

CHIMIE

DIN MIRACOLELE ȘI MISTERELE MIEREI

Știți că mierea are o dublă origină: vegetală și animală? O serie de necunoscute încă în acest produs cu care se delecta și omul din neolitic — îi obsedează astăzi pe cercetători. Piața internațională a medicamentului este viu interesată de produsele albinei.

Este aproape de necrezut că mierea care pare să dețină recordul de vechime printre alimentele dulci gustate de om, mai păstrează încă atîtea secrete, mai promite încă atîtea surprize ! „Este un produs biologic încă destul de puțin cunoscut" afirma directorul stației de cercetare asupra albinei și insectelor sociale a Institutului de cercetări agronomice din Franța Jean Louveau, într-un articol recent care acoperă o pagină întreagă a ziarului „Le Monde". Ce știm astăzi despre acest produs cu care se delecta și omul din neolitic ? Să ne folosim de datele furnizate de specialistul francez. În medie, o miere obișnuită — pentru că se cunosc nenumărate varietăți de miere — conține 17% apă, 78% zaharuri și 5% diferite alte substanțe. Dintre zaharuri cele mai importante sînt glucoza și fructoza care reprezintă între 80 și 90 la sută, apoi vin maltoza, zaharoza, melezitoza, erioza, kestoza... Lista e foarte lungă și cu toate acestea ea a rămas... deschisă. În fiecare an, cu fiecare descoperire, numărul crește. Există de asemenea zaharuri cu formulă chimică complexă, neidentificate cu precizie. Dar în afară de acestea mai sînt în miere acizi organici — s-au găsit vreo cincisprezece. Și acizi aminați — vreo optsprezece. Și săruri minerale. Potasiul este cel mai puternic reprezentat, apoi vin clorul, sulful, calciul, sodiul... În medie cantitatea de săruri minerale din miere nu depășește 0,1 pînă la 0,2%, dar variază foarte mult. Se pare că e vorba de substanțele aduse de nectar ceea ce ar permite să se stabilească o legătură între compoziția minerală a mierii și aceea a solurilor regiunii de unde a fost recoltată. Cercetările în această privință sînt foarte la început. Mai sînt și vitaminele. Contrar a ceea ce se crede în general... ele nu abundă. Practic, se limitează mai mult la grupa B. Mai sînt apoi enzimele. Și substanțele aromatice. Nu ne-am propus să facem o listă... și oare am putea-o face ? !

Acestui produs atît de răspîndit și care pare să ambiționeze astăzi știința și tehnica contemporană, care pare să intereseze astăzi atît de mult piața internațională a medicamentelor, i-ați putea preciza origina ? E vegetală sau animală ? Și una și alta. E adevărat, mierea își are originea într-un produs vegetal — nectarul. Dar albina lucrătoare aspiră nectarul și-l poartă la stup, trecîndu-l albinelor care o așteaptă în interior. Jean Louveau arată că prin experiențele făcute, cu ajutorul radioelementelor s-a demonstrat că în stup, hrana lichidă circulă repede de la o albină la alta. Introducîndu-se într-o familie, o albină încărcată cu sirop marcat cu aur radioactiv (198 Au), în răstimpul unei zile nenumărate albine au devenit radioactive, dovedind marea circulație a siropului. Și în timpul acestei treceri de la o albină la alta, din celulă în celulă nectarul se concentrează. Cea mai mare parte a apei se evaporă, dar această concentrație nu este singura transformare observată. Sub acțiunea secrețiilor salivare ce se adaugă la fiecare preluare de către faringe, zaharurile sînt supuse unor importante acțiuni enzimatice. Și s-a constatat că în timp ce nectarul conține, în general, multă zaharoză, acest zahăr nu se mai regăsește în miere decît într-o proporție foarte mică. Așadar și o origine animală.

Dar nu am dat aici decît cîteva date pentru a avea o imagine... aproximativă despre acest produs biologic care ar merita mai multă atenție decît i-o acordăm.

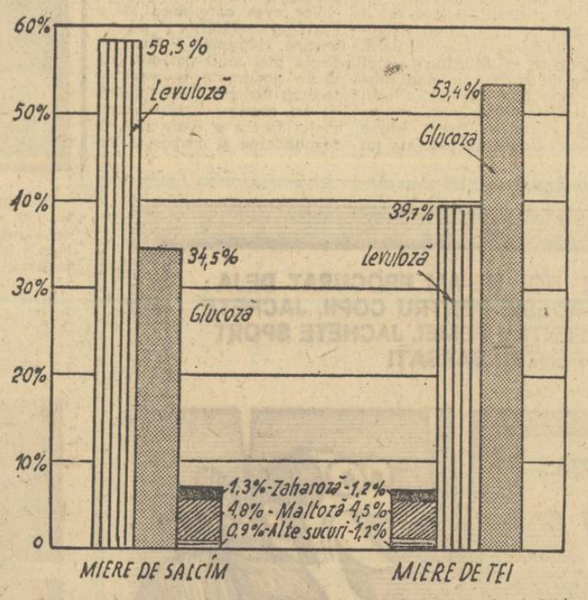

Deși există o compoziție globală destul de omogenă, variabilitatea în cadrul limitelor normale este... uimitor de mare. Iată, ca un exemplu, proporțiile de zaharuri la două varietăți de miere de salcîm și de tei.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

MODA

SARAFANUL ÎN MAI MULTE VARIANTE

Cele cinci modele de sarafan se pot croi după același tipar, cu mici transformări la decolteu. Tiparul se face în pătrate cu latura de 10 cm.

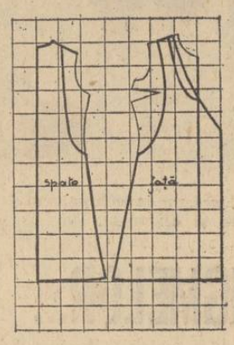

1. Sarafan cu o deschizătură adîncă în față. Se închide cu șireturi și e bordisit cu tigheluri.

2. Aceeași croială dintr-un material în carouri, avînd decolteu ascuțit și drept garnituri aparte, buzunarul și fularul.

3. Modelul realizat dintr-un material în culoare închisă, tot în carouri, se poartă cu bluză albă, chemisier.

4. Pentru a obține acest sarafan plic, se lasă 10 cm în afară din mijlocul feței care este închis cu un cordon ce formează talie înaltă.

5. O mică platcă, buzunare și tiv din stofă în culoare contrastantă cu cea din care este confecționat sarafanul, dau o notă originală acestui sarafan.

Desene de Tanți PFENNINGS

Ale'i d'aci

MĂTASEA ȘI FRUMOSUL INDUSTRIAL

„Artind" ne invită din nouă să admirăm frumosul în industrie. Centrala mătăsii ne demonstrează, prin talentul creatorilor săi, ce delicate sau îndrăznețe culori și desene pot avea mătăsurile pe care le fabricăm! Ne răsfățăm privirile și visăm — mai ales noi femeile — să fim puse în încurcătură atunci cînd vom avea de ales. Magazinul Gioconda e o mostră a posibilităților. Expoziția de la „Artind" e o promisiune mai strălucită. Și e pentru 1974...

NASTURI, BLĂNURI ȘI EȘARFE CU FLORI

Mai moderni ca oricînd, nasturii se poartă în cantități din ce în ce mai „serioase". Din lemn (chiar nevopsit), din metal, din piele sau din plastic, nasturii își găsesc locul la gît, pe fuste, pe buzunare, pe umeri și pe mîneci. Ei sînt cea mai căutată garnitură vestimentară. Alte podoabe moderne: blana — în primul rînd cea de vulpe și în special vulpea roșie — aplicații de tot felul, chiar dacă seamănă a petice, eșarfe purtate pe cap sau lăsate neglijent pe umăr și încă un amănunt deosebit — o floare prinsă pe eșarfa care înfășoară obrajii, într-o parte, în dreptul urechii, ca și cum ar fi un cercel.

DIRIJOARE LA NUMAI 25 DE ANI

Femei dirijor, iată o activitate ocolită de acestea. Astăzi încă această profesie este aleasă, rareori, de femei. Claude Manlay însă, a ajuns dirijor la numai 25 de ani luînd premiul întîi la Conservatorul din Paris și, în ciuda scepticismului multor colegi, ea își exercită cu mare seriozitate profesia, spunînd celor care se miră sau își manifestă neîncrederea: „Revendic cu foarte mult calm un lucru la care cred că am dreptul".

PĂSĂRELELE CÎNTĂ LA COMANDĂ

Într-un parc australian din Adelaida, pot fi ascultate păsărelele cîntînd, printr-o simplă apăsare de buton. Ele cîntă, odată comanda făcută, ca niște adevărate soliste, producîndu-se pe rînd, iar cîntecele sînt difuzate din arbori, unde pot fi văzute reproduceri ale diverselor specii de păsări, care trăiesc în cîmpia australiană.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme de învățămînt

VICTOR BUMBACARU — București: În Editura didactică și pedagogică a apărut o lucrare ce v-ar putea folosi în activitatea dv. Este vorba de „Ghidul pedagogic pentru maistrul instructor", alcătuit de un mare număr de colaboratori, lucrare coordonată de Romeo Dăscălescu. Ghidul anticipează cartea de pedagogie profesională, care așa cum se subliniază în „cuvîntul înainte" al lucrării, nu mai poate fi mult întîrziată. Pînă atunci însă, lucrarea ce v-o recomandăm poate să vă dea numeroase cunoștințe foarte utile muncii.

IOAN MÎNDRU — Sighișoara. Nu vă putem spune încă nimic în legătură cu viitoarele concursuri de admitere în învățămîntul superior. Așteptați broșura specială pe care Ministerul Educației și Învățămîntului o redactează cu cîteva luni înainte de concurs și care este larg difuzată.

VASILE BRADU — Galați. Deși cele cerute de dv. se încadrează la altă rubrică a revistei noastre, totuși vă răspundem deoarece întrebarea are și un caracter școlar. Vă informăm că după datele ce le deținem, numărul elevilor și studenților cuprinși în pregătire pentru sportul de performanță a crescut de la 33 372 în anul 1968 la 56 348 în anul 1972. Începînd cu acest an școlar, toate județele țării dispun de cel puțin o școală sportivă.

CRISTIAN VASILIU — Ploiești: Casele de copii sînt instituții în care se asigură creșterea, educarea și instruirea minorilor rămași fără părinți sau lipsiți de posibilitatea de a fi crescuți în familie. Organizarea lor și activitatea ce trebuie să o desfășoare se încadrează în Legea nr. 11/1968 privind învățămîntul din Republica Socialistă România și Legea nr. 3/1970 privind regimul ocrotirii unor categorii de minori.

NISTOR BARBU — București. În acest an de învățămînt, pe baza noilor reglementări, au sporit răspunderile adunărilor generale ale studenților din cămine, comitetelor studențești și directorilor educativi în privința întregii activități educative din cămine, precum și îndeplinirea obligațiilor gospodărești de către studenți. S-au înființat și concursuri ce vizează buna gospodărire a căminelor.

IOAN BRÎNDUȘ — Craiova: Organizarea și desfășurarea practicii productive a studenților sînt reglementate prin HCM nr. 382/1964 cum și de HCM nr. 750/1970. Întrucît unele din prevederile acestor acte normative nu mai corespund cerințelor actuale, se vor lua, la timpul cuvenit, măsurile de rigoare pentru a fi transpuse în practică prevederile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1972, privind perfecționarea în continuare a practicii productive a studenților.

ST. IONESCU — București — str. Galați. — *Durerile provocate de spondiloză, vor fi calmate de antimigrin și de proceduri fizioterapice. Dar înainte de a merge la clinica de recuperare — spitalul Brîncovenesc, este obligatoriu să vă examineze medicul internist și să vă indice o serie de investigații de laborator.*

MARIA SCHIOPU — Arad. — *Evident că este necesar să vi se facă testările pentru a depista alergenele și să vi se indice un tratament de desensibilizare. Veți avea la specialiștii de la Centrul de alergologie din Calea Victoriei 178, București.*

LILIANA NISTOR — Suceava — *Simptomele*

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

descrise pledează pentru o hiperfoliculinemie și spasmofilie. Vă indicăm Hidrazizin cîte o jumătate comprimat seara și gluconat de calciu — trei comprimate pe zi — asociat cu drageuri vitamina A+ D³ cîte șase pe zi.

CEZARINA SECĂREANU — Vaslui. — *Explozia de carii apărută la fetița dv. poate fi din cauza unei alimentații dezechilibrate. Borcanele de dulceață vor fi încuiate. Dulciurile și făinoasele vor figura în proporție mică în alimentația zilnică, dînd prioritate proteinelor animale: lapte, brînză, unt, ouă și legumelor și fructelor crude. Acestea vor aduce aportul natural de calciu, săruri minerale și vitamine necesare organismului. Vă indicăm să-i dați 15 zile pe lună cedecalcin cîte două drageuri.*

Bineînțeles nu vom rezolva prin corespondență cariile apărute — ocolind serviciul de stomatologie. Indicațiile noastre sînt cu rol profilactic.

UN MINUT DE NEATENȚIE...

...Sau ce se întîmplă atunci cînd copiii sînt lăsați să se joace cu focul

O gospodărie se încheagă cu trudă, fiecare obiect cu care este înzestrată e rodul muncii unei întregi familii. Ținem la lucrurile din casă, la tot ce agonisim, la buna starea noastră, pe care o sporim cu fiecare an ce trece. Un copil, suprema bucurie a unei familii, bunul ei cel mai de preț, se crește cu dragoste, cu sacrificii; cu preocupare de fiecare zi, de fiecare oră. E deajuns, însă, un minut de neatenție pentru a-ți șterbi gospodăria, pentru a pierde din agoniseala multor ani de muncă! Este suficient ca un părinte să uite sau să neglijeze o îndatorire elementară, pentru a plăti foarte scump, uneori cu viața propriului copil. De pildă, există o obligație simplă dar fără drept de apel pentru părinți: aceea de a păstra substanțele toxice, medicamentele și chibriturile în locuri care să nu fie accesibile celor mici. O obligație nescrisă, ca și aceea de a le explica, atunci cînd pot deja înțelege, pericolul jocului cu bețișoarele de chibrituri sau cu jarul din sobă ce pot declanșa o vîlvătaie distrugătoare.

Părinții știu toate acestea. Nu spunem nimic nou. Nici măcar nu putem să le împărtășim metode noi de a feri copiii de mirajul focului. În schimb, le putem oferi argumente de ordinul unor fapte, unor întîmplări uneori tragice. Sperăm să-i convingă mai mult decît orice frază meșteșugită despre educarea copiilor...

Nu contestăm faptul că, uneori părinții își lasă copiii singuri în casă, fiind determinați de anumite situații. Dar cînd și chibriturile sînt ușor de găsit, sau cînd soba nu este bine închisă, jocul periculos poate avea consecințe destul de grave. Într-o atare situație, în locuința lui Ion Drăgan din Rîmnicu Sărat, micuții Gheorghe, de doi ani și sora lui, Nina, de trei ani, au declanșat un incendiu care nu numai că a distrus bunuri din gospodărie, dar s-a soldat cu moartea băiatului și cu arsuri grave, de gradul II și III, pe 15 la sută din suprafața corpului fetiței. Trist epilog!

Singuri și ei în casă, Rodica și Nicolae, fiica și fiul lui Nicolae Costea din comuna Oșești, județul Vaslui, atrași de strălucirea focului din sobă s-au jucat pînă ce lucrurile din casă s-au aprins iar ei au murit asfixiați. Tot de la sobă, care nu era bine închisă, a căzut niște jar pe preș. Iar Ilie Tătaru, în vîrstă de numai doi ani, lăsat singur în casă de părinții lui, s-a asfixiat. Asta s-a întîmplat în Vlădești, județul Vîlcea. Vă închipuiți durerea și mustrările de conștiință ale părinților. Ce răspunderi dramatice atrage o neglijență!

Găsind prea ușor chibriturile, copiii Marin Neagu și Margareta Soane din comuna Bildana, județul Ilfov, au aprins o căpiță de fîn, jucîndu-se în curtea gospodăriei lui Gheorghe Neagu. Flăcările puternice i-au cuprins așa de repede, încît n-au mai putut fi salvați. Două familii îndoliate! Cam în același fel, au procedat și fetițele Adriana Ciobanu și Lăcrămioara Aristoiu, în curtea casei lui Octavian Ciobanu din comuna Baia, județul Tulcea, umblînd cu chibriturile în căpița de fîn unde își găsiseră culcuș. Bieții copii! Au ars ca torțele!

Vor avea oare darul de a convinge relatările acestor tragice întîmplări? Vor reflecta mai mult părinții, la unele amănunte pe care le trec cu vederea? Să sperăm. Și nu greșim, credem, dacă mai facem o dată apel la răspunderea și dragostea lor

COLȚUL PENTRU OASPEȚI

Fiecăruia dintre dumneavoastră îi poate sosi un oaspete. În lipsa unei camere speciale, iată cîteva idei ușor de amenajat.

a. O canapea suprainălțată ascunde această saltea tocmai bună la nevoie.

b. Un pat rabatabil în dreptul dulapului mare, gospodăresc, din camera de zi.

c. Un sistem supraetajat de paturi gen „vagon de dormit" unde de-a lungul grinzii de susținere veți prinde cîteva rafturi pentru cărți, bibelouri etc.

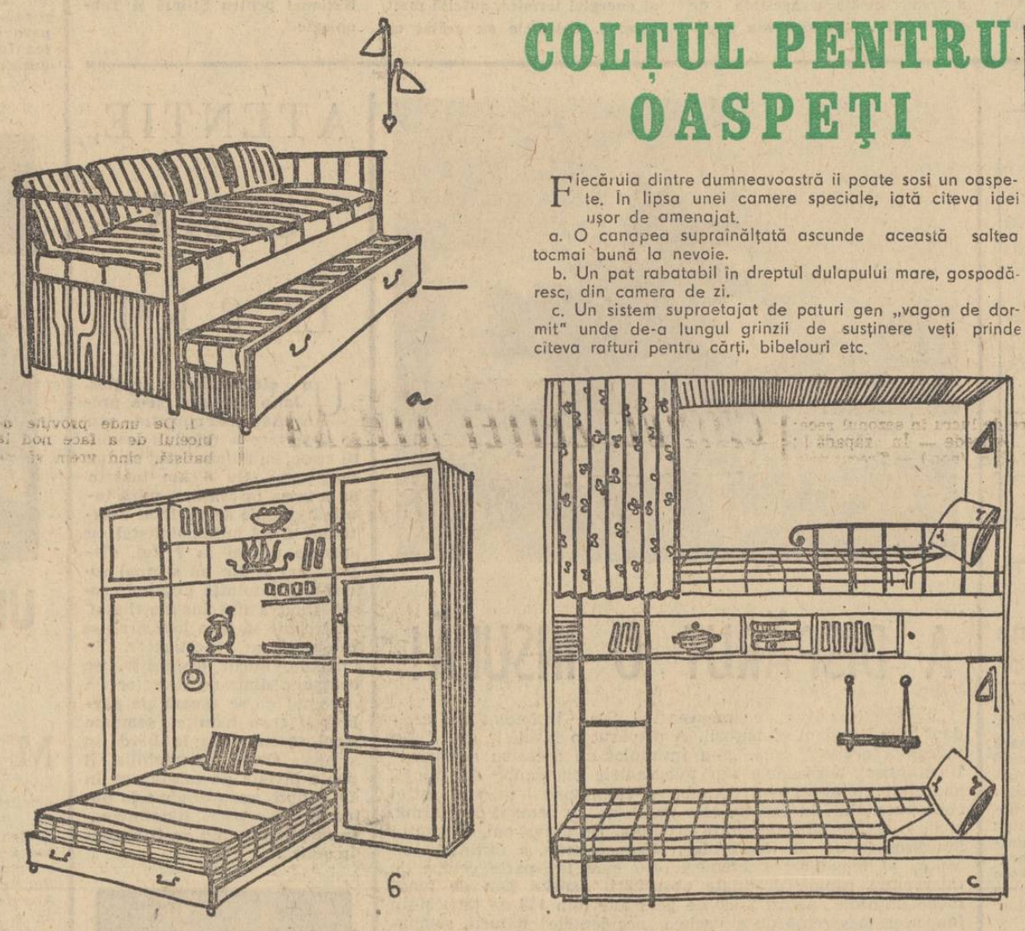

ÎN SPRIJINUL TINERELOR GOSPODINE

Crema de vanilie cu sos de zahăr ars

1). Ingrediente: 1 l de lapte, 150 g de zahăr, ½ baton de vanilie, 6—8 ouă, 15—20 bucăți de zahăr pentru caramelizat, 2 linguri de apă.

2). Fierbeți laptele cu zahărul și vanilia despicată în două. Păstrați-l deoparte la cald. Luați o formă rotundă de tablă. În lipsa ei puteți

folosi o crăticioară smălțuită cu smaltul nesărit și pe care n-o folosiți la făcut mîncăruri cu ceapă, căci crema ar căpăta un gust neplăcut. Puneți în ea zahărul bucăți și turnați peste el 2 linguri de apă. În loc de zahăr bucăți la nevoie, puteți folosi 3 linguri de zahăr tos, pe care de asemenea îl veți umezi cu apă. Topiți zahărul pe flacără potrivită, pînă ce capătă o culoare cafenie nu prea închisă. Zahărul prea tare ars are un gust amar. Înclinați forma în toate părțile. Zahărul ars trebuie să ungă bine pereții pînă la înălțimea la care va ajunge crema. Astfel îmbrăcată cu caramel, lăsați forma să aștepte.

3). Bateți într-un castron ouăle întregi, dar nu prea

mult ca să nu le faceți spumoase, albușul trebuie doar să se amestece cu gălbenușul

4). Turnați peste ouă laptele fiert, amestecînd într-una.

5). Puneți crema în forma cu pereții îmbrăcați cu zahărul ars și așezați-o în bain-marie (un vas mai mare cu apă clocotită). Dați-o la cuptor cu foc potrivit, timp de circa 45 de minute. Apa din bain-marie nu trebuie să fiarbă. Dacă scade prea mult mai adăugați puțină, turnînd cu atenție ca să n-o puneți peste cremă. Ca să verificați dacă e gata, scuturați ușor forma, crema trebuie să fie

închegată. Pentru mai multă siguranță, înfigeți în mijlocul cremei un pai subțire sau o andrea. Paiul (sau andreaua) trebuie să iasă curat. Crema poate fi lăsată la răcit

6). De preferință crema se răstoarnă a doua zi. Dacă vă grăbiți, n-o răsturnați totuși decît după ce s-a răcit foarte bine. Cu un cuțit desprindeți crema de pe marginea de sus a formei. Acoperiți-o cu un platou destul de mare ca să cuprindă sosul de zahăr ars format la fiert. Răsturnați. Scoateți cu grijă forma.

Uneori pe pereții ei mai rămîne zahăr netopit. Desprindeți-l cu vîrful unei lame de cuțit, turnați 1—2 linguri de

apă și lăsați-l să se dizolve pe flacăra mică. Adăugați-l la cel din platou.

Variante

Puteți obține o cremă cu diferite arome:

Caramel: Ardeți jumătate din cantitatea de zahăr, destinată îndulcirii laptelui, pînă ce capătă o culoare aurie. Stingeți-l cu puțin lapte. Atenție să nu dea în foc. Adăugați-l, amestecînd mereu în laptele pentru cremă.

Ciocolată: Înainte de a turna laptele peste ouă, amestecați în el 100 g de ciocolată topită în puțină apă.

Cafea: Adăugați în lapte 2—3 linguriță de nescafé sau un păhărel de cafea foarte tare.

Această cremă poate fi făcută și în forme mici individuale.

Încercați, numai dacă aveți destulă răbdare și de abia după ce ați încercat să faceți o cremă în forma mare, adică după ce ați căpătat oarecare îndeminare.

Crema poate fi servită cu frișcă și la dorință cu fursecuri de preferat „langues de chat" (de la cofetării).

Olimpia ȘTEFANESCU

(5543A)

PENTRU FRUMUSEȚEA DUMNEAVOASTRĂ!

Fericirea de a fi frumoasă, acest vis al tuturor femeilor este acum realizabil! Numeroase produse cosmetice și de parfumerie, de cea mai bună calitate, vă stau la dispoziție.

IN MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM găsiți un sortiment variat de loțiuni de demachiat, ape de colonie, rujuri, farduri, creme de față, dezodorizante, pudre, șampoane pentru păr, truse de manichiură care vă asigură o ținută îngrijită, vă dau farmec și prospețime.

(5591)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ PE LUNA DECEMBRIE 1973

prezentată de Dumitru BACINSCHI
director adjunct științific la Institutul de meteorologie și hidrologie

Evoluția fenomenelor meteorologice din luna noiembrie ne-a confirmat că toamna acestui an a fost lungă și frumoasă. Abia în ultimele zile din această lună, ninsorile ce au cuprins toate regiunile țării atestă faptul că iarna bate la ușă.

În ceea ce privește prognoza noastră pentru luna noiembrie, considerăm că ea a ilustrat mulțumitor aspectul vremii. Spunem mulțumitor, pentru că perioadele 6—10 și 17—22 noiembrie, prezentate de noi cu precipitații, au fost mai bune, mai calde, în special în sudul țării. În schimb, valul de ninsori din perioada 27—30 noiembrie a fost corect prevăzut și dacă putem vorbi de o compensare, atunci aceasta ne-a adus satisfacție.

Referindu-ne la timpul probabil din luna decembrie a acestui an, sîntem în măsură să precizăm că din punct de vedere termic, primele două decade ale lunii vor fi destul de calde iar ultima decadă mult mai rece. Cantitățile de precipitații ce vor cădea, vor fi apropiate cantitativ, de valorile normale, fiind mai frecvente și mai abundente între 6—10, 16—20 și 23—27 decembrie.

Cîteva intervale caracteristice :

1—5 DECEMBRIE : Vreme relativ rece la început apoi în încălzire. Precipitații locale. Temperaturile minime între —6 și +4 grade iar cele maxime între 0 și 8 grade. Ceață.

6—10 DECEMBRIE : Vreme în curs de răcire ușoară. Precipitații sub formă de ploaie, lapoviță și ninsoare. Vînt cu intensificări. Temperaturile minime vor coborî sub 0 grade, iar cele maxime nu vor depăși 6 grade.

11—15 DECEMBRIE : Cer variabil. Precipitații slabe, locale. Temperatura aerului în creștere ușoară.

16—20 DECEMBRIE : Vreme în general închisă. Precipitații și sub formă de ninsoare. Vînt moderat din nord. Seara și dimineața, ceață.

21—25 DECEMBRIE: Vreme în răcire. Ninsoare. Vînt cu intensificări din nord și nord-est. Temperaturile minime vor coborî pe alocuri, pînă la — 15 grade, iar valorile maxime nu vor depăși, decît pe alocuri, valori de +2 la +4 grade.

26—31 DECEMBRIE: Vreme rece cu cer variabil. Ninsori locale. Temperatura aerului rămîne practic, staționară.

Așadar, se pare că iarna va intra în toate drepturile, odată cu data ei astronomică — 22 decembrie, ziua solstițiului de iarnă. Nici iarna nu stă acasă — Are de lucru în sezonul rece; 9) Limpede — În zăpadă ! ; 10) Porc (pop.) — Trecut prin anotimpul rece ; 11) Pronume — Albe — Urmă... pe zăpadă ! ; 12) Patinoare rustice — „Geamantanul" lui Moș Gerilă ; 13) Cristale de gheață (sing.) — Crivăț (pl.).

VERTICAL : 1) Cerne fulgii de zăpadă — „Venit-a...", piesă de Eugene O'Neill ; 2) Autorul poeziei „Cînd crivățul cu iarna..." — Autorul poeziei „Ninge" ; 3) Sobă — De la Polul Nord ; 4) A scris poezia „Sanie" — Refren din colind — Scurtă uvertură ! ; 5) În club ! — Bardul de la Mircești, autorul pastelului „Miezul iernii" ; 6) Hrisoave (inv.) — În centrul orașului Motru ! — Literă arabă ; 7) S-a ciocnit de un aisberg — Cap în Franța ; 8) Autoarea poeziei „Pași pe zăpadă" — Fluviu în Spania ; 9) Măsură mijlocie ! — Oaspetele iernii ; 10) „...scutură prin aer sunătoarele lor salbe. / Răpind sania ușoară care lasă urme albe" (V. Alecsandri) — Ninși, în cele din urmă ! ; 11) Basm tematic de Frații Grimm ; 12) Prozator român contemporan, autorul volumului „Călătorind în țările Nordului" (Horia, n. 1926) — A nu nimeri drumul din cauza trojenelor, de exemplu.

Nicolae PESCARU

Cuvinte rare : IBA, ECA. ILA. AIN. AIL. EBRU.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

SĂ SE AȘTEARNĂ DRUM DE SCRISORI

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

Mă numesc... sînt elevă la Școala generală... în clasa a... (se va vedea, numaidecît, de ce am socotit obligatoriu să scot datele strict reale). *Am trăit treisprezece ani fericiți cu adevărat. Astăzi... fericirea mi s-a întunecat. Și mai jos am să vă explic și de ce. Tatăl meu a cunoscut o fată din Liteni — jud. Suceava. S-au căsătorit și și-au înjghebat o gospodărie care a fost încununată de fericire, odată cu venirea mea pe lume.*

După cinci ani, mama n-a mai voit să stea în Liteni, satul Rașcani, și lăsînd tot ce au agonisit, s-au mutat la Vînători, unde au luat-o din nou de la capăt. Astăzi, avem una dintre cele mai frumoase gospodării din sat. În șapte ani, de cînd sîntem aici, părinții mei n-au știut decît să muncească și să se bucure de progresele ce le fac, ale mele. Și în anul al șaptelea am... intrat în foc. Bunica mea și nora ei, care nu stau cu noi, au început să ne pizmuiască și să privească cu ochi răi fericirea noastră. Au început cu vorbe pe lîngă tata („Cînd tu ești la serviciu — tata lucrează la Drobeta-T. Severin — ea, adică mama, face așa și așa"). Tata nu le-a dat crezare. Ele au continuat, ajungînd să-mi învinuiască mama de necinste. Și mama, hotărîtă, i-a spus tatălui meu să le „astupe gura", dar el, nimic. Atunci... mama a plecat.

Tata a mers după dînsa, a încercat s-o ia înapoi, ea „Nu". Eu îi scriam fierbinte și-i spuneam că tata n-are nici o vină, el n-a vrut să supere pe nimeni, mama tot „Nu". Era greu de noi. După cîteva luni, tata s-a recăsătorit cu o femeie frumoasă, tînără. Încerca să fie bună, recunosc, dar n-o putea înlocui pe Mama. Atunci eu am pus la cale un truc. Am amenințat-o, printr-o scrisoare, că-mi fac felul și mama tot mamă, la nici o săptămînă era acasă. Am așteptat-o la mașină și bucuroase ne-am dus amîndouă acasă. Acolo... ne așteptа cealaltă. Nu au schimbat nici o vorbă. Cînd a venit tata, l-am rugat să aleagă : pe mine și pe mama, sau pe noua mea mamă. Și, după cum era și firesc, ne-a ales pe noi, cealaltă, înțelegătoare, plecînd...

Din nou pace, liniște, înțelegere. Și n-a trecut mult pînă cînd a reînceput furtuna. De data aceasta mama a plecat definitiv la 23 decembrie 1972. Niciodată nu s-a certat cu tata, noi amîndoi l-am iubit-o. Oare de ce nu se gîndește la noi ? M-aș duce eu după ea, dar cine să aibă grijă, cît lipsesc, de tata ? I-am trimis bani, scrisori, degeaba. Distanța dintre Rașcani și Vînători este de sute de kilometri și nu putem pleca după dînsa. Poate că dv. ne veți veni într-ajutor. Aș mai dori ca mamele care cunosc, aici, povestea mea, să-i scrie, să se aștearnă un drum de scrisori de la Liteni la Vînători, pe care dînsa să păsească, regăsind simțămîntul de mamă și de soție. Noi o așteptăm în fiecare zi. În casă am lăsat multe lucruri puse în același loc de dînsa, ca să ne fie mereu prezentă, în amintire măcar. Ajutați-mă să-mi recapăt mama. Cu mulțumiri,

EMILIA"

Dragă Emilia, să nădăjduim — împreună — că acest *curier* dispune de asemenea miraculoasă putere, încît mama dumitate, după atîtea plecări și reveniri, va ajunge, în sfîrșit, din nou, și acum realmente DEFINITIV, acasă. Îți spun drept că, la început, eram foarte tentat să nu fiu chiar de acord cu dumneata, mai ales fiindcă ai uzat de „trucul" acela cu „luatul vieții". Oricum, nu-i o soluție ca să determini o mamă să revină în căminul ei. În focul demonstrației pe care te căznești s-o faci (și reușești) ai uitat însă să-mi explici de ce a plecat *ultima dată* mama. Nu c-aș fi teribil de indiscret, dar n-am priceput de ce ai afirmat că, la 23 decembrie, ar fi plecat... definitiv. Ca să nu înțeleg prea bine nici cum vine asta că, după cîteva luni, tata și-a luat o altă soție — păi era căsătorit legal cu mama dumitale, da sau nu ? — care, la reîntoarcerea primei, pașnică și cumsecade, s-a... retras. Mă bucur nespus că dumneata îți la părinți, atît la mamă, cît și la tată, însă — la vîrsta pe care o ai îți pot spune deschis — amîndoi prea se „joacă" de-a căsnicia, azi aici, mîine-n Focșani, azi cu Leana, mîine cu Tanda... Lor, celor doi părinți care ți-au dat viață, mă adresez acum : bine, oameni buni, dar altceva mai serios n-aveți de făcut, decît să chinuiți bietul copil cu despărțirile și „reunificările" voastre, cu aducerea în casă a altor „soții" pasagere ? Păi dacă sînteți buni și drepți și harnici, gospodari de temei, cum de vă lasă inima să vă pierdeți în fleacuri, să ajungeți chiar așa, în gura lumii, și să nu țineți deloc seamă că, alături, la cîțiva pași, se află o ființă sensibilă, dornică de iubire, și suficient de matură pentru vîrsta ei încă mică. Rogu-vă, pe amîndoi, refaceți ce este posibil de refăcut, spre mulțumirea deplină a Emiliei, care n-are de ce păstra, în fond, doar... amintirea prezenței mamei, cînd aceasta există, și se iubesc reciproc, și se doresc atît. Oare au fost motive chiar atît de puternice, de serioase încît o soție, mamă, să fugă la sute de kilometri de căminul ei conjugal ? Ce-ar fi, stimată Mamă, să-ți dai, dumitale, în primul rînd, un răspuns grav, definitiv, la întrebarea aceasta.

POST - SCRIPTUM. *OAMENI CARE CAUTĂ OAMENI :* Conform certificatului său de naștere — seria Nw nr. 602865, eliberat 1960 de Tribunalul orașului Ineu (înregistrare ulterioară), numele corespondentului nostru este *Gheorghe Olteanu* (actualmente domiciliat în str. Schitu Măgureanu nr. 55, București, sector 7), născut la 1 decembrie 1943, locul nașterii — necunoscut, numele părinților — idem. Se pare c-a fost găsit într-o grădină publică din București (fostul sector P—galben, pe lîngă parcul Herăstrău). Numele pe care-l poartă este al aceluia care l-a găsit atunci. Apoi „leagăn" în București — avea doi ani — după un an a mutat la Cîmpina, după care este înfiat (fără acte însă), stă la familia respectivă pînă la 8 ani, ajunge la un cămin de... înfirmi (de ce ?) din satul Nedelea, iarăși transferat la Giugul de Jos (jud. Cluj), în nou la... Ineu, absolvit Școala profesională din Ineu, repartizat în Capitală, dar... „sînt singur pe lume și aș dori enorm să dau de urma părinților, a unuia măcar, sau a vreunei rude".

UMOR STRĂIN

— Pămîntul se învîrtește împrejurul soarelui.
— De unde soare ?

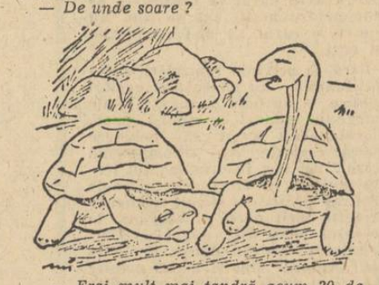

— Erai mult mai tandră acum 20 de ani !...

Fără cuvinte

— Ce ai în cap ?
— Ignorantule ! Niciodată n-ai să te pricepi la modă !

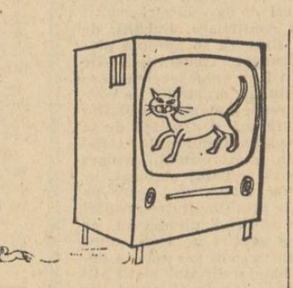

Fără cuvinte

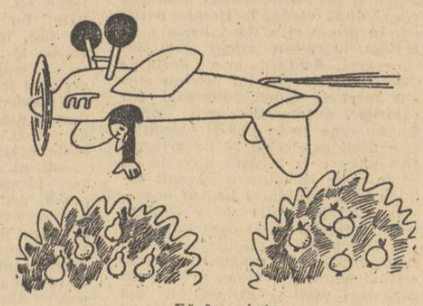

Fără cuvinte

REBUS • REBUS • REBUS

HIBERNALĂ

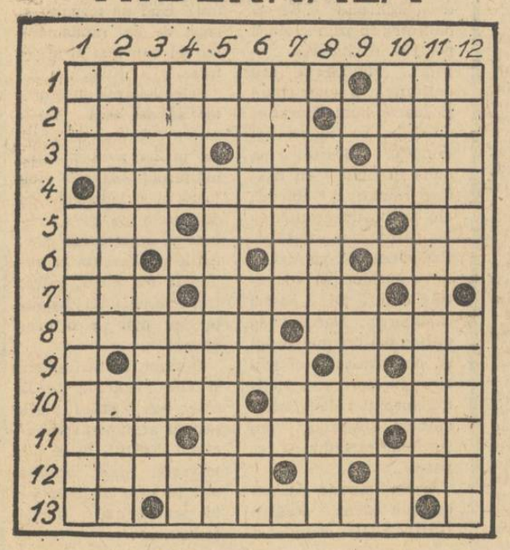

ORIZONTAL : 1) A scris poezia „Iarna" — Alb ca zăpada... ; 2) Zăpezi — Folosit la prepararea berei ; 3) Cuvinte potrivite (sing.) — Inimă de pitic ! — Oraș în Filipine ; 4) Autoarea poeziei „Frigul" (2 cuv.) ; 5) Varietate — Poet austriac, autorul unui poem intitulat „Noapte de iarnă" — Cuc fără inimă ! ; 6) Haralambie Stănescu — Prima nea ! — Inimă de alpinist ! — A scris poezia „Seceriș, iarna" ; 7) Romancier portughez — Orătanie a cărei „podoabă" este afectată de ger (masc.) ; 8)

ÎN LABORATOR

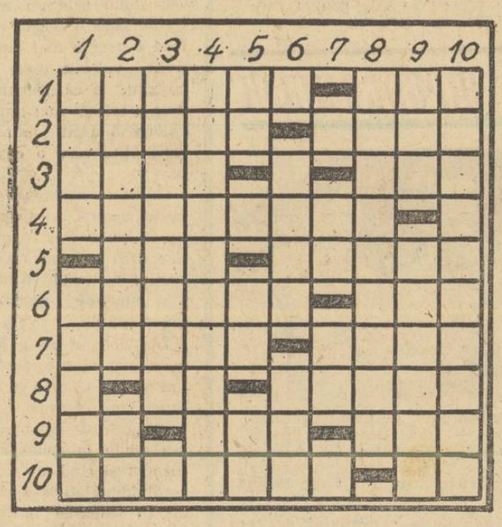

ORIZONTAL : 1) Mic recipient utilizat pentru reacțiile ce decurg la temperatură ridicată — Se-nroșește la fiert; 2) Ciclurile benzenice, de exemplu — „În laborator" ; 3) La mijloc (popular pentru trunchiul omenesc) — Vîrful unei dălți ! ; 4) „Metalul zburător" ; 5) La fileu ! — Deshidratat ; 6) Aer încărcat cu oxigen, supus descărcărilor electrice — Începe asanarea ! ; 7) Recipient cu lichid utilizat la unele operații chimice (dim.) — Acid acetic diluat ; 8) Distilată la început și la sfîrșit ! — Electrozi unde se adună ionii negativi ; 9) Siliciu — H_2O... supus curentului ! — Var pe spate ! ; 10) A ridica ușor temperatura — Tantal.

VERTICAL : 1) Loc în laborator unde se execută dezagregări, calcinări și alte operații chimice, cu degajări de noxe — A se încetini activitatea ; 2) Examen de laborator — Indiu ; 3) Masă plastică obținută din nitroceluloză și camfor ; 4) Analiza chimică a elementelor ; 5) Cale ! — Abis ! — Din file ! ; 6) Bici cu plumb — Unul din simțuri ; 7) Iod și sulf... — ...și oxigen și azot (simb.) ; 8) Donator de electroni ; 9) Din aramă ! — Pus pe stativ ; 10) Hîrtie de filtru utilizată în chimia analitică.

Cornelia SOARE

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ANATOMICĂ

ORIZONTAL: Oseina — Coaste — Clavicula — C — L — Casap — C — Cehov — Ib — R — Nao — Des — P — Ceva — Smolit — Ifa — Ester — Efi — Telur — Am — Otic — Ami — Turism — Ca — Lutre — Ancora — R — Abb — Tipe — T — Membrane — Laba — E — Alese — Molar — Oase — Metatars.

DE LA MUNTE

ORIZONTAL: Teleferice — T — Uv — Cățărător — Retezat — Babe — Nr. — Năpădi — Ic — Elu — Acu — Seu — Așa — A — Intact — Stîncă — Erato — C — Neamț — Iria — Uriași — As — Vr — Amonte — E — Iți — Ari — La — Tă — Splendori.

JOCURI DISTRACTIVE

PERSPICACITATE

Soluția jocului apărut în numărul trecut : „BRICEAGUL"

SECVENȚE

CHIPUL ZEIȚEI ATHENA PE O CAMEE DE SARDONYX

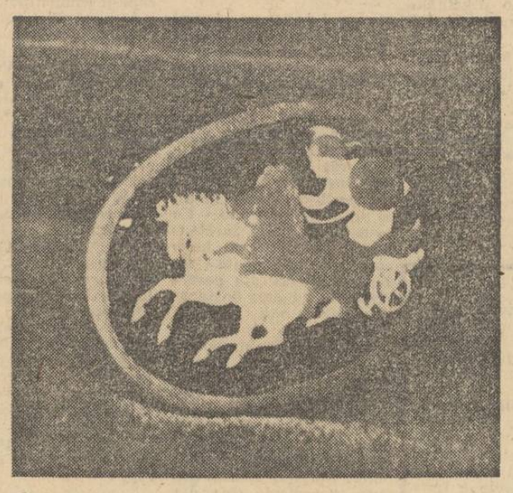

În localitatea Poiana, din județul Galați, a existat o importantă așezare preistorică. Aici Vasile Pârvan a executat primele cercetări arheologice, (1913) care au fost continuate în anii 1928 și 1949 — 1957. Această așezare este menționată în papirusul lui Artur S. Hunt, găsit în Egipt sub denumirea de Piroboridava. Într-un strat gros de 3 metri, s-au descoperit obiecte daco-celtice, tezaure monetare, precum și obiecte de ceramică neagră sau brună cu luciu. Lîngă schelete omenești se aflau podoabe de păr — spirale de aur și bronz —, o amuletă constînd dintr-o placă triunghiulară de aur împodobită în relief cu un motiv simbolic de afinitate egeeană, săgeți de silex, o perlă verzuie și un inel de aur care are drept piatră o camee de Sardonyx. Sculptată în trei trepte, colorate diferit, imaginea de pe camee reprezintă o bigă, un car de luptă roman, tras de un armăsar alb și altul roib și condus de Athena, zeița înțelepciunii, protectoarea artelor științei și meșteșugului. Maniera artistică în care este realizată scena de pe camee reflectă atît finețea artei grecești cît și trăsăturile artei daco-romane, inelul datînd din secolele I-III e.n. Această bijuterie are un diametru de 3,8 cm și cîntărește 18 grame de aur. Inelul, deosebit de valoros, alături de alte 494 obiecte de mare preț, a fost expus la Paris, Stockholm, Göteborg și Londra, iar acum se păstrează în tezaurul Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România.

La Poiana nu s-a identificat nici o urmă de clădire de piatră sau cărămidă deoarece locuitorii Piroboridavei — în perioada de trecere de la epoca bronzului la cea a fierului — locuiau în case de lemn și de pămînt amestecat cu paie.

Ilie CIUTESCU

Din lumea matematicii

Cititorul nostru KURELIUC NICOLAI-KOLEA din Mărițeia Mică, comuna Dărmănești, jud. Suceava, ne-a trimis întrebările următoare :

1. De unde provine obiceiul de a face nod la batistă, cînd vrem să ne amintim de ceva, și ne temem să nu uităm ?

2. Pînă cînd s-au folosit în Europa cifrele romane pentru calculele matematice ?

3. Cine a creat cuvîntul „milion", cu sensul matematic pe care îl are ?

4. Ce număr, înmulțit pe rînd cu 1 ; 12 ; 123 ; 1234... 123456789, iar rezultatele obținute, adăugînd tot pe rînd 1 ; 2 ; 3... 9, conduce la numerele : 9 ; 98 ; 987 ; 9876... 987654321 ?

De ce ?

Iată cîteva întrebări la care vă invităm să răspundeți :

1. De ce cu un stilou cu bilă se scrie mai ușor decît cu unul cu peniță ?

2. De ce gheața naturală se conservă acoperită cu paie, în întuneric, în bordeie săpate sub nivelul solului ?

3. De ce se ard becurile electrice ?

4. De ce, la punerea în funcțiune a unui aparat de radio cu tuburi electronice, sau a unui televizor, care sînt alimentate de la rețeaua electrică, trece oarecare timp pînă se aud sunetele sau pînă apare imaginea ?

5. De ce, la punerea în funcțiune a unui aparat de radio tranzistorizat se aud sunetele imediat ?

6. De ce, atunci cînd se descarcă o capsulă de autosifon, la prepararea sifonului, ea se răcește foarte mult ?

7. De ce, unele ceasornice, de calitate inferioară, rămîn în urmă vara, și o iau înainte iarna ?

8. De ce, uneori, pe mare fumul de la coșurile vapoarelor este îndreptat către direcția de înaintare a navelor și nu înapoia lor ?

9. De ce unele tipuri de ehibrituri se aprind dacă sînt frecate de pereți, uși etc. iar altele nu ?

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Între matematică și filozofie

MATEMATICA ȘI SEMNELE... UNEORI DE PUNCTUAȚIE. Se poate foarte lesne face ca 5 să fie egal cu 120. dacă după 5 vom pune semnul exclamării (!), adică 5 ! = 120, întrucît, în matematică, semnul acesta are alt sens decît în textele curente. Dacă scriem 5 !, în matematică înseamnă „factorial de 5" și este egal cu 1×2×3×4×5, înmulțiri ce fac exact 120. În consecință nu totdeauna toate semnele de punctuație sînt utilizabile ca atare. Să nu uităm, de altfel, că în matematică, adesea, la înmulțiri, în locul semnului „×" (ori) se folosește doar un simplu punct. Și cu aceasta, punct.

BĂRBIERUL DIN... ATENA. Despre bărbier, nu se știe care îi era numele, dar filozoful s-a numit Archelaus.

OPINII... ȘI OPINII. Filozoful în cauză nu era altul decît Socrate.

Știți care au fost ?...

— Cel mai lung război a fost cel dintre Anglia și Franța, cunoscut în istorie sub denumirea de „războiul de 100 de ani". De fapt, în realitate, el a durat 115 ani, între 1338 și 1453. Unii istorici atribuie însă cruciadelor recordul de durată în domeniul războiului. Într-adevăr, după cum se știe, cruciadele au început în 1096 și au durat pînă în 1291, adică timp de 195 de ani, ce-i drept, însă, cu unele întreruperi.

— Cel mai scurt război a fost cu caracter colonialist și a durat doar... 38 de minute. A avut loc la 28 august 1896, între Anglia și Zanzibar. Flota engleză, aflată atunci în apele insulei, a trimis un ultimatum sultanului Said Halid, care ocupase tronul, în ciuda opoziției britanice. La ora 09,02-a fost declanșat un bombardament, de pe mare, ceea ce l-a determinat pe sultan să capituleze la ora 09,40.

— Orașele din Moldova unde au existat palate domnești au fost următoarele : 1 — Suceava ; 2 — Piatra Neamț ; 3 — Cotnari ; 4 — Hîrlău ; 5 — Iași ; 6 — Vaslui.

Poșta cititorilor

Ing. Schefler Simian. București. O problemă analogă celei pe care ați propus-o a fost publicată în rubrica noastră încă de mult. Poate ne trimiteți altceva.

Ovidiu Ardeleanu, Supuru de Sus, jud. Satu-Mare. Vă mulțumim pentru urările de longevitate dar, calculele dv. în ceea ce privește vîrsta semnatarului rubricii... nu prea sînt exacte. În altă ordine de idei, am reținut unul din materialele propuse de dv. în vederea publicării.

Danciu Ștefan, Tîrgu Mureș. Am mai publicat materiale de genul celor propuse de dv. și nu are rost să ne repetăm. Sperăm să ne trimiteți altele, din categoria celor pe care nu le-am publicat pînă acum.

Costin Marinescu, avocat. Ploiești. Vă Mulțumesc pentru amabilitatea dv., de a ne trimite cu regularitate diverse materiale, spre a fi publicate în rubrică însă, chiar dacă multe dintre ele sînt interesante, nu vor putea să vadă lumina tiparului decît doar cîteva, întrucît există numeroși alți cititori care își așteaptă rîndul de luni de zile, iar alții, vor expedia de aici în colo astfel de materiale.

Am reținut în vederea publicării și unele materiale propuse de cititorul **Ionel Niscoveanu,** din Buzău.

La întrebările din numărul anterior al revistei am primit răspunsuri corecte numai de la cititorul nostru **Petre Ștefan,** din București. Am reținut materialul propus de dv., spre publicare. De asemenea, s-a reținut în vederea publicării și materialul trimis de cititorul **Miu Gheorghe,** din București.

Ing. Liviu MACOVEANU

OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM

au pus în vînzare locuri pentru odihnă și tratament la tarife reduse în următoarele stațiuni balneoclimaterice :

— **Odihnă :** Borsec, Bușteni, Lacul Roșu, Păltiniș, Predeal, Sinaia, Sovata, Tușnad.

— **Tratament :** Călimănești, Căciulata, Slănic-Moldova, Bazna, Vatra Dornei, Singeorz Băi, Ocna Sibiului, Eforie Nord.

Cazarea se face în hoteluri și vile confortabile, iar tratamentul este asigurat de personal medical de specialitate.

Solicitanții beneficiază de reducere cu 50% la tariful pe C.F.R. și I.T.A.

În această perioadă Oficiile județene de turism organizează numeroase excursii în cele mai frumoase zone turistice ale țării, itinerariile și durata rămînînd la aprecierea solicitanților.

Transportul se face cu autocare moderne, la tarife reduse cu 50% față de perioada de vară.

Informații și înscrieri la sediile Oficiilor județene de turism din țară și la filialele Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante din București.

„PUBLITURISM"

EXCURSII DE REVELION !

BUNĂ DISPOZIȚIE ! ANTREN !

AMBIANȚĂ PITOREASCĂ !

TOATE ACESTEA VA AȘTEAPTA ÎN EXCURSIILE ORGANIZATE DE CĂTRE ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI, CU OCAZIA REVELIONULUI PE :

— **VALEA OLTULUI (CĂLIMĂNEȘTI, GOVORA, COZIA).**
— **LA CABANELE DE PE VALEA PRAHOVEI și VALEA IALOMIȚEI.**
— **ÎN ORAȘELE : IAȘI, PIATRA NEAMȚ, TG. NEAMȚ, AGAPIA, CLUJ.**
— **PE LITORAL : NEPTUN, MANGALIA, — MAMAIA — EFORIE NORD.**
— **ÎN STAȚIUNILE : TUȘNAD, SOVATA, BORSEC, SLĂNIC MOLDOVA, PUCIOASA și HERCULANE.**

INFORMAȚII ȘI ÎNSCRIERI LA FILIALELE DE TURISM DIN CALEA VICTORIEI nr. 100 și BD. REPUBLICII nr. 68 — tel. 14.08.00 și 17.74.11.

(5526 C)

ARBITRI ȘI... ARBITRAR!

de Valeriu MIRONESCU

Vremea miroase a iarnă timpurie, conform prevederii lui Nicolae Topor. În fotbal, n-avem nici măcar un meteorolog de serviciu care să ne spună cîteva cuvinte despre ultimele zile din acest an ale campionatului, totuși, parcă se simte o creștere de temperatură. Asta nu numai din cauza complicațiilor firești ale clasamentului pe toate treptele lui, ci pentru că sînt unii care mai toarnă și gaz peste foc. Ambițiile și pasiunile sînt mari în sport, fiecăruia i se pare că altcineva îl nedreptățește, loc rămîne puțin pentru obiectivitate chiar cînd se cîștigă puncte, dar încă atunci cînd se pierde vreun meci. O lecție de înțelepciune în ale obiectivității, sau, mai bine zis, un cîclu întreg de lecții despre educație sportivă ar putea fi predat de corpul arbitrilor etapă după etapă, la fiecare partidă, în prima și a doua parte a acesteia, în fiecare minut și la fiecare fază. Arbitrul, prin definiție împarțial, are prilejul într-un singur meci să spună publicului, jucătorilor, antrenorilor, mai multe despre ceea ce înseamnă obiectivitate decît pot vorbi 20 de articole. Din plecare la această discuție, se subînțelege că omul a devenit arbitru prin aptitudini pentru o asemenea treabă — dincolo de cunoașterea regulilor și de capacitatea de a le interpreta — intuiție a jocului, tact, decizie, și promptitudine în acțiuni, curajul răspunderii, mă rog, dacă vreți și alte calități din naștere sau dobîndite. Dacă însă în alegerea viitorilor arbitri își fac loc influențe, pile și interese, atunci ne trezim la centru și la marginile terenului cu oameni care seamănă vînt în fotbal și culeg furtuni în tribune.

De multe ori m-am întrebat ce demon îi îndeamnă pe unii să se îmbrace în negru pentru o suferință ce se cheamă banal fluierături, citeodată și torent de injurii. Nu neg că mulți s-au făcut arbitri pur și simplu din pasiune. Alții, dintr-un sentiment mai puțin respectabil, vanitatea de a se așeza în centrul atenției și al terenului. Am întîlnit însă destui care nu sînt nici pasionați, nici vanitoși intratabili. Atunci, ce sînt aceștia? Ce interese îi mînă să cutreiere diviziile și orașele la mijloc și la sfîrșit de săptămînă? Baremurile de arbitraj? (Un meci divizia A — 100 lei; B — 75 lei; C — 50 lei). Oare? Dacă stai de vorbă cu antrenorii din B, mai departe din C, și iarăși mai departe în jos, poveștile despre arbitri abundă, cu o faptică de ți se face lehamite de fotbal.

Din păcate nu-ți poți construi o idee clară unde sfîrșește lipsa de competență (vezi „selecția") și unde începe incorectitudinea, care sînt meciurile stricate și care sînt meciurile trucate. Se amplifică nedumeririle pentru suporteri, în lumea fotbalului se aprind și se întrețin animozități și suspiciuni, deci în locul unui climat senin și sportiv propice dezvoltării jocului de fotbal — atmosferă încărcată de nervi. Și pentru ce să se frămînte atîția amatori de fotbal, jucătorii, echipele, grupările? Mi-aduc aminte de un proces de pomină care a avut darul să liniștească apele pentru mulți ani de zile. Nu cumva e cazul să ni-l reamintim cu toții?

Dacă în privința reprimării incorectitudinilor nu cunoaștem gesturi publice — anchete și măsuri —ale colegiului central de arbitri, poate dorește acest organ să lichideze măcar cazurile de incompetență crasă? Au fost în campionatul trecut meciuri cu erori nepermise de arbitraj și care au stîrnit asemenea proteste încît parcă și cele de la recentul meci F.C. Argeș — Universitatea Craiova pălesc în fața lor. „Autorii" sînt și astăzi printre noi — în ciuda evidenței greșelilor grave, repetate atît în meciuri interne cît și în unele... internaționale! Iar cei de la delegări-arbitri își văd, în continuare, liniștiți, de treaba lor. Bine că se apropie plenara Comitetului federației. De aceea și insist cu perseverență pentru reconstituirea organului de conducere din reprezentanții grupărilor de fotbal, cluburi și asociații de la toate eșaloanele. Comitetul astfel constituit din reprezentanții acelora care formează fotbalul național, ar putea, printre altele, să așeze pe baze normale relațiile dintre grupări și corpul de arbitraj, nimeni nu ar mai impune arbitri pe care nu-i doresc cluburile, ele vor recuza definitiv și pînă la sfîrșitul vieții atît pentru slabă competență cît și din alte motive de natură dubioasă. Se înțelege că organul federației ar putea întreprinde acțiunea de asanare prin intermediul unui nou colegiu, numit de comitet, un colegiu sub control strict, deloc opac la sesizări și fără predispoziții de a întinde mușamaua.

Persistă, cred din obișnuință, măsura de a trimite „observatori federali" la fiecare meci din „A" și la multe din „B" și „C". La prima vedere te gîndești că un control nu are ce să strice. Apoi însă te întrebi, care a fost aportul observatorilor la înlăturarea tarelor arbitrajului, măcar a cazurilor strigătoare la cer? Fără răspuns la interogația de mai înainte, arăt că arbitrii toți, buni sau presupuși buni, își întemeiază situația pe notele observatorilor. Unii dintre aceștia, care foarte arareori ajung la lumina presei, își permit niște gesturi mai largi, iar cei de la colegiul central motivează delegările prin șirul de 8, 9 și 10 distribuit de observatori! Cită valoare și cît spirit de „complezență" ascund uneori notările rezultă și din acel 8 scris de un pseudo-observator în dreptul celei mai neajutorate brigăzi din cîte mi-a fost dat să văd vreodată. Dar, știți zicala cu norocul, brigada a avut un noroc nemaipomenit, din punct de vedere fizic, că pînă la urmă Argeșul a cîștigat cu 2—1.

Cît despre asemenea observatori, dacă deplasările lor tot sînt plătite din fond nescriptic, mă înțelegeți ce vreau să spun...

CE NE REZERVĂ TENISUL ÎN 1974

- **Continuă disputa între F.I.L.T. și W.T.T.**
- **Program încărcat și în anul ce vine.**
- **Vor reuși promotorii să dirijeze tenisul?**

În timp ce „Magazinul", în care a apărut ultimul nostru articol intitulat „Tenisul la răscruce", era sub tipar, organizația W.T.T. a aruncat, printr-unul din purtătorii săi de cuvînt, George MacCall, o ultimă sfidare la adresa tenisului tradițional. Respingînd învinuirea că W.T.T. ar aduce prejudicii „Marelui premiu" F.I.L.T., prin stabilirea circuitului interorase în perioada mai — august, cînd au loc în Europa cele mai importante turnee, acesta a recomandat, pur și simplu, cu o condescendență plină de maliție, ca internaționalele de la Foro Italico (Roma), Roland Garros și Wimbledon să fie mutate la diferite date după 20 august 1974. În ceea ce privește „Cupa Davis", el a propus F.I.L.T., cu aceeași ironică bunăvoință, următoarea soluție: pînă în luna mai — întîlniri pentru primele două tururi și sferturile de finală ale celor trei zone. Celelalte etape, semifinalele și finalele zonelor, semifinalele interzone și finala ar urma să fie comasate într-un turneu fixat, de asemenea, la o dată după încheierea circuitului W.T.T. Desigur, o altă enormitate, care ar duce la decesul precipitat al „Cupei Davis", deoarece după același MacCall ar urma ca în decurs de două săptămîni să se desfășoare nu mai puțin de 30 de întîlniri însumînd 90 de meciuri, rețineți aci fiind vorba de o altă recomandare — reducerea unei confruntări inter-țări la două meciuri de simplu și unul de dublu.

Atitudinile de emfază, șarje și insolență care au caracterizat de fapt aceste declarații, terminate cu „nu vom face nici un fel de concesie!", au avut darul să înfricoșeze pe unii membri de la cîrma federației internaționale. Ca urmare, s-a aflat prin cîteva indiscreții că într-o ședință restrînsă a comitetului de conducere s-a luat în discuție și posibilitatea „creării unei ferestre" în calendarul F.I.L.T., pentru a da cîștig de cauză — după unii parțial, după alții total — organizației W.T.T. Desigur, luările de poziție nu au întîrziat. În rîndul acestora se înscrie și vehementul protest al președintelui federației franceze, Philippe Chatrier, în care, printre altele, se spune: „Am ferma convingere, că federațiile naționale europene nu vor accepta ca F.I.L.T., în speță comitetul său de conducere, să lase tenisul de înaltă ținută competițională pe mîinile oamenilor de afaceri".

Dar să ne întoarcem la faimoasa „fereastră". Unde ar putea fi făcută? Așa cum s-a anunțat, din 21 ianuarie și pînă la 12 mai, cînd urmează să înceapă circuitul „Marelui premiu" un alt mare circuit F.I.L.T., calendarul internațional este ocupat de W.C.T., al lui Lamar Hunt, recunoscut și acceptat atît de federația internațională, cît și de binecunoscuta asociație a jucătorilor, A.T.P. În urma acordurilor încheiate, noua ediție a acestui circuit va avea o amploare și mai mare. În acest context, trebuie menționată prezența la start a lui Ilie Năstase. Circuitul va începe în primele zile ale lui ianuarie cu un mare turneu, la Philadelphia. În continuare, cei 84 de înscriși vor porni în lume în trei circuite diferite: *Grupa roșie* (Năstase, Tiriac, Okker, Gorman, Orantes etc.), *Grupa albastră* (Smith, Newcombe, Graebner, Metreveli, El Shafei etc.) și *Grupa verde* (Laver, Ashe, Kodes, Pilici etc.). Întregul circuit se va încheia cu un turneu final, la Dallas, la care vor participa jucători din cele trei grupe, selecționați după un criteriu asemănător aceluia folosit la „Turneul campionilor".

După cît se poate remarca, este vorba de un circuit căruia i se poate acorda vot de încredere fără nici un fel de rezervă. Așadar, aici nu poate intra în discuție nici un fel de amputare, de scurtare sau modificare de calendar. Aceasta ar deservi tenisul. Atunci, să optăm pentru o modificare în calendarul circuitului „Marelui premiu", așa cum a sugerat MacCall? Seriozitatea, tenisul de înaltă clasă, calități care au caracterizat acest mare circuit, nu pot fi desigur contestate. Atunci nu rămîne decît să ne întrebăm, într-adevăr, dacă merită să se facă o fereastră, „...ca dumneaei, C.T.C. să dea cu tifla trudei noastre". Citatul l-am extras din finalul unui articol semnat de ziaristul milanez Guido Cesura.

Pentru a fi înțeleși, să ni se îngăduie unele explicații. Nu, fiți liniștiți, C.T.C. nu este o nouă asociație. De astă dată este vorba de niște inițiale, confecționate din ceva aur și ceva platină, prinse de un lănțuc la fel de prețios. Posesorul lui nu este altcineva decît Corinne, campioană de tenis, cum indică inițialele, un... cimpanzeu de sex feminin. Corinne (a făcut parte și din „cortegiul triumfal" al jucătoarei Billie Jean King după victoria obținută în fața veteranului Bobby Riggs în meciul „secolului", a fost aleasă acum în juriul care a alcătuit faimoasele echipe reprezentative ale orașelor din S.U.A. incluse în circuitul W.T.T. În total sînt 16 echipe, fiecare fiind alcătuită din 20 de jucători și jucătoare. Din cei 300 de participanți (sînt și multe locuri lăsate goale), organizatorii pot conta pînă în prezent doar pe Billie King (Philadelphia), Newcombe (Houston), și Evonne Goolagong (Pittsburg), ceilalți înscriși din oficiu, ca Smith (Minnesota), Okker (Toronto) etc., etc., urmînd să-și comunice intențiile. Unii au și făcut-o printr-un **NU** categoric. Un alt aspect. De pildă, alături de numele unor jucători și jucătoare ca Riessen, Julie Heldman, Gimeno, în echipa orașului Chicago figurează și ilustri necunoscuți. În sfîrșit, în fiecare echipă găsim numele unor foste „stele", ieșite din viața competițională. Fraser, Hoad, Maria Bueno, Olmedo, Sedgman, Bobby Riggs, iată numai cîteva nume care în textul promotorilor urmează să apară ca un fel de bunici alături de Borg sau Chris Evert, care nu au împlinit încă 18 ani.

„Publicitate cu orice preț în juriul unui bilci de la care domnișoara „C.T.C." nu putea lipsi" scrie Guido Cesura în încheierea articolului său.

Într-adevăr, „fereastra" nu merită să fie făcută!

Se pare că la această concluzie au ajuns în cele din urmă și diriguitorii F.I.L.T., stabilind calendarul pe care l-au dat publicității acum două zile. **Paul CERNESCU**

VIAȚA STADIONULUI

RIVERA: „CRED CĂ ECHIPA ITALIEI VA URCA PE PODIUM"

de Eftimie IONESCU

„Pentru noi, veritabila calificare s-a produs nu atunci cînd am învins echipa Elveției, cu 2—0, pe stadionul olimpic din Roma. Nu. Aceea a fost calificarea competițională, regulamentară. Moralmente, noi am dobîndit girul intrării în turneul final al ediției a X-a din campionatul lumii, pe Wembley, la 14 noiembrie, cînd am reușit prima victorie din istoria fotbalului italian în fața Angliei la ea acasă". Așa începe răspunsul lui Gianni Rivera la interviul solicitat pentru revista „Magazin". Trebuie să înțelegem că pentru jucătorii italieni succesul reușit prin golul marcat de Capello cu trei minute, doar, înaintea fluierului final a contat foarte mult. A contat pentru că, deși succesul lor în grupa de calificare a apărut net, distanțat, față de reprezentativa Elveției, desfășurarea momentului final, acel joc cu Odermatt, Kunzli și Kuhn et co. s-a desfășurat fără o deosebită strălucire iar primul gol, cel care a îndepărtat orice pericol (o înfringere pe teren propriu a „squadrei azzurra" lăsa șanse elvețienilor în ultima partidă, cu echipa Turciei în deplasare) s-a marcat dintr-un penalty, considerat pînă și de comentatorii din Roma, Milano și Torino drept un cadou al conducătorului meciului.

La Londra, Rivera avea să facă o partidă excelentă. Una dintre cele mai bune disputate de el în echipa națională. **David Lacey** scria, a doua zi, în **„Guardian"**: .....Tot timpul Rivera a menținut controlul jocului cu pasele lui imaculate și cu arta de a dirija o echipă". Să fi contat, în această regăsire a lui Rivera, faptul că Mazzola — considerat rivalul său în reprezentativă — nu a jucat pe Wembley, din cauza unei accidentări? Ne răspunde chiar Rivera pentru că una din întrebări a vizat și nevralgica chestiune:

„Acest duel de post sau de concepție, cu Mazzola e supradimensionat de cei în lipsă de subiecte. Ca oameni, ca vechi jucători, sîntem în cele mai bune raporturi. Niciodată nu s-a înregistrat din partea vreunuia un gest de incorectitudine sau violență. Nu. Am spus, de cînd s-a ivit această suprapunere de calități și rol dintre Sandro și mine, că ea poate fi rezolvată în sensul că fie Mazzola, fie eu putem juca rolul de om în linia de mijloc evoluînd pe partea dreaptă a terenului. Soluția, ziceam eu, putea fi aplicată chiar din Mexic, acolo unde s-au pus multe paie pe foc pe această pretinsă rivalitate. Dar, în sfîrșit, „problema" a luat sfîrșit în preliminariile încheiate recent cînd — îmi permit să spun — a dat roade pline de perspective".

La chestiunea privind situația actuală a lotului, Rivera face următoarele aprecieri: **„Cred că niciodată, cel puțin de cînd joc eu în reprezentativă, n-a existat un moment așa propice ca acum. Iată, cu mai bine de o jumătate de an înaintea începerii competiției, se consideră că 18 locuri, din cele 22, sînt ocupate. Nu am stabilit-o eu, ci selecționerul nostru, Valcareggi, care a făcut comunicarea la cîteva ore după succesul de pe Wembley. După „Nonno Giuseppe", care se bucură de o mare stimă printre noi, mai cu seamă pentru marea lui forță de a crede în jucătorii ce trebuiau sacrificați încă din 1970, cei 18 ar fi: Zoff, Albertosi, Castellini (portari), Soinosi, Facchetti, Burgnich, Morini, Bellugi, Sabadini (apărători). Mazzola, Causio, Capello, Rivera, Bentti (mijlocași), Anastasi, Riva, Chinaglia, Pulici (jucători de vîrf). Tot după Valcareggi, pentru cele patru locuri rămase libere, lupta se dă între Re Cecconi, Furino, Wilson, Boninsegna, Zecchini, Vavassori și Chiarugi".**

— Există o formulă ideală a echipei, va reuși ea pînă la începerea lui „Weltmeisterschaft"?

„Da, e formula utilizată în general pe stadioanele calificării. După mine, cel mai bun „11" italian ar fi acesta și vă rog să nu considerați o lipsă de modestie împrejurarea că mă consider și eu printre aceștia. Deci: Zoff (Juventus) — Spinosi (Juventus), Facchetti (Internazionale) Mazzola (Internazionale), Benetti (Milan), Burgnich (Internazionale) — Causio (Juventus), Capello (Juventus), Anastasi (Juventus), Rivera (Milan), Riva (Cagliari). Am trecut în mod intenționat cluburile pentru că principala calitate a acestei formule stă tocmai în împrejurarea că e un produs a numai trei cluburi — Juventus Internazionale, Milan — plus.. Riva. E o condiție a omogenității, decurgînd din însăși orientarea tactică generală a cluburilor acestea. Alt factor al bunei funcționări a selecționatei îl reprezintă împrejurarea că cei mai mulți dintre cei ce sperăm să jucăm la anul în R.F. Germania sîntem de ani și ani împreună, că ne cunoaștem perfect și calitățile și defectele și tocmai de aceea selecționata are — cred eu — rare și nu mari diferențe de randament".

În fine, inevitabilul pronostic privind ediția jubiliară a campionatului mondial. **„Preliminariile au produs mari schimbări în acest nesigur domeniu al pronosticurilor. A dispărut o mare favorită, Anglia, a apărut o formație cu mari posibilități — echipa Olandei. După mine, reprezentativa Italiei se va afla în primele trei locuri. E o dorință, mai cu seamă a celor care vom muri — fotbalistic vorbind — după acest campionat. Și nu sîntem puțini aceștia în „squadra azzurra". Înțelegeți că bătrînii lei se vor bate tot așa de tare ca și tinerii care își făuresc, în definitiv, acum, baza carierei lor. Deci, echipa Italiei pe podium și, dacă mai vreți o completare a pronosticului, sper să se ajungă, prin jocul rezultatelor și al programării, la un nou meci cu selecționata R.F. Germania, acel joc al frumuseții din Mexic".**

Sînt rîndurile cu care RIVERA încheie răspunsurile sale pentru care îi mulțumim.

RUGBI

● **LA FEDERAȚIA DE RUGBI** s-au primit o serie de invitații din U.R.S.S., Noua Zeelandă Anglia, Statele Unite, prin care se solicită rugbiștii români pentru întîlniri între reprezentative sau între cluburi. Urmează ca federația să decidă care dintre acestea vor căpăta răspuns afirmativ, iar noi să informăm cititorii la timpul potrivit.

● **SURPRIZA DE PROPORȚII** în capitală: echipa Dinamo, multiplă campioană națională, a fost învinsă de noua promovată — Agronomia Cluj. Din rîndurile formației bucureștene nu au lipsit cunoscuții internaționali Nica, Dragomirescu, Tuțuianu, Baciu etc. Și cu toate acestea surpriza s-a produs. Să fie doar un simplu accident sau cauzele sînt mult mai profunde?

● **DUMINICA** am asistat la unul dintre meciurile frumoase de rugbi, protagoniste fiind două echipe de juniori: Clubul sportiv Școlar și campioana republicană S.S.E. nr. 2. Ce păcat că jocul a fost pigmentat cu tot felul de cuvinte ce nu pot fi reproduse, debitate de unul dintre jucătorii de la echipa Școlarul la adresa antrenorului. Poate nu ar fi rău ca astfel de... tineri furioși să fie aduși la realitate încă din „fașă"...

● **PROFESORUL** de educație fizică, C. Vasilică, jucător activ la echipa Steaua, antrenează echipa școlară Energia, din rîndul căreia a promovat Cantea Valeriu (Vulcan). După cum ne-a declarat, nu va trece mult timp și din rîndul tinerilor pe care îi antrenează se vor ridica alte cadre valoroase. Consemnăm cele declarate ca atare, așteptînd, cu nerăbdare, finalizarea.

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

DIN 2 DECEMBRIE 1973

CONCURSUL „PRONOSPORT" I

1. **Petrolul — U. Cluj.** După ultimele rezultate, favorită Petrolul.
2. **F.C. Constanța — Rapid.** Nu credem că echipa locală poate pierde două meciuri consecutive.
3. **Poli. Timișoara — F.C. Argeș.** Oaspeții pot obține o egalitate.
4. **Dinamo — Jiul.** Bucureștenii nu pot pierde nici măcar un punct!
5. **Steagul roșu — S.C. Bacău.** Echipa locală se pricepe să valorifice avantajul terenului.
6. **C.F.R. Cluj — U.T.A.** Pentru gazde meciul nu este prea ușor. Pot cîștiga, dar și oaspeții au șansa unei egalități.
7. **C.S.M. Reșița—Sportul studențesc.** Localnicii sînt favoriții meciului.
8. **Poli. Iași — A.S.A. Tg. Mureș.** Ieșenii vor lupta pentru victorie, ei avînd mare nevoie de puncte O pot obține.
9. **Oțelul Galați—C.S.M. Suceava.** Joc echilibrat cu șanse de meci nul pentru oaspeți.
10. **Victoria Roman — Știința Bacău.** Meciul este deschis oricărui rezultat.
11. **Șoimii Sibiu — Chimia Rm. Vîlcea.** Derbiul seriei secunde se poate termina cu victoria gazdelor.
12. **Metalurgistul Cugir — Unirea Arad.** Credem în victoria gazdelor, dornice să-și amelioreze poziția.
13. **Corvinul Hunedoara — Mureșul Deva.** Meciul ni se pare destul de ușor pentru echipa din Hunedoara.

CONCURSUL „PRONOSPORT" II

1. **Cagliari — Lazio.** Este posibil un rezultat de egalitate.
2. **Cesena — Genoa.** Gazdele pot cuceri ambele puncte.
3. **Fiorentina — Bologna.** Acasă, Fiorentina este capabilă de victorie.
4. **Inter — Milan.** Derbiul etapei se poate termina cu victoria lui Inter, a lui Milan sau... la egalitate.
5. **Juventus — Verona.** Greu de acceptat un alt pronostic decît victoria lui Juventus.
6. **Lanerossi — Torino.** Cu nici o victorie în șase etape, Lanerossi se va declara mulțumită și cu o egalitate.
7. **Roma — Napoli.** Dificil meci pentru ambele formații. Un rezultat de egalitate ni se pare cel mai posibil.
8. **Sampdoria — Foggia.** Mari șanse de victorie de partea gazdelor.
9. **Catania — Brindisi.** Destul de echilibrat acest meci, dar totuși gazdele dețin prima șansă.
10. **Catanzaro — Reggina.** Două echipe modeste, ultima cu o apărare foarte penetrabilă. Gazdele au prima șansă.
11. **Parma — Como.** Cu toate că joacă acasă Parma nu este sigură de victorie. Deci 1, X.
12. **Ternana — Bari.** Echipa locală joacă cu ultima clasată care în nouă partide a marcat... un singur gol. Ternana poate cîștiga.
13. **Ascoli — Novara.** Derbiul seriei secunde. Neînvinsă în nouă etape Ascoli este favorită.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● **TREI PRICEPUȚI ANTRENORI** se ocupă în prezent, în exclusivitate, de pregătirea tinerelor cadre. Este vorba de dinamovistul **Ion Monea, Dumitru Gheorghiu** și prof. **Traian Ogrinjeanu** (ambii de la Viitorul). Ion Monea ne-a declarat că în scurt timp va putea prezenta în ring două elemente extrem de dotate cum ar fi de pildă **E. Pascaru**, un tînăr în vîrstă de 15 ani care depășește 80 kg și **T. Stanciu** (ușoară), învingător în 4 partide. La rîndul său, antrenorul **Tr. Ogrinjeanu** ne-a declarat: „Nu sînt de multă vreme la școala sportivă experimentală Viitorul. Lucrăm cu mare atenție cu o grupă de elevi născuți în anul 1951. Cînd aceștia vor încheia cu bine procesul tehnic de instruire îi vom urca în ring, pentru a susține meciuri oficiale. Dintre ei, trebuie să remarc pe „cocoșul" Trică Badea și pe I. Vieru (ușoară), care dacă se vor pregăti în continuare cu aceeași exigență, vor obține rezultate de valoare".

● **FOSTUL PUGILIST** de la clubul „Progresul" București, pana **Dumitru Fieraru** este noul antrenor al școlii sportive „Energia". Îi urăm succes în noua sa postură.

● **MEDALIATUL CU BRONZ** la „europenele" de la Belgrad gălățeanul **Sandu Tirilă** (mijlocie mică) a fost recent operat la mîna dreaptă. El a suferit un accident de muncă avînd un „șpan" sub piele. Tirilă își va relua zilele acestea antrenamentele.

● **DUPA MECIUL** pe care-l vor susține la 1 decembrie la Creil cu echipa similară a Franței, tinerii noștri pugiliști în frunte cu **P. Dragu, M. Simon, C. Dafinoiu, P. Istrate** și **D. Cimpoieșu**, vor întîlni la Berlin (14—16 decembrie) echipa R.D.G. Lipsește din lot talentatul **Carol Hajnal**. Federația, pe bună dreptate, nu l-a selecționat în echipă, deoarece în acest an a susținut mai mult de 20 de partide. Desigur o primă măsură de protecție a tinerilor pugiliști. Lui Hajnal i se va restitui licența la începutul lunii ianuarie. Pînă atunci o-dihnă.

● **CEA DE A TREIA EDIȚIE** a „Centurii de aur" va avea loc în Capitală între 4 și 13 mai. Federația noastră a lansat invitația de participare unor pugiliști din 25 de țări printre care U.R.S.S., Polonia, S.U.A., Canada, Spania, Anglia, Uganda, R. P. D. Coreeană, Ungaria, Italia etc.

● **A DECEDAT** în urma unei tragice întîmplări internaționalul **Ion Covaci**, fost campion național, membru al echipei olimpice participante la turneul de la Ciudad de Mexico. Ion Covaci a fost cel mai curajos boxer român pe care l-am întîlnit în ultimii 10 ani.

● **LA 8 DECEMBRIE**, la Paris, doi campioni ai lumii Carlos Monzon (Argentina) și Jose Napoles (Mexic) se vor întîlni în cel mai așteptat meci al anului, în joc fiind pusă coroana „mijlocilor" deținută de argentinean. În legătură cu acest meci, Napoles a spus: **„Voi susține o întîlnire ca toate celelalte. Eu cunosc boxul de la A la Z. Doresc să posed o excelentă condiție fizică care mi-ar permite să-mi pun în valoare tehnica mea. Cunosc foarte bine stilul lui Monzon, care este ușor de contracarat".**

● **FOSTUL CAMPION AL LUMII** la categoria cocoș, mexicanul Ruben Olivares, a fost arestat în timp ce se antrena. Un prieten intim a lui Olivares l-a ucis cu focuri de armă pe studentul Marco Antonio Sanchez. La anchetă s-a stabilit că pistolul aparține lui Olivares.

CULISELE HIPODROMULUI

Un trio inedit pe hipodromul de trap: Iosif Szabo, — acum pensionar — Toma Gheorghe directorul hergheliei de trap Dor Mărunt și Gh. Nicolae directorul hergheliei de trap Rușețu, prezentînd Cupa revenită lui Gabarit pentru locul I din Derbiul de trap 1973.

● *ÎNTR-UN FINAL de „cap la cap" au intrat, cu o reuniune înainte de încheierea stagiunii, în „linie dreaptă" trei antrenori de trap.: Gh. Tănase, A. Brailovschi și N. Gheorghe cu cîte 27 victorii fiecare. Cine se va desprinde, mîine, în ultima reuniune? Greu de prevăzut. Înclin spre un dead-heat de doi...*

● *A LĂSAT O FRUMOASĂ IMPRESIE evoluția camionului de trap din R. P. Ungară, Iosif Marschali (peste 2 500 victorii) cu cei 4 cai pe care i-a condus duminica trecută pe hipodromul de trap Ploiești. El a obținut o victorie (cu Orfelina) și s-a plasat de două ori pe locul II, fiind departajat cu Gabarit la „fotografie" de Cumulus (driver Tr. Marcu). Un schimb de experiență pe deplin reușit.*

Doru IONESCU

Poșta rotundă de Ion BĂIEȘU

Prof. P. POTOPEA, Brașov. Str. Minerva 9; „După părerea mea, pentru renașterea fotbalului românesc și — ca urmare — alcătuirea unei naționale cu șanse de notorietate în arena mondială, va trebui, printre altele, să se treacă de urgență la următoarele măsuri curajoase:

1. Federația română de fotbal să revadă regulamentul de transferări în așa fel ca acesta să fie subordonat ideii de a înlesni din toate punctele de vedere promovarea jucătorilor talentați de la categoriile inferioare, oricare ar fi acestea, la echipele din divizia A și, în primul rînd, transferarea celor tineri.

2. Desființarea echipelor de tineret-rezerve. Acestea nu sînt, după părerea mea, altceva decît tot atîtea locuri de „pensionare" pentru jucători aplatizați, depășiți de fotbal și evenimentele acestuia. Loturile echipelor de tineret ucid, astfel, talentele tinere care reușesc să se afirme. În plus, privit din acest punct de vedere, campionatul de tineret-rezerve aduce și mari cheltuieli financiare, deloc neimportante pentru bugetul cluburilor...

3. În locul campionatului de tineret-rezerve să fie revitalizat campionatul de juniori, singura și nemistificata pepinieră de veritabile și proaspete talente...

4. În legătură cu primul punct din această scrisoare și forma pe care trebuie s-o dețină la un moment dat un jucător, cred că trebuie desființată imediat și fără rezerve așa numita perioadă de carantină, pretext de purgatoriu pentru așa zișii jucători certați cu legile fotbalului, în realitate un cumplit mijloc pus la dispoziția unor „personalități" de prin cluburi pentru excluderea „legală", temporară sau definitivă a unor buni și foarte buni jucători de fotbal ce nu se pot împăca, adeseori pe bună dreptate, cu destule răutăți și abuzuri ale celor care pretind că le patronează destinul. Este adevărat că există între jucători și veritabile cazuri de „păsări călătoare". Dar nu de puține ori cei mai mulți și, din păcate, cei mai buni jucători, cad victimă formulei de „transfer cu carantină" din spirit de ranchiun și revanșă...

5. Se impune cu necesitate ideea REGULARIZĂRII campionatului. Acesta trebuie să se deruleze non stop, da capo al fine cu regularitatea unui metronom. Lui trebuie să i fie subordonat totul, chiar și intîlnirile noastre internaționale, dacă vrem să ne impunem în... arena internațională. Ținînd cont de obiectivele majore viitoare ale tricolorilor, cusurgiii ar putea, probabil, să descopere în afirmația de mai sus un paradox, o contradicție. Fals! Conflictul e numai aparent. Realitatea este că numai un campionat desfășurat cu regularitate, purtînd cu el, pe valurile lui, curentul neliniștii tuturor echipelor, furia lor pentru puncte și un loc mai bun în clasament, cu răsturnări de pronosticuri din cele mai imprevizibile — numai un asemenea campionat ce cultivă nervul (în cel mai bun sens al cuvîntului) competitiv, poate întreține forma sportivă majoră a jucătorilor oricărei naționale în stare să intre în arenă cu nervii și mușchii încordați, în forma maximă cea mai fericită și dispuși să se bată pe viață și pe moarte cu orice adversar. De aceea cred că nu are nici o rațiune întreruperea campionatului cîte 7 sau 10 zile înaintea întîlnirii internaționale ce urmează, pentru pregătirea tricolorilor.

Pledez, de asemenea, pentru continuitatea campionatului, înțelegînd prin aceasta legarea turului de retur, așa cum se procedează și în alte țări și anume acolo unde, mi se pare, fotbalul e mai afirmat decît la noi. Nu sînt pentru imitație, dar aici trebuie să imităm (dacă urmarea unei bune experiențe poate fi numită imitație) fiindcă numai așa se poate obține forma maximă la jucătorii noștri (exact atunci cînd ne trebuie) și legat de ea, randamentul cel mai bun al acestora...

Selecționarea jucătorilor să se facă după forma deținută de aceștia la un moment dat, indiferent la ce club joacă ei și indiferent de distanțele pe care trebuie să le parcurgă pentru a se prezenta la națională (de altfel, așfel traversarea unei distanțe nu mai e o problemă).

Desigur, ar mai exista și alte elemente de la care s-ar putea pleca pentru argumentarea acestei discuții. În ce mă privește, cele arătate aici le socotesc esențialele pentru mai binele fotbalului".

Scrisoarea dv. altfel deosebit de interesantă, a trebuit să așteptе cam mult timp din cauza lungimii sale (15 pagini!) din care am reușit să redau numai unele idei. O parte din propunerile pe care le faceți sînt discutabile sau perfectibile, dar vom face aceasta cu alt prilej. Vă mulțumesc.

IOANA VALERIU, Bălești, Dolj: „...Maestrul Ioan Chirilă a afirmat în articolul domniei sale, că „Constantin Cernăianu este un antrenor care a reușit să facă o echipă mai bună decît valorile care o compun" și că „Dinamo este o echipă mai puțin valoroasă decît individualitățile care o compun."

Citind la repezeală aceste rînduri, ni se pare că totul e-n regulă, dar dacă o facem cu atenție, observăm că aici sînt cuprinse anumite inexactități.

Din dorința de a lămuri mai bine lucrurile îmi permit să cred că atunci cînd domnia sa a scris „echipă mai bună" s-a gîndit la valoarea echipei și cînd a scris „individualități" s-a gîndit la valoarea jucătorilor dinamoviști. Dacă așa stau lucrurile, înseamnă că cele două idei de mai sus se mai pot exprima fără a fi deloc deformate și astfel: Constantin Cernăianu a reușit să facă o echipă mai valoroasă decît valorile care o compun și Dinamo este o echipă mai puțin valoroasă decît valoarea jucătorilor săi.

Acum aș vrea să-l întreb pe maestru: cum poate avea o echipă o valoare mai mare decît valoarea jucătorilor săi? Oare valoarea unei echipe nu este tocmai o sumă sau o medie a valorilor jucătorilor care o compun? Se poate vorbi de valoarea unei echipe, făcînd abstracție de valoarea celor care o alcătuiesc? Eu cred că nu. Și dacă așa stau lucrurile, de unde scoate dumnealui un plus de valoare la echipă? Conform afirmației maestrului Ioan Chirilă, U. Craiova are o valoare mai mare decît valoarea pe care o are, ceea ce mi se pare puțin ridicol, caragialesc.

Din acest caz și din altele se vede clar că unele afirmații ale domniei sale sînt în contradicție cu gîndirea logică."

Maestrul Ioan Chirilă (merita demult să i se spună astfel) a făcut, probabil, o metaforă. Or, metaforele nu trebuie luate niciodată în serios.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamente la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBL... „ASTRA"
SIBIU

ACUITATEA VIZUALĂ ȘI VÎRSTA

...„dintre diferitele organe ale corpului uman, cristalinul este, sigur, cel a cărui îmbătrînire se face simțită cu cea mai riguroasă regularitate"

Interviu cu prof. dr. doc. Petre VANCEA

TRANSFORMAREA LUMINII SOLARE ÎN ENERGIE ELECTRICĂ

de prof. univ. Florin CIORĂSCU

Relatările în pagina a 5-a

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 844 — Sîmbătă 8 decembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

O IMPORTANTĂ CONTRIBUȚIE LA CAUZA PĂCII, COLABORĂRII ȘI DESTINDERII ÎN LUME

Principalul eveniment politic al acestei săptămîni, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Statele Unite ale Americii, convorbirile purtate cu președintele Richard Nixon, precum și întîlnirile cu alte personalități ale vieții politice, economice și sociale din această țară, importantele documente semnate cu acest prilej, alocuțiunile rostite de cei doi șefi de state — întregul ansamblu de manifestări determinate de prezența președintelui României pe continentul american atestă încă o dată prestigiul deosebit de care se bucură în lume politica internațională a statului nostru, contribuția poporului român la cauza păcii, colaborării și destinderii în lume.

Din toate relatările publicate, de care cititorii noștri au luat cunoștință din presa scrisă, de la radio și televiziune, se degajă atmosfera cordială, constructivă și prietenească în care a avut loc schimbul de vederi între cei doi președinți, schimb de vederi caracterizat drept util și cuprinzător, desfășurat într-un spirit de deplin respect reciproc, reflectînd interesele popoarelor român și american de a avea contacte cît mai strînse.

De o deosebită însemnătate principială și practică este Declarația comună semnată de cei doi președinți, document care evidențiază normele după care se ghidează re-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

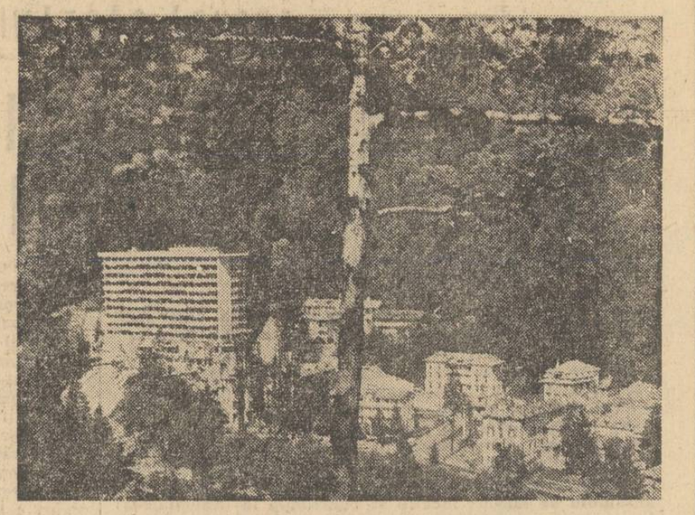

Peisaje noi la Slănic Moldova — Nicolae TOKACEK — București

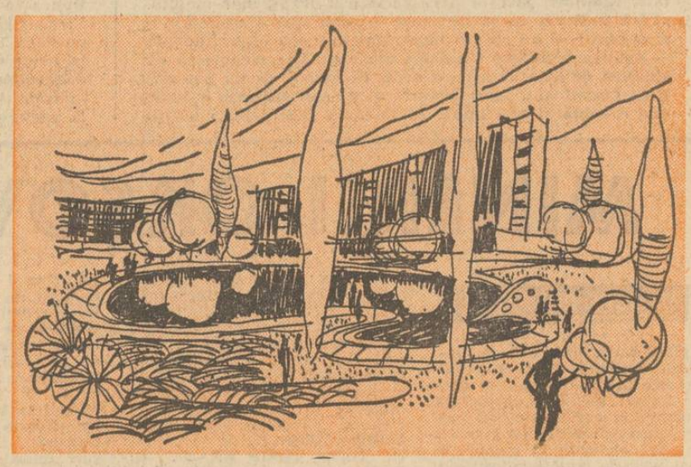

În zona noilor locuințe din str. Nufărul se va realiza un interesant complex în jurul unui bazin cu apă termală

FLUVIUL FIERBINTE DIN SUBSOLUL ORADIEI

● Însemnate zăcăminte de apă termo-minerală ● „Caloriferele Terrei" alimentează de-acum cu căldură 12 locuințe, sere și o spălătorie ● Se proiectează un cvartal cu 2 800 apartamente unde apa caldă va veni din adîncuri ● Studii pentru transformarea Oradiei într-o vastă stațiune balneară.

Convorbire cu Carol ORBAN
arhitect șef al Institutului de proiectare Bihor

Vizitînd Institutul de proiectare al județului Bihor, arhitectul-șef **Carol Orban** mi-a relevat apariția unui element care i-a impulsionat pe oamenii de știință din această regiune a țării la o veritabilă cotitură în ceea ce privește planurile de sistematizare a Oradiei și împrejurimile ei. **Specialistul mi-a expus pe larg modul cum s-a pornit la valorificarea superioară a noii bogății naționale descoperite: zăcăminte de ape termo-minerale.**

Anomalia geotermică

— Cercetările geotermice din ultimii ani au pus în evidență în zona Oradiei bogate zăcăminte de ape termale — și-a început expunerea interlocutorul meu. În studiul „Posibilități de schimbări în funcțiile municipiului Oradea" relev apariția unui veritabil fluviu fierbinte în diferite straturi ale subsolului orașului.

Proprietățile tămăduitoare ale apelor termale de la Băile 1 Mai—Felix erau cunoscute de mult, fiind folosite în diverse tratamente reumatologice și boli ale aparatului loco-motor. Noile sondaje efectuate în zonele limitrofe Oradiei, și chiar pe teritoriul municipiului, au surprins bogate rezerve de ape fierbinți ce trec de 80 de grade și au proprietăți chimice și radioactive. Prezența, la relativ mici adîncimi, a acestor ape fierbinți, este pusă de specialiști pe seama existenței unui fenomen natural, rar întîlnit pe glob, și anume o anomalie geotermică. Într-adevăr, s-a constatat că în timp ce gradientul termic normal crește cu un grad la 33 metri adîncime, aici apa care se infiltrează în sol își ridică temperatura cu un grad la fiecare 20 de metri...

Simion SAVEANU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

● *Calendarul a fost devansat cu cinci săptămîni* ● *16 sortimente pentru 500 de clienți* ● *Azbestul — piatră... textilă* ● *O flotație de feldspat unică în țară*

MINERII ORȘOVEI

Ați auzit de minerii din bazinul Orșovei? Posibil, dar nu destul de frecvent. Ei nu extrag nici aur, nici cărbune, nici alte minerale care să șocheze prin nume de rezonanță. În minele de la Armenis, Liubotina, Voislova și Tufări, în munții din împrejurimi, pe teritoriile a două județe — Mehedinți și Caraș-Severin — se extrag minerale utile, minereuri nemetalifere — cum li se mai spune în terminologia consacrată de specialitate. Fără **feldspatul** și **cuarțul** obținute aici nu s-ar descurca o serie de industrii ca cea a sticlei, ceramicii, materialelor de construcții, metalurgia, construcția de mașini. **Mica** servește industriei electrotehnice, **azbestul** se îndreaptă spre fabricile de tuburi

Ion BECHERU

Flotația de feldspat a Întreprinderii miniere Orșova

CONTINUARE ÎN PAG. ②

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

- Un buchet de iarnă
- Rastelul decorativ
- Hainele se păstrează mai bine
- Lingura-bucătar

EXERCIȚII FIZICE PENTRU TOATE VÎRSTELE

(Pagina a 6-a)

Cheia magică a ereditații poate fi fabricată în laborator!

(Amănunte în pagina a 5-a)

MĂRTURII DACICE LA ULPIA TRAIANA

de prof. dr. docent Octavian FLOCA

● **Importantă descoperire în raza Sarmizegetusei** ● **Pe teritoriul Ulpiei Traiane au fost identificate ruinele unei clădiri străvechi construite de daci înainte de cucerirea romană** ● **Blocuri de piatră fasonată cu scobituri în formă de „coadă de rîndunică", folosite de daci la edificarea cetăților, turnurilor și locuințelor fortificate** ● **Milenarele piese arheologice pot fi văzute de public la muzeele din Deva și Sarmizegetusa.**

Mai există enigme?

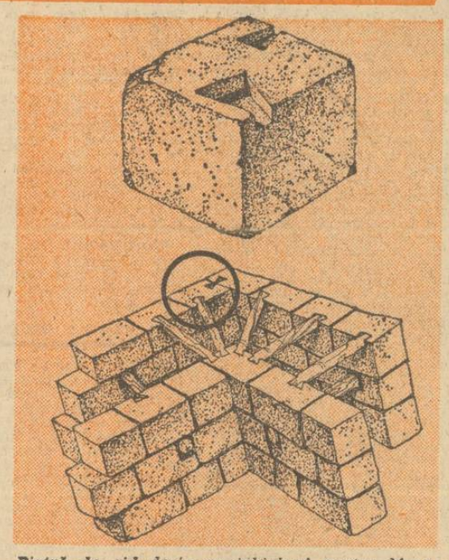

Piatră de zid dacic cu jghiaburi pentru bîrne și pene de lemn (desenul de sus) și montarea ei în zidul reconstituit

(Relatarea în pagina a 2-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

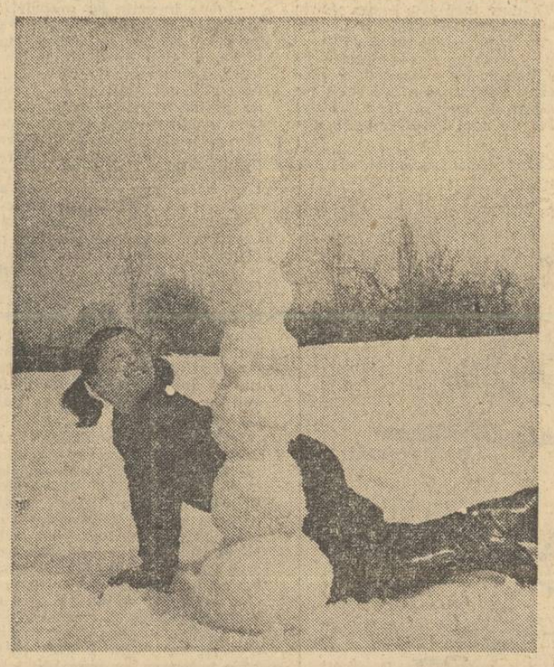

Spre infinit... — Octavian VEȘTEMEAN — Sibiu

În curînd ALMANAHUL MAGAZIN 1974 În curînd

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

O IMPORTANTĂ CONTRIBUȚIE LA CAUZA PĂCII, COLABORĂRII ȘI DESTINDERII ÎN LUME

URMARE DIN PAG. 1

laţiile româno-americane, hotărîrea celor două părţi de a dezvolta aceste relaţii în spiritul stimei, respectului şi avantajului reciproc, precum şi poziţiile comune privind eforturile menite să întărească pacea şi securitatea internaţională. Alături de Declaraţia comună a celor doi preşedinţi, s-a mai semnat acordul de constituire a Consiliului româno-american pentru promovarea relaţiilor economice şi Declaraţia comună cu privire la cooperarea economică, industrială şi tehnică dintre Republica Socialistă România şi Statele Unite ale Americii, care cuprind un ansamblu de măsuri menite să contribuie la dezvoltarea în continuare a relaţiilor economice dintre cele două ţări.

Întreaga vizită a preşedintelui României în Statele Unite ale Americii ilustrează principiul că toate statele, indiferent de mărime, de sisteme politice, economice sau sociale, sau de nivelul de dezvoltare pot şi trebuie să contribuie la o pace durabilă în lume, bazată pe libertate, egalitate, justiţie şi respectare a drepturilor omului. „Fără îndoială că ţările mari — cum sînt Statele Unite şi celelalte — au un rol important în viaţa internaţională — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Dar trebuie să vă spun, şi de data aceasta, deschis că numai ele nu pot asigura cursul nou spre destindere, nu pot asigura o lume mai dreaptă şi mai bună. Înfăptuirea unei politici noi în viaţa internaţională, de egalitate, de respect, nu poate fi decît rezultatul acţiunii unite a tuturor statelor, a tuturor popoarelor, tot aşa cum, pe plan naţional, înfăptuirea unei politici de dreptate socială nu poate fi decît rodul politicii unite a întregului popor".

Vorbind despre personalitatea preşedintelui Consiliului de Stat al României, preşedintele Richard Nixon a spus: „Distinsul nostru oaspete din seara aceasta, dintre toţi oamenii de stat din lume, a jucat unul din cele mai însemnate roluri al unui om de stat de pe glob, prin faptul că a văzut ansamblul problemelor mondiale cu care sîntem confruntaţi... El a dat dovadă de înţelepciune şi înţelegere şi a contribuit enorm la deschiderea unor dialoguri care, altfel, ar fi rămas, poate, închise pentru totdeauna".

Aşa cum se arată în Declaraţia comună, relaţiile dintre Republica Socialistă România şi Statele Unite ale Americii, bazate pe egalitate, respect reciproc şi luarea în considerare a intereselor respective ale celor două ţări, serveşte cauza păcii şi cooperării internaţionale. În alocuţiunea rostită la dineul oferit în cinstea sa şi a tovarăşei Elena Ceauşescu de preşedintele Richard Nixon şi doamna Patricia Nixon, preşedintele Nicolae Ceauşescu declara în acest sens: „Am dori ca istoria să poată spune: Iată două popoare — un popor mare, altul mai mic — care, în condiţii grele, au ştiut să conlucreze şi să contribuie la aşezarea relaţiilor pe o bază mai dreaptă şi mai bună".

MINERII ORȘOVEI

URMARE DIN PAG. 1

şi plăci din azbociment, de materiale izolante etc., serpentina serveşte la înlocuirea unui cocs de import pentru căptuşeala cuptoarelor adînci ale siderurgiei, după cum bentonita şi talcul sînt de neînlocuit în tehnologia unei serii de unităţi industriale. Cele 16 sortimente de substanţe minerale utile produse de minerii din bazinul Orşovei se îndreaptă zilnic spre nu mai puţin de 500 unităţi economice beneficiare.

Într-un raft din biroul inginerului **şef SIMION BOARNĂ** se află o mulţime de pungute, borcane, mostre de minereuri, nemetalifere care fac obiectul producţiei Întreprinderii miniere Orşova. Între ele — o schijă de piatră de citeva kilograme desprinsă parcă de toporul unui ciioplitor iscusit. Alături se află o moviliţă de scamă parcă abia strînsă de la ţesătorie. Atingem piatra şi desprindem cu uşurinţă o fibră cît o scobitoare. Frecată între degete, scobitoarea se transformă în... scamă.

— Azbest ?

— Da, în cele două ipostaze : minereul cu aspect de piatră unsuroasă extras la Liubotina şi, respectiv, fibra de azbest după prelucrarea în instalaţiile de preparare ale întreprinderii, gata de expediţie către beneficiari.

Prin munca minerilor din bazinul Orşovei şi a lucrătorilor şi specialiştilor de la preparaţie, fibrele acestea nepăsătoare la mingîierile fierbinţi ale flăcărilor (azbestul nu arde) sînt puse gospodăreşte în valoare, luînd drumul industriilor de profil. Ele sînt înnobilate de munca şi inteligenţa minerilor **ILIE ŢOIA, GABOR CARA, ILIE PÎRVULESCU, IOSIF FLORICHESCU** şi a celorlalţi de la sectorul Liubotina condus de inginerul **ION PĂTRĂŞCOIU.**

Un alt inginer, **NICOLAE FUNDĂTUREANU,** şef la Întreprinderea minieră Orşova ne-a dezvăluit citeva din preocupările, în parte duse la îndeplinire, ale colectivului minerilor din bazin, ale specialiştilor care lucrează aici pentru dezvoltarea şi perfecţionarea organizării producţiei, pentru punerea în valoare a unor substanţe minerale utile, a unor minereuri altfel improprii valorificării industriale.

În acest ultim gen de preocupări, grupa de cercetare condusă de inginerul **GHEORGHE AVRĂMUŢU,** cu sprijinul celorlalţi specialişti, pentru că nu au rămas în afara acestor probleme nici inginerul şef şi nici directorul **ION JURCĂ,** se străduiesc să găsească soluţii adecvate pentru punerea în valoare a unor sorturi inferioare de azbest (afibolitic şi crizolitic) cu fibra sfărîmicioasă ori lungă şi umedă. Sînt abordate, de asemenea, probleme de concepţie privind valorificarea unui cuarţ nou. Se află în stadiu final de execuţie o flotaţie de feldspat (fotografia din pag. 1) unica în ţară, care va ridica produsul pe trepte calitative superioare : calitatea I şi „glazur" pornind de la materie primă de calitatea a 2-a. Grupa de cercetare mai are înscrise în agenda sa atingerea în cît mai scurt timp a parametrilor proiectaţi la această instalaţie, şi valorificarea unui nou zăcămînt de feldspat. Munca avîntată a minerilor **NICOLAIE DOBROMIRESCU,** de la sectorul Tufări, **IOSIF BRAUN** de la Armeniş, a mecanicilor **ILARIE BECHERU, CEH ALEXANDRU** şi **IOSIF VOITEC,** a maistrului **PAUL COSTESCU** de la preparaţia Valea Cernii şi a multor altora din toate sectoarele de exploatare şi preparare ale întreprinderii orşovene, a condus la **realizarea volumului de producţie prevăzut pentru anul în curs cu cinci săptămîni mai devreme.** Avansul dobîndit va permite colectivului întreprinderii să obţină suplimentar o producţie în valoare de peste cinci milioane lei.

Inginerul Fundătureanu, un vîlcean stabilit în munţii de sud-vest cu 16 ani în urmă cînd a părăsit băncile facultăţii, ne-a călăuzit pe cărările năzuinţelor minerilor din Valea Cernei de a pune la punct valorificarea superioară a unor reziduuri de cuarţ ce vor fi utilizate la tencuielile antiacide. **Numai prin înlocuirea sistemului de măcinare a cuarţului s-a obţinut o dublare a capacităţii de producţie. În sectorul de expediţie se află în curs de desfăşurare lucrări de mică mecanizare care vor mări de circa 4 ori productivitatea muncii la încărcarea produselor livrate în mijloacele de transport.** Este vorba de măsuri aplicate în baza unui proiect elaborat în cadrul centrului judeţean Mehedinţi de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii. Numărul oamenilor care munceau aici se reduce de la 90 la 20, restul urmînd să lucreze în noile capacităţi de producţie ale preparaţiei.

Spre marile combinate siderurgice, către fabricile de sticlă, uzinele chimice ori de azbociment, spre unităţile constructoare de maşini şi aparate electrice se îndreaptă zi de zi roadele muncii minerilor din Valea Cernei şi din împrejurimi, pe cît de însemnate pe atît de aşteptate. Acestor aşteptări le răspunde munca dăruire, efort şi talent a oţia lor cotidiană, în galerii de mină, în laboratoare şi în halele preparaţiei de pe noul amplasament al întreprinderii, strămutată odată cu Orşova nouă.

Ion BECHERU

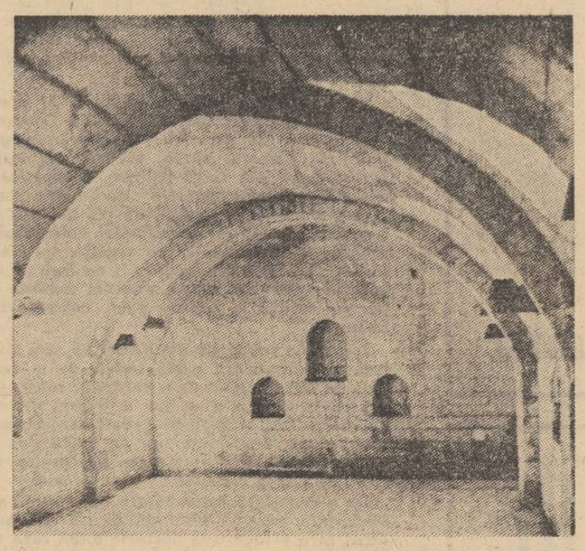

Bolţile beciurilor „Casei de piatră" de la Hereşti au o rigoare geometrică rar întîlnită...

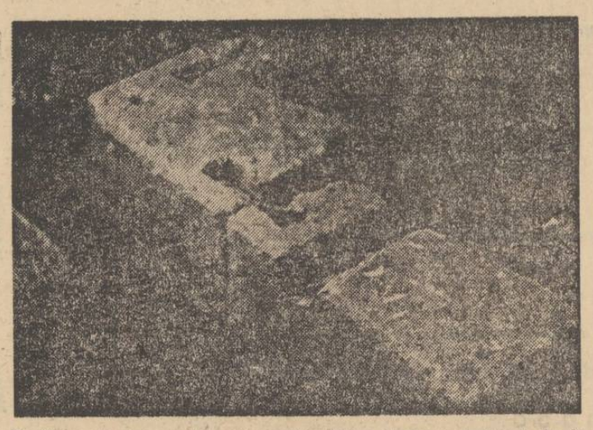

Porţiune de zid cu lăcaşuri pentru birne şi pene de lemn de la cetatea dacică Băniţa

SECVENȚE

Prima expoziţie de mobilier şi feronerie populară

În prima parte a secolului al XVII-lea, Udriste Năsturel, — cărturarul şi sfătuitorul lui Matei Basarab, — şi-a construit o casă de piatră în comuna Hereşti, pe drumul Bucureşti—Oltenita (la kilometrul 37), care a fost restaurată de Direcţia monumentelor istorice şi de artă, sub supravegherea arhitectei Olga Bizu.

Imobilul a fost repartizat Muzeului de artă populară al Republicii Socialiste România, care a organizat în el o expoziţie de mobilier şi feronerie populară, prima de acest fel. Sînt expuse 78 de piese de mobilier, şi 74 modele de feronerie.

În legătură cu această nouă expoziţie, prof. dr. **TANCRED BĂNĂŢEANU,** directorul Muzeului de artă populară, ne-a declarat următoarele :

„Expoziţia de mobilier şi feronerie s-a organizat la Hereşti spre a se permite prezentarea celor mai importante valori artistice populare din colecţia de peste 60 000 obiecte aflate în patrimoniul Muzeului nostru. Tot la Hereşti, în casa Storojan, din vecinătate, se va deschide în 1974 expoziţia secţiei de ceramică, iar în localul Muzeului, de pe Calea Victoriei nr. 107, vom organiza expoziţia secţiei de port popular.

Expoziţia de mobilier şi feronerie din „Casa de piatră" de la Hereşti se va inaugura în ziua de 9 decembrie 1973. Prezentăm aici tipologii din cele mai importante categorii de mobilier popular (scaune, lăzi de zestre, mese, blidare, cuiere, dulapuri etc.), specifice diferitelor zone etnografice ale ţării, precum şi valori artistice populare realizate din fier cu variate aspecte funcţionale. Piesele de mobilier şi feronerie expuse dovedesc că meşterii populari au avut în vedere nu numai rolul funcţional al obiectului, ci şi cel decorativ, realizîndu-se o perfectă îmbinare între util şi decorativ. Preconizăm organizarea de grupuri de vizitatori în înţelegere cu Oficiul Naţional de Turism".

Vizitarea expoziţiei se va putea face zilnic între orele 10,00 —16,00, în afară de luni.

Ilie CIUTESCU

FLUVIUL FIERBINTE DIN SUBSOLUL ORADIEI

URMARE DIN PAG. 1

Locuinţe încălzite cu apă termală

— Sînt informat că la Oradea s-a încercat folosirea energiei geotermice în scopul economisirii combustibililor la încălzitul locuinţelor.

— Într-adevăr, aşa este ! Sesizînd importanţa utilizării energiei conţinute de aceste ape termale, cercetătorii noştri au studiat valorificarea ei cît mai complexă. Atilla Bako şi Szucs Lorand au propus o serie de utilizări practice, dintre care unele au şi început să fie aplicate. Astfel, în urma celor două foraje efectuate în Parcul Muncitorilor, s-a introdus în radiatoarele a 12 apartamente apă termală, care, după încălzirea locuinţelor, este folosită la un ştrand. Experienţa a continuat cu apele rezultate din forajul 4005, care încălzesc acum serele din preajma oraşului şi sînt folosite după aceea la o spălătorie. Amintesc, de asemenea, că în zona de est a Oradiei, în cartierul Nufărul, s-a proiectat un cvartal de locuinţe compus din 2 800 de apartamente, unde apa caldă menajeră va fi furnizată de agentul termic dintr-un foraj amplasat în apropiere, urmînd ca apoi ea să fie utilizată la bazinul ce se va crea în centrul complexului.

O noutate ! În mijlocul blocurilor vor apare bazine cu apă termo-minerală ce vor putea fi folosite de locatari chiar şi în lunile de iarnă, fără a exista pericol de îmbolnăvire. Explicaţia ? Datorită aburilor calzi ce se vor înălţa ca adevărate umbrele protectoare deasupra bazinelor, accesul spre ele făcîndu-se de la vestiare încălzite prin coridoare închise. Nu i-am uitat nici pe cei mici, deoarece proiectăm pentru ei un ştrand de agrement în zona de vest a Oradiei, bazin asemănător cu cel existent lîngă hotelul Dacia.

Simion SĂVEANU

Previziuni

— Ce preconizaţi, pentru viitorul apropiat, în legătură cu folosirea importantelor resurse energetice ?

— Ape termale cu proprietăţi atît de tămăduitoare apar extrem de rar pe suprafaţa globului, de aici derivînd, în mod logic, folosirea lor în scopuri de tratament, fapt ce nu exclude posibilitatea valorificării lor prin recuperarea energiei calorice ce o conţin. Studiile hidrogeologice, hidrochimice şi radiologice întreprinse au demonstrat că timp de un secol nu s-au constatat în zona Băilor Felix—1 Mai variaţiuni de debit sau chimism iar radioactivitatea, ca urmare a experienţelor nu s-a schimbat. Subliniez că resursele din subsolul Oradiei prezintă o radioactivitate şi mai pronunţată, sînt inepuizabile, deoarece provin din precipitaţii şi se regenerează. Volumul lor, cunoscut pînă acum, atinge cifre destul de mari : 22 000 de metri cubi pe zi, numai în zona Băilor Felix !

Detectarea importantelor resurse de ape termale radonice în subsolul Oradiei este un element imprevizibil, el apărînd în urma forajelor recente. După părerea mea, zonele colinare din nordul oraşului, zone cu o microclimă foarte favorabilă, oferă condiţii pentru crearea unor noi unităţi de tratament şi agrement. Subliniez această idee, arătînd că la Oradea există condiţiile necesare pentru crearea, în viitor, a unei vaste zone balneare, cu investiţii mici putîndu-se dubla capacitatea celor din jurul Băilor Felix şi 1 Mai. Municipiul nostru, avînd la dispoziţie dotările edilitare necesare, ar putea cuprinde, în perioadele de vîrf, aglomerări de oameni în condiţii de confort remarcabile. Într-o viitoare schemă de sistematizare s-ar putea prevedea citeva etape pentru realizarea noii funcţii balneare a oraşului : zona verde flancată de cetatea medievală, Dealul Pisicii şi Dealul Ciupercii care ar urma să fie legate prin accese pietonale ferite de circulaţia curentă.

Continuarea zonei peste dealurile şi pădurea din nord, antrenarea acestor interesante unităţi geografice în circuitul de odihnă al locuitorilor oraşului — iată ideea pe care conducerea judeţului nostru intenţionează s-o rezolve într-un viitor foarte apropiat. Se conturează astfel, cu precizie, o nouă şi foarte specifică funcţionalitate pentru întreaga zonă, în măsură să împlinească şi să îmbogăţească cu elemente inedite viaţa noastră cotidiană.

Simion SĂVEANU

Port vîlcean — Ţepoş N. MARIAN — Rm. Vîlcea

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOŞTRI

MAI EXISTĂ ENIGME?

MĂRTURII DACICE LA ULPIA TRAIANA

de prof. dr. docent Octavian FLOCA

„...Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa nu s-a clădit chiar pe locul cetăţii lui Decebal. Aceasta — Sarmizegetusa regelui dac — era situată în munţii Sebeşului, la sud de Orăştie. Într-adevăr, acolo, pe valea Apei Oraşului, au fost descoperite de curînd, de către profesorul de la Cluj, d. D. M. Teodorescu, mai multe cetăţi din epoca lui Burebista şi a lui Decebal, clădite pe vîrfuri înalte de munţi, după obiceiul dacilor", consemna C. Daicoviciu în lucrarea **Sarmizegetusa (Ulpia Traiana).**

Dacă ideea localizării de către D. M. Teodorescu a cetăţii de scaun a regilor daci la Grădiştea Muncelului rămîne şi azi valabilă, întărită chiar în urma şi a altor cercetări efectuate în munţii Orăştiei, **nu în aceeaşi măsură îşi poate menţine valabilitatea părerea curentă, că în aria teritorială a noii cetitorii a împăratului Traian, din bazinul văii Haţegului — Colonia Ulpia Traiana — nu se află nici o urmă arheologică anterioară stăpînirii romane, respectiv de locuire dacică în acest loc. În prezent o descoperire fortuită dă însă un răspuns nou, valabil, şi acestei probleme. Ţăranul cooperator Ion Oproni îmi atrăgea atenţia că pe locul numit „În gruneţ", au fost date la iveală ruinele unei clădiri vechi ale cărei materiale de construcţie nu se aseamănă cu cele cunoscute la zidurile obişnuite romane.** Observaţia acestuia, părtaş la aproape toate săpăturile arheologice de la Ulpia Traiana, ne-a îndemnat să cercetăm mai de aproape locul indicat.

Nu mică ne-a fost surpriza văzînd că pe micul „gruneţ", punct uşor mai ridicat faţă de împrejurimi, se află o serie de blocuri de piatră într-o totul asemănătoare, ca formă, compoziţie geologică şi prelucrare, cu cele utilizate de daci la cetăţile, turnurile şi la locuinţele lor fortificate. Apreciind valoarea documentară a acestor piese arheologice, s-a dispus ridicarea celor mai importante, susceptibile a fi cercetate şi comentate mai de aproape, în primul rînd cele prevăzute cu caracteristicile scobituri în formă de „coadă de rîndunică". **În prezent una din acestea se află expusă în muzeul din Deva,** alături de altele, asemănătoare, provenite de la cetăţile din munţii Orăştiei. Acest bloc, parţial erodat, avînd dimensiunile de 0,50 × 0,45 × 0,30 m, este prevăzut cu două scobituri tăiate regulat, în forma menţionată mai sus, destinate fixării pietrei în zid, după obiceiul dacic, cu legături de lemn. Una din aceste scobituri, de dimensiuni mai mari, tăiată oblic în corpul pietrei, avea menirea de a întări şi a lega transversal, cu bîrnă puternică de lemn, acest bloc cu altul de pe celălalt parament al zidului. A doua scobitură mai mică, dar de aceeaşi formă cu prima avea rostul de a întări între ele, orizontal, cu „pene" de lemn două pietre învecinate de pe aceeaşi faţă a zidului.

Un al doilea bloc de dimensiunile 0.60 × 0.55 m, cu o tăietură dreptunghiulară în colţul drept, făcută cu acelaşi scop al aşezării piesei în zidul clădirii, se află adăpostită în muzeul local din Sarmizegetusa.

Blocurile de piatră provenite de la Ulpia Traiana, de pe locul numit „In grunei", descrise şi comentate aici, prezintă întru totul caracteristicile comune ale materialului de construcţie întîlnit la zidul de fortificaţie dacic, murus dacicus. Ca şi alte pietre, folosite cu predilecţie la cetăţile dacice din sudul Transilvaniei şi cele descoperite la Ulpia Traiana sînt de esenţă calcaroasă, **calcar oolitic,** au obişnuita formă dreptunghiulară, încadrîndu-se în şirul celor dacice şi ca dimensiuni. Ceea ce e de reţinut însă, cu prioritate, e că sînt prevăzute cu acele atît de caracteristice „babe", destinate, fie a lega transversal pietrele de pe cele două parametre ale zidului cu puternice grinzi, fie a întări orizontal cu „pene" de lemn blocurile învecinate de pe aceeaşi faţă a zidului, după sistemul de construcţie propriu dacic, neuzitat de romani.

Obişnuit tăieturile în piatră, mari sau mici, au în general aceeaşi formă, cu observaţia că cele destinate a lega şi întări stabilitatea a două piese învecinate, de pe aceeaşi faţă a zidului, sînt de proporţii mai reduse de cît cele cu menirea întăririi cu grinzi masive a blocurilor celor două paramente. În această ordine de idei e util să amintim că uneori, în special la colţurile de zid, unde se cerea o rezistenţă mai mare, unele blocuri poartă mai multe lăcaşuri pentru legăturile de lemn. Alteori, blocurile sînt prinse între ele şi în sens vertical cu cîte un „cep" de lemn introdus în orificiile existente în pietrele suprapuse, cum se observă, bunăoară, la unul din zidurile cetăţii de la Băniţa.

Pentru a nu crea confuzii, socotim potrivit a releva că scobiturile pentru pene de lemn, de dimensiuni mai mici, ca cea de pe blocul de piatră de la Ulpia Traiana, nu formează o excepţie în cadrul zidului dacic, căci le întîlnim adesea la clădirile autohtonilor daci. Aceste lăcaşuri nu pot fi confundate nici cu tăieturile pentru aşezarea în ele a scoabelor de fier, de pe unele pietre de construcţie romană, căci în acest din urmă caz, spre deosebire de sistemul dacic, tăietura în blocul de piatră pentru a primi scoaba de fier (şi nu pana de lemn), este de formă dreptunghiulară, cu orificii adînci la cele două extremităţi, pentru a introduce în ele capetele întoarse ale scoabelor, întărite în aceste lăcaşuri şi prin turnarea de plumb topit. Mai e de reţinut că la zidurile romane, legăturile cu birne de lemn, potrivit obiceiului dacic, nu sînt uzuale.

Dacă aceste blocuri de piatră ne pun prin esenţa lor geologică, prin dimensiuni, ca şi prin forma şi prelucrarea lor în faţa unui material de construcţie folosit cu predilecţie la zidurile de fortificaţii dacice, alte considerente, de astădată mai puţin directe, dar tot atît de concludente, ne îndrumă spre aceeaşi origine şi întrebuinţare. Blocuri de piatră de diferite forme se cunosc, se înţelege, şi din epoca romană, unele cu o compoziţie structivă asemănătoare, dar nu identică, cu a celor discutate aici. Dar, **nici una din clădirile romane, descoperite pînă acum la Ulpia Traiana, nu au dat la iveală materiale de construcţie care să cumuleze toate caracteristicile, menţionate mai sus, specifice materialului de construcţie al strămbunilor daci.**

În concluzie, admisă fiind originea dacică a acestor piese arheologice, fapt ce nu lasă nici o îndoială, şi puse în legătură de analogie cu rostul unui asemenea material la cetăţile, turnurile şi locuinţele dacice fortificate, **ne îndreptăţeşte să preconizăm existenţa în perimetrul de cuprindere al capitalei Daciei romane şi a unor vestigii mai vechi : a unei existenţe anterioare dacice. De altfel urme de locuire pre-romane au fost sesizate şi în împrejurimile localităţii Ulpia Traiana Sarmizegetusa, în partea de hotar numită Poiana Selei,** confirmate de astă dată, prin descoperirea unei ceramici dacice de tip **La Tène.**

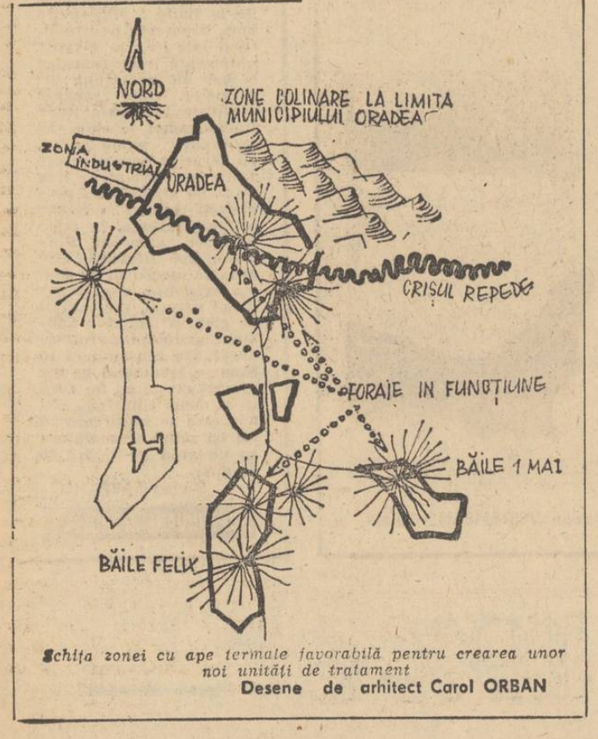

Schiţa zonei cu ape termale favorabilă pentru crearea unor noi unităţi de tratament

Desene de arhitect Carol ORBAN

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 9 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 8,00 Bună dimineaţa ! 8,30 Cravatele roşii. 9,25 Daktari. 9,50 Viaţa satului. 11,00 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. Album duminical. Din cuprins : 13,00 „Perpetuum mobile muzical". 13,15 Cupletul zilei cu H. Nicolaide. 13,25 Cîntece de petrecere. 13,35 Teatru scurt : „Premiul întîi" — o reminiscenţă din tinereţea pedagogului". Adaptare de Nicolae Popescu, după schiţa cu acelaşi titlu de I.L. Caragiale. 13,50 Voci tinere : Mira Moreno. 14,00 Fotbal: F.C. Argeş—Dinamo Bucureşti. 15,50 Muzică populară la oboi şi taragot. 16,00 „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea" — comedie cinematografică. 16,25 „În vîrful peniţei" — caricaturi. 16.30 O expoziţie neobişnuită. 16,40 Vedete internaţionale : Julie Andrews. 16,45 „E vorba de oricine... afară de mine". Fabule de Marcel Breslaşu. În rolul fabulistului : Dem. Rădulescu. 16,55 Din nou „Perpetuum mobile muzical". 17,05 Schulmeister. Episodul III. 18.00 Cîntare patriei. Concurs coral interjudeţean. Etapa finală. Grupa I. Participă : La Bucureşti : Corul grupului şcolar comercial din Craiova ; Corul de cameră al Casei de cultură din Cluj ; Corul Şcolii militare de ofiţeri de rezervă „Dimbovita". La Iaşi : Corul Liceului pedagogic din Bîrlad, judeţul Vaslui ; Corul de cameră al Sindicatului Învăţămînt din Iaşi. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Vizita preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în Statele Unite ale Americii. 20,30 Noroc bun ! reportaj din Valea Jiului. 20,50 Filmul „Funny Face". Comedie muzicală cu Fred Astaire şi Audrey Hepburn. 22,20 Telejurnal.

PROGRAMUL II : 11.00 Concertul Orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu". Dirijor Edgard Doneux (Belgia). Solistă: Silvia Marcovici. În program : M. Andricu — Chipuri şi profiluri ● M. Bruch — Concertul pentru vioară şi orchestră în sol minor ● S. Prokofiev — Fragmente din baletul „Romeo şi Julieta". 20.30 Avanpremieră. 20.35 Selecţiuni din opereta „Contesa Maritza" de Kalman. Interpretează ansamblul Operei din Timişoara. 21,25 Meridiane literare. 21,50 Muzică populară. 22,00 Filmul „Brett şi Danny".

LUNI 10 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18,05 La ordinea zilei. Azi, judeţul Galaţi. 18,20 Un virtuoz al instrumentelor populare : Luca Novac. 18,30 Cea de-a doua familie... 18,50 Basul Dan Muşatescu interpretează arii din operele „Don Juan" de Mozart, „Don Carlos" şi „Vecerniile siciliene" de Verdi, „Domniţa din depărtări" de Mansi Barberis. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii : „Braţ la braţ cu tinereţea". Muzica — Sergiu Malagamba. Text — Aurel Felea. 20,05 Şcoala şi producţia. 20,40 Interpretul preferat : Gheorghe Bouleanu. 20.50 O întîlnire la Mărişor. 21,45 Roman-foileton : „Goya". 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Schulmeister. 20,55 Teleenciclopedia. 21,35 Telex. 21,40 Ţara Bîrsei. 21,55 Recital de muzică uşoară. 22,15 Cărţi şi idei.

MARŢI 11 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleşcoală. 10.00 Telex. 10.05 Revista literar-artistică TV. 10,55 Filmul serial „Omul din curtea de trecere". Episodul II. 12,00 Telejurnal. 16.50 Lumea copiilor : „Crăiasa zăpezii" — dramatizare după H.C. Andersen. 17,30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex. 18,05 Cum vorbim. 18,20 Omul şi muzica lui : Mihail Jora. 13,55 Timp şi anotimp în agricultură. 19,10 Acest staţionic plai — emisiune de versuri. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20,20 Cîntece de pe Mureş. 20,35 Seară de teatru : „Băieţii de la colţul străzii". Adaptare pentru televiziune de Petre Popescu, după piesa „Paşaport pentru eternitate" de Dumitru Drăgan. 21,45 Şlagăre... dansate. 22.00 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Daktari. 20.25 Municipalitatea răspunde bucureşteanului. 20,45 Tineri interpreţi : violoncelistul Valentin Arcu. 21,10 Reporterii noştri peste hotare : Gyrocastra. Însemnări din R.P. Albania ● Alpii Bavariei. 21,35 Telex. 21,40 „Goya".

MIERCURI 12 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleşcoală. 10.00 Telex. 10.05 Municipalitatea răspunde bucureşteanului. 10,25 Tineri interpreţi. 10,50 Film pentru copii : „De-a Albă ca Zăpada". 12,05 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18,15 Micii meşteri mari. 18.35 Muzică populară interpretată de tineri soliţi. 18,50 Învăţămîntul şi impactul revoluţiei ştiinţifico-tehnice. Opinii ale unor participanţi la cea de-a II-a Conferinţă a miniştrilor educaţiei din ţările europene membre ale UNESCO. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20,20 Telecinemateca. Ciclul „Gérard Philipe". Filmul „Orgoliosii". 22.00 Mari artişti în studiourile noastre : Giuseppe Taddei. 22,20 24 de ore.

PROGRAMUL II : 22.00 O viaţă pentru o idee : Charles Darwin. 20.30 Cîntece şi jocuri populare interpretate de ansamblul folcloric „Carpaţi" din Cîmpulung Muscel. 21.00 Cele o sută de anotimpuri ale Eroului Muncii Socialiste, Dumitru Dumitru — directorul I.A.S. Petroiu, judeţul Ialomiţa. 21.20 Telex. 21,25 Seară de liederi românesti. 21.30 Prin muzee şi expoziţii. 22.05 Pagini din Albumul duminical.

JOI 13 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă engleză. 9,30 Curs de limbă germană. 10,00 Telex. 10.05 Cărţi şi idei. 10,25 Telecinemateca. 12,05 Telejurnal. 16.00 Teleşcoală. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18,35 Din ţările socialiste. 18,45 Universitatea TV. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 „Turneul emblemelor" — itinerar patriotic pentru tineret. Concurs închinat celei de-a XXX-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist. Etapa I : participă echipele reprezentative ale judeţelor Buzău, Bucureşti, Vaslui şi Vrancea. 21,10 „De joi pînă joi" — o agendă a evenimentelor din viaţa tineretului. 21,15 „Bucuria de a fi util societăţii". 21,35 Teletop '73 — emisiune-concurs de muzică uşoară românească.

PROGRAMUL II : 17,30 Telex. 17,35 Film pentru tineret : „Pe răspunderea mea". 18,55 Desene animate. 19,05 Cinci dansuri vrîncene. Interpretează ansamblurile de amatori ale fabricii de confecţii din Focşani, fabricii „Chimica" din Mărăşeşti şi Casei de cultură Odobeşti. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Concertul Orchestrei de cameră a Radioteleviziunii. Dirijor Petre Bocotan. Soliţi : Patrice Fontanarosa (Franţa), Maria Soare, Georges Otto Roth. În program : ● Haendel : Concerto grosso op. 6, nr. 10, în re minor : Concertul pentru trombon şi orchestră ; Passacaglia în sol minor ● Mozart : Simfonia concertantă pentru vioară, violă şi orchestră : Simfonia I în Mi bemol major. În pauză : Bucureştiul necunoscut. Memoria caselor. 22,00 Ştiinţa şi problemele lumii contemporane : Energia.

VINERI 14 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Curs de limbă rusă. 10.00 Telex. 10.05 Album coral. 10,15 Teleobiectiv. 10.30 Mari artişti în studiourile noastre : Giuseppe Taddei. 10.50 Virstele peliculei. Magazin de cultură cinematografică. 12,05 Telejurnal. 16.00 Teleşcoală. 18.00 Telex. 18,15 La volan. 18.50 Revista economică TV. ● Săptămîna în imagini şi comentarii. ● Spiritul gospodăresc în acţiune. ● Care este stadiul investiţiilor în judeţul Argeş ? 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20,10 Panoramic ştiinţific. ● A mia miliarda parte dintr-un gram. ● Ciclul vieţii în mare ● Caleidoscop. 20.35 Filmul „Cei trei Cavaleras", producţie a studiourilor cinematografice mexicane. 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Pagini muzicale de mare popularitate. „Bisurile" Festivalului „George Enescu". Cu Philippe Entremont, Yehudi Menuhin, Leonid Kogan, Valentin Gheorghiu şi orchestra de cameră „Collegium Aureum". 20,30 Noroc bun ! 20,50 Portativ '73. 21,10 Telex. 21,15 Şcoala şi producţia. 21,50 Spectacol muzical-coregrafic.

SÎMBĂTĂ 15 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Lumea copiilor. 9,30 O viaţă pentru o idee : Ion Ionescu de la Brad. 10,00 Telex. 10.05 Avanpremieră. 10,10 Tîrgovişte la ora oţelului. 10,30 Muzică uşoară. 10.50 Cenaclul literar „Sburătorul". 11,30 Melodii populare. 11,45 Telejurnal. 12,00 Campionatul mondial de handbal feminin (meciul pentru locurile 3—4). Transmisiune directă de la Belgrad. 16.00 Telex. 16,05 Caleidoscop cultural-artistic. 16,25 Avanpremiera. 16.30 Emisiune în limba germană. 18,15 Cîntece şi jocuri populare interpretate de ansamblul „Briuleţul" din Constanţa. 18,40 Telegiob : Algeria azi. 19,00 Meteorologi pe înălţimi. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Prietenii noului angajat. Iniţiativă a colectivului de muncă de la uzinele „Semănătoarea". 20.15 Teleenciclopedia. 21,00 Filmul serial „Brett şi Danny". 21,50 Romanţe şi cîntece de petrecere. 22,15 Telejurnal. 22.25 Finala Campionatului mondial de handbal feminin. Transmisiune de la Belgrad

PROGRAMUL II : 16.00 Filmul serial : „Omul din curtea de trecere". Reluarea primului episod. 17.05 Întrebări şi răspunsuri. În sumar : Spirit laic şi ateism ; „Inteligenţa" animalelor. 17,30 Telex. 17.35 Recitalul sopranei Valeria Rădulescu. În program arii şi duete din operete. 17,55 Filmul „Cînd se ivesc zorile". Producţie a studiourilor cinematografice albaneze.

GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB

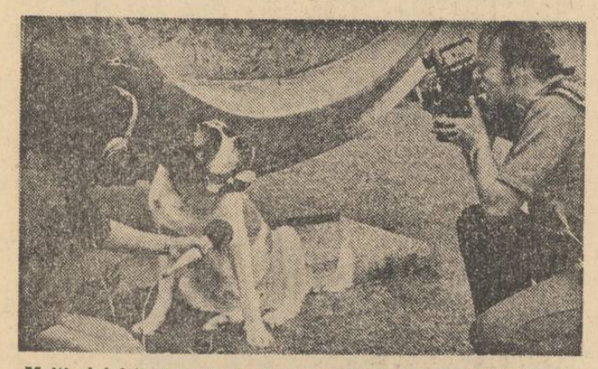

Mulți alpiniști și-ar fi pierdut viața dacă n-ar fi intervenit simpaticii câini Saint Bernard. „Mirosul lor" este atît de „eficient" încît nu poate fi pus la îndoială. Iată un exemplar cu merite deosebite, care pentru „activitatea" sa a fost sărbătorit recent. Este vorba de bătrînul „Floggy" care în cursul laborioasei sale existențe a salvat viața a nu mai puțin de 75 de persoane.

După mulți ani de cercetări, un institut specializat din orașul Wolverhampton (Anglia) a pus la punct construcția unui fotoliu pentru bolnavi de artrită. Fotoliul este înzestrat cu butoane, care prin apăsare, dau posibilitate bolnavului să se ridice (sau să se aseze) cu minime eforturi fizice și în condițiii cît mai comode.

În ultimul timp s-au pornit veritabile vînători împotriva rechinilor. Și una dintre cauze este și... moda ! Deoarece pielea de șarpe sau de crocodil este prea scumpă, s-a recurs la înlocuirea ei — pentru poșete, pantofi și cordoane, — cu pielea de rechin. În imagine, un pescar din Florida (S.U.A.) trăgînd la mal unul dintre periculoasele animale capturate.

remember • remember • remember

HAMBURG [I]

De la Cuxhaven coborînd pe malurile estuarului Elbei traversez un peisaj agrest. Splendide ferme solitare, acoperite cu stuf și decorate cu adevărate mozaicuri de cărămidă. Ca pretutindenea în spațiul geometric, oamenii locuiesc în acoperiș. Păduri intermitente, perfect orizontale, cîmpuri albastre și verzi, culori crude, cringuri ca niște capete enorme cu părul în vînt, ale unor personaje de pantomimă expresionistă. Natură calmă, de un calm înșelător, sortit parcă să-i disimuleze convulsiile interioare. Atmosferă antiidilică, pretind la un romantism sumbru și mut. În sinul acestui peisaj venise acum două sute de ani marele poet care a fost Klopstock, încercînd să-și acorde și să-și aline obsesiile tanatologice, într-o îndelungată relegare, așteptînd moartea ce avea să-l încununeze tîrziu la Hamburg. Altminteri duhul poeților germani nu bîntuie prin aceste landuri septentrionale unde mai curînd simți în văzduh runele transparente ale Eddelor skandinave. Simți ceva aspru și în același timp o plutire de copilărie fantastă. Pînă și în plină lumină de zi peisajul are halo-ul nocturn al spiritelor diseminate în taina alcătuirii sale, ca și cînd printr-o imensă răsturnare cosmică, razele care-l străbat ar purcede din lună. Aici am înțeles dece în limba germană — nordică prin origini și prin misterele ei — genului masculin îi aparține nu soarele ci luna... și mi-am adus aminte de imaginea Valhallei lui Snorri Sturluson, paradis războinic ingenuu unde biruitorii asupra tenebrelor, își pun zilnic armurile, se ucid în luptă și invie seara convocați la un festin pantagruelic devorînd mistreți la lumina spadelor incandescente.

* * *

Hamburgul e un conglomerat de orașe, o federație de cetăți. Spațiul ocupat e imens. și cînd pătrunzi cu trenul în incinta lui, văzînd nenumăratele vapoare, brațele înalte ale macaralelor, clădirile feluritelor antrepozite dar fără perspectiva obișnuită a mării ce rămîne la peste o sută de kilometri distanță, ai impresia de a vedea un port absurd, un port pe uscat. Abia după ce traversezi marile poduri peste Elba și vezi canalele ramificate, poți realiza adevărata imagine și sensul acestei vechi așezări portuare. Trenul înaintează în inima orașului, ca și cînd de pildă la București ar ajunge în Piața Unirii — și oprește într-o gară enormă și destrăbălată, cenușie și dezolantă ca un depou infernal, contrastînd inexplicabil cu înfățișarea orașului care e unul dintre cele mai somptuoase și mai elegante din cîte există în Europa. Adevărată fortăreață a bogăției și a prea plinului, a puterii și a energiei economice dar fără aura de finanță obtuză și netedă a Frankfurtului unde străzile par invadate de marțieni incapabili de a înțelege altă limbă decît aceea a cifrelor. Se simte în aer infuzia de aventură și nebunie a marelui port interlop, o brizâ abstractă dar nu mai puțin sensibilă înveliue acest oraș amendîndu-i pragmatismul și excesul de piatră erijată. Aurul capătă o patină verzuie care-l înnobilează încît simt că marea își trimite, odată cu pășările menite să-i fie heralzi, oxizii secreți și inexorabili... marea interzice pretutindenea tot ceea ce, cu o expresie franțuzească numim de obicei terre à terre... chiar atunci cînd rămîne departe de țărmuri, omul care există prin mare capătă ceva din fizionomia ei.

Masiv totul. Străzile, edificiile, oamenii înalți și robuști care zidiră orașul după chipul și asemănarea lor. Primele impresii nu vizează arhitectura care, eclectică și neutră, sugerinau-și doar dimensiunile și temeinicia, nu invită la voluptatea detaliului. Orașul reclamă estimări de ansambluri vaste, se cere considerat pe mari planuri urbanistice asemenea mai tuturor metropolelor zidite în secolul trecut sau în primele decenii de după 1900. Cînd nu e prea încărcată și pretențioasă, această arhitectură care premerge monotoniile cartierelor moderne de azi, e perfect suportabilă iar dacă, așa cum se întîmplă aici, beneficiază de scheletul unei urbanistici armonioase, capabile să pună în valoare și particularitățile geografice ale locului, poate colabora la o anume frumusețe. Așa se naște farmecul Hamburgului, din conviețuirea străzilor și piețelor lui ample cu labirintul canalelor, din masivitatea clădirilor ușor hașurată de brume, din inspirata corupere cîtadină a Alsterului care, în plin centru formează două splendide lacuri, de proporții apreciabile. Aici ca și uneori în Elveția mă încearcă regretul pentru lipsa de fantezie a edililor noștri, vechi și noi, care n-au înțeles la timpul oportun că orașul modern al Bucureștilor, începînd încă din ultimele decenii ale veacului al XIX-lea, trebuia zidit în jurul salbei de lacuri a Colentinei, realizîndu-se astfel efecte urbanistice inestimabile și în același timp, menajîndu-se atîtea relieve ale vechiului oraș, spulberate de impetuozitate, de ignoranță ori de nepăsare... dar asemenea regrete sînt perfect inutile, fiecare oraș avîndu-și destinul lui care stă mai presus de anxietățile și nostalgiile noastre.

a. e. baconsky

Pe firul evenimentelor

Teoria oului

de Nicolae LUPU

Comentatori diverși din Europa occidentală descoperă acum că ceva nu prea era în regulă cu „societatea de consum"... Impasul energetic spulberă multe mituri. Se scrie că avea o bază artificială, că trăia în mare parte pe poziții privilegiate care dispar, că în sfîrșit se poate și trebuie trăit mai sobru, fără risipă absurdă, eliminînd nevoile false promovate de uriașul aparat de publicitate pus în slujba creării de noi piețe. Michel Bosquet în „Le Nouvel Observateur" anunță „sfîrșitul opulenței" în care „lumea capitalistă se credea instalată". „Le Figaro", ironizînd într-o caricatură reclama încetățenită a unei societăți de desfacere a produselor petroliere, „pune un tigru în rezervorul automobilului tău !", arată un personaj care deschide capota motorului și ordonă tigrului ce păsește spășit afară : „Hei, du-te și te culcă".

Dar lucrurile nu se rezumă numai la glume. Autorități medicale au condamnat drept „iresponsabile" și „neadevărate" anunțurile publicitare ale unor societăți comerciale de vînzare a ouălor care afirmă că „nu există nici o dovadă științifică că obiceiul de a consuma multe ouă contribuie în vreun fel la creșterea riscului de atac de cord". Autoritățile medicale afirmă că nu este vorba de o legătură directă între consumul de ouă și atacul de cord ci de faptul că fiecare gălbenuș conține în genere 250 pînă la 275 miligrame de colesterol și că este recomandabil, pentru a evita riscuri, să nu se consume mai mult de 300 miligrame de colesterol zilnic. Operînd cu accentele și formulările, societățile comerciale vor să-și asigure piața eliminînd impactul recomandărilor amintite. Lupta însă se anunță acerbă cu atacuri din sectoare cu totul neașteptate : o societate a anunțat un produs care... înlocuiește oul oferind însă aceleași senzații gustative. O combinație de albuș de ou, ulei de porumb, lapte degresat, vitamine, produs care după cum spune noua reclamă : „nu trebuie ținut la gheață, nu are chimicale, nu folosește gusturi și coloranți artificiali și nu are... colesterol". Un purtător de cuvînt al unei societăți care vinde ouă naturale a declarat că el consideră noul produs și campania publicitară ce-l însoțește drept „un atentat și o amenințare la integritatea oului". Alți dependenți de piața respectivă au ales o cale de luptă mai complexă. Au angajat un grup de oameni de știință care au supus găinile la un tratament special și le-au pus apoi să se ouă, mai bine zis să producă o marfă naturală cu... un procent scăzut de colesterol. Pînă acum ei au anunțat o scădere de 10% a conținutului discreditat și încearcă să stoarcă mai mult.

Contestarea societății de consum se desfășoară pe căi multiple și întortocheate. „Le Nouvel Observateur" consideră că multe instituții acceptate vor fi puse în discuție în însăși esența structurii lor .Cert este însă că miturile publicității destinată a condiționa și crea false nevoi, modalități de viață neconforme cu reguli importante de sănătate, se vor spulbera treptat. „Oul" lui Columb va fi de mare preț.

VA FI ÎNTRERUPTĂ MAREA CURSĂ ÎN JURUL LUMII A VELIERELOR ?

• Două accidente în decurs de numai două zile • Imprudențe ? Manevre urgente cărora le-au căzut jertfă navigatorii ? • Bernard Laveray se legase cu o centură de siguranță... • Un avertisment publicat de revista „Voile et voilières" • Erik Tabarly își ia revanșa în etapa a doua

MOMENTE TRAGICE în cea de a doua etapă (Capetown-Sidney) a marii curse de yahturi în jurul lumii. În noaptea de 18 spre 19 noiembrie, cînd navele înaintau în regiunea paralelei 40, renumită prin vîntul și furtunile violente, un membru al echipajului de pe yahtul italian „Tuaranga" a căzut în valurile înalte și reci ale oceanului și nu a mai putut fi salvat. Paul Waterhouse, navigator englez, care în prima etapă a cursei călătorise pe bordul navei britanice „British Soldier" și în cea de-a doua etapă se alăturase echipajului italian nu respectase — se pare — o măsură de securitate elementară. S-a urcat pe punte, pentru a face o manevră, fără să-și pună centura de siguranță care să-l țină legat de yaht. Un val l-a surprins și l-a aruncat peste bord. Colegii au băgat imediat de seamă ce s-a întîmplat și au patrulat trei ore în aceeași zonă încercînd să-l regăsească. Zadarnic...

ACCIDENTUL a întristat, cu atît mai mult cu cît în cursul primei etape mai fusese semnalată o cădere peste bord. Bernard Laveray, un echipier al yachtului francez „Kriter", fusese și el aruncat în apă de un val. Dar, avînd centura pusă, a putut fi readus repede la bord. Concurenților li s-a mai reamintit necesitatea de a respecta această măsură elementară de precauție. Dar Waterhouse nu a respectat-o.

DUPĂ CÎTEVA ZILE, la 23 noiembrie, organizatorilor britanici ai competiției li s-a comunicat prin radio încă o știre șocantă, tragică : Dominique Guillet, șef de echipaj pe ambarcațiunea franceză „33-Export", a pierit, smuls și el de un val gigant. Nici Dominique nu luase măsuri de precauțiune. Mai mult, „33-Export" a avut tocmai atunci o defecțiune la stația de emisie radio și nu a putut cere imediat ajutoare. Gaya, cum i se spunea lui Dominique, avea 27 de ani și era considerat unul din cei mai buni navigatori ai tinerei generații, consacrat în cîteva din cele mai importante competiții de yahturi. În prima etapă a cursei velierelor în jurul lumii, disputată între Portsmouth și Cape Town, „Export-33" se plasase pe un meritoriu loc trei.

ÎN AMBELE CAZURI a fost vorba de grave neglijențe, cum susțin unii organizatori, sau poate că manevrele pe care trebuiau să le facă Dominique și Waterhouse erau atît de urgente încît cei doi nu au mai avut timp să-și lege centurile ? Încă nu se cunosc exact împrejurările în care s-au consumat cele două drame. S-ar părea însă — după părerea unor experți — că există nu numai cauze vizibil imediate ale acestor drame. Însăși condițiile în care este organizată cursa sînt teribil de primejdioase, echivalînd, în anumite împrejurări, cu o „sinucidere". Încă înainte ca cele două accidente mortale să aibă loc, revista „Voile et voiliers" a publicat un articol în care sînt analizate riscurile competiției. Jerome Poncet, autorul articolului, cunoscut navigator, consideră că această competiție este „o nebunie". Admiterea în cursă a unor ambarcațiuni fără pilotaj interior — cum este cazul lui „33-Export", este foarte periculoasă, întrucît „în unele momente a merge pe punte echivalează cu o sinucidere". Poncet prevăzuse că se vor înregistra asemenea accidente anticipînd că organizatorii vor întrerupe cursa după încheierea celei de-a doua etape....

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE latura pur sportivă a cursei, se pare că această a doua etapă oferă francezului Erik Tabarly prilejul unei strălucite revanșe. Plecat în cursă la 8 septembrie ca mare favorit, „Pen Duick-6", yahtul lui Tabbarly a suferit o avarie gravă, care i-a provocat o mare întîrziere. Tabarly a sosit la Cape Town abia la 5 noiembrie, în timp ce primele clasate în etapa întîia acostaseră încă la 25 octombrie ! În plus „Pen Duick-6" a mai suferit și o penalizare. Crezînd că defecțiunea îl scoate din cursă, Tabarly a înaintat cîteva ore și cu ajutorul motorului, ceea ce interzice regulamentul cursei. În etapa a doua — fără să se mai fi odihnit deloc — navigatorul francez a pornit însă tare, s-a instalat de la început în frunte. Avînd de ales între un traseu nordic, mai lung dar mai liniștit, și un traseu sudic — prin zona paralelei 40 bîntuită de furtuni și presărată în unele regiuni de icebergi — a ales al doilea itinerariu. Dacă nu mai poate cîștiga cursa, Tabarly vrea să-și înscrie în palmares o victorie de etapă în cea mai dificilă și riscantă etapă.

De altfel, el era așteptat jos, să sosească primul, cu un avans de 400 mile față de următoarea navă „Second life"...

U. VĂLUREANU

„DE PRETUTINDENI"

PROPRIETARUL unei case construită din prefabricate și aflate la periferia orașului Sydney (Australia) a avut surpriza neplăcută să constate, atunci cînd s-a întors de la serviciu, că mica lui casă dispăruse pur și simplu, fiind furată...

În cadrul unei emisiuni de varietăți — curiozități transmise de un post de televiziune din Anglia, în studio s-au întîlnit doi dintre „eroii" emisiunii. Christopher Greener, omul cel mai înalt din Anglia, cu cei 2,35 metri și Frances Fullenwider, cea mai grasă femeie din Anglia (la categoria celor pînă la 1,50 m înălțime).

CONFORM datelor specialiștilor americani, navigația transoceanică în Atlantic este, anul acesta, de două ori mai periculoasă ca de obicei. Se pare că numărul blocurilor uriașe de gheață care ajung în apele din nordul Atlanticului s-a dublat în ultima lună. Una din cauzele acestei situații se datorează iernii deosebit de reci și vînturilor din nord-est, aducătoare de zăpadă, din pricina cărora în regiunea „amenințată" au apărut aproximativ 700 de blocuri. În perioada aprilie-august, în nordul Atlanticului au apărut 365 de „maluri" de gheață.

„DE PRETUTINDENI"

Fotografia aceasta a fost realizată în orașul Nürnberg (R. F. Germania) și vrea poate, să ne sugereze ideea împăcării între doi vechi „dușmani" : vulpea și gîsca. Dar nu-i vorba decît de o reclamă destul de originală a unui circ din localitate care și-a trimis două din „vedetele" spectacolului (dresate) pe străzile orașului.

ÎN ORAȘUL bulgar Dimitrovgrad s-a început fabricarea unui nou preparat ce se folosește la furajarea vitelor. Karbizolul accelerează creșterea și ajută la mărirea cantității de lapte.

JESSIE SAWELL (S.U.A.) a găsit un mod original de a-și pedepsi soțul. Ea închide în fiecare seară locuința cu un dispozitiv special, ușa neputînd fi deschisă decît prin folosirea unei monede de 5 dolari. Și atunci cînd soțul își calcă angajamentul și se duce seara la circiumă, întorcîndu-se fără un șfanț în buzunar, dispozitivul îl trezește...

ARTIN ARTINOV, în vîrstă de 54 de ani, din Sofia este, probabil, cel mai tînăr străbunic din lume. Tatăl la vîrsta de 18 ani, el a devenit bunic la 38 de ani, iar la 54 de ani străbunic !...

ÎN PEȘTERA Herman din Rubeland (R. D. Germană) numeroși vizitatori sînt atrași de scheletul unui ursus speleus care a trăit în urmă cu 25 000 de ani prin subteranele acestei grote.

Un ulcior din ceramică plin cu bijuterii a fost descoperit recent pe șantierul arheologic din Valea Surhanului (R.S.S. Uzbecă). Coliere, brățări, inele și alte podoabe de aur din secolul II făceau parte din această veritabilă comoară, care este expusă acum la Institutul de istoria artei din Uzbekistan. Continuîndu-se săpăturile, oamenii de știință au avut deosebita surpriză de a găsi numeroase monumente străvechi de arhitectură. În clișeul de mai sus reproducem imaginea unei sculpturi din sanctuarul aflat în adîncul pămîntului.

ÎNEZ ANEZ, din Spania, nu mai doarme de 28 de ani ! Din cauza unui șoc nervos ea suferă de o insomnie cronică. Nopți întregi și le petrece în fotoliu citind cărți. Medicii i-au recomandat o intervenție chirurgicală, dar Inez Anez refuză.

LA SIDNEY, în Australia, s-a deschis o școală pentru... papagali. După ce „studiază" cîteva săptămîni, elevii înaripați primesc... diplome de absolvire.

O EXPEDIȚIE ȘTIINȚIFICĂ a Institutului de geologie din Iakutsk a descoperit în zona arctică un mamut care are aproape 3 metri. El a fost găsit pe cursul inferior al riului Indigirka, în regiunea paralelei 73, care după părerea specialiștilor este limita cea mai nordică unde au trăit cu zeci de mii de ani în urmă aceste animale uriașe.

UNA DINTRE cele mai bogate colecții de manuscrise pe papirus se află la Institutul de arheologie al Universității „Friedrich Schiller" din Jena (R. D. Germană). Cele peste 2 000 de manuscrise pe papirus datează din perioada istoriei Egiptului și datorită valorii lor sînt unice în lume.

UN GRUP de geologi sovietici a descoperit în Iacuția un crater uriaș provenit dintr-o ciocnire a unui meteorit cu pămîntul. Craterul are 80 kilometri lărgime și 250—400 metri adîncime. Au fost găsite numeroase urme ale acestui formidabil impact.

ACUM DOI ANI, dr. R. Kocemba din Wroclaw (R.P. Polonă) a executat o operație foarte grea : a cusut mîna unui pacient tăiată de un fierăstrău circular. Aceasta a fost prima operație de acest fel reușită nu numai în Polonia dar și în Europa. Încurajat de acest succes, dr. Kocemba a mai executat încă 7 operații de acest gen, toate încheiate cu o deplină reușită.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

IDENTIFICAT DUPĂ... VOCE

• După aproape doi ani, autorul unei răpiri petrecute în Italia, este descoperit datorită vocii, care se asemăna cu cea a lui... Nino Benvenuti !

În primăvara anului 1972, Giovanni Maria Ghilardi, un agricultor italian și fiul său, Agostino, se aflau pe cîmp. Ei au fost răpiți de niște necunoscuți. După cîteva săptămîni de „prizonierat", rătăcind prin Munții Sardiniei centrale — au fost eliberați. Familia plătise suma de răscumpărare.

Agricultorul nu a putut face o descriere prea minuțioasă a bandiților. Își amintea însă clar, de un amănunt care îl impresionase îndeosebi : vocea unuia dintre bandiți, care îi păzise timp de cîteva zile. O voce subțire, aproape feminină, asemănătoare cu aceea a lui Nino Benvenuti, fostul campion mondial de box.

Încă de la primele depoziții, Giovanni declarase :

— O voce cu totul deosebită, al cărei timbru mi-a rămas adînc întipărit.

Polițiștii suspectau mai mulți indivizi, printre care se aflau și nouă foști deținuți. Dar nu reușiseră încă să procedeze la o confruntare. Aceasta a avut loc la 21 noiembrie 1973. Zece persoane ale căror chipuri erau acoperite cu o eșarfă neagră au fost prezentate, în același timp, agricultorului. Rînd pe rînd, cei „zece" au fost puși să vorbească. Consemnul era dinainte dat, ca atunci cînd „vocea" era recunoscută, să se continue totuși audierea pînă la terminarea grupului.

Într-adevăr, „experiența" s-a dovedit pozitivă. Dintre cei zece suspecți a fost „ales" Salvatore Pigozzi, în vîrstă de 27 de ani, din localitatea Ala dei Sardi.

După cîteva minute a fost introdus în sală și micul Agostino, în vîrstă de zece ani — fiul cultivatorului. Scena s-a repetat și în prezența lui. Aceleași cuvinte au fost rostite și de acesta, fără bănuiască că, cu cîteva minute mai înainte, le pronunțase și tatăl său.

— El este ! Vocea a doua !

S-a procedat la recunoașterea persoanei, scoțîndu-i-se eșarfa neagră. Apoi în sală a intrat mai întîi Giovanni care, și-a recunoscut răpitorul... După cîteva clipe a venit rîndul fiului. A fost introdus din nou „acela" a cărui voce fusese recunoscută. Agostino l-a privit atent și a declarat, la rîndul său, că acesta este bărbatul care îi supraveghease în munți, timp de cîteva zile.

„Vocea" a făcut declarații complete...

GELOZIA FACE ȘI ALTFEL DE VICTIME

Un polițist, care își făcea rondul obișnuit pe o stradă periferică din orașul Fort Lotherdale (S.U.A.) auzi niște țipete ce porneau de la fereastra deschisă a unei vile. Era vocea unei femei care spunea :

— L-am omorît..., în fine, l-am omorît !

Polițistul se grăbi și intră în casă. Era sigur că cineva fusese într-adevăr omorît. În vilă, pe polițist îl aștepta o surpriză : stăpîna casei — d-na Hobbeson, în vîrstă de circa 50—60 ani — era singură. Ea se afla într-o poziție victorioasă în fața unui acvariu, în mînă cu o furculiță și în ea era înfipt... un peștișor auriu. Cînd își dădu seama de stupefacția omului ordinei publice, d-na Hobbeson îi lămuri motivele comiterii acestei „crime" :

— Cu doi ani în urmă soțul și-a amenajat un acvariu. Acest peștișor însemna totul pentru el, iar eu, după 30 ani de căsnicie, nimic... N-am mai suportat".

Despre reacția soțului în urma acestei „crime", nu avem vești...

O LEGENDĂ ANTICĂ ȘI-ȘI DEZVĂLUIE TAINELE

Descoperirea unui obiect sacru al triburilor Maya, în Honduras

În anul 1927 arheologul american F. A. Mitchel-Heges a efectuat săpături în Honduras. Timp de peste o săptămînă, cu ajutorul fiicei sale Anna, a ales cu minuțiozitate rămășițele zidului care a făcut parte din altarele templelor. Considerînd că în felul acesta va afla basoreliefuri și desene care ar putea aduce o nouă lumină a unei culturi dispărute, Heges a reușit să descopere o nouă taină.

Spre seară arheologul a hotărît să plece, cînd razele soarelui au luminat un obiect în mod neobișnuit : un craniu din cuarț șlefuit. Pe alocuri luminau pete fumurii și mici balonașe asemeni bulelor de aer. Pînă și cele mai mici detalii erau realizate cu o exactitate ireproșabilă. Toate acestea luate împreună constituiau cinci kilograme de piatră, expresie a unei ființe, a unei ființe străine, triste.

Mai tîrziu Mitchel a ajuns la concluzia că acest craniu a jucat un mare rol în procesiunile religioase ale triburilor „maya". Era vorba de acel „Craniu al morții" amintit în legendele antice. Aflîndu-se în încăperile tăinuite ale templelor, se pare că marii preoți maya priveau și implorau îndelung craniul în dorința de a-și distruge dușmanul. Această versiune a servit lui Heges să-l denumească „Craniul morții" sau „Craniul destinului".

Adevăratele lui meniri au fost însă elucidate mai tîrziu de către Frank Dorland, cercetător în domeniul artelor și restaurator.

Supunînd craniul la microscop, Dorland a stabilit că inițial acesta a fost cioplit dintr-o bucată de cristal de cuarț fără a utiliza instrumente de metal, șlefuit probabil cu nisip silicios și cu fire de cuarț preparate în formă de pastă. Pentru aceasta, după părerea sa, au fost necesari 300 de ani. Apoi maxilarul inferior era foarte mobil, fixat fiind în „cuiburi" șlefuite. Cînd craniul era suspendat în aer, era deajuns un cît de mic efort pentru ca maxilarul să devină mobil, dînd impresia că vorbește.

„Craniul destinului"

Dar nu acest fapt este cel mai șocant. **Cu sute de ani înaintea apariției opticii și fizicii moderne, meșterii antici s-au priceput să obțină efecte optice cu ajutorul unui sistem complex al prismelor lentilelor și canalelor tubulare. De pildă o luminare introdusă sub craniul suspendat face ca ochii să strălucească, lumina venind sub formă de raze. În sfîrșit, dacă se introduc și diferite obiecte, ele vor fi proiectate în adîncul craniului.**

După părerea lui Dorland, „craniul morții" a fost realizat în Egiptul antic sau Babilon și foarte tîrziu transportat în America Centrală. Maiașii au perfecționat șlefuirea și sistemul de prizme și lentile.

„Vă puteți imagina efectul pe care-l crea un astfel de craniu suspendat deasupra altarului în semi-întuneric, cu ochii plini de flăcări, cu maxilarul în mișcare, proferînd poruncile zeilor, scrie Dorland, mai ales cînd în el se pot vedea obiecte din realitate. Am urmărit efectul produs de acest craniu asupra oamenilor. Pulsul unora devine precipitat, alții sînt pătrunși de sete, au senzația anumitor mirosuri sau chiar adorm. Iată pentru ce marii preoți puteau trece drept atotputernici".

Poate că oamenii de știință își vor spune cuvîntul în ceea ce privește menirea și originea „craniului morții", mai ales că fiica lui Mitchel-Heges l-a predat Muzeului indienilor americani din New York. Dar dincolo de acest ingenios spectacol de intimidare și proorociri, demnă de amintit este părerea experților publicată în revista americană „Argosy" : **„Cei care l-au șlefuit nu au avut nici o idee de cristalografie și au ignorat axele simetrice".**

Paula BOTIȘ

SPIRALE

Melancolia ca manierism

de Eugen BARBU

Ciudat acest poet, Mircea Ivănescu!

Mopetele său a fost salutat cu mare entuziasm de toată critica pentru că era un fel de profesionist al melancoliei, un sceptic tandru care glosa pe temele cele mai curente; Mopete se întrista că plouă; Mopete privea cu un ochi pe jumătate deschis la prostia omenească; Mopete, în sfîrșit, era un fel de colonel Bramble, la modul liric, mereu desvirginat de surprizele vieții. Așadar, Mircea Ivănescu mi se pare un existențialist retușat, cenzurîndu-se cu știință și scoțind efecte serioase tocmai dintr-o anumită monotonie obstinată. Parcurgerea noilor sale volume, intitulate cu o lipsă de imaginație voită: „Poem" și „Alte poeme", se face cu dificultate nu pentru că am avea, ca în alte cazuri, de-a face cu un barbian sau cu un imitator al lui Mallarmé nu, pur și simplu avem în față opera unui subtil profesionist al plictisului. Și cînd spun asta, sper că am definit miezul ascuns al liricii sale.

Mircea Ivănescu scoate efectele cele mai notabile tocmai din psalmodieri . interminabile, starea sa curentă este de semisomnolență, de onirie prelungită. O pîndă pîlpîitoare aruncă ici și colo fuzee, dar și ele fără incandescențe, numai lumini periferice ale unei treziri ale conștiinței. O tristețe persistentă, spusă discret și prelung îl domină. E în tot ce scrie o neaderare la viață, o beție vătuită a simțurilor amorțite. În proza noastră din ultimii ani lui îi seamănă foarte mult Radu Petrescu, straniul autor al unor romane și nuvele ce se construiesc pe stări mijlocii, pe lipsa de evenimente. De altfel cîteva titluri de poeme duc la indentificări pure (vezi *Parcul Ioanide* și *Grădina Botanică*). Dacă în „Poem" uscăciunea de imagini este evidentă și poemul devine lemnos, înghețat, fără fibră, numai un simun liric, în cel de-al doilea, și el o culegere de stări de angoasă inexplicabile, putem să descoperim lecturile solide ale autorului, mereu trădate ori de titluri, ori rău mascate prin versificări de genul: *„cine a spus / că dacă privești multă vreme abisul-adus / din spate spre el, / și cu ochii minții sticloși-ar fi / cu neputință ca pînă la urmă să nu te privească și el..."*, din care preferăm originalul nietzscheean care sună mai succint și mai frumos: *„Cînd te uiți îndelung într-un abis, abisul se uită și el în tine"*, dar asta nu deranjează prea mult pentru că Mircea Ivănescu, urmînd exemplul poeților moderni, încastrează în poeziile sale ginduri ale altora, fără mare scrupul și rezultatele sînt citabile, oricum. Îl găsim astfel pe Plotin, filozof încă secret pentru mulți, pe Dostoiewski și pe mulți alții. Nu livrescul exersat în poem ne supără, pentru că Mircea Ivănescu nici nu-și propune altceva decît să dilate niște stări de după lecturi, el mi se pare un virtuos al obnubilatului, unui soi de eseu liric cu totul particular. Dar pentru familiarizarea cu stilul său trebuie citat cîte ceva. Iată, de pildă frumosul poem „Grădina în ploaie": *Fragii sălbatici — în primul rînd, cerul bolnav / și care aruncă luminiscențe mortuare pe fețele / celor din jur — (și tu ești la mijloc, și ostrețele / gardului dinspre cărarea prăvălită spre apa puhav / bolborosind, dincolo-nuți mai ascund spaima / pe care o ai despre locul acesta de putreziciune și lespezi / ascunse prin iarba bătută de vînt). Arborescențe abia verzi / și legănate dar străvezii — mi se agață de haină / la fiece pas; Nu mai e cu putință nimic / Pînă la urmă va începe să plouă. E frig / Și cercul pe care-l inscriu, ocolind cu gîndurile impure / tufișurile spre fundul grădinii — e zadarnic / Nimeni nu e ascuns acolo — e doar un harnic / simțămînt de zădărnicie care stîrnește umbre"*.

Mi se pare limpede, poetul străbate o transă provocată de trezirea într-un *loc bintuit*, aici sub forma unei grădini ocultе ce poate fi *Bomarzo* sau *Güell* sau pur și simplu Grădina Botanică în care ficțiunea să țină loc de o realitate chiar misterioasă sau incifrată cu semne vegetale ezoterice. Ici, colo apar tragelapi: *plictis ivorin, închipuiri zăpădoase* sau un *urlind amorțit* numai că starea crepusculară a poetului nu e turburată de nimic. Iată „Scena de interior": *mopete spune — dar dacă acuma am spune / că dintr-o zi sau alta a noastră orice moment / s-ar face o scenă desfășurîndu-se într-un continuum lent / de întîmplări ca-ntr-un roman în care să se adune / personaje cețoase — bărbați cu ochii posomoriți / de prea mult alcool, femei cu părul strîns într-un șal / negru și în lumina gălbuie, care îți / aduce aminte de flacăra luminării, s-ar / începe deodată discuții întortocheate despre viață / și moarte și despre suflet, și despre mai știu / eu ce — și afară s-ar face noapte tîrziu / și umbrele care s-au strîns la geamuri înghețată / și printre ei cînd îți mai ridici / ochii, să-i privești fața îngropată în șal — ea nici nu-i aici?"*.

Tehnica unui astfel de poem ține de plastica stinsă, de culorile degradate în care detaliul fizic este prezentat și asta legat de starea interioară, de plictis dulce de gîndire retezată din cînd în cînd ca o bandă de magnetofon care ar fi deteriorată cu bună știință creîndu-se astfel goluri, și ele intrînd în calculul general de a prelungi anxietatea generală în care subiectul liric se complace cu o indicibilă voluptate. Aceleași dicteu oniric, aceeași lentoare a stării lirice netulburate de vreun accident există și în „Jocul de dimineață": *„Pe urmă, e ca și cînd ai merge pe o stradă, cu mulți / copaci, cu foarte ample coroane — și e o lumină moartă de la un capăt la altul. E foarte devreme / dimineața, și mergi singur. Nu te mai gîndești / de loc la singurul lucru la care ai vrea / să-ți întorci încercările acestea încete de amintiri / neajunse la capăt. Este numai o întunecoasă absență / în locul unde atunci erau sunete moi, stringîndu-se / de jur împrejurul unei lumini la mijloc, și nemișcate / doar că totul rotindu-se în jur revenind / alunecînd-o tot mai înainte — și se mișcă timpul / — nu? — în felul acesta / Și acum e timp / numai că e întuneric de dimineață — și prea mulți / copaci pe o stradă necunoscută, cu case prea vechi — și străine"*.

Există aici mult Bacovia, un Bacovia mai rafinat, mai stins, dar fără metafizica acestuia, fără acele disperări majore care îngheață inima cititorului. La Mircea Ivănescu plictisul este parcă telegrafiat prin Poșta Mare, într-atît se simte mecanica construcției poemelor.

Fără o explozie, fără o încercare de evadare din manierismul ce a început a-l cuprinde, poetul în cauză se va autopastișa la nesfîrșit deși el este un strașnic meseriaș, dar ca toate stările, și melancolia are limite și nu se poate abuza de ea.

ACTORII SE MĂRTURISESC

Traian Stănescu:

„ÎMI PLACE ACTORUL CARE MĂ FACE SĂ CRED TOT CEEA CE JOACĂ"...

— De ce ați ales teatrul?

— !

— Văd că vă mirați.

— Da. Pentru că eu am ales teatrul închipuindu-mi că nu mai există și altceva.

— Asta la ce vîrstă?

— La 16—17 ani, cînd am terminat liceul.

— Unde ați făcut liceul?

— În locul unde m-am și născut. Adică, în Banat. Și cred că nu eu am ales teatrul ci, mai degrabă, el m-a ales pe mine.

— Cîți ani de teatru aveți?

— Treisprezece.

— După 13 ani de scenă ce-ați putea să spuneți despre actor? Ce este actorul?

— Nu știu ce este. Dar cred că actorul ar trebui să creadă ca un copil în tot ceea ce face, dar să lucreze ca un foarte bun meșteșugar.

— Trageți semn de egalitate între meșteșugar și artist?

— Da.

— Acum o întrebare al cărei răspuns vă cere să renunțați total la modestie: credeți că ați ajuns, după 13 ani de teatru, un meșteșugar?

— Spun cu toată sinceritatea și convingerea că nu.

— Cum ar trebui să arate eroul scris de un dramaturg contemporan pentru ca să răspundă dorințelor dumneavoastră?

— Să simt că este contemporan cu mine, să fie un om pe care-l văd zilnic și pe care-l cred. Indiferent că este vorba de — te rog să pui între ghilimele — „negativ" sau „pozitiv".

— Vreți să ieșim puțin în afara teatrului?

— Da.

— Și unde ne oprim?

— În lume. Cînd am spus în lume, m-am gîndit să te invit la un spectacol zilnic pe care nu-l pune în scenă nimeni, nici un

TRAIAN STĂNESCU

regizor, oamenii fiind propriii lor dramaturgi, regizori și interpreți. Pe stradă au loc spectacole, cu premiere zilnice, dar pe care nu întotdeauna îmi place să le văd.

— Cred că lucrul acesta este valabil și pe scenă. Și pentru că am ajuns din nou pe scenă v-aș ruga să ne dați un exemplu de actor care vă place foarte mult.

— Îmi place actorul care mă face să cred tot ceea ce „joacă" — adică artistul.

— Care sînt calitățile obligatorii pentru ca un actor să se cheme că este un adevărat artist?

— Să trecem peste această întrebare. Numai după 13 ani de meserie nu-ți pot da un răspuns. Să mai așteptăm puțin.

— Acum o rugăminte. Ați vrea să separăm omul de actor?

— De ce?

— Ca să pot dialoga cu doi deodată.

— Nu. Deși sînt cazuri în care dacă m-ai întreba despre omul cutare nu ți-aș spune nimic, dar despre artistul din el aș avea numai cuvinte frumoase. E paradoxal dar așa este.

— Titlul rubricii noastre este el însuși o indiscreție. De aceea îmi voi permite încă una: vreau numele unui actor, care a fost sau care este și despre care să puteți spune că niciodată omul nu s-a separat de artist.

— Silviu Stănculescu.

— Ce este un prieten, în accepția dumneavoastră?

— Cred că pentru toată lumea ar trebui să fie la fel: adică un prieten.

— Cu ce se poate întreține o prietenie?

— Cu ceea ce dăm.

— Îmi puteți spune ceva despre un rol visat și nejucat?

— Nu știu ce înseamnă un rol visat. Orice rol în care sînt distribuit trebuie că-l voi fi visat vreodată.

— Insuccese?

— Multe. Uneori, însă, am împărțit insuccesul cu personajul „visat".

— Înainte de a ne despărți încă două întrebări. Prima: ce vă place, în afară de teatru?

— Notează: Michelangelo și Brâncuși. Deși al doilea nu l-a plăcut niciodată pe primul. Îmi place liniștea. Pentru că nouă, „rudelor" apropiate ale lui Blaga nu se poate să nu ne placă să auzim „Cum se izbesc de geamuri / Razele de lună". Și-mi place... teatrul.

— Acum și ultima: ce nu vă place?

— Nu-mi place calendarul. Nu-mi place inexactitatea buletinelor meteorologice. Și nu-mi place cînd e numai cald sau numai frig. Repet, nu-mi place calendarul dar îmi place întotdeauna Anul Nou.

Vasile POPESCU

ECOURI

După cum se știe, binecunoscuta cîntăreață poloneză Maryla Rodowicz a fost distinsă cu „Marele Premiu al Discului" la ediția din acest an a Festivalului internațional de la Sopot, pentru interpretarea a 9 melodii de Katarzina Gartner. De altfel, ultimul său L.P. apărut la casa „Pronit" și intitulat „Wyznanie", conține 7 cîntece ale aceleiași talentate compozitoare. În aceste zile, Maryla Rodowicz este prezentă în Top-ul polonez cu succesul „Diabel i raj".

Cel mai recent disc al renumitului interpret francez de muzică ușoară, Alain Barrière, conține două compoziții proprii „Le bel amour" și „Et tu retrouveras ta vie". Ultimul său album include și cîteva melodii prezentate în recital, la „Olympia", alături de de Petit.

Sextetul vocal „Cantabile" compus din Smaranda Toscani, Mircea Mihalache, Magda Buclu, Titus Andrei, Ani Molla și Cornel Ocneanu (de la st. la dr.) va putea fi văzut în curînd pe micul ecran în cadrul unui recital al Doinei Badea, filmat la Casa Centrală a Armatei. În acest recital, sextetul „Cantabile" avea și o apariție independentă.

AMINTIRI DESPRE LIVIU REBREANU

de Horia OPRESCU

Dacă ar fi să orînduiesc scriitorii de seamă ai țării mele — în funcție de scurgerea timpului — ar veni cam așa... Clasicii pe care nu i-am apucat, cum se zice: Eminescu, Creangă, Odobescu, Hașdeu... Alții, cu care, un dram de viață, am fost contemporan: Caragiale, Coșbuc, Vlahuță, N. Iorga, M. Sadoveanu, Arghezi, Rebreanu... În sfîrșit, **actualii**, în mijlocul cărora trăiesc.

Voi pomeni, astăzi, pe Liviu Rebreanu. Sînt două temeiuri ce mă îndeamnă. Dacă romancierul trăia, ar fi împlinit, zilele astea, 88 de ani. Dar este pierdut de trei decenii!

L-am cunoscut bine, l-am fost alături, vreme îndelungată.

La București, în micul apartament ce locuia cu chirie, ajungeam uneori, zi de zi. Aici, după ce, cu mînă proprie, doza, cu un anumit ritual, pulberea cafelei negre, o fierbea și-o împărțea în două cești — una lui, una mie. Urma, în continuare, o anume treabă la care — ca să zic astfel — colaboram, obligat de măiestra lui competență.

Alteori, la Valea Mare, micul sat de lîngă Pitești, în pridvorul căsuței de unde priveam departe crestele dealurilor, pînă sub munte. Ori colea aproape, în ograda pe al cărui tăpșan, scriitorul sădise și îngrijea cu mînă proprie, un peticel de vie. Zăboveam acolo, uneori, pînă tîrziu noaptea, la ora cînd toți ai casei se retrăseseră. Vorbeam cîte toate.

Romancierul iubea cerul și-l cerceta, răbdător, constelațiile. Studiase îndelung, misterioase Atlase ale firmamentului, ce nu fuseseră editate vreodată în România.

Cu un telescop, ciudat și miraculos instrument, fixat pe un trepied, cerceta adîncurile nepătrunse ale nopții. Îl însufleța o statornică nădejde: că va descoperi o stea; sau, măcar, o cometă. Mai mult! În frămîntarea scotocitoare a fanteziei lui, plănuia o vastă lucrare literară, într-o ordine **cosmogonică**. Cu incursiuni și implicații în vastul univers. Extinderi umane, inedite și senzaționale, dincolo de stratosferă. În oceanul fără limită, departe-departe. Dincolo...

Proiectul tainic al unei opere senzaționale.

Cu asemenea meditații, scriitorul își trecea noaptea. Pînă ce, zorile prindeau a păli tenebrele. Atunci, retras într-o cameră vecină cerdaculul, se-ntindea și ațipea un ceas-două. Apoi, brusc, sărea în sus, pornea cu tălpile goale, prin iarba înrourată. Era întîmpinat de sburda lui Ursei, ciinele din ogradă care, voios, își sălta labele din față, pe umerii stăpînului.

Asemenea reminiscențe mă cutreieră acuma, cînd se împlinesc, spun iară, 88 de ani de la naștere și 30 de la moartea prozatorului. Și nu voi adăuga numelui său, nici un adjectiv, sau epitet.

Dintre eruditii lui cercetători, aș cita doar pe Tudor Vianu, care stabilește metaforic: „A dat vieții o operă și operei — o viață!"

Din cele scrise despre autorul nostru, relev și cuvintele rostite la Universitatea engleză de la Oxford. Aici, la capitolul intitulat Clasicii lumii scrie așa: **„Liviu Rebreanu este una din figurile cele mai marcante ale literaturii române, iar contribuția sa la romanul modern este de-o importanță capitală (...) Pădurea spînzuraților se înscrie printre capodoperile literaturii universale".**

Orice adaus ori comentariu, sînt de prisos.

LABIȘ

de Constanța BUZEA

Acolo unde cred că ești, nici trenurile nu străbat,
Acolo ca de sticlă par pădurile de brad brumat,

Tot mai departe simți și taci adăugat la rest mereu,
Și nu mai pot înainta decît pierzîndu-mă și eu.

Cum ninge, alb e orice drum, și alb respiră-ntregul timp,
Nici nu te-aș recunoaște-acum, desperechiat și fără nimb,

Mi-e milă și să-mi amintesc, dar nici să uit nu mă îndur.
Cîtă părere-i în destin, cîtă greșeală-i împrejur.

Cu degete de frig adun, ca sub un șal înzăpezind
Sufletul nostru încă bun, mișcarea lui către argint.

Cum ninge, nu s-ar mai opri, și fi-vor brazii îngrădiți,
Acolo unde cred că ești, printre barbari meteoriți.

În fiecare an aștept să ningă, să te pot vedea
Dacă privești, dacă asculți, dacă mai înțelegi ceva.

Marcela Saftiuc și Traian Cosma — cunoscutul cuplu clujean au filmat pentru revista literar-artistică T.V. în primele luni ale lui 1974, vor înregistra la Electrecord un disc E.P. Între ultimele lor cîntece (compuse de Traian Cosma pe versuri de Monica Mărgineanu): „Olean II", „Cînd vom fi tineri", „Veniți cu mine", „Cîntec de cîntat în taină".

O intensă activitate concertistică pentru cunoscutul interpret-autor Mircea Florian, în ultimele săptămîni el apărînd în fața spectatorilor din Timișoara, Cluj, Brașov și București. Electrecord-ul îi va edita în 1974 un L.P. Medalion.

DOI Steve — Grovesc și Kipner — alcătuiesc cuplul vocal-instrumental Tin-Tin. Cei doi sînt originari din Australia și sînt stabiliți în Anglia, fiind lansați în lumea muzicii ușoare de dirijorul și producătorul Maurice Gibb (din celebrul grup Bee Gees). Tin Tin a luat parte nu demult cu un mare succes la Festivalul cîntecului sloven de la Liubliana (Iugoslavia), cu care ocazie au fost difuzați pentru prima oară și la posturile noastre de Radio.

Clepsidra

RĂSFOIND UN BLOC-NOTES

de Constantin VIȘAN

Piliuță e ca o duminică de vară dobrogeană. O baie de lumină, de puritate. Ce odihnitoare sînt aceste peisaje albe, aceste flori scoase parcă din albumul unei liceene, acești cai de var adormiți în verdele amețitor al cîmpiei. Unde va fi păscînd acum calul cu ochi de floare din expoziția de pe Calea Victoriei? Am visat atunci calul lui Piliuță pe unul din pereții casei mele. Dar cum casa nu exista, calul a rămas doar pe un perete al sufletului. Așa cum vor rămîne și cai aduși la Apollo. Un tablou de Piliuță e păcat să rămînă doar pentru desfătarea unui singur admirator. Pe cînd o galerie permanentă a pictorilor noștri contemporani? Care să pună bazele unui cuprinzător Muzeu românesc de artă modernă...

★

Naiul lui Gheorghe Zamfir. Urcă ciocîrlia în văzduhul amețit de aroma grîielor coapte, plînge izvorul la rădăcina sălciilor, în poartă o fată își cheamă flăcăul, cîntă cu fluier de os baciul Mioriței. Naiul lui Gheorghe Zamfir, impune un nou nume de român în lume.

★

Orașul nins sugerează un fantastic spectacol de poezie. Poezie desenată, pictată, șoptită, sugerată. Poezia caselor. Poezia copacilor. Case travestite în mirese, copaci înmărmuriți în fețe frumoși. N-ar fi de mirare să apară în decorul acesta alb, imaginat de un arhitect copil, sănii trase de cerbi și căprioare, de zîne și pinguini. Mă simt ușor. Îmi vine s-alerg, ca-n copilărie. Să alunec pe două oase, să mă joc de-a leapșa pe ouate, de-a ulii și porumbeii, de-a ineluș-invertecuș, să împletesc biciul pentru Plugușor, să-ncerc glasul buhaiului, să răgușesc repetînd cu gura pînă la urechi, în aerul rece al sîlelor de decembrie Balada începutului de an: Aho, aho, copii și frați, stați puțin și nu mînați, lîngă boi v-alăturați și cuvîntul mi-ascultați!

★

După ninsoare, pămîntul mi se pare o Planetă a candorii! adaugă autorul lui Arghir, peștișorul cel mic. Un excelent ecran pe care aș derula filme despre copii, despre inocență. Căci, nicicînd inocența nu s-a mărturisit, ca în acest veac tulburat, drept starea de har care tîlcuiește rosturile lumii și întredeschide, poate, porțile fericirii.

Ideea mi se pare de strictă actualitate. Chiar la dimensiunile micului ecran. Un serial despre copilărie. Planeta candorii. Inaugurat cu „Micul prinț" după Antoine de Saint-Exupery.

SĂ NU UITĂM TEATRUL SCURT

Dramaturgul Andi ANDRIEȘ și piesa într-un act

de Aurel LEON

Ultima premieră a Naționalului ieșean o constituie un tandem al aceluiași autor, mai exact două piese într-un act de Andi Andrieș: **Interludiu** și **Vîrsta zero.** Ne-a surprins faptul că un autor lansat în comedia de largă respirație **(Grădina cu trandafiri, Duet)** revine la așa-zisul gen scurt, bineînțeles considerînd că asemenea lucrări ar fi doar exerciții preliminare de încălzire înainte de a ataca mari partituri. Avem dreptate, Andi Andrieș?

— Nu întru totul. De multe ori, lucrurile se pot întîmpla și altfel. Piesa scurtă, mai bine-zis, piesa mai puțin lungă, poate reprezenta o formulă dramatică mult mai dificilă, o expresie de sinteză care se obține în condiții de accentuat travaliu. Cred că un astfel de text nu e un exercițiu, o probă de meșteșug, ci dimpotrivă, un întreg dens și realizat într-o arhitectură precisă, cu fisurile — dacă există — mult mai vizibile, cu disproporțiile — dacă există — mult mai sesizabile. În astfel de cazuri, personajele trebuie plasate de la bun început într-un context de viață definitoriu, evoluția lor nu se poate extinde în demonstrații prea vaste, nu e timp, mutațiile caracterologice nu suportă diluarea, nu e loc, umanul acționează concentric în semnificație și finalitate.

Desigur, acestea sînt princi-

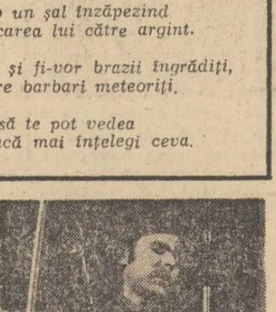

ANDI ANDRIEȘ

pii. Nu mă refer la cele două piese ale mele montate la Teatrul Național din Iași. Le-am vrut cît mai aproape de aceste principii ale teatrului scurt, dar nu eu sînt chemat să le judec.

— Totuși, ele constituie o pledoarie în favoarea genului scurt?

— De ce să nu fim sinceri? Există în public — și noi, vai, sîntem public — o prejudecată care plasează teatrul scurt în afara interesului. Există o reținere neînțeleasă, teatrul fiind în general judecat prin optica celor trei acte tradiționale (sau a celor două părți, de dată mai recentă). Actul singur nu inspiră încredere. Vrem pîinea toată, nu felia răzleață. Păcat. E o eroare. Și vina cred că nu e, în primul rînd, a spectatorilor. Scenele noastre abordează prea rar genul în discuție.

— Și acum, revenind la premieră?

— Am găsit la Teatrul Național din Iași multă înțelegere față de textele mele. Un regizor de o considerabilă seriozitate profesională, Saul Taișler, le-a interpretat fără să le trădeze. Distribuția cuprinde după mine, o sumă de individualități de mare calibru actoricesc: Teofil Vilcu, Const. Popa, Cornelia Gheorghiu, Puiu Vasiliu. Și încă un semn că am găsit înțelegere: cîțiva tineri actori, apți de orice partitură solistică, au acceptat o scurtă figurație, într-o semiobscuritate și cu un machiaj sub care e greu să-i distingi. E un gest cald, nu-i așa?

— Fără îndoială. Succes.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

ROMANȚA. Într-un timp mult mai puțin rapid decît acela de azi, cînd cutiuța cu muzică la purtător nici nu era încă bănuită și cînd trenurile se mai luau la întrecere, între Comarnic și Breaza, cu postalionul de Ploiești, oamenii iubeau cîntecele simple și ușor de învățat. Așa cum le compusese-ră Carol Scrob, Cavadia, Șiorban, Dumitrache Florescu și așa cum le cîntau lăutarii sau tenorii, fanți cu trandafir la butonieră, lavalieră la gît și mîna așezată patetic pe inimă. Entuziasmul ascultătorilor nu cunoștea margini, încît posesorii vocilor mai catifelate, din care nu lipsea nici gîlgîitul unui răspicat tremolo sentimental, erau ridicați și purtați pe brațe de asistența înfrățită pe-o seară prin limba convențională a romanței. Fără a avea prea multe pretenții la estetică, grăiul ei izbutea să trezească emoții, să zgîndărească rămășițele latente ale amintirilor în adîncul sufletului ascultătorilor. Că mai șchiopăta o armonie sau că „poezeaua" prea se inspira doar de la cuvintele de uz obișnuit, totul semănînd mai degrabă cu o corespondență intimă pusă pe note decît a operă muzicală, cine să se fi sinchisit de atîta lucru?

Dacă n-ar fi fost decît astfel de romanțe, genul sucomba probabil demult, fiind menționat, în cazul cel mai bun, de vreo enciclopedie a lucrurilor date pentru totdeauna uitării. Numai că au fost și altfel de romanțe, cu o acustică mai trainică în timp și spațiu. **Mai am un singur dor**, pe versurile lui Eminescu, de Guilelm Șiorban, se cînta în toată lumea. **Nu m-abandona**, cu text lacrimogen, a lui Augustin Bena (fostul meu profesor de dirijat coral), a fost revendicată și chiar însușită de compozitorii din cel puțin patru țări, pînă cînd a ajuns laitmotivul unui film celebru cu Harry Baur, **Steluța** lui Florescu, folosind poezia lui Alecsandri, a căpătat o patină interioară de veche tradiție, ca să trăiască probabil atîta timp cît vor supraviețui și ultimele prezențe sau mărturii ale trecutului.

Gîndul acesta pare să-i fi îndemnat, în 1968, pe tîrgovișteni să creeze în orașul atîtor cărturari și artiști de odinioară un festival al romanței, denumit cu gîngășie „Crizantema de aur", nu numai fiindcă vechea cetate domnească, înnoită azi uimitor de ritmul febril al construcțiilor, este plină de crizanteme, ci și fiindcă festivalul are loc în tîrziul lunii noiembrie, cînd anotimpul, care nu se retrage în stihii fără cumplite represalii împotriva universului vegetal, mai acordă un păs de două-trei săptămîni acestor flori tăiate parcă cu foarfeci fine din fișii de hîrtie albă, galbenă și mov. E frumos festivalul de la Tîrgoviște, așa cum a fost chiar de la început și așa cum s-a dovedit a fi și în acest an, cu participări în număr mare din aproape toate județele țării, tineri cu toții, care în trepidația contemporană de mașini și în clocotul de muzică mecanică simt din cînd în cînd nevoia de meditație lirică și cultivă astfel romanța, fără escamotarea propriilor sentimente, poate fragile uneori, dar sincere întotdeauna.

La aceasta a șasea ediție, cîștigătoarea marelui premiu de interpretare, profesoara Mariana Crăiescu, venea tocmai de la Piatra Neamț, iar laureatul premiului I de creație a fost un coafor bucureștean, Nelu Mărgineanu. Că sus, în Neamț, se mai află colțuri unde romanța poate să respire în voie, înspre toamnă și la ceas de seară, nu e de mirare. Dar că ea trăiește și în capitală, printre zeci și sute de muzicanți de toate felurile, care însă nu prea cultivă genul acesta osîndit de unii ca fiind vetust și minor, iată dovada că duioasa însuflețire iscată de romanță nu este nici azi cu totul inutilă și că festivalul de la Tîrgoviște, organizat și susținut cu abnegație, se cuvine să se întreacă în viitor pe sine.

CADOURI ÎN CĂRȚI PENTRU SERBAREA POMULUI DE IARNĂ

Librăria „CARTEA PRIN POȘTĂ" a cooperației de consum din București, str. Serg. Nuțu Ion nr. 8—12, sector 6 pune la dispoziția întreprinderilor, instituțiilor, școlilor, un bogat sortiment de cărți pentru a le oferi drept cadou copiilor, la serbarea pomului de iarnă. De la literatură pentru preșcolari și pînă la edițiile destinate elevilor ultimelor clase, librăria vă dă posibilitatea de a vă procura titlurile care vă sînt necesare.

La comanda dv. scrisă „Cartea prin poștă" trimite urgent, la adresa indicată, coletele cu cărțile solicitate. Plata se poate face prin virament, la primirea coletului.

Rapid, comod vă asigurați cărțile destinate serbării pomului de iarnă apelînd la serviciile „Cărții prin poștă" a Cooperației de consum.

COOP

(5591 A)

FIZICĂ

TRANSFORMAREA LUMINII SOLARE ÎN ENERGIE ELECTRICĂ

de prof. univ. Florin CIORĂSCU

membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

Realizări ale oamenilor de știință români în domeniul dispozitivelor electronice capabile să rezolve aspectele de bază ale conversiei energiei solare în energie electrică

Fizicienii fac eforturi să realizeze pe pămînt condiții de întreținere a reacțiilor nucleare de fuziune, de genul acelora care fac din soare cel mai uriaș izvor de energie. Se speră că reactorii termonucleari care vor funcționa pe această bază cu randamente foarte înalte vor fi nepoluanți.

Dar energia pe care ne-o trimite soarele sub formă de lumină vizibilă și invizibilă se pretează a fi pusă în valoare și pe alte căi decît cele cunoscute, în majoritate naturale. Dintre acestea, mă voi referi aici numai la obținerea directă a electricității. Principiul metodei, de mult știută, se reduce la transformarea luminii în energie electrică prin intermediul așa ziselor pile sau celule fotovoltaice. Acestea constau în esență dintr-un material semiconductor în interiorul căruia se creează printr-o tratare adecvată o regiune în care există un cîmp electric. Sub acțiunea luminii iau naștere aici purtători de sarcină electrică, pozitivi și negativi, pe care cîmpul îi separă. Se produce astfel la bornele dispozitivului o diferență de potențial capabilă să întrețină un curent într-un circuit exterior pe toată durata iluminării. Fluxmetrele pe care le folosesc fotografii pentru a-și predetermina timpul de poză funcționează cu asemenea celule fotovoltaice. Randamentul dispozitivului, adică raportul între energia electrică obținută și energia luminoasă incidentă, este însă foarte mic.

În ultimii 20 de ani s-au făcut în fizică progrese foarte mari în legătură cu înțelegerea fenomenelor din semiconductori, ceea ce a permis să se realizeze asemenea celule din siliciu cu randamente cuprinse între 10 și 15% și cu care astăzi se alimentează în principal cu energie electrică instalațiile diverse cu care sînt echipați sateliții în navele cosmice, la puteri maxime de ordinul kilowaților. Dacă puterile sînt mici, randamentele sînt totuși semnificative, ceea ce arată următoarea socoteală simplă. **Să presupunem că am fi dorit să obținem pe această cale cei 40 miliarde de kWh consumați în țara noastră în anul 1971. Presupunînd o însorire medie de circa 5 ore pe zi, rezultă că pentru a obține această energie electrică ar fi trebuit să acoperim cu celule fotovoltaice cu siliciu arii care să însumeze aproximativ 30 — 40 mii hectare, adică ceva mai mult decît o miime din suprafața teritoriului nostru, ceea ce, evident, nu pare mult. Avantajul unor astfel de centrale solare față de centralele clasice ne apare imediat: sursa primară, soarele, este inepuizabilă și nepoluantă, iar energia solară astfel preluată din mediul pe care în mod normal îl încălzea, se întoarce tot acolo și tot sub formă de căldură ca urmare a transformării naturale pe care o suferă energia electrică în toate sistemele de utilizare.**

Numai că dincolo de asemenea calcule nu se poate trece deocamdată pentru simplul motiv că costul celulelor necesare pentru obținerea unei puteri nu mai mare de 1 Kw se ridică azi la mai multe sute de mii de lei! De aici rezultă **unul dintre obiectivele cercetărilor actuale: găsirea unei tehnologii de fabricație la scară mare a celulelor fotovoltaice cu siliciu, care să fie mai ieftină de 2—3 sute de ori decît cea folosită acum.**

Fizicienii au elaborat în ultimul timp și alte materiale semiconductoare care oferă căi de soluționare a aceleiași probleme, pentru unele fiind aproape sigură stingerea de randamente vizibil mai înalte decît cele arătate mai sus, rămînînd însă la fel de dură crearea unei tehnologii suficient de ieftine. Toate aceste aspecte implică încă studii aprofundate de fizică inclusiv pentru tehnologie, aceasta fiind strîns legată de toate caracteristicile fizice ale celulei.

Trebuie să spunem că fizicienii noștri de la Institutul de Fizică al Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară și al Facultății de Fizică din București pe de o parte, precum și cei de la Institutul Politehnic București pe de altă parte, sînt bine plasați pe seama studiilor și realizărilor lor anterioare în domeniul dispozitivelor electronice, să atace imediat aspectele de bază ale conversiei energiei solare în energie electrică pe căi relativ diferite. Propunerile s-au făcut în acest sens cu stabilirea unor momente de decizie (primul la sfîrșitul anului 1975) asupra drumului de urmat în etapa următoare, pe seama rezultatelor cu caracter fundamental ce se vor obține în prima fază atît la noi cît și în alte țări unde problema se studiază intens. Dacă aceste propuneri se vor aproba, cercetătorii noștri se lansează într-o încercare foarte grea, de durată, încă dificil de definit, dar pe care ei se vor sili să o scurteze la maximum. Merită!

Desigur însă că în paralel mai trebuie rezolvată și problema acumulării energiei electrice livrată de bateriile solare ziua pentru a fi folosită în timpul nopții. Acumulatorii folosiți astăzi nu pot fi utili în acest caz din cauza prea redusei lor capacități pe unitatea de masă. Unele încercări făcute în alte țări cu acumulatori de un tip cu totul nou par a da speranțe de creștere a capacității specifice cu un ordin de mărime. Dar aceasta este o problemă de chimie.

Un cobai fabrică... sînge uman!

S-a reușit să se producă sînge uman.. în afara organismului uman. Știrea a emoționat lumea medicală atît pentru performanța în sine cît, mai ales, pentru perspectivele ce se deschid în tratamentul unor dificile și grave boli hematologice. Cum au obținut specialiștii Institutului de cercetări de la Brookhaven (S.U.A.) celule sanguine? Se știe că acestea și în deosebi globulele roșii — atît de greu de obținut pînă astăzi în diferitele medii de cultură — sînt fabricate de măduva osoasă. Au prelevat, prin biopsie, un fragment de măduvă osoasă, și au pus-o într-o mică cutie cu pereți poroși (vezi în fotografie această cutie) pe care au implantat-o în abdomenul unui șoricel. Prin pereții cutiei pătrund toate elementele nutritive necesare, din plasma șoricelului (celulele din cutie neputînd ieși, porii fiind foarte mici). S-a constatat că celulele măduvei se multiplică, ajung la maturitate și, în cîteva săptămîni se formează toate celulele sanguine, inclusiv globulele roșii. Prin această tehnică, se pot cunoaște mai bine diferitele etape succesive ale maturizării celulelor, ceea ce e foarte important, pentru că numeroase boli ale sîngelui — în special leucemia, sînt datorate unei perturbări a acestor fenomene de maturizare. Se speră, în același timp, experimentarea unor noi medicamente anticanceroase.

GENETICĂ

CHEIA MAGICĂ A EREDITĂȚII POATE FI FABRICATĂ ÎN LABORATOR!

O veste așteptată și totuși tulburătoare: o genă creată în laborator! Așadar se va putea interveni, după voință, în misteriosul mecanism al eredității!

Sinteza genei a fost anunțată recent la Chicago, în cadrul sesiunii anuale a societății americane de chimie. Știrea a făcut, bineînțeles, imediat înconjurul globului. Emoția în lumea științei poartă în ea tot atîta spaimă cît și bucurie. Prin această posibilitate de a fi creată, după voie, o genă în întregime sintetizată, geneticienii dobîndesc, mai devreme decît sperau, forța de a interveni în cel mai intim proces al vieții: transmiterea ereditații. Depinde de înțelepciunea umană de a folosi această forță în favoarea omului. Deocamdată — și e „foarte deocamdată" — e vorba aici de o etapă, importantă însă, la care a ajuns echipa prof. Har Gobind Khorana (laureat al premiului Nobel în 1968). „Prin metoda sa, este teoretic posibil — scria Alex. Dorozynski în revista „Science et Vie" — să se sintetizeze orice genă cunoscută" La ce ar servi? Scriitorii de literatură științifico-fantastică optimistă v-ar spune că se poate astfel interveni, la voia părinților, ca băiețelul ce se va naște să aibă ochii albaștri, sau negri... Să nu ne gîndim acum, la pesimiști. **Medicii speră, prin această posibilitate de intervenție, să poată fi „corectate" anumite anomalii genetice, o serie de deficiențe.** Pe această idee se bazează și comentariul din revista „Science et Vie", din care vom da aici cîteva informații.

Gena, unitatea de bază a ereditații, cuprinde 126 de verigi. Fiecare dintre ele este o substanță, numită nucleotid. Patru nucleotizi — adenina, guanina, timina și citosina (A.G.T.C.) — formează alfabetul permițînd codificarea genelor, fiecare din acestea reprezentînd un caracter transmis ereditar: culoarea ochilor, a părului, sau facultatea pentru o celulă de a produce un hormon sau o altă substanță. **Gena sintetizată de echipa prof. Khorana de la Institutul de tehnologie din Massachusetts, este copia conformă a unei gene de bacterie — Escherichia coli — care face parte din flora intestinală a omului și a animalelor.** Această genă conține toată informația necesară pentru a programa producția unei substanțe celulare necesară metabolismului bacteriei. Echipa prof. Khorana a determinat și secvența nucleotizilor care semnalează oprirea producției, acel „stop" codat în 24 de litere ale alfabetului genetic. Acum nu lipsește decît semnalul de „pornire" a producției substanței celulare, după instrucțiile codate în gena sintetică. Ne aflăm așadar într-o etapă de lucru, pe care geneticienii încearcă s-o depășească.

Vestea sintezei genei a fost comunicată de către un biochimist al echipei — dr. Kanhiya Lal Agarwal — **care sublinia că aplicațiile practice sînt încă îndepărtate. S-a reușit doar sinteza unei gene foarte simple în comparație cu altele care comportă secvențe de mii de nucleozi.** Cît de îndepărtate însă e greu de spus, avînd în vedere ce puțin timp a trecut de la descoperirea structurii în dublă spirală a moleculei purtătoare a codului genetic a oricărei ființe vii. Doar 20 de ani de cînd s-a emis ipoteza. Și sînt numai patru ani de cînd un tînăr biolog american, Jack Shapiro, reușea să izoleze o genă! Iar anul trecut, o echipă belgiană de la universitatea din Ghent descifra codul unei gene care comanda sinteza unei proteine.

NOUTĂȚI

HORMON PENTRU DIABETICI

• Diabetologii vor dispune nu peste mult timp de un nou medicament. Un grup de cercetători de la Colegiul medical din Ohio au reușit să sintetizeze un nou hormon care interesează tratamentul diabetului insipid.

ATENȚIE LA REUMATISM

• O ipoteză revoluționară în mult discutata și încă enigmatica cauză a reumatismelor. După părerea unor medici englezi, reumatismele nu ar fi o boală a articulațiilor, ci efectul unor dereglări în comportamentul proteinelor din sînge! Dacă ipoteza se va confirma, ar fi banal să spunem că se deschide o nouă direcție de cercetare. Biologia celulară are un cuvînt greu de spus.

ARMACOLIT

• Era un mineral nou, nemaivăzut pînă atunci pe Terra. L-a descoperit pe Lună echipajul navei spațiale „Apolo 11". Avea ca atare să i se dea numele de „Armacolit". Dar noutatea selenară nu avea să țină prea mult. Se pare că oamenii nu priviseră cu atenție Pămîntul. În această toamnă, pentru prima oară, mineralul era identificat în rocile terestre. Acestea proveneau dintr-un filon diamantifer din Kimberley, în Africa de Sud. Nu, Pămîntul încă nu și-a epuizat surprizele și poate ar trebui să spunem că era descoperirilor e încă la început.

O NOUĂ INSULĂ

• Pe nici o hartă din lume nu e trecută mica insulă vulcanică din Pacific, aflată la o depărtare de 900 de kilometri de Tokio. Și aceasta nu datorită dimensiunilor ei — 70 kilometri în diametru — ci pentru că abia în această toamnă și-a făcut apariția. Echipe de specialiști și... fotografi se grăbesc să facă cunoștință cu noul născut al Terrei încercînd să-i prevadă viitorul.

A 22-A MOLECULĂ...

• Mare emoție printre membrii unei echipe de la observatorul din Harward care au descoperit, în spațiul interstelar, în direcția constelației Orion, a 22-a moleculă a monoxidului sulfuros.

Împotriva poluării

La Viena, un original mod de a protesta împotriva poluării aerului datorită gazelor de eșapament al carburatoarelor prost reglate

AUTOBUZELE IDEALE

Ideile cele mai bune se nasc, se pare, din necesitate. Problema economiei de carburanți și a unui randament optim al carburatorului — deci a unei reduceri a risipei, au reprezentat cauza și scopul punerii la punct a unui autobuz care funcționează cu gaz natural lichefiat, compus în principal din metan. Gazul natural lichid arde complet, degajînd monoxid de carbon și nici o impuritate (eliminate fiind prin lichefiere). Fiind regazeificat înainte de introducerea lui în motor, carburația este simplă și repartiția optimală. De aici, o excelentă combustie, cum se arată în nota acestei inovații a firmei „Saviem" în colaborare cu Societatea de Gaz franceză. Motorul e un motor Diesel clasic, foarte puțin modificat. Pistoanele au fost aplatizate pentru a mări raportul de compresie. Și problemele de securitate au fost rezolvate, prin dispozitive speciale adăugate rezervorului. Se afirmă că funcționarea unui astfel de autobuz este excelentă din punct de vedere al randamentului și nu poluează, nu face zgomot și se speră să se obțină autorizația punerii în circulație în orașe.

Păduri neinflamabile!

În fiecare an, în Franța, zeci de mii de hectare de pădure sînt mistuite de flăcări. Cum să limitezi dezastrele unui incendiu izbucnit într-o pădure? Cele mai moderne mijloace puse în acțiune pare-se că nu au dat cel mai mulțumitor răspuns... practic. Societatea „Pierrefite Auby" a surprins prin soluția oferită: dacă arborii ar fi neinflamabili, problema este rezolvată! Cum? Printr-un praf pus la punct de specialiștii francezi. E pe bază de săruri, în deosebi fosfați amoniacali. Experiențele s-au dovedit concludente. Pulverizînd, din elicoptere, acest praf peste păduri, se poate obține o protecție prealabilă și oricum în momentul declanșării unui incendiu, împrăștierea prafului oprește incendiul, limitînd dezastrul. Soluția se depune pe vegetație acoperind-o cu un strat protector inalterabil. Inventatorii prafului sînt convinși că nu e nici un pericol de poluare a florei și faunei.

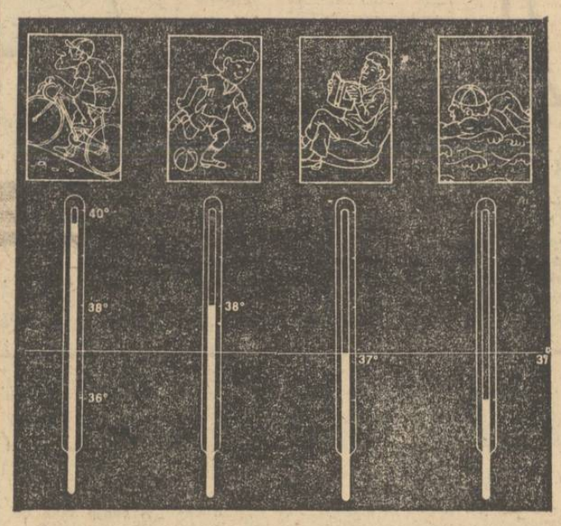

La cei în deplină sănătate, deci exceptînd bolile, temperatura internă a corpului poate varia de la un moment la altul. Un exercițiu intens muscular sau jocul foarte viu al copilului antrenează o supraproducție de calorii care ridică temperatura internă. Producerea de energie este considerabil mărită printr-un exercițiu muscular. În repaus (și fără să mănînce) omul produce 40 kcal/m²/oră adică pe zi: 1 700 kcal. Un muncitor care lucrează intens fizic produce 6 000 kcal. Dimpotrivă, la un înotător care desfide echipamentul de protecție în apă foarte rece, temperatura sa scade sub 37° C.

Aveți o temperatură constantă?

Cum se explică faptul că un om care trăiește la pol și unul care trăiește la ecuator, au, în principiu, aceeași temperatură? Ce factori de echilibru intervin pentru ca temperatura corpului să nu urmeze pasiv variațiile de temperatură ale mediului ambiant? Ei bine, menținerea unei temperaturi constante la om, ca și la toate ființele homeoterme, necesită schimburi permanente de căldură cu mediul ambiant. Dacă nu s-ar întîmpla astfel, corpul și-ar mări temperatura internă cu 1°C, în stare de repaus, și ca urmare doar a activității metabolice a celulelor — și cu 2°C în situația cînd depune o activitate fizică medie. Dacă temperatura exterioară se urcă mult, transpirația asigură o răcire foarte eficace, devreme ce fiecare gram de apă evaporat antrenează o pierdere de 580 de calorii. Împotriva schimbărilor bruște de temperatură, corpul uman oferă o inerție calorifică considerabilă, în deosebi datorită învelișului gras subcutanat care „absoarbe" schimbările de temperatură exterioară. Inerția calorifică la un om de 75 kg este echivalentă cu aceea a unui recipient conținînd 50 de litri de apă. Pe vapoarele ce navighează spre pol, marinarii pot urca pe punte, cu pieptul gol, admirînd banchiza și timp de pînă la 5 minute, temperatura internă nu va fi sensibil modificată.

AURUL ARMENIEI

Nu departe de lacul Zod, în munții Armeniei, se află o exploatare auriferă. Dar în afară de aur au fost descoperite aici și niște formațiuni cristaline foarte rare, care au atras atenția specialiștilor. În fotografie: pe versantul colinei sînt înșirate probe de minereu, extrase de la diferite adîncimi prin intermediul cărora se poate determina atît conținutul aurului în rocă cît și întocmirea calculului întregului „depozit" de aur.

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

POATE FI EVITATĂ OPERAȚIA DE CATARACTĂ?

Răspunde prof. dr. docent Petre VANCEA

Una dintre preocupările oceanologilor sovietici este studiul radioecologiilor marine. Se știe că un gram de apă de mare conține 3 miliardimi de gram de cupru. Un gram de fitoplancton, 90 milionimi, adică de 30.000 de ori mai mult.

— Cercetările dv. privind cataracta și unele concluzii atît teoretice cît și interesînd practica medicală, pe care, după cîte știm, le-ați împărtășit recent la două mari congrese internaționale de oftalmologie (Paris, Valladolid), ne îndreptățesc curiozitatea. De fapt, tovarășe profesor, ce este cataracta, această dramatică opacizare a cristalinului, o boală, în înțelesul obișnuit al cuvîntului? Un accident? O manifestare inerentă a îmbătrînirii întregului organism, avînd în vedere că este atît de frecventă la vîrste înaintate?

— Patogenia cataractei senile nu este pe deplin elucidată nici astăzi, în pofida succeselor obținute în ultimele decenii de chimia biologică. Totuși, cred că ne-am apropiat mult de înțelegerea acelor procese biochimice ce se petrec în cristalin și care par să pledeze pentru ultima dv. variantă. Aș spune ca și Mandel că într-adevăr, „dintre diferitele organe ale corpului uman, cristalinul este, sigur, cel a cărui îmbătrînire se face simțită cu cea mai riguroasă regularitate".

— În cazul acesta, permiteți-mi să vă pun eu întrebarea la care dv. încercați să-i răspundeți de vreo patru sau cinci ani: există vreun tratament medical al cataractei senile?

— Pentru a înțelege mai bine răspunsul la care am ajuns după urmărirea a aproape 800 de cazuri, de opacități cristaliniene fără aparent vreo cauză, adică senile, presenile și juvenile, mi-ar place să înțelegeți, fie și în spațiul unui interviu succint, complexitatea unor procese, multitudinea cauzelor ce-și dau întîlnire aici. Și poate ar fi suficient să amintesc doar de principala sursă energetică în metabolismul cristalinului. Este vorba de glucoză care provine din umoarea apoasă. Or, trecerea acesteia în cristalin se face prin transportul activ la nivelul celulelor epiteliului anterior. Pentru a traversa cristaloida, glucoza trebuie să sufere o așanumită fosforylație. O dată granița trecută, aceasta e din nou eliberată. N-am să vă plictisesc cu amănunte de specialitate, dar vreau să atrag atenția asupra importanței acestor procese la nivelul cristalinului, care nu se petrec numai la acest nivel. Și iată motivul pentru care, la pacienții amenințați de cataractă este nevoie să se studieze metabolismul și dinamica proceselor de fosforylație a întregului organism. Este încă odată demonstrat — și aici e poate cea mai pregnantă și mai dramatică demonstrație — că o boală nu trebuie privită și tratată doar la nivelul la care se manifestă. Organismul nu este făcut din „bucățele", cum se învață. Ecoul unei boli sau a unei deficiențe se repercutează în întregul organism. De aceea cînd constatăm la bolnavii cu cataractă o dereglare a metabolismului glucidelor, vom putea spune că acesta se repercutează și la nivelul cristalinului. Cercetările, analizele făcute la acești bolnavi indică un anume grad de insuficiență hepatică și pancreatică. Or, o funcție hepatică normală fără un pancreas normal, nu există. Iar ficatul fiind laboratorul central al organismului, de care depinde întreg metabolismul, studiile pe care le-am făcut ne-au permis să credem că tratamentul insuficienței hepato-pancreatice la unii bolnavi ar putea preveni instalarea sau oprirea evoluției opacităților cristaliniene. În concluzie, un factor patogenic posibil pare să fie deficiența proceselor de fosforylație în organism. La originea cataractei s-ar găsi deci o îmbătrînire a mitocondriilor, ce antrenează o micșorare a cantității de energie disponibilă, fapt care încetinește transportul activ de energie, lipsind lentila de metaboliți, indispensabili sintezei protice.

Pentru a trata medical cataracta, ar trebui, prin urmare, să intervii astfel ca să relansezi producția de energie. Și în timp s-au propus o serie de asemenea mijloace — medicamente vasculare, medicamente imunologice, medicamente hormonale ș.a.m.d.

— După cîte se pare medicamentele folosite pînă în prezent nu au dat satisfacție deplină. Care este calea nouă pe care o propuneți, pentru că, în comparație, nu poate fi vorba decît de o nouă direcție în terapeutica preventivă a cataractei?

— Este adevărat, de aceea, cred că atenția terapeutică trebuie acordată întregului organism. Și din acest punct de vedere utilizarea în tratamentul opacităților cristaliniene a noii metode de tratament nespecifice — terapia tisulară — poate mări considerabil activitatea terapeutică a mijloacelor noastre. Începînd din 1969, ca urmare a constatării deficienței proceselor de fosforylație la bolnavii de cataractă, am aplicat terapia tisulară prin extractul total de ochi — ETO. Am luat în observație de la 1 ianuarie 1969 și pînă la 1 septembrie a.c. 719 bolnavi, între 20 de ani și 80 și chiar peste 80 de ani.

— Iertați-mi intervenția, dar fără îndoială ați făcut și observații privind frecvența bolii. Care sînt vîrstele mai „vulnerabile"? Și sînt bărbații mai predispuși sau femeile, în medie vorbind, la cataractă?

— Statistica pe care am făcut-o, arată că vîrsta medie a bolnavilor este peste 61,1 ani. Dar dacă nu mă refer la medie ci la grupa de vîrstă unde capacitățile cristaliniene apar cu o frecvență mai mare este între 40 și 79 de ani. Dar și după 80 de ani este destul de mare, fapt ce confirmă concepția clasică, după care cataracta senilă este o afecțiune fiziologică, ea putînd să se instaleze la toți oamenii cu condiția să trăiască „cel puțin 150 de ani". În ce privește, să spunem, repartiția după sexe, vîrsta medie a bărbaților este superioară celei la care femeile prezintă opacități cristaliniene.

— Revenind la rezultate...

— Am aplicat terapia tisulară prin ETO la un prim grup de bolnavi, la al doilea grup vitamina C și dionină, la al treilea grup ETO cu vitamina C și dionină și un grup martor. ETO produce ameliorarea acuității vizuale și stabilizarea opacităților cristaliniene în 88 la sută din cazuri. Cele mai bune rezultate au fost obținute însă asociind extractul total de ochi cu vitamina C și dionină: ameliorări și stabilizări în 92,64 de cazuri, în timp ce la grupul martor, netratat, procentul ameliorărilor este doar de 0,26 la sută, cel al stabilizărilor de 69,74 la sută, și agravări în 30 la sută de cazuri.

— Deci, argumentele științifice pledează...

— ... în favoarea terapiei tisulare.

Catinca MUSCAN

LINGURA — BUCĂTAR

Deasupra mesei din bucătărie, veți aranja toate ustensilele necesare la îndemînă, agățîndu-le în cîteva cîrlige prinse de o lingură de lemn mai mare, al cărei căuș poate fi ornat în chip de bucătar, cu cîteva mărgele, fetru și vată. **(RODICA STELESCU, București).**

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

UN BUCHET DE IARNĂ

Chiar dacă grădinile stau amorțite de frig, chiar dacă nu avem flori proaspete la îndemînă cu aceeași ușurință ca vara, putem totuși decora interiorul cu alt gen de buchete, la fel de plăcute ochiului.

• Cu două conuri de pin, cu un știulete de porumb cu pănușe cu tot, cu 10 fire de papură de lungimi diferite și două ramuri uscate vopsite în alb, putem obține efecte care să surprindă și să încînte.

• Alegeți un vas alb cilindric, puneți în el cîteva pietricele și un bulgăre de plastilină albă.

• Înfigeți ramurile spre spate, cea mai scurtă în primplan.

• Fixați cele două conuri de pin pe un bețișor, legîndu-le cu un fir subțire de sîrmă. Înfigeți bețișorul în plastilină în așa fel încît unul dintre conuri să cadă peste marginile vasului.

• Depărtați pănușele știuletelui de porumb în chip de corolă și fixați-l în centrul vasului.

• Nu vă rămîne decît să așezați firele de papură în chip de raze : aveți grijă ca cele mai lungi să se găsească în al doilea plan.

• Pentru decorul tradițional de Anul nou „auriți" această compoziție, dînd cu bronz fiecare element. **(ELENA SĂVULESCU, București).**

RASTELUL DECORATIV

Acest rastel se poate confecționa foarte ușor din cîteva blaturi rotunde perforate pe contur cu cîte trei găuri și apoi înșirate de-a lungul a trei picioare-stativ din fier beton torsionat, bambus, lemn strunjit. Pentru susținerea rafturilor, veți prinde niște șaibe din cauciuc sau sîrmă mai groasă.

O plantă, cîteva obiecte decorative, telefonul, scrumiera, caietul de adrese își vor găsi locul aici, la îndemînă. De-a lungul picioarelor puteți agăța, cu ajutorul unor clame, un creion, cîteva coliere etc. **(MELANIA TROENESCU, București).**

HAINELE SE PĂSTREAZĂ MAI BINE

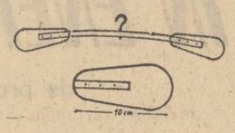

Un lucru mic dar practic pentru a păstra cît mai bine hainele, la umeri, unde de obicei se văd urmele umărașelor : niște plăcuțe de traforaj de forma arătată în schița noastră, avînd o mărime de circa 10 cm fiecare prinse de o parte și de alta a umărașului, cu cîte trei cuișoare fără cap sau cuișoare de capace de 15 mm. Ele se prind cam la o distanță de 14 cm de cîrligul din mijloc (pentru talia 46—48). **(VASILE REȘU. București).**

EXERCIȚII FIZICE PENTRU TOATE VÎRSTELE

EXERCIȚIUL I. Stînd depărtat. Flexia trunchiului cu arcuiri, (picioarele întinse) încercînd să atingeți podeaua cu coatele (timp 1—3). Revenire în poziția de plecare (T. 4). Se repetă de 10 ori **(fig. 1).** Exercițiul

mărește mobilitatea coloanei vertebrale, dezvoltă mușchii intervertebrali și abdominali, ajută la slăbit, mărește capacitatea respiratorie.

EXERCIȚIUL II. Atîrnat de o bară (inele, suport de bătut covoare). Tracțiuni în brațe pînă ajungeți cu bărbia la nivelul barei **(fig. 2).** Se

repetă în 2—3 reprize de cîte 3—5 ori. Exercițiul face o puternică elongație coloanei vertebrale și a toracelui, dezvoltă mușchii centurii scapulo-humerale, ai spatelui, cei intervertebrali, corectează deficiențele ușoare ale ținutei capului. Fiind un exercițiu greu, va trebui să puneți accent pe respirație.

EXERCIȚIUL III. Culcat pe spate, cu brațele lateral. Stringerea picioarelor pe abdomen — îndoirea genunchilor (T. 1), răsucirea bazinului spre stînga cu picioarele strînse, cu arcuire (T.2—3). Revenire în poziția de plecare, urmînd același drum (T. 4). La fel se execută spre dreapta. Acest exercițiu dezvoltă mușchii drepți și oblici abdominali, previne și combate atoniile intestinale (constipații) și ptozele viscerale, reduce din stratul adipos. Se indică în spondilozele dorso-lombare **(fig. 3).**

EXERCIȚIUL IV. Stînd. Fandare înainte pe piciorul sting cu ducerea brațelor prin înainte sus, avînd în mîini o carte de 1—2 kg sau o minge medicinală. Revenire la normal. Se repetă de 10 ori pe fiecare picior **(fig. 4).** După o scurtă pauză, repetăm fandările, dar tatelul, cu răsucire de 90° în ambele părți. Exercițiul activează circulația periferică, alungește coloana vertebrală, fiind indicat în spondiloze și platfus.

EXERCIȚIUL V. Atîrnat de bară. Ridicarea genunchilor cît se poate de sus, apoi întinderea picioarelor **(fig. 5).** Se fac 2 reprize de cîte 5—10 ori. Exercițiul face o bună elongație vertebrală și a toracelui, dezvoltă mușchii centurii scapulo - humerali, spatelui și abdomenului.

EXERCIȚIUL VI. Culcat pe spate cu brațele pe lîngă corp. Ridicarea trunchiului concomitent cu depărtarea picioarelor întinse pe podea. Se continuă cu flexia trunchiului cu arcuiri și ducerea brațelor cît mai mult înainte pe podea (T. 1—3). Revenire în culcat pe spate cu picioarele apropiate (T.4) Se poate folosi sprijinul pe palme la ridicare **(fig. 6).**

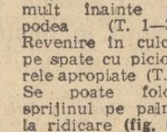

Repetați de 8—10 ori. Mărește mobilitatea vertebrală și a toracelui, ajută la slăbire, accelerează circulația periferică și mărește capacitatea respiratorie.

EXERCIȚIUL 7. Stînd. Aplecarea trunchiului și trecerea alternativă a picioarelor îndoite peste un baston ținut în mîini. Apoi scoaterea picioarelor în același mod **(fig. 7).** Se

repetă în continuare de 10—15 ori. Exercițiul dezvoltă echilibrul, mărește mobilitatea articulară, reduce din stratul adipos al abdomenului.

EXERCIȚIUL 8 Ghemuit cu sprijin pe palme. Aruncarea picioarelor înapoi prin ușoară săritură, apoi revenire în același mod Se execută în continuare 2—3 reprize de cîte 10—12 ori **(fig. 8).** Exercițiul dezvoltă mușchii membrelor inferioare și ai centurii scapulo-humerale, ajută la slăbire, previne și corectează elasticitatea coloanei vertebrale.

Prof. Marian FIRIMIȚA

FUSTA PLIC

Tiparul acestei fuste este desenat pe pătrate cu latura de 5—8 cm., în funcție de talia persoanei respective. El poate fi folosit pentru toate modelele de mai sus.

Fustele sînt diferențiate prin rotunjimea tivului, lungimea tăieturii și accesorii (nasturi, funde, catarame, șireturi, diverse garnituri). În plus, desenul și textura materialului ales pot da fustei o notă personală.

Desene de Tanți PFENNINGS

INCERCAȚI ACESTE REȚETE CULINARE

Anul nou e acum un punct la orizont. Mai curînd decît ne imaginăm ei ne va atrage ca un vîrtej adînc, irezistibil. E plăcut să faci planuri, să găsești idei. E la fel de plăcut să le vezi înfăptuindu-se sub mîna ta ? Da. Secretul e simplu. La toate trebuie să te gîndești din din timp. Primiți dumneavoastră ? Ați făcut lista de invitați ? Ați întocmit meniul de bază ? E momentul ideal să vă hotărîți. Vă propunem cîteva rețete. Vă veți reaminti altele. Gîndiți-vă, alegeți, eventual încercați rețeta care vă ispitește. De Anul nou veți fi mai sigură de reușită.

Pate de pasăre în aluat fraged

Un pui mare, 200 g pulpă de vită, 200 g pulpă de porc, o ceapă, un ou, miezul de la o felie de pîine albă, sare, piper, două linguri de coniac, fișii subțiri de slănină proaspătă, în total circa 750 g. Pentru aluat : 300 g făină, 100 g unt, un praf de sare, un ou, 1 1/2 dl apă.

Se prepară mai întîi aluatul. Se așează făina movilită. Se face în mijlocul ei un cuib. Înăuntru se pune : untul moale dar nu topit, oul întreg, sare și apă. Se frămîntă totul repede. Se strînge minge. Se turtește apoi între palme, întinzîndu-l puțin. Se reface ghemul de aluat, se învelește într-un șervet și se lasă la rece să se odihnească pînă e nevoie de el.

Se curăță de oase carnea puiului astfel încît cele două jumătăți de piept și partea de sus a pulpelor să rămînă cît mai întregi. Pieptul se desface în fileuri, fiecare din pulpe se taie în două. Se pun oasele la fiert cu atîta apă rece cît să le acopere. Se lasă să fiarbă descoperit, pe foc mic, pînă ce nu mai rămîne decît un pahar mic de zeamă. Restul de carne de pui (afară de ficat) se trece prin mașina de tocat, împreună cu carnea de vită și de porc, care se aleg fără grăsime. Se toacă ceapa foarte mărunt, se amestecă cu tocătura preparată, se adaugă oul bătut ca pentru omletă, coniacul, miezul de pîine muiat în zeama în care au fiert oasele. Se sărează, se piperează.

Se unge cu unt o formă încăpătoare de cozonac și se îmbracă cu o foaie de aluat groasă de circa 5 mm. (Se întinde din 3/4 din aluat. Restul va fi folosit pentru acoperit pateul). Se așază pe fund un strat din fișii subțiri de slănină, apoi unul de tocătură. Peste tocătură se pune jumătate din bucățile de carne, fiecare înfășurată în cîte o fișie subțire de slănină. Urmează al doilea strat de tocătură, apoi din nou bucăți de pui învelite în slănină. Nu uitați ficatul. Se termină printr-un strat de tocătură acoperit cu fișii de slănină. Deasupra se așează o foaie de aluat. Se lipesc bine marginile. În mijlocul capacului, se înfige, în chip de horn pentru aburi, un tub de carton de la o papiotă de ață. Pateul se coace circa o oră și jumătate, la foc potrivit. Se scoate din formă numai după ce s-a răcit.

Cuburi de ciocolată

300 g pișcoturi de șampanie sau altfel de biscuiți fini („Coinari", „Albatros"), cîteva linguri de sirop simplu foarte bine legat, 2 linguri de cacao, 150 g unt, 100 g ciocolată amăruie, 25 g unt, o lingură de apă.

Sfărîmați biscuiții. Îmbibați-i cu sirop și amestecați-i bine cu pudra de cacao și untul frecat spumă (150 g). Trebuie să obțineți o compoziție omogenă. Ungeți bine cu unt tăvițele dv pentru cuburi de gheață sau o altă formă dreptunghiulară, cu pereții nu prea înalți. Turnați înăuntru pasta preparată.

Puneți ciocolata, o lingură de unt (25 g) și o lingură de apă, să se topească în bain-marie. Amestecați. Vărsați această cremă peste primul preparat. Puneți în frigider pînă a doua zi. Răsturnați, tăiați în cuburi, serviți-le foarte reci.

Tort de alune cu cremă pralinată

Pentru blat : 300 g alune, 12 ouă, 300 g zahăr pudră, 2 linguri de pesmet fin, zeama și coaja rasă de la o jumătate de lămîie, 1/4 l de lichior de vanilie. Pentru cremă : 300 g alune, 300 g zahăr tos, 200 g unt, 4 gălbenușuri, 300 g frișcă.

Se pun alunele în cuptor cu foc potrivit și încins din timp. Ele trebuie să se rumenească ușor, dar să nu se ardă. Se scot, se lasă să se răcorească cît să poată fi ținute în mînă. Se freacă între palme ca să se curețe de coajă. Se răsnesc. Separat se freacă 10 gălbenușuri și 2 ouă întregi cu zahărul pudră și coaja rasă de lămîie. După ce amestecul a devenit spumos se adaugă alunele, pesmetul și zeama de lămîie. La urmă se încorporează albușurile bătute spumă tare. Se unge o formă de tort cu unt, se tapițează cu făină, se toarnă compoziția. Se coace cam o oră la cuptor cu foc potrivit. După ce s-a răcorit se taie blatul în două, se stropesc jumătățile cu lichior și se umple cu cremă.

Crema. Se pune zahărul într-o oală, se stropește cu 2-3 linguri de apă, se lasă să se topească. Cînd începe să se coloreze, se adaugă alunele, se amestecă pînă ce se topește tot zahărul. Atenție să nu se ardă ! Se răstoarnă pe o tavă unsă cu untdelemn După ce s-a răcit, se sfărîmă alunele, nu prea mărunt, în piuliță sau cu vergeaua pe planșeta de aluat. Se amestecă apoi cu untul frecat spumă și în care am încorporat pe rînd gălbenușurile

Trei părți din cremă se pune între blaturi. Cu restul se îmbracă marginile tortului. Deasupra se întinde frișca nu prea neted. Se presară cu o mînă de alune pralinate și zdrobite.

Olimpia STEFANESCU

Aleidoscop

EȘARFELE

Toată lumea știe că se poartă mult șalurile și eșarfele. Sînt accesorii moderne potrivite atît ziua cît și seara. Foarte reușite ni se par șalurile uni sau imprimate și eșarfele de voal imprimate, în culori îndrăznețe combinate, create în atelierele Fondului Plastic. Iar o noutate mai recentă, eșarfele gen maramă cu fire strălucitoare din lurex sau celofan vi le recomandăm pentru toaletele de seară. Se pot purta ca atare, peste o rochie decoltată, dar pot fi folosite și pentru garnituri (gulere, mînecuțe, mîneci, borduri la decolteu și la tiv etc.). Un amănunt care poate pune în valoare orice rochie uni, mai ales una într-o culoare mai închisă.

COLIBRI

Denumirea de „Colibri" o poartă asociația crescătorilor amatori de păsări exotice, cîntătoare și de decor din București.

La începutul acestei luni, mai exact între 1 și 9 decembrie 1973 „Expoziția Concurs 1973", ne-a invitat la o nouă și originală manifestare de acest gen, în care micuții concurenți cu penaje elegante sau cu voci de aur și-au disputat întîietatea în frumusețe și talent.

PODOABE ȘI „PODOABE"

Se apropie sărbătorile de iarnă. Cantitativ asistăm la o revărsare de mărgele sclipitoare, de cercei, lanțuri, brățări și alte lucitoare nimicuri în magazine specializate sau doar în raioane ale unor mari magazine. Cum însă numitele podoabe nu se cumpără la kilogram, ne-ar fi plăcut să observăm o mai atentă selecție de bun gust. Se poartă perle pe toate meridianele dar la noi sînt păsări rare; sînt moderne perlele metalizate, dar nu se văd; se poartă chihlimbarul și se găsesc din cînd în cînd pietre veritabile, în schimb nu mai sînt acele imitații reușite (în special, pietre galbene) ce se găseau acum doi-trei ani. Dacă toate acestea ar putea înlocui nenumăratele coliere de mărgele mici, galbene și verzi și roșii și de un gust cam prăfuit!

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme juridice

A. BARDAN — Moreni, jud. Dîmbovița. Dacă soțul decedat a avut frați și surori, aceștia venind în concurs cu soția supraviețuitoare, moștenesc jumătate din averea rămasă. În cazul în care părinții celui decedat sînt în viață, atunci soția moștenește numai o treime, iar părinții și frații defunctului moștenesc două treimi.

CONSTANTIN FATEA din municipiul Gheorghe-Gheorghiu-Dej, jud. Bacău. Într-adevăr, legea permite compensarea în bani a concediului legal de odihnă, dar numai în cazuri bine justificate, cum sînt : încetarea raporturilor de muncă înainte ca angajatul să-și fi efectuat concediul ; scoaterea angajatului din producție pe o durată mai mare de 12 luni ; chemarea angajatului pentru îndeplinirea serviciului militar în termen, cu termen redus ori ca elev într-o școală militară de militar în rezervă.

PETRE SOLOMON din București. Actualele reglementări privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași prevăd dreptul persoanelor, care se mută definitiv în altă localitate, de a păstra folosința locuinței pe care o dețin cel mult șase luni de la data mutării, fără a o putea subînchiria pe această perioadă. Spațiul ocupat de persoanele transferate în interes de serviciu în altă localitate și de membrii de familie cu care se mută devine disponibil la obținerea altei locuințe în localitatea respectivă.

Elegante și cochete

Machiajul festiv va fi adaptat împrejurărilor. La aniversări, la reuniuni cu caracter familiar, veți fi elegante, cochete, dar fără ostentație, cu un machiaj îngrijit și discret. Veți avea o culoare a tenului deschisă, luminoasă, folosind pudră transparentă, o umbră de roșu cărămiziu pe pomeți, colorînd pleoapele cu bleu, vernil, roz, netezind genele cu rimel maron și subliniind sprîncenele cu creion maron, într-o linie subțire.

In general, machiajul va fi dictat și de timpul afectat petrecerii. Ziua va fi mai estompat, seara mai pronunțat. Veți ține seama și de forma capului, a obrazului. *Un obraz mic cere o culoare de ten deschisă și o coafură bogată, un obraz mare cere o culoare de ten mai închisă și o coafură cît mai moderată, ca să-l micșoreze, restabilind proporția cu restul trupului.*

Revelionul este o sărbătoare cu totul specială, cînd trebuie să domnească o bună dispoziție. Fie că-l petreceți la un mare restaurant, fie într-un cerc de prieteni, ținuta dv. va fi foarte elegantă și machiajul extrem de îngrijit. Vă puteți permite să fiți mai excentrice, cu un machiaj mai îndrăzneț, bine desenat, viu colorat, dar armonios în ansamblul toaletei. Veți putea purta peruci, sau coafuri de tot felul. Ochii pot fi măriți, cu forma schimbată (oblici, rotunzi alungiți etc.) pleoapele și arcadele pot fi colorate cu farduri de toate culorile : roz, mov, portocaliu, albastru închis, bleu, verde jad, verde deschis, verde gălbui, auriu, argintiu etc. Sprîncenele vor urma linia ochilor, devenind mai drepte, oblice sau foarte arcuite, subliniate de paiete sau strasuri colorate, lipite pe arcadă sau pleoape. Buzele bine subliniate vor fi fardate cu un ruj de o culoare strălucitoare. Totul depinde de felul cum vreți să apăreți : mai excentrică, mai sobră, mai tînără.

La o ținută sobră, toaleta, coafura, podoabele și machiajul vor fi în același stil : fard discret, coafură clasică sau cu părul scurt. La o ținută tinerească, obrazul va fi luminos, de culoare deschisă (sau bronzat, cu un fond de ten culoarea piinii prăjite) fardurile pastelate, la ochi, obraz, și gură, coafura în bucle cu breton sau cu părul desfăcut.

Pe vîrf de munte, la cabană, unde temperatura și vîntul diferă de oraș, revelionul va avea și el o ținută mai sportivă. *Vă veți asorta îmbrăcămintea potrivit mediului și temperaturii. Veți avea grijă însă ca această ținută să fie de ocazie, chiar dacă are linie sportivă : pantalon lung, tunică sau bluză lungă, cu un lanț sau medalion, coafură tinerească, nepretențioasă, iar machiajul plăcut colorat, mai mult sau mai puțin pronunțat. Contrar celor știute pînă azi, blondele sînt sfătuite acum să se parfumeze cu parfumuri mai picante, iar brunele cu parfumuri cu miros de flori.*

Constanța POPOVICI
pictor machieur

DORIȚI SĂ VĂ ÎMBRĂCAȚI ELEGANT ȘI MODERN?

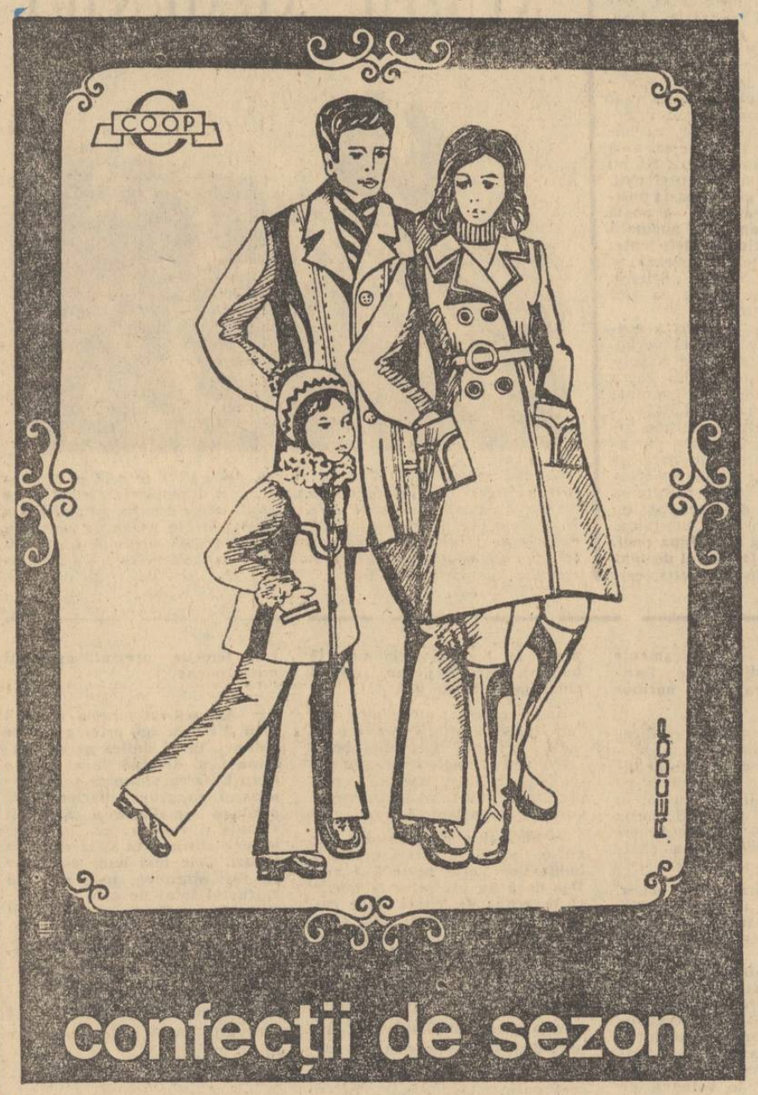

confecții de sezon

O gamă variată de articole de îmbrăcăminte și încălțăminte pentru sezonul rece, vă stă la dispoziție în MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM (5591)

Însoțiți darul dv. cu emblema consacrată a eleganței, calității, bunului gust și rafinamentului

ROMARTA

ÎN LUNA CADOURILOR — MAGAZINELE ROMARTA VĂ OFERĂ MULTIPLE SUGESTII PENTRU ALEGEREA UNOR ARTICOLE DESTINATE CADOURILOR CARE SĂ FACĂ PLĂCERE CELOR DRAGI.

Romarta —	Cal. Victoriei 60—68 Bd. Republicii 14
Eva —	Bd. Gl. Magheru 9
Adam —	Piața Palatului
Romarta Copiilor	Calea Victoriei 32—34
Lux —	Calea Victoriei 40

(5496)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG ZAG • ZIG Z.G

PĂRINȚI, COPII, PRIETENI...

CURIER SĂPTĂMÎNAL

de Mihai STOIAN

Pe biroul *curierului* s-au adunat de-a lungul timpului, multe scrisori de la corespondenți care roagă să fie sprijiniți în căutarea — și eventuala găsire — a părinților lor pierduți, a fraților și surorilor, a rudelor. Înțelegînd pe deplin ce deosebită valoare are, pentru om, reînnodarea unor legături cîndva rupte dintr-un motiv sau altul, subiectiv sau obiectiv, dăm curs stăruitoarelor rugăminți :

„Mă numesc Valentina Bomas *elevă la Școala generală din satul Todirești, jud Suceava. Mama mea s-a despărțit de tata cînd eu aveam un an și jumătate, plecînd la Constanța împreună cu fratele meu mai mic (o cheamă* Teodora). *Tata s-a recăsătorit, eu am fost crescută de bunica (bătrînă, bolnavă, văduvă), de aceea aș dori să-i regăsesc pe mama și pe frățiorul meu, căci țin să-l cunosc. Mama, cînd s-a despărțit de tata, au divorțat, așa că nu-i știu numele de fată sau de căsătorie nouă. Dumneaei mai are o fată, eu, dar m-a uitat cu totul ?".*

„Sînt în vîrstă de 74 ani, nu am pe nimeni, bolnav, bătrîn, locuiesc în com. Balta, jud. Mehedinți, mă numesc Gheorghe B. Cotorogea. *Am totuși un fiu în vîrstă de 45 ani care se numește* Contantin Gh. Cotorogea, *pe care l-am crescut și l-am îngrijit cu destulă greutate, fiind văduv. Dar, de cînd și-a satisfăcut stagiul militar, n-a mai dat nici un semn de viață. Ba nu, a mai venit o dată pe la mine în urmă cu 12 ani (în anul 1961). De atunci și pînă în prezent nu mai cunosc absolut nimic despre dînsul. Din auzite am mai aflat că acum ar lucra la Fabrica de săpun „Stela" din București, și, drept să vă spun, aș vrea să mă ajute, să-mi scrie, e doar fiul meu, și eu sînt cum sînt, neputincios".*

„Subsemnata Florea I. Rada, *din Buzău, str. Constituției nr. 47, salariată a Spitalului unificat din Buzău, doresc a afla de un frate de-al nostru (bineînțeles dacă mai e în viață și vrea să mai știe de noi). Prin anii 1947-48 am rămas patru copii, fără ambii părinți (doi băieți și două fete), eu și încă un băiat am fost dați la orfelinat, ceilalți doi au rămas pe loc. Eu am ajuns în Buzău, iar fratele meu a fost îmbrăcat, din prima zi, în niște haine ca un fel de militar, și am auzit că-i spunea „copil de trupă" (în Brașov). De cînd ne-am despărțit nu mai știu nimic de dînsul, pe cînd, de cei rămași la țară am aflat după aproape 14 ani, că-i fiecare la rostul lui. Pe frățiorul meu îl cheama* Florea I. Petre, *în vîrstă — aproximativ 23-24 de ani, născut în comuna Dobreni, jud. Ilfov. Cînd ne-am despărțit mi se spunea* Mărioara".

„Rog a mă ajuta în găsirea fiului meu Petre Andrei Valeriu *de care m-am înstrăinat prin despărțire de tată copilului. Mă numesc* Elisabeta Stan *și locuiesc în București, str. Sinaia nr. 29 B, sector 2. Locul nașterii băiatului : Moinești. Data 1926, martie, 6 (sau 9). A stat cîndva în casele de pe locul în care se află actualmente amplasat, în capitală, Circul de Stat. Întîmplător am aflat că s-ar fi găsit părinții, măcar pe unul dintre ei, sau pe unul din acei care mi-au salvat viața, căsătorit locuind pe undeva în provincie. Nu știu dacă tatăl lui mai trăiește (a ieșit la pensie de la Teatrul Național, cel din Piața Amzei și știu că are cunoștințe în Strehaia). Mai am un băiat, aici în București, frate bun — și de tată, și de mamă — cu celălalt, și-aș vrea să se cunoască".*

„Sînt Gheorghe Cușmulescu *din Băile Olănești, str. Livadia nr. 47, jud. Vîlcea. Tatăl meu m-a părăsit cînd aveam un an. Nu mai știu nimic despre el de-atunci. Am tată vitreg, se poartă foarte bine, dar e foarte dureros să știi că ai un tată bun care nici nu se interesează de tine. Pare-se că-i stabilit în Drobeta-T.Severin. Sufăr nemaipomenit de mult știind că trăiește și poate m-a uitat".*

„Mă numesc Elena Albu, *din Pașcani, jud. Iași, str. 30 Decembrie nr. 100, căsătorită cu Nicolae Albu, numele de fată Elena* Popovici, *născută în satul Ezer, Com. Șendriceni, jud. Botoșani, la 10 oct. 1927, din părinții* Vasile și Varvara Popovici. *Una din surorile mele a plecat spre București în 1945, pe data de 2 februarie. O chema* Maria Popovici, *născută în 1924, luna iunie, ziua 16, aici. Am vrea ca împreună cu frații, surorile și părinții noștri s-o regăsim, să știm dacă se mai află în viață, să ne îmbrățișăm, bucurîndu-ne laolaltă (sîntem mai mulți frați și surori, plus părinții, de peste 70 de ani, trăind, spre fericirea noastră)".*

„Sînt născut în 1945, dar am crescut cu un singur părinte, fiindcă tatăl meu, după două luni de la nașterea mea, a plecat și bun plecat a fost. Acum am 28 de ani. Sînt căsătorit am un copil, sînt foarte hotărît să-mi cunosc părintele. Este vorba despre Mihai Ciocan *care s-a stabilit, după terminarea stagiului militar, prin Dobrogea — Constanța. Numele meu :* Vichente Iovan, *satul Tomnatic, nr. 215, com. Lovrin, jud. Timiș".*

„Mă numesc Ionel Mihai, *am fost părăsit de ambii părinți la vîrsta de două luni și jumătate, fiind găsit pe treptele bisericii Sf. Ilie (str. 11 Iunie din București), de către doi doctori. Apoi am crescut foarte bine în casele pentru copii din Cluj, Prundul Birgăului etc, am învățat meseria de zugrav, am făcut armata, însă visez să-mi regăsesc părinții, măcar pe unul dintre ei, sau pe unul din acei care mi-au salvat viața, găsindu-mă (locuiesc la un cămin, în șoseaua Ciurel nr. 102, sect. 7, Buc, dar mi se poate scrie la o cunoștință, Ion Zidaru, str. Chindia nr. 3, sect. 5, Buc. 40)".*

„Sînt Maria Băduică *(după soț), născută în București, 1942, aprilie 6. Eu n-am avut părinți de mică, au murit, dar am auzit c-aș avea mai mulți frați (am stat la orfelinatul din fosta barieră a Vergului). Am o singură indicație : o soră de-a mea, Alexandrina Rădulescu, lucra la fabrica fostă „Talpa". Părinții noștri : Ilie (profesia cîzmar), Maria (casnică). Numele de familie, și-al meu pînă la căsătorie : Rădulescu. Locuiesc pe str. Cupidon nr. 1 bis, sect. 6, București".*

Titu Gabriela *sînt născută în 1954, decembrie 10. Mama :* Arichea. *Locuiesc în str. Unirii nr. 93, Craiova, dar născută sînt în București sectorul 5. Am văzut lumina zilei la maternitatea Titu. Ajutați-mă să-mi găsesc mama !".*

Ciuciu Doina *din Iași, str. Ciurchi 107, bl. F 4, sc. D, et. 4, ap. 2 își caută tatăl.*

„Nu mai știu nimic despre fiul meu Tudor (Aurică) Tîrlea, *care-a locuit cîndva la Moldova Nouă, șantierul Berzeasca, jud. Caraș-Severin"* (Constantin Țîrlea, *com. Ștefănești, jud. Argeș).*

„Sînt născută în București, pe mama știu că o chema Popescu Reveica *și locuia, împreună cu tata, în cartierul căruia, pe atunci, i se spunea* Broscăriei *(actualmente Petre Ispirescu colț cu str. Mărgeanului - sect. 6). Pînă la 35 de ani nu-mi cunosc mama, iar tata știu că n-a fost în bune relații cu ea, dînsul (recăsătorit) a stat în Militari, str. Plăieșului nr. 11, sect. 7, dar demolîndu-se peacolo, am aflat c-ar sta la bloc, în Berceni. Adresa mea : str. Girlău nr. 32, București, sect. 6 pentru* Niculina Tudorache".

Căutări... căutări... Este o datorie de conștiință a noastră a fiecăruia ca în măsura în care putem ajuta, sprijini, favoriza regăsirea unor oameni, să nu pregetăm să punem mîna pe condei și să-i scriem celui în cauză — care așteaptă cu sufletul la gură o veste bună — ceea ce știm sau doar presupunem. Iar curierul așteaptă confirmarea — măcar — a unor reușite, a unor regăsiri care s-au produs astfel. Mulțumesc dinainte tuturor pentru concursul pe care înțeleg a-l da unei cauze nobile.

UMOR STRĂIN

— E adevărat că nu păreți de 54 ani... eu nu vă dădeam mai mult de 53.

— Sper că acum n-ai să te mai ții de farse...

— Stai liniștit, ai răbdare și fii cuminte să nu-l enervezi pe chirurg acum, înainte de operație.

REBUS • REBUS

FULGI DE NEA

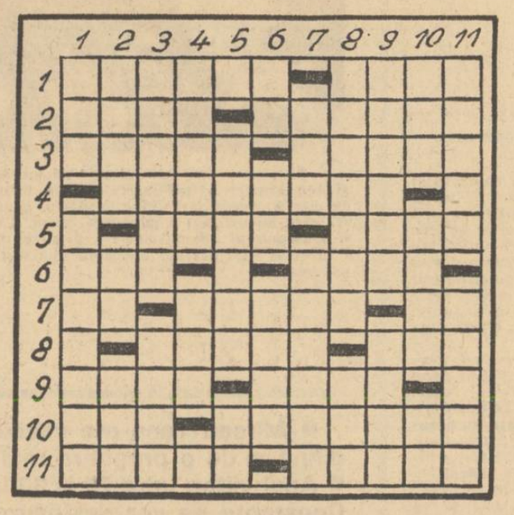

ORIZONTAL : 1) Troiene de zăpadă (sing.) — Albă ca zăpada... ; 2) Steluțe albe, fulgi de nea — Dă viață unui singur pui ; 3) Înghețat de frigul iernii, de exemplu — A cinsti ; 4) Cunoscut poet român, autorul poeziei „Noapte de iarnă" ; 5) Folosită la topirea rapidă a zăpezilor — A alunga găinile ; 6) Mesageri grăbiți ai vremii, ce se schimbă-n toiul iernii — Pom de iarnă ; 7) Din plin ! — Suflări de vînt — Ape ! ; 8) Cînd cade primul fulg de nea — Orășel în Norvegia ; 9) Hibernează toată iarna (pl.) — Numele a trei regi armeni ; 10) Cap de reostat? — Nămeți de zăpadă ; 11) Compozitor român contemporan, autorul melodiei „Un fulg de nea" — Dogoare (pl.).

VERTICAL : 1) Cerne fulgii de zăpadă — Topesc fulgii de nea : 2) A pictat tabloul „Transport de buți iarna" — Începe să ningă ! — Vreme urită ; 3) Arbuști cu flori albe sau trandafirii — Acompaniament muzical ; 4) Morală — Depresiuni ; 5) Mic sloi de gheață în pomi și la streașină — Dumneata ... 6) ... subsemnatul ... — ... Ele ! — Cultivator de in ; 7) Anul care vine-n toiul iernii — Orașul cu poiana sporturilor de iarnă ; 8) Spulberă nămeții de zăpadă (pl.) — În poiană ! : 9) Cu lapoviță — Lovituri cu piciorul... ; 10) E-n stare ! — Stropit cu apă — Nea ! 11) Revin în vie după trecerea iernii — Chiciură.

Ion CRACEA

Cuvinte rare : UȘUI, STO, ASOT.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

HIBERNALĂ

Orizontal: Neculuță — Caș — Omături — Malt — Rima — Iți — Iba — Nina Cassian — Gen — Leanu — CC — HS — NE — IN — Rău — Eca — Cocoș — Z — Turist — Sobar — A — Clară — A — PA — Ritan — Iernat — Iși — Dalbe — DA — Lacuri — R — Sac — AC — Vinturi — I.

IN LABORATOR

Orizontal: Nacela — Rac — Inele — Tema — Sale — C — Dal — Aluminiu — I — Ile — Uscat — Ozonat — Așa — Băița — Oțet — O — Da — Anozi — Si — Riu — Rav — Încălzi — TA.

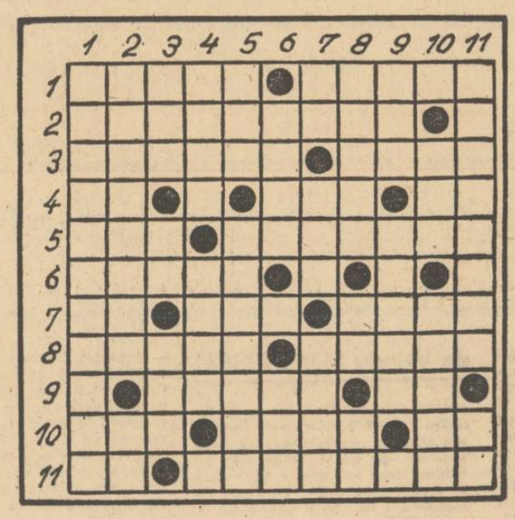

STUDENȚEASCĂ

ORIZONTAL : 1) Casa studenților... — Intrat la facultate ; 2) O mare „echipă" studențească (pl.) ; 3) Studiul literaturii în cadrul unei facultăți (fam.) — Nume masculin ; 4) Sînt... la istorie ! — Înscrise ultimele la doctorat ! — Odihnă la început ! ; 5) Zeu egiptean — Facultăți în cadrul institutului ; 6) Sînt la prima sesiune de examene; 7) 1,3 la construcții ! — Primele la învățătură ! — Salcîm (reg.) ; 8) Este numai ochi și urechi la cursuri — Unele elemente de la construcții... ; 9) A ocupa un loc în amfiteatru, de exemplu — De la student... la asistent ! ; 10) La începutul începutului ! — Materie predată la facultate — Începe oralul ! ; 11) Intră-n vacanță ! — Reuniuni... după cursuri.

VERTICAL : 1) Notarea studenților ; 2) Ocupă un post la facultate — Intră la seminare ! ; 3) Un volum întors ! — Ultimele la seminar ! — Judecător în Infern (mit.) ; 4) În acest loc (pop.) — Acoperit cu fulgi de nea ; 5) Localitate în U.R.S.S. — Gaudeamus, spre exemplu (pl.) ; 6) A aerisi — Onomatopeea insectelor ; 7) Examinat la urmă ! — Termină o facultate ! — Elemente de sprijin ; 8) Element tehnic — În calc ! — 1,5 seminare ! ; 9) Nume feminin — Însărcinat cu conducerea unei facultăți ; 10) Face umbră — Absolvent la I.A.T.C. ; 11) Admiși la facultăți — O notă la restanță !

Carmen ANTOHI

Cuvinte rare : FTA, EAC. NIR, ZUM.

SEZONUL ALB A ÎNCEPUT

Pentru amatorii sporturilor de iarnă, ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI, organizează excursii pe itinerariile :

1. BUCUREȘTI — SINAIA — PREDEAL

— cu plecări din cartierele :

TITAN — Complex A 9 — restaurantul Miniș.
BERCENI — b-dul Metalurgiei — centrala telefonică
GIULEȘTI — b-dul Constructorilor — intersecția cu șos. Giulești — complex comercial
FLOREASCA — strada Gliuka — oficiul P.T.T.R. — nr. 30
DRUMUL TABEREI — cinematograful FAVORIT
GRIVIȚA — calea Griviței — intersecția cu b-dul 1 MAI — restaurant Griviția.
PIAȚA PALATULUI R. S. R. — restaurantul Cina, LA PREȚUL DE 67 LEI

2. BUCUREȘTI — SINAIA — PREDEAL — POIANA BRAȘOV

— cu plecări din cartierele :

DRUMUL TABEREI — cinematograful FAVORIT
GRIVIȚA — calea Griviței — intersecția cu b-dul 1 MAI — rest. Griviția
PIAȚA PALATULUI R. S. R. — restaurantul Cina. PREȚUL UNUI BILET 77 LEI.

3. BUCUREȘTI — PITEȘTI — CÎMPULUNG-MUSCEL — CABANA VOINA

— cu plecarea din :

PIAȚA PALATULUI R.S.R. — restaurantul Cina, la PREȚUL DE 77 LEI.

4. BUCUREȘTI — VĂLENI — CHEIA

— cu plecare din :

DRUMUL TABEREI — cinematograful FAVORIT, la PREȚUL DE 65 LEI

Plecările au loc în fiecare duminică la ora 7,00, iar în costul biletului ce se achită DIRECT LA AUTOCAR, este inclus și un dejun.

Informații suplimentare, la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și b-dul Republicii nr. 68.

Telefon : 15.74 11 și 14.08.00

(5607 A)

NOUTĂȚI FILATELICE

INSIGNE DE MERIT

Comitetul Executiv al A.F.R. a analizat propunerile de atribuire a **„Insignei de merit"**, instituită în acest an, altor activiști ai asociației, care au dovedit preocupare pentru dezvoltarea pasiunii filatelice, preocupare pentru realizarea unor colecții care să reprezinte cu succes filatelia românească la marile confruntări interne și internaționale. Alți peste 40 de filateliști au primit, deci, recent, însemnul care atestă meritele lor.

„PORTO"

Ultima emisiune de mărci a anului 1973 are caracter „de serviciu" pentru uzul intern al poștei. Ea va putea fi procurată prin magazinele filatelice, numai de abonați. Seria este formată din 6 valori, fiecare avînd cîte o matcă. Marca și matca sînt perforate vertical, între ele. De-

senele sînt inspirate din activitatea de poștă și au fost realizate de Vl. Stoianov, Ion Dumitrana și Aida Tasgian-Constaninescu. Menționăm că deși fiecare dintre cei amintiți a realizat cîte două valori, emisiunea are totuși o unitate grafică bine definită, stilizările fiind relevabile. Iată cele 6 valori: 5, 10, 20, 40, 50 de bani și 1 leu. Formatul mărcilor, inclusiv matca: 54 × 21 mm. Tiparul este monocrom, realizat în heliogravură. Tiraj nelimitat. Reproducem trei din valorile seriei.

ÎNTREGURI POȘTALE

În cadrul unei convorbiri cu tovarășul Titus Georgescu, directorul O.S.E.T.C.M., am aflat că pentru anul viitor se prevede o sporire a numărului de efecte poștale ce vor fi puse la dispoziția populației și, deci, a filateliștilor. Cum în anul 1973 am avut deseori prilejul să relevăm evidenta preocupare pentrul saltul calitativ și cantitativ realizat în acest domeniu de activitate, promisiunile pentru viitor sînt cu atît mai îmbucurătoare. Interlocutorul nostru ne-a asigurat că se va urmări cu și mai multă atenție calitatea grafică a ilustrațiilor, că printr-o legătură permanentă cu tipografia se va reuși ca tipăriturile să fie de nivel superior. În primele zile ale anului viitor vom putea prezenta cititorilor un plan concret de emisiuni. Așadar, colecționari de întreguri poștale pregătiți-vă albumele!

EXPOZIȚII

Anul care se încheie a fost deosebit de bogat în manifestări filatelice expoziționale. Recent a avut loc, în sala de festivități a Direcției de poștă a Municipiului București o confruntare între filateliștii bucureșteni. Aceasta a fost prilejuită de sărbătorirea Zilei mărcii poștale românești. Am reținut originalitatea exponatului **„Munca în poștă și telecomunicații"**, realizat de o... poștăriță: Florentina Demetrescu. Au mai prezentat exponate: D. Bartoc, M. Bauer, Cornelia Baumgarden, D. Biala, A. Bocșan, Crina Bocșan, M. Chirițescu, C. Dumitru, M. Gheorghe, M. Horațiu, Valentina Munteanu, F.P. Petrescu, C. Zamfir și I. Seefeld. Relevabilă prezență feminină!

Altă expoziție, deosebit de interesantă, a fost organizată de Cercul filatelic de tineret al Școlii generale nr. 21, la Casa pionierilor din sectorul IV, instructorul Lucian Plătică dovedindu-se un pasionat îndrumător al școlarilor.

Aurel CRIȘAN

Isteține comercială

Pentru a vă da seama cam pînă unde se poate merge cu ingeniozitatea în domeniul reclamei, cititorul nostru **NICU SBUCHEA,** din Hațeg, jud. Hunedoara, ne relatează cîteva fapte, care chiar dacă nu corespund unei situații reale, sînt însă grăitoare.

Într-o zi, un croitor, dorind să-și deschidă un atelier în centrul Parisului, după ce a găsit un local potrivit, s-a gîndit ce firmă să folosească, spre a atrage clienții. A hotărît ca, pe firmă, sub numele propriu, scris cu litere mari, să mai adauge precizarea „Cel mai mare croitor din Paris".

Peste puțin timp, un alt croitor, a deschis alături un atelier, pe a cărui firmă, în afară de nume, mai exista și mențiunea „Cel mai mare croitor din Franța".

După cîteva zile, alt meșter croitor, a deschis și el un atelier analog, pe a cărui firmă era scris, foarte pompos „Cel mai mare croitor din Europa".

Nu după multă vreme, apare un nou concurent care, nici mai mult nici mai puțin, trece pe firmă „Cel mai mare croitor din lume".

În cele din urmă, iată, că apare un al cincilea concurent. Precum era firesc, el trebuia să scrie pe firmă ceva cu care să-i depășească pe toți ceilalți croitori. Și omul respectiv a găsit o soluție magistrală. **Vă imaginați ce a scris pe firmă, astfel încît să-i depășească pe toți ceilalți concurenți ?**

Careuri magice

Careurile magice și cele semi-magice sînt cunoscute încă din antichitate. Bineînțeles că nu au avut niciodată vreo legătură cu magia, deși erau denumite astfel. Fiind vorba despre pătrate magice, vă vom prezenta și noi aici un exemplu. În figura alăturată se poate vedea un pătrat împărțit în 16 pătrățele. Folosindu-se toate numerele cuprinse între 1 și 16 fără a se repeta însă vreunul din ele, să se completeze pătrățelele, astfel încît adunînd fie pe verticală, fie pe orizontală, sau pe diagonale să rezulte un număr constant. **Care este acest număr ?**

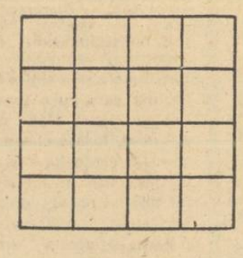

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Din lumea matematicii

1. Obiceiul de a se face nod la batistă, cînd vrem să ne amintim de ceva, și ne temem să nu uităm, provine de la un străvechi sistem de „notare" a numerelor. În acele vremuri nu se folosea însă batista ci o funie, întrucît... batista nu se cunoștea.

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

2. În Europa s-au folosit cifrele romane pentru calculele matematice pînă prin secolul al XVII-lea.

3. Cuvîntul „milion" a fost creat de Marco Polo, vestit călător venețian, din secolul al XIII-lea, care însă, nu a fost niciodată... milionar !

4. Numărul care înmulțit pe rînd cu 1 ; 12 ; 123 ; 1234... 123456789, iar la rezultatele obținute, adăogînd tot pe rînd, 1 ; 2 ; 3... 9, conduce la numere ca : 9 ; 98 ; 987 ; 9876... 987654321, este 8. Într-adevăr, (8 × 1) + 1 = 9 ; (8 × 12) + 2 = 98... (8 × 123456789) + 9 = 987654321.

De ce?

1. Cu stilourile cu bilă se scrie mai ușor, depunînd un efort mai redus, întrucît procesul de frecare cu hîrtia are loc prin rostogolire, asemănător situației de la rulmenții cu bile

2. Paiele cu care se acoperă gheața naturală, pentru a se conserva mai mult timp, constituie un material termoizolant față de mediul ambiant.

3. Becurile electrice se ard datorită faptului că metalul din care este alcătuit filamentul (Wolfram, numit și tungsten) aflîndu-se în vid și la o temperatură ridicată, se evaporă cu încetul. Cum evaporarea nu este uniformă peste tot, filamentul se va subția inegal. La un moment dat, dacă într-un anumit loc firul s-a subțiat prea mult, el va fi topit de curentul electric ce-l parcurge, topirea respectivă constituind „arderea" becului.

4. Aparatele de radio sau televizoarele echipate cu tuburi electronice, alimentate de la rețeaua electrică nu intră în funcțiune imediat după conectarea la rețea, întrucît tuburilor electronice le trebuie un anumit timp, pînă cînd catozii lor se încălzesc și încep să emită electroni. Fenomenul se datorește unei anumite inerții termice a sistemului format din filamente și catozi.

5. Aparatele de radio tranzistorizate intră în funcțiune imediat ce li se aplică curent, întrucît procesul de semiconducție pe care se bazează tranzistoarele are loc practic instantaneu.

6. Cînd se descarcă o capsulă de autosifon, la prepararea sifonului, ea se răcește foarte mult datorită destinderii (detenței) bruște a gazului comprimat din interior. Este un proces analog celor care au loc la frigidere și la instalațiile pentru lichefierea gazelor.

7. Ceasornicele de calitate inferioară rămîn în urmă vara, datorită dilatării pe care o suferă resortul spiral al balansoarului, din cauza căldurii, iarna fiind frig resortul spiral se contractă și atunci ceasornicul o ia înainte.

8. Uneori, fumul de la coșurile vapoarelor, pe mare, este îndreptat în direcția de deplasare a navelor. Aceasta se întîmplă atunci cînd viteza de deplasare a curenților de aer care au aceeași direcție ca a navei este mai mare decît viteza de deplasare a navei.

9. Chibriturile care se aprind prin frecarea pe pereți, pe uși etc. conțin în compoziția gămăliei lor fosfor alb —, care se poate aprinde ușor, la o temperatură destul de redusă... Aceste chibrituri sînt însă toxice, din cauza fosforului alb. De aceea, s-a recurs la fabricarea chibriturilor cu fosfor roșu care, se aprinde la o temperatură mult mai ridicată, sau are nevoie de o compoziție specială, oxidantă, pentru aprindere, însă este incomparabil mai puțin toxic decît fosforul alb.

Poșta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră publicată în nr. 837 al revistei, la 20.10.73, am primit un singur răspuns corect și complet, din partea cititorului **Ioan Pop-Coman,** din Oradea.

Kolea Kureliuc, com. Dărmănești, jud. Suceava. O mie de milioane constituie un miliard. În unele țări, precum Franța, S.U.A., U.R.S.S. etc. miliardul este sinonim cu bilionul. Un milion de milioane, sau o mie de bilioane fac un trilion. Noțiunile respective se găsesc de altfel și în manualele de aritmetică din școli.

Pavelescu Emil, Brăila. În antichitate durata anilor era diferită de la popor la popor. De exemplu, la egipteni, anul avea 365 zile, iar la romani, 355 zile. Pe vremea lui Caesar, în anul 46 î.e.n., calendarul solar a fost reformat hotărîndu-se ca durata unui an să fie de 365 zile și 6 ore. Acesta a fost așa-numit calendar iulian care s-a modificat în anul 1582, pe vremea papei Grigore al XIII-lea, în urma unor calcule ce demonstrau că durata medie a anului solar era depășită de aceea a anului calendaristic iulian cu 11 minute și 14 secunde. Pînă la acea dată, diferența ajunsese la zece zile. S-a notărît să se efectueze corecția respectivă și astfel, arbitrar, data de 5 octombrie 1582, a devenit 15 octombrie 1582. Așa a luat naștere actualul calendar, numit „gregorian" sau „de stil nou". Din păcate însă, nu toate țările l-au adoptat la vremea respectivă. În țara noastră calendarul gregorian s-a introdus oficial mult mai tîrziu, de abia la 1 octombrie 1924. Din cauza diferenței în timp între data acceptării calendarului gregorian, în 1582, și data la care a fost admis în România, decalajul a ajuns la 13 zile. De aceea, data de 1 octombrie 1924, a devenit 14 octombrie 1924, pe „stilul nou". Problema calendarului nu este însă închisă, întrucît strict astronomic, chiar și cel actual prezintă unele deficiențe. De altfel, s-au formulat o serie de propuneri în vederea modificării lui, din care, cîteva sînt în studiu și la O.N.U.

Ignătescu N. Vasile, satul Pîrhăuți, jud. Suceava. Faptul că materialele propuse de dv. pentru publicare nu au văzut lumina tiparului, se poate datora mai multor cauze. Dacă la „Poșta cititorului" s-a menționat numele dv. precizîndu-se că vi s-a reținut materialul pentru publicare, fiți sigur că așa va fi. Dacă nu s-a făcut o asemenea precizare, înseamnă fie că scrisoarea dv. s-a rătăcit, neajungînd la redacție, fie că materialul nu era corespunzător cerințelor rubricii, ori că subiecte analoge au mai fost propuse anterior, de alți cititori sau, chiar s-au publicat pe parcurs. Pentru a nu consuma orea mult din spațiul rubricii și așa destul de restrîns, nu publicăm decît numele cititorilor ale căror materiale sînt crespunzătoare. Pe de altă parte vă mai informăm că, din cauza numărului mare de materiale primite de la cititori și care au fost găsite corespunzătoare, publicarea lor nu se poate face prea repede.

Ing. Liviu MACOVEANU

REVELION '74

Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București, vă invită să participați la excursiile organizate cu acest prilej pe :

— Valea Oltului (Călimănești, Govora, Cozia)
— Litoral în stațiunile : Neptun (hotelurile Sulina, Neptun, Dobrogea)
— Mamaia (Hotel Parc).
— Eforie Nord (Hotel Europa și Delfin).

De reținut că turiștii vor beneficia de frumoasele piscine cu apă de mare încălzită pentru practicarea sporturilor nautice.

— În orașele : Iași, Piatra Neamț, Tg. Neamț, Cluj și Agapia. În stațiunile : Borsec, Herculane, Pucioasa, Slănic Moldova, Sovata și Tușnad. Unde veți găsi BUNĂ DISPOZIȚIE ! ANTREN ! AMBI ANȚĂ PITOREASCĂ !

Rețineți locurile, informații și înscrieri pînă la 10 dec. a.c. la filiala de turism din Calea Victoriei nr. 100 și Bd. Republicii nr. 68.

Telefon : — 15.74.11 și 14.08.00

CAVALERII FĂRĂ ARMURĂ

de Valeriu MIRONESCU

Cică un arbitru dintre ăi mai mari conducea recent un meci din campionatul local între o echipă de „alimentară" și alta studențească. La un moment dat, penalti, fireşte, pentru „alimentară", protestează, pînă la urmă au fost eliminați vreo trei fotbaliști de la studenți. Însă, mediciniștii nici vorbă să se lase, l-au strîns pe arbitru de partea corpului care face legătura între cap și trunchi — de umblă și astăzi omul cu fular inalt la gît să nu i se vadă păcatele vinete — și l-au scuturat tare ca să le mărturisească... „Unde-i salamul ?!". Cit pe-aci să-mi intitulez articolul „Cavalerul și salamul". Însă, n-am fost convins dacă în acel caz a existat „nedreaptă luare" de mezeluri sau dacă, dimpotrivă, jucătorii au fost ei prea arțăgoși și nesportivi. Ceea ce mi se pare important cu privire la „operațiunea arbitri" e necesitatea continuității în a da la iveală atît lipsa de competență cît și incorectitudinile. Deci, nu o reacție întîmplătoare ci un asalt general al grupărilor mari și mici, asalt din toate părțile și la toate eșaloanele competiționale. Intransigent și neîntrerupt. Cîți arbitri necorespunzători vor ieși astfel dintre rînduri ? O sută, două sau trei ? Dar, în fotbalul nostru, sînt mii și mii de arbitri care abia așteaptă să iasă la suprafață ! Printre aceștia se vor găsi, cu siguranță, oameni apți să-i înlocuiască pe cei recuzați !

Sînt împotriva suspendării unor arbitri și, cu atît mai mult, contra retrogradării lor la jocuri din categorii inferioare. În prima situație, dacă cineva se face vinovat de greșeli repetate pe timpul unui an, apoi e bine să i se explice în mod civilizat că menirea lui nu-i aceea de a împărți dreptatea pe cîmpul de joc. Și, drept urmare să fie lăsat definitiv la vatră.

Totul pare simplu, nu ? Ei bine, lucrurile în realitate nu sînt de loc simple, nici nu se vor urni din loc dacă nu va veni un impuls din partea opiniei publice sportive. Colegiile de arbitri, ca și observatorii, s-au dovedit pînă acum neputincioase în a pune treburile la punct. Federația ar fi putut să la bob cu bob fiecare colegiu, începînd cu cel central, pînă la instaurarea ordinei depline în instituția arbitrajului. Se vede însă că erau prea multe boabe, probabil. Mai rămîn interesații de pe terenuri, grupările cu echipele lor. Poate lumea fotbalului se întreabă pentru ce cluburile și asociațiile nu trec la acțiune recuzînd pe cei inconvenabili din motive diverse. Întîi, nu există cadrul necesar recuzării, ci un soi de măsuri limitative ale dreptului la recuzare, ca și cînd arbitrii s-ar număra pe degetele unei singure mîini. O schemă radicală ar fi, după părerea mea, următoarea : a) la toate eșaloanele competiționale recuzarea să se facă de două ori — înaintea începerii competiției respective și apoi între tur și retur ; b) fiecare grupare să aibă dreptul de a recuza orice arbitru și oricîți la număr ; c) un arbitru recuzat de către jumătate dintre participantele la o competiție (divizie, serie etc.) să fie scos definitiv din arbitraj, din orice fel de întrecere de la „A" și pînă la „copii".

Într-un asemenea cadru, grupările ar căpăta curaj și ar pune în funcțiune o sită foarte deasă. Nu vă ascund că am întîlnit conducători de cluburi care nu uzează de dreptul astăzi foarte limitat de a recuza (numai trei arbitri, odată pe an) fiindu-le frică de reacția corpului de arbitraj ! N-are de asemenea rost să vă ascund ceea ce știți și dv. : mai sînt în unele locuri tipi cu mentalitate de samsari de meciuri care se simt ca peștele în apă tocmai în condițiile în care mașinațiunile au efect asupra unora dintre cavalerii fără armură. Îmi spunea cineva din categoria „o mînă spală pe alta" : duminică m-a nedreptățit pe mine printr-un penalti, dar i-am zis arbitrului că e omul meu... data viitoare ! Am credința că prin forța recuzării s-ar pune capăt și existenței unor asemenea șmecheri.

Dacă lui Bayard i-a cam pierit curajul, și altele, de cînd i-a rămas drept armă doar un fluier, atunci e cazul să ne alegem dintre cei mulți alți cavaleri „fără frică și fără prihană"...

Semnarea contractului privind meciul de box (revanșă) între Cassius Clay și Joe Frazier a fost marcată ca și în alte împrejurări cînd e vorba de Clay, de cîteva „scene tari" bine aranjate, pentru a impresiona pe cei prezenți și pe cei care au urmărit-o pe micul ecran. Ca de obicei, Clay a vociferat îndelung, si-a amenințat adversarul, s-a prefăcut că se repede să-l lovească, iar, acesta a încercat să riposteze etc. Iată una din secvențele în care Clay își amenință adversarul...

8, 9, 10... OUT!

• Mircea Tone are nevoie de odihnă și de o pregătire mai atentă • Anul viitor, între 23 și 30 iunie, la Constanța se vor desfășura Jocurile Balcanice • Monzon bolnav amînă meciul în timp ce sparing partenerii lui Napoles fac... grevă

de Paul OCHIALBI

• **NU NE SURPRINDE** că vicecampionul european al „cocoșilor", gălățeanul Mircea Tone a pierdut prin ko în fața ilustrului necunoscut I. Enache din Bacău. După părerea noastră, nu a fost vorba de un accident. Mircea Tone nu este în declin. Poate fi vorba de o slăbire totală a capacității de rezistență. Să nu uităm că Mircea Tone nu este un stilist și că el neglijează total metodele de apărare (de altfel nici nu le cunoaște). Ca urmare a unor numeroase lovituri recepționate de-a lungul întîlnirilor susținute, astăzi Mircea Tone nu mai posedă rezistența recunoscută. El urmează să intre într-o îndelungată pauză și apoi să-și reia antrenamentele punînd accentul mai mult pe metodele de apărare. Federația ar trebui să-i impună internaționalului un regim special de pregătire și să-i suspende licența pînă cînd el va demonstra că a devenit un boxer complet.

• **C. NADOLU**, București : „V-am expediat fotografia cu autograful fostului triplu campion european Lucian Popescu".

• **RĂSPUNDEM CITITORULUI Costel Neacșu**, elev din București, str. Cpt. Gh. Bulugea nr. 10 : „Aveți dreptate. În comentariul filmului „Frații Cuțov" înaintea meciului C. Cuțov — P. Dobrescu scorul nu era egal — ; 3—3, cum s-a anunțat — ci 4—3 în favoarea lui Cuțov. A fost o greșeală. Acum scorul partidelor dintre cei doi talentați pugiliști este de 5—3 în favoarea lui Cuțov, fără a adăuga întîlnirea cînd cei doi boxeri erau juniori, întîlnire care s-a terminat la egalitate. În legătură cu interviul antrenorului federal Al. Vladar, publicat într-o rubrică de sport ați sesizat, o greșeală. Vladar declara textul : **G. Gruiescu, care nu deține nici-o centură de campion național...**" Întrebîndu-l pe Al. Vladar despre acest lucru, ne-a declarat că nu-i aparține răspunsul și că el personal i-a înmînat în 1970 lui Gruescu medalia de campion național.

• **ÎN ULTIMA SA ȘEDINȚĂ** federația de specialitate a decis ca Jocurile Balcanice programate anul viitor în țara noastră să aibă loc la Constanța. Reuniunile se vor desfășura între 23 și 30 iunie. O măsură excelentă datorită faptului că pe litoral boxul este un sport care se bucură de o largă popularitate. Apoi să nu uităm, constănțenii sînt și buni organizatori.

• **FOSTUL „COWBOY"**, argentineanul Carlos Monzon, campionul lumii la „mijlocie" nu-l va putea întîlni la 8 decembrie la Paris pe salangerul său mexicanul Jose Napoles deoarece este suferind. La patul boxerului gripat se află de mai bine de 10 zile doi medici care-l îngrijesc cu mare atenție. Monzon a telefonat la Paris și a obținut, în baza unui certificat, amînarea meciului pentru sfîrșitul lunii ianuarie sau începutul lui februarie. El a declarat că învingător sau învins se va retrage din box pentru a se ocupa numai de îngrijirea fermei sale. În schimb, Jose Napoles i-a telegrafiat lui Delon să-i achite cîteva zeci de mii de dolari despăgubiri pentru timpul pierdut pe la antrenamente. Vedeta filmului francez nu i-a dat nici un răspuns. Pe de altă parte sparing-partenerii lui Napoles l-au reclamat pe acesta că nu le-a achitat ultimele ore de antrenament și că-l va da în judecată. Într-o declarație făcută presei, unul dintre sparing-parteneri, Jose Luis Cruz, a spus printre altele : „Noi încasăm zeci de pumni la antrenamente și Jose Napoles preferă să piardă mii de dolari la jocuri de cărți în loc să ne plătească așa cum ne-am înțeles". În ultimele două zile sparing-partenerii lui Napoles au făcut o grevă și nu s-au mai prezentat la sală. Comentariile noastre sînt de prisos.

• **ÎNVINGĂTOR** în fața lui Griffith, puncheurul australian, „mijlociul" Toni Mundine, a declarat că viitorul său adversar va fi americanul de culoare Benny Briscoe, tată a 5 copii denumit „Robotul din Philadelphia". Briscoe este unul dintre cei mai tenaci adversari, care i-a făcut clipe grele și lui Monzon.

• **LA 14 DECEMBRIE** celebra arenă Madison Square Garden va găzdui meciul greilor : Quarry-Shavers, doi puncheuri cu o frumoasă carte de vizită. Învingătorul îl va întîlni pentru titlul mondial pe George Foreman.

MOZAIC

• *DOUĂ ECHIPE de hochei pe iarbă din Scoția, Perth și Aberdeen G.S.F.P. au stabilit (vrînd-nevrînd) un record. Ele au jucat neîntrerupt timp de 155 minute în cadrul unei competiții oficiale. După cele 70 de minute regulamentare, scorul era 1—1. Arbitrul a comunicat că jocul va continua pînă la marcarea primului gol, schimbîndu-se porțile la fiecare 10 minute. În min. 155, Stuart McGregor a marcat din plonjon golul victoriei pentru echipa Perth. Gurile rele au afirmat că de fapt McGregor n-a plonjat, ci a căzut, fiind la capătul puterilor sale.*

• *POLONEZUL Jan Kukulski din Cracovia este un vestit colecționar sportiv. El posedă peste 600 de cărți consacrate sportului (în 45 de limbi), 350 fanioane ale unor cluburi, 1 800 de programe ale unor manifestări sportive din lumea întreagă și cîteva mii de insigne.*

• *CONFORM unor date statistice recente, publicate în R.F. Germania, numărul sportivilor legitimați se ridică la 10 195 805. Această cifră echivalează cu un procent de 16,6 la sută din totalul populației.*

• *PĂREREA că mănușile mai mari și mai grele folosite de boxeri atenuează loviturile a fost recent combătută de dr. Harry Kaplan (S.U.A.). În urma unor serii de experiențe el a demonstrat efectul contrar. Specialiștii în box au acum de meditat la o temă foarte serioasă.*

• *O ÎNTÎLNIRE între echipele de fotbal argentiniene Atletico și San Martin s-a încheiat cu o încăierare între suporterii celor două formații de pe urma căreia au fost rănite peste 100 de persoane, dintre care 20 grav. Incidentul s-a declanșat chiar de la începutul jocului, cînd unul din portari a fost lovit de o piatră aruncată din tribună. Suporterii celor două echipe au pătruns pe teren după care a urmat o încăierare de aproape o oră, lichidată după intervenția poliției care a fost nevoită să folosească gaze lacrimogene.*

• *PROF. J. MILLER, de la Universitatea din Cincinnati a studiat activitatea unui grup de balerini și balerine și a ajuns la concluzia că eforturile lor de ordin fizic sînt superioare celor ale jucătorilor de fotbal.*

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

LUNGU VALERIU, str. Tudor Vladimirescu, bloc 21 B, Tîrgoviște : „Am cîteva păreri de spus și cîteva întrebări. Iată despre ce este vorba :

1. Sînt de părere că mai eficient pentru fotbalul nostru ar fi ca la „Poșta rotundă să-și spună părerea despre diferitele aspecte ale fotbalului din țara noastră persoane competente, adică foști jucători (care au jucat cu adevărat fotbal în viața lor) sau actuali jucători de valoare. Ar fi interesant — consider eu — de știut ce părere are despre fotbalul practicat de reprezentativa noastră fostul jucător Mircea Dridea sau actualul jucător Dembrovschi (cel din lotul național) sau alți jucători valoroși din țara noastră. În acest context apreciez că ar fi mai cu folos ca diverși iubitori ai fotbalului să pună întrebări (pe care le consideră necesare) chiar anumitor persoane dintre cele arătate mai sus, iar dv. să facilitați publicarea răspunsurilor.

Precizez că și la ora actuală se dezbat probleme interesante la „Poșta rotundă", dar gîndesc că aceia dintre cei vizați care ar putea schimba cît de cît destinele fotbalului în țara noastră nu prea dau atenție acestor dezbateri, considerîndu-le, probabil, ca fiind venite din partea unor diletanți în materie. Or, dacă cititorii nespecialiști, cît și specialiștii fotbalului din țara noastră ar citi o anumită părere despre o anumită problemă a fotbalului a unui fost sau actual jucător sau antrenor de fotbal, care a fost la vremea respectivă sau chiar este la ora actuală apreciat și iubit de sute de mii de spectatori ai fotbalului, gîndesc că în acest caz s-ar urni mai ușor acele rotițe care ar fi necesar să se miște în mecanismul acesta încîlcit al ierarhiei fotbalistice din țara noastră.

Astfel se vorbește din cînd în cînd despre supercalitățile (apreciez eu) de antrenor ale lui Constantin Teașcă. De ce nu publicați dv., tovarășe Ion Băieșu, și părerea acestui om despre fotbal ? Desigur, veți spune că nu v-a rugat dînsul. Bine, vă spun eu, nu v-a rugat dînsul, dar, dată fiind valoarea sa ca antrenor (sper să nu mă contraziceți în acest sens) de ce nu provocați dv. o discuție cu un astfel de specialist și iubitor al fotbalului ? Ar fi mult mai în folosul nostru al tuturor măcar să știm cum vede Teașcă rezolvarea acestei spinoase probleme, dacă nu se poate să-l vedem chiar rezolvînd problema (este vorba, desigur, de problema echipei naționale de fotbal a țării noastre care, vă rog să fiți de acord, este o problemă totuși, încă).

2. Ca să-mi pot forma o părere bine fundamentată despre competența în materie a persoanelor care compun conducerea supremă a federației române de fotbal vă rog respectuos să faceți loc în rubrica „poșta rotundă" și răspunsurilor la următoarele întrebări (care, devenind publice, nu văd vreun temei legal în baza căruia cei împricinați să se considere lezați în vreun fel) :

a. Cîți membri compun conducerea F.R.F.? b. Cine sînt aceștia (nominal) ? c. Ce vîrstă are fiecare ? d. Ce studii are fiecare (de cultură generală, de pregătire profesională și de specific fotbalistic) ? e. Ce meserie (ocupație) de bază are fiecare ? f. Ce meserie (ocupație) are fiecare la ora actuală ? g. Cît timp a jucat fotbal în viața lor, la ce club și ce performanță a atins în viața de fotbalist (presupun că nu există în conducerea F.R.F. măcar o persoană care să nu fi jucat fotbal de performanță în viața sa) ?".

Prima dumneavoastră propunere este interesantă și mustește de bunăvoință, dar consider că este prea tîrziu pentru a schimba profilul rubricii noastre. „Poșta rotundă" rămîne pe mai departe la dispoziția cititorilor, a nespecialiștilor sau, mai exact spus, a specialiștilor neprofesioniști. Specialiștii de meserie au unde să-și spună părerea, ziarul „Sportul" și revista „Fotbal" își deschid în fața lor foile precum o floare petalele în fața soarelui. Păreri să aibă ei că loc unde să și le spună este berechet. De pildă, Teașcă. El are o rubrică în „Flacăra" și un serial în „Săptămîna", unde spune aproape tot ce știe despre fotbal. De asemenea prof. Angelo Niculescu, rubricant permanent la „Scînteia tineretului" și „Flacăra". N-ar fi păcat și total nedemocratic ca singura rubrică ce aparține nespecialiștilor să încapă tot pe mîna antrenarilor și jucătorilor ?

Asta e părerea mea. Cît privește datele despre membrii biroului federal, vă anunț că accesul meu la documentele F.R.F. este limitat și că nu cred că le voi putea obține repede și legal. Dar voi încerca.

MIHAI GÎRBU, str. N. Bălcescu 71, Balș : „O întrebare la care puteți da un răspuns în glumă, dar la care vă rog să vă gîndiți serios. Iată întrebarea : ce s-ar întîmpla dacă într-un meci de fotbal, la dictarea unei lovituri libere indirecte din apropierea porții echipei sancționate, întreaga echipă sancționată se așează în jumătatea de teren ce aparține adversarilor. Între minge și poarta echipei împotriva căreia se execută lovitura liberă indirectă (de la 10 metri de poartă, să zicem) nu există nici un jucător al echipei sancționate. Dacă jucătorul ce execută lovitura trimite mingea în poartă nu este gol valabil dacă o trimite unui coechipier apropiat, arbitrul fluieră pentrucă jucătorul ce primește mingea se află în ofsaid: dacă o trimite la un coechipier din jumătatea sa de teren, o intercepteză adversarii, care pot sta pe linia de centru. Dacă portarul rămîne în poartă, executantul loviturii poate trage în el, ca apoi mingea să înte în poartă și să fie gol, ceea ce este puțin probabil."

Doamne dumnezeule ! Sînteți nu numai autorul unei idei de geniu, dar și al unei crime față de fotbalul nostru ! De ce nu ați lansat această idee formidabilă cu cîteva luni sau chiar cîțiva ani înainte ? Acum eram calificați în turneul final al C.M. ! Cel puțin două goluri din cele trei pe care echipa noastră națională le-a primit din faze fixe puteau fi evitate conform ingeniosului sistem care vă aparține și care, sînt convins, va face o frumoasă carieră internațională. Totul este ca noi să-l folosim primii și să extragem foloasele cele mai grase.

Mii de mulțumiri !

G. POPOVICI, student — ASE, București : „Deși sînt student, nu sînt un simpatizant al „Sportului studențesc". Rezultatele sale sînt slabe, dar asta nu e totul. Echipa joacă fără un stil al ei, fără acel avînt specific echipelor studențești. Sînt, în schimb, un admirator al dinamoviștilor, mai ales pentru că acesta este clubul la care am activat de la vîrsta de cinci ani, ca înotător. Vreau să vă întreb un singur lucru : de la o vreme s-a pornit un adevărat serial împotriva jucătorului dinamovist Cornel Dinu, căpitan al echipei campioane și al reprezentativei naționale. Tonul articolelor este vădit răutăcios și pornește, probabil, de la considerente personale. Cunoașteți care sînt culisele acestei campanii care pe mine m-a nedumerit ?"

Nu cred că e vorba de o campanie anti-Dinu, ci de o simplă coincidență. Dar dacă, totuși, este vorba de un atac organizat, atunci răspunsul nu trebuie să-l dea decît jucătorul însuși. Și nu punînd mîna pe pix, arătăgos, ci jucînd mai bine, la valoarea care l-a adus, cu cîțiva ani în urmă, printre jucătorii de marcă ai țării.

CULISELE HIPODROMULUI

• *MIINE DIMINEAȚĂ o reuniune suplimentară de trap. Prilej pentru unii antrenori de a se „autopropia" de N. Gheorghe, care, dezlănțuit, s-a distanțat la trei victorii de G. Tănase și A. Brailovschi în calasamentul antrenorilor și la o victorie de M. Ștefănescu în clasamentul driverilor.*

• *PENTRU PRIMA OARĂ în cei 62 de ani ai săi, Tr. Marcu și-a cumpărat, duminica trecută, bilet de intrare pentru a participa ca spectator la o reuniune hipică. Motivul : pensionarea sa după 37 de ani de activitate neîntreruptă pe cîmpul de curse, mai întîi, ca ucenic, apoi — driver și în final antrenor-driver. De remarcat că Tr. Marcu, se trage dintr-o familie cu veche tradiție în analele turfului nostru. După cum ne-a mărturisit, printre satisfacțiile sale ca antrenor, se înscrie cîștigarea a 4 „Criterii de fond" de 3 ori cu Roza și o dată cu Feleac în trei ani consecutivi, iar ca driver cîștigarea Premiului „Ungheni", în preziua pensionării, cu Cumulus, împotriva lui J. Marschall, și cu Hoțoman în doi ani consecutivi a Premiului „Agriculturii". Lui Tr. Marcu îi datorăm formarea unei adevărate pleiade de tineri care s-au consacrat alergărilor de trap, și de la care s-a moștenit pasiunea pentru această disciplină.*

• *MULTE DISCUȚII în jurul numelor cîștigătorilor „Austriacului". Toate ar putea fi ușor aplanate dacă s-ar înscrie numele acestora (și așa destul de puțini) în publicația „Programului alergărilor". Conducerea Centrului de calificare a calului are datoria de a menține un climat favorabil asupra modului de desfășurare a alergărilor de cai — datorie impusă de legislația în vigoare pentru întreprinderile care lucrează cu publicul.*

Doru IONESCU

VIAȚA STADIONULUI

HELMUTH SCHÖN: „AVANTAJUL ȘI DEZAVANTAJUL ECHIPELOR GAZDĂ"

de Eftimie IONESCU

Helmuth Schön trece drept un om meticulos. Nu-i o simplă impresie asta. Selecționerul reprezentativei R.F.G. a demonstrat, în fiecare împrejurare, o deosebită grijă pentru fiecare amănunt. Iată răspunsul său privind șansele echipei R.F.G.

— **Permiteți-mi să vă arăt că, în istoria de 44 de ani a campionatului lumii, doar trei gazde au realizat succesul cel mare : Uruguay în 1930, Italia în 1934, și Anglia în 1966. E un prim și mare argument că organizatorii nu își pot impune chiar așa ușor punctul de vedere. Sigur că, spre exemplu Chile, în 1962, avea minime posibilități să ajungă la medaliile de aur. Dar de ce Brazilia în 1950 sau în 1958 Suedia — echipe foarte puternice în anii cînd au găzduit campionatul lumii — nu au reușit să triumfe ? Sau chiar reprezentativa Elveției, în 1954, cum de n-a înaintat nici pînă în zonele onorabile ale turneului final, deși juca acasă ? Cei care se grăbesc să emită axiome în materie de „victorie obligatorie a gazdelor" uită că, de foarte multe ori, acest avantaj se transformă într-o armă împotriva acestor mari favoriți, că el devine un fel de bumerang care te poate scoate mai repede și mai ușor din cursă decît pe o echipă venită fără pretenții, neluată în seamă de adversari și care aleargă în umbră, în pluton, spre a lansa atacul cel mare și decisiv.**

— Din ce decurg aceste riscuri, aceste pericole pentru o selecționată-gazdă".

— **Primul și cel mai mare pericol e atmosfera. Suporterul și-a și creat imaginea în care echipa lui primește trofeul suprem. Pentru el, e suficient ca echipa să apară în teren și să i se dea comanda cum și cu cît să... învingă ; dacă resimți acestei presiuni ai trecut de 50 la sută din dificultăți. Al doilea risc e tocmai împrejurarea că întrarea în turneul final e obținută fără luptă, fără această inimitabilă luptă competițională, care e întrecerea din preliminarii. Pe de o parte echipa iese pentru o perioadă prea mare de timp din atmosfera jocurilor de mare tensiune, pe de alta se obișnuiește cu ideea că a trecut o importantă treaptă și că și cu celelalte poate fi la fel. Eu am căutat să compensez această eliminare forțată din circuitul competițional, alcătuind un program de meciuri amicale, de verificare, de o deosebită amploare și cu cei mai puternici adversari care au acceptat să joace cu noi. Socotesc că, rulînd absolut tot ceea ce are în momentul de față o valoare acceptabilă pentru echipa reprezentativă, efectuînd deci o selecționare publică și concludentă, nu-mi voi reproșa că am închis ușa în nas vreunui jucător îndreptățit să apară pe listele de înscriere ale campionatului lumii.**

— **Care sînt rezultatele acestor îndelungate teste ? Schön nu face un secret din ele.**

— **Am 19 nume pe lista mea în momentul de față. Maier și Kief — portari. Sînt la fel de buni, cu un plus de experiență pentru primul. Vogts. Beckenbauer, Weber, Hottges, Schwarzenbeck, Breitner ar fi fundașii.**

Aici sînt obligat să-l am în vedere și pe Schnellinger. Joacă încă excelent la A. C. Milan. Îl pot omite ? În linia de mijloc, cei doi mari rivali — Netzer și Overath. Să reușesc să-i reunesc și să-i pun în valoare maximă în același unsprezece ar fi un mare succes pentru mine. Tot alci mai sînt Wimmer și Culmann. În atac, Grabowski, E. Kremers, Heynckes, Hoeness, Müller, Held și Flohe prezintă candidaturi justificate. Pentru cele două sau trei — dacă Schnellinger nu va juca — locuri, zilele și jocurile care au mai rămas pînă la sfîrșitul primăverii sper să-mi dea destule soluții și candidați.

Pronosticuri ? Helmuth Schön n-a vrut să facă. A ținut doar să spun că... „un campionat precedat de asemenea uriașe surprize în preliminarii nu va face excepție, la acest capitol, nici pentru turneul final". Cum vedem, extrem de amabilul antrenor al gazdelor ediției 1974 e prevăzător și circumspect pînă la capăt.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

DIN 9 DECEMBRIE 1973

CONCURSUL „PRONOSPORT" I

1. **A.S.A. Tg. Mureș-C.S.M. Reșița.** Acasă, echipa locală a avut mereu comportări meritorii.

2. **Universitatea Craiova-Petrolul.** Neînvinsă pe teren propriu, Universitatea se anunță mare favorită.

3. **Sportul studențesc-Steagul roșu.** Dacă se vor apăra exact oaspeții pot obține o egalitate.

4. **Rapid - Politehnica Iași.** Favorită, echipa Rapid.

5. **Jiul-C. F. R. Cluj.** Normal gazdele nu pot pierde.

6. **U.T.A.-Politehnica Timișoara.** În revenire de formă, gazdele sînt favorite.

7. **S. C. Bacău-Steaua.** Meci greu, deschis oricărui rezultat.

8. **Universitatea Cluj-F. C. Constanța.** Destul de dificil pentru gazde. O egalitate nu este exclusă.

9. **Constructorul Galați-Gloria Buzău.** Oaspeții pot scoate un rezultat de egalitate.

10. **Gaz metan-C. S. Tîrgoviște.** Avantajul terenului indică favorită echipa gazdă.

11. **Chimia Rm. Vîlcea-Progresul București** Echipa bucureșteană nu are mari șanse în acest meci.

12. **Industria sîrmei-F. C. Bihor.** Se poate termina la egalitate, sau cu victoria gazdelor.

13. **Minerul Baia Mare-Corvinul Hd.** Destul de echilibrat meciul dar favorită este echipa locală.

CONCURSUL „PRONOSPORT" II

1. **Bologna-Inter.** Cel mai posibil, un rezultat de egalitate.

2. **Foggia - Lanerossi.** Oaspeții joacă bine în apărare dar nu credem că vor obține un punct.

3. **Genoa-Cagliari.** Cu nici o victorie în 7 partie, Cagliari are, totuși, șansa unei egalități.

4. **Lazio-Roma.** Gazdele, în bună formă, nu pot pierde acest meci.

5. **Milan - Fiorentina.** dornică de reabilitare, Milan va face totul pentru a cîștiga. Credem în victoria ei.

6. **Napoli-Cesena.** Liderul, neînvins, are o misiune ușoară.

7. **Torino-Juventus.** Derbi local deschis, ca de obicei, oricărui rezultat.

8. **Verona - Sampdoria.** Meci greu pentru ultima clasată, chiar dacă joacă acasă. Un rezultat egal este foarte posibil.

9. **Bari-Taranta.** În zece meciuri, echipa locală a marcat doar un singur gol. Nu-i acordăm mai mult decît șansa unei egalități.

10. **Brindisi-Parma.** Specialistă a meciurilor nule, Parma are posibilitatea de a cîștiga un punct la Brindisi.

11. **Catanzaro-Varese.** Și în acest meci, oaspeții nu sînt lipsiți de șansa de a obține un rezultat de egalitate.

12. **Palermo-Ascoli.** Întîlnind lidera seriei, neînvinsă, Palermo are o misiune dificilă. Un rezultat de egalitate i-ar conveni.

13. **Novara-Ternana.** Favorită ni se pare a fi echipa locală, care se pricepe a valorifica avantajul terenului.

BANI, AUTOTURISME
și excursii cu autocarul în
TURCIA

TRAGERE SPECIALĂ LOTO

11 DECEMBRIE 1973

• Autoturisme „DACIA 1 300" ; • Cîștiguri fixe de cîte 50 000 lei, 10 000 lei ș.a.
• Excursii în TURCIA de cîte 2 locuri și 1 loc ; • Numeroase cîștiguri în bani.
Luni 10 decembrie a.c. este ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor. Rețineți !
Mai multe bilete, mai multe șanse de cîștig !

RUGBI

• **S-A ÎNCHEIAT** prima parte a campionatului diviziei B de rugbi. Pe primele locuri, în cele patru serii, s-au clasat în ordine : **seria I** „Rapid" și „Olimpia" (București) ; **seria a II-a** — „Cimentul (Medgidia); **seria a II-a** Constructorul — (Buzău) ; **seria a IV-a** — Precizia (Săcele).

• **ECHIPA ȘCOLII NR. 163** activează în campionatul municipal, seria a treia. Tinerii sînt dornici de afirmare și se pregătesc cu multă constînciozitate sub conducerea antrenorului Doru Pavel. Tovarăși de la municipiu, mergeți o dată pe teren cînd joacă acești copii. Vă veți convinge că numai bunăvoința nu este suficientă. Mai este nevoie și de echipament, ceea ce lipsește cu desăvîrșire la echipa amintită. Pe cînd o veste bună ?

• **COMISIA DE DISCIPLINĂ** din nou în acțiune : au fost suspendați pe patru etape jucătorii Gh. Păduraru (Cimentul — Medgidia), și pe două etape Gh. Moroianu (Chimia — Năvodari) și Mihai Manole (Portul — Constanța), pentru indisciplină și lovirea adversarului.

M. NICULESCU

AUTOMOBILISM

Cîteva recomandări privind întreținerea pe timpul iernii

Numeroși automobiliști obișnuiesc să nu circule iarna cu autovehicolul lor, evitînd drumurile alunecoase, ceața și alte neajunsuri ale anotimpului rece. Pentru posesorii de garaje, conservarea automobilului pe timpul iernii mai presupune, însă, cîteva operațiuni menite să evite coroziunile (care se produc cu intensitate deosebită după o staționare neîntreruptă de 10—15 zile) și alte defecțiuni produse Iată-le :

— scoaterea uleiului folosit din motor (cînd motorul e cald) și înlocuirea cu ulei proaspăt,

— scoaterea bujiilor și umplerea cilindrilor cu ulei de motor deshidratat, prin orificiile acestora (cîte 1—2 ml la cilindru, după oprirea motorului) ; apoi se pun bujiile la loc.

Pentru deshidratare, uleiul se încălzește la 110—120°C, agitîndu-se continuu și fără a-l pune în contact direct cu flacăra, pentru a nu-l oxida (strat de nisip, azbest, placă ceramică etc.) Uleiul se toarnă cald, la 35—40°C, după care se rotește motorul cu manivela sau cu demarorul, de 2—3 ori (fără buiii !),

— slăbirea curelei dinamului (alternatorului) și ventilatorului, iar la mașinile în 4 timpi și descărcarea arcurilor supapelor,

— scoaterea apei (în caz că nu se folosește lichid antigel) din instalația de răcire, după care se rotește de cîteva ori motorul, cu robinetele deschise,

— scoaterea bateriei și depozitarea ei într-o încăpere încălzită. Încărcarea ei periodică, la rezistor, o dată pe lună.

— umplerea completă cu benzină,

— curățirea generală (interioară și exterioară) prin spălare, ștergere și uscare atentă,

— ungerea suprafețelor metalice (nichelate sau vopsite) cu unsorile (balsam) care se găsesc la magazinele specializate,

— punerea unor dopuri unse la țeava de eșapament și la filtrul de aer.

— așezarea automobilului pe capre (în așa fel ca să descarce arcurile suspensiei). Reducerea presiunii din pneuri la jumătate față de cea prescrisă pentru utilizare normală.

Întrucît păstrarea anvelopelor și camerelor demontate presupune măsuri speciale, vom reveni într-un număr viitor.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SEMNIFICAȚII MAJORE

Rezultatele deosebit de fructuoase ale vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în Statele Unite ale Americii, importantele documente comune adoptate, principiile promovate cu acest prilej, întreaga atmosferă a convorbirilor care au avut loc, au continuat să se afle pe primul loc al atenției opiniei publice din țara noastră și să înregistreze un larg ecou internațional. În mod unanim, evenimentul este considerat o contribuție de o deosebită importanță la edificarea unor relații internaționale mai largi, mai bune și mai drepte, bazate pe egalitate și respect reciproc. În același timp, el atestă prestigiul internațional dobîndit de patria noastră, respectul de care se bucură politica noastră internă și internațională. Totodată, reflectă stima deosebită cu care este înconjurat secretarul general al partidului nostru, exemplu de slujire a intereselor României socialiste, a cauzei păcii, colaborării și prieteniei între popoare, exponentul cel mai strălucit al politicii țării noastre, caracterizată prin înaltă principialitate, consecvență, clarviziune și prin faptul că beneficiază de sprijinul ferm al întregului popor, liber și demn, într-o strînsă și exemplară unitate în jurul partidului său comunist.

Deplina aprobare a întregii noastre națiuni față de rezultatele acestei vizite a șefului statului român în Statele Unite ale Americii, ca și față de toate coordonatele politicii interne și internaționale a partidului și statului nostru, a fost exprimată printr-un mare număr de telegrame și scrisori adresate Comitetului Central al partidului, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu. Numeroase dintre aceste telegrame și scrisori au fost publicate în presa cotidiană

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 845 — Sîmbătă 15 decembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

PRICEPERE ȘI ISCUSINȚĂ

● Pentru combinatul de prelucrare a lemnului din Arad a sosit luna... februarie 1974 ● De la patru-cinci garnituri de mobilă pe lună la 70 ● Adevărata dragoste față de ceea ce faci.

Alături de vagoane, strunguri și țesături, Aradul produce și... mobilă. Nu este un meșteșug nou aici în orașul de pe Mureș. În 1948, la naționalizare, fabrica nu avea mai mult de 200 de salariați. Abia după aceea s-a pus temelia unui combinat modern, un adevărat „Făt-Frumos" al industriei arădene. Fabricii „mamă" i s-au adăugat pe parcurs o secție de mobilă-stil, o fabrică de cherestea și parchete, alta de mobilă curbată la Pîncota, iar recent o fabrică de plăci aglomerate din lemn. În construcție se află alte două fabrici : una de mobilă-stil și alta de tapițerie. Cu alte cuvinte este vorba despre un adevărat „gigant" industrial de prelucrare a lemnului, din fazele de început, pînă la produsul finit, adevărate „bijuterii" în lemn. Nu este pentru nimeni un secret faptul că arta meșteșugarilor arădeni a depășit granițele continentului nostru. „Secretul", dacă poate fi despre așa ceva vorba, este simplu. În termeni curenți el se numește pricepere, iscusință, care — împletite cu pasiunea și experiența — au dus la crearea unor adevărate opere de artă, fie că este vorba de apreciata mobilă sculptată în stil baroc sau rococo de dormitorul Ludovic al XVI-lea sau de sufrageria Regènce, fie de mobila în stil popular românesc numită simbolic Voroneț, de renașterea spaniolă (și lista nu se încheie aici). Indiferent de denumirea sa, fiecare în parte

Ion MEDOIA

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ULTRASUNETELE REDAU MISTERUL VIEȚII

Medicul și tatăl viitorului copil pot urmări, grație ultrasunetelor, pe un ecran T.V. dezvoltarea și comportamentul micii ființe umane înainte de a se naște.

„Meteoritul din Tunguska"... nu a fost meteorit!

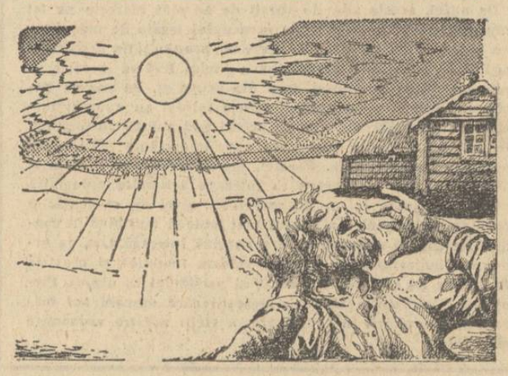

(Amănunte în pagina a 5-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

A nins...

Aurel TONCOGLAZ — București

Peisaj de iarnă

Prof. V. ORZA — București

TIMPUL PROBABIL

PE VIITORII... O MIE DE ANI!

● O experiență inedită pe plan științific : zece ani de studii în adîncurile peșterii Scărișoara ● Trei speologi clujeni au cercetat geneza stalactitelor și stalagmitelor, precum și dinamica microclimatului grotei ● Uriașul „termometru" natural, vechi de 3 500 de ani ● Cum a fost determinată evoluția climei pe Terra, începînd din anul 1 600 ● Reconstituirea perioadei climatice de la apariția ghețarului ar permite, se spune, prognoza vremii pe cel puțin un mileniu de aici încolo...

Recenta performanță a speologului Michel Siffre, care a stat 205 zile într-o grotă, spre a se putea urmări schimbările intervenite în organismul uman în condițiile necunoașterii trecerii de la zi la noapte și într-o tăcere mormîntală, reamintește despre noul gen de tratament recomandat de medici celor suferinzi de insomnie cronică, cura de peșteră. Iată însă că la Cluj am fost informat despre **o tentativă cu mult mai temerară, pe alt plan, întreprinsă de trei speologi români, care, timp de zece ani, au studiat rezervațiile din adîncurile peșterii Scărișoara.** Scopul îndelungatei experiențe științifice, inedită pe plan mondial, urmărea explicarea numeroaselor fenomene legate de glaciațiunea din grotă. Despre rezultatele obținute de **I. Viehmann, M. Șerban** și **Gh. Racoviță** mi-a oferit interesante amănunte cercetătorul **GHEORGHE RACOVIȚĂ,** nepotul marelui savant ce a inițiat primul institut de speologie din lume.

Legenda spune...

În renumita Țară a Moților, pe valea Arieșului Mare, la 27 kilometri nord-vest de Cîmpeni, este comuna Scărișoara, din județul Alba. La altitudinea de 1150 de metri, în peștera cu același nume, natura a dăltuit, într-un material original, una dintre cele mai splendide opere ale sale, așa numitul **„tău de gheață", cu un volum de 75 000 de metri cubi.** Tradiția l-a aureolat cu o frumoasă legendă, a cărei origine se pierde în negura vremurilor....**Se spune că peștera Scărișoara ar fi fost locuită cîndva de un zmeu, care fura în fiecare an pe cea mai frumoasă fată ce venea la Tîrgul de pe Muntele Găina, situat în apropiere...**

Data descoperirii ghețarului nu este cunoscută, primele observații științifice fiind făcute în anul 1863, speologii afirmînd că **formarea splendidei peșteri s-a petrecut... în urmă cu peste un milion de ani !** În acele timpuri, apa Văii Ocoale a săpat uriașele săli ale grotei. Aici se coboară printr-o deschidere lată de 57 de metri, pe cele șapte scări de lemn prinse de pereții muntelui, pînă la adîncimea de 47 de metri. Jos. Sala cea Mare prezintă curiozitatea că podeaua aparține părții superioare a uriașului bloc de gheață.

S. SIMION

CONTINUARE ÎN PAG. ②

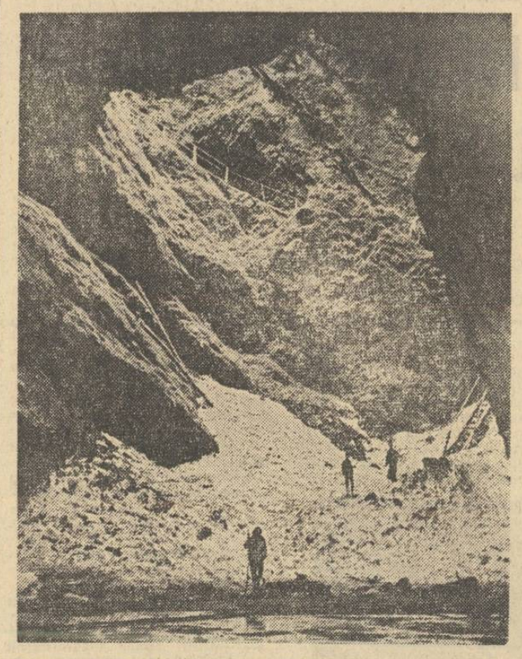

Imagine din peștera Scărișoara. Vizitatorii care au coborît cele 7 scări de lemn ajung pe partea superioară a uriașei calote de gheață aflată la 47 de metri adîncime

Foto : ing. Cristea CHESARIU

Mai există enigme?

SECRETUL MEȘTEȘUGARILOR DIN SECOLUL AL XVIII-LEA

Nicolae Mavrogheni în caleașca trasă de cerbi (gravură)

(Relatarea în pagina a 2-a)

Convorbire cu prof. univ. dr. docent Constantin C. GIURESCU

● Cum au fost Bucureștii aprovizionați cu apă de izvor de la o distanță de 20 de kilometri ● O lucrare de mari proporții realizată acum 187 de ani, de 22 de olari, într-un timp record ● Conducte de pămînt ars, îngropate la doi metri adîncime, străbăteau arterele principale ale orașului ● Moara de vînt și „visteria" apelor de la capul Podului Mogoșoaia.

Marinarii români pe mările și oceanele lumii

COMPLETĂRI LA UN JURNAL DE BORD

● Întîlnire cu urșii polari ; rechinii martori la controlul elicei ; balene atacate de cășaloți și altele care au ajuns pe puntea navei ; un homar care nu știe de glumă ; oaspete deosebit pe puntea navei : o broască țestoasă de... 300 kg !

(Amănunte în pagina a 3-a)

În curînd
În curînd
ALMANAHUL MAGAZIN
ÎN CURÎND
În curînd

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SEMNIFICAȚII MAJORE

URMARE DIN PAG. 1

și ele se constituie de la sine ca o puternică luare de poziție, ca o afirmare viguroasă a aspirațiilor poporului nostru, al căror cel mai autorizat exponent este tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Vizita întreprinsă în Statele Unite ale Americii — se arată în telegrama trimisă în numele locuitorilor județului Iași, ca să dăm numai un exemplu — se înscrie armonios în ansamblul activității internaționale pe care partidul și statul nostru o promovează cu consecvență în spiritul dezvoltării relațiilor de colaborare cu toate țările și popoarele lumii, pe baza respectării independenței, suveranității și egalității, a renunțării la folosirea forței și la amenințarea cu forța. Locuitorii județului nostru dau o înaltă apreciere acestui nou act de mare responsabilitate politică și își manifestă deplina adeziune la întreaga activitate desfășurată de conducerea de partid și de stat, de dumneavoastră personal, pentru înfăptuirea înaltelor țeluri ale poporului român, pentru continua lui afirmare pe plan internațional".

Din scrisorile și telegramele publicate se remarcă în mod deosebit conștiința că, la temelia tuturor succeselor noastre interne sau externe, stă munca neobosită a întregului popor pentru înfăptuirea exemplară a obiectivelor trasate de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului, de Plenarele Comitetului Central. În acest sens, ele reafirmă angajamentele privind îndeplinirea cincinalului înainte de termen, hotărîrea de a întîmpina cu realizări cît mai importante în toate domeniile de activitate marile evenimente ale anului viitor — a 30-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al XI-lea Congres al partidului.

De altfel, aceste zile de sfîrșit de an sînt marcate pe tot cuprinsul țării de numeroase preocupări legate de îndeplinirea și depășirea planului pe acest an, precum și de pregătirile pentru ca activitatea productivă a anului 1974 să înceapă, în cele mai bune condițiuni, încă din prima zi. Se știe că numeroase colective de muncă, județe întregi au anunțat terminarea sarcinilor de plan pe primii trei ani ai cincinalului, lucrînd acum pentru realizarea unor importante cantități de producție suplimentară. Paralel, pretutindeni sînt căutate și descoperite noi căi pentru ca întreaga activitate economică să se desfășoare la un cît mai înalt nivel de eficiență. O mare emulație pentru a realiza mai mult și mai bine în condiții de sporită economicitate a cuprins întreaga țară ca urmare a indicațiilor de o mare valoare teoretică și practică formulate de secretarul general al partidului la ultima Plenară a Comitetului Central, indicații care deschid noi orizonturi dezvoltării în continuare, a vieții noastre economice și sociale.

PRICEPERE ȘI ISCUSINȚĂ

URMARE DIN PAG. 1

poartă autograful competenței celor care au ridicat stacheta meseriei lor la rangul adevăratei arte. Dar acest lucru îl poți înțelege la adevărata sa valoare numai după ce vezi cu ochii produsele ce poartă marca Aradului, măcar în expoziția incompletă a întreprinderii, numai după ce cunoști migala cu care oamenii țin dalta în mînă.

Am pornit-o spre așa-zisa secție de artă. Căutăm pe muncitorul tîmplar **MIHAI BONTA**, o veche cunoștință de aproximativ un deceniu, unul din întemeietorii secției. Am aflat cu bucurie că între timp terminase pe rînd liceul seral, școala tehnică de maiștri, iar în prezent este tehnician și... student în anul al doilea la Institutul de subingineri. Postura în care l-am cunoscut eu, de data aceasta era însă cea de... profesor al ucenicilor din fabrică.

— Întreprinderea este astăzi o adevărată pepinieră de cadre, ne explică dînsul. **Anual pregătim aproximativ 600 de muncitori pentru nevoile combinatului nostru și chiar pentru alte unități similare din țară. Avem institut de subingineri cu 89 de studenți.**

— Am aflat că unul dintre ei sînteți și dv.

— Într-adevăr. Între timp s-a schimbat optica. Am fost nevoit s-o iau cu „ghiozdanul". Acum meseria nu mai trebuie furată cum se făcea cîndva...

Îmi dau bine seama că vorbele interlocutorului meu nu sînt lipsite de tîlc. Îmi amintesc o situație petrecută cu ani în urmă chiar aici la această fabrică. La secția de artă existau cîțiva meseriași buni, dar toți virstnici. Tot ce știau, știau pentru ei. „Cine poate... să fure meseria, că de-aia are ochi și urechi" — era deviza.

Eram curios să văd cum arată astăzi această secție. Aproape că nu-mi venea să cred. Majoritatea oamenilor de aici erau tineri. Media de virstă nu depășește 24—25 de ani. Sînt peste 300 de specialiști în sculptură, intarsie și tîmplărie.

— Anual, 30—35 de tineri sînt calificați în meseria de sculptor în lemn — ne spune maistrul **ION NICOLAE. Cît despre optica bătrînilor sculptori care nu voiau să dea meseria din mînă, să știți că s-a schimbat total. Au înțeles că meșteșugul lor trebuie continuat și mulți dintre ei au devenit „profesori" pentru tineri. Mai mult chiar, ca să întărească secția și-au adus aici și propriii lor copii. Stranger baci și Kollman baci, lucrează acum aici împreună cu fiii lor. Un întreg arbore genealogic de meseriași. Pentru oamenii aceștia nimic nu este mai sfînt decît meseria lor, pe care o transmit din tată în fiu...**

M-am convins după aceea că mulți dintre cei care vin la Arad să învețe meserie „uită" să mai plece. Maistrul **GH. MANTA** este doar unul dintre aceștia. A venit la fabrică la 26 de ani de la un combinat similar tocmai din părțile Brăilei. Aici a făcut școala de maiștri, iar apoi a devenit... arădean. Azi are 32 de ani și conduce o secție cu 63 de oameni.

— Aici am înțeles mai bine ca oriunde că meseria este cu adevărat „brățară de aur". M-am convins apoi că există oameni de care nu te mai poți despărți. Nu sînt singurul care gîndesc astfel. Tîmplarul Pavel Curtician, bunăoară, a lucrat aici patru decenii bătute pe muche. Astăzi este pensionar. Dar nu o dată se întîmplă ca așa nitam-nisam să-l apuce dorul de fabrică. Și atunci vine să ne vadă, să mîngîie mobila aceasta lucioasă ca pe un copil mic. Apoi pleacă împăcat înțelegînd, o dată mai mult, că meseria fusese predată în mîini bune. Sau priviți uceniculacela. Se numește Ion Stan și este în anul trei. Întrebați-l de ce n-a plecat acasă că orele de practică s-au terminat de mult.

— Să vă spun drept, mi-e dragă fabrica. Vreau să cunoaște cît mai bine tainele ei. Tata e muncitor lemnar în pădure, iar eu vreau să-i continui munca aici, în fabrică. Apoi, să știți, noi sîntem patru frați și nu vrem să ne facem de ris unul pe altul, ne răspunde hotărît acest tînăr de numai 17 ani.

— Cum să nu-ți fie dragă fabrica — continuă tîmplarul **EWALD SCHAFER. Din cei 29 de ani ai mei, 11 i-am petrecut aici. Mobila pe care o executăm acum are și ea istoria ei. La început fabricam doar patru-cinci garnituri pe lună. Astăzi am trecut la producția ei de serie și fabricăm aproximativ 70. Garniturile acestea frumoase, așa cum ies din mîinile noastre, ajung la clienți. Ele sînt mesagerii noștri, ele ne reprezintă peste hotare. Se simte cînd pui suflet într-un lucru oricît de mărunt ar fi el.**

Dar cîte nu s-ar putea spune și despre inginera **VALERIA CIOARĂ**, șefa laboratorului chimic, care se străduiește ca mobila de Arad să strălucească mai tare ca oricare alta ; inginerul **FLORIN CRISTESCU**, directorul combinatului, care nu o dată face toate trei schimburile în fabrică, despre toate cadrele tehnice ale întreprinderii, care s-au angajat să rezolve în afara orelor de serviciu o problemă de producție cu o eficiență de cel puțin 100 000 lei ? Inițiativa aceasta, născută în rîndurile acestui colectiv, a fost preluată apoi și de alte întreprinderi din județ. În momentul de față, aici se află în plină desfășurare o altă acțiune de și mai mari proporții „fiecare salariat — un bun proprietar, gospodar și producător socialist".

Oricum, nu putem încheia aceste rînduri fără a aminti că salariații combinatului lucrează de pe acum în contul lunii februarie al anului viitor. Sînt doar cîteva crîmpeie din activitatea acestui harnic colectiv, care vorbesc de la sine, fără alt comentariu...

Ion MEDOIA

TIMPUL PROBABIL PE VIITORII... O MIE DE ANI!

URMARE DIN PAG. 1

Urmînd indicațiile lui Emil Racoviță

— Cercetările asupra microclimatului, circulației aerului, dinamicii ghețurilor din peștera Scărișoara ne-au explicat numeroase fenomene necunoscute, — spunea speologul Gheorghe Racovită. **Importanța științifică a acestei grote a fost subliniată pentru prima dată în anul 1927 de Emil Racoviță. El arăta că veșnicia masivului de gheață se datorește unei evoluții dinamice, unei intense activități anuale și că numeroase probleme care interesează toate sectoarele istoriei naturale pot fi aprofundate cu ajutorul observațiilor periodice sau continue.**

Primele studii de acest fel au început în anul 1947, cînd au fost descoperite sălile cele mai profunde ale ghețarului, galerii ce coboară pînă la 105 metri adîncime. Atunci au fost elaborate și primele concluzii privitoare la geneza și evoluția blocului de gheață, care are o vechime de 3 500 de ani.

Începînd din anul 1963 am pornit să efectuăm studii și observații lunare, avînd drept scop trei direcții principale de cercetări : glaciologia, climatologia și biologia. Timpul îndelungat petrecut în adîncurile acestei peșteri ne-a reliefat extraordinara importanță a blocului de gheață, studiul de amănunt al stratigrafiei lui oferindu-ne o sinteză nu numai pentru studierea glaciațiunii de caverną, ci în același timp, și indicații revelatoare asupra evoluției climatului.

Colegul M. Șerban studiind geneza stalagmitelor și stalactitelor de gheață a ajuns la cunoașterea modului cum se formează acestea. Temperatura le determină diametrul, în timp ce frecvența picăturilor de apă le influențează înălțimea. Cele două sondaje făcute tot de Mihai Șerban, probe luate din adîncul ghețarului, au demonstrat că ele reflectă, ca un veritabil termometru, perioadele mai călduroase sau mai reci din trecutul apropiat sau îndepărtat. Concluzia la care a ajuns este aceea că straturile subțiri de gheață reprezintă o epocă mai călduroasă, în timp ce cele mai groase corespund perioadelor de microglaciațiune. Elementul principal ce semnalează topirea prelungită a gheții constă în prezența straturilor de impurități, care corespund perioadelor calde din trecut.

Secretul evoluției climei

Speologul Gheorghe Racoviță mi-a explicat apoi modul cum s-a ajuns la descoperirea unei „chei de determinare" a raportului dintre variațiile climatice de la suprafață și structura gheții din peșteră, raport exprimat prin mai multe ecuații matematice. Încerc să rezum aceste explicații.

După măsurători și observații foarte îndelungate, oamenii de știință au folosit coeficientul de temperatură definit drept unitate de măsură pentru caracteristica vremii de către englezul C. Easton. Pe baza datelor obținute, ei au stabilit corelația dintre variațiile meteorologice de la exterior și cele din peșteră. **Așa s-a ajuns la o reprezentare grafică, care compară evoluția climatică în țara noastră, începînd din anul 1600 pînă azi.** S-a putut constata că se poate corela fiecare perioadă de încălzire a climei cu elementele corespunzătoare din structura blocului de gheață.

— Pe baza acestui raport — mi-a explicat în continuare interlocutorul meu — **în momentul cînd vom putea cunoaște întreaga structură a blocului de gheață, adică cea aflată pînă la 20 de metri adîncime, vom fi în măsură să determinăm întreaga perioadă climatică de acum 3500 de ani. Reconstituirea evoluției climatice pe o perioadă atît de îndelungată ne va permite să facem o prognoză a vremii pe cel puțin o mie de ani de aici încolo !**

Problema ni se pare extrem de importantă, deoarece, la ora actuală, există numeroase discuții științifice asupra modului cum va evolua clima pe Terra. Unii cred că se va răci climatul, iar alții spun că el... urmează să se încălzească ! Spre a putea continua cercetările trebuie, însă, să facem neapărat un sondaj pînă la baza blocului de gheață, înalt de 20 de metri, o secțiune pe toată grosimea ghețarului și sperăm că vom fi ajutați cu utilajul necesar. După cum se știe, prognoza vremii ține cont și de o anumită ciclicitate, pe baza ei lansîndu-se ipoteza că începutul secolului viitor va avea o climă mai rece. Cercetarea pe care dorim s-o continuăm va servi, după părerea noastră, la prognoza mai exactă a vremii, deoarece urmele lăsate de schimbările climatice pe straturile de gheață vor ajuta la complexul de observații necesare. Practic, nu va exista domeniu care să nu fie influențat de determinarea, mai precisă, a cunoașterii evoluției viitoare a climatului. Este o axiomă faptul că prognoza se bazează pe cît mai multe date, care o fac mai sigură și credem că elementul descoperit de noi merită a fi luat în considerare fiind vorba despre o dovadă concretă a evoluției vremii într-o perioadă îndelungată.

★

Peșterile se dovedesc, din nou, veritabile cartoteci ale unor importante secrete ale naturii. După descoperirea lui V. Caumartin, cel ce a semnalat prezența în argila peșterii de la Moulis a unei bacterii ce produce materii organice din elemente minerale, după surprinzătoarea constatare că unele animale cavernicole trăiesc de zece ori mai mult decît speciile corespunzătoare de la suprafața pămîntului, iată că acum natura ne dezvăluie și un indicator al prognozei vremii pe milenii de aici încolo...

S. SIMION

Contemporani cu noi

PRIMARUL DIN AZUGA

O femeie primar într-un orășel de munte... Neobișnuit ? Nicidecum. Sau n-ar trebui să fie. E totuși o excepție. Încă. Chiar fără elemente de senzațional în viața ei, prezența unei femei într-o astfel de funcție e deocamdată, rară.

VIORICA GHERGHE este deci o excepție fericită. Și foarte convingătoare pentru eventualii sceptici. Fiindcă mai sînt. Să spunem lucrurilor pe

VIORICA GHERGHE

nume ! De ce ? Nu știu. Bănuiesc. Probabil că privită cu o anumită optică, femeia nu e considerată suficient de capabilă să facă față unei activități atît de diverse, cu atîtea răspunderi. Cu atîtea pretenții. Viorica Gherghe, o femeie tînără, de 36 ani, demonstrează de patru ani, ca primar al orașului Azuga, că are toate calitățile pentru a conduce gospodăria unui oraș de peste 6 000 de oameni.

— În primul rînd, datorită cărei calități ? o întreb. ,

— Știu eu... cred că datorită ambiției de a face ceva care să rămînă. Ceva care să mă reprezinte într-un fel și după ce nu voi mai fi primar.

Îmi răspunde și rîde. Viorica Gherghe are o privire francă, un zîmbet impregnat de o anumită delicatețe. Surîde, as spune, cu subînțelesuri.

— Dar pe lîngă ambiție ?

— Calități obișnuite. Să vrei, să înveți, să te zbați și să știi să renunți uneori, la tine.

— De cînd sînteți primar, orașul și-a rezolvat probleme, dintre care unele esențiale pentru viața sa : aprovizionarea cu apă potabilă, blocuri de locuințe, o creșă, un complex comercial. V-am surprins discutînd despre crearea unei cantine restaurant. Am zărit construcția, nu departe de sediul Consiliului popular, a unui complex de deservire. Toate acestea vorbesc despre prezența dumneavoastră, vă reprezintă — nu ?

— Nu numai pe mine ci întregul colectiv cu care muncesc. Vedeți, norocul meu este că am avut de la început oameni care m-au înțeles și m-au ajutat.

— Au înțeles că doriți să dați acestui oraș industrial cu o așezare turistică atît de frumoasă cîteva atribute urbane de mare necesitate ?

— Da. Au înțeles chiar mai mult. Sînt de aici din Azuga. Am pornit în viață ca filatoare. Iubesc aceste locuri și nu vreau să plec niciînd de aici. Dar nu vreau nici să se spună că am fost degeaba primar.

— Tot ambiția... Totuși, cum poate o femeie ca dumneavoastră să se împartă între exigențele funcției și îndatoririle de soție, de mamă ?

— Uite că poate ! Nu zic că e ușor. Ba e chiar foarte greu. Dar nu imposibil. Am două fete. Le-ați văzut. Am un soț bun, înțelegător, care mă ajută. Este adevărat că viața mea are o seamă de momente de renunțare.

— Dar n-ați uitat să fiți gospodină, nu ?

— Nici vorbă. Credeți că primarul nu mai gătește, nu mai spală rufe (cu mașina, bineînțeles), nu mai coase ceva ?

— Femeia rămîne tot femeie. Îi strică cu ceva ?

— Cu nimic. Devine și mai înțelegătoare, la rîndul ei. Ascultă mai bine necazurile oamenilor.

— Sînteți bună ?

— Da, uneori chiar prea bună. Dar mă corectez. Ca să nu creadă unii că ești bună din slăbiciune și să profite de acest lucru.

Zîmbetul acela delicat și ușor malițios apare din nou.

— Cum vă place să vorbiți și să vi se vorbească ?

— Simplu, prietenește, pe un ton ca de la egal la egal. Urăsc tonul „de sus". Cînd i se vorbește frumos, omul se rușinează să nu-și vadă de treabă. Așa cred.

— Cînd aud despre o femeie primar mulți văd în ea „un caz" aparte. Vă deranjează acest lucru ?

— Da, atîta timp cît această părere reflectă o anumită neîncredere. O femeie primar nu e nici o minunăție. E o femeie obișnuită care muncește mult, știe să asculte oamenii, se străduiește să-i ajute și vrea din toată inima să facă ceva pentru orașul în care s-a născut, pe care-l iubește. Vrea să-și îndeplinească menirea ce i-a fost dată. Fără a uita că e și soție și mamă. Atît.

Același surîs, aceeași privire francă pe obrazul rotund, în ochii ușor obosiți...

Lucia MANOLESCU

Tipografi de cinci generații

de Aurel LEON

Cum am putea cinsti mai frumos ziua tipografului (13 decembrie) de cît ilustrînd pe viu dragostea pentru meseria „plumbului" prin transmiterea ei în lanțul generațiilor.

De pildă, în panourile Casei de cultură a sindicatelor din Iași ar trebui să se afle la loc de cinste într-o asemenea zi și fotografia alăturată, ea reprezentînd comitetul de conducere al Cercului „Lumina" din București (I. Voinea și G. Lungu) împreună cu Iancu Alexandrescu din Iași, fotografiați la 25 mai 1914 cu prilejul unei excursii la Iași a tipografilor bucureșteni. Acest Iancu Alexandrescu era fiu de tipograf bucureștean și în perioada 1910—16 a fost președinte al Societăților unite ale tipografilor. El a lucrat la Tipografia „Dacia" din Iași, fiind un specialist al textelor pretențioase, de exemplu pentru limbi slave și greacă. Datorită culturii și priceperii lui era foarte apreciat de profesorii ieșeni, printre care și Gh. Ghibănescu.

Fiul său, Vasile Alexandrescu, de asemenea excelent profesionist, a fost secretar al Sindicatelor tipografilor din Iași (1918—19) și președinte al Societății „Unirea" a tipografilor. A militat alături de Gh. Tănase și mișcarea socialistă. A lucrat și la „Viața românească" în ultima ei perioadă. Moș Vasile, cum îl numeam cu drag cei care am lucrat cu el (printre care poetul George Lesnea și tipografii activiști în ilegalitate Ion Niculi, Dumitru Leonte și Dumitru Săcăleanu, iar ceva mai tîrziu prozatorul Dumitru Ignea) a avut doi feciori : Petrache și Gheorghe, ambii zeloși tipografi de recunoscută acuratețe profesională, primul la Iași, secundul la București.

La rîndul său, Petrache Alexandrescu are doi fii, de asemenea tipografi : Gheorghe și Ilie, ambii lucrînd la Întreprinderea poligrafică Iași, secția offset. Ei reprezintă, deci, a cincea verigă a unei meserii din care se nasc cărțile noastre cele de toate zilele.

SECRETUL MEȘTEȘUGARILOR DIN SECOLUL AL XVIII-LEA

Convorbire cu prof. univ. dr. docent Const. C. GIURESCU

La cîteva sute de metri de Piața Victoriei, acolo unde se întretaie strada Monetăriei cu șoseaua Kiseleff, pe locul actualei școli generale, era în urmă cu 167 de ani casa de recreație a domnitorului Nicolae Mavrogheni. Deoarece numele acestui domn este legat de o lucrare de mari proporții privitoare la aprovizionarea cu apă de izvor a Bucureștilor în secolul al XVIII-lea, lucrare realizată într-un timp record, am solicitat **prof. univ. dr. docent CONSTANTIN C. GIURESCU** să-mi releve cîteva puncte de reper din studiul pe care l-a realizat asupra istoricului ctitoriilor lui Mavrogheni. Coincidența făcînd ca eruditul om de știință să locuiască chiar în fosta încîntă a reședinței domnești, d-sa a cercetat îndeaproape nu numai documentele vremii ci și terenul pe care se află complexul mavrogheneșc.

Captarea apelor de la Crețulești

— Vă rog să comunicați cititorilor revistei „Magazin" cîteva amănunte despre vasta rețea de cișmele amenajată imediat după sosirea lui Mavrogheni la București.

— Primele două cișmele din oraș au fost date în folosință pe timpul lui Al. Ipsilanti, în anul 1777. Poate părea ciudat, dar nu Bucureștii au fost cel dintîi oraș al Țării Românești care a beneficiat de apă bună de izvor adusă de departe. De acest privilegiu s-a bucurat mai întîi Tîrgoviștea, sub Petru Cercel (1584—1585), apoi Focșanii sub Constantin Brâncoveanu, în 1697. Prima cișmea bucureșteană se afla pe strada 30 Decembrie, lîngă fosta Piață de Flori, pe ulița ce se zicea „Boiangii" și alta pe Podul Mogoșoaiei „la mahalaua sfintei mănăstiri Sărindari", în fața actualei Case Centrale a Armatei.

Zece zile după intrarea în București, Mavrogheni a dat dispoziție, printr-un „pitac" cu data de 27 mai 1786, pentru construirea „urloaielor" necesare aducerii apelor de la Crețulești. La 11 noiembrie, același an, printr-un alt „pitac" se amintește că „afară la cîmp, de marginea Bucureștilor, în locul ce se numește la căpătîiul Podului Mogoșoaiei, am ridicat o înfrumusețată zidire făcînd chiosc cu odăi și cu toată podoaba, sus și jos și havuz..."

Rețeaua de cișmele începea pe locul unde astăzi se intretaie șoseaua Kiseleff cu strada Monetăriei. Aici s-a clădit „visteria" apelor, adică rezervorul principal, în care se stringea apa adusă pe olane și de unde se alimentau atît cișmelele chioșcului și „șatîrvanul", havuzul, cît și celelalte cișmele ale orașului. Visteria forma o construcție sub chioșc, planurile din anii 1789—1791 arătînd că la complexul mavrogheneșc erau două clădiri : biserica și chioșcul domnesc, dedesuptul căruia se afla „Haznaua apelor". Din rezervorul principal o țeavă străbătea zidul chioșcului aruncînd două vine de apă limpede și rece într-un bazin situat într-o încăpere boltită, pardosită, probabil, cu marmură. O altă cișmea era în curte, folosind personalului așezării sau călătorilor și bucureștenilor care veneau aici să petreacă la iarbă verde. Potrivit unei mărturii contemporane la parterul chioșcului mai era un mare havuz, un fel de fîntînă țișnitoare, cu joc de ape, după modelul constantinopolitan, element de atracție deosebită, menționat în izvoarele timpului. De aici, conducta de olane parcurgea traseul Podului Mogoșoaiei pe la Biserica Albă, pînă la Sărindar, trecea pe la mănăstirea Sfintu Sava și cobora la Curtea Veche, se îndrepta spre baia de pe malul Dîmboviței și apoi urca la Curtea Nouă din Dealul Spirii. O ramură a conductei se despărțea de acest traseu principal mai sus de metohul Episcopiei Rîmnicului (Arhieraților de azi) și răspundea pe Podul Tîrgului de Afară (Calea Moșilor) alimentînd cișmelele de la biserica cu Sibile și fostul consulat rusesc.

— Arheologii de la Muzeul de istorie a municipiului București m-au informat că la Buciumeni, pe malul Colentinei, s-a găsit o

parte din conducta de olane construită pe vremea lui Mavrogheni. Atît de masive s-au păstrat aceste olane încît unele dintre ele au fost folosite de săteni drept... coșuri la case. V-aș ruga să ne spuneți ce părere aveți despre modul cum au fost confecționate aceste tuburi, acum aproape două veacuri.

— Olanele vechii rețele de pe vremea lui Mavrogheni erau, într-adevăr, tari ca piatra și se îmbucau una în cealaltă încît formau un tub excelent. Multe dintre ele au fost scoase la lumină cu prilejul săpăturilor efectuate în curtea bisericii Mavrogheni, pe locul vechii case parohiale. Confecționate din pămînt bine ars, cred că ar merita să se studieze mai îndeaproape meșteșugul acelor olari care au reușit, într-un timp record, să facă zeci de mii de asemenea solide tuburi. Interesant este și modul cum s-a reușit asamblarea acestei rețele, lungi de 20 de kilometri, făcîndu-se astfel ca apa să curgă fără a fi pompată, beneficiindu-se numai de diferențele de nivel.

Cișmelele lui Mavrogheni au alimentat cu apă de izvor Bucureștii timp de mai multe decenii, funcționînd și în anul 1845, pe vremea cînd se lucra la alimentarea orașului cu apă filtrată din Dîmbovița. În ceea ce privește chioșcul lui Mavrogheni, — unde bucureștenii l-au primit pe prințul de Coburg în 1789 și unde se pare că în 1821 s-a întîlnit Tudor Vladimirescu cu Al. Ipsilanti, conform spuselor lui Mihai Cioranu, unul din aghiotanții lui Tudor, — a fost demolat după cutremurul cel mare de la 26 ianuarie 1838, cînd a suferit grave avarii.

Moara de vînt de la rondul întîi

În hrisovul dat în 1787 Mavrogheni amintește printre altele că „...văzînd discoliia (dificultatea) locuitorilor de măcinis pentru înghețul Dîmboviței și lipsa ce se priciniuiește de piine am făcut și trei mori de vînt". Aceste mori de vînt au fost puse în funcțiune deoarece pe timpul iernilor geroase atît Dîmbovița cît și Colentina înghețau. În august 1808 mai exista una singură care a fost dărîmată în 1831, cu prilejul amenajării șoselei Kiseleff.

Din complexul mavrogheneșc menționez frumoasa grădină ce înconjura chioșcul, plantată cu lalele, garoafe și trandafiri. De formă pătrată, cu latura de 400 de metri, ea era străbătută de numeroase alei, care o împărțeau în 16 triunghiuri egale, lăsînd în centru un spațiu liber în formă de cerc. Terenul ansamblului domnesc aparținuse înainte mănăstirii Sfîntu Sava și, în august 1863, aflăm din hotărîrnicia realizată atunci, că avea drept limită la nord-est un punct „peste șosea, în rondul bazinului cu joc de apă, în marginea de răsărit a acestui rond". Este vorba despre rondul întîi al șoselei Kiseleff, unde se află un bazin ce s-a desființat după primul război mondial, deoarece îngreuna circulația automobilelor. Acest punct de reper ne semnalează faptul că actuala șosea Kiseleff a fost trasată pe marginea dinspre răsărit a locului bisericii, loc ce se întindea pînă aproape de începutul Podului Mogoșoaiei, cuprinzînd deci o mare parte din actuala Piața Victoriei. Spre apus, terenul domnesc se întindea pînă dincolo de strada dr. Felix, incluzînd și locul ocupat acum de spitalul Filantropia.

Dintre ctitoriile lui Mavrogheni se păstrează numai biserica a cărei pisanie originală nu ni s-a păstrat. Că lăcașul a existat la finele anului 1787, rezultă din inscripția în greceste a pietrei mormintale a ieromonahului Dionisie, piatră zidită astăzi în peretele exterior de la miază-noapte, sub cea de a doua fereastră a pronaosului.

În curtea bisericii este mormîntul lui Heliade Rădulescu, îngropat aici la 30 aprilie 1872, conform dorinței exprese a cărturarului, care avusese aici tipografia unde a apărut „Curierul românesc". La 11 octombrie 1830 Irina Caracaș, văduva proprietarului tipografiei, dr. Const. Caracaș, o vinde sulgerului Nicolae Rădulescu și nepotului acestuia „Ion Eliadu, redactorul „Curierului românesc".

Simion SĂVEANU

DUMINICĂ 16 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 8.00 Bună dimineața ; 8,30 Cravatele roșii ; 9,25 Daktari ; 9,50 Viața satului ; 11,00 Emisiune în limba maghiară ; 12,30 De strajă patriei ; 13,00 Album duminical. Din cuprins : În studio Septetul instrumental Concertino ; 13,07 Cupletul zilei ; 13,15 Autograf Angela Similea ; 13,25 Atențiune Timișoara... Vă cedăm antena ; 13,55 Aventuri în epoca de piatră ; 14,20 Invitatul emisiunii ; 14,35 „Frumusețe în o mie de fețe" ; 14,45 Melodii de ieri și de azi ; 14,55 Itinerar vienez ; 15.05 Pagini celebre din literatura violonistică ; 15,12 Desene animate ; 15,16 Medalion Ana Moffo ; 15.25 Magazin sportiv. Premieră TV rugbi în 13 jucători : Anglia — Australia. Înregistrare de la Londra ; 16,45 Film serial Schulmeister ; 17,40 Drumuri în istorie ; Istorie la Dunărea de Jos ; 18.00 Omagiu. Selecțiuni din spectacolul muzical coregrafic de la Petroșani ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,10 Reportajul săptămînii : O zi din viața Botoșanilor ; 20,35 Film artistic „Sămînță rară". Cu : James Stewart și Maureen O'Hara. Premieră pe țară ; 22,10 Telejurnal. Sport. Handbal masculin : R.D.G.—România (repriza a II-a). Transmisiune de la Rostock.

PROGRAMUL II : 11—13 : Concertul orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu" ; 20,10 Film serial pentru copii „Grăsunul" ; 20.40 Muzică distractivă ; 20,55 Panoramic științific ; 21,20 Creații clasice ale baletului românesc ; 22,10 Film serial Brett și Danny.

LUNI 17 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limbă franceză ; 18,00 Telex ; 18.05 Avanpremiera săptămînii : 18,10 Muzică ușoară ; 18.25 La ordinea zilei. Azi județul Bacău ; 18,40 Cămînul ; 19,00 „Hăulita" — muzică populară ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii : „Drag mi-e jocul românesc" ; 20,05 Mai aveți o întrebare ; 20,40 Scene de balet ; 20,55 Revista literar-artistică TV ; 21,40 Roman-foileton „Goya" ; 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Film serial Schulmeister ; 20.55 Teleenciclopedia ; 21.35 Telex ; 21.40 Viața economică a Capitalei ; 22,00 Romanțe pentru mai tîrziu... 22,15 Cărți și idei.

MARȚI 18 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală ; 10.00 Telex ; 10,05 Revista literar-artistică TV ; 10,50 Film serial : „Omul din curtea de trecere" ; 12,00 Telejurnal; 15,30—16,30 Lecții TV pentru lucrătorii din agricultură ; 16.30—17.00 Lumea copiilor ; 17,30 Curs de limbă germană ; 18.00 Univers Beethovenian : Sonata în fa minor „Appasionata" ; 18,30 Ghișeul ; 18,45 Timp și anotimp în agricultură : 19,00 Cîntece patriotice și revoluționare ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 Reflector ; 20,20 Seară de teatru „Avarul" de Molière ; 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Daktari ; 20.25 Municipalitatea răspunde bucureșteanului ; 20,45 Telerama ; 21,10 Telex ; 21,15 Dans și muzică de pretutindeni ; 21,40 Roman foileton Goya.

MIERCURI 19 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală ; 10.00 Telex ; 10,05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului ; 10,25 Scene de balet ; 10,40 Film pentru tineret : Pe răspunderea mea : 12,00 Telejurnal ; 16,00—17.00 Lecții TV pentru lucrătorii din agricultură. Cultura plantelor de cîmp ; 17.30 Curs de limba rusă ;

16,00 Telex ; 18,15 ; Steaua polară. Tehnică și agricultură ; 18,35 Cîntă corul Căminului cultural din Dăbuleni-Dolj ; 18.50 Terra '73. Cărbunele — o revenire spectaculoasă în actualitatea energetică ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 Teleobiectiv ; 20,20 Telecinemateca. Ciclul „Gerard Philipe" : Jucătorul. Regia Claude Autant Lara ; 21,55 Gala maeștrilor. Leonid Kogan interpretează piese de W. A. Mozart, L. V. Beethoven și I. Brahms ; 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 O viață pentru o idee : Nicolae Teclu ; 20,30 Ritm și melodie. Înregistrări din Festivalul „Orfeul de aur" 1973 ; 21,00 Telex ; 21.05 Omul de lîngă tine ; Meteorologii pe înălțimi ; 21,25 Recitalul pianistului Dan Grigore. În program : Miniaturi de Scriabin și Chopin ; 21.50 Din lirica Renașterii italiene ; 22,05 Pagini muzicale din „Albumul duminical".

JOI 20 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză ; 9,30 Curs de limbă germană ; 10,00 Telex ; 10.05 Avanpremieră ; 10,10 Cărți și idei ; 10.30 Telecinemateca (reluare) ; 12.00 Telejurnal ; 16.00—17.00 Teleșcoală ; 17,30 Emisiune în limba maghiară ; 18,30 Telex ; 18,35 Film documentar : Vietnamul de Sud. O aniversare eroică ; 18,45 Întrebări și răspunsuri : ● Combustibilul — o problemă planetară ● Tradiția laică a folclorului românesc ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 Seară pentru tineret. Din sumar : De joi pînă joi ; 20.10 Tineri din Țara de Sus ; 21,25 Floarea din grădină ; 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17.30 Telex ; 17,35 Film pentru tineret. Colega mea, vrăjitoarea. Producție a cinematografiei cehoslovace. Cu : Petra Černocka, Jan Hrusinsky, Vladimil Zavrel ; 18,45 Desene animate ; 19,05 Vechi melodii vilcene ; 19,20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20,00 Concert simfonic ; 21,45 Innoiri ale artei, innoiri ale esteticii.

VINERI 21 DECEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză ; 9,30 Curs de limbă rusă ; 10,00 Telex ; 10,05 Cîntă corul căminului cultural din Dăbuleni ; 10.20 Teleobiectiv ; 10.35 Film artistic. „Sămînță rară" ; 12.10 Telejurnal ; 16.00—17.00 Teleșcoală ; 17,30 Curs de limbă engleză ; 18,00 Telex ; 18.15 Cunoașteți legile ? 18,30 Atenție la... neatenție ; 18,50 Revista economică TV ; 19,20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20,05 Prim plan : Eleonora Cojocaru, secretara Comitetului de partid al Întreprinderii de confecții și tricotaje București ; 20,35 Film artistic. Simon Bolivar, coproducție hispano-italiană. Cu : Maximilian Schell, Rosana Schiaffino, Francisco Rabal ; 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Reportajul săptămînii. O zi din viața Botoșanilor (reluare) ; 20,20 Pagini muzicale de mare popularitate : Simfonia a V-a de Beethoven ; 20.50 Telex ; 20,55 Mai aveți o întrebare ? ; 21,30 Gala maeștrilor : Ion Dacian ; 21,50 Biblioteca pentru toți : Mihail Sadoveanu.

SÎMBĂTĂ 22 DECEMBR

JURNAL HELLENIC (XXVI)

DIONYSSIADA

de Pop SIMION

Nu știam la ce am venit, ce să pretind, ce să aștept, cum să mă port, la ce voi fi martor în seara aceea violetă ; nu speram să am șansa de a pătrunde direct în templu, în oracole, în ceremonial, în ambianțele vrăjitorești și grațiile Marelui Mag ; nu mă așteptam să mă pomenesc față în față cu Dezlănțuitul, cu cel mai controversat, mai imprevizibil, mai lumesc și mai fastuos zeu al lumii hellenice, adoratul și blamatul în același timp Dionyssos ; era o nemeritată cinste să fiu acceptat — la prima vedere — de Irezistibilul, să intru în cortegiul petrecărețului, zurbagiului, să-i fiu adept și conviv, iar el să-mi fie preotul și amfitrionul fastelor în care mă inițiam. Foarte bine că s-a întîmplat astfel, că adică nu știam, nu speram, nu mă așteptam etc ; altminteri seara aceea ar fi fost ratată, aș fi plonjat în ea plin de prejudecăți, cu morga sau exaltarea celui ce a fost pus în temă, falsificat, altul decît sînt. E de o mie de ori preferabil ca pătanîile alese, experiențele ieșite din comun să te găsească simplu, ca bună ziua, frumos pe dinăuntru, naiv, sincer, neinițiat, lipsit de mirări, ca unul care descoperă o taină.

Carevasăzică, mă aflu cu Michael în taverna O FANDIS, hrubă din cartierul Plaka, unde astfel de circiumioare stau ca înșirate pe ață, treci din una în alta, umbli labirintic, ca într-un fagure, unde mierea o constituie (nu băutura, nu cheful) jocul neistovit și cintecele de inimă albastră. E cuib de sirtaki, doiniri grecești, cu oi și pustiu sentimental, curgînd solar și inefabil de la începuturi. Sorb vinul acela negru, care văpsește buza, așterne în mațe draci și catifele, învie boltele reci, cu ecouri, prinzi să arzi pereții îmbrăcați în picturi naive (scene campestre, animale, păsări, vase cu vin, grecoaice îubețe) ca — însfîrșit — efluviile sonore ale micii orchestre să contamineze localul, să-l îmbete superb, iar melodiile — toate nemaipomenite, pline de zbenghi — să lovească clientul drept în celulă, ca o parșivă lamă de stilet, să-l scoale de pe scaun, ca împins de un resort, să-l arunce în incendiul alb al dansului, în care se va cheltui pînă la ultima picătură de energie. Sînt dansatorii de plăcere ; ei se înțeleg dintr-o privire cînd intră și cînd ies din aria învolburatului joc, și-l dau unul altuia cu frenezie, ca pe o torță, ca pe o ștafetă care curge la infinit, deoarece spectatorii devin, rînd pe rînd, actorii aceluiași spectacol spontan, interpreții întrecerii, în care se confruntă vioiciune de trup, grație, har. Meseanul care nu se decide să participe — cîteva clipe măcar — în acest maraton al dansului, hărăzit tuturor, va fi privit ca un infirm, tratat (după caz) cu milă, usturătoare compasiune, dispreț. Jocul pînă la demență este religia oamenilor îngrămădiți în local. „O fi clubul unei secte de dansatori" îi zic lui Michael, clipă în care ne lichidăm conturile și ne mutăm mai încolo, la cîțiva pași distanță ; vreau să știu dacă pomenitele obiceiuri și Dionyssos ne vor însoți și în circiumioara de peste drum, în taverna KRITIKOU. E tot o hrubă, nimic deosebit de prima, poate doar că înfierbîntarea și pomenitul ritual ajunseseră la apogeu. Același climatul, aceleași pozele care plîng și rîd pe pereți, cum tot neschimbate sînt vinul, strunele orchestrei, ospătărești ochioase, magneticul joc și — lesne de înțeles — desfătarea zeească în noaptea violetă. Cartierul Plaka — indiferent de taverna în care nimerești — este un vulcan în erupție, al cărui foc circulă invariabil prin toate cotloanele, spectacolul e același, din orice stradelă l-ai privi, din orice circiumioară l-ai gusta. Merită să-l descriem.

Dansează cine vrea, pe rînd, la liberă voie și improvizație, pe ringul din fața orchestrei ; ești cînd spectator, cînd actor, conveție care se bucură de cel mai înalt respect. Aș vrea să vă spun cum e dansul (dacă acesta ar încape în cuvînt) : dansul e cînd lent, smucit, imprevizibil, unduit, muncit, trudit, chinuit (un chin interior) în timp ce brațele plutesc orizontal, ca la păsările de mare altitudine, și corpul stă ușor aplecat, încordat ca un arc. Știm : dansul e bucurie. În dansul din Plaka am văzut încrîncenare, tragism, măreție, solemnitate de ritual. Dansatorii încep prin a fi lemnoși, ca să devină explozivi dintrodată. Niciun zîmbet nu le licărește pe față, sînt răsfrînți înlăuntrul lor, ca într-o prăpastie, de unde își scot lava, într-o teribilă debordare ; au ochi sticloși, de posedați și dumnezeul lor nu există, pe nimeni și nimic nu cunosc înafara persoanei proprii, înafara acelei stări (nu bucurii). O stare de sine și pentru sine. O stare de dans și pentru dans.

Cînd dansatorul se simte în elementul lui se apucă să spargă ceva : un pahar, o sticlă, o farfurie, orice. Nimeni nu se amestecă, nu-l condamnă, înțelege că și-a găsit struna proprie și, ca atare, merită să fie rege. În două-trei ceasuri s-au spart zeci și sute de porțelanuri, de sticlării. La un moment dat a fost răsturnată o masă cu tot ce avea deasupra. N-am surprins nici cea mai mică impacientă pe fața patronului și cu atît mai puțin la ospătari ; din contră, sînt stăpîniți de un degajament cuceritor, de fericite gazde, zîmbetul le stă arborat pe buze. Un ospătar nu face altceva decît (cu țigara spînzurată, flegmatic, în colțul gurii) măturînd la cioburile din ring : se adunase un guler de cioburi de grosimea unui trup de viței. Cui ce-i pasă ? ! E materia petrecerii, corpul fizic al stării generale, argument palpabil că în tavernă se află zeul zurbagiu.

Iau, ca tot omul, un Cambas Pendeli (vin roșcovan, sec, recolta '67) și o felie mare de brînză de capră, să fiu în ton. Dionyssiada abia începe.

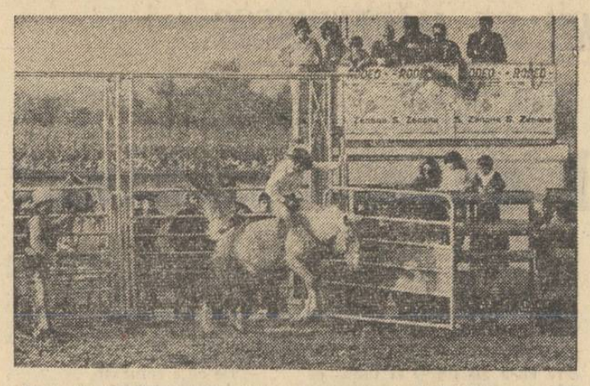

Edoardo Rordignon a avut ideea de a organiza în Italia cunoscutele întreceri denumite rodeo. El a achiziționat un teren lîngă orașul Treviso, a creat o ambianță specifică, a adus cai sălbatici și primele concursuri de rodeo din Italia au și avut loc.

De pretutindeni

O FIRMĂ ENGLEZĂ a pus la punct un proiect de clădire cu amortizoare de arc capabile să reziste la seisme foarte puternice.

ÎN FRANȚA există zeci de asociații și societăți care de care mai „nostime". Iată cîteva foarte neobișnuite : Asociația „amatorilor de aer proaspăt" a „automobiliștilor cărora nu le place să călătorească singuri", de „ocrotire a pietonilor", a „celor de 100 kg" (ai cărei membri evident trebuie să aibă minimum această greutate corporală), societatea „prietenilor măgarilor" a „bărbaților urîți" și altele, toate cu statut de funcționare, cu carnete de membru, cu întruniri periodice. Așa cum scrie la carte.

VOIND SĂ EVADEZE din închisoarea Maracaibo, deținutul venezuelean Pedro Artega a avut marea surpriză ca după ce a terminat tunelul ce spera să-l aducă libertatea, să constate că nimerise în... camera unde paznicii își petreceau timpul liber...

LA NEW YORK a apărut un atlas special al globului, în care sînt specificate țările în care trăiesc mai multe femei decît bărbați.

PENTRU prima oară în lume s-a construit o casă cu un singur apartament din... deșeuri. Experiența a avut loc în S.U.A., la alcătuirea materialelor necesare construcției fiind folosite mai multe tone de deșeuri metalice, hîrtie, zgură, fier vechi, mase plastice.

DOI SPĂRGĂTORI i-au lăsat proprietarului unei firme din Sao Paolo, Brazilia, următoarea scrisoare : „După ce am văzut registrele dv. comerciale, ni s-a făcut părul măciucă. Am lăsat safeul neatins, sperînd că pe viitor îl vom găsi mai bogat..."

UN GRUP de cercetători suedezi au stabilit că nașterea în poziție șezînd — așa cum s-a practicat de milenii pînă la începutul erei moderne — este mai puțin dureroasă și se prezintă cu mai puține complicații. O mare clinică din Stockholm a adoptat scaune speciale pentru nașteri, construite pe baza ilustrațiilor din Codicele medievale.

După realizarea unor... depozite de transplanturi pentru ochi, pentru singe și pentru oase, s-a realizat recent primul „depozit" de... piele. Orașul vest-german Ludwigshafen găzduiește în apropierea clinicii universitare specializate în transplanturile de piele acest centru, „aprovizionat" prin darurile voluntarilor. Aici sînt păstrate — la 200 de grade sub zero — fîșii de piele, lungi de 20 cm și late de 5 cm, destinate pacienților cu grave arsuri sau răni. Centrul dispune de mai mult de 22 tipuri diverse de... piele.

COMPLETĂRI LA UN JURNAL DE BORD

• Întîlnire cu ursii polari • Controlul ancorei avînd drept spectatori... rechinii • Balenele urmărite de cașaloți și altele distrate care au ajuns pe puntea navei • Ce putere poate avea un homar • Broască țestoasă de... 300 kg. !

AU TRECUT 10 LUNI de la plecarea din țară. Sînt în avionul ce transportă echipajul navei de pescuit oceanic, „Constanța", schimbat în portul Las Palmas din Insula Gram Canaria. O zi însorită a acestei toamne și avionul a aterizat pe aeroportul Otopeni. În sfîrșit, sîntem din nou acasă. Răsfoind jurnalul personal, am găsit unele însemnări ce ar completa seria de articole publicate în revista „Magazin", întîmplări și curiozități marine. Răspund astfel unora din numeroasele scrisori primite de la cititorii revistei.

ZONA LABRADOR. Sîntem cu nava în derivă printre banchize. Peste tot un „ocean de gheață". Șeful bucătar mă întîlnește pe culoarul cabinelor marinarilor și mă strigă să vin repede în cabina sa pentru a vedea doi urși polari. La început am crezut că e o farsă, ca atîtea altele ce au avut loc pe navă. Dar la insistențele acestuia, am intrat în cabină și am privit spre locul indicat. Într-adevăr, am văzut și eu urșii polari, care se apropiau de navă. Am alergat pe comandă și am făcut cunoscut prin stația de amplificare întregului echipaj care a ieșit la puntea de lucru a navei. Urșii s-au apropiat la cca. 4 m de navă și s-au hrănit cu peștele aruncat de marinari pe banchiza de gheață. Era ora 19,30, în ziua de 20 februarie 1973, iar lumina de pe punte permitea o vizibilitate bună. A fost un „spectacol" rar întîlnit. Am părăsit zona, iar evenimentul l-am consemnat în jurnalul de bord al navei. A doua zi am informat prin radio stația de coastă a portului St. John's, care ne-a mulțumit. Urșii polari sînt protejați prin lege de către statul canadian.

Marinarii români pe mări și oceanele lumii

ÎNFRUNTÎND RECHINII. La ancoră, în dreptul statului Carolina de Nord la cca. 20 Mile de coastă. Descărcăm peștele pe nava colectoare Polar I. O parimă vegetală fusese smulsă din cauza valurilor și se credea că apoi a fost luată de elice. Numai un scafandru specializat ar fi putut efectua controlul elicei. Aceasta ar fi însemnat remorcarea navei pînă în portul cel mai apropiat și, bineînțeles, cu foarte multe cheltuieli. În preajma navei foarte mulți rechini în haită, precum lupii. O încercare de a te lansa la apă ar fi însemnat un act de mare curaj. Unii specialiști spun că numai rechinii ciocan atacă omul. Dar cine putea aprecia ce fel de rechini sînt cei din preajma navei. Cu toate acestea s-au găsit doi oameni de pe navă, în persoana ofițerului Manole Virgil și a timonierului Curtoamer Selamet, cunoscuți ca foarte buni înotători și scufundători, care să facă controlul elicei navei. Înarmați cu undițe măcelărești, făcîndu-și acoperirea reciprocă, aceștia au controlat de două ori. Elicea era liberă și, deci, nava putea naviga. Este greu de descris momentele de emoție ale echipajului care asista la această acțiune de un curaj demn de toată cinstea. Era în ziua de 22 martie 1973.

ÎNTÎMPLĂRI CU BALENE... La 200 mile de coastă, două balene stăteau pe luciul apei. Deodată au apărut în grupuri, cașaloții. Parcă, pregătită, o balenă a luat drumul opus cașaloților. Am văzut cum cașaloții au început goana după prima balenă dispărînd la orizont, iar cea de a doua stătea nemișcată în același loc. Cu toții am dedus că lupta a fost „angajată" de mascul pentru a apăra femela care poate era și bolnavă. Un adevărat exemplu de... abnegație. Era în 2 aprilie 1973.

12 mai, 1973, ora 4,30 în aceeași zonă, la scoaterea traulului pe punte, în sacul de bază și pe aripi am observat niște forme deosebite față de captura normală. Sacul avea cca. 20 tone pește. La operațiunea de golire a traulului, șeful de tură ne anunță să venim pe puntea de lucru, deoarece s-au capturat și patru balene. Erau patru balene pilot, așa cum le-a descris cercetătorul piscicol, cu o lungime de circa 5—6 m și o greutate de peste 1 000 kg fiecare, probabil prinse la suprafața apei de către gura traulului. A fost o adevărată operațiune pentru a le da din nou la apă.

HOMARUL NĂBĂDĂIOS. În una din tralări s-a scos pe punte un homar de peste 60 cm lungime și foarte bun pentru împăiat. Un pescar l-a băgat în chicineta din cabină pentru a-l prelucra după ce acesta va putrezi în apa dulce. După cîteva ore, venind în cabină și voind să se spele pe mîini, a uitat sau a neglijat prezența homarului care stătea nemișcat. Deodată, acesta l-a înșfăcat de mînă cu unul din cleștî. A fost nevoie de prieperea deosebită a altor pescari pentru a-i elibera mîna din cleștele homarului care i-a lăsat o leziune destul de grea. Pentru a verifica puterea cleștelui homarului, un alt pescar a băgat botul cizmei de cauciuc la un alt homar scos de curînd pe punte. Urmarea a fost aceea că vîrful cizmei a fost tăiat de cleștele homarului, la fel ca de o foarfecă de tablă.

COASTA DE VEST A AFRICII în apropierea Capului Bojador din Sahara spaniolă. La traularea din cartul de dimineață s-a scos pe puntea de lucru a navei „Constanța" o broască țestoasă de 300 kg dar sufocată. După ce mulți marinari s-au fotografiat lîngă această curiozitate a naturii, șeful de echipaj Pate Pavel a început operațiunea de pregătire a acesteia pentru împăiere. A muncit două zile pentru curățirea ei și apoi a fost depozitată în magazia frigorifică a navei pentru ca la prima ocazie să fie adusă în țară și predată unui muzeu de specialitate. Este într-adevăr o raritate a naturii.

Sînt doar cîteva din curiozitățile marine văzute în 10 luni de pescuit. Specialiștii și cercetătorii care însoțesc navele noastre de pescuit oceanic au cules multe elemente prețioase pentru studiul faunei oceanice.

Jean IONESCU
Ofițer maritim

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

In întrecere cu calculatoarele electronice

• Competitoare — o femeie din India • Demonstrații cu public • Computerul a fost mai rapid cu... cîteva secunde dar a dat un rezultat inexact.

— În ce zi a săptămînii cade 29 februarie în anul 2000 ? întreabă o voce din public.

— Anul 2000 nu va fi un an bisect și deci luna februarie va avea 28 de zile, a sosit imediat răspunsul.

— 19 martie 1976, în ce zi va cădea? sosește o altă întrebare.

— Într-o vineri.

— Cîte duminici au fost în luna ianuarie 1971?

— Cinci: în 3, 10, 17, 24 și 31 ianuarie.

— Cîte zile de joi vor fi în luna mai 1975?

— Patru joi: în 4, 11, 18 și 25.

Aceste întrebări (din cele mai „ușoare") și multe altele (privind complexe operații matematice) au fost puse și au primit răspuns în vasta sală a instituției University College din Londra, plină de studenți, profesori, specialiști în chimie, fizică matematici etc. Lîngă catedră, răspunzînd la aceste neașteptate întrebări, se afla o femeie îmbrăcată în portul tradițional din India, pe nume Shakuntala Devi, în vîrstă de 34 de ani.

Această femeie, binecunoscută în lumea specialiștilor, este poreclită „calculator uman" pentru a rezolva cele mai complicate operațiuni aritmetice cu o viteză de multe ori superioară calculatoarelor electronice.

Vă prezentăm mai jos fragmente dintr-un interviu pe care doamna Devi l-a acordat revistei „Oggi".

— Cînd ați descoperit pentru prima oară că posedați aceste extraordinare însușiri?

— Încă din școala elementară, cînd puteam să execut diferite operații aritmetice mult mai repede decît colegii mei. Datorită puterii mele de memorizare, am reușit ca în cîteva zile să comunic colegilor, fiecăruia în parte, vîrsta, ziua, luna și anul nașterii. La vîrsta de numai cinci ani făceam o demonstrație la Universitatea din Calcutta.

— Cum reușiți să rezolvați probleme atît de complexe?

— Este foarte greu să vă explic. La solicitările respective, creierul meu declanșează în mod automat răspunsurile. Rezolv cu o mare viteză cele mai complicate întrebări. Am nevoie însă de o concentrare deosebită pentru a găsi soluțiile.

— Am asistat și eu la demonstrația din sala lui University College din Londra. Oferiți mereu asemenea „spectacole" publice?

— Da. Prezint diferite demonstrații în fața publicului. O altă categorie de demonstrații sînt cele de ordin științific, în fața specialiștilor.

— Care vă este situația familială ?

— Sînt măritată. Soțul meu este funcționar comunal în orașul Calcutta. Avem o fetiță de trei ani. Nu știu încă dacă mi-a moștenit însușirile.

— Din numeroasele dumneavoastră demonstrații, păstrați o amintire deosebită?

— Da. Acum cîțiva ani am fost invitată la Universitatea din Sidney (Australia) pentru o „întrecere" cu un nou model de computer, în fața a numeroși oameni de știință. Aparatul electronic a fost mai rapid decît mine cu cîteva secunde, dar apoi am avut o mare satisfacție să constat că rezultatul meu era corect, în vreme ce al computerului era greșit.

Shakuntala Devi în timpul unei demonstrații

MESAJUL... PLUTITOR

Tînăra studentă engleză Linda Hampson se afla împreună cu un grup de colegi într-o croazieră pe Marea Mediterană. Într-o zi, a scris o scrisoare în care ruga pe eventualul găsitor să intre în corespondență cu ea, a băgat-o într-o sticlă bine izolată și a aruncat-o în mare.

După ce a revenit în țară și aproape că uitase de gestul ei, ea a primit o scrisoare de la un tînăr student italian din Napoli, Franco Brogi. Acesta îi scria că unchiul său a pescuit sticla și găsind o scrisoare a prezentat-o nepotului său, care cunoaște limba engleză.

Prima scrisoare a fost urmată de o bogată corespondență din ambele părți. Apoi Linda a sosit la Napoli, unde l-a cunoscut personal pe asiduul său corespondent. Tinerii s-au plăcut și în scurt timp logodita lor poveste s-a terminat prin căsătorie.

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (13)

CIMENTUL

de Al. CORNESCU

Dacă trepidația portului Haiphong a intrat într-un ritm cumva normal, nu același lucru se poate spune despre zona industrială, aproape complet distrusă

Vizitez Fabrica de ciment, unde o parte din liniile de fabricație sînt de proveniență românească. Mai bine zis, mă informează directorul fabricii Ha Van Ban, în afara instalațiilor existente la fondare în 1889 și a primelor cuptoare rotative instalate în 1925 și respectiv în 1935, tot ce este nou și modern în această fabrică este adus din România după anul 1960. Cu ajutorul acestor instalații, producția ajunsese să se dubleze. Apoi au venit bombardamentele — 50 de raiduri, cu un total de peste o mie de bombe de diferite calibre, ajungînd pînă la o tonă și jumătate — și rezultatul aveam să-l constat cu propriii mei ochi. O bună parte a fabricii s-a transformat într-o uriașă grămadă de moloz, turnurile înalte zac prăbușite, halele de preparare, la fel, întregul lanț productiv este grav avariat. Și totuși se lucrează ; se realizează, e adevărat, abia jumătate din producția anului 1965, dar se lucrează cu îndîrjire și pentru producerea cimentului, și pentru curățirea terenului de dărîmături, și la repararea unor instalații. De altfel, tocmai plecaseră trei specialiști români veniți să cerceteze avariile, în vederea refacerii instalațiilor lovite de bombe. De asemenea, peste o sută de muncitori și tehnicieni ai fabricii au fost la specializare în țara noastră.

Și tot din România s-au reîntors recent cinci tineri ingineri după anii de studiu petrecuți în țara noastră. Fac cunoștință cu unul dintre ei — Nguyen Van Hanh, care a terminat în 1971 Chimia industrială la Politehnica bucureșteană. Vorbește o românească aproape corectă și-mi povestește cu emoție de anii petrecuți la căminul de la Grozăvești, de colegi și prieteni, de practica pe care a făcut-o la fabricile de ciment de la Bicaz și Turda, la fabrica de ceramică din Sighișoara și la cea de sticlă din București. Desigur, locurile despre care-mi vorbește îmi sînt perfect cunoscute, dar sînt emoționat cînd le ascult aci, în apropierea Pacificului, descrise de acest tînăr viol și inteligent, cu toată românească lui, puțin stîlcită.

Așa cum am mai constatat pe parcursul drumurilor străbătute în Vietnam, numărul tinerilor specialiști care au studiat în România este destul de mare. Ce se întreprinde ca aceștia să nu uite limba țării în care au învățat și și-au petrecut o parte a tinereții ? Din convorbirile cu unul sau cu altul, din întrebările pe care le-am pus și din răspunsurile pe care le-am primit, am impresia că prea puțin.

Fabrica de ciment constituie o unitate în care activitatea, totuși, continuă. În preajma ei, însă, numeroase întreprinderi industriale și cartiere întregi de locuințe sînt complet distruse. Ca să înțelegem ce înseamnă aceasta pentru economie, trebuie să ne gîndim că în zona Haiphongului se concentrează o foarte mare parte a industriei țării.

Și mai trebuie să știm că Fabrica de ciment este unica în felul ei în R.D. Vietnam. Fără funcționarea ei cu toată capacitatea, greu se poate vorbi de refacerea celorlalte obiective industriale și a locuințelor. Iată de ce, cu toate că fiecare linie de fabricație, dintre cele care au rămas în picioare, are cel puțin o avarie importantă, cimentul iese totuși pe poarta fabricii. Puțin, insuficient, dar la drumul spre șantierele care s-au deschis. Se dă cîte ceva și locuitorilor — ni se spune —, 10 kg pentru repararea unei case. Orice zidar de profesie va ride ; totuși aceasta este realitatea. De aceea, oamenii se mulțumesc, deocamdată —, să folosească cimentul numai acolo unde este strict necesar pentru a împiedica improvizata construcție să se prăbușească. Încolo, lut, bambus, paie de orez și, din cînd în cînd, cîte un zid din resturi de cărămizi.

Acum, Haiphongul, cu cei 320 000 de locuitori, revine, încetul cu încetul, la ritmul său dinainte. Dar pînă va fi repusă pe picioare întreaga viață, economică, va mai dura încă mult. Va mai dura încă mult pînă va fi atins acel nivel al anului 1965, pe care localnicii îl consideră cel mai prosper an al orașului. Deocamdată, acesta este primul mare obiectiv. Apoi se va vedea.

Haiphongul își răsfață oaspeții veniți din depărtare, invitîndu-i să treacă pe la Do Son, localitate aflată la vreo 30 de km. Am petrecut, astfel, alături de alți invitați de diferite naționalități, cîteva ceasuri în această stațiune de pe malul oceanului, cu vile cochete presărate de-a lungul unei șosele în serpentină care urcă pînă sus pe muntele Thap, unde se află vestita grotă a lui Budha și o mică pagodă, așezată chiar pe piscul muntelui, care datează din secolul al XI-lea. Împrejurimile abundă, de altfel, în vestigii ale arhitecturii antice de o mare atractivitate, care fac din Do Son o prezumtivă localitate de mare interes turistic.

Aci, Pacificul nu se mai ascunde după stînci ca la Halong, ci se dezvăluie privirii în toată imensitatea sa : pînă la orizont, apele, care stau parcă în nemișcare, își schimbă mereu doar culoarea, după cum lumineză soarele, după norii răzleți care plutesc pe cer, după cum ne aflăm în zori sau pe înserate. Soarele, extrem de puternic, te obligă la prudență, dacă vrei să te scalzi în ocean : tentația e însă prea mare și te lași repede învăluit de apa foarte caldă, densă și sărată a Pacificului. Rezultatele se fac însă repede simțite : două ore sînt suficiente ca să arăți ca după cîteva zile de stat la soare pe orice altă plajă a lumii.

Timpul trece repede și seara pornim din nou spre Hanoi. Drumul ne poartă prin sate și, ducă întunericul nopții ne ascunde privelștea pe care am avut-o la venire, o altă imagine îi ia locul. Aceea a miilor de lămpițe care luminează căsuțele oamenilor și care îngăduie privirii să rețină înfățișarea locuințelor sumare, în care fiecare colțișor devine culcuș prin așezarea unei rogojini din paie de orez. Practic, cele mai multe din aceste case nu sînt altceva decît niște șoproane scunde, potrivite cu înălțimea localnicilor, dar nu știu cum s-ar descurca un european de statură medie dacă ar trebui să intre și să doarmă sub un asemenea adăpost.

Am alăturat în minte satisfacția pe care am avut-o cu cîteva ore înainte pe plaja de la Do Son cu imaginea satelor pe care le străbatem și am avut un sentiment de jenă. Mi-am amintit că pe plajă și în vile nu văzusem nici un vietnamez, în afara personalului de serviciu ; nici măcar însoțitorii și translatorii noștri nu erau acolo ! Se eclipsaseră pur și simplu, pentru cîteva ore. Ne lăsaseră singuri cu mica noastră bucurie, la care ei nu-și puteau încă permite să ia parte.

Hanoiul ne-a primit cu una din obișnuitele furtuni musonice — ploaie fierbinte în averse, fulgere uriașe brăzdînd cerul și o căldură umedă care ne face să respirăm anevoie. Asemenea furtuni — ni se spune — își fac mendrele, de cîtva timp, pe aici, în fiecare noapte. Apoi, furtuna se oprește brusc și, ascunși în frunzișul arborilor, zeci de mii, poate sute de mii de greieri își încep concertul care va constitui, pînă în zori, fondul sonor al întregului oraș.

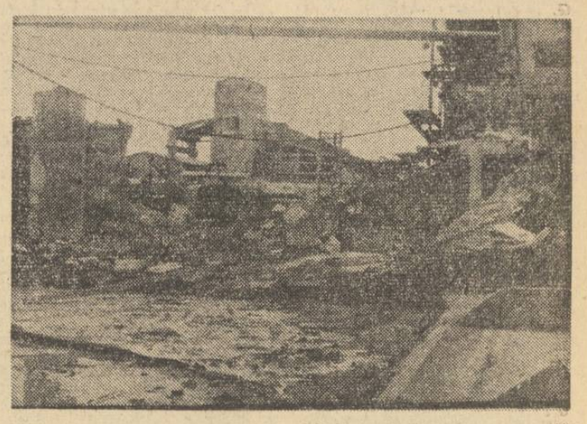

...O bună parte a fabricii s-a transformat într-o uriașă grămadă de moloz !

MONT BLANC NU IARTĂ

DUPĂ 17 ANI DE LA DISPARIȚIE ESTE GĂSIT UN TÎNĂR ALPINIST

Acțiunea se petrece în masivul Mont Blanc, într-un loc extrem de primejdios, care poartă numele de „Marea de Gheață". Este un ghețar pe unde puțini alpiniști se aventurează.

Recent, într-o zi geroasă, dar însorită, un alpinist pornise singur, hotărît să cucerească periculoasele înălțimi. Se afla acum pe peretele de nord-vest al „Arcului Uriașului". La un moment dat, obosit de efortul cățărării, a vrut să facă un mic popas. S-a oprit și și-a scos rucsacul. Privirea i-a fost atrasă de ceva cu totul deosebit. Deasupra unei crăpături de munte zburau păsări de pradă. Roiau necontenit și se strecurau în adîncuri. Tînărul a căutat să le alunge, și, apoi s-a strecurat spre deschiderea prăpastiei. În gol, a zărit corpul unui om. Erau, de fapt, resturile unui alpinist belgian, dispărut fără urmă acum 17 ani: Raymond Cleroix, pe atunci în vîrstă de 22 de ani. Plecase la 2 august 1956 în tovărășia a doi prieteni. Reușiseră ascensiunea „Arcului Uriașului". La coborîre, însă, s-a petrecut drama. Vrînd să scurteze drumul, cei doi prieteni au pornit pe o potecă laterală, și, s-au prăbușit în prăpastie. Rămas singur — și observînd că furtuna se apropie — Raymond a căutat să-și asigure echilibrul bătînd un piton în stîncă. Nu a putut însă supraviețui groaznicei furtuni dezlănțuite. Cînd, după cîteva zile, echipa de salvare l-a descoperit, tînărul pierise de epuizare. Pentru a-l recupera, aceștia au ajuns pe stînca unde se refugiase de furtună. Nu au putut prinde trupul nefericitului alpinist, care a dispărut, înghițit într-o crăpătură din ghețar.

Alertate, organele de poliție, în decembrie 1973, de către cel care făcuse strania descoperire, s-a făcut apel la un specialist al serviciului de identificare judiciară. Acesta, chemat să ia amprentele, nu și-a putut îndeplini misiunea. Existau însă elemente care au putut permite identificarea : îmbrăcămintea. Acum 17 ani, tînărul purta un pulover alb cu picățele negre, pantaloni de catifea brună prinși cu o centură de piele, o cămașă în pătrățele albastre, o haină de vînt cu glugă, și — lucru ciudat pe acea vreme — încălțăminte de munte căptușită în interior cu un soi de dublură de pîslă. Deși, intemperiile distruseseră o bună parte din echipament, anii mai lăsaseră destul de vizibile bucăți din fiecare piesă.

★

Identificarea a fost neîndoielnică. Muntele îl predase familiei — după 17 ani de la dispariție...

SPIRALE

MIORITIADA

de Eugen BARBU

Sub acest titlu bizar publică, mi se pare a doua oară, un interesant poet, găzduit de Editura „Cartea Românească" (rău fac redactorii de carte că nu amintesc pe copertă : de acelaşi autor...). o culegere de poeme villoneşti, încă incongruente, încă de o mare lipsă de stabilitate în ce priveşte construcţia, încă de un baroc născut mai mult din lipsa de intenţie a autorului, rimind aluziv şi arbitrar, încă supus rigorilor rimei care-i joacă adesea feste şi încarcă poezia de rele invenţii.

Ion Nicolescu este victima unei vieţi cam boeme, presărate cu acte nestăpînite, un fel de George Tudor, poate mai violent interior, cultivind crepusculul social şi masa de taverna unde sub lumina sinistră a serii, îşi închipuie el, că sosesc marile idei şi muzele dau tircoale poeţilor încărcaţi cu elixir de Drăgăsani. Dar nu vreau să insist prea mult pe aceste detalii de existenţă pentru că într-adevăr, în ce priveşte poezia, ele, aceste detalii, chiar că nu intră în socoteală.

Aşadar, în ce categorie l-am introduce pe Ion Nicolescu? El se sbate între un bacovianism organic, tinind de o nemulţumire durabilă, între versul de sorginte populară pe care-l copiază uneori rafinat şi de un suprarealism ciudat, bont, aş zice, dar cu efecte notabile, cum vom vedea mai la vale. Iată un fragment din prima poezie: *„tristeţea e ultimul nostru erou / în ea înnopteză un sfînt vinovat / pe care corăbii pustii îl străbat / la capătul celui mai strîmt continent / un domn stă de vorbă cu marea absent"*. După această solemnă pornire într-o lungă călătorie (vezi şi sugestia titlului), poetul se autopovesteşte într-un serial de stiluri ce lipseşte de unitate volumul, dar nu e mai puţin fascinant. Cred că la sfîrşitul lecturii nu am reuşit să găsesc mai mult de două sau trei poeme care pot fi citate în întregime, dar asta nu înseamnă că insule veritabile de poezie nu există în „Mioritiada". Iată ceva din Cintul II: *„auzi cum sapă dorul la temelia lumii / şi cum se rupe carnea pe noi de-atîta dor / cum nu se-atinge nimeni de strigătele lumii / şi-abia cînd se usucă şi pasărea în zbor"*, unde totul e remarcabil, mai puţin al treilea vers, citat de noi. O nerăbdare ciudată, o grabă şi o improvizaţie îl strivesc pe poet care între fuzeele sale lirice scoate mari artificii: *„fără să vrei te înclini / cu inima plină de crini"* sau *„ne întristăm că-i albă Niagara / şi prididim s-o astupăm cu flori"* sau *„s-avem rău de flori"* sau : *„ci numai o foame arară / de-a ţine pe umerii blînzi / frumoasa şi strania ţară / cu ochii văzînd prin oglinzi"*, toate de o infinită delicateţe, trădind un poet fin, bintuit de o energie brutală care anulează moliciunea gestului tandru. căzînd în violenţe verbale, fără acoperire. Cintul IX pare ceva mai unitar: *„mai mori şi tu dacă eu mor / mai stringe marmură sub tine / nu fierbe sînge de actor / în eprubete bizantine / şi-a ta e ţara şi cuvîntul / tot neamul meu e-n cimitir / pe toţi i-a cumpărat pămîntul / la tîrgul negru din Izmir / n-am timp să pun o luminare / la crucea lor de lemn amar / pe care-o rupe vîntu-mi pare / că eu sînt vîntul şi tresar / mai mori şi tu cînd bate vîntul / sau măcar taci în preajma mea e-atît de-năpător pămîntul / dar semne am că nu mă vrea / mă caută un cal prin lume / copitele i s-or fi smult / dac-aţi prins voi un cal în spume / să nu mi-l călăriţi prea mult / de-aş fi mai mort decît mai viu / îmi voi da sufletul călare / aşa cum asfinţind tîrziu / prin mine neamul meu răsare"*. Fără pezevenghierlucrurile finale (mai puţin ultimul vers) poemul ar fi rămas remarcabil. În Cintul XV, iată primele ecouri bacoviene la un mod mai trăsnit: *„asist la mine curge sînge / puţină luminare aş bea / l-aud pe dumnezeu cum plînge / dezamăgit în calea mea"*. Undeva apar nişte *ochi nepămînteşti* (ceea ce e frumos găsit), iată şi un cintec haiducesc destul de ciudat, dar cu fosforescenţe lirice de calitate: *„albastru lac un lac de lemn e / a putrezit în el o barcă / n-o fi inimă aceea / un dangăt nobil de copite... haiducul intră în bodegă / ascult-un cal de tranzistor / dar din podea c-un gest de ledă / visul îl calcă pe picior / sînt ultimul inadaptabil / cine mă poate osîndi / cine-i atît de caritabil / să-mi smulgă sufletu-ntr-o zi / intraţi în pielea mea oraşe / voi obosite dormitoare / vă ţine somnul sub cravaşe / pe mine luna-n piept mă doare / mă cheamă nimeni fără milă / şi nicăieri mereu m-aş duce / să mîngîi candida argilă / cutreerată de năluce"*. Într-o lungă magmă uniformă există semnale frumoase: *„ca luna e soarele un astru formal"* sau: *„deşarte molii ceara lagunelor o scurmă* (vers mallarméan) *„cînd morţii mei vacanţa-şi fac în mausolee"* sau acest catren extraordinar din Cintul al XXIV-lea: *„şi voi veni aevea ca plînea să se taie / pe masa ta suavă din grava ta odaie / în care se încape tot cerul de cenuşă / mereu eu îţi voi bate cu singele la uşă"*. Nu sensibilitatea îi lipseşte lui Ion Nicolescu, nu talentul, pentru că-l prefer prea corecţilor rimatori, gata să ne comunice mersul trenurilor în poeme calpe sau starea vremii în sonete, dar parcă e păcat să nu ducă nici o poezie pînă la capăt la aceeaşi temperatură. Să mai notăm nişte aşchii din şarjele sale încandescente, lepădate lîngă cuptoarele mari: *„şi-aş asculta cu fruntea cum stelele răsar / la marginile lumii albi trandafiri din mîna / unui drumeţ hieratic cu portul solitar"*, unde primul vers parcă vine din Blaga, iar al treilea din Minulescu, ceea ce îmi dă crampe! Excepţional este şi finalul Cintului XXX: *„undeva se sfîrşeşte povestea / nu se poate muri pe cuvînt / trebuie să îmi caut unghia / locul meu pe pămînt"*. În următorul poem găsim iar ecouri bacoviene : *„puşculiţa mea de zile se goleşte fără greş / şi se pare că-mi voi face în final cadou un leş"*. Foarte frumos este al XXXII-lea Cînt: *„alcool absurd de cantilenă / suavul cerbere va bea / cabriolete fumegînde / în uniformă de cafea / la defilarea tristei spade / un clopot magic colorat / ecou viorii pasagere / orgoliul verii s-a visat / de-atîtea ori prind sarcofage / robe serafice de dinţi / erai naiv ca o gondolă / pe buza ochilor arginţi / acum te duci cocor albastru / albastra lume te săgeată / frumos pe frunze de siliciu / doarme o lebădă fregată / doarme un ochi de becaţină / pe geana sufletului fals / în praful vesel al tăcerii / acordă lina timpul vals / o clipă cît mai eşti puternic / trandafiriu şi pitoresc / adormi şi tu într-o oglindă / de spadasin să adumbresc / ne vor privi cochilii mute / vagabondînd un ros penaj / dar cine poate să ne smulgă / acest al morţii tatuaj"*. Ici şi colo se ivesc accentele villoneşti despre care vorbeam la început: *„am fost în Piaţa Amzei după grîu / ca să-mi prepar eu însumi o colivă"* sau *„cînd o tîngire a dimineţii / scuipă pe cer un soare de fiere"*. În alt loc *„o biserică stă în genunchi în singele meu"* sau *apare după fiecare floare pe care o crezi o mască cite un asasin picant*. Un sentiment de acută anxietate naşte astfel de versuri: *„fiindcă nu pot să stau pe marginea rănilor / beau din corabia ploii"* sau *„soarele, rana cea mare a lumii"*, iată şi un distih ce nu poate fi trecut cu vederea: *„ai vrea să tresari să te scoli în picioare / cînd trece poetul ca o sărutare"* sau finalul poeziei din care a fost citat şi exemplul de mai sus: *„şi-n ochiul poeţilor lumii himeric / treptat se va face pe veci întuneric"*. Mai către finalul volumului *prin cer trec geamgii* ca în Ionescu, sau *ninge cu lame* ca într-un Bacovia parodiat. În alt loc poetul doreşte *să bea din trandafirii / de singe al sfîntului amurg"*, ca în Novalis. O poemă excepţională putea fi aceea care cinta Curtea Veche, din păcate ratată şi încărcată cu versuri nesemnificative, deşi iată cîteva fragmente remarcabile: *„se repară Curtea Veche / cu trufaşele ei grote / şi ne-or bate la ureche / clinchete fanariote / ...întinzi mîna nu e nimeni / dincolo de-un trandafir... dar Constantin, dar Brîncoveanul / zace-n Bosfor fosforizat / şi capul lui umblă ca banul / după un trup decapitat"* sau: *„să nu te faci stăpîn pe mine / e plin de mine cimitirul / şi nevăzut de sub ruine / mă-mbolnăveşte trandafirul"* sau: *„visez plîngînd că pot să-mi scol / capul căzut pe eşafod"*. Elegia finală poate fi citată şi ea parţial: *„mă cunoaşteţi lume / ăla-s care scrie / ăla ce-ndulceşte / lemnul de sicrie / ăla ca deşertul / şi ca arabescu / suflet de cămilă / ionnicolescu / fac negoţ cu moartea / ochii mei sunt hoţii / care fură fluturi / din neantul nopţii / ăla spînzuratul / teatrul de paiaţe / de-un simbol de paie / gata să se-agaţe / ăla cu iluzii / trist antropofag / sunt sătul de oameni / şi mă cam retrag / mi-am trăit mumia / şi cred că-i firesc / cu o crizantemă / să vă mulţumesc..."*

Iată de ce zic eu că proverbul cu brînza bună în burduf de ciine, nu este o născocire rea.

Scenă din timpul turnării filmului „Voiajul". Regizorul Vittorio de Sica discută cu principalii interpreţi ai filmului, care se turnează în prezent în studiourile italiene : Sofia Loren şi Richard Burton. Este vorba de ecranizarea unei nuvele scrise de Luigi Pirandello.

ACTORII SE MĂRTURISESC

Ion Manta:

„Teatrul este o iubire"

— Încep cu o întrebare pe care sînt sînt sigur că nu de puţine ori v-aţi pus-o şi dv : Ce i-a dat teatrului actorul Ion Manta?

— E adevărat. Şi de fiecare dată mi-am răspuns aproape la fel: I-am dăruit teatrului suflet. Foarte mult suflet. Nu mi-a plăcut atunci cînd am simţit că unii, în loc de suflet, strecoară venin. De-a lungul vieţii mele am asistat şi la situaţii cînd dorinţa pentru roluri mari transforma, pentru cîteva clipe, teatrul într-un loc unde se desfăşura o cursă în care (a fost şi aşa) cel mai bun era „descalificat" de un „arbitru" neobiectiv. Asta mă paraliza.

— E semn că vanitatea venea să-şi ceară drepturile ei „legitime".

— Da. Dar este şi momentul cînd abdicăm de la ceea ce era esenţial: dorinţa sinceră de a face ceva, nu pentru noi, actorii, ci, în primul rînd, pentru teatru. Eu cred că evoluţia unui teatru naţional depinde de contribuţia nu a cîtorva mari nume, ci de talentul şi generozitatea cu care toţi actorii slujesc scena. De aceea, egoismul devine un mare rău.

— Nu credeţi că şi în dragoste este la fel? Adică nu cumva amîndoi trebuie să vină cu multă generozitate, unul spre celălalt?

— Bine înţeles. Pentru că în definitiv şi teatrul este tot o iubire. Şi iubirii, de orice fel, trebuie să-i dai, nu să-i iei.

— Cu cine aţi făcut primii paşi în teatru?

— Cu trupa Bulandra, unde am învăţat cîteva lucruri esenţiale: respectul pentru meserie şi pentru spectatori, seriozitatea şi ce înseamnă dăruirea de sine. Atunci am învăţat faptul că în ziua repetiţiei (ca să nu mai vorbesc de ziua spectacolului) telefonul nu trebuie să existe pentru nici un actor. Actorul trebuie să fie prezent, indiferent de motivele pentru care ar putea întîrzia. În definitiv, el vine la o întîlnire cu marea lui iubire: scena.

— Şi dacă într-o zi începe să simtă scena ca pe o obligaţie?

— Renunţă la ea. Sau ar trebui să renunţe la ea. Altfel, începe să-şi mintă marea iubire.

— Iertaţi-mă, dumneavoastră de ce continuaţi să faceţi teatru?

— L-am iubit şi îl iubesc. Iată şi o dovadă mai recentă: la foarte scurt timp după ce am ieşit la pensie, am revenit. Dacă pot să spun aşa, teatrul a fost pentru mine primul loc în viaţă.

— Ce-aţi făcut înainte de a vă urca pe scenă? ...Văd că zîmbiţi.

— Da. M-aţi făcut să-mi aduc aminte de avocatul Liviu Opriş, care mi-a zis într-o zi (după ce mă văzuse în nişte spectacole pe care le dădeam „acasă"): mă Jane, e păcat să-ţi treci viaţa aici, între hîrţoage. Du-te şi fă-te actor. Şi, într-un moment de

ION MANTA

curaj, am lăsat Brăila, cu satul Bordei Verde, unde m-am născut şi am fugit la Bucureşti. Am trecut examenul şi am devenit student bursier.

— Mai departe.

— După ce am terminat anul întîi, Corneliu Moldovan, directorul Teatrului Naţional, m-a prezentat maestrului Nottara. Eram copleşit. Şi Nottara mi-a spus să joc rolul lui Fintesteanu din „Viforul" lui Delavrancea. N-aveam de spus decît atît: „În numele măriei tale, al boierilor şi al Moldovei, Măria ta". Era o singură replică, dar eu amuţisem. Suflerul a simţit şi a urlat la mine: Manta, eşti nebun! Şi s-a întîmplat „minunea": mi-am revenit.

— Aţi mai făcut şi altceva în viaţă?

— Am fost marinar. Cînd mă pregăteam să devin actor, n-aveam pe nimeni. Iar eu, nu de puţine ori, mîncam un singur colţ de pîine, să mai ajut şi cu din bursă ce mai rămăsese din familie.

— Vă rog să vă amintiţi cîteva momente frumoase din teatru sau din viaţa în afara teatrului.

— Mai întîi despre un om: Titi Ursescu. Un talent cu totul ieşit din comun. Om născut pentru teatru. L-am convins să vină să-l vadă Constantin Tănase. L-a văzut, l-a ascultat, dar nici o rugăminte a lui Tănase nu l-a înduplecat pe Ursescu să vină la Bucureşti.

— De ce a refuzat?

— Argumentul lui mă emoţionează şi astăzi : „Domnule Tănase, mama mea e bătrînă şi nu pot să o las singură".

— Iubea teatrul?

— Enorm.

— Asta înseamnă că a ales, dintre două iubiri, pe cea mai mare.

— Întotdeauna a fost, mai înainte de orice, un om. Pentru el, sacrificiul de sine nu era o simplă noţiune.

— V-a fost prieten?

— Îmi este şi astăzi.

— Mai adăugaţi vreun nume, apropo de prieten?

— Jules Cazaban, Ciobotăraşu...

— ...„Tache, Ianche şi Kadîr".

— Da. Cu spectacolul ăsta am inaugurat sala Filimon Sîrbu. de la Grădina Icoanei. Apoi a urmat „Moartea unui comis voiajor". Pe Kadîr l-am iubit cel mai mult. L-am jucat de 800 de ori. A fost şi prima piesă transmisă de televiziunea noastră. După primul spectacol, am primit titlul de artist emerit.

— Alte momente frumoase.

— N-am avut numai momente frumoase. Am şi plins.

— Oamenii, şi în special femeile, afirmă că un bărbat nu trebuie să plîngă. Sînteţi de această părere?

— Ce-i aia: nu trebuie? Bărbatul este şi el om. Poate plînge şi de tristeţe şi de bucurie.

— Cît veţi mai juca teatru?

— Cîte zile o să am. Şi asta nu ştiu.

— Ce vă mai doriţi, de acum încolo?

— Dumneavoastră ce vă doriţi?

— Eu „îmi doresc" ca oamenii să fie... oameni.

— Semnez.

Vasile POPESCU

Sebastian Papaiani, în rolul lui Ionuţ Jder

La Casa de filme 5 se realizează

Gh. Cozorici, în rolul lui Ştefan cel Mare

„FRAŢII JDERI" ŞI „ŞTEFAN CEL MARE"

Printre filmele în curs de realizare la Casa de filme 5, ce ne-a dat în acest an: „Aventurile lui Babuşcă", „Ultimul cartuş" „Dragostea începe vineri", „Despre o anume fericire" şi „Viforniţa", deci cinci filme cu teme contemporane, se află în lucru: „Fraţii Jderi" deci pelicula istorică şi totodată ecranizare. L-am solicitat pe directorul Casei, **DUMITRU FERNOAGĂ**, să ne prezinte această dificilă antrepriză. Aveţi cuvîntul !

— Filmul lui Mircea Drăgan a pornit la drum cu un scenariu realizat de doi dintre cei mai fideli colaboratori ai marelui Sadoveanu. Este vorba de Constantin Mitru şi Profira Sadoveanu.

— Iniţial nu era vorba de o singură serie ?

— Nu, este vorba şi acum de un singur film mai lung, care, conform standardului, este împărţit în două părţi. În transpunerea cinematografică s-a păstrat caracterul de legendă al operei literare scoţîndu-se în relief mesajul patriotic, pe care îl găsim în creaţia sadoveniană.

— Va fi o peliculă de mare spectacol ?

— Nu, pentru că nu s-a accentuat pe aceasta în deosebi, ci am rămas fideli operei literare care are suficiente momente de spectacol. La păstrarea atmosferei a contribuit şi faptul că s-a filmat pe locurile descrise de scriitor şi sperăm că acest lucru va fi remarcat cu plăcere de spectatori. Tot o speranţă a noastră este faptul că, prin comparaţie cu filmul „Neamul Şoimăreştilor", credem că acesta va reprezenta un salt calitativ în reconstituirea universului sadovenian.

— Faptul că mai toţi spectatorii au nişte imagini subiective despre personaje bănuiesc că v-a ridicat dificultăţi în distribuirea actorilor ?

— Nu a fost uşor pentru că au fost 150 de roluri principale şi secundare şi peste 100 de roluri episodice, dar exigenţa lui Mircea Drăgan a asigurat o distribuţie inspirată: în primul rînd, rolul principal Ionuţ Jder i s-a încredinţat lui Sebastian Papaiani. În rolurile Jderilor apar: Geo Barton (Manole Păr Negru), Iurie Darie (Pircălabul Simion), Emanoil Petruţ (Nicoară), George Motoi (Damian Păr Negru), Florin Piersic (vistiernicul Cristea), apoi Gh. Dinică (sultanul Mohamed al II-lea) şi Ana Szeles (Maruşca).

— Dar cine va fi Ştefan cel Mare ?

— Gheorghe Cozorici care va interpreta acelaşi rol în continuarea epopeii naţionale „Bătălia de la Vaslui" avînd în centrul acţiunii figura lui Ştefan.

— După cîte ştiu de-a lungul anilor au existat nenumărate scenarii ce au vrut să refacă figura lui Ştefan cel Mare. Unul aparţine lui Camil Petrescu.

— Nu sînt numeroase; noi am comandat şi obţinut un scenariu de la Constantin Mitru, Valeria Sadoveanu şi Mircea Drăgan pe care-l vom realiza în cursul anului 1974 astfel că la aniversarea bătăliei de la Vaslui să fie pe ecrane.

— Această a doua peliculă mi se pare un act mai temerar decît o ecranizare, fie ea şi după Sadoveanu, dată fiind importanţa personalităţii istorice şi faptul că s-a ieşit din literatură şi s-a pătruns în realitatea exact trăită. Scenariul vă oferă materialul necesar ?

— Scenariul, pornind de la datele istoriei şi de la prelucrarea lor de către Mihail Sadoveanu în „Viaţa lui Ştefan cel Mare" şi „Oamenii Măriei-Sale", a realizat o operă de sine stătătoare care este capabilă să se înscrie în epopeea cinematografică naţională, iar verificarea actorului Gheorghe Cozorici în primul film ne asigură că figura eroului principal va avea forţa de impresionare cerută de un film inspirat din exacta realitate istorică. În orice caz, mesajul va fi contemporan.

Florica ICHIM

COPILĂRIE

de Constanţa BUZEA

Copilărie, primăvară şi vară, şi toamnă,
Şi mai ales iarnă, copilărie,
La un loc toate, şi toate distinse mărginite,
Luna trage umbre de bărci pescăreşti,
Păsări şi peşti de frunze şi de zăpadă repetă poveşti.
Copilărie, Gulliver alb, copilărie.
Vine iarna, şi trasă de altă putere, înaintezi, copilărie,
Pe umeri simt iar aripa ta înălţîndu-mă,
Din laptele cald al păscutelor albe cirezi,
Spre cerul deschis, cu stoluri sfioase plecînd.
Ca peste cataarge, copilărie, eşti zborul gîndit şi prădat,
Copilărie, şi ninge, şi faptele pămîntului dorm
În două culori, copilărie.
O carte mare şi albă presează copacii subţiri
Între filele ei, şi pune argint de polei, copilărie.
Vîntul uscat viscolesţe părul sălbăticiunii pierdute în alb.
Vine ziuă de moină, vine, copilărie,
Cînd nu te gîndeşti decît la zăpadă, moale, fierbinte zăpadă,
Fierbinte, de lacrima ei în sine ascunsă, copilărie,
Şi oameni curaţi, frigurosi, imblînziţi, veseli,
Oameni odată pe an, născuţi mari şi bătrîni,
Oameni statornici şi de zăpadă, şi aşa mai departe, copilărie,
Pînă la dispariţie, pînă la primăvară, pînă la uitarea şi pînă
La amintirea de sine, cu lume cu tot,
Ca o altă planetă, ninsă, veselă şi rece, copilărie.

Clepsidra

Ce este vîntul?

de Constantin VIŞAN

L-am cunoscut astăvară, pe plajă. Nu mai mă interesa Marea. Toţi cei din jur dispăruseră parcă. Îl priveam numai pe el. Un copil aproape obişnuit ca înfăţişare. Poate doar ochii aveau o înţelepciune cam nefirească. Şi glasul. Un glas sfîşietor de reflexiv. Întrebările se năpusteau asupra lui, care mai de care mai neaşteptată, mai plină de capcane, doar-doar or descoperi că lipseşte ceva în sertăraşele fabuloase ale memoriei sale. Dar după o clipă de încordare, aproape dureroasă, extraordinarul mecanism se declanşa, oferind răspunsuri de o precizie şi mai cu seamă de o maturitate nemaiîntîlnite. Ştia totul. Istorie şi geografie, literatură română şi străină, fotbal şi astronautică, muzică şi tipuri de automobile, actualitate politică internă şi internaţională, războaiele lui Ştefan cel Mare, versuri din Eminescu şi Baudelaire, anii domniilor lui Vasile Lupu şi Matei Basarab, capitalele celor mai tinere state independente apărute pe harta lumii, amănunte din biografia lui Balzac sau Nicolae Iorga, datele zborurilor cosmice, capodoperele celebre aflate la Luvru ori la Tretiakov, aşezarea statuilor din rotonda scriitorilor din Cişmigiu, definiţii improvizate despre o seamă de obiecte şi fenomene, despre cele mai diverse noţiuni. Nimic nu-l punea în dificultate. Fără a fi de vîrstă şcolară măcar, de unde acumulase aceste cunoştinţe neobişnuite băiatul care mă făcuse să neglijez existenţa Mării ? A învăţat să citească singur, după un sistem propriu. Şi de-atunci devoră cărţile, dicţionarele, enciclopediile. Şi reţine tot ce citeşte. Nu mecanic. Dacă ar fi fost vorba doar de atît, cazul nu m-ar fi reţinut. Era însă în puiul de om ivit pe nisipul de la Venus o sensibilitate de o factură tulburătoare. Dacă v-aş putea sugera cum spunea „Pe lîngă plopii fără soţ" ori „Singurătate" ! Dacă l-aţi fi văzut şi ascultat privind cu ochii fascinanţi lumina zilei de vară şi răspunzînd cu această definiţie la o întrebare aparent banală !...

— Ce este Vîntul ?

— Vîntul — spunea băiatul — este aerul care se scutură !

Mi s-a părut în clipa aceea că pe plaja de la Venus trece Nicolae Labiş.

Laurence Olivier şi Michael Caine sînt parteneri şi unici interpreţi ai filmului „Urma" realizat în studiourile britanice de regizorul Joseph Mankiewicz.

MICA ENCICLOPEDIE

OSPĂŢUL CĂRTURARILOR

de L. SĂRĂŢEANU

Anul editorial 1973 a oferit cărturarilor două lucrări de ospăţ. Editura „Dacia" din Cluj a retipărit cele „200 de reţete cercate de bucate, prăjituri şi alte trebi gospodăreşti", întocmite de Mihail Kogălniceanu şi Costache Negruzzi şi apărute pentru prima dată la Iaşi în 1841. „Editura pentru Turism" a reunit, sub titlul „Gastronomice", cronicile lui Al. O. Teodoreanu apărute — cele mai multe — în acest „Magazin", între 1957 şi 1959, sau în alte publicaţii mai vechi.

Sînt două acte de cultură, semnificative pe mai multe planuri. Unul este referitor la ceea ce bătrînul nostru profesor-savant Demostene Russo numea „Critica textelor şi tehnica ediţiilor". Pe... „teme de bucătărie" belşug de erudiţie, scrupulozitate în reproducerea originalului, ample şi folositoare note explicative, rafinament şi fantezie grafică. Masa e bogată. Titus Moraru, criticul, care a făcut să apară şi „Inter-Pocula", valoroasă culegere „bachică" din opera lui Păstorel, ne oferă... „pe tavă" venerabila carte a lui Kogălniceanu şi Negruzzi (prima culegere românească de reţete, sistematic orînduită) într-o prospeţime pe care parfumul voit arhaic al prezentării o pune şi mai agreabil în valoare „pentru folosul şi procopsala tuturor". Prefaţa lucrării, foarte documentată şi totuşi deloc... indigestă, e semnată de Mircea Zaciu, iar, în chip de „Post-faţă" ni se oferă „desertul" unei cronici a ilustrului George Călinescu, apărută în 1946, în săptămînalul „Lumea". La rîndul lor, „Gastronomicele" lui Al. O. Teodoreanu, introduse de un fermecător sonet — „predoslovie" al autorului, au drept editori pe Grigore Damirescu şi Valentin Borda şi beneficiază de o postfaţă de George Muntean.

Dar, alături de calitatea ediţiilor, un alt aspect al celor două apariţii e şi el demn de toată lauda. Nu e vorba numai de două acte de cultură ci şi de două acte de dreptate. Lucrarea lui Kogălniceanu şi Negruzzi, care cunoscuse trei ediţii în veacul trecut, fusese apoi dată uitării. Istoricii literari păreau să se ruşineze de faptul că doi ctitori ai culturii româneşti s-au putut îndeletnici cu împărtăşirea artei de a prepara „supa cu gălusicele de carne" (clasica ciorbă de perişoare), „sos de patlagele roşii", „zalatină" (gelatină) de portocală, zmeură, alămîie etc., sau cu instruirea publicului în meşteşugul „de a limpezi vinul tulburat", „de a scoate din bucate „sarea de prisos", de a „scoate din vin mirosul de poloboc", sau „de a ... ţine vara cîteva săptămîni carnea proaspătă".

La rîndul lor, „Cronicele gastronomice" ale lui Păstorel apucaseră şi ele pe drumul colbuit al ieşirii din memoria publicului. Şi iată-le din nou printre noi, ca şi „cercalele" reţete ale înţeleptilor înaintaşi ai spiritualului autor de „hronice", viguroase, pline de duh, oferind nu numai „sfaturi utile" pe plan culinar, dar şi o bogată informaţie de ordin cultural general. Semnificaţia o formulase cîndva chiar Păstorel care spunea că examenul preferinţelor gastronomice ale unui popor este o bună cale de cunoaştere a gradului lui de dezvoltare : „Mustul ieşit din teascurile dace şi lăsat să fermenteze marchează un început de civilizaţie". Şi tot el spunea că „o bună carte de bucate este o nouă treaptă de marmură în suişul spre civilizare". Ideea a însufleţit şi pe ieşenii veaculuii trecut, de vreme ce culegerea lui Kogălniceanu şi Negruzzi a ieşit de sub teascuri „cu cheltuiala şi îngrijirea unei societăţi de iubitori de înaintarea neamului românesc".

Şi în Franţa, unde apărea, la 1825, vestita „Fiziologie a gustului" a lui Anthelme Brillat-Savarin, o altă lucrare gastronomică, poemul în patru cînturi a lui Berchoux se înscria în rîndul unor preocupări similare. Autorul, după ce trasa rapid istoria bucătăriei în antichitate, se apuca meticulos să expună etapele mesei la contemporani, începînd cu ceea ce am numi astăzi „entrées"-uri şi terminînd cu desertul şi cafeaua.

Dar dincolo de această comună preocupare instructivă, românii au introdus în „reţetarele" lor o undă de jovialitate care se ...asezonează perfect cu tematica şi care exprimă de fapt o adîncă filozofie etică, ce decurge din firea acestui popor. Căci pe pămîntul românesc abundenţa roadelor a inspirat, înţelept, nu cultul abuzului, ci, dimpotrivă, respectul decenţei şi al măsurii : nu preţuirea „mîncăului" sau alcoolicului, preocupat exclusiv de actul brut al îngurgitării, ci preferinţa pentru plăcerile de masă filtrate în ştiinţa dozajului şi în rafinata opţiune pentru calitate. Şi dacă tratarea e plină de vervă şi bogată în digresiuni, aceasta decurge tot din străvechea convingere a oamenilor acestor meleaguri, potrivit căreia delectarea cu bucate nu rezidă în actul fiziologic al nutririi ci, dimpotrivă, în folosirea mesei ca pretext pentru deliciosul act al conversaţiei, care îngăduie şi îmbogăţirea cunoştinţelor şi întîlnirea cu frumosul sub cele mai variate şi — cîte o dată — neaşteptate forme ale sale.

Amintirea lui Chopin la Nohant-ul lui George Sand

Zi de vară... În zori părăsesc Loches-ul, ultimul popas în fermecătoarea zonă a castelelor Loarei şi pornesc spre inima Franţei, pe şoseaua spre Chateauroux, la Chartre. Au rămas departe dealurile, văile, am intrat într-o cîmpie ce prevesteşte toamne încărcate de tristeţe... Mă bucur că mă aşteaptă curînd Nohant-ul lui George Sand. Duc cu mine paginile Leliei lui André Maurois. Spre amiază, pe şosele, cîteva plăci avertizoare : „Aţi intrat în perimetrul George Sand".

Aştept să văd castelul de la Nohant cunoscut din atîtea scrieri ale secolului trecut, dintr-un celebru desen al lui Maurice Sand...

Păşesc pe aleile parcului, amuţit în faţa mormîntului lui George Sand, în faţa băncilor pe care s-au odihnit Balzac, Delacroix, Flaubert, Liszt, Chopin, Turgheniev... Deschid prima pagină a reconstituirii lui Maurois: „Gîndiţi-vă că ea a fost inspiratoarea lui Chopin şi a lui Musset, că Delacroix avea un atelier la ea acasă, că Balzac venea la prietena Sand să-i ceară subiectul uneia din cele mai frumoase cărţi ale lui, *Beatrix* ; că Flaubert îi spunea „scumpe maestre" şi că a plîns cînd a aflat ştirea morţii ei ; că Dostoievski vedea în ea un scriitor apropae unic prin vigoarea spiritului şi a talentului şi veţi înţelege de ce am dorit să studiez o femeie care a fost într-o bună parte a vieţii ei o forţă spirituală"...

Şi peste cîteva minute documentele muzeului, întins în toate camerele celor două etaje ale casei renumite în veac pentru ospitalitatea ei, îmi mărturiseau ce imensă forţă a avut femeia care a atras la Nohant marile spirite ale veacului... Găseşti aici şi camera lui Liszt şi a Mariei d'Agoult, şi tacîmul lui Delacroix şi teatrul de păpuşi cu care Sand îşi distra oaspeţii şi pupitrul scriitoarei... Mă opresc în camera lui Chopin. Privesc îndelung pereţii aceştia care au „ascultat" ani în şir „mărturisirile" compozitorului.

În cele şapte veri petrecute la Nohant, Chopin a zămislit zeci de opusuri. Pentru Chopin „castelul Nohant" a fost un loc ideal de creaţie, un loc ideal în care putea fugi din vacarmul Parisului... În preajma marii sale dragoste, Chopin găsea liniştea, puterea... Aici a sunat pentru prima oară dramatica sonată în si bemol minor, sonată cu acel sublim marş funebru despre care Liszt scria că „naşte sentimentul că este plîns nu un singur erou, dar că a căzut o întreagă generaţie.." Aici au fost încheiate Impromptu-ul în fa diez major, Scherzzoul în mi major, două balade, Barcarola...

Chopin compunea şi Sand asculta în camera alăturată. În aceşti ani Sand nota unele dintre cele mai frumoase gînduri despre Chopin : „Geniul lui Chopin este cel mai adînc şi cel mai plin de sentimente şi liniştit care a existat vreodată. El face să vorbească cu limbajul infinitului un singur instrument. Ştie să rezume în zece linii poeme de o elevaţie imensă, drame de o intensitate fără seamăn.. Chopin simte atît puterea cît şi slăbiciunea sa. Slăbiciunea sa constă în excesul însuşi al acestei puteri, pe care nu o poate stăpîni Muzica sa este plină de nuanţe şi de neprevăzut. Citeodată, rareori, e bizară, misterioasă şi frămîntată. Deşi detestă ceea ce nu e limpede formulat, emoţii excesive îl smulg în afara lui către sfere pe care numai el le cunoaşte".

În urmă cu ani, în Polonia, la Zelazowa Wola, în casa copilăriei lui Chopin, priveam o copie a portretului lui Delacroix, copleşit de forţa cu care marele pictor a intuit izvoarele marelui bard al Poloniei.

Aici, la Nohant, zeci de documente muzeistice mă fac să recompun elementele care au închegat marea prietenie, marea înţelegere dintre cei doi mari artişti ai veacului... „Stau de vorbă cu Chopin ceasuri întregi — scria în vara anului 1842 — Delacroix unui prieten. Îl iubesc tare mult. Este un om de o rară distincţie. E cel mai autentic artist pe care l-am întîlnit".

Acorduri, frînturi din muzica lui Chopin îmi copleşesc gîndurile...

Privesc camera lui Chopin din anii cei mai fericiţi ai vieţii sale şi mă cred aievea în miezul veacului trecut... Fotocopia unei pagini din Jurnalul lui Delacroix, din vara anului 1842, ce o zăresc într-o vitrină cu documente muzeistice, mă face să-mi continui visul : „Cînd nu ne adunăm pentru masa de seară, pentru prinz sau să ne plimbăm, stăm în camerele noastre şi citim. E foarte agreabil, iar gazdele cît se poate de îndatoritoare... În momentul de faţă, pe fereastra deschisă intră adieri din muzica lui Chopin care lucrează şi el ; totul se amestecă în cîntecul privighetorilor şi miresmele trandafirilor".

Iosif SAVA

TEHNICĂ

A.S.P.–1 ȘI MINERII

În rețelele miniere și petroliere se utilizează numai rețele electrice de medie tensiune cu neutrul izolat. Inginerii români au realizat un aparat pentru protecția selectivă a acestor rețele, împotriva defectelor de izolație, mărind siguranța în exploatare.

Dr. ing. **Aurel Manea,** director științific al Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii și ing. **Tiberiu Loy,** de la Centrul de cercetări pentru securitate minieră Petroșani au pus la punct un **aparat pentru protecția selectivă a rețelelor electrice de medie tensiune cu neutrul izolat** — rețele folosite în expoatările miniere și petroliere — **împotriva defectelor de izolație.**

Desigur numai citirea titlului acestei invenții românești ne pune în gardă : sîntem într-un domeniu de strictă specialitate. Și totuși, fără să intrăm în detalii, fără să căutăm să descifrăm aparatul în sine, credem că este interesant să știm ce s-a urmărit prin această realizare și ce aduce nou.

Autorii ne vor spune rezumînd : creșterea continuă a exigențelor privind siguranța în exploatare și securitatea personalului presupun o corectă funcționare a instalațiilor de protecție. Mai concret ? „Unul din cele mai frecvente defecte ce apar în astfel de rețele electrice — de 6 ; 15 ; 35 kV, este punerea la pămînt a unei faze", ne va explica ing. A Manea. Or, pentru ca defectul ce apare în acest caz să fie cît mai mic, rețelele electrice au neutrul izolat sau tratat cu bobină de compensare în cazul rețelelor extinse. În rețelele miniere și petroliere se utilizează numai rețele electrice de medie tensiune cu neutrul izolat. Deși curentul de defect, în cazul punerilor simple la pămînt, este relativ mic și funcționarea în continuare a instalațiilor electrice nu este periclitată, este necesară identificarea liniei defecte și deconectarea ei, pentru a se evita apariția punerilor duble la pămînt. Deosebit de necesară este realizarea protecției prin deconectarea liniei defecte în cazul exploatărilor miniere cu pericol de explozie, deoarece curentul de defect poate cauza aprinderea amestecului exploziv metan-aer. Actualmente, stațiile de medie tensiune sînt prevăzute cu dispozitive care semnalizează apariția unei puneri la pămînt în rețea, fără însă a indica linia pe care a apărut defectul. Pentru identificarea liniei defecte, personalul stației trebuie să execute o serie de deconectări succesive, ceea ce cauzează întreruperi în alimentarea consumatorilor.

Prin urmare aceasta este „motivația". Aparatul — tip ASP-1, a fost fabricat la F.E.A.(fabrica de elemente de automatizare), iar încercările efectuate de I.C.P.E. (Institutul de cercetare și proiectare pentru industria electrotehnică) pentru determinarea performanțelor tehnice au atestat funcționarea lui corectă. Astăzi, după ce aparatul a funcționat efectiv într-o exploatare minieră, concluziile pot fi inscrise fără umbră sau dubiu : utilizarea acestor aparate permite identificarea rapidă a liniei în care s-a produs un defect de izolație, elimină întreruperile în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor, prin evitarea deconectării liniilor fără defect în timpul căutării liniei cu punere la pămînt și mărește securitatea personalului împotriva pericolului de electrocutare sau de incendii.

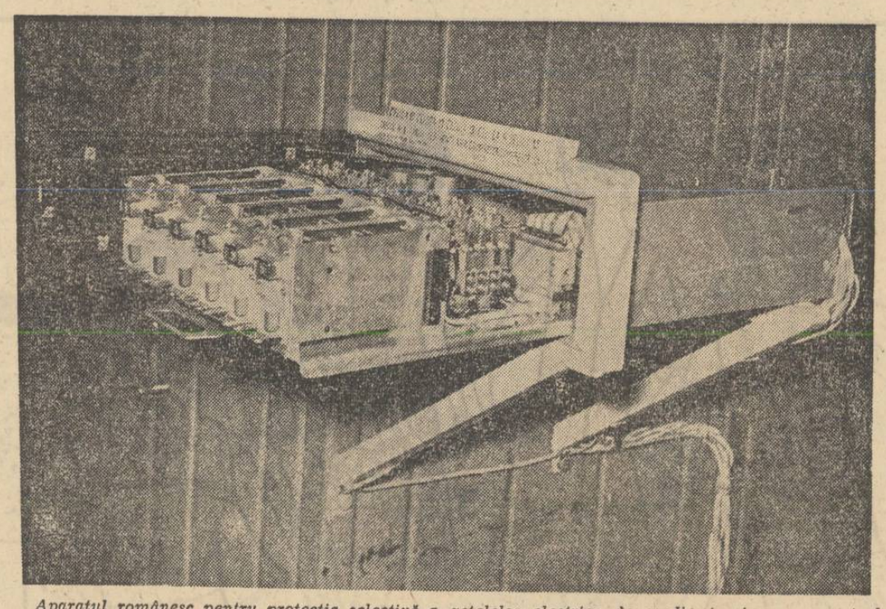

Aparatul românesc pentru protecția selectivă a rețelelor electrice de medie tensiune cu neutrul izolat, în funcțiune într-o mină.

SORGO – UN ALIMENT AL VIITORULUI?

Sorgo este o plantă cerealieră foarte răspîndită în regiunile calde ale globului, din păcate cu o valoare nutritivă neinteresantă. Cercetătorii s-au încăpățînat însă și, analizînd 10 000 de varietăți, au descoperit două excepții fericite, două varietăți etiopiene bogate în lysină, adică acestea au în proporție semnificativă un acid aminat esențial pe care celelalte nu-l au. Specialiștii americani, de la Universitatea din Purdue, speră, ca prin hibridație, să obțină și alte soiuri de sorgo bogate în proteine, ceea ce ar fi cu deosebire important pentru acele țări in curs de dezvoltare unde criza de proteine constituie o problemă acută.

LA PESTE 7000 KM-ORĂ

Cînd vitezele se reduc pentru a se economisi benzina, apare ca un non-sens proiectul unui avion cu viteza de Mach 6 adică de peste 7 000 km/oră! Faptul că cercetătorii de la Langley Research Center, din Hampton, Virginia (SUA) promit lansarea lui în anul 2 000 nu ar schimba datele problemei, dimpotrivă, petrolul va fi cu atît mai rar și deci mai prețios. Dar argumentele lor se bazează tocmai pe carburantul folosit, pentru că hipersonicele vor utiliza hidrogen lichid. Și avantajele nu sînt puține. Acest carburant care începe să se bucure astăzi de atenția oamenilor de știință și tehnologilor va permite o răcire foarte bună a aparatului de zbor iar, ca urmare, în construcție va fi folosit tradiționalul aluminiu. Locuitorii din apropierea aeroportului vor avea toate motivele să fie mulțumiți: bangul sonor și zgomotul motoarelor vor fi reduse în proporții considerabile și foarte important: poluarea atmosferică va fi redusă la jumătate raportînd la carburantul obișnuit al jeturilor actuale: kerosenul, se afirmă în revista „Aviation Week".

TELEPATIA E PERICULOASĂ

Cercetările asupra fenomenelor de parapsihologie, telepatie, telekinezie care păreau să fie în cele din urmă cumva admise în sfera științelor serioase, recunoscute oficial, riscă să fie totuși interzise, după opinia unui specialist american, dr. Allen Cohen, psiholog la universitatea Berkeley. Transa, prin meditație riscă să declanșeze, afirmă dr. Cohen, considerabile dezordini mentale. Și pericolul este cu atît mai mare cu cît 80% dintre persoanele ce posedă facultăți psihice particulare prezintă deja tulburări psihologice. Părerea psihologului din Berkeley este împărtășită și de alți cercetători, printre care Elmer și Alyce Green de la Fundația Menninger din Topeka, Kansas.

ULTRAACUSTICĂ

SPECTACOLUL VIEȚII INTRAUTERINE OFERIT GRAȚIE ULTRASUNETELOR !

Este principiul sonarului, folosit pînă acum la detectarea submarinelor și a bancurilor de pești. De astă dată, este detectată mica ființă umană. Pe un ecran TV este vizualizată „amprenta". Nici un pericol pentru mamă și făt. Se deschid posibilități nebănuite în toate ramurile medicinii.

O imagine tulburătoare apare pe un ecran de televiziune : mica ființă umană... înainte de a se naște. Nu, nu este vorba de radiografie. Privirea periculoasă, căci e radioactivă, a razelor X a putut fi îndepărtată. Și tocmai în aceasta constă „senzația" produsă de cercetătorii spitalului Nord din Marsilia. Ei au pus în serviciul medicinii ultrasunetele. Principiul e trimiterea de ultrasunete prin corpul femeii, pentru a examina fătul. Este principiul sonarului, folosit pînă acum la detectarea submarinelor și bancurilor de pești. De astă dată, se scrie în revista „Science et Vie", „peștele" este fătul care somnolează în lichidul amniotic. Or, „amprenta" vizualizată a micului corp fragil oferă astăzi posibilitatea de a urmări dezvoltarea lui, de a cunoaște din timp dacă e normală, dacă inima sa bate corect, dacă placenta care-l hrănește nu cumva s-a desprins și e deficitară... O pagină nouă se deschide în obstetrică. Știința la care se face apel se numește ultrasonografie bi-dimensională, iar aplicația ei este ultracinematoscopul. Creat în 1971, serviciul de ecotomografie al spitalului marsiliez funcționează actualmente în mod curent. Imaginile care durează între 5 și 10 minute — realizarea este perfect nedureroasă și fără nici un pericol pentru pacientă și făt — furnizează toate informațiile utile asupra sănătății mamei și copilului. Încă din a 11-a săptămînă — uneori și mai devreme, se pot detecta aici bătăile inimii noii făpturi umane.

Trebuie să adăugăm că asemenea aparate nu folosesc doar obstetricii. Numeroase aplicații sînt posibile în perspectivă. În cardiologie, ca și în toate celelalte servicii ale medicinii interne, vizualizarea inimii, a pancreasului, a ficatului s.a.m.d. permite, grație ultrasunetelor, să se detecteze orice malformație, orice tumoră sau leziune... Concluzia : fiabilitatea general admisă : 98%. Pentru scoțianul Donald, primul care a folosit „ultrasonodiagnosticul" în obstetrică, succesul formidabil al acestei metode rezidă în mediul acvatic în care se află fătul. Cavitatea uterină se aseamănă intrucîtva cu adîncurile marine și sonarul de război își regăsește, în mod pașnic, rolul său originar... Nu am vrea să încheiem această informație de mare interes, fără să amintim că la noi în țară se fac cercetări și sînt realizări remarcabile în domeniul ultrasunetelor ce-și pot găsi aplicații în multe domenii ale medicinii. Dar despre aceasta, vom reveni.

În cea de a 14-a săptămînă a vieții intrauterine schița umană începe să se contureze mai bine : coloana vertebrală (1) s-a format, corpul (2) se desenează și capul (3) are acum volum. Placenta (4) poate să fie de asemenea controlată, ceea ce este foarte util.

SEDENTARII SÎNT ÎN PERICOL !

„Structura corpului uman este dominată de necesitatea de mișcare. Mușchii reprezintă 40% din totalul corpului, scheletul numai 15%". Un profesor elvețian amintea astfel orășenilor ceea ce de obicei aceștia se fac a uita, preferînd cu și fără motiv, să se folosească din ce în ce mai puțin de propriile lor picioare. Influența doar a sedentarismului asupra aparatului cardio-vascular este destul de greu de stabilit, avînd în vedere că întotdeauna sînt mai mulți factori care intervin, se interconditionează, se înlănțuie și converg spre arterioscleroză și totuși apar ca semnificative observațiile și experiențele făcute pe animale. Iată de pildă, o constatare care nu are nimic infamant prin faptul că se referă la... porci. Dar aceste animale sînt lenețe. Cele domestice, evident. Iar comparația cu mistreții, obligați să alerge singuri și mult după hrană e medical semnificativă. Porcii, în proporție de 38,5% „fac" arterioscleroză coronariană. Mistreții doar 8,6% ! Un exemplu care poate demonstra cît de importantă e mișcarea în prevenirea bolilor cardiovasculare. Experiențele făcute pe șoareci, au arătat că exercițiul intensiv și regulat determină o creștere a masei miocardice, o mai bună contractilitate, o mai bună irigare a țesutului cardiac și o creștere a diametrului arterelor coronariene. La cîine, exercițiul mărește circulația colaterală. La animal ca și la om (sau invers dacă vreți), exercițiul fizic făcut cu regularitate este capabil să scadă ușor procentul de colesterol. O anchetă americană făcută pe 5.127 de persoane, femei și bărbați, a scos în evidență faptul că lipsa de mișcare este cauza unei nete creșteri a cardiopatiilor ischemice în decurs de opt ani.

Aceste date au fost consemnate în revista „Science et Avenir", de la congresul recent de medicină de la Paris, congres consacrat maladiilor vieții citadine, cînd au fost analizați toți factorii de boală, de la obiceiurile alimentare, la stress, fumat, poluare, sedentarism etc. Concluzia discuțiilor purtate merită de asemenea să o cităm, pentru că mult prea adeseori, în legătură cu o boală sau alta ce se inscrie pe primele locuri ca frecvență și gravitate, dăm vina pe civilizație, dăm vina pe oraș ! Ei bine, s-a afirmat — cu argumente științifice — că nu civilizația și nu orașul în sine poartă vina, ci modul de a trăi, de a ne organiza „stilul de viață".

Cum își petrec timpul liber cosmonauții de pe Skylab

- *Privesc păianjenii care-și țes pînza în stare de imponderabilitate ; după cum se observă și din fotografie, „centrul" pînzei este deviat ;*
- *Observă peștii care înoată în diagonală în acvariul lor ;*
- *Se joacă cu mingea, urmărind traiectoria pe care mingea o ia, sărind ;*
- *Fac mici avioane de hîrtie, lansîndu-le ;*
- *Se joacă, bălăcind apa, și urmăresc ce se întîmplă cu bulele de apă, și cu baloanele de săpun, încotro se îndreaptă.*

Cam acestea sînt „jocurile" în timpul liber al echipajului Skylab. Și cititorii, credem, au observat că de fapt toate aceste activități „minore" sînt foarte serioase, contribuind la îmbogățirea cunoașterii în fizică și biologie a comportamentului în imponderabilitate.

IMAGINE HOLOGRAFICĂ

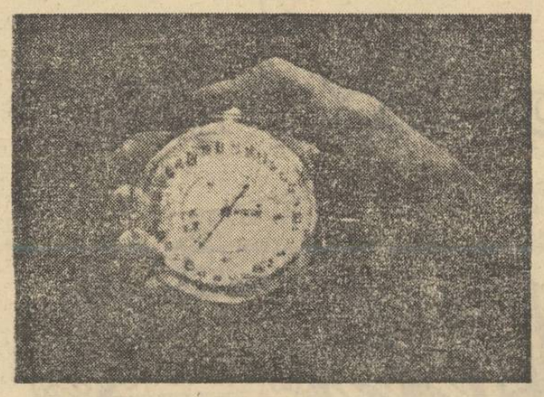

Iată un document în aparență cu totul banal : un cronometru într-o mină. De fapt este vorba aici de o imagine holografică, în speță imaginea unui cronometru, transferată într-o mină. Așadar, ceea ce se vede nu este obiectul, ci imaginea lui, deși privitorul nu are cum să-și dea seama. Este o tehnică nouă și extrem de interesantă în domeniul opticei. Fotografia a fost reprodusă într-o revistă sovietică de electronică, ilustrînd un articol cu ultimele cercetări și realizări sovietice în domeniul holografiei.

FELINELE ȘI POLUAREA

Un fapt divers banal : doi leoparzi de la grădina zoologică din Staten Island, la marginea New York-ului, s-au îmbolnăvit. Unul dintre ei nu mai poate fi salvat. Examenul viscerelor sale dezvăluie o surprinzătoare prezență a plumbului. Al doilea leopard paralizează și e transportat de urgență la Colegiul medical din New York, unde e vindecat. E dus înapoi la grădina zoologică și trei săptămîni mai tîrziu, se reîmbolnăvește. E din nou salvat. Intrigat, dr. Strabel face analiza sanguină a tuturor animalelor grădinii zoologice, constatînd că la toate felinele, maimuțele, reptilele și păsările, procentajul de plumb este foarte ridicat. Încă o constatare : în comparație cu animalele care trăiesc în aer liber, cele din cuști închise sînt, din punct de vedere al poluării organismului, mai ferite ! De aici concluzia : poluarea cu plumb e în aer și provine de la gazul de eșapament al mașinilor care circulă în jurul grădinii zoologice.

KAMCIATKA FIERBE

O crustă terestră ca un capac de cazan și înăuntru — o „pastă" clocotindă, iată imaginea insolită a peninsulei Kamciatka. De altfel sînt aici nu mai puțin de 120 de vulcani, dintre care 30 în activitate. Vulcanologii au acest imens „laborator" acum mereu sub ochi. A fost creat recent la Petropavlovsk-Kamciatsk un institut de vulcanologie aparținînd centrului extrem-oriental al Academiei de științe a U.R.S.S. Specialiștii institutului urmăresc regiunea din avioane și elicoptere, coboară în craterele stinse, studiază vulcanii în activitate. Scopul este dublu : cunoașterea mai bună a fenomenului în sine și încercarea de a căuta soluții de valorificare a acestei uriașe și neprețuite energii naturale în folosul omului.

FIZICĂ

„METEORITUL DIN TUNGUSK"... NU A FOST METEORIT !

Cine sau ce anume a declanșat acea explozie uriașă din mijlocul pădurii siberiene, în dimineața zilei de 30 iunie 1908 ? Ultimul și bineînțeles cel mai palpitant „capitol" al acestei întîmplări încărcate de mister, e „scris" de doi tineri fizicieni. O ipoteză spre deosebire de altele, controlabilă. Și extrem de tulburătoare.

Ce imaginație ar fi rămas stearpă în fața unui fenomen atît de ciudat ca cel întîmplat acum 65 de ani ?! Mărturia a doi țărani ruși, din cătunul Vanovara, ar fi fost suficientă să creeze o înspăimîntătoare legendă. S. B. Semenov era atunci în pragul izbei sale și vecinul său, P. P. Kosolopov își săpa grădina. Și deodată, din senin, amîndoi au văzut o lumină neobișnuită, albăstrie. Pămîntul s-a cutremurat, vuind prelung. Undeva, la 100 de kilometri depărtare spre nord, în pădurea de pini, la Tungusk, „ceva" exploda. Mai tîrziu calculele aveau să arate că forța exploziei era de 10 megatone de energie radiantă și mecanică. Ecoul ei a fost înregistrat pe tot globul. Seismografele de la Irkutsk și San Petersburg înregistraseră unda de șoc terestră. S-au detectat și numeroase unde barometrice care au făcut de cîteva ori înconjurul globului, rezultînd dintr-o oscilație de atmosferă. Peste tot s-a înregistrat o variație a cîmpului magnetic terestru. Timp de două luni s-a observat o ciudată luminozitate pe cerul Caucazului. Se spune că timp de multe săptămîni din cauza fosforescenței cerului, se putea citi... noaptea.

Ce se întîmplase de fapt ? A căzut un meteorit, gigant, evident, dată fiind mărimea craterului și a... ecoului. Evenimentul astfel explicat de astronomi a devenit cunoscut sub numele de „meteoritul din Tungusk". Dar astronomii nu s-au deplasat la „fața locului" decît cam douăzeci de ani mai tîrziu. Și de atunci, oamenii de știință încearcă să găsească urme și să facă unele comparații cu alte asemenea evenimente. De pildă cu craterul format în urmă cu vreo patru mii de ani, în deșertul Arizonei. Dar, așa cum notează Charles Noel Martin în articolul său din revista „Science et Avenir", din care ne-am îngăduit să extragem informația : „lăsînd la o parte explicațiile date de literatura științifico-fantastică, de genul exploziei unui vas interplanetar al unor „vizitatori" care au ratat aterizarea, și rămînind în domeniul fenomenelor naturale, fizica modernă încearcă să găsească ipoteze în arsenalul celor mai recente descoperiri". După bomba termonucleară, bomba de anihilare. Un kilogram de antimaterie presupusă ar putea, dematerializîndu-se în contact cu materia terestră opusă, să elibereze o astfel de energie. Prezența în univers a unei materii „anti" este din ce în ce mai mult admisă. Dar de atunci, se presupune a deține proba existenței unor fantastice „găuri negre", sînt formații astronomice, asemănătoare cu niște tuneluri, niște puțuri fără fund, în care este atrasă materia și lumina. Așadar, sînt formații obscure, invizibile, de unde și denumirea de „găuri negre". Dar dacă pînă acum, se credea că mase stelare enorme erau înghițite în astfel de puțuri negre de cîțiva kilometri în diametru, nimeni încă nu îndrăznise să imagineze că milioane de miliarde de tone ar putea fi hipercondensate într-un volum de numai cîțiva atomi. Or, este tocmai ipoteza lansată de doi tineri cercetători — A. A. Jackson IV și Michael P. Ryan jr, de la Universitatea din Texas. Acest microtunel negru, nu mai mare de cîțiva atomi, ar fi abordat Terra, oblic, pătrunzînd în sol și în toată grosimea globului, ca o baionetă într-un smoc de paie ! Calculul făcut de tinerii savanți corespunde întru totul fenomenului văzut de țăranii din Vanovara și de urmele lăsate, de lipsa craterului etc.

Ipoteza e controlabilă, pentru că dacă acest tunel negru de atomi a traversat Terra, calculul indică un punct de emergență situat în plin ocean Atlantic în zona 30°—40° longitudine vestică și cam 40°—50° latitudine nordică. Se va cerceta deci în relatările maritime din acel an, ținînd cont de fusele orare, dacă nu cumva vreun căpitan de vas nu a consemnat un fenomen „ciudat" — formării coloanei albastre incandescente de pe pămînt i-ar corespunde aici sensul de mare-înaltă atmosferă.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

VACANȚĂ ȘI... VACANȚĂ

Fulgii de nea care s-au grăbit să cadă, anul acesta, ne dau de veste că a sosit iarna iar odată cu ea ...și vacanța.

Dar odată cu vacanța s-au ivit probleme. Cum o petrecem ?

În general, în complexul acțiunilor de vacanță, familia trebuie să îngemăneze influențele instructiv-educative cu odihna intelectuală și fizică a elevilor, cu trebuințele lor de recreare și reconfortare, după un trimestru de solicitări intense.

Firește, elevii trebuie să se plimbe, dar nu prin localuri îmbîcsite de fum și lipsite de aer, să asculte o muzică bună, dar nu noaptea, la ore tîrzii și în fața ceștilor de cafea, să întrețină o conversație cu colegii, dar să nu fie jignitoare ci interesantă și chiar folositoare. La fel de plăcut este ca tinerii să poarte corespondență, să noteze anumite impresii, să citească literatură suplimentară, să meargă la spectacole și să fie de ajutor în gospodăria părintească.

Plimbările prin oraș, la prieteni, la țară, la bunici, pot să fie și mijloace de îmbogățire a impresiilor, a cunoștințelor. Poate să le ofere culegerea unor amintiri plăcute și de neuitat. Peste tot, sînt mărturii ale unor evenimente istorice, sînt monumente arhitecturale, muzee și galerii de pictură.

În fiecare familie, frecventarea unui spectacol poate să fie transformată în evenimente pline de bucurie. Părinții însă au datoria să se gîndească dacă filmul sau piesa de teatru vor fi pe înțelesul școlarului. Venind de la spectacol, să fie întrebat dacă a înțeles totul, dacă i-a plăcut, ce nu i-a plăcut și de ce.

Punctul slab în munca de educație a unor bunici și de multe ori, și a unor părinți este grija exagerată pentru sănătatea copiilor. Uneori, îi înfofolesc prea mult și nu-i lasă să iasă din casă. Alte ori îi obligă să stea în pat, să doarmă și să mănînce mai mult decît trebuie. Odihna acestor copii, capătă un caracter „sanatorial" de cură, și „cîștigul" lor din această vacanță constă doar în orele de somn și kilogramele în plus, la greutate. În această situație, copilul pierde din rezistența fizică, morală, începe să devină somnoros, lenes, pasiv și plictisit.

Nu trebuie să se piardă din vedere că obiectivul major și scopul final al vacanței trebuie să fie odihna, dar odihna activă, odihna care să refacă puterea de muncă. Vacanța nu înseamnă o pauză de educație și, într-un fel, nici chiar în instrucție. Este vorba, așadar, de o reciprocitate „odihnă-educație". Aceasta cere părinților o deosebită pricepere în a capta întreaga putere a copiilor cu scopul de a-i entuziasma, de a-i pasiona pentru ceva frumos și util. Acești părinți îi învață simplu dar sugestiv ce trebuie să facă pentru a nu-și irosi timpul liber iar în atitudinea pe care și-o impun față de copilul care rămîne acasă singur, nu intră nici îngăduința dar nici aplicarea unui regim prea sever. Pentru că unii părinți, furați de ideea că vacanța nu trebuie să fie o pauză în educație, exagerează prin impunerea unor norme, valabile în cursul zilelor de școală, de multe ori cu gîndul de a se recupera ceea ce s-a pierdut, dar nepotrivit cu scopul recreativ-reconfortant, stimulativ al zilelor de vacanță. Supuși unei discipline prea rigide, copiii vor căuta să se ascundă, vor fi mereu sub tensiune și vor deveni nervoși, obosiți. În acest fel, părinții nu vor reuși să le cunoască bine preocupările, bucuriile, nevoile și micile lor pasiuni. Și nu vor mai putea interveni la timp, cu influențele educative necesare, acolo unde trebuie.

De aceea, să nu se exagereze în tendința de supraveghere atentă a copiilor, rupîndu-i adesea de orice contact cu lumea înconjurătoare, de colegii lor, de anumite plăceri și bucurii. Căldura căminului, dragostea părinților trebuie să se facă simțite tot timpul, chiar și atunci cînd părinții nu sînt acasă. Dar pentru aceasta este nevoie de un anumit talent. Un element esențial îl mai constituie și participarea lor activă la pregătirea sărbătoririi Anului nou. Nu este bine cînd copiii vin la „totul de-a gata". Se poate și trebuie să li se încredințeze și lor anumite îndatoriri gospodărești legate de viitoarea sărbătorire. Pot fi antrenați la întocmirea listei de cumpărături, la cumpărăturile necesare, la prepararea dulciurilor și la confecționarea jucăriilor pentru pomul de iarnă. Risul, gluma și buna dispoziție trebuie să-i însoțească tot timpul și mai ales atunci cînd primesc musafiri.

Copiii fiind și purtătorii colindelor Anului nou, să-i învățăm să le facă cu gingășie și cu tot farmecul virstei lor. Iar încurajarea, lauda, sfatul sînt deosebit de bine venite pentru ei în aceste situații.

Vacanța de iarnă oferă seri în care toți ai casei (copii, părinți, bunici, nepoți și strănepoți) adunați în jurul mesei bogate se simt bine, își fac bilanțul muncii lor și mulțumiți părinții deschid orizonturi noi de gîndire pentru fiii și fiicele lor, pentru a le împlini multilateral personalitatea. În felul acesta, vacanța capătă un relief deosebit în viața, în activitatea elevului. Elevii vor reîncepe școala cu forțe noi, cu bună dispoziție care să le mărească curiozitatea și setea lor de cunoaștere !

Prof. Victoria PIEPTAN

LA 18 ANI

1 — Rochie din material uni sau imprimat, cu talia joasă. Atît mineca cît și partea de jos a rochiei pot fi clos sau plisate.

2 — Rochie din material uni, avînd partea de jos, spre tiv, împodobită cu flori decupate dintr-o dantelă veche sau cu motive florale croșetate din fir auriu.

3 — Rochie simplă din mătase sau jersey imprimate cu o corseletă foarte lată.

4 — Rochie mai deosebită, cu partea din față dreaptă iar spatele și mînecile plisate. La spate, talia este marcată de un cordon lat, avînd la capete cîte o cataramă mare, metalică.

5 — Clasica bluză cu o garnitură din dantelă sau din voălnașe, cu un briu sau cordon lat ce se termină la lungimea tivului. Fusta poate fi lungă sau scurtă.

6 — Rochie de culoare deschisă, corsajul fiind în gen de bolero scurt cu o corseletă de culoare contrastantă.

7 — Rochie originală, confecționată din două țesături de culori diferite.

Desene de Tanți PFENNINGS

Fotografiile cititorilor noștri

Ce, numai Răducanu poate să blocheze balonul ?

Grigore MECULESCU
București

E dulce...

Ioan DRĂGHICEANU
Suceava

Premiantul I

Teodor RUSA
Oltenița

Mă fac eu mare...

Băsescu MIHAELA
Caracal

Un zîmbet și o floare

Iulian NICOLAE
București

Zîmbiți, vă rog...

Ilie STANCIU
Caransebeș

AleiDoscop

ELEGANȚĂ FESTIVĂ

Într-o seară de sărbătoare și într-un cadru mai somptuos, rochia aceasta din jersey alb, cu bustul foarte decolitat și fusta cloș, cu talia strînsă într-o centură cu mărgele portocalii, însoțită de o pelerină și un turban strîns într-un nod la ceafă, tot din jersey alb, este —

după părerea creatorilor englezi, de o eleganță clasică, de o mare finețe pentru o femeie cu o siluetă frumoasă.

MODA MASCULINĂ E PLINĂ DE FANTEZIE

Moda masculină a ajuns să fie tot atît de capricioasă și fantezistă ca cea feminină. Bărbații nu se mai îmbracă doar în culorile clasice consacrate. Pe lîngă gri, maron, negru, au apărut stofe, mătăsuri, pînzeturi care arborează cu îndrăzneală albastru, verde, galben și roșu. Seara, însă, moda bărbătească devine de-a dreptul... surprinzătoare. Mohairul și lurexul alb devin materie primă pentru smoking, mătasea foarte colorată — pentru pulovere, iar broderiile aurii agrementează cămășile din batist fin. Așa-zisul sex tare ține și la podoabe. Gulerele răsfrînte sînt subliniate de coliere împletite din mărgele și chiar de un inel atîrnînd de lobul urechii ! Ne așteptăm ca fantezia creatorilor să împodobească — de ce nu ? — costumele bărbaților și cu... pene colorate.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

SFATURI PENTRU HORTICULTORII AMATORI

PAVEL IANȚA — com. Incu de Criș, jud. Bihor și STELIAN NICOLESCU — Ploiești. Iată o rețetă pentru prepararea cantității de 1 kg mastic la rece (ceară de altoit) : 250 g parafină, 250 g smoală, 250 g seu, 10 g ceară de albine, 100 g ocru și 140 g spirt denaturat de 90 grade.

Materialele respective (în afară de ocru) se pun într-un vas de fontă ce se încălzește la foc potrivit. După topirea componentelor se presară ocru, amestecîndu-se. Se ia vasul de pe foc și se lasă să se răcească pînă cînd temperatura masei vîscoase scade la 45-50 grade. La urmă se toarnă spirtul (încălzit puțin, în prealabil) și se amestecă. Masticul astfel preparat se păstrează pînă la folosire, într-o cutie ce se poate închide ermetic.

DUMITRU SOROIU — Timișoara și ȘTEFAN GRECU — Bîrlad. Pentru amenajarea unei ciupercării se folosește ca material de înmulțire miceliu, pregătit sub formă de role cînd mediul nutritiv este gunoiul cald, sau sub formă granulată, cînd mediul nutritiv este format din boabe de cereale.

Pentru procurarea micelului, adresați-vă Institutului de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra, jud. Ilfov (ferma Mogoșoaia).

ELENA FĂINIȚĂ — Comănești, jud. Bacău. Plantele tinere de filodendron au frunzele întregi neperforate (fără orificii pe suprafața lor). Acest lucru se întîmplă mai ales dacă planta respectivă a rezultat dintr-un butaș confecționat dintr-o porțiune de tulpină de la baza plantei mame. Mai tîrziu, vor apare pe plantă și frunze perforate.

Un amestec de pămînt indicat pentru filodendron este următorul : pămînt de frunze de fag — patru părți, mraniță — o parte, pămînt de țelină (sau de grădină) — o parte, nisip — o parte.

IULIANA PETER — Petroșani și ION PREDOI — Craiova. O metodă simplă de tratament al lămîilor atacați de păduchi țestoși constă în folosirea spirtului denaturat, sau a unei emulsii de săpun (20 grame săpun de rufe se dizolvă într-un litru de apă călduță). Se spală fiecare frunză sau ramură atacată cu un tampon de vată care se înmoaie în spirt sau în emulsie de săpun.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU,
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad", Roman, județul Neamț

TRICOTAJ

Ace de cătare tot mai multă „broboada bunicii". E bună și împotriva frigului, dar este elegantă și peste o rochie de seară.

Din 550 gr. de melană groasă cu o croșetă groasă putem lucra această broboadă foarte repede.

Lucrăm un lănțișor format din 141 de ochiuri.

Rîndul 1 : 1 ochi de lanț — 1 picioruș, repetăm. La începutul și sfîrșitul fiecărui rînd se lucrează 3 ochiuri de lanț, pentru întoarcere.

Rîndul 2 : Croșeta nu se împunge în lănțișor, ci se trece sub picioruș, aceeași lucrătură ca și în rîndul 1 (1 ochi de lanț — 1 picioruș).

Se lucrează 200 de rînduri. După ce lucrul este gata îl călcăm cu cîrpa umedă. Dimensiunile sînt 60 cm × 1,60 cm. Din lîna rămasă tăiem fire de 32 de cm pentru franjuri.

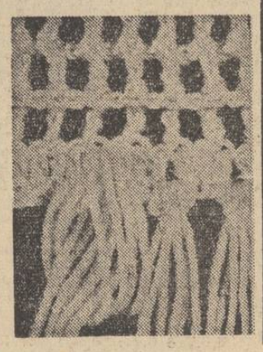

ȘALUL

Are căutare tot mai multă „broboada bunicii". E bună și împotriva frigului, dar este elegantă și peste o rochie de seară.

Din 550 gr. de melană groasă cu o croșetă groasă putem lucra această broboadă foarte repede.

Lucrăm un lănțișor format din 141 de ochiuri.

Rîndul 1 : 1 ochi de lanț — 1 picioruș, repetăm. La începutul și sfîrșitul fiecărui rînd se lucrează 3 ochiuri de lanț, pentru întoarcere.

Rîndul 2 : Croșeta nu se împunge în lănțișor, ci se trece sub picioruș, aceeași lucrătură ca și în rîndul 1 (1 ochi de lanț — 1 picioruș).

Se lucrează 200 de rînduri. După ce lucrul este gata îl călcăm cu cîrpa umedă. Dimensiunile sînt 60 cm × 1,60 cm. Din lîna rămasă tăiem fire de 32 de cm pentru franjuri.

Un platou bogat

Așezați pe un platou rotund, mare, un castronaș cu gura în jos. Îmbrăcați-l complet cu felii subțiri și lunguiețe de șuncă. Deasupra, la mijloc puneți o felie rulată în chip de floare.

De jur-împrejur, aranjați pe platou unul lîngă altul, cornete din felii foarte subțiri de salam de iarnă. Îndoiți-le mai întîi, pe jumătate ; dați-le apoi formă de cornet, fixîndu-le cu cîte o scobitoare. Pentru efect de culoare, puneți în fiecare cornet cîte un strop de unt frecat, sau puțină maioneză.

Pe marginea platoului alternați în grupuri diferite alte afumături de casă sau de tîrg : mușchi țigănesc, tobă, pastramă, lebervurști, cîrnăciori olfenești, diverse salamuri, după gust și posibilități. Cu cît va fi varietatea mai mare, cu atît va fi mai frumos platoul. Socotiți cam 100 g de mezeluri de fiecare comesean.

Însoțiți platoul : de sfeclă rasă și amestecată cu hrean ras și smîntînă ; de muștar, de castraveți acri.

Cîte un păhăruț de țuică va însoți minunat acest prim fel.

Gîscă umplută pe varză călită

O gîscă frumoasă, o fîșie lată și subțire de slănină proaspătă, 200 g carne macră de porc, 200 g ficat de gîscă, (eventual completați cu ficățel de pui), 200 g ciuperci, un ou, un păhărel de coniac, sare, piper, 1 kg cîrnați afumați sau crenvurști, o varză mare, acră, un pahar de vin alb bun, un măr.

Preparați umplutura. Tocați carnea de porc, ficatul și ciupercile înăbușite mai înainte în puțin unt. Adăugați ou, sare, piper, coniac. Amestecați.

Umpleți gîsca cu acest preparat. Acoperiți-o cu fîșia de slănină. Puneți-o într-o tavă, adăugați cîteva linguri cu apă și frigeți-o în cuptor cu foc potrivit pînă ce se frăgezește carnea (circa 2 ore). Cu 15 minute înainte de a o scoate din cuptor, îndepărtați fîșia de slănină care a apărat pieptul și lăsați-l să capete o culoare aurie.

Separat preparați varza. Spălați-o, scurgeți-o bine și tăiați-o ca fideaua. Într-o cratiță mare topiți grăsimea de la gîscă. La nevoie mai adăugați o lingură de untură. Puneți înăuntru varza amestecată cu mărul dat pe răzătoarea cu ochiuri mari. Puneți într-o bucățică de tifon cîteva boabe de piper. Legați strîns. Puneți piperul în cratiță. Călîți varza pe foc potrivit, amestecînd din timp în timp. După vreo oră adăugați vinul, acoperiți și mai lăsați-o să fiarbă pînă scade bine.

Cîrnații afumați se prăjesc separat. Dacă ați ales crenvurștii, fierbeți-i, înainte de a-i servi.

Așezați gîsca în platou, pe un pat de varză călită. Restul de varză, clădiți-l piramidă pe o farfurie rotundă și decorați-l cu cîrnați, așezați în raze (dinspre vîrful piramidei spre bază).

Puteți servi și cartofi pai sau, mai simplu, cartofi expandați, încălziți într-un cuptor nu prea fierbinte, ca să nu se ardă.

Plăcintă cu brînză

700 g făină, un pahar de apă cu sifon, 325 g ulei, 10 g drojdie de bere, un praf de sare, unt pentru uns tava, 1 kg brînză de vaci, 5-6 ouă, 2 linguri de smîntînă, o linguriță rasă de făină, un praf de sare, 1/2 baton de vanilie, 100-150 g stafide, zahăr după gust (se poate și fără).

Se prepară aluatul din 500 g făină, paharul de sifon, 175 g ulei, drojdia de bere dizolvată în puțină apă și un praf de sare. Se amestecă ingredientele apoi se frămîntă bine pe planșetă. Cînd aluatul a devenit omogen, se dă la rece, să se odihnească cel puțin o oră.

Separat din restul de făină (200 g) și restul de ulei (150 g) se face un amestec, care să aibă aspectul și consistența unei smîntîni grase.

Din aluatul preparat, se întinde o foaie dreptunghiulară, care, se unge cu un strat uniform de făină amestecată cu untdelemn. Foaia se rulează, se string marginile între degete ca să nu lasă umplutura, se aplatizează, se taie în două părți neegale, una mai mare care va fi pusă pe fundul tăvii și una mai mică, care va acoperi brînza.

Se întinde prima bucată, se așează într-o tavă unsă cu unt și presărată cu făină, se înțeapă cu o furculiță ca să nu se umfle la copt, se dă la cuptor cu foc potrivit și încălzit din timp. Se coace 30 de minute. Între timp se trece brînza prin sită, se bat ouăle și se încorporează în brînză. Se sărează, se îndulcește după gust și, numai la dorință, se amestecă cu stafidele și cu vanilia tăiată fin cu foarfeca.

Se scoate tava din cuptor, se acoperă cu umplutura de brînză. Deasupra se pune cea de a doua foaie și se pune din nou plăcinta să se coacă pînă ce se rumenește. Se scoate, se taie în pătrate, se pudrează cu zahăr. Se servește caldă sau rece.

Tort

Blatul : 6 ouă, 200 g zahăr pudră, jumătate baton de vanilie sau o lingură de rom, 200 g de nuci rișnite, 2 linguri de amidon comestibil, unt pentru uns forma, făină pentru tapetat.

Crema : 3 ouă întregi plus 3 gălbenușuri, 200 g zahăr pudră, 75 g făină, 1 l de lapte, 200 g de ciocolată de menaj, 25 g unt. Cîteva miezuri de nucă pentru decor.

Blatul : Frecați gălbenușurile cu zahărul pînă veți obține un amestec albicios și spumos. Adăugați amidonul, vanilia sau romul și nucile rișnite. Bateți albușurile spumă tare și incorporați-le, amestecînd foarte ușor. Turnați compoziția într-o formă de tort rotundă, bine unsă cu unt și presărată cu făină. Coaceți la cuptor cu foc mijlociu circa 45 de minute. Încercați dacă e gata înfigînd în mijloc lama unui cuțit sau o andrea care trebuie să iasă uscată. Scoateți tortul din formă, puneți-l pe un grătar să se răcească.

Preparați crema. Frecați ouăle cu zahărul. Cînd amestecul a devenit albicios, adăugați făina. Subțiați turnînd treptat laptele clocotit. Legați compoziția pe foc mic, amestecînd fără încetare. Dați de o parte. Topiți ciocolata în bain-marie cu cele 25 g de unt, încorporați-o în crema călduță încă. Amestecați bine și lăsați să se răcească mai amestecînd din timp în timp.

Tăiați blatul în două. Puneți o parte din cremă între cele două jumătăți, iar restul întindeți-l deasupra în strat egal. Decorați, așezînd pe margine un cerc din jumătăți de nucă, pe care înainte le-ați ținut în cuptor fierbinte.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

PREPARATE PENTRU UN REVELION ÎN FAMILIE

BUCUR

INVITAȚIE

Complexul de Hoteluri și Restaurante „UNION" vă invită să petreceți Revelionul '74 în saloanele restaurantului

BUCUR!

Preparatele culinare vor fi executate de maistrul bucătar ION ZIDARU, deținător a numeroase premii interne și internaționale.

Rețineri de mese se pot face la telefonul 13.60.54. (5616)

O mare varietate de articole pentru cadouri : jucării, produse cosmetice și de parfumerie, bibelouri, podoabe, lenjerie fină, tricotaje, galanterie, fulare, baticuri marochinerie, confecții elegante, ceasuri, aparate foto, tacîmuri inoxidabile și multe alte obiecte, pot fi oferite în dar celor dragi !

Vizitați în acest scop :

MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM !

(5591 A)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

DAR COPILĂRIA?

de Mihai STOIAN

„Stimate tov. Mihai Stoian,

Un fapt dureros și destul de trist mă determină a vă scrie. Iată despre ce este vorba :

În comuna Coșteni, jud. Timiș, există o familie (soț și soție) care au și o fetiță de 10 ani. Pe fetița aceasta o chinuie amîndoi. Pentru ea nu există viață, dacă aș numi astfel felul în care trăiește. Adică nu știe ce-i aceea joacă, fiind permanent bătută (dar cum l să nu mai vorbim) ca s-o... stimuleze să învețe neîntrerupt. Pentru fetiță n-a fost vacanță, toată vara a stat în cameră, încuiată, ca să învețe. Sau în curtea casei lor, dacă-i lăsată afară, nimeni nu are voie să meargă la ea, vreo colegă sau vreun coleg (se împotrivesc fie mama, fie bunicii), oricine merge este scos pe poartă, numaidecît.

Fetița a fost bolnavă în spital și acolo i-au fost duse cărțile — manualele școlare — ca să învețe, iar cînd vine acasă de la școală, în primul rînd trebuie să citească o lecție sau chiar mai multe, apoi primește mîncare, după care iarăși trebuie să învețe, sub amenințarea bătăii. Deci, cum s-ar spune, creierul ei toată ziua trebuie să tocească, fără a mai avea odihnă. Curios fel de-a crește un copil, și-n plus tatăl ei cînd vine acasă (lipsește aproape toată ziua) mai mult bate la ea, decît s-o ajute să scape de chinurile la care-i supusă.

Chiar și învățătorul fetiței a cerut părinților și bunicilor să nu mai procedeze astfel, pentru că pun în primejdie sănătatea ei. Însă ce folos, glasul său de pedagog nu este ascultat de către părinții aceștia și de bunicii fetei. Plăcerea părinților este ca odrasla lor să fie mereu prima pe clasă (ce-i drept, învățătorul i-a răsplătit acest chin al ei), dar ce se va întîmpla acum, cînd a trecut într-a V-a, are mai mulți profesori și, probabil, presiunea părinților asupra fetitei va fi și mai mare...

Nimeni nu poate fi împotriva învățăturii, însă nici să forțezi în halul ăsta

CURIER SĂPTĂMÎNAL

învățătura, fără să creezi și momente de odihnă absolut necesare. Credeți-mă, am trimis scrisoarea cu cazul de mai sus nu ca să fac vreun rău cuiva, ci ca să îndrept, prin dumneavoastră, dacă va fi posibil, părerile unor consăteni despre învățătură și despre felul în care un copil poate fi stimulat să-și însușească știința de carte. Iar fetița din Coșteni să aibă parte și de puține clipe de joacă, de destindere, să nu i se mai fure copilăria".

Stimate corespondent, tocmai fiindcă „problema" ridicată (dincolo de cazul propriu-zis) este mult mai complicată decît pare la prima vedere, am eliminat nu numai numele dumneavoastră (așa cum mi-ați cerut), ci și cel al fetiței, ca și al părinților... Evident, nu vreau să-i „scutesc", cu orice preț, de oprobriul public (mai ales dacă, realmente, se poartă *brutal* cu propriul copil), dar — s-o recunoaștem sincer — chestiunea aceasta a învățăturii copiilor, astăzi, a devenit extrem de anevoioasă — culmea — mai cu seamă pentru... părinți (repet : nici o „circumstanță atenuantă" față de duritatea lor, față de bătăi — *inadmisibile !*). Scrisoarea nu ridică exclusiv problema raporturilor părinți-copil (limitată la întrebarea dv. „folosim sau nu folosim bătaia ca mijloc de constrîngere pentru a-i determina să... învețe și — culmea — să și... prICeapă ?" — subsemnatul fiind, categoric, adversar al bătăii, indiferent de argumentele invocate de părinți), este poate vorba, așadar, în cazul concret de la Coșteni, de reziduurile pe care le depun, în aceste raporturi părinți-copil, *dificultățile reale* intervenite pe traiectoria școlară (și nerezolvate temeinic, cu concursul direct al profesorilor de *specialitate*). Totodată, s-ar putea să fie vorba și de „setea de poziție fruntașă în clasă", de orgoliul patern sau matern, citeodată simplu reflex al opticii adulte (mai sînt părinți care cred că *nota*, în sine, reprezintă același lucru cu ierarhia în sport sau aiurea, oameni care vor să-și vadă copiii, necontenit — indiferent chiar de *știința de fond* — pe podiumul însemnat cu cifra romană I, ca la atletism sau ciclism). Repet : procesul de instrucțiune este infinit mai complex, iar dualitatea *școală-familie* nu-i o vorbă goală decît pentru tipii superficiali. Desigur, copilul are nevoie și de momente de relaxare (alternînd învățătura cu destinderea, pregătim, tocmai terenul necesar învățăturii cu randament), însă asta nu rezolvă, de-a dreptul, contradicțiile dintre *cît* știe părintele (și *cum* știe) să ajute, dintre *cît* știe profesorul (și *cum* știe) să-l ajute pe elev și, indiscutabil, *cum* știe să-l ajute pe părinte... Altminteri...

Simplu de tot...

S-ar părea că materialul pe care vi-l vom prezenta, primit din partea cititorului **RACOLȚA PETRE**, din comuna Seini, jud. Maramureș, este simplu, chiar simplu de tot. Dacă și în realitate este așa, rămîne de văzut, în funcție de răspunsurile pe care le vom primi. Deci, care-i problema ? Iată...

Cum se poate obține cifra 1, din numărul 1 888 fără să se folosească adunări, scăderi, etc., între cifrele componente ?

Deși nu are legătură cu problema, nu ne putem opri să nu menționăm că, dacă admitem numărul 1 888 ca dată, interesant de amintit că acesta reprezintă anul în care Heinrich Hertz a comunicat lucrările sale cu privire la producerea undelor radio. Problema expusă se referă la perspicacitate dar, undeva, are legătură și cu matematica. Nu rămîne decît să o descoperiți singuri...

Curiozități și jocuri de cuvinte

De la unul din elevii liceului „Dragoș Vodă", din Sighetul Marmației, am primit cîteva materiale pe care, apreciindu-le ca fiind interesante, vi le vom prezenta aici. Sînt întrebări puse cititorilor de tînărul **CSILCSERLANTOS ALEXANDRU**, elev în anul III C. Iată despre ce este vorba...

1. **CEVA DESPRE IERTARE ȘI... SPORT.** Se știe prea bine ce sens au cuvintele „iertare", sau „reiertare" Ce-i drept, ultimul nu se folosește prea des, dar există în dicționare. Dacă se anagrmează cuvîntul „reiertare", rezultă un altul, de largă răspîndire în agricultură, mai cu seamă în toiul verii. Dacă acest cuvînt, obținut prin anagramare se împarte în două se formează două noi cuvinte fiecare din cîte patru litere din care unul are sens deplin în limba noastră, iar altul reprezintă persoana a treia singular, timpul imperfect, al unui verb ajutător, din limba latină. Este foarte interesant însă că aceste două cuvinte au o strînsă legătură cu „Concursul mondial de patinaj artistic", desfășurat în anul 1973 la Bratislava.

Știți care sînt cele două cuvinte și ce legătură au ele cu sportul pe gheață ?

2. **GREȘELI DE DACTILOGRAFIERE.** Sectorul administrativ al unui hotel a făcut o comandă scrisă, evident, la mașină prin care se solicitau 50 pături la forul de resort. Comanda a fost onorată și încă foarte repede, numai că, în loc de ceea ce se ceruse s-a primit cu totul altceva, spre mirarea solicitanților. **Vă imaginați în ce a constat greșeala, și cam ce se primise ?**

3. **NUMELE UNUI MARE ÎNVĂȚAT ANTIC** Dacă se vor scrie la rînd cîteva litere, simboluri și un cuvînt, conform indicațiilor de mai jos, se va obține numele unui mare învățat antic. Indicațiile sînt următoarele :

a. Litera din alfabetul grecesc cu care se notează raportul dintre lungimea și diametrul cercului ;

b. Indicativul autovehiculelor din Thailanda ;

c. Simbolul elementului chimic care prezintă cea mai bună conductivitate electrică ;

d. Unitate folosită în măsurarea timpului.

Știți care este numele căutat ?

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Ișteține comercială

Croitorul, foarte ingenios, a scris pe firmă următoarele : „Cel mai mare croitor de pe această stradă".

Careuri magice

Una dintre soluțiile posibile de rezolvare a pătratului magic prezentat în rubrica noastră din numărul anterior al revistei este următoarea :

Numărul constant căutat este 34.

4	15	14	1
5	10	11	8
9	6	7	12
16	3	2	13

Poșta cititorilor

Întrucît la întrebările publicate în rubrica noastră din nr. 838 al revistei apărute la 27.10.73 nu am primit răspunsuri corecte, regretăm, dar nu avem pe cine să menționăm.

Ștefănescu Pericli, lăcătuș, Uzina „Progresul" — Brăila. În afară de scrisoarea pe care ați trimis-o acum, nu am mai primit altă, anterioară. În orice caz însă, dacă și în prima scrisoare ne-ați făcut aceleași propuneri, tot nu le puteam publica, pentru că ar însemna să ne repetăm : materiale aproape identice le-am publicat încă de mult.

Ion D. Ion, Pitești. Un material asemănător celui trimis de dv. s-a publicat în rubrica noastră încă în cursul anului trecut. Ce să facem, dacă nu ați urmărit cu regularitate revista ?

La întrebările publicate în rubrica noastră în nr. 839, din 3.11.73, al revistei, s-au primit răspunsuri bune de la următorii cititori : **Vlăduț Marian**, Sibiu ; **Bratosin Ștefan**, Călărași, jud. Ialomița ; **Luminița-Roxana Ciumber**, Pitești, jud. Argeș ; **E. Bodiu**, pensionară. Mediaș ; **Pervulescu Pavel**, Brașov ; **M. Ionescu**, București și **Lucreția Oprean**, București.

S-AU REȚINUT în vederea publicării materialele trimise de cititorii **Gh. Miu**, București ; **Segal Lazăr**, București ; **Costin Marinescu**, Ploiești

Ing. Liviu MACOVEANU

SECVENȚE

PE CRENGI DE ... METAL

Într-un „copac" ce-și întinde crengile de metal deasupra străzii intens circulate, peste drum de un bloc situat în plin centrul Craiovei (Str. Romul), își face de cîțiva ani încoace cuibul o pereche de guguștiuci. Mai întîi așează „**scheletul de rezistență**" alcătuit din crenguțe de copac, pentru ca în mijlocul acestora să construiască din paie și alte materiale mai fine o închipuire de cuib în care femela depune ouăle și unde urmează să-și crească puii. Naturalistul **Ion Firu** ne-a semnalat însă cu oarecare timp în urmă, un caz aparte O pereche de guguștiuci făcuse cuibul pe „**ramurile de metal**" ale unui pilon al rețelei electrice aeriene. Circulația intensă de la acea răspîntie de străzi nu-i deranja, cu excepția pocniturilor puternice de la țevile de eșapament ale autovehiculelor. Este, poate, un exemplu concludent de adaptare a unei zburătoare la condițiile vieții moderne.

Ion BECHERU

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

VESTIMENTARĂ

ORIZONTAL : 1) Maeștri... la modă — Cu guleraș alb !; 2) Îmbrăcăminte pentru femei (dim.)... — ...deosebită ; 3) Stofă de la... artizanat — Un țesător anume ; 4) Înflorată... — În dungi (fem. pl.) ; 5) Dar — Orășel în Suedia ; 6) Coadă la rochii (pl.) — La războiul de țesut — Sec ! 7) Dumneaei — Mantile (anagramă) ; 8) „Vorba" vacii — Piesă... anexă — Părintele mitologic al... zefirului ; 9) Îmbrăcăminte à la... Eva ! — Panglici ; 10) Umerașe pentru îmbrăcămintea... Eyel — Trase, dar nu prin inel ; 11) Cu scîrț ! (pl.) — Lucrează la... „Mătasea populară".

VERTICAL : 1) Împodobesc cămășile — Model de rochie rătăcit în jurnalul de mode ; 2) Haină în lege ! — Se îmbracă din nou în fiecare primăvară ; 3) Te obligă să te prezinți... la mare ținută — Umeraș ; 4) Ion Herescu — Nume feminin... literar — Agățători pentru femei ; 5) Model — Croitori pentru... cai ; 6) Uniformă... — ...din război ; 7) Haină... șterșarsă — Fată în temă ! — Cută ! 8) Îmbrăcat cu hainele... altuia ; 9) Ține loc de palton... — O perioadă ; 10) Acoperămînt — Sport în „costum alb" ; 11) Șic — Îmbrăcată în lînă 100% ; 12) Dă impresia... — ...de eleganță.

Mihai PĂTRAȘCU

Cuvinte rare : ALNO.

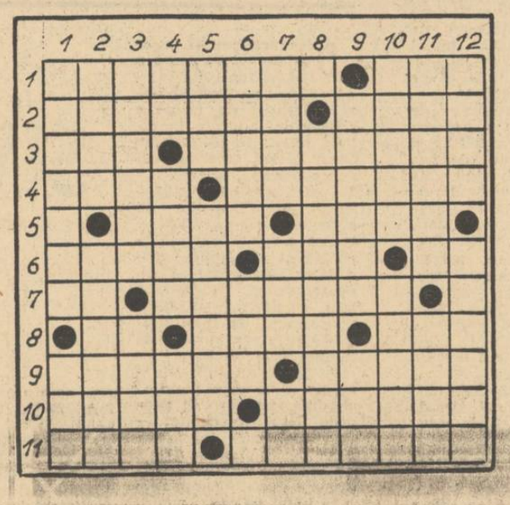

VREMEA ZĂPEZILOR

ORIZONTAL : 1) Moș Gerilă — „Fram"... ; 2) Dezghețat — Mers cu colindul (substantivat) ; 3) I ;3 laponi ! — Cunună iarna !!! — Începe revelionul ! ; 4) A fost odată... ca-n povești ! — 3 ; 5 la sănius ! — Pastel (mic dicț. enciclopedic) ; 5) Înghețat — Marcă de radio ; 6) Albă-ca-Zăpada (masc.) ; 7) E iarnă ; 8) Muza poeziei lirice — Diminutiv feminin ; 9) Cu... mulți ani... în urmă ! — A se mări de un număr par de ori ; 10) Trase cu elan... ; 11) O zăpadă... nu prea mare — Cald la-nceput ! — Dat... înapoi !!

VERTICAL : 1) Scrie... răvașe ! — Trage... la ger ; 2) Vremea zăpezilor — A merge cu plugul ; 3) Țeșite ! — Un fruct... „culeș" la iarnă ! — Afinată pe margini ! ; 4) Aleargă cu sania — Greu sparge gheața ; 5) Sus la munte — Un spărgător de gheață ; 6) Poartă o blană prețioasă (pl.) — Nap stricat ! 7) Luăt la mijloc ! — Nu întrece măsura ; 8) Colț de țurțur ! — Un fel de tremurat ; 9) Afinată — Arsită ! (așa ceva nici că se poate !) ; 10) Fulgi de nea — Merge cu capra.

Vasile TEODORESCU

Cuvinte rare : RCA, ITAN.

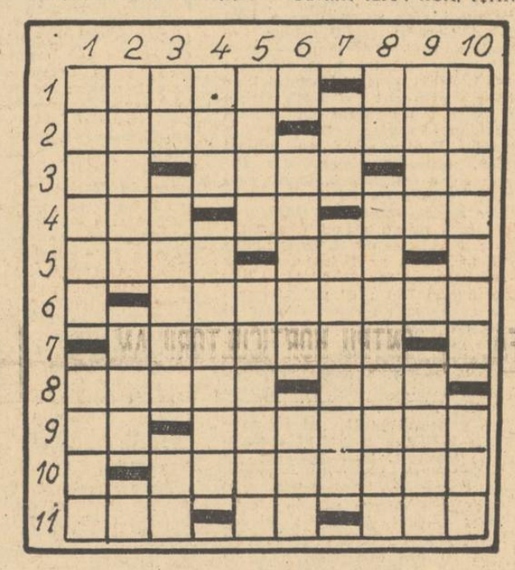

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

STUDENȚEASCĂ

Orizontal : Cămin — Admis — Asociații — T — Litere — Nanu — Is — A — Rat — Od — Fta — Catedre — Ierni — E — E — N — Con — Inv — Acat — Atent — Plăci — T — Așeza — Nt — Inc — Curs — Or — Va — Seminare.

FULGI DE NEA

Orizontal : Namete — Vată — Omăt — Unipar — Răcit — Onora — Neculuța — C — C —Sare — Usui — Ani — T — Brad — Li — Vuiri — Ap — D — Iarna — Sto — Urși — Asot — L — Reo — Troiene — Iancu — Văpăi.

ȘTIAȚI DESPRE ALBINE CĂ...

...LA UN ZBOR, o albină poate aduce în stup circa 40 mg de nectar, adică 25 mg miere și deci, pentru realizarea unui kilogram de miere ea trebuie să efectueze cam 40 000 de zboruri ? Dacă am socoti că fiecare zbor, este, în medie, de un kilometru, ne dăm seama că pentru fiecare kilogram de miere, harnica viețuitoare ar trebui să facă ocolul lumii...

...VIAȚA unei albine lucrătoare este de 42 zile în timpul culesului și de 6 luni în timpul repausului de iarnă ?

...O ALBINĂ CONSUMĂ circa 0,5 mg de miere pentru un kilometru de zbor și că în timpul zborului temperatura ei corporală crește cu 10° față de cea în repaus ?

...O MATCĂ POATE TRĂI pînă la 8 ani ? Un vestit crescător de mătci din S.U.A. a păstrat experimental o matcă fertilă pînă la această vîrstă. În practică însă, mătcile trebuie schimbate la doi ani.

...ȘOPÎRLELE ȘI BROAȘTELE riioase fac mari pagube între albine pîndind urdinișurile, în special noaptea ? Ariciul, cel mai mare dușman al acestor răpitoare, este adesea stîrpit sau alungat din stupină Pe lîngă lichidarea broaștelor și a șopîrlelor, cu care se hrănește, ariciul mănîncă toate albinele moarte din prisacă. El face deci și un veritabil serviciu de agent sanitar.

...ȘI ALBINELE pot fi prinse în flagrant delict ? Printre harnicile culegătoare de nectar și polen se mai întîlnesc și unele albine care umblă după „mură-n gură" Prinderea lor e simplă : cu ajutorul unui tub de pînză metalică, lung de 30—35 cm și cu diametrul cît înălțimea urdinișului. Albinele hoațe pătrund în stup prin tub, dar nu-i mai găsesc capătul deschis în stup. Fiind cu gușile pline, albinele din stup nu le mai atacă, iar după 2—3 zile, timp în care se obișnuiesc cu gazdele, la retragerea tubului... nepoftitele „conlucrează" normal în noua familie.

...ÎN STUP se întîlnesc anumite antibiotice care frînează dezvoltarea bacteriilor ? Acestea se află în propolis, substanța cu care albinele spoiesc interiorul stupului, lipesc crăpăturile, micșorează la nevoie urdinișul. Emanațiile volatile ale acestei substanțe se răspîndesc chiar și în stupină, asanînd parțial aerul. Și pe corpul albinelor, în afara celor abia ieșite din fagurele natal, se găsesc antibiotice care le apără de atacul bacteriilor.

...SUCUL DE LEGUME — ceapă, usturoi, morcov — oferit albinelor în sirop de zahăr le prelungește mult viața ? Prin conținutul lor în vitamine, dar mai ales în bacteriofagi și fitoncide, care atacă bacteriile, el determină o asanare a tubului digestiv al albinei. Se dau 25 g de suc de ceapă sau usturoi, sau 5 g suc de morcov la un litru de sirop. Leguma respectivă, după ce e mai întîi spălată și curățată, se dă prin răzătoare și se stoarce cu ajutorul unei mici prese de mînă.

Nicolae BOARU

SEZONUL ALB A ÎNCEPUT

Pentru amatorii sporturilor de iarnă, ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE-BUCUREȘTI, organizează excursii pe itinerariile :

1. BUCUREȘTI — SINAIA — PREDEAL

— cu plecări din cartierele :

TITAN — Complex A 9 — restaurantul Miniș.
BERCENI — b-dul Metalurgiei — centrala telefonică
GIULEȘTI — b-dul Constructorilor — intersecția cu șos. Giulești — complex comercial
FLOREASCA — strada Gliinka — oficiul P.T.T.R. — nr. 30
DRUMUL TABEREI — cinematograful FAVORIT
GRIVIȚA — calea Griviței — intersecția cu b-dul 1 MAI — rest. Grivița.
PIAȚA PALATULUI R. S. R. — restaurantul Cina, LA PREȚUL DE 67 LEI

2. BUCUREȘTI — SINAIA — PREDEAL

— POIANA BRAȘOV

— cu plecări din cartierele :

DRUMUL TABEREI — cinematograful FAVORIT
GRIVIȚA — calea Griviței — intersecția cu b-dul 1 MAI — rest. Grivița
PIAȚA PALATULUI R. S. R. — restaurantul Cina.
PREȚUL UNUI BILET 77 LEI.

3. BUCUREȘTI — PITEȘTI — CÎMPULUNG-MUSCEL

— CABANA VOINA

— cu plecarea din :

PIAȚA PALATULUI R.S.R. — restaurantul Cina, la PREȚUL DE 77 LEI.

4. BUCUREȘTI — VĂLENI — CHEIA

— cu plecare din :

DRUMUL TABEREI — cinematograful FAVORIT, la PREȚUL DE 65 LEI

Plecările au loc în fiecare duminică la ora 7,00, iar în costul biletului ce se achită DIRECT LA AUTOCAR este inclus și un dejun.

Informații suplimentare, la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și b-dul Republicii nr. 68.

Telefon : 15.74 11 și 14.08.00

(5607 A)

UMOR STRĂIN

Fără cuvinte

Fără cuvinte

— După tabelul ăsta antropometric la greutatea ta, pentru ca să existe o proporționalitate, ar trebui să ai o înălțime de 3 m și 20.

— Vă rămîn îndatorată, cum să vă mulțumesc...

— N-ați putea în schimb să-mi coaseți un nasture ?

Vizitînd chiar acum magazinele comerțului de stat, veți putea alege, fără dificultate, cadoul preferat care poate fi : o păpușă din material plastic — Carmen, Camelia, Liliana, Nicoleta, un tren electric, un avion și multe, multe altele.

(5620)

GÎNDURI LA SFÎRȘIT DE SEZON

de Valeriu MIRONESCU

Iată, la jumătate de drum, una dintre echipele Craiovei s-a instalat în fruntea plutonului căruia îi spunem divizie din cauza unei foarte proaste traduceri din franțuzește. Echipa oltenilor a urcat regulat treaptă după treaptă în ultimele trei campionate — vom vedea dacă logica celor 5—6 puncte avantaj se va desfășura pînă la capătul competiției. În cazul că astfel se vor petrece lucrurile, va fi și acesta un succes, dar nu primul, al craiovenilor. Din vremea copilăriei răzbat aduceri aminte despre o echipă frumoasă, ca joc și după aspect — tricouri albastre, shorturi albe, pe trupuri musculoase. I-am văzut foarte puține meciuri, poate nu mai mult de trei la număr, totuși, chiar și astăzi, dacă mă gîndesc la Craiova fotbalistică nu pot să n-o asociez numelui de F.C. Craiova. Îmi închipui ce simțeau localnicii pentru echipa lui Ghiță Albu — fundaș, căpitan de formație, pare-se și antrenor în anul cînd F.C. Craiova cîștiga campionatul. Unul dintre cei mai vechi și statornici suporteri din rîndurile oltenilor, Petrică Dragu, îmi povestea că tocmai de atunci l-a intrat microbul fotbalului, nu numai în sînge — zic eu — ci și în sufletul lui de poet și de neostenit reporter.

Astăzi, în zona unde altădată manevra aripa de origine arădeană — extremă și inter — Henegar și cu Bătrân, se dezlănțuie tînărul Marcu, unul dintre cei mai talentați jucători contemporani. În locul lui Nistor — și mai tînărul Balaci, despre care nici nu-ți vine să crezi că e încă junior. Centrul vechii echipe — Dunăreanu și Thierjung — avea subtilitate tehnică plus șiretenie tactică, acum centrul formației se distinge prin șut și forță fizică, în fond randamentul pe planul punctelor înscrise rămînînd asemănător. Pentru mine, nu numai Bălan, proaspăt tunar, dar în parte chiar Oblemenco, triplu golgeter, rămîn un fel de mistere dintre acelea multe ale fotbalului. Cum însă mi-au plăcut dintotdeauna atît golurile cît și firește, autorii lor, dacă ar fi să dau note — ceea ce nu fac niciodată — l-aș ține numai în „10" pe tunarul care ar marca un punct decisiv și le-aș da note maxime tuturor acelora care înscriu două goluri într-o singură partidă, sau de la două în sus. Iată pentru ce, atunci cînd mi s-au cerut din partea redacției „Fotbal" preferințele asupra primului jucător al întregului an 1973 (nu numai al sezonului de toamnă), l-am indicat pe golgeterul campionatului precedent, Oblemenco. Deschizînd aici o paranteză despre așii în construcția jocului, pe care-i iubește orice vechi și adevărat amator de fotbal, cu atît mai mult cu cît marchează și puncte splendide, vă invit să vă reamintiți golurile nr. 3 din meciurile televizate Steaua-F.C. Argeș (0—3) și F.C. Argeș-Dinamo (3—2). Pe locul al doilea, deci, Dobrin, căruia marele public îi rămîne prieten, pentru că îi simte strădania de a-i oferi mereu ceva spectaculos și ieșit din comun. 3. Marcu (creșterea cea mai sensibilă pe parcursul lui 1973 și mare promisiune pentru viitoarea echipă reprezentativă). 4. Dumitru (aproape exclusiv pentru sezonul de toamnă). 5. Aurică Beldeanu (readus la suprafața fotbalului de către C.S.M. Reșița, unul dintre cei mai buni halfi din țară).

De fapt, se vede și se simte de la început că asemenea clasamente sînt prea subiective și parțial nedrepte, fie și prin numărul limitat al locurilor. La fiecare dintre noi, cîntarul în loc să fie așezat cinstit pe masă se află undeva în interior. Încerc să repar o asemenea culpă dînd vina pe faptul că în 1973 jucători valoroși, mulți, de la multe echipe, prea multe, nu s-au exprimat la nivelul talentului lor. Dar, la urma urmei, atîția jucători și atîtea echipe joacă sub nivel numai din vinile proprii? Nu cumva sînt și niște nepotriviri persistente în cadrul de organizare a fotbalului? Am insistat mult în precedentele articole asupra unora dintre neajunsuri — mai sînt multe altele — cu speranța și în ideea rezolvării lor de către comitetul federației. Se pare că plenara îndelung așteptată s-a amînat, u-o fi foc din această cauză, dacă ea, reunindu-se totuși într-un viitor apropiat, va pune la punct măcar o parte a treburilor restante. Pînă atunci, sau pînă la anul pe vremea aceasta, candidații la preferințele publicului (eu numai de ele aș ține seama la acordarea trofeului) să-și înscrie ambițiile și pretențiile pe terenurile de joc. M-aș gîndi în primul rînd la grupul, masiv, al bucureștenilor de la Steaua, Dinamo și Rapid, jucători atît de iubiți de spectatori, Dumitrache, Lucescu, Nunweiller, Dinu, Deleanu, Răducanu, Neagu, Marin Stelian, Sătmăreanu, Iordănescu, Tătaru, Pantea, mai tinerii Moldovan, Georgescu, Rișniță, Marin și Grigoraș, Petreanu, Viorel Năstase, Dumitriu IV, Răducanu II, Iordache și cei trei din față, Smarandache, Sameș, Ciugarin. Firește, și Aelenii. Mă gîndesc, de asemenea, la cei trei de la U.T.A., cu tehnică fără cusur — Domide, Brosovski, Kuhn — și la mai tînărul Schepp, și la un mare grup de fotbaliști promițători ce se răsfiră aproape fără deosebire de pozițiile echipelor de-a lungul întregului clasament, ba chiar și dincolo de hotarele lui, de exemplu, în divizia B, la Olimpia Satu Mare.

Am impresia că, dacă tragem linia și adunăm, rezultă o sumă bună nu numai pentru lista de sfîrșit de an a unui trofeu ci și pentru un fotbal într-adevăr de calitate. De aceea, ar fi preferabil să judecăm acum în iarnă, la rece, asupra celor ce avem de făcut ca fotbalul nostru să prospere.

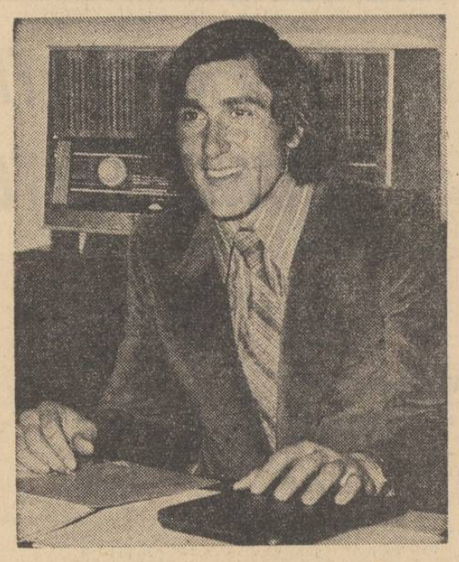

CÎȘTIGĂTORUL „MARELUI PREMIU" ȘI AL „TURNEULUI CAMPIONILOR"

Ilie Năstase a încheiat în mod strălucit sezonul, cîștigînd pentru a treia oară, consecutiv, „Turneul campionilor". În anul 1973, campionul român a cîștigat 16 turnee, internaționale, dintre care 7 pentru „Marele premiu". De notat că printre acestea se numără Roland Garros, Roma, Barcelona etc. Printre învinșii săi în „Turneul campionilor" se numără, după cum se știe, Newcombe, Kodes, Okker, Connors. Rămîne acum să așteptăm clasamentele întocmite de agențiile de presă străine pentru a cunoaște pe tenismanul numărul unu al anului 1973. Ilie Năstase are cele mai mari șanse să ocupe locul numărul I în ierarhia mondială. Îi dau acest drept rezultatele de care aminteam mai înainte...

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• „Oameni de colț" dintre foștii internaționali • Clay nu tace din gură... • Carlos Monzon a suferit un accident de automobil.

• **ÎNTÎLNIRE** cu antrenorul federal **Al. Vladar,** care ne declară: **„Avem o puternică echipă de tineret, bine rodată și excelent pregătită. În mod normal nu putem scăpa victoria în meciul pe care-l susținem la 14 decembrie la Berlin cu formația similară a R.D.G. Cițiva dintre selecționabili și-au îmbunătățit considerabil tehnica. Cînd fac această afirmație mă gîndesc în special la Paul Dragu (semimuscă), V. Sîrbu (semiușoară) și M. Simion (semigrea) care totuși trebuie să acorde o importanță mai mare apărării".**

• **RĂSPUNS** la întrebarea cititorului **ing. Virgil Matei,** din București: **„Aurel Dumitrescu, fostul campion al Europei la cocoș, a abandonat activitatea competițională. Finala campionatului național 1973, la această categorie a avut loc între Tone Mircea și Lazăr Marian, ultimul întrînd în posesia centurii"**

• **FOSTUL INTERNAȚIONAL** metalurgist **Virgil Badea,** medaliat cu bronz la campionatele europene de la Belgrad (1961) și Moscova (1963), absolvent al cursurilor de antrenori inițiate de forul nostru, este „omul de colț" al pugiliștilor de la „Gloria"—Bistrița. Un alt absolvent al cursurilor, ex-campionul țării **C. Buzuliuc** își va începe activitatea la școala sportivă de atletică grea de la Pitești. Ar trebui ca și la anul forul nostru să mai organizeze un curs de antrenori rezervat foștilor boxeri.

• **EX-CAMPIONUL MONDIAL** Cassius Clay se antrenează de zor în vederea meciului revanșă pe care-l va susține la 28 ianuarie la New York în fața învingătorului său, Joe Frazier. Ultima declarație a lui Clay: **„Mai întîi onoarea și apoi banii".** Clay însă, vorbăreț cum este, a uitat să declare că a și cerut organizatorilor o bursă minimă de 850 000 de dolari.

• **ÎNTORS LA PARIS** unde a însoțit oficial echipa de tineret a țării noastre medicul **Ștefan Sihota** ne spune: „Băieții au luptat exemplar. Victoria lor este meritată și în același timp prețioasă. Gazdele s-au dovedit în real progres".

• **DUPĂ CE S-A ÎMBOLNĂVIT** și a fost nevoit să amîne meciul său pentru titlul mondial la mijlocie cu mexicanul Jose Napoles, deținătorul centurii, argentineanul Carlos Monzon a suferit un accident de automobil nu departe de locuința sa din orașul Santa Fe. Mașina sa fiind tamponată de un conducător imprudent și neatent a suferit avarii în proporții de 90 la sută. Ca printr-o minune Monzon a scăpat cu ușoare zgîrieturi. Argentineanul și-a început pregătirile și-l va înfrunta pe șalangerul său la începutul lunii februarie la Paris. Pînă atunci însă actorul francez Alain Delon, organizatorul meciului, trebuie să ramburseze toate sumele încasate din vînzarea biletelor întîlnirii amînate de la 8 decembrie.

• **JOE BUGNER** (Anglia) compionul european al greilor își va pune la 24 ianuarie centura în joc în fața italianului Mario Bazzi, învins ca amator de V. Mauriuțan.

Posta rotundă

de Ion BĂIEȘU

I. NIȚULESCU, Craiova: „Mă adresez dv. deoarece consider că rubrica pe care o utilizați în revista „Magazin" reușește în presa noastră centrală să se mențină deasupra „microbiștilor", să fie imparțială și obiectivă, adică, într-un cuvînt, „rotundă".

Mai întîi îmi declar identitatea: sînt unul din mulții simpatizanți ai echipei „U"-Craiova. Doresc ca dv. să susțineți propunerea mea, ca revista „Fotbal" să publice în paginile sale și unele clasamente ale echipelor din divizia A de fotbal pe baza calificativelor acordate la fiecare meci de etapă și separat, pe bază mediilor, notelor acordate celor 11 jucători — cumulat de la o etapă la alta. Fac această propunere deoarece cred că ar fi amuzant un asemenea clasament care (după unele calcule făcute de mine) nu cred că ar semăna deloc cu actualul clasament al diviziei de fotbal. Aș putea doar să anticipez că „U" Craiova, într-un asemenea clasament, s-ar regăsi undeva nu prea departe de subsolul clasamentului. Constat că mai în fiecare revistă „Fotbal" mediile echipelor (calculate pe baza notelor acordate celor 11 jucători) nu se corelează cu calificativele acordate jocurilor.

Un exemplu din etapa 9: cele patru echipe din București — în cuplaj — au marcat în total 2 goluri și, însumînd notele celor 11 jucători de la fiecare echipă, s-au totalizat 80 + 84 + 80 + 80 puncte, toate echipele obținînd media de 7,25—7,45, în condițiile în care s-au atribuit calificativele de „acceptabil" și „slab" celor două meciuri, în timp ce „U"-Craiova, pentru un joc la Arad calificat ca „acceptabil", a primit 74 puncte, respectiv, media 6,72, cunoscînd că a obținut victorie în deplasare și a marcat de două ori mai multe goluri decît toate cele 4 echipe bucureștene. În aceeași etapă, într-un meci „slab", echipa „Petrolul"-Ploiești, pierzînd acasă cu 0—1 în fața Politehnicii Iași, primește în medie aceleași note ca și „U"-Craiova. (Nu vreau să se înțeleagă că am ceva cu echipele exemplificate).

Sînt convins că „specialiștii" în materia aceasta pot filozofa în fel și chip pentru a demontra justețea necorelărilor amintite, dar eu cred că oricine refuză să creadă că (spre exemplu) componenții unei formații muzicale cîntînd prost pot obține calificativul bun pentru interpretare și invers.

Nu mai insist la această chestiune deoarece cauzele și scopurile unor asemenea stări de lucruri sînt la îndemîna oricui să le comenteze.

...Adesea, în diverse articole se pot constata cazuri în care diferiți gazetari, sub declarația celor mai bune intenții, văd lucrurile într-un fel sau altul și în realitate ei sînt exponenții unor optici sau opțiuni, astfel că trebuie să fii foarte prudent ca cititor pentru a înțelege de unde pleacă și unde vrea să ajungă cu subtilitățile...

În altă ordine de idei (dar tot pe linia echității) aș propune discuției ideea ca funcția de antrenor secund al echipei naționale să o dețină de drept antrenorul echipei campioane împreună cu antrenorul-echipei ce deține șefia clasamentului la ora respectivă, iar numărul jucătorilor din lotul național să fie corelat tot cu performerele campionatului, fapt ce ar conduce la stimularea co-interesării antrenorilor, echipelor, jucătorilor etc.".

Iată, o recunosc eu, aici, deschis: gazetarii noștri sînt plini de defecte și măcinați de subiectivisme. Exemplul pe care îl dați (cel cu notele acordate cam alandala de către redactorii revistei „Fotbal") este zdrobitor. Întrebarea este aceasta: pot deveni cronicarii sportivi periculoși pentru fotbal, pot ei prin greșelile lor să deruteze sau să prolifereze erori deja existente? Eu cred că pînă în prezent nu deținem un exemplu clasic din care să reiasă că minuitorii pixurilor au provocat un efect evident al fotbalului nostru. Sigur că asta nu vă scutește pe dv. cititorii, să fiți în continuare vigilenți.

Cea de a doua propunere: cu antrenorii secunzi ai naționalei, este interesantă, dar niței cam... mecanică.

Elev IGNĂTESCU VASILE, com. Todirești, jud. Suceava: „Vin din nou cu o întrebare pe care o adresez rubricii: dacă în sportul cu balonul rotund există legea că dacă o echipă ia bătaie cu 11 la zero, atunci echipa învinsă trebuie să lase echipamentul celei învingătoare?"

O asemenea prevedere nu există în actualul regulament de funcționare a campionatului de fotbal din țara noastră. În trecut — da, exista însă o astfel de lege nescrisă. Îmi amintesc foarte bine că, pe vremea cînd jucam ca portar în echipa străzii Zefirului din Buzău, o echipă de pe strada Dreaptă ne-a învins cu unsprezece la zero și ne-a trimis acasă dezbrăcați. După cîte am observat eu, ca spectator, în prezent există alt obicei, mult mai elegant: jucătorii fac schimb de tricouri, indiferent de rezultat.

CICIRIC TOADER, Tulcea: La rubrica dv. din nr. 839 ați dat un răspuns tovarășei Gemma Dobrescu din Brașov și amintiți în acest răspuns de un caz din Tulcea, cînd un susținător al echipei Gloria Buzău ar fi fost fugărit de niște înfocați localnici și nevoit în cele din urmă de a se arunca în Dunăre pentru a se salva. M-au intrigat foarte mult aceste rînduri și nu-mi pot da seama cum la această rubrică se pot strecura asemenea neadevăruri. Aș fi tare curios să aflu numele persoanei care v-a scris și pe care-o credeți pe cuvîntul pe care nu-l are. Sînt de acord cu toți cei ce vă scriu în sensul ca pe stadioanele unde se petrec lucruri nedemne federația să intervină pentru a calma într-un fel spiritele suspendînd terenul de joc respectiv. Vreau să precizez însă că pe stadionul nostru și în afara lui nu s-au petrecut niciodată asemenea scene. Aceste lucruri vi le spun fiind în cunoștință de cauză, ca un suporter al echipei DELTA, dar nu atît de înfocat încît să nu-mi dau seama și să nu văd ceea ce se petrece. Nu aș îndrăzni să vă induc în eroare și vă rog în consecință să luați în considerare rîndurile mele. Mai întîi de toate, am asistat la multe meciuri pe mai multe stadioane din țară, însă vă spun cu mîna pe inimă că un public atît de pasiv și indiferent ca la Tulcea nu am văzut. Ba chiar echipa învingătoare, sau care a fost mai bună pe stadionul nostru a fost aplaudată la scenă deschisă. Chiar în acest meci de care amintiți, erau circa 100-200 susținători ai echipei Gloria Buzău care și-au susținut înfocat tot timpul meciului echipa favorită asistînd chiar la spectacolul lor cu o mică durere în suflet cum mii de tulceni nu reușesc să susțină echipa nici măcar printr-un simplu „Hai Delta". Toată lumea a recunoscut pe drept că echipa Gloria Buzău e mai bună ca noi și-și merită locul ocupat. În concluzie, deci, nu cred și nu mă puteți convinge, că pe acel timp friguros, tipul acela s-a aruncat în Dunăre. Sînt de acord cu ceea ce se scrie, dar să fie cît de cît adevărat. Ba chiar pot să spun ca un suporter ce-mi susțin echipa și în deplasare pe multe stadioane, ca de exemplu în meciurile de la Galați și P. Neamț, unde susținătorii echipei Delta au pățit unele fapte reprobabile de care nu a amintit nimeni. Un mic exemplu: mașinei I TI 754, la P. Neamț i-a fost îndoită capota, spart cauciucurile etc."

Aveți dreptate să fiți supărat. Cititorul respectiv m-a dezinformat. Dar nu e mai puțin adevărat că în meciurile de categoria B și C se petrec, uneori, scene demne de filmele western. Numeroase scrisori mă anunță și despre brutalitățile aproape barbare cu care au fost tratați jucătorii de la „U" Cluj în meciul de la Arad cu U.T.A. Severitatea federației trebuie dusă pînă la limită în această privință.

VIAȚA STADIONULUI

SIVORI A PLECAT DAR...

de Eftimie IONESCU

Duminica trecută, în emisiunea de seară a televiziunii din Buenos Aires, un comunicat al federației de fotbal a Argentinei anunța, în cîteva fraze, despărțirea de Omar Sivori, selecționerul atîtor discuții, autorul unei calificări spectaculoase a alb-albaștrilor la München, celebru fost atacant pe stadioanele țării lui și ale Italiei, promițător conducător al reprezentativei. Federația a ales, așadar... între zilele zbuciumate, de frămîntări și discuții, așa cum se anunțau cele cu Sivori — care fixase condiții nete și ample — și cele plate și anodine, pe care le promite noul selecționer — un nume care nu spune prea mult, Vladislao Cap, oficialii au preferat varianta a doua, comodă și fără bătăi de cap.

Cum despre noul director tehnic al unsprezecelui argentinian se știe foarte puțin — el nici nu a preluat, realmente, funcția — itinerariul nostru îl va avea tot pe Sivori ca personaj principal al rîndurilor sale.

Întrebarea, pe care reușitele în serie ale formației conduse de Sivori o impune ca prima, e aceasta: cum a construit noua formulă a reprezentativei?

— Am avut timp să lucrez, declară el. **Și cred că am lucrat bine. Ceea ce domina activitatea reprezentativei — improvizația — a fost înlocuită cu o muncă de perspectivă, serios planificată. Am înțeles că sosise momentul unei remanieri care să nu cunoască ce e aceea concesie. Lîngă doi jucători cu experiență — Telch și Bargas — am așezat tot ce avea mai înzestrat, mai promițător, noua generație a fotbalului argentinian. Sigur că o asemenea operațiune poate fi o armă cu două tăișuri, ușor poți cădea în ridicol. Eu, însă, am avut garanții că jucătorii pe care i-am adus în reprezentativă vor da cu siguranță un randament superior celor pe care îi înlocuiau. Faptele mi-au dat dreptate.**

Cum vede Sivori întrecerea de la anul, mai cu seamă sub raportul acestui duel, așa de mult evocat, Europa-America de Sud?

— Tehnic, o știm cu toții foarte bine, echipele sudamericane se prezintă cu avantaje de mult valorificate față de echipele din Europa. Sper ca la ediția 1974 să se joace fotbal și nu să se plaseze ca armă principală dispuța fizică. Așa cum s-au petrecut lucrurile în Anglia cînd a învins nu fotbalul ci forța fizică. Fără să apar ca un naiv care nu vede cît a evoluat pregătirea generală a unei echipe, sub toate aspectele, repet, totul trebuie pus în slujba fotbalului propriu-zis: și viteza și forța și rezistența. Aici e esența arbitrajelor pozitive, moderne. Să favorizeze jocul nou, fără a omori fotbalul.

Întrebat ce crede despre următorul campionat al lumii, cel din 1978, cînd Argentina va fi gazdă, Sivori se arată de un optimism net.

— Fotbalul nostru posedă — din propriile observații și îndelungi investigații, pe care le-am făcut cu prilejul căutărilor pentru echipa națională — cele mai talentate și mai numeroase tinere promoții de jucători. După opinia mea, în 1978 putem prezenta o echipă absolut nouă, cu media de vîrstă de 20-21 de ani, superioară celei actuale care e.. foarte bătrînă: are media de 25 de ani. În asemenea condiții cred că Argentina nu poate scăpa titlul în 1978, primul său titlu mondial.

Sivori n-a rămas în fruntea reprezentativei. Ținta sa era intrarea în finală și succesorul său trebuie să o prelia. Misiune ingrată pentru acest Vladislao Cap care intră la echipa națională sub umbra lui Omar Sivori și a reușitelor lui!

RUGBI

• **SEZONUL RUGBISTIC** s-a încheiat cu o „restanță de patru etape care urmează să se dispute în primăvară. Cînd? Deocamdată nu știm. Ceea ce știm este faptul că returul campionatului urmează să se reia în februarie. Poate pornind de la această situație, conducerea federației va gîndi cu mai multă atenție programarea, pe viitor, a celei mai importante întreceri interne rugbistice.

• **CHIMIA NĂVODARI** din ce în ce mai bună. Ultima sa „victimă". — Dinamo, care a pierdut cu 15—0 întîlnirea disputată în ultima etapă.

• **STADIONUL TINERETULUI** a pus la dispoziția Federației de rugbi două dintre terenurile sale. Tare mult am dori să aflăm cum sînt folosite și de cine. În momentul de față au devenit niște maidane pe care joacă cine vrea și cînd dorește.

• **LA MECIUL** cu Rulmentul-Bîrlad, jucătorul de la Grivița Roșie — Rusu Vasile — a suferit o fractură a piciorului. Acum se află în convalescență, după ce a făcut și unele complicații de altă natură.

Mihai NICULESCU

Știința și antrenamentul sportiv

Cei care au urmărit la televizor aspecte de la recentele Campionate europene feminine de gimnastică sportivă, de la Londra, trebuie să fi fost frapați de o imagine care părea ruptă mai curînd din lumea contemplației, reculegerii sufletești decît a performanțelor trupului: cunoscuta gimnastă sovietică Ludmila Turișceva, campioană absolută de gimnastică a Europei, înainte de a lua startul se oprea și rămînea vreo 6—8 secunde total — statuar — nemișcată, dînd impresia că vrea să se izoleze sufletește de tot ce era împrejur, că se adîncește în ea însăși. Să fi fost oare o simplă deconectare? Gîndul îți zboară la acel capitol din psihologia sportului numit psihotraining. Departe de a fi numai o problemă de mecanisme corporale, sportul de performanță s-a dovedit a implica importanți factori psihologici. Se spune că la jocurile de iarnă de la Sapporo cunoscutul campion olimpic Erhard Keller s-ar fi exprimat, într-un interviu televizat, că victoriile sale au fost condiționate în principal de superioritatea sa psihică.

Experiențe realizate cu o deosebită acuratețe științifică au confirmat rolul psihicului în optimizarea realizărilor sportive. Încă acum un secol, fiziologul englez William Benjamin Carpenter dovedise experimental că un mușchi, aflat în repaos, dă naștere unor semnale electrice pe un ecran (electromiogramă — figura de mai jos) similare celor produse de un mușchi în acțiune dacă subiectul examinat se gîndește intens la acea mișcare. S-a dovedit în zeci și sute de experiențe cum în mușchii celor care urmăresc intens încordarea mușchiulară, la atleții unei competiții sportive (la stadion sau la TV) iau naștere curenți electrici care denotă în corpul spectatorului o activitate mușchiulară. (Astfel, calificativul ironic „sportiv... în fotoliu" ar trebui reconsiderat...).

La cealaltă extremitate a circuitului, campion sportiv-spectator, cercetările au arătat că un randament psihic mărit îmbunătățește mult desfășurarea proceselor senzorimotrice (cum ar fi selectarea și construirea reacțiilor juste), care însoțesc eforturile mușchiulare ale sportivului, realizînd optimizări ale performanței. Astfel, alături de antrenorul, cunoscător al tehnicității propriu-zise în sportul respectiv a apărut de curînd psihologul, specialistul în cunoașterea manifestărilor sistemului nervos, în funcționarea organelor de simț, endocrinologul care studiază bilanțul hormonal al atletului — așadar cel care organizează trainingul psihic al sportivului, aplicînd procedee de diagnosticare a situației, dînd posibilitate atletului să sesizeze rapid și precis situațiile înconjurătoare. La toate acestea se adaugă „trainingul mintal" (menționat la începutul articolului): învățarea și ameliorarea unei realizări sportive prin reprezentarea (imaginarea) felului cum urmează să se desfășoare mișcarea ulterioară. Sportivul se vede pe sine, cu ochii imaginației, realizînd performanța optimă și aceasta are un ecou direct în cele ce realmente va putea obține de la corpul său. Desigur acest training mintal trebuie adaptat fiecărei categorii de sport și fiecărui sportiv în parte.

Aflată la primele începuturi metodica aceasta se arată a avea posibilități vaste. Ea introduce, în mod revoluționar, în competiția sportivă disponibilitățile sufletești, dînd noi dimensiuni de semnificație și un nou orizont anticului principiu „mens sana în corpore sano".

I. SABETAI

Aparatura pentru înregistrarea activității electrice a unui mușchi determinată la un corp nemișcat, prin concentrarea gîndirii asupra unei mișcări imaginate.

În primul plan se vede brațul sportivului iar în colțul din stînga, mina experimentatorului. În planul al doilea (dreapta sus), ecranul traversat de curbe care indică activitatea mușchilor.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 16 DECEMBRIE 1973.

1. BOLOGNA — TORINO. Victoria categorică pe care a obținut-o duminica trecută în fața lui Inter recomandă ca mare favorită echipa locală.

2. FIORENTINA — INTER. Continuăm să credem că eșecul de la Bologna a fost un accident și că echipa Inter este, prin urmare, capabilă de un rezultat egal la Florența.

3. FOGGIA — GENOA. Un meci între două echipe proaspăt promovate în prima divizie este mereu sub semnul incertitudinii. Noi credem, bazîndu-ne pe rezultatele anterioare, că Foggia va cîștiga acest meci.

4. JUVENTUS — CESENA. Nu vedem decît un singur învingător, echipa locală.

5. LANEROSSI—ROMA. Părăsită de Helenio Herera, echipa oaspete se comportă foarte slab, ajungînd pe ultimul loc. Îi acordăm, totuși, șansa unui rezultat de egalitate.

6. LAZIO — NAPOLI. Derbiul etapei avantajează echipa locală, dar Napoli, neînvinsă și cu o apărare ermetică, are posibilitatea de a scoate un punct.

7. MILAN — VERONA. Cu toate că nu deține forma ce a consacrat-o, Milan este favorita meciului.

8. SAMPDORIA—CAGLIARI. Oaspeții nu au obținut nici o victorie în 8 etape. Au reușit, în schimb, 6 egalități. Au toate șansele ca mîine să mai adauge încă una la ciudatul lor palmares.

9. AVELLINO — COMO. Acasă, Avellino pierde greu puncte în timp ce Como se descurcă cu mai puțin succes în deplasare. Favorită, deci, Avellino.

10. REGGIA — PALERMO. Gazdele nici o înfrîngere acasă, oaspeții nici o victorie în deplasare. Este clar, deci, cine este favorita.

11. TARANTO — NOVARA. Oaspeții sînt specialiști ai meciurilor nule, reușind șase asemenea rezultate în 11 etape. Le acordăm și mîine șansa unei egalități.

12. TERNANA — BRESCIA. Ambele echipe doresc să ajungă în prima divizie. Neînvinsă acasă Ternana se anunță favorită.

13. ASCOLI — CATANIA. În cinci partide, Ascoli, care conduce în clasament, a pierdut un singur punct acasă. Catania nu este echipa capabilă de a produce chiar și o semi-surpriză.

MOZAIC

Doi cunoscuți înotători din Italia, specialiști în curse de mare fond. Fulvio Berganini și Paolo Donaggio au realizat o nouă și excepțională performanță, înotînd timp de 83 de ore distanța între orașele Pavia și Veneția (416 kilometri). Fotografia îi înfățișează în apropierea sosirii la Veneția.

Dacă datele statistice nu greșesc, înseamnă că doctorița I. Gisela este prima femeie din lume, medic al unei echipe de fotbal. În vîrstă de 39 ani, dr. Gisela are în grija sa secția de fotbal a cunoscutului club Dinamo-Dresda (R.D. Germană).

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.